

ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยศุลกากร : กรณีมีการเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาด อากร
ตอบโต้การอุดหนุน และอากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชากฎหมายการเงินและภาษีอากร
คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2565
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Problems of the Application of the Customs law : In case of Collection of Anti-Dumping Duties, Countervailing Duties and Safeguard Duties

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Laws in Finance and Tax Laws

FACULTY OF LAW

Chulalongkorn University

Academic Year 2022

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์	ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยศุลกากร : กรณีมีการเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาด อากรตอบโต้การอุดหนุน และอากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น
โดย	น.ส.ณิชา ปันธุ์รัตนากุล
สาขาวิชา	กฎหมายการเงินและภาษีอากร
อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก	ศาสตราจารย์ ดร.ศักดา ธนิตกุล

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญานิติศาสตรมหาบัณฑิต

..... คณะบดีคณะนิติศาสตร์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ปาริณา ศรีวินิชย์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ
(ดร.วันดี สุชาติกุลวิทย์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก
(ศาสตราจารย์ ดร.ศักดา ธนิตกุล)

..... กรรมการ
(อาจารย์กฤติกา ปันประเสริฐ)

ณิชา ปิ่นธรรตนากุล : ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยศุลกากร : กรณีมีการเรียกเก็บ
 อากรตอบโต้การทุ่มตลาด อากรตอบโต้การอุดหนุน และอากรปกป้องจากการนำเข้า
 สินค้าที่เพิ่มขึ้น . (Problems of the Application of the Customs law : In case
 of Collection of Anti-Dumping Duties, Countervailing Duties and Safeguard
 Duties) อ.ที่ปรึกษาหลัก : ศ. ดร.ศักดา ธนิตกุล

การเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาด อากรตอบโต้การอุดหนุน และอากรปกป้องจาก
 การนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น มีปัญหาการนำกฎหมายว่าด้วยศุลกากรมาใช้บังคับกับการเรียกเก็บอากร
 ดังกล่าว ทั้งในเรื่องความรับผิดชอบในการชำระอากรกรณีที่มีการใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษีศุลกากร
 การกำหนดเบี้ยปรับและเงินเพิ่ม การคืนอากร การอุทธรณ์การประเมินอากร การนำบทกำหนด
 ความผิดและบทกำหนดโทษตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากรมาใช้บังคับ และการเรียกเก็บอากร
 สำหรับเศษหรือของที่ด้อยคุณภาพ ซึ่งเป็นปัญหาการบังคับใช้กฎหมายระหว่างหน่วยงานที่
 เกี่ยวข้อง วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จึงมุ่งศึกษาแนวความคิดและเจตนารมณ์ในการเรียกเก็บอากรตอบโต้
 การทุ่มตลาด อากรตอบโต้การอุดหนุน และอากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น และ
 นำเสนอข้อพิจารณาเกี่ยวกับปัญหาการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยศุลกากร ภายใต้พระราชบัญญัติ
 การตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. 2542 และพระราชบัญญัติ
 มาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น พ.ศ. 2550 โดยมีข้อเสนอแนะให้หน่วยงานที่
 เกี่ยวข้องกำหนดแนวทางปฏิบัติร่วมกัน โดยพิจารณาถึงเจตนารมณ์แห่งกฎหมายเป็นสำคัญ เพื่อให้
 การบังคับใช้กฎหมายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และแก้ไขบทบัญญัติในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ
 การดำเนินการของกรมศุลกากรในการเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาด อากรตอบโต้การอุดหนุน
 และอากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น ให้สอดคล้องและเป็นมาตรฐานเดียวกัน

สาขาวิชา กฎหมายการเงินและภาษีอากร ลายมือชื่อนิสิต

ปีการศึกษา 2565 ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาหลัก

6380153434 : MAJOR FINANCE AND TAX LAWS

KEYWORD: Anti-Dumping Duties, Countervailing Duties, Safeguard Duties,
Customs Law.

Nisa Pantharattanakul : Problems of the Application of the Customs law :
In case of Collection of Anti-Dumping Duties, Countervailing Duties and
Safeguard Duties. Advisor: Prof. SAKDA THANITCUL, Ph.D.

There are some problems in the application of the customs law among the relevant state agencies in collecting anti-dumping, countervailing and safeguard duties. In particular issue of the liability to pay the duties in the event that customs tax incentive is exercised, determination of penalties and surcharges, the duty refund, the appeal of duty assessment, the application of offense and sanction provisions under the customs law and the collection of duties of waste and scrap. Therefore, this thesis aims to study the concept and objective of collecting anti-dumping, countervailing and safeguard duties, and present considerations about the problem of the application of customs law under the Anti-Dumping and Countervailing Act B.E.2542 and the Safeguard Measures Against Increased Imports Act B.E.2550. With suggestions, the relevant state agencies should be clearly added for a common practice guideline by considering the objective of the Anti-Dumping and Countervailing Act B.E.2542 and the Safeguard Measures Against Increased Imports Act B.E.2550, to achieve by making them more efficiently. Together with some deficiently provisions that need to be amended, relating to the execution of the customs department in collecting anti-dumping, countervailing and safeguard duties to be complied and be the same standard.

Field of Study: Finance and Tax Laws

Student's Signature

Academic Year: 2022

Advisor's Signature

กิตติกรรมประกาศ

ผู้เขียนขอขอบพระคุณ ศาสตราจารย์ ดร. ศักดา ธนิตกุล เป็นอย่างสูง ที่ได้กรุณารับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ พร้อมทั้งให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นต่าง ๆ เพื่อปรับปรุงวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ให้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ขอขอบพระคุณ ดร. วันดี สุชาติกุลวิทย์ ที่กรุณารับเป็นประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และกรุณาให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นต่าง ๆ แก่ผู้เขียน และขอขอบพระคุณ อาจารย์ กฤติกา ปั้นประเสริฐ ที่กรุณารับเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และสละเวลาอันมีค่าในการให้คำแนะนำและอนุเคราะห์ข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์

ขอขอบคุณ คุณประภาพรณ ที่คอยให้คำแนะนำแก่ผู้เขียนในการศึกษาต่อ ตลอดจนรับฟังและช่วยเหลือทั้งในเรื่องการงานและการเรียนแก่ผู้เขียนเสมอมา ขอขอบคุณ คุณจุฑาทิพย์ ผู้บังคับบัญชาที่คอยช่วยเหลือและสนับสนุนผู้เขียนในการศึกษาและค้นคว้าวิทยานิพนธ์ ขอขอบคุณ คุณศิริพร ที่เอื้อเฟื้อข้อมูลในการจัดทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ อีกทั้งคอยถามไถ่และช่วยเหลือผู้เขียนเสมอมา ขอขอบคุณ คุณรติรัตน์ ที่ช่วยเหลือและชี้แนะแนวทางในการศึกษาและค้นคว้าวิทยานิพนธ์ ขอขอบคุณ คุณฉันทซ์ ที่คอยสนับสนุนและเป็นแรงผลักดันให้แก่ผู้เขียน และขอขอบคุณพี่น้องชาว กทม. ที่คอยช่วยเหลือและให้กำลังใจแก่ผู้เขียนตลอดมา

ท้ายนี้ ผู้เขียนหวังเป็นอย่างยิ่งว่า วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะเป็นประโยชน์ต่อผู้สนใจศึกษาค้นคว้าอยู่บ้าง จึงขอมอบส่วนดีทั้งหมดนี้ให้แก่เหล่าคุณอาจารย์ที่ได้ประสิทธิประสาทวิชา และขอมอบความกตัญญูทเวทิตาคุณ แต่บิดา มารดา และผู้มีพระคุณทุกท่าน สำหรับข้อบกพร่องต่าง ๆ ที่อาจเกิดขึ้นนั้น ผู้เขียนขออ้อมรับและขออภัยมา ณ ที่นี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ณิชา ปิ่นธรรตนากุล

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ค
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	ง
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
บทที่ 1 บทนำ	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์การศึกษา.....	6
1.3 สมมติฐานการศึกษา.....	7
1.4 ขอบเขตการศึกษา.....	7
1.5 วิธีการศึกษา.....	8
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	8
บทที่ 2 มาตรการตอบโต้การทุ่มตลาด มาตรการตอบโต้การอุดหนุน และมาตรการปกป้อง ตามความตกลงระหว่างประเทศ และกฎหมายไทย.....	9
2.1 ความตกลงระหว่างประเทศ	9
2.1.1 หลักการพื้นฐานของ GATT และ WTO.....	9
2.1.1.1 หลักการไม่เลือกปฏิบัติ (Non-Discrimination).....	11
2.1.1.2 หลักความโปร่งใส (transparency).....	11
2.1.1.3 หลักการคุ้มครองผู้ผลิตภายในด้วยภาษีศุลกากรเท่านั้น (tariff-only protection).....	12
2.1.1.4 หลักว่าด้วยการแข่งขันทางการค้าที่เป็นธรรม (fair competition)	12
2.1.1.5 กระบวนการยุติข้อพิพาททางการค้า (trade dispute settlement mechanism).....	12

2.1.1.6 สิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรแก่ประเทศกำลังพัฒนา (special and differential treatment).....	13
2.1.1.7 ข้อยกเว้นในการรวมกลุ่มทางการค้า (no trade block)	13
2.1.2 การทุ่มตลาดและมาตรการตอบโต้การทุ่มตลาด (Anti-Dumping Measure).....	13
2.1.2.1 หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการใช้มาตรการตอบโต้การทุ่มตลาด	16
2.1.2.2 การทุ่มตลาด (Dumping)	20
2.1.2.3 การพิจารณาความเสียหาย	22
2.1.2.4 กระบวนการไต่สวนเพื่อเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาด.....	24
ก. การริเริ่มและการไต่สวน	24
ข. มาตรการชั่วคราว (Provisional Measures)	25
ค. การทำความตกลงยอมรับเงื่อนไขด้านราคา (Price Undertaking)	26
ง. มาตรการย้อนหลัง (Retroactivity)	26
2.1.2.5 การกำหนดและการเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาด.....	27
2.1.2.6 การพิจารณาทบทวน.....	29
2.1.2.7 การทบทวนของศาล.....	30
2.1.3 การอุดหนุนและมาตรการตอบโต้การอุดหนุน (Subsidies and Countervailing Measure).....	30
2.1.3.1 หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการใช้มาตรการตอบโต้การอุดหนุน.....	33
2.1.3.2 การอุดหนุน.....	34
ก. การอุดหนุนที่ห้ามใช้ (Prohibited Subsidies)	36
ข. การอุดหนุนที่อาจถูกมาตรการตอบโต้ (Actionable Subsidies).....	38
2.1.3.3 การพิจารณาความเสียหาย	39
2.1.3.4 กระบวนการไต่สวนเพื่อเก็บอากรตอบโต้การอุดหนุน	39
ก. การริเริ่มและการไต่สวน	39

ข. มาตรการชั่วคราว (Provisional Measures)	40
ค. การทำความตกลงยอมรับเงื่อนไขโดยสมัครใจ (Undertakings)	40
ง. การมีผลย้อนหลัง (Retroactivity)	41
2.1.3.5 การกำหนดและการเรียกเก็บอากรตอบโต้การอุดหนุน	42
2.1.3.6 การพิจารณาทบทวน	43
2.1.3.7 การทบทวนของศาล	43
2.1.4 มาตรการปกป้อง (Safeguards Measure)	43
2.1.4.1 หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการใช้มาตรการปกป้อง	45
2.1.4.2 การพิจารณาความเสียหาย	46
2.1.4.3 การไต่สวน	46
2.1.4.4 มาตรการปกป้อง	47
2.1.4.5 มาตรการปกป้องชั่วคราว	48
2.1.4.6 ระยะเวลาและการทบทวนมาตรการปกป้อง	49
2.1.4.7 การชดเชยและการใช้มาตรการตอบโต้	50
2.2 กฎหมายไทย	50
2.2.1 กฎหมายว่าด้วยการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ ...	50
2.2.1.1 หน่วยงานรับผิดชอบ	52
2.2.1.2 การทุ่มตลาดและการตอบโต้การทุ่มตลาด	53
2.2.1.3 การพิจารณาความเสียหาย	55
2.2.1.4 กระบวนการในการไต่สวนเพื่อเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาด	58
ก. การเริ่มต้นกระบวนการพิจารณา	58
ข. การไต่สวนการทุ่มตลาดและความเสียหาย	58
ค. มาตรการชั่วคราว	59
ง. ความตกลงเพื่อระงับการทุ่มตลาด	59

จ. ระยะเวลาในการไตสวน.....	60
ฉ. การยุติการพิจารณาตอบโต้การทุ่มตลาด	60
2.2.1.5 อากรตอบโต้การทุ่มตลาด.....	60
ก. การกำหนดอัตราอากรตอบโต้การทุ่มตลาด	60
ข. การเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาด.....	61
ค. กรณีที่ผู้นำเข้าไม่ชำระหรือชำระอากรตอบโต้การทุ่มตลาดไม่ครบถ้วนหรือ ค้างชำระค่าอากรตอบโต้การทุ่มตลาด	62
ง. การคืนอากรตอบโต้การทุ่มตลาด	62
2.2.1.6 ระยะเวลาตอบโต้การทุ่มตลาดและการทบทวน.....	65
2.2.1.7 การอุดหนุนและการตอบโต้การอุดหนุน	66
2.2.1.8 กระบวนการในการไตสวนเพื่อเก็บอากรตอบโต้การอุดหนุน	68
2.2.1.9 อากรตอบโต้การอุดหนุน	69
ก. การกำหนดอัตราอากรตอบโต้การอุดหนุน.....	69
ข. การเรียกเก็บอากรตอบโต้การอุดหนุน	69
ค. กรณีที่ผู้นำเข้าไม่ชำระหรือชำระอากรตอบโต้การอุดหนุนไม่ครบถ้วนหรือ ค้างชำระค่าอากรตอบโต้การอุดหนุน.....	69
ง. การคืนอากรตอบโต้การอุดหนุน.....	70
2.2.1.10 การอุทธรณ์คำวินิจฉัยต่อศาล.....	70
2.2.2 กฎหมายว่าด้วยมาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น.....	71
2.2.2.1 หน่วยงานรับผิดชอบ	72
2.2.2.2 มาตรการปกป้อง.....	73
2.2.2.3 การพิจารณาความเสียหาย	74
2.2.2.4 การพิจารณากำหนดมาตรการปกป้อง	75
ก. การเริ่มต้นกระบวนการพิจารณา.....	75

ข. การไต่สวน.....	75
ค. มาตรการปกป้องชั่วคราว	76
ง. การยุติการกำหนดมาตรการปกป้อง.....	76
จ. ระยะเวลาในการพิจารณากำหนดมาตรการปกป้อง	76
2.2.2.5 การกำหนดและการใช้มาตรการปกป้อง	77
2.2.2.6 ระยะเวลาในการใช้มาตรการปกป้องและการทบทวน.....	78
บทที่ 3 การเรียกเก็บอากรขาเข้าตามกฎหมายศุลกากรของประเทศไทย	79
3.1 การเรียกเก็บอากรขาเข้าตามกฎหมายศุลกากร.....	79
3.1.1 อากรตามพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560.....	79
3.1.2 ความรับผิดในการเสียอากร	81
3.1.3 การคำนวณอากร.....	83
3.1.4 การประเมินอากร	85
3.1.5 เงินเพิ่มและเบี้ยปรับ	86
3.1.6 การบังคับอากรค้างชำระ	87
3.1.6.1 การกักของ	87
3.1.6.2 การยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้ต้องรับผิดเสียอากร.....	87
3.1.7 การคืนอากร	88
3.1.5.1 กรณีมีการเสียอากรไว้เกินจำนวนที่ต้องเสีย	88
3.1.5.2 กรณีพนักงานศุลกากรได้เรียกอากรหรือเงินประกันค่าอากรไว้เกินจำนวนที่พึง ต้องเสียหรือเสียเพิ่ม.....	89
3.1.5.3 กรณีของนำเข้าที่ได้เสียอากรแล้ว และได้ส่งของนั้นกลับออกไปนอก ราชอาณาจักร (Re-export).....	90
3.1.5.4 การคืนอากรสำหรับของที่นำเข้าเพื่อผลิต ผสม ประกอบ บรรจุ หรือดำเนินการ อื่นใดเพื่อส่งออก.....	90
3.1.8 การวินิจฉัยอากรและการอุทธรณ์การประเมิน	91

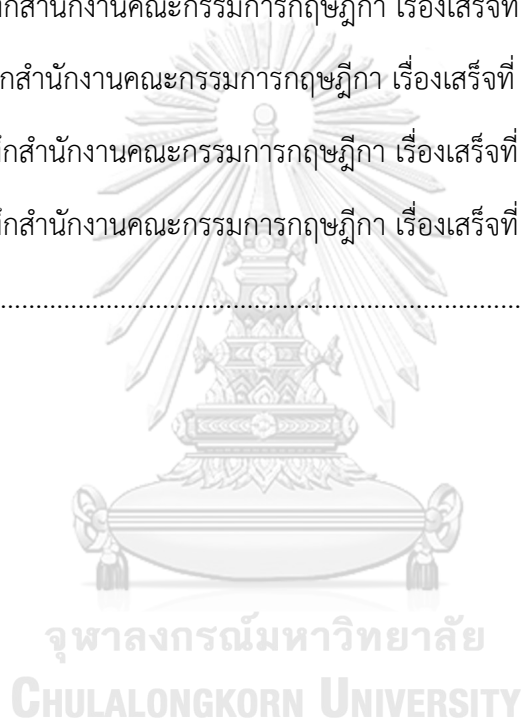
3.1.8.1 การวินิจฉัยอากร	91
3.1.8.2 การอุทธรณ์การประเมิน	92
3.2 สิทธิประโยชน์ตามกฎหมายศุลกากร	93
3.2.1 คลังสินค้าทัณฑ์บน	93
3.2.2 เขตปลอดอากร (Free Zone)	96
3.3 บทกำหนดความผิดและบทกำหนดโทษ	98
3.3.1 ความผิดฐานลักลอบหนีศุลกากร	99
3.3.2 ความผิดฐานหลีกเลี่ยงอากร	100
3.3.3 ความผิดฐานหลีกเลี่ยงข้อห้าม ข้อจำกัด	100
3.3.4 ความผิดฐานสำแดงหรือยื่นเอกสารไม่ถูกต้อง	101
3.3.5 ความผิดฐานแจ้งข้อความอันเป็นเท็จ	102
3.3.6 ความผิดฐานปลอมแปลงเอกสารหรือใช้เอกสารปลอม	102
3.3.7 ความผิดฐานทุจริตในการขอคืนอากรตามมาตรา 28 หรือตามมาตรา 29	102
3.3.8 การระงับคดีในชั้นศุลกากร	103
บทที่ 4 กฎหมายว่าด้วยการตอบโต้การทุ่มตลาด การตอบโต้การอุดหนุน และมาตรการปกป้อง ของ สหภาพยุโรป	105
4.1 กฎหมายว่าด้วยการตอบโต้การทุ่มตลาด	105
4.1.1 หน่วยงานรับผิดชอบ	106
4.1.2 การทุ่มตลาดและการตอบโต้การทุ่มตลาด	106
4.1.3 การพิจารณาความเสียหาย	109
4.1.4 กระบวนการในการไต่สวนเพื่อเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาด	110
4.1.4.1 การเริ่มต้นกระบวนการพิจารณา	110
4.1.4.2 การไต่สวนการทุ่มตลาดและความเสียหาย	111
4.1.4.3 มาตรการชั่วคราว	111

4.1.4.4 การทำความตกลงเพื่อระงับการทุ่มตลาด (Undertakings).....	112
4.1.4.5 มาตรการย้อนหลัง (Retroactivity).....	112
4.1.4.6 การยุติการพิจารณาตอบโต้การทุ่มตลาด	112
4.1.5 อากรตอบโต้การทุ่มตลาด	113
4.1.5.1 การกำหนดอากรตอบโต้การทุ่มตลาด.....	113
4.1.5.2 การเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาด	114
4.1.5.3 การคืนอากรตอบโต้การทุ่มตลาด	114
4.1.6 ระยะเวลาตอบโต้การทุ่มตลาดและการทบทวน	115
4.2 กฎหมายว่าด้วยการตอบโต้การอุดหนุน.....	117
4.2.1. หน่วยงานรับผิดชอบ.....	117
4.2.2 การอุดหนุนและการตอบโต้การอุดหนุน.....	118
4.2.3 การพิจารณาความเสียหาย	120
4.2.4 กระบวนการในการไต่สวนเพื่อเก็บอากรตอบโต้การอุดหนุน	121
4.2.4.1 การเริ่มต้นของกระบวนการ	121
4.2.4.2 การไต่สวนการอุดหนุนและความเสียหาย.....	122
4.2.4.3 มาตรการชั่วคราว.....	122
4.2.4.4 การทำความตกลงยอมรับเงื่อนไขโดยสมัครใจ	123
4.2.4.5 มาตรการย้อนหลัง.....	123
4.2.4.6 การยุติการพิจารณามาตรการตอบโต้การอุดหนุน.....	124
4.2.5 อากรตอบโต้การอุดหนุน.....	124
4.2.5.1 การกำหนดอัตราอากรตอบโต้การอุดหนุน.....	124
4.2.5.2 การเรียกเก็บอากรตอบโต้การอุดหนุน	125
4.2.5.3 การคืนอากรตอบโต้การอุดหนุน	125
4.2.6 ระยะเวลาตอบโต้การอุดหนุนและการทบทวน	126

4.3 กฎหมายว่าด้วยมาตรการปกป้อง.....	127
4.3.1 หน่วยงานรับผิดชอบ.....	127
4.3.2 มาตรการปกป้อง.....	128
4.3.3 การพิจารณาความเสียหาย.....	128
4.3.4 การพิจารณากำหนดมาตรการปกป้อง.....	129
4.3.4.1 การริเริ่มและการไต่สวน.....	129
4.3.4.2 มาตรการปกป้องชั่วคราว.....	130
4.3.5 การกำหนดและการใช้มาตรการปกป้อง.....	130
4.3.6 ระยะเวลาในการใช้มาตรการปกป้องและการทบทวน.....	131
4.4 กฎหมายว่าด้วยศุลกากรของสหภาพยุโรป.....	132
4.4.1 ภาษีศุลกากร.....	133
4.4.2 ความรับผิดในการเสียอากร.....	134
4.4.3 การคำนวณอากร.....	136
4.4.4 การประเมินอากร.....	137
4.4.5 การบังคับอากรค้างชำระ.....	138
4.4.6 การคืนอากร.....	138
4.4.7 การอุทธรณ์.....	140
4.4.8 บทกำหนดโทษ.....	141
4.4.9 การปล่อยเพื่อการหมุนเวียนอย่างเสรี (Release for free circulation).....	141
4.4.10 พิธีการเฉพาะ (special procedures).....	143
4.4.10.1 การนำเข้าชั่วคราว (temporary admission).....	144
4.4.10.2 คลังสินค้าศุลกากร (customs warehousing).....	145
4.4.10.3 เขตปลอดอากร (free zones).....	146
4.4.10.4 การใช้งานปลายทาง (end-use).....	147

4.4.10.5 การแปรรูปภายในสหภาพยุโรป (inward processing).....	148
บทที่ 5 ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยศุลกากร ภายใต้กฎหมายว่าด้วยการตอบโต้การทุ่มตลาด และการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ และมาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น	151
5.1 การเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาด อากรตอบโต้การอุดหนุน และอากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น กรณีที่มีการใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษีศุลกากร	152
5.1.1 คลังสินค้าทัณฑ์บน	154
5.1.2 เขตปลอดอากร.....	160
5.2 ปัญหาการนำบทบัญญัติเกี่ยวกับการประเมินเงินเพิ่มและเบี้ยปรับตามกฎหมายศุลกากร มาใช้บังคับกับกรณีของอากรตอบโต้การทุ่มตลาด อากรตอบโต้การอุดหนุน และอากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น.....	166
5.3 ปัญหาการพิจารณาคืนอากรตอบโต้การทุ่มตลาด อากรตอบโต้การอุดหนุน และอากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น	172
5.3.1 ของที่นำเข้ามาและส่งกลับออกไปนอกราชอาณาจักร (Re-export) ตามมาตรา 28 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560	173
5.3.2 ของที่นำเข้ามาผลิตเพื่อการส่งออกตามมาตรา 29 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560.....	176
5.3.3 การคืนอากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น.....	183
5.4 ปัญหาเกี่ยวกับอำนาจของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากรในการพิจารณาอุทธรณ์ภายใต้กฎหมายว่าด้วยการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ และกฎหมายว่าด้วยมาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น	185
5.5 ปัญหาการนำบทกำหนดความผิดและบทกำหนดโทษตามกฎหมายศุลกากรมาใช้บังคับกับกรณีของอากรตอบโต้การทุ่มตลาด อากรตอบโต้การอุดหนุน และอากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น.....	191
5.6 ปัญหาการเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาด อากรตอบโต้การอุดหนุน และอากรปกป้องสำหรับเศษหรือของที่ด้อยคุณภาพที่เกิดจากการนำของเข้ามาผลิตและส่งออกป็นอกราชอาณาจักร.....	198
บทที่ 6 บทสรุปและข้อเสนอแนะ.....	202

6.1 บทสรุป.....	202
6.2 ข้อเสนอแนะ	217
บรรณานุกรม.....	220
ภาคผนวก.....	224
ภาคผนวก ก. บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ 110/2528.....	225
ภาคผนวก ข. บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ 533/2545.....	232
ภาคผนวก ค. บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ 1784/2559	241
ภาคผนวก ง. บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ 574/2560	251
ภาคผนวก จ. บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ 724/2562.....	256
ภาคผนวก ฉ. บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ 746/2564.....	263
ประวัติผู้เขียน.....	277

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ความตกลงทั่วไปว่าด้วยภาษีศุลกากรและการค้า (General Agreement on Tariffs and Trade : GATT) เป็นความตกลงพหุภาคีที่จัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศให้เป็นไปอย่างเสรีและลดอุปสรรคทางการค้า จากการที่ประเทศต่าง ๆ ใช้มาตรการกีดกันทางการค้าเพื่อคุ้มครองเศรษฐกิจภายในประเทศของตนที่ประสบปัญหาทางเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นผลมาจากสงครามโลกครั้งที่สอง แต่ปรากฏว่าความตกลงทั่วไปว่าด้วยภาษีศุลกากรและการค้านั้นยังคงมีปัญหาในการบังคับใช้จากความไม่ชัดเจนและความคลุมเครือของบทบัญญัติต่าง ๆ ประเทศภาคีจึงได้มีความพยายามในการปรับปรุงแก้ไขให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และในการเจรจาการค้าพหุภาคีรอบที่ 8 หรือ การเจรจารอบอุรุกวัย ระหว่างปี 2529-2537 ประเทศที่เข้าร่วมเจรจาได้เห็นพ้องต้องกันว่าควรมีการจัดตั้งองค์การระหว่างประเทศด้านการค้าขึ้นมา ประเทศภาคีจึงได้ร่วมลงนามกรรมสารสุดท้าย (Final Act) ตกลงจัดตั้งองค์การการค้าโลก (World Trade Organization : WTO) ขึ้นเมื่อวันที่ 1 มกราคม 2538 WTO มีฐานะเป็นองค์การระหว่างประเทศ มีหน้าที่กำหนดนโยบายและควบคุมการดำเนินงานของสมาชิก อีกทั้งเป็นเวทีในการเจรจาลดอุปสรรคและข้อยกเว้นทางการค้า โดยอยู่บนพื้นฐานของการแข่งขันที่เป็นธรรมทั้งประเทศเล็กและประเทศใหญ่ ภายใต้หลักการไม่เลือกปฏิบัติ มีความโปร่งใส เท่าเทียม ใช้ระบบฉันทามติ เน้นการใช้ภาษีเพียงอย่างเดียวเป็นเครื่องมือในการปกป้องอุตสาหกรรมภายในประเทศ รวมทั้งมีกระบวนการยุติข้อพิพาททางการค้าระหว่างประเทศ¹ โดยยังคงไว้ซึ่งวัตถุประสงค์เดิมของ GATT คือ เพื่อให้การค้าระหว่างประเทศเป็นไปอย่างเสรีปราศจากอุปสรรคและข้อยกเว้นทางการค้า

ภายใต้ระบบการค้าเสรีอาจทำให้ผู้ผลิตภายในประเทศต้องเผชิญกับสภาวะการแข่งขันที่สูงขึ้น หากอุตสาหกรรมภายในประเทศมีความได้เปรียบเชิงเปรียบเทียบน้อยกว่าสินค้าที่นำเข้าหรือมีต้นทุนในการผลิตที่สูงกว่า ทำให้สินค้าภายในประเทศไม่สามารถแข่งขันกับสินค้าที่นำเข้าได้ และเพื่อคุ้มครองอุตสาหกรรมภายในประเทศ ประเทศสมาชิก WTO สามารถใช้มาตรการคุ้มกันชั่วคราวในกรณีที่มีการนำเข้ามากผิดปกติจนก่อให้เกิดความเสียหายแก่อุตสาหกรรมภายในประเทศได้ โดยอาจใช้วิธีการขึ้นภาษีหรือจำกัดการนำเข้าสินค้า ภายใต้บทยกเว้นในกรณีฉุกเฉินและจำเป็น

¹ สำนักข่าวกรองแห่งชาติ, "ข้อมูลพื้นฐานของต่างประเทศ" [ออนไลน์] เข้าถึงเมื่อ 5 กุมภาพันธ์ 2565. แหล่งที่มา: <https://www.nia.go.th>

(necessary exceptions and emergency action) หรือในกรณีที่มีการปฏิบัติทางการค้าที่ไม่เป็นธรรมจากการทุ่มตลาดหรือการให้การอุดหนุนจากประเทศผู้ส่งออกจนก่อให้เกิดความเสียหายแก่อุตสาหกรรมภายใน ประเทศสมาชิกสามารถเก็บภาษีตอบโต้การทุ่มตลาดและภาษีตอบโต้การอุดหนุนจากสินค้านำเข้าได้ ภายใต้กรอบความตกลงของ WTO

ประเทศไทยเข้าเป็นสมาชิก WTO ลำดับที่ 59 เมื่อวันที่ 28 ธันวาคม 2537 และมีสถานะเป็นสมาชิกร่วมก่อตั้ง โดยประเทศไทยให้ความสำคัญกับการเจรจาการค้าพหุภาคีในกรอบ WTO เนื่องจากการค้าระหว่างประเทศเป็นแหล่งรายได้สำคัญของประเทศ ซึ่งการเข้าร่วมเป็นสมาชิก WTO ทำให้ไทยได้รับประโยชน์จากหลักการทั่วไปของ WTO เช่น หลักการไม่เลือกปฏิบัติ ความโปร่งใส การคุ้มครองผู้ผลิตภายในด้วยภาษีศุลกากร รวมทั้งประโยชน์จากพันธกรณีที่สมาชิกผูกพันไว้ในความตกลงย่อยต่าง ๆ² ในขณะเดียวกันประเทศไทยก็มีพันธกรณีที่จะต้องปฏิบัติตามความตกลงระหว่างประเทศภายใต้กรอบ WTO ด้วย ซึ่งประเทศไทยเองก็ได้รับผลกระทบจากการที่สินค้าทะลักเข้ามาในประเทศไทยอันเป็นผลมาจากการปฏิบัติตามพันธกรณีในการลดภาษีศุลกากร และการขจัดอุปสรรคทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษี (Non-tariff barriers) ทำให้ประเทศไทยจำเป็นต้องตรากฎหมายภายในเพื่ออนุวัติการให้เป็นไปตามความตกลงระหว่างประเทศภายใต้กรอบ WTO และเพื่อเยียวยาความเสียหายจากสินค้านำเข้าที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ผู้ผลิตหรือผู้บริโภคภายในประเทศ โดยมาตรการเยียวยาทางการค้าตามความตกลง WTO ได้แก่ มาตรการตอบโต้การทุ่มตลาด (Anti-Dumping Measure) มาตรการตอบโต้การอุดหนุน (Countervailing Measure) และมาตรการปกป้อง (Safeguard Measure) โดยทั้งสามมาตรการดังกล่าวต่างเป็นมาตรการเพื่อบรรเทาความเสียหายแก่อุตสาหกรรมภายในประเทศ โดยที่มาตรการตอบโต้การทุ่มตลาดและมาตรการตอบโต้การอุดหนุนเป็นการกระทำต่อ “การปฏิบัติทางการค้าที่ไม่เป็นธรรม”³ ส่วนมาตรการปกป้องเป็น “ข้อยกเว้น” ที่ WTO ยอมให้ประเทศสมาชิกผู้นำเข้าสามารถใช้นโยบายปกป้องเพื่อเยียวยาความเสียหายจากการนำเข้าที่เพิ่มสูงขึ้นได้ ซึ่งปัจจุบันกฎหมายที่เป็นเครื่องมือที่สำคัญในการคุ้มครองอุตสาหกรรมภายในประเทศของไทยจากการทุ่มตลาด การอุดหนุน และการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น ได้แก่ พระราชบัญญัติพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. 2542 และพระราชบัญญัติมาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น พ.ศ. 2550

² เรื่องเดียวกัน.

³ ทัชชมัย (ฤกษ์สุด) ทองอุไร, กฎหมายเศรษฐกิจระหว่างประเทศ : GATT และ WTO : บททั่วไป, พิมพ์ครั้งที่ 4 (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2556), หน้า 110.

พระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. 2542 เป็นกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อคุ้มครองอุตสาหกรรมภายในประเทศจากการที่มีสินค้าชนิดเดียวกันที่ถูกนำเข้ามาในราชอาณาจักรในราคาที่ต่ำกว่าราคาตลาดภายในประเทศหรือมีการอุดหนุนที่มีลักษณะเฉพาะเจาะจง จนก่อให้เกิดความเสียหายแก่อุตสาหกรรมภายใน การทุ่มตลาดและการอุดหนุนที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่อุตสาหกรรมภายในเป็นการกระทำอันมิชอบที่อาจตอบโต้ได้ โดยกำหนดให้คณะกรรมการพิจารณาการทุ่มตลาดและการอุดหนุนมีอำนาจในการไต่สวนการทุ่มตลาดและการอุดหนุน และได้สวนความเสียหายแก่อุตสาหกรรมภายใน รวมทั้งพิจารณากำหนดให้มีการเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาดและอากรตอบโต้การอุดหนุน ทั้งนี้ ในกรณีที่มีการเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาดจากสินค้าใด ให้นำบทบัญญัติกฎหมายว่าด้วยศุลกากรและกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากรมาใช้บังคับกับการเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาด เสมือนเป็นอากรขาเข้าตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากรและกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากร รวมถึงพิจารณากำหนดอากรตอบโต้การอุดหนุนด้วย⁴

ซึ่งต่อมาได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. 2542 โดยพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562 ให้อำนาจกรมศุลกากรในการเรียกเก็บอากร เงินเพิ่ม และเบี้ยปรับ การกักของ การยึดหรืออายัดทรัพย์สิน การขายทอดตลาด และการดำเนินการเกี่ยวกับของตกค้าง รวมทั้ง การลดเงินเพิ่ม งดหรือลดเบี้ยปรับ ทุเลาการชำระอากรตอบโต้การทุ่มตลาดและอากรตอบโต้การอุดหนุน เงินเพิ่มและเบี้ยปรับ ในกรณีที่ผู้นำเข้าไม่ชำระอากรหรือชำระอากรตอบโต้การทุ่มตลาดหรืออากรตอบโต้การอุดหนุน⁵ ไม่ครบถ้วนหรือค้างชำระค่าอากรดังกล่าว และในกรณีที่ผู้นำเข้าไม่เห็นด้วยกับการประเมินอากร เงินเพิ่มและเบี้ยปรับ การลดเงินเพิ่ม และงดหรือลดเบี้ยปรับ ของกรมศุลกากร ให้อุทธรณ์ต่อคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร และให้นำบทบัญญัติกฎหมายว่าด้วยศุลกากรและกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากรมาใช้บังคับแก่การดำเนินการดังกล่าวโดยอนุโลม และให้อำนาจกรมศุลกากรในการพิจารณาคืนอากรตอบโต้การทุ่มตลาดและอากรตอบโต้การอุดหนุน ในกรณีที่ผู้นำเข้ายื่นคำขอคืนอากรตอบโต้การทุ่มตลาดและอากรตอบโต้การอุดหนุนเมื่อมีการส่งสินค้าที่ได้ชำระอากรตอบโต้การทุ่มตลาดและอากรตอบโต้

⁴ พระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. 2542 มาตรา 49 และมาตรา 70

⁵ พระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. 2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562 มาตรา 49/1 และมาตรา 70/1

การอุดหนุนกลับออกไปนอกราชอาณาจักร โดยให้นำมาตรา 28 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 บทกำหนดโทษที่เกี่ยวข้อง และบทบัญญัติในส่วนที่เกี่ยวกับการเปรียบเทียบ มาใช้บังคับ โดยอนุโลม⁶

ส่วนพระราชบัญญัติมาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น พ.ศ. 2550 มีวัตถุประสงค์เพื่อคุ้มครองอุตสาหกรรมภายในประเทศจากการที่มีสินค้าชนิดเดียวกันที่ถูกนำเข้ามา ในราชอาณาจักรเป็นจำนวนมากและก่อให้เกิดความเสียหายแก่อุตสาหกรรมภายใน โดยคณะกรรมการพิจารณามาตรการปกป้องมีอำนาจในการไต่สวนการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มมากขึ้น รวมทั้งไต่สวนความเสียหายที่เกิดขึ้นกับอุตสาหกรรมภายใน และในกรณีที่คณะกรรมการพิจารณา มาตรการปกป้องมีคำวินิจฉัยขั้นที่สุดว่ามีการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้นและมีความเสียหาย ให้คณะกรรมการพิจารณามาตรการปกป้องกำหนดมาตรการปกป้องได้ ซึ่งได้แก่ (1) เรียกเก็บอากร ตามอัตราที่กำหนด (2) จำกัดปริมาณนำเข้า หรือ (3) มาตรการอื่นใดนอกเหนือจาก (1) และ (2) ที่มี ผลเป็นการลดหรือจำกัดปริมาณการนำเข้า เพื่อให้ผู้ผลิตสินค้าชนิดเดียวกันหรืออุตสาหกรรมภายใน มีโอกาสดำเนินการตามแผนปรับตัว โดยจะกำหนดมาตรการใดมาตรการหนึ่งหรือหลายมาตรการ พร้อมกันก็ได้⁷ ทั้งนี้ ในกรณีกำหนดมาตรการปกป้องโดยการเรียกเก็บอากร อากรที่เรียกเก็บให้ถือเป็นอากรที่เพิ่มขึ้นจากอัตราที่พึงต้องเสียตามที่กำหนดในพิกัดอัตราศุลกากร หรือประกาศเรียกเก็บ อากรตามกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากรที่ใช้อยู่ในขณะนำเข้า และให้นำบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ว่าด้วยศุลกากรและกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากรมาใช้บังคับแก่การเรียกเก็บอากรดังกล่าว เสมือนเป็นอากรขาเข้าตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากรและกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากร⁸

ดังนั้น กรมศุลกากรจึงทำหน้าที่ในการเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาดและอากรตอบโต้ การอุดหนุน กับสินค้าที่คณะกรรมการพิจารณาการทุ่มตลาดและการอุดหนุนมีประกาศให้เรียกเก็บ ตามอัตราที่คณะกรรมการพิจารณาการทุ่มตลาดและการอุดหนุนประกาศกำหนด และเรียกเก็บอากร ปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น กับสินค้าที่คณะกรรมการพิจารณามาตรการปกป้องมีประกาศ ให้เรียกเก็บ ตามอัตราที่คณะกรรมการพิจารณามาตรการปกป้องประกาศกำหนด พร้อมกับ การจัดเก็บอากรขาเข้าตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากรและกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากร

⁶ พระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. 2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562 มาตรา 49/2 และมาตรา 70/2

⁷ พระราชบัญญัติมาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น พ.ศ. 2550 มาตรา 26

⁸ พระราชบัญญัติมาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น พ.ศ. 2550 มาตรา 28

อย่างไรก็ตาม โดยที่บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. 2542 และพระราชบัญญัติมาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น พ.ศ. 2550 ให้นำกฎหมายว่าด้วยศุลกากรและกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากรมาใช้บังคับแก่การเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาด อากรตอบโต้การอุดหนุน และอากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น เสมือนเป็นอากรขาเข้า การที่กฎหมายศุลกากรมีการบัญญัติเกี่ยวกับความรับผิดในอันที่จะต้องเสียอากรสำหรับของที่นำเข้ามาในหรือส่งออกป็นนอกราชอาณาจักรไว้เป็นการเฉพาะ โดยมีทั้งกรณีที่มีการนำเข้ามาในหรือส่งออกป็นนอกราชอาณาจักรจริง และกรณีที่กฎหมายกำหนดให้ถือว่าเป็นการนำเข้ามาในราชอาณาจักร หรือเป็นการส่งออกป็นนอกราชอาณาจักร แม้ของนั้นจะมีได้มีการส่งออกป็นนอกราชอาณาจักรจริง จึงมีประเด็นปัญหาว่าความรับผิดในอันที่จะต้องชำระอากรตอบโต้การทุ่มตลาด อากรตอบโต้การอุดหนุน และอากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้นนั้นจะถือว่าเกิดขึ้นเมื่อใด รวมถึงขอบอำนาจของกรมศุลกากรในการพิจารณาคืนอากรภายใต้กฎหมายว่าด้วยการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ และกฎหมายว่าด้วยมาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น จะสามารถนำบทบัญญัติเกี่ยวกับการคืนอากรตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากรมาใช้บังคับกับการคืนอากรดังกล่าวได้หรือไม่

ประกอบกับในส่วนของอากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น ตามพระราชบัญญัติมาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น พ.ศ. 2550 มิได้มีบทบัญญัติที่ให้อำนาจกรมศุลกากรในการเรียกเก็บเงินเพิ่มและเบี้ยปรับเช่นเดียวกับพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. 2542 ทำให้กรมศุลกากรไม่มีอำนาจในการเรียกเก็บเงินเพิ่มและเบี้ยปรับสำหรับอากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น หากผู้นำเข้าไม่ชำระอากรหรือชำระอากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้นไม่ครบถ้วน รวมถึงการดำเนินการอื่นใดกับอากรที่ค้างชำระ อาจเป็นเหตุให้รัฐขาดประโยชน์ และการที่มีได้ระบุอำนาจของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร ในกรณีนี้ผู้นำเข้าไม่เห็นด้วยกับการประเมินอากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้นของกรมศุลกากรไว้ให้ชัดเจน อาจก่อให้เกิดความสับสนแก่ผู้นำของเข้า และอาจเกิดข้อโต้แย้งเกี่ยวกับอำนาจในการพิจารณาอุทธรณ์ของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากรได้

และการที่พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 นิยามคำว่า “อากร” หมายความว่า อากรศุลกากรที่จัดเก็บกับของที่นำเข้ามาในหรือส่งออกป็นนอกราชอาณาจักรตามพระราชบัญญัตินี้ และกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากรหรือกฎหมายอื่นที่กำหนดให้เป็นอากรศุลกากร กรณีจะหมายรวมถึงอากรตอบโต้การทุ่มตลาด อากรตอบโต้การอุดหนุน และอากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้นด้วยหรือไม่ อันจะทำให้กรมศุลกากรสามารถบังคับใช้กฎหมายศุลกากร

กับอาการตอบโต้การทุ่มตลาด อาการตอบโต้การอุดหนุน และอาการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น เสมือนเป็นอาการศุลกากรอย่างหนึ่ง รวมถึงการนำบทกำหนดความรับผิดชอบและบทกำหนดโทษ ตามกฎหมายศุลกากรจะสามารถนำมาใช้บังคับแก่การเรียกเก็บอากรดังกล่าวได้หรือไม่

อีกทั้งกรณีที่มีเศษหรือของด้อยคุณภาพที่เหลือจากกระบวนการผลิตสินค้าซึ่งอยู่ภายใต้ อาการตอบโต้การทุ่มตลาด อาการตอบโต้การอุดหนุน และอาการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น และมีได้ส่งออกไปนอกราชอาณาจักร เศษหรือของด้อยคุณภาพดังกล่าวยังคงมีอาการตอบโต้ การทุ่มตลาด อาการตอบโต้การอุดหนุน หรืออาการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น ที่ต้องชำระ หรือไม่

เพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายศุลกากรในกรณีที่มีการเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาด อาการตอบโต้การอุดหนุน และอาการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และไม่ขัดแย้งกับหลักการแห่งกฎหมายและความตกลงภายใต้ WTO ด้วยเหตุดังกล่าว จึงมุ่งที่จะ ศึกษาปัญหาการบังคับใช้กฎหมายศุลกากร ภายใต้พระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. 2542 และพระราชบัญญัติมาตรการปกป้องจากการนำเข้า สินค้าที่เพิ่มขึ้น พ.ศ. 2550 ที่กำหนดให้นำกฎหมายว่าด้วยศุลกากรและกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตรา ศุลกากรมาใช้บังคับ รวมถึงอำนาจของกรมศุลกากรในการดำเนินการภายใต้กฎหมายดังกล่าว โดยรวบรวมปัญหาสำคัญที่เกิดขึ้นตั้งแต่พระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุน ซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. 2542 และพระราชบัญญัติมาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้า ที่เพิ่มขึ้น พ.ศ. 2550 มีผลใช้บังคับ และศึกษากฎหมายว่าด้วยการตอบโต้การทุ่มตลาด กฎหมาย ว่าด้วยการตอบโต้การอุดหนุน และกฎหมายว่าด้วยมาตรการปกป้อง ของต่างประเทศ เพื่อหา แนวทางการแก้ปัญหาในการบังคับใช้กฎหมายให้เกิดความชัดเจน เหมาะสม และสามารถบังคับ ให้เป็นไปตามเจตนารมณ์แห่งพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้า จากต่างประเทศ พ.ศ. 2542 และพระราชบัญญัติมาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น พ.ศ. 2550 ต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์การศึกษา

1. เพื่อศึกษาหลักการและแนวความคิดในการเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาด อาการตอบโต้การอุดหนุน และอาการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น ตามความตกลงระหว่างประเทศ และกฎหมายไทย รวมถึงกฎหมายของต่างประเทศที่เกี่ยวข้อง

2. เพื่อศึกษาประเด็นปัญหาในการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยศุลกากรตามที่กำหนดไว้ใน กฎหมายว่าด้วยการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ และกฎหมาย

ว่าด้วยมาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น รวมถึงปัญหาที่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของกรมศุลกากรในการดำเนินการตามกฎหมายดังกล่าว

3. เพื่อหาแนวทางการแก้ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยศุลกากรในกรณีที่มีการเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาด อากรตอบโต้การอุดหนุน และอากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถบังคับใช้ให้เป็นไปตามเจตนารมณ์แห่งพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. 2542 และพระราชบัญญัติมาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น พ.ศ. 2550 และเป็นมาตรฐานเดียวกัน

1.3 สมมติฐานการศึกษา

ในการจัดเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาด อากรตอบโต้การอุดหนุน และอากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น มีปัญหาที่เกิดขึ้นในแง่ของการบังคับใช้บทบัญญัติของกฎหมายว่าด้วยศุลกากร ไม่ว่าจะเกิดจากกรณีปัญหาการเรียกเก็บอากร การกำหนดเบี้ยปรับและเงินเพิ่ม การอุทธรณ์การประเมินอากร การคืนอากร ความรับผิดชอบทางอาญา รวมถึงมาตรการในการจัดเก็บอากรกับเศษหรือของที่ด้อยคุณภาพที่เกิดจากกระบวนการผลิต อันเป็นต้นเหตุที่มาของสภาพปัญหาการบังคับใช้กฎหมายระหว่างกรมศุลกากร และกรมการค้าต่างประเทศ ทำให้การจัดเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาด อากรตอบโต้การอุดหนุน และอากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้นนั้นขาดความชัดเจนเพียงพอและไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน ซึ่งส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพในการบริหารการจัดเก็บอากรของรัฐ กรณีจึงเห็นควรแก้ไขบทบัญญัติของพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. 2542 และพระราชบัญญัติมาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น พ.ศ. 2550 ตลอดจนอนุบัญญัติที่เกี่ยวข้อง

1.4 ขอบเขตการศึกษา

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มุ่งศึกษาปัญหาในการใช้บังคับกฎหมายว่าด้วยศุลกากรในการจัดเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาดและอากรตอบโต้การอุดหนุน ตามพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. 2542 และการจัดเก็บอากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น ตามพระราชบัญญัติมาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น พ.ศ. 2550 ประกอบกับศึกษาหลักกฎหมายและแนวปฏิบัติตามความตกลงว่าด้วยการปฏิบัติตามข้อ VI ของความตกลงทั่วไปว่าด้วยภาษีศุลกากรและการค้า 1994 (Agreement on Implementation of Article VI of the General Agreement on Tariffs and Trade 1994) หรือความตกลงว่าด้วย

การตอบโต้การทุ่มตลาด (Anti-Dumping Agreement) ความตกลงว่าด้วยการอุดหนุนและมาตรการตอบโต้ (Agreement on Subsidies and Countervailing Measures) และความตกลงว่าด้วยมาตรการปกป้อง (Agreement on Safeguards) ภายใต้กรอบ WTO รวมถึงกฎหมายและแนวปฏิบัติของสหภาพยุโรป เพื่อหาแนวทางการแก้ไขปัญหาการใช้บังคับกฎหมายว่าด้วยศุลกากรในกรณีที่มีการเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาด อากรตอบโต้การอุดหนุน และอากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น

1.5 วิธีการศึกษา

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นการดำเนินการวิจัยทางเอกสาร (Documentary Research) โดยศึกษาค้นคว้าและวิเคราะห์ข้อมูลจากบทบัญญัติกฎหมาย ตำราและบทความ และเอกสารทางวิชาการ ที่เกี่ยวข้องกับกฎหมายว่าด้วยการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ กฎหมายว่าด้วยมาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น และการใช้บังคับกฎหมายว่าด้วยศุลกากรแก่การดำเนินการตามที่กฎหมายกำหนด โดยจะศึกษาทั้งกฎหมายของประเทศไทยและต่างประเทศ เพื่อเสนอแนะแนวทางที่เหมาะสมต่อไป

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงหลักการและแนวความคิดในการเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาด อากรตอบโต้การอุดหนุน และอากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น ตามความตกลงระหว่างประเทศ และกฎหมายไทย รวมถึงกฎหมายของต่างประเทศที่เกี่ยวข้อง
2. ทำให้ทราบถึงปัญหาในการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยศุลกากรตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ และกฎหมายว่าด้วยมาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น รวมถึงปัญหาที่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของกรมศุลกากรในการดำเนินการตามกฎหมายดังกล่าว
3. ทำให้ทราบถึงแนวทางการแก้ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยศุลกากรในกรณีที่มีการเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาด อากรตอบโต้การอุดหนุน และอากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น ให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถบังคับใช้ให้เป็นไปตามเจตนารมณ์แห่งพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. 2542 และพระราชบัญญัติมาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น พ.ศ. 2550 และเป็นมาตรฐานเดียวกัน

บทที่ 2

มาตรการตอบโต้การทุ่มตลาด มาตรการตอบโต้การอุดหนุน และมาตรการปกป้อง ตามความตกลงระหว่างประเทศ และกฎหมายไทย

ในบทนี้จะได้ศึกษาแนวความคิด กฎเกณฑ์ และกระบวนการเกี่ยวกับการจัดเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาดภายใต้ความตกลงว่าด้วยการปฏิบัติตามข้อ VI ของความตกลงทั่วไปว่าด้วยภาษีศุลกากรและการค้า 1994 (Agreement on Implementation of Article VI of the General Agreement on Tariffs and Trade 1994) อากรตอบโต้การอุดหนุนภายใต้ความตกลงว่าด้วยการอุดหนุนและมาตรการตอบโต้ (Agreement on Subsidies and Countervailing Measures) อากรปกป้องภายใต้ความตกลงว่าด้วยมาตรการปกป้อง (Agreement on Safeguards) รวมถึงหลักการจัดเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาดและอากรตอบโต้การอุดหนุนภายใต้พระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. 2542 และหลักการจัดเก็บอากรปกป้องภายใต้พระราชบัญญัติมาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น พ.ศ. 2550

2.1 ความตกลงระหว่างประเทศ

2.1.1 หลักการพื้นฐานของ GATT และ WTO

ความตกลงทั่วไปว่าด้วยภาษีศุลกากรและการค้า (General Agreement on Tariffs and Trade : GATT) เป็นความตกลงที่เกิดขึ้นภายหลังสิ้นสุดสงครามโลกครั้งที่สอง โดยประเทศที่ได้รับผลกระทบจากสงครามและกำลังเผชิญกับสภาวะเศรษฐกิจโลกถดถอย ร่วมมือกันเพื่อแสวงหาแนวทางเพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมโลก เกิดเป็นความร่วมมือระดับพหุภาคีจัดตั้งองค์การสหประชาชาติ (United Nations : UN) เพื่อดูแลความสัมพันธ์ระหว่างประเทศในมิติด้านการเมือง จัดตั้งกองทุนการเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Fund : IMF) เพื่อดูแลในมิติด้านการเงิน และจัดตั้งธนาคารโลก (World Bank) เพื่อดูแลด้านการบูรณะและพัฒนาประเทศ ในส่วนของการเปิดเสรีทางการค้า ได้มีความพยายามในการจัดตั้งองค์การการค้าระหว่างประเทศ (International Trade Organization : ITO) เพื่อจัดระเบียบการค้าโลก โดยการร่างสนธิสัญญาระหว่างประเทศเพื่อจัดตั้ง ITO หรือที่เรียกว่า “กฎบัตรฮาวานา” (Havana Charter) แต่การก่อตั้ง ITO ต้องประสบกับความล้มเหลว เนื่องจากรัฐสภาของสหรัฐอเมริกาซึ่งเป็นประเทศมหาอำนาจไม่รับรองความตกลงดังกล่าว ทำให้ประเทศต่าง ๆ ตัดสินใจไม่เข้าร่วมเป็นสมาชิก ITO ตามไปด้วย แต่ประเทศต่าง ๆ ยังคงเห็นพ้องกันว่าควรมีการจัดทำกฎระเบียบการค้าระหว่างประเทศ ส่วนหนึ่งของร่างกฎบัตรฮาวานาจึงกลายมาเป็นความตกลง GATT ซึ่งถูกนำมาใช้บังคับเป็นการชั่วคราว

(Provisional Application) ระหว่างรอการจัดตั้งองค์การการค้าระหว่างประเทศ โดย GATT มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 1 มกราคม ค.ศ. 1948 เป็นต้นมา

จากการที่ GATT เป็นเพียงความตกลงที่จัดทำขึ้นมาเพื่อใช้บังคับเป็นการชั่วคราว ประกอบกับปัญหาในการบังคับใช้จากความไม่ชัดเจนและความคลุมเครือของบทบัญญัติต่าง ๆ ประเทศภาคีจึงได้มีความพยายามในการแก้ไขปรับปรุงโครงสร้างของ GATT ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น นอกจากการเจรจาเพื่อลดอัตราภาษีศุลกากร จึงได้มีการจัดทำความตกลงข้างเคียง (Side Agreement) เกี่ยวกับมาตรการทางการค้าที่ไม่ใช่ภาษีศุลกากร (Non-Tariff Measure) เพื่อลดอุปสรรคทางการค้า โดยได้มีการเจรจาการค้าพหุภาคีภายใต้ความตกลง GATT ทั้งหมด 8 รอบ¹ และในการเจรจาการค้าพหุภาคีรอบที่ 8 หรือการเจรจารอบอุรุกวัย ประเทศภาคีได้มีฉันทามติจัดตั้งองค์การการค้าโลก (World Trade Organization : WTO) ขึ้น เมื่อวันที่ 1 มกราคม ค.ศ. 1995

¹ รอบที่ 1 Geneva Round (ค.ศ. 1947) เป็นการเจรจาลดภาษีศุลกากรครั้งแรกในรอบพหุภาคี โดยมีประเทศเข้าร่วมเจรจา 23 ประเทศ ผลคือมีการแลกเปลี่ยนข้อตกลงหย่อนภาษีศุลกากร 45,000 รายการ ครอบคลุมร้อยละ 50 ของปริมาณการค้าโลก

รอบที่ 2 Ancey Round (ค.ศ. 1949) เป็นการเจรจาเพื่อลดอัตราภาษีศุลกากรสำหรับประเทศที่ไม่ได้เข้าร่วมเจรจาในรอบที่ 1 โดยมีประเทศเข้าร่วมเป็นภาคีเพิ่มขึ้นอีก 10 ประเทศ

รอบที่ 3 Torquay Round (ค.ศ. 1951) มีการลดภาษีศุลกากรลงเฉลี่ยร้อยละ 25

รอบที่ 4 Geneva Round (ค.ศ. 1956) มีการลดภาษีศุลกากรครอบคลุมสินค้าเพียงไม่กี่รายการ เนื่องจากกระแสการกีดกันทางการค้าของสหรัฐอเมริกา และการเปิดเขตการค้าเสรีของประชาคมยุโรป

รอบที่ 5 Dillon Round (ค.ศ. 1960-1961) เป็นการเจรจาเพื่อลดภาษีศุลกากรและต้องการปรับปรุงบทบัญญัติของ GATT โดยภายหลังการเจรจารอบนี้ มาตรการกีดกันทางการค้า (NTB) ได้กลายเป็นประเด็นปัญหาสำคัญของการค้าระหว่างประเทศมาจนถึงปัจจุบัน

รอบที่ 6 Kennedy Round (ค.ศ. 1964-1967) มีการลดภาษีศุลกากรเฉลี่ยเหลือร้อยละ 7 และมีการจัดทำความตกลงข้างเคียงเรื่องการตอบโต้การทุ่มตลาด (Anti-Dumping Code)

รอบที่ 7 Tokyo Round (ค.ศ. 1973-1979) มีการลดภาษีศุลกากรเฉลี่ยเหลือร้อยละ 4.7 และรับรองความตกลงข้างเคียงจำนวน 9 เรื่อง คือ (1) เนื้อโบทัน (2) การออกใบอนุญาตนำเข้า (3) อุปสรรคทางเทคนิคต่อการค้า (4) การอุดหนุนและมาตรการตอบโต้ (5) การจัดซื้อจัดจ้างโดยรัฐ (6) อากาศยานพลเรือน (7) ผลิตภัณฑ์นมระหว่างประเทศ (8) การตอบโต้การทุ่มตลาด (9) การประเมินราคาศุลกากร

รอบที่ 8 Uruguay Round (ค.ศ. 1986-1993) เป็นการเจรจาลดภาษีศุลกากรและเจรจาเกี่ยวกับมาตรการที่ไม่ใช่ภาษีโดยครอบคลุมทั้งสินค้าและบริการ รวมทั้งสิ้น 15 เรื่อง ผลคือมีการลดภาษีศุลกากรลงเฉลี่ยร้อยละ 40 จากระดับเดิม และตกลงยกระดับ GATT ขึ้นเป็นองค์การการค้าโลก ซึ่งประเทศสมาชิกต้องยอมรับผลการเจรจาทั้ง 15 เรื่อง (Single Undertaking)

เป็นองค์ระหว่างประเทศที่ทำหน้าที่ควบคุมกำกับดูแลการค้าให้เป็นไปอย่างเสรีและเป็นธรรม โดยยังคงอยู่บนหลักการพื้นฐานเดิมของ GATT ซึ่งประกอบด้วยหลักการสำคัญ ดังนี้²

2.1.1.1 หลักการไม่เลือกปฏิบัติ (Non-Discrimination)

ประเทศสมาชิกต้องใช้มาตรการทางการค้าโดยเสมอภาคอย่างไม่เลือกปฏิบัติ (Non-Discrimination) ซึ่งประกอบด้วยหลักการสำคัญ 2 ประการ ได้แก่ หลักปฏิบัติอย่างชาติที่ได้รับความอนุเคราะห์ยิ่ง (Most-Favoured Nation Treatment : MFN) เป็นการปฏิบัติต่อสินค้าจากประเทศสมาชิกอย่างเท่าเทียมกัน แต่ประเทศจะต้องเรียกเก็บภาษีศุลกากรกับสินค้าที่นำเข้าจากประเทศสมาชิกอื่น ๆ อย่างเท่าเทียมกันโดยไม่เลือกปฏิบัติ และหลักปฏิบัติอย่างชาติ (National Treatment : NT) เป็นการปฏิบัติต่อสินค้าที่นำเข้าอย่างเท่าเทียมกับสินค้าที่ผลิตในประเทศ ไม่ว่าจะเป็นการเก็บภาษีภายใน หรือการบังคับใช้กฎระเบียบต่าง ๆ

การไม่เลือกปฏิบัติภายใต้กรอบของ WTO มีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันมิให้รัฐเข้ามาแทรกแซงกลไกตลาดในลักษณะของการบิดเบือนเพื่อคุ้มครองผู้ผลิตภายใน เพราะจะเป็นการทำลายศักยภาพในการแข่งขันทางการค้าที่เป็นธรรม (competitiveness) จนอาจทำให้เกิดการเบี่ยงเบนทางการค้าและกลายเป็นการบังคับให้ผู้ซื้อต้องซื้อสินค้าจากแหล่งที่ไม่มีประสิทธิภาพ แทน นอกจากหลัก MFN และหลัก NT การเลือกปฏิบัติและการกีดกันทางการค้าอาจทำได้โดยการใช้อุปสรรคทางการค้าทั้งที่เป็นมาตรการภาษีอากร (Tariff barrier : TB) และการจำกัดปริมาณการนำเข้า (Non-tariff barrier : NTB) ดังนั้น จึงอาจกล่าวได้ว่าแม้วัตถุประสงค์เบื้องต้นของ GATT และ WTO ก็เพื่อคุ้มครองการแข่งขันที่เป็นธรรมตามกลไกตลาดและความสามารถในการแข่งขัน แต่ท้ายที่สุดผู้บริโภคจะเป็นผู้ได้รับประโยชน์ทางอ้อมเมื่อการผลิตของโลกโดยภาพรวมเป็นการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพตามหลัก comparative advantage³

2.1.1.2 หลักความโปร่งใส (transparency)

ในการกำหนดและบังคับใช้มาตรการทางการค้า ประเทศสมาชิกจะต้องเผยแพร่กฎระเบียบเกี่ยวกับมาตรการทางการค้าของตนให้แก่ประเทศสมาชิกอื่นทราบโดยทั่วกัน รวมถึงเมื่อได้มีการแก้ไขเปลี่ยนแปลงกฎระเบียบนั้นในภายหลังด้วย เพื่อให้ผู้มีส่วนได้เสียและธุรกิจที่เกี่ยวข้องมีโอกาสได้รับข้อมูลอย่างเท่าเทียมกัน

² บัณฑิต หลิมสกุล, องค์การการค้าโลก (WTO) ในบริบทของเศรษฐกิจที่ไร้พรมแดน เล่ม 1 (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2553), หน้า 83-86.

³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 356-357.

2.1.1.3 หลักการคุ้มครองผู้ผลิตภายในด้วยภาษีศุลกากรเท่านั้น (tariff-only protection)

โดยหลักการแล้ว WTO ห้ามมิให้ประเทศสมาชิกมีการใช้มาตรการจำกัดการนำเข้าและการส่งออกทุกชนิด ยกเว้นในกรณีที่สอดคล้องกับบทบัญญัติว่าด้วยข้อยกเว้นของ WTO ประเทศสมาชิกมีสิทธิใช้ข้อยกเว้นในกรณีฉุกเฉินและจำเป็น (necessary exceptions and emergency action) เพื่อเป็นมาตรการคุ้มกันชั่วคราวเมื่อมีการนำเข้ามากผิดปกติ และสามารถจำกัดการนำเข้าเพื่อวัตถุประสงค์ในการแก้ไขการขาดดุลการชำระเงินระหว่างประเทศ ซึ่งรวมถึงกรณีที่เป็นข้อยกเว้นทั่วไป เช่น เพื่อรักษาสุขภาพของประชาชน สัตว์และพืช เพื่อศีลธรรมอันดี และเพื่อความมั่นคงภายใน เป็นต้น

2.1.1.4 หลักว่าด้วยการแข่งขันทางการค้าที่เป็นธรรม (fair competition)

เพื่อส่งเสริมการแข่งขันทางการค้าที่เป็นธรรม ประเทศสมาชิก WTO สามารถเก็บภาษีตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนจากสินค้านำเข้าได้ หากมีการได้ส่วนตามกฎเกณฑ์และเงื่อนไขที่ WTO กำหนด แล้วพบว่าประเทศผู้ส่งออกมีการทุ่มตลาดหรือให้การอุดหนุนจริง โดยการทุ่มตลาดหรือการอุดหนุนดังกล่าวก่อให้เกิดความเสียหายต่ออุตสาหกรรมภายใน นอกจากนี้ยังห้ามมิให้ประเทศสมาชิก WTO อุดหนุนการผลิตภายในและการอุดหนุนส่งออกจนบิดเบือนกลไกตลาด

2.1.1.5 กระบวนการยุติข้อพิพาททางการค้า (trade dispute settlement mechanism)

มีกระบวนการยุติข้อพิพาททางการค้า ในกรณีที่มีข้อขัดแย้งทางการค้าและไม่สามารถหาทางประนีประนอมได้ ประเทศสมาชิกสามารถนำเรื่องเข้าสู่กระบวนการยุติข้อพิพาทของ WTO โดยการยื่นเรื่องต่อองค์กรระงับข้อพิพาท (Dispute Settlement Body : DSB) เพื่อจัดตั้งคณะผู้พิจารณา (Panel) ขึ้นพิจารณาได้ส่วนข้อพิพาทดังกล่าว รวมถึงการยื่นอุทธรณ์ต่อองค์กรอุทธรณ์ (Appellate Body) และรายงานผลให้ประเทศสมาชิกอื่นร่วมกันพิจารณาเพื่อบังคับให้เป็นไปตามผลการได้ส่วนของคณะผู้พิจารณา ทั้งนี้หากไม่ปฏิบัติตามคำตัดสินดังกล่าว ประเทศผู้เสียหายสามารถทำการตอบโต้ทางการค้าได้

2.1.1.6 สิทธิพิเศษทางภาษีศุลกากรแก่ประเทศกำลังพัฒนา (special and differential treatment)

การให้สิทธิพิเศษแก่ประเทศกำลังพัฒนาในการปฏิบัติตามพันธกรณี (special and differential treatment : S&D) โดยผ่อนผันให้ประเทศกำลังพัฒนามีระยะเวลาในการปฏิบัติตามพันธกรณีที่ยาวนานกว่าประเทศที่พัฒนาแล้ว รวมทั้งอนุญาตให้สามารถเข้ามาตราการจำกัดการนำเข้าได้หากมีจุดประสงค์เพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจหรือเพื่อรักษาเสถียรภาพของดุลการชำระเงิน รวมทั้งให้โอกาสประเทศพัฒนาแล้วให้สิทธิพิเศษทางศุลกากร (GSP) แก่ประเทศกำลังพัฒนาได้ แม้จะขัดกับหลัก MFN ก็ตาม

2.1.1.7 ข้อยกเว้นในการรวมกลุ่มทางการค้า (no trade block)

การรวมกลุ่มทางการค้าเพื่อลดภาษีศุลกากรและสิทธิประโยชน์อื่น ๆ เพื่อขยายการค้าระหว่างกัน (trade creation, not trade diversion) โดยยกเว้นไม่ต้องขยายสิทธิที่ตกลงกันระหว่างภาคีสมาชิก FTA ให้แก่ประเทศอื่น (MFN Exemption) แต่การรวมกลุ่มต้องไม่กระทบต่อผลประโยชน์เดิม และต้องไม่มีจุดประสงค์เพื่อกีดกันการนำเข้าสินค้าจากของประเทศนอกกลุ่ม

กลไกของ GATT/WTO จึงเป็นแรงผลักดันสำคัญที่ทำให้การค้าระหว่างประเทศเป็นไปอย่างเสรีมากยิ่งขึ้น โดยการลดและขจัดอุปสรรคทางการค้าทั้งที่อยู่ในรูปภาษีศุลกากร (Tariff barrier : TB) และที่มิใช่ภาษีศุลกากร (Non-tariff barrier : NTB)⁴ ควบคู่ไปกับการปฏิบัติทางการค้าที่เป็นธรรม (free and fair trade)

2.1.2 การทุ่มตลาดและมาตรการตอบโต้การทุ่มตลาด (Anti-Dumping Measure)

Jacob Viner⁵ นิยามการทุ่มตลาดเอาไว้ว่า เป็นการแบ่งแยกราคาสินค้าในตลาดระหว่างประเทศ⁶ โดยเป็นกรณีที่ประเทศผู้ส่งออกส่งสินค้าไปขายยังประเทศผู้นำเข้าในราคาที่ต่ำกว่าราคาที่เรียกเก็บจากผู้ซื้อสินค้านั้นภายในประเทศผู้ส่งออก⁷

การทุ่มตลาดที่ขัดกับกฎกติกาการค้าโลก คือ กรณีที่การกระทำการทุ่มตลาดนั้นมีผลให้เกิดหรือคุกคามที่จะก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงต่ออุตสาหกรรมของประเทศผู้นำเข้า หรือ

⁴ เรื่องเดียวกัน, หน้า 32.

⁵ นักเศรษฐศาสตร์ชาวอเมริกัน

⁶ dumping as “price discrimination between national markets.”

⁷ Raj Krishana, "Antidumping in Law and Practice," [Online] Accessed: 23 February 2022. Available from: <https://ssrn.com/abstract=604967>

เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาอุตสาหกรรมภายในประเทศ ประเทศผู้เสียหายย่อมกระทำการตอบโต้ได้ โดยแคนาดาเป็นประเทศแรกที่มีกฎหมายว่าด้วยการตอบโต้การทุ่มตลาด ในปี ค.ศ. 1904 โดยบัญญัติไว้ใน Customs tariff Act of 1904 เนื่องจากผู้ผลิตเหล็กของแคนาดากล่าวหาว่าผู้ผลิตรางรถไฟของสหรัฐอเมริกาได้ดำเนินการทุ่มตลาดในแคนาดา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังของแคนาดาในสมัยนั้นจึงได้เสนอให้มีการใช้กฎหมายตอบโต้การทุ่มตลาด แทนการขึ้นภาษีนำเข้าเหล็ก เนื่องจากการขึ้นภาษีนำเข้าเหล็กจะเปิดโอกาสให้ผู้ผลิตสินค้าประเภทอื่น ๆ เรียกร้องขึ้นภาษีนำเข้าด้วย⁸ โดยกฎหมายฉบับนี้ให้อำนาจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศุลกากรหรือเจ้าหน้าที่ในการใช้ดุลพินิจที่จะพิจารณาว่ามีการทุ่มตลาดเกิดขึ้นหรือไม่ หากพบว่ามีกรนำเข้าสินค้าที่มีการผลิตในแคนาดาในราคาที่น้อยกว่ามูลค่าตลาดที่เป็นธรรม (less than fair market value : LTFMV) ก็จะถูกเก็บภาษีพิเศษที่คำนวณจากส่วนเหลือของความแตกต่างระหว่างราคานำเข้ากับมูลค่าตลาดที่เป็นธรรม⁹ หลังจากนั้นประเทศอื่น ๆ ก็ได้มีการบังคับใช้กฎหมายตอบโต้การทุ่มตลาดตามมา ได้แก่ นิวซีแลนด์ ออสเตรเลีย แอฟริกาใต้ สหรัฐอเมริกา ฝรั่งเศส อังกฤษ และประเทศในเครือจักรภพของอังกฤษ และเมื่อมีการยกร่างความตกลงทั่วไปว่าด้วยภาษีศุลกากรและการค้า (GATT 1947) การตอบโต้การทุ่มตลาดก็ได้ถูกนำมาบัญญัติไว้ในข้อ VI ของ GATT 1947 ด้วย โดยยินยอมให้ประเทศผู้เสียหายเก็บอากรเพื่อตอบโต้การทุ่มตลาดได้ เพื่อให้ราคาสินค้านำเข้ากลับสู่ระดับมูลค่าปกติ และอากรที่เรียกเก็บนั้นต้องไม่เกินส่วนต่างระหว่างราคาที่แท้จริงกับราคาที่มีการทุ่มตลาด

ภายใต้บทบัญญัติข้อ VI ของ GATT 1947 การทุ่มตลาด ได้แก่ การส่งออกสินค้าไปขายประเทศอื่นในราคาต่ำกว่ามูลค่าปกติ (Normal Value) หากการทุ่มตลาดก่อให้เกิดหรือคุกคามว่าจะก่อให้เกิดความเสียหายอย่างสำคัญ (Material Injury) แก่อุตสาหกรรมภายในประเทศภาคีที่เป็นผู้นำเข้าสินค้า หรือหน่วยงานบริหารจัดการอุตสาหกรรมภายในประเทศถือเป็นสิ่งที่จะต้องถูกประเมิน เพื่อเป็นการตอบโต้การทุ่มตลาด ประเทศภาคีสามารถเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาดอากรนี้ต้องไม่สูงกว่าส่วนเหลือการทุ่มตลาด (Margin of Dumping) ซึ่งเป็นส่วนต่างระหว่างราคาส่งออกกับมูลค่าปกติของสินค้านั้น ทั้งนี้ ประเทศภาคีจะเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาดได้

⁸ จิตติมา เกรียงมหศักดิ์ และ ศิวัช อ่วมประดิษฐ์, "การทุ่มตลาด (Dumping) และการใช้อากรการตอบโต้การทุ่มตลาด (Anti-Dumping Duty)," ใน กฎกติกา WTO เล่มที่สาม : การค้าที่ไม่เป็นธรรม Unfair Trade, รั้งสรรค์ ชนพันธ์ และ สมบูรณ์ ศิริประชัย, บรรณาธิการ (กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด สามลดา, 2552), หน้า 6.

⁹ บัณฑิต หลิมสกุล, องค์การการค้าโลก (WTO) ในบริบทของเศรษฐกิจที่ไร้พรมแดน เล่ม 2 (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2553), หน้า 105.

ก็ต่อเมื่อการทุ่มตลาดเป็นเหตุให้เกิดหรือคุกคามว่าจะเกิดความเสียหายอย่างสำคัญต่ออุตสาหกรรมภายใน หรือหน่วยงานการจัดตั้งอุตสาหกรรมภายในประเทศ¹⁰

จึงสะท้อนให้เห็นว่าการทุ่มตลาดมิใช่สิ่งที่ขัดต่อ GATT เนื่องจากมิได้มีบทบัญญัติที่ห้ามกระทำการทุ่มตลาดโดยตรง เพียงแต่เมื่อการทุ่มตลาดนั้นก่อให้เกิดความเสียหายที่ร้ายแรงหรือเป็นอุปสรรคกีดขวางการดำเนินการอุตสาหกรรมภายในประเทศผู้นำเข้าที่ผลิตสินค้าชนิดเดียวกันกับสินค้าที่ทำการทุ่มตลาด ประเทศผู้นำเข้ามีสิทธิใช้มาตรการตอบโต้ต่อสินค้าที่มีการทุ่มตลาดนั้นได้

อย่างไรก็ตาม การนำบทบัญญัติข้อ VI มาใช้ ในทางปฏิบัติต้องประสบกับปัญหาหลายประการ เนื่องจากเป็นการกำหนดกฎเกณฑ์การเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาดอย่างกว้าง ๆ และกำหนดให้อากรตอบโต้การทุ่มตลาดต้องไม่สูงเกินกว่าส่วนเหลือของการทุ่มตลาด แต่มิได้มีรายละเอียดเกี่ยวกับแนวทางปฏิบัติ จึงเป็นช่องให้ประเทศภาคีต่าง ๆ ใช้มาตรการตอบโต้การทุ่มตลาดโดยอาศัยดุลยพินิจในการกีดกันทางการค้า ประเทศภาคีจึงมีความเห็นร่วมกันในการร่างข้อตกลงว่าด้วยการตอบโต้การทุ่มตลาด (Anti-Dumping Agreement) เพื่อเป็นแนวทางในการใช้มาตรการตอบโต้การทุ่มตลาดที่ชัดเจนขึ้น และไม่สร้างอุปสรรคทางการค้าที่ไม่จำเป็น ในการเจรจาการค้าพหุภาคีรอบเคนเนดี (Kennedy Round) จึงได้มีการจัดทำความตกลงย่อยว่าด้วยการตีความข้อ VI ของ GATT (Agreement on Implementation of Article VI of the GATT) หรือ Anti-Dumping Code 1967 เป็นข้อตกลงแยกจาก GATT ที่ช่วยขยายความและสร้างความชัดเจนให้กับข้อ VI ของ GATT มากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับกระบวนการขั้นตอนในการสอบสวนเพื่อเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาด แต่เนื่องจาก Anti-Dumping Code 1967 เป็นความตกลงย่อยที่ผูกพันเฉพาะประเทศภาคีที่ลงนามเท่านั้น ซึ่งไม่มีประเทศกำลังพัฒนาใดเข้าร่วมในความตกลงนี้เลย จึงทำให้มีผลในทางปฏิบัติน้อยมาก

ต่อมาในการเจรจาการค้าพหุภาคีรอบโตเกียว (Tokyo Round) จึงได้มีการทบทวนความตกลงย่อยว่าด้วยการตอบโต้การทุ่มตลาดฉบับเก่า และจัดทำความตกลงย่อยฉบับใหม่ ได้แก่ Anti-Dumping Code 1979 เพื่อให้ข้อตกลงว่าด้วยการตอบโต้การทุ่มตลาดมีความชัดเจนและสอดคล้องกับความตกลงว่าด้วยการอุดหนุนและมาตรการตอบโต้ แต่ยังคงมีผลผูกพันเฉพาะประเทศภาคีที่ลงนามเท่านั้น ในการเจรจาการค้าพหุภาคีรอบอูรุกวัยจึงได้มีการปรับปรุงข้อตกลงว่าด้วยการตอบโต้การทุ่มตลาดให้มีความชัดเจนและสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น เป็นความตกลงว่าด้วยการปฏิบัติตามข้อ VI ของความตกลงทั่วไปว่าด้วยภาษีศุลกากรและการค้า 1994 (Agreement on

¹⁰ ธรรมวิทย์ เทิดอุดมธรรม, มาตรการตอบโต้การทุ่มตลาด : ข้อตกลงและประสบการณ์ (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2548), หน้า 7-8.

Implementation of Article VI of the General Agreement on Tariffs and Trade 1994) หรือ ความตกลงว่าด้วยการตอบโต้การทุ่มตลาด (Anti-Dumping Agreement) โดยที่ความตกลงว่าด้วยการตอบโต้การทุ่มตลาดและความตกลงทั่วไปว่าด้วยภาษีศุลกากรและการค้า 1994 (GATT 1994) เป็นส่วนหนึ่งของภาคผนวก 1A ซึ่งเป็นความตกลงพหุภาคีว่าด้วยการค้าสินค้าของความตกลงจัดตั้งองค์การการค้าโลก อันเป็นความตกลงที่สมาชิก WTO ต้องปฏิบัติตาม (Single Undertaking) อย่างไรก็ตาม เป็นอำนาจอธิปไตยของประเทศสมาชิกในการเลือกว่าจะออกกฎหมายภายในขึ้นบังคับใช้หรือไม่ แต่ทั้งนี้การดำเนินการออกกฎหมายภายในจะต้องสอดคล้องกับความตกลง ซึ่งมีหลักการและสาระสำคัญ ดังนี้

2.1.2.1 หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการใช้มาตรการตอบโต้การทุ่มตลาด

ภายใต้บทบัญญัติมาตรา 1 ของความตกลงว่าด้วยการตอบโต้การทุ่มตลาด ได้กำหนดหลักเกณฑ์ทั่วไปในการใช้มาตรการตอบโต้การทุ่มตลาดไว้ว่า ประเทศสมาชิกจะใช้มาตรการตอบโต้การทุ่มตลาดได้เฉพาะภายใต้พฤติการณ์ตามที่ระบุไว้ในข้อ VI ของ GATT 1994 และตามที่ได้มีการริเริ่มการไต่สวนและดำเนินการที่สอดคล้องกับความตกลงว่าด้วยการตอบโต้การทุ่มตลาด โดยการเปิดการไต่สวนเพื่อใช้มาตรการตอบโต้การทุ่มตลาดต้องดำเนินการตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 5 ของความตกลงว่าด้วยการตอบโต้การทุ่มตลาด ซึ่งประเทศผู้นำเข้าจะต้องมีหลักฐานในเบื้องต้นว่า

- (1) มีการทุ่มตลาดเกิดขึ้น
- (2) มีความเสียหายแก่อุตสาหกรรมภายในประเทศที่ผลิตสินค้าชนิดเดียวกันกับสินค้าที่ทุ่มตลาด ความเสียหายเช่นว่านั้น ได้แก่ ความเสียหายอย่างสำคัญ (material injury) การคุกคามที่ก่อให้เกิดความเสียหายอย่างสำคัญ (threat of material injury) หรือ ก่อให้เกิดความชะงักงันอย่างรุนแรงในการก่อตั้งอุตสาหกรรมภายในเช่นว่านั้น (material retardation)
- (3) ความเสียหายที่เกิดขึ้นเป็นผลมาจากการทุ่มตลาด (causation)

เมื่อการไต่สวนขั้นสุดท้ายได้ข้อสรุปว่า มีการทุ่มตลาดเกิดขึ้น มีความเสียหายอย่างสำคัญแก่อุตสาหกรรมภายในประเทศที่ผลิตสินค้าชนิดเดียวกันกับสินค้าที่ทุ่มตลาด และ ความเสียหายที่เกิดขึ้นเป็นผลมาจากการทุ่มตลาด บทบัญญัติข้อ VI ของ GATT 1994 ให้สิทธิประเทศผู้นำเข้าในการใช้มาตรการตอบโต้การทุ่มตลาดได้ โดยการเก็บอากรการนำเข้าหรือค่าธรรมเนียมพิเศษจากสินค้าที่นำเข้าจากประเทศที่กระทำการทุ่มตลาด แต่อากรที่เรียกเก็บนั้นต้องไม่เกิน ส่วนเหลือของการทุ่มตลาด (Dumping Margin)

ประกอบกับ บทบัญญัติมาตรา 18.1 แห่งความตกลงว่าด้วยการตอบโต้ การทุ่มตลาด ระบุว่า จะไม่มีการดำเนินการโดยเฉพาะเพื่อตอบโต้การทุ่มตลาดที่ส่งออกจากสมาชิก รายอื่น ยกเว้นมาตรการที่สอดคล้องกับบทบัญญัติของ GATT 1994 ซึ่งตีความโดยความตกลงว่าด้วยการตอบโต้การทุ่มตลาด¹¹ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งคือ มาตรการที่ก่อให้เกิดการดำเนินการโดยเฉพาะ เพื่อตอบโต้การทุ่มตลาด (specific action against dumping) จะต้องได้รับการตรวจสอบภายใต้ ข้อ VI ของ GATT 1994 และความตกลงว่าด้วยการตอบโต้การทุ่มตลาด

โดยการดำเนินการโดยเฉพาะเพื่อตอบโต้การทุ่มตลาดตามมาตรา 18.1 นั้น องค์การอุทธรณ์ได้อธิบายไว้ในกรณี United States – Anti-Dumping Act of 1916¹² ว่าเป็น การดำเนินการเพื่อตอบสนองต่อสถานการณ์ที่แสดงถึงองค์ประกอบที่เป็นส่วนสำคัญของการทุ่มตลาด ซึ่งครอบคลุมการดำเนินการที่สามารถกระทำได้เมื่อมีการทุ่มตลาด โดยข้อ VI ของ GATT 1994 และความตกลงว่าด้วยการตอบโต้การทุ่มตลาด จำกัดการตอบสนองที่อนุญาตสำหรับการทุ่มตลาดไว้ 3 กรณี คือ การเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาดขั้นสุดท้าย (definitive anti-dumping duties) การใช้มาตรการชั่วคราว (provisional measures) และการทำความตกลงยอมรับเงื่อนไขด้านราคา (price undertaking)¹³

ในกรณี United States - Continued Dumping and Subsidy Offset Act of 2000 (Byrd Amendment)¹⁴ องค์การอุทธรณ์ยังเน้นย้ำว่า การดำเนินการเฉพาะเพื่อตอบโต้

¹¹ Article 18.1 “No specific action against dumping of exports from another Member can be taken except in accordance with the provisions of GATT 1994, as interpreted by this Agreement.”

¹² เป็นกรณีที่กฎหมายภายในของสหรัฐอเมริกากำหนดให้มีการดำเนินการทางแพ่งและทางอาญา กับผู้นำเข้าที่ขายสินค้าที่ผลิตจากต่างประเทศในสหรัฐอเมริกาในราคาที่ต่ำกว่าราคาที่ขายสินค้าชนิดเดียวกัน ในตลาดต่างประเทศ ดังนั้น การดำเนินการโดยเฉพาะเพื่อตอบโต้การทุ่มตลาดที่กำหนดในรูปแบบของการดำเนินการทางแพ่งและทางอาญา และบทลงโทษตามพระราชบัญญัติปี 1916 ของสหรัฐอเมริกา จึงไม่สอดคล้องกับพันธกรณีภายใต้ข้อ VI ของ GATT 1994 และความตกลงว่าด้วยการตอบโต้การทุ่มตลาด

¹³ WTO analytical index ADA Article 18 (Jurisprudence) para. 1.

¹⁴ เป็นกรณีที่กฎหมายภายในของสหรัฐอเมริกาคำหนดให้รัฐบาลนำอากรที่เก็บจากการตอบโต้ การทุ่มตลาดและการตอบโต้การอุดหนุนไปจัดตั้งเป็นกองทุน เพื่อให้กับอุตสาหกรรมภายในที่ได้รับ ความเสียหายจากการทุ่มตลาดนำไปใช้ประโยชน์ ซึ่งส่งผลในทางลบต่อผู้ผลิต/ผู้ส่งออกต่างประเทศที่มีการ นำเข้าสินค้าทุ่มตลาดหรือสินค้าที่ได้รับการอุดหนุนไปยังสหรัฐอเมริกา นอกเหนือจากการถูกเรียกเก็บ อากรตอบโต้การทุ่มตลาดและอากรตอบโต้การอุดหนุน ส่งผลให้เกิดการยับยั้งการทุ่มตลาดและการอุดหนุน

การทุ่มตลาดตามความหมายของมาตรา 18.1 หมายความว่ามาตรการต้องเชื่อมโยงอย่างแยกไม่ออก หรือมีความสัมพันธ์อย่างแน่นแฟ้นกับองค์ประกอบที่เป็นส่วนสำคัญของการทุ่มตลาด¹⁵

ภายใต้กฎหมาย Byrd Amendment ที่แก้ไขใหม่ในปี 2004 ศาลาการของสหรัฐอเมริกาได้กำหนดเงื่อนไขบังคับให้ผู้นำเข้ากุ้งแช่แข็งจากประเทศที่ถูกเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาด ต้องวางพันธบัตรค้ำประกัน (Continuous Bond: C-Bond) เป็นจำนวนเงินเท่ากับร้อยละ 100 ของอัตราอากรตอบโต้การทุ่มตลาดของผู้ส่งออกที่เกี่ยวข้อง ควบด้วยมูลค่าการนำเข้ากุ้งของผู้นำเข้ารายนั้นในช่วง 12 เดือนก่อนหน้า นอกเหนือจากเงินมัดจำ (cash deposit) สำหรับการชำระอากรตอบโต้การทุ่มตลาด ทั้งนี้เพื่อแก้ไขปัญหาการจัดเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาดย้อนหลังของศาลาการสหรัฐอเมริกา ซึ่งไทยเป็นหนึ่งในประเทศที่ถูกใช้มาตรการดังกล่าว ส่งผลให้ผู้ส่งออกกุ้งแช่แข็งของไทยต้องเป็นผู้แบกรับภาระการวางพันธบัตรค้ำประกันแทน เพราะผู้นำเข้าสหรัฐฯ ส่วนใหญ่ไม่สามารถแบกรับภาระดังกล่าวได้ ไทยจึงนำข้อพิพาทเข้าสู่องค์กรระงับข้อพิพาทของ WTO เมื่อวันที่ 16 มีนาคม 2549 โดยอ้างว่า การกำหนดให้ผู้นำเข้าที่ถูกเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาดต้องวางพันธบัตรค้ำประกัน (Continuous Bond: C-Bond) นั้น ไม่สอดคล้องกับมาตรา 18.1 ของความตกลงว่าด้วยการตอบโต้การทุ่มตลาด และขัดต่อหมายเหตุของข้อ VI:2 และ 3 ของ GATT 1994¹⁶ เป็นข้อพิพาทระหว่างไทยกับสหรัฐอเมริกา ในกรณี US – Shrimp (Thailand) คณะผู้พิจารณาพบว่า การบังคับใช้พันธบัตรค้ำประกันเป็นการดำเนินการ "เฉพาะ" ต่อการทุ่มตลาด เนื่องจากมีความเชื่อมโยงอย่างแยกไม่ออกหรือมีความสัมพันธ์อย่างแน่นแฟ้นกับองค์ประกอบที่เป็นส่วนสำคัญของการทุ่มตลาด โดยการอ้างอิงอัตราอากรตอบโต้การทุ่มตลาดในสูตรการคำนวณพันธบัตรค้ำประกัน และเป็นการกระทำการ "ตอบโต้" การทุ่มตลาด เนื่องจากทำให้เกิดค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมที่แม้ว่าผู้นำเข้าจะเป็นผู้รับผิดชอบในตอนแรก แต่ในที่สุดก็ส่งผลกระทบต่อผู้ผลิต/ผู้ส่งออกต่างประเทศของสินค้าดังกล่าว ดังนั้น การบังคับใช้พันธบัตรค้ำประกันถือเป็น "การดำเนินการ

และยังส่งผลให้เกิดการจัดหาเงินทุนของผู้ผลิตสินค้าชนิดเดียวกันในสหรัฐอเมริกา มาตรการดังกล่าวจึงเป็นการดำเนินการเฉพาะต่อการทุ่มตลาดและการอุดหนุนที่ไม่ได้รับอนุญาตภายใต้ความตกลงว่าด้วยการตอบโต้การทุ่มตลาดและความตกลงว่าด้วยการอุดหนุนและมาตรการตอบโต้ องค์กรอุทธรณ์จึงตัดสินว่ามาตรการของสหรัฐอเมริกาดังกล่าว ไม่สอดคล้องกับความตกลงว่าด้วยการตอบโต้การทุ่มตลาดและความตกลงว่าด้วยการอุดหนุนและมาตรการตอบโต้

¹⁵ WTO analytical index ADA Article 18 (Jurisprudence) para. 2.

¹⁶ สมคิด พุทธศรี, "ข้อพิพาทว่าด้วยกุ้งไทย-สหรัฐอเมริกา: "จบ" จริงหรือ?" [ออนไลน์] เข้าถึงเมื่อ 1 ธันวาคม 2565. แหล่งที่มา: <https://prachatai.com/journal/2008/09/18368>

โดยเฉพาะเพื่อตอบโต้การทุ่มตลาด (specific action against dumping)” ตามความหมายของ มาตรา 18.1 ของความตกลงว่าด้วยการตอบโต้การทุ่มตลาด¹⁷

ข้อพิจารณาต่อมาคือ การบังคับใช้พันธบัตรค้ำประกันของสหรัฐอเมริกาขัดต่อ หมายเหตุของข้อ VI:2 และ 3 ของ GATT 1994 หรือไม่ ซึ่งระบุว่าสมาชิกอาจเรียกเก็บหลักประกัน ที่สมเหตุสมผล (พันธบัตรหรือเงินมัดจำ) ในการชำระอากรตอบโต้การทุ่มตลาดหรืออากรตอบโต้ การอุดหนุนที่อยู่ระหว่างการพิจารณาขั้นสุดท้ายของข้อเท็จจริงในกรณีใด ๆ ที่สงสัยว่ามีการทุ่มตลาด หรือมีการอุดหนุน โดยคณะผู้พิจารณาเห็นว่าพันธบัตรค้ำประกันอยู่ในขอบเขตของหมายเหตุของ ข้อ VI:2 และ 3 ของ GATT 1994 ที่อนุญาตให้เรียกเก็บหลักประกันในช่วงเวลาการกำหนดคำสั่ง ตอบโต้การทุ่มตลาดของสหรัฐอเมริกา¹⁸ อย่างไรก็ตาม การบังคับใช้พันธบัตรค้ำประกันของ สหรัฐอเมริกาไม่ “สมเหตุสมผล” ตามความหมายของหมายเหตุของข้อ VI:2 และ 3 ของ GATT 1994 เนื่องจาก พันธบัตรค้ำประกันถูกนำมาใช้เพื่อประกันความรับผิดชอบเพิ่มเติม ที่อาจเกิดขึ้นจากการเพิ่มขึ้น ของส่วนต่างการทุ่มตลาดที่เพิ่มขึ้นและสูงกว่าที่กำหนดไว้สำหรับผู้ส่งออก ในคำสั่งให้เรียกเก็บอากร ตอบโต้การทุ่มตลาดหรือการทบทวนการประเมินครั้งล่าสุด แต่สหรัฐอเมริกาไม่สามารถแสดงให้เห็น บนพื้นฐานของหลักฐานที่อ้างอิงว่า ณ เวลาที่บังคับใช้พันธบัตรค้ำประกัน อัตราส่วนต่างการทุ่มตลาด ในกรณีดังกล่าวมีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้น การเรียกหลักประกันที่เกินอัตราส่วนต่างการทุ่มตลาดจึงไม่ สมเหตุสมผล ทั้งนี้ ความสมเหตุสมผลนั้นต้องไม่น้อยหรือมากเกินไปที่จะเป็นไปได้หรือ เหมาะสม¹⁹

ดังนั้น พันธบัตรค้ำประกัน จึงไม่ใช่การดำเนินการโดยเฉพาะเพื่อตอบโต้ การทุ่มตลาดที่อนุญาตให้กระทำได้ภายใต้มาตรา 18.1 ของความตกลงว่าด้วยการตอบโต้การทุ่มตลาด เนื่องจากขัดต่อหมายเหตุของข้อ VI:2 และ 3 ของ GATT 1994

อีกทั้งสหรัฐอเมริกาไม่ได้แสดงให้เห็นว่าส่วนเหลือของการทุ่มตลาดสำหรับ กุ้งแช่แข็งมีแนวโน้มที่จะเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญจนส่งผลให้ความรับผิดชอบเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ เกินกว่าอัตราเงินมัดจำ (cash deposit) พันธบัตรค้ำประกันจึงไม่มีความจำเป็นตามมาตรา XX(d)

¹⁷ Appellate Body Report, UNITED STATES – MEASURES RELATING TO SHRIMP FROM THAILAND, paras. 199 and 200.

¹⁸ Ibid., para. 243.

¹⁹ Ibid., para. 245.

ของ GATT 1994²⁰ ในแง่ของการมีส่วนร่วมทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการประกันว่าจะมีการเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาดขั้นสุดท้ายในกรณีผู้นำเข้าผิดนัด²¹

ทั้งนี้ องค์กรอุทธรณ์ยึดถือข้อสรุปของคณะผู้พิจารณาว่าการบังคับใช้พันธบัตรค้ำประกันของสหรัฐอเมริกาบกึงแก่งแข็ง ไม่เป็นไปตามมาตรา 18.1 ของความตกลงตอบโต้การทุ่มตลาด เนื่องจากไม่สอดคล้องกับหมายเหตุของข้อ VI:2 และ 3 ของ GATT 1994 และไม่มี ความจำเป็นตามความหมายของมาตรา XX(d) ของ GATT 1994

2.1.2.2 การทุ่มตลาด (Dumping)

ความตกลงว่าด้วยการตอบโต้การทุ่มตลาด มาตรา 2.1 ระบุว่า การทุ่มตลาด คือ การที่ผู้ส่งออกสินค้าเข้ามาขายในประเทศผู้นำเข้าในทางการค้าปกติ (ordinary course of trade) ในราคาที่ต่ำกว่ามูลค่าปกติ (Normal Value) ของสินค้าชนิดเดียวกัน (Like Product)²² การได้สวนจะสรุปว่ามีการทุ่มตลาดเมื่อมีการเปรียบเทียบราคาการส่งออก (Export Price) กับมูลค่าปกติอย่างยุติธรรม (Fair Comparison) แล้วพบว่า ส่วนเหลือของการทุ่มตลาดมีค่ามากกว่าศูนย์ (Positive Dumping) คือ ราคาส่งออกต่ำกว่ามูลค่าปกติ หากการได้สวนพบว่าราคาส่งออกสูงกว่า

²⁰ Article XX: General Exceptions of GATT 1994

“Subject to the requirement that such measures are not applied in a manner which would constitute a means of arbitrary or unjustifiable discrimination between countries where the same conditions prevail, or a disguised restriction on international trade, nothing in this Agreement shall be construed to prevent the adoption or enforcement by any contracting party of measures:

(d) necessary to secure compliance with laws or regulations which are not inconsistent with the provisions of this Agreement, including those relating to customs enforcement, the enforcement of monopolies operated under paragraph 4 of Article II and Article XVII, the protection of patents, trade marks and copyrights, and the prevention of deceptive practices;”

²¹ Appellate Body Report, UNITED STATES – MEASURES RELATING TO SHRIMP FROM THAILAND, para. 317.

²² ทักษิณัย (ฤกษ์สุด) ทองอุไร, กฎหมายเศรษฐกิจระหว่างประเทศ : GATT และ WTO : บททั่วไป, พิมพ์ครั้งที่ 5 (กรุงเทพมหานคร: บริษัท สำนักพิมพ์วิญญูชน จำกัด, 2560), หน้า 263.

มูลค่าปกติ ส่วนเหลือของการทุ่มตลาดที่ได้อาจติดลบหรือเท่ากับศูนย์ (Zero Dumping or Negative Dumping) ก็จะได้ข้อสรุปว่าไม่มีการทุ่มตลาดเกิดขึ้น²³

จากบทบัญญัติข้างต้น จึงต้องพิจารณา “สินค้าชนิดเดียวกัน” ซึ่งมาตรา 2.6 ของความตกลงนั้น ให้หมายถึงสินค้าอย่างเดียวกัน กล่าวคือ สินค้าที่เหมือนกันกับสินค้าที่ถูกร้องเรียนทุกประการ หรือหากไม่มีสินค้าที่เหมือนกันทุกประการ ให้ใช้สินค้าอื่นที่มีลักษณะเหมือนกันอย่างมากกับสินค้าที่ถูกร้องเรียนแทนได้

มูลค่าปกติ (Normal Value) หมายถึง ราคาซื้อขายสินค้าชนิดเดียวกันในประเทศผู้ส่งออก แต่ถ้าไม่มีการซื้อขายสินค้านี้ในประเทศผู้ส่งออก มูลค่าปกติ หมายถึง ราคาที่ส่งออกไปยังประเทศที่สาม หรือต้นทุนการผลิตบวกต้นทุนการบริหารและการขาย และกำไร ในกรณีที่ประเทศผู้ส่งออกมีระบบเศรษฐกิจที่มีใช้แบบตลาด (Non-Market Economy) ซึ่งเป็นเศรษฐกิจที่รัฐบาลเข้าแทรกแซงกิจกรรมทางเศรษฐกิจจนก่อให้เกิดการบิดเบือนต้นทุนการผลิตและราคาตลาด มูลค่าปกติอาจคำนวณจากข้อมูลของประเทศที่สาม (Third Country Constructed Value)²⁴

สำหรับราคาส่งออก (Export Price) โดยทั่วไป คือ ราคาสินค้าที่ประเทศผู้ส่งออกขายให้กับผู้นำเข้าอิสระในประเทศผู้นำเข้า โดยอาจพิจารณาได้จาก

(1) ราคาที่ปรากฏในเอกสารส่งออก (export documentation) เช่น บัญชีราคาสินค้า (Invoice) หนังสือยืนยันการจ่ายเงิน (Letter of Credit) ใบตราส่งสินค้า (Bill of Landing)

(2) ในกรณีไม่มีราคาส่งออก หรือราคาส่งออกไม่น่าเชื่อถือเนื่องจากการรวมกลุ่มกันระหว่างผู้ส่งออกกับผู้นำเข้าหรือบุคคลที่สาม มีความเกี่ยวข้องกันหรือมีการทำความตกลงเพื่อตอบแทนกัน มาตรา 2.3 ให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจไต่สวนของประเทศผู้นำเข้าสร้างราคาส่งออก (constructed export price) ขึ้นเองโดยใช้ราคาสินค้านำเข้าในขั้นที่ขายเป็นครั้งแรกให้กับผู้ซื้ออิสระ (first resold to an independent buyer)

²³ จิตติมา เกรียงมหาคักดี และ ศิวัช อ่วมประดิษฐ์, "การทุ่มตลาด (Dumping) และการใช้อากรการตอบโต้การทุ่มตลาด (Anti-Dumping Duty)," ใน กฎกติกา WTO เล่มที่สาม : การค้าที่ไม่เป็นธรรม Unfair Trade, หน้า 9.

²⁴ ธรรมวิทย์ เทิดอุดมธรรม, มาตรการตอบโต้การทุ่มตลาด : ข้อตกลงและประสบการณ์ หน้า 11-12.

(3) หากไม่มีการขายครั้งแรกให้กับผู้ซื้ออิสระ หรือสินค้าที่ขายนั้นไม่ได้อยู่ในสภาพเดียวกับตอนนำเข้า ให้กำหนดราคาส่งออกตามที่เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจเห็นสมควร²⁵

และให้ทำการเปรียบเทียบราคาส่งออกกับมูลค่าปกติ โดยราคาส่งออกและมูลค่าปกติต้องอยู่ในระดับที่ใช้เปรียบเทียบกันได้ และระยะเวลาจำหน่ายอยู่ในช่วงเดียวกัน หรือใกล้เคียงกันที่สุด เพื่อให้การเปรียบเทียบเป็นไปอย่างยุติธรรม (Fair Comparison) ซึ่งโดยปกติจะใช้ “ราคาส่งมอบหน้าโรงงาน” (Ex-factory Level) เป็นระดับการค้าที่ใช้เปรียบเทียบ²⁶

2.1.2.3 การพิจารณาความเสียหาย

ภายใต้ความตกลงว่าด้วยการตอบโต้การทุ่มตลาด “ความเสียหาย” หมายถึง ความเสียหายอย่างสำคัญต่ออุตสาหกรรมภายใน การคุกคามว่าความเสียหายจะเกิดขึ้นกับอุตสาหกรรมภายใน หรือการชะงักงันอย่างรุนแรงในการก่อตั้งอุตสาหกรรมเช่นว่านั้น²⁷ ในการพิจารณาว่าการทุ่มตลาดก่อให้เกิดความเสียหายต่อผู้ผลิตสินค้าชนิดเดียวกันในตลาดภายในประเทศอันเนื่องมาจากการนำเข้าสินค้าชนิดเดียวกันที่มีการทุ่มตลาดนั้นหรือไม่ มาตรา 3 ของความตกลงว่าด้วยการตอบโต้การทุ่มตลาด ให้พิจารณาบนพื้นฐานของหลักฐานที่แท้จริง (positive evidence) ที่เกี่ยวข้องกับ (1) ปริมาณสินค้านำเข้าที่ทุ่มตลาด และผลกระทบของสินค้านำเข้าที่ทุ่มตลาดต่อราคาสินค้าชนิดเดียวกันภายในประเทศ (2) ผลกระทบของสินค้านำเข้าที่ทุ่มตลาดต่อผู้ผลิตภายในประเทศที่ผลิตสินค้าชนิดเดียวกันกับสินค้าทุ่มตลาด

การพิจารณาปริมาณสินค้านำเข้าที่ทุ่มตลาด ให้ผู้มีอำนาจได้สวนพิจารณาว่า ได้มีการนำเข้าเพิ่มขึ้นอย่างมากหรือไม่ โดยพิจารณาจากปริมาณนำเข้าที่แท้จริงว่า มีผลทำให้ส่วนแบ่งตลาดของอุตสาหกรรมภายในประเทศเปลี่ยนแปลงไปหรือไม่ ในกรณีที่มีประเทศที่ทุ่มตลาดมากกว่าหนึ่งประเทศ การได้สวนจะประเมินผลกระทบรวมของการทุ่มตลาดจากทุกประเทศเมื่อมีการวินิจฉัยแล้วว่า ส่วนเหลือของการทุ่มตลาดของแต่ละประเทศมากกว่าเกณฑ์ขั้นต่ำ (ร้อยละ 2 ของราคาส่งออก)

²⁵ ทัชชฌัย (ฤกษ์สุด) ทองอุไร, กฎหมายเศรษฐกิจระหว่างประเทศ : GATT และ WTO : บททั่วไป, หน้า 271-272.

²⁶ จิตติมา เกรียงมหคักดี และ ศิวัช อ่วมประดิษฐ์, "การทุ่มตลาด (Dumping) และการใช้อาการการตอบโต้การทุ่มตลาด (Anti-Dumping Duty)," ใน กฎกติกา WTO เล่มที่สาม : การค้าที่ไม่เป็นธรรม Unfair Trade, หน้า 15-16.

²⁷ กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์ กระทรวงพาณิชย์, คำแปลกรรมสารสุดท้ายรวบรวมผลการเจรจาการค้าพหุภาคีรอบอุรุกวัย (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2537), หน้า 250.

และปริมาณการนำเข้าจากแต่ละประเทศมากกว่าร้อยละ 3 ของปริมาณการนำเข้ารวม หรือปริมาณการนำเข้าจากแต่ละประเทศน้อยกว่าร้อยละ 3 ของปริมาณการนำเข้ารวม แต่ปริมาณการนำเข้ารวมจากทุกประเทศที่ทุ่มตลาดมากกว่าร้อยละ 7 ของปริมาณการนำเข้ารวม การพิจารณาผลกระทบของการนำเข้าต่อราคาสินค้าภายในประเทศ ต้องพิจารณาว่า สินค้าที่ทุ่มตลาดส่งผลในการตัดราคาสินค้าที่คล้ายกันภายในประเทศอย่างมากหรือไม่ หรือมีผลทำให้ราคาสินค้าภายในประเทศไม่สามารถเพิ่มขึ้นได้²⁸

ส่วนการพิจารณาว่าสินค้านำเข้าที่ทุ่มตลาดมีผลกระทบต่ออุตสาหกรรมภายในประเทศ ต้องพิจารณาปัจจัยทางเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องทั้งหมด และดัชนีที่มีผลต่อสภาพของอุตสาหกรรม รวมถึงการลดลงทั้งที่เป็นจริงและที่อาจเกิดขึ้นของปัจจัย ดังต่อไปนี้²⁹

- (1) การลดลงของยอดขาย
- (2) การลดลงของกำไร
- (3) การลดลงของผลผลิต
- (4) การลดลงของส่วนแบ่งการตลาด
- (5) การลดลงของประสิทธิภาพทางการผลิต
- (6) การลดลงของผลตอบแทนในการลงทุน
- (7) การใช้กำลังการผลิต
- (8) ปัจจัยที่กระทบต่อราคาภายในประเทศ
- (9) ส่วนเหลือของการทุ่มตลาด
- (10) กระแสเงินสด
- (11) ผลต่อสินค้าคงคลัง
- (12) ผลต่อการจ้างงาน
- (13) ผลต่อค่าจ้างแรงงาน
- (14) ผลต่อการเจริญเติบโตของอุตสาหกรรมภายในประเทศ
- (15) ผลต่อความสามารถในการเพิ่มเงินทุนหรือการลงทุน

²⁸ จิตติมา เกรียงมหัสจดิ์ และ ศิวัช อ่วมประดิษฐ์, "การทุ่มตลาด (Dumping) และการใช้อากรการตอบโต้การทุ่มตลาด (Anti-Dumping Duty)," ใน กฎกติกา WTO เล่มที่สาม : การค้าที่ไม่เป็นธรรม Unfair Trade, หน้า 19.

²⁹ ความตกลงว่าด้วยการปฏิบัติตามข้อ VI ของความตกลงทั่วไปว่าด้วยภาษีศุลกากรและการค้า 1994 มาตรา 3.4

ทั้งนี้ จะต้องพิสูจน์ว่าการทุ้มตลาดเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดความเสียหายต่ออุตสาหกรรมภายใน โดยพิจารณาจากปัจจัยทั้งหมด หากความเสียหายนั้นเกิดจากปัจจัยอื่นที่มีใช้การทุ้มตลาด จะไม่ถูกนำมาพิจารณาตอบโต้การทุ้มตลาด

2.1.2.4 กระบวนการไต่สวนเพื่อเก็บอากรตอบโต้การทุ้มตลาด

ก. การริเริ่มและการไต่สวน

ภายใต้บทบัญญัติมาตรา 5 ของความตกลงว่าด้วยการตอบโต้การทุ้มตลาด การไต่สวนเพื่อตัดสินว่ามีการทุ้มตลาด การกำหนดระดับการทุ้มตลาด และผลกระทบจากการทุ้มตลาดที่ถูกกล่าวหา เริ่มต้นขึ้นเมื่อมีการยื่นคำร้องเป็นลายลักษณ์อักษรโดยอุตสาหกรรมภายในหรือในนามของอุตสาหกรรมภายใน ซึ่งคำร้องนั้นรวมถึงหลักฐานที่แสดง (1) มีการทุ้มตลาด (2) ความเสียหายที่ระบุไว้ในข้อ VI ของความตกลงทั่วไปว่าด้วยภาษีศุลกากรและการค้า 1994 ตามที่ได้มีการตีความไว้ตามความตกลงว่าด้วยการตอบโต้การทุ้มตลาด และ (3) ความสัมพันธ์ที่เป็นเหตุเป็นผลกันระหว่างสินค้านำเข้าที่ทุ้มตลาดกับความเสียหายที่ถูกกล่าวหา³⁰ หรือในกรณีที่เป็น “พฤติการณ์พิเศษ” เจ้าพนักงานผู้มีอำนาจอาจเริ่มการไต่สวนด้วยตนเองได้ถ้ามีหลักฐานเพียงพอแสดงว่ามีการทุ้มตลาด ความเสียหาย และความสัมพันธ์ระหว่างการกระทำกับผล เพื่อเป็นเหตุผลสนับสนุนการริเริ่มไต่สวน³¹

เจ้าพนักงานผู้มีอำนาจต้องตรวจสอบความถูกต้องและความเพียงพอของหลักฐานที่ปรากฏในคำร้อง เพื่อพิจารณาว่ามีหลักฐานเพียงพอเพื่อตัดสินว่าสมควรเริ่มต้นการไต่สวนหรือไม่ โดยคำร้องขอเปิดการไต่สวนนั้นต้องยื่นโดยอุตสาหกรรมภายใน หรือยื่นในนามของอุตสาหกรรมภายในประเทศ และต้องได้รับการสนับสนุนจากผู้ผลิตสินค้าชนิดเดียวกันภายในประเทศ ผู้ยื่นคำร้องที่มีสัดส่วนการผลิตรวมกันมากกว่าร้อยละ 50 ของปริมาณการผลิตสินค้าชนิดเดียวกันในประเทศทั้งหมดซึ่งเป็นทั้งฝ่ายสนับสนุนหรือฝ่ายที่คัดค้านการยื่นคำร้อง อย่างไรก็ตาม หากผู้ผลิตภายในประเทศซึ่งให้การสนับสนุนคำร้องอย่างชัดเจนเป็นจำนวนน้อยกว่าร้อยละ 25 ของปริมาณการผลิตสินค้าชนิดเดียวกันทั้งหมดซึ่งผลิตโดยอุตสาหกรรมภายใน กระบวนการไต่สวนก็จะไม่เริ่มต้นขึ้น³²

³⁰ ความตกลงว่าด้วยการปฏิบัติตามข้อ VI ของความตกลงทั่วไปว่าด้วยภาษีศุลกากรและการค้า 1994 มาตรา 5.1 และมาตรา 5.2

³¹ ความตกลงว่าด้วยการปฏิบัติตามข้อ VI ของความตกลงทั่วไปว่าด้วยภาษีศุลกากรและการค้า 1994 มาตรา 5.6

³² ความตกลงว่าด้วยการปฏิบัติตามข้อ VI ของความตกลงทั่วไปว่าด้วยภาษีศุลกากรและการค้า 1994 มาตรา 5.3 และมาตรา 5.4

หลังจากที่ได้รับเอกสารคำร้องที่ครบถ้วนแล้ว ก่อนที่จะดำเนินการเพื่อเริ่มการไต่สวน ผู้มีอำนาจไต่สวนต้องแจ้งต่อรัฐบาลของประเทศสมาชิกผู้ส่งออกที่เกี่ยวข้อง และให้ผู้มีอำนาจไต่สวนพิจารณาหลักฐานซึ่งแสดงการทุ่มตลาดและความเสียหายไปพร้อมกัน เพื่อพิจารณาว่าจะเริ่มต้นการไต่สวนหรือไม่ เมื่อพิจารณาเริ่มการไต่สวน ระหว่างช่วงระยะเวลาการไต่สวนอาจมีการใช้มาตรการชั่วคราวได้

กรณีที่เจ้าพนักงานผู้มีอำนาจพบว่าไม่มีหลักฐานอย่างเพียงพอ หรือมีการทุ่มตลาดเพียงเล็กน้อย กล่าวคือ มีการทุ่มตลาดไม่ถึงร้อยละ 2 ของราคาส่งออก หรือปริมาณของสินค้าที่มีการนำเข้าไม่ถึงร้อยละ 3 ของปริมาณการนำเข้าสินค้าทั้งหมด หรือความเสียหายที่เกิดขึ้นมีเพียงเล็กน้อย ยกเว้นกรณีที่มีการนำเข้าสินค้าที่มีการทุ่มตลาดจากหลายประเทศรวมกันได้มากกว่าร้อยละ 7 ของปริมาณสินค้าชนิดนั้นที่นำเข้าทั้งหมด ต้องมีการปฏิเสธการร้องเรียนและการไต่สวนตั้งยุติทันที

ทั้งนี้ การดำเนินการเพื่อตอบโต้การทุ่มตลาดจะต้องไม่เป็นอุปสรรคต่อพิธีการศุลกากรในการนำเข้า และต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน 1 ปี หรืออาจมีการขยายได้แต่ต้องไม่เกิน 18 เดือน

ข. มาตรการชั่วคราว (Provisional Measures)

มาตรการชั่วคราวอาจนำมาใช้เมื่อ (1) ผู้มีอำนาจไต่สวนประกาศเริ่มการไต่สวนการทุ่มตลาด โดยประกาศต่อสาธารณะและได้เปิดโอกาสอย่างเพียงพอแก่ผู้มีส่วนได้เสียที่จะแสดงข้อมูลและข้อคิดเห็น (2) มีผลสรุปจากการไต่สวนขั้นต้นพบว่าการทุ่มตลาดและความเสียหายแก่อุตสาหกรรมภายในประเทศอันเนื่องมาจากการทุ่มตลาดนั้นจริง และ (3) ผู้มีอำนาจไต่สวนมีคำวินิจฉัยว่ามาตรการชั่วคราวมีความจำเป็นเพื่อป้องกันความเสียหายที่เกิดขึ้นในระหว่างการไต่สวน

มาตรการชั่วคราวอาจกำหนดในรูปของอากรชั่วคราว หรือหลักประกัน โดยวางหลักประกันเป็นเงินสดหรือพันธบัตรในจำนวนเท่ากับอากรตอบโต้การทุ่มตลาดที่ได้ประมาณการไว้ชั่วคราว และไม่เกินส่วนเหลือของการทุ่มตลาดที่ประมาณการไว้ชั่วคราว ทั้งนี้ เป็นดุลพินิจของผู้มีอำนาจไต่สวนของประเทศผู้นำเข้า โดยการใช้มาตรการชั่วคราวจะต้องไม่นำมาใช้ก่อน 60 วัน นับจากวันที่เริ่มการไต่สวน และการใช้มาตรการชั่วคราวจะต้องใช้ในเวลาที่สั้นที่สุด ไม่เกิน 4 เดือน หรือหากผู้ส่งออกสินค้าที่มีการไต่สวนการทุ่มตลาดเป็นผู้ร้องขอให้ใช้มาตรการชั่วคราว ผู้มีอำนาจไต่สวนอาจขยายเวลาการใช้มาตรการชั่วคราวได้อีก แต่ต้องไม่เกิน 6 เดือน แต่หากอากรชั่วคราวที่จัดเก็บนั้นต่ำกว่าส่วนเหลือของการทุ่มตลาดที่ประมาณการไว้ชั่วคราวและเพียงพอที่จะทำให้ความเสียหายนั้น

หมดไป ระยะเวลาในการใช้มาตรการชั่วคราวเป็น 6 เดือน ในกรณีที่ผู้มีอำนาจไต่สวนเป็นผู้กำหนดให้
จัดเก็บ และ 9 เดือน ในกรณีที่ผู้ส่งออกร้องขอให้จัดเก็บ

ค. การทำความตกลงยอมรับเงื่อนไขด้านราคา (Price Undertaking)

การทำความตกลงยอมรับเงื่อนไขด้านราคาโดยสมัครใจของประเทศคู่กรณี
ทั้งสองฝ่าย เป็นมาตรการที่อาจทำให้การไต่สวนการทุ่มตลาดหยุดลงชั่วคราวหรือยุติลง โดยไม่มี
การกำหนดมาตรการชั่วคราวหรือกำหนดอากรตอบโต้การทุ่มตลาดก็ได้ การทำความตกลงยอมรับ
เงื่อนไขด้านราคานี้ เป็นการทำความตกลงระหว่างผู้ส่งออกสินค้าที่ถูกร้องเรียนว่ามีการทุ่มตลาด
กับผู้มีอำนาจไต่สวนการทุ่มตลาดของประเทศผู้นำเข้า โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ราคาสินค้านำเข้า
สูงขึ้นเพียงพอที่จะขจัดความเสียหายที่เกิดแก่อุตสาหกรรมภายในประเทศให้หมดไป การทำความตกลงนี้
ต้องเกิดขึ้นหลังจากที่ข้อสรุปจากการไต่สวนเบื้องต้นพบว่า มีการทุ่มตลาด และมีความเสียหาย
อันเนื่องจากการทุ่มตลาดนั้น³³ ทั้งนี้ เป็นสิทธิโดยสมบูรณ์ของผู้มีอำนาจไต่สวนการทุ่มตลาดในการใช้
ดุลพินิจว่าจะเข้าทำความตกลงยอมรับเงื่อนไขด้านราคากับผู้ส่งออกสินค้าที่ถูกร้องเรียนว่ามีการ
ทุ่มตลาดหรือไม่

ง. มาตรการย้อนหลัง (Retroactivity)

เมื่อมีคำวินิจฉัยขั้นสุดท้ายว่ามีความเสียหาย หรือในกรณีมีคำวินิจฉัย
ขั้นสุดท้ายว่าการคุกคามที่จะก่อให้เกิดความเสียหายจะนำไปสู่การตัดสินว่ามีความเสียหาย การเก็บ
ภาษีตอบโต้อาจมีผลย้อนหลังในระหว่างที่มีการใช้มาตรการชั่วคราวได้ กล่าวคือ ในการใช้มาตรการ
ชั่วคราว ประเทศผู้นำเข้าอาจเก็บอากรชั่วคราวหรือร้องขอให้ประเทศสมาชิกที่ทำการทุ่มตลาด
วางหลักประกันซึ่งอาจเป็นเงินสดหรือพันธบัตร และเมื่อมีคำวินิจฉัยขั้นสุดท้ายดังกล่าวให้เก็บภาษี
ตอบโต้ การเก็บอากรตอบโต้ นั้นจะมีผลย้อนหลังไปได้ในระยะไม่เกิน 90 วันก่อนวันใช้มาตรการ
ชั่วคราว เมื่อมีการกำหนดภาษีที่แน่นอนแล้ว หากภาษีตอบโต้มีมูลค่าสูงกว่าหลักประกันที่ให้ไว้ จะไม่
มีการเก็บส่วนที่ต่างนั้น แต่หากต่ำกว่าหลักประกันก็ต้องคืนส่วนที่เกินนั้นให้ทันที³⁴ แต่หากคำวินิจฉัย

³³ จิตติมา เกรียงมศักดิ์ และ ศิวัช อ่วมประดิษฐ์, "การทุ่มตลาด (Dumping) และการใช้อากรการ
ตอบโต้การทุ่มตลาด (Anti-Dumping Duty)," ใน กฎกติกา WTO เล่มที่สาม : การค้าที่ไม่เป็นธรรม Unfair
Trade, หน้า 31-32.

³⁴ ทักษิณ ฤกษ์สุด, กฎกติกาอื่น ๆ ของแอกต์ (สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, 2539),
หน้า 62.

ขั้นสุดท้ายพบว่าไม่มีการทุ่มตลาดหรือไม่มีความเสียหายเกิดขึ้นกับอุตสาหกรรมภายในประเทศ จะต้องคืนอากรหรือหลักประกันที่เรียกเก็บไว้โดยทันที

2.1.2.5 การกำหนดและการเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาด

ในการกำหนดอัตราอากรตอบโต้การทุ่มตลาดเป็นดุลพินิจของผู้มีอำนาจไต่สวนของประเทศผู้นำเข้าในการดำเนินการเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาด โดยอัตราอากรที่เก็บได้สูงสุดเท่ากับส่วนเหลือของการทุ่มตลาดซึ่งก็คือส่วนต่างระหว่างมูลค่าปกติกับราคาส่งออก ตามที่คำนวณได้จากการไต่สวนขั้นสุดท้าย หรือเรียกเก็บในอัตราที่ต่ำกว่าส่วนเหลือของการทุ่มตลาด (Lesser Duty Rule) ถ้าการเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาดในอัตราที่ต่ำกว่าส่วนเหลือของการทุ่มตลาดเพียงพอที่จะทำให้ความเสียหายของอุตสาหกรรมภายในหมดสิ้นไป และการเรียกเก็บอากรจะอนุญาตให้กระทำได้ในอาณาเขตของสมาชิกทั้งหมด³⁵

การเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาดนั้นต้องเรียกเก็บในจำนวนที่เหมาะสมในแต่ละกรณี บนหลักการที่ไม่เลือกปฏิบัติ (non-discriminatory basis) โดยเก็บจากสินค้านำเข้าจากทุกแหล่งผลิตที่พบว่ามี การทุ่มตลาดและก่อให้เกิดความเสียหาย ยกเว้นการนำเข้าจากแหล่งผลิตซึ่งได้มีการทำความตกลงด้านราคากับประเทศผู้นำเข้าเพื่อระงับการทุ่มตลาด และเมื่อมีการกำหนดอากรตอบโต้การทุ่มตลาดกับสินค้าใด ผู้มีอำนาจไต่สวนจะต้องระบุชื่อผู้ที่ส่งสินค้าที่เกี่ยวข้องเข้ามาในกรณีที่มีผู้จัดส่งเข้ามาหลายรายจากประเทศเดียวและไม่สามารถระบุชื่อทุกรายได้ ผู้มีอำนาจไต่สวนอาจระบุเฉพาะประเทศที่เกี่ยวข้องเท่านั้น และในกรณีที่มีผู้จัดส่งเข้ามาหลายรายจากประเทศที่เกี่ยวข้องมากกว่าหนึ่งประเทศ ผู้มีอำนาจไต่สวนอาจระบุชื่อผู้จัดส่งที่เกี่ยวข้องทั้งหมด หรือหากไม่สามารถปฏิบัติได้ก็ระบุชื่อประเทศที่เกี่ยวข้องทั้งหมดอย่างใดอย่างหนึ่งก็ได้

ในการเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาด มาตรา 9.3 ได้กำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับระบบการจัดเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาดไว้ 2 รูปแบบ คือ (1) เมื่อจำนวนอากรตอบโต้การทุ่มตลาดได้ทำการประเมินมูลค่าบนพื้นฐานการคำนวณแบบย้อนหลัง (retrospective) และ (2) เมื่อจำนวนอากรตอบโต้การทุ่มตลาดได้ทำการประเมินมูลค่าบนพื้นฐานการคำนวณแบบคาดการณ์ไปข้างหน้า (prospective) และได้กำหนดให้มีการคืนอากรตอบโต้การทุ่มตลาดส่วนที่จ่ายเกินมาทันที โดยในกรณีที่จำนวนอากรตอบโต้การทุ่มตลาดได้ทำการประเมินมูลค่าบนพื้นฐานการคำนวณแบบย้อนหลัง การเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาด ปกติจะต้องกระทำภายใน 12 เดือน หรือไม่เกิน 18 เดือน หลังจากวันที่ได้มีการร้องขอให้ทำการประเมินมูลค่าขั้นสุดท้ายของ

³⁵ ความตกลงว่าด้วยการปฏิบัติตามข้อ VI ของความตกลงทั่วไปว่าด้วยภาษีศุลกากรและการค้า 1994 มาตรา 9.1

จำนวนอากรตอบโต้การทุ่มตลาด การจ่ายเงินคืนใด ๆ จะต้องกระทำโดยทันทีและไม่เกิน 90 วัน นับแต่วันที่มีคำวินิจฉัยขั้นสุดท้าย และในกรณีที่จำนวนอากรตอบโต้การทุ่มตลาดได้ทำการประเมินมูลค่าบนพื้นฐานการคำนวณแบบคาดการณ์ไปข้างหน้า ให้มีการคืนอากรที่จ่ายเกินส่วนเหลืออมการทุ่มตลาดโดยพลันเมื่อมีการร้องขอการคืนอากรดังกล่าวที่จ่ายไว้เกินกว่าส่วนเหลืออมการทุ่มตลาดที่เป็นจริง โดยปกติต้องกระทำภายใน 12 เดือน หรือไม่เกิน 18 เดือน หลังจากวันที่ผู้นำเข้าสินค้าที่ถูกเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาดได้ร้องขอให้คืนอากร พร้อมทั้งยื่นหลักฐานสนับสนุนตามสมควร การคืนอากรที่ได้รับความเห็นชอบแล้วควรกระทำภายใน 90 วันเมื่อมีคำวินิจฉัยให้คืนอากร³⁶

สำหรับผู้ส่งออกหรือผู้ผลิตที่ให้ความร่วมมือในการให้ตัวอย่างเพื่อนำมาคำนวณส่วนเหลืออมการทุ่มตลาด ในการเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาดกับสินค้าที่ผู้ส่งออกหรือผู้ผลิตที่ให้ความร่วมมือนั้นจะถูกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาดในอัตราพิเศษที่ต่างจากอัตราอากรปกติที่จัดเก็บจากผู้ส่งออกหรือผู้ผลิตรายอื่น และอัตราพิเศษนั้นจะต้องไม่เกินค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของส่วนเหลืออมการทุ่มตลาดที่คิดจากผู้ส่งออกหรือผู้ผลิตที่ได้คัดเลือก ภายใต้เงื่อนไขว่า ผู้มีอำนาจไต่สวนจะไม่พิจารณาเรื่อง Zeroing หรือ De Minimis หรือส่วนเหลืออมการทุ่มตลาดที่คิดจากข้อมูลที่ได้มา³⁷

และภายใต้บทบัญญัติมาตรา 11.1 อากรตอบโต้การทุ่มตลาดจะยังคงมีผลอยู่ เฉพาะตราบเท่าที่มีความจำเป็นเพื่อตอบโต้การทุ่มตลาด ซึ่งเป็นสาเหตุให้เกิดความเสียหาย และ มาตรา 11.3 อากรตอบโต้การทุ่มตลาดต้องสิ้นสุดไม่เกิน 5 ปี นับจากวันที่ได้มีการเรียกเก็บอากรนั้น หรือสิ้นสุดระยะเวลาที่ได้มีการขยายออกไปในกรณีที่ผู้มีอำนาจไต่สวนเห็นว่าการยุติการเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาดนั้นจะทำให้มีการทุ่มตลาดและก่อให้เกิดความเสียหายได้อีก

ทั้งนี้ อากรตอบโต้การทุ่มตลาดเป็นอากรหรือค่าธรรมเนียมอื่น ๆ สำหรับการนำเข้า (other duties or charges on imports) ซึ่งเป็นค่าใช้จ่ายทางการเงินหรือภาษี นอกเหนือจากอากรศุลกากรทั่วไป (ordinary customs duties) โดยได้รับยกเว้นจากกฎเกณฑ์ที่สมาชิกไม่อาจกำหนดอากรหรือค่าธรรมเนียมดังกล่าวเว้นแต่จะบันทึกไว้และไม่เกินระดับที่บันทึกไว้ตามข้อ II:2 ของ GATT 1994³⁸ กล่าวคืออนุญาตให้สมาชิกเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาดเกิน

³⁶ กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์ กระทรวงพาณิชย์, คำแปลกรรมสารสุดท้ายรวบรวมผลการเจรจาการค้าพหุภาคีรอบอุรุกวัย, หน้า 270-271.

³⁷ ทักษิณีย์ (ฤกษ์สุต) ทองอุไร, กฎหมายเศรษฐกิจระหว่างประเทศ : GATT และ WTO : บททั่วไป, หน้า 309-310.

³⁸ Peter Van den Bossche, The Law and Policy of the World Trade Organization Text, Cases and Materials (Cambridge: Cambridge University Press, 2017), pp. 466-467.

กว่าอัตราที่บันทึกไว้ได้ แต่อย่างไรก็ตามต้องไม่เกินส่วนเหลือจากการทุ่มตลาด ภายใต้ความตกลงว่าด้วยการปฏิบัติตามข้อ VI ของความตกลงทั่วไปว่าด้วยภาษีศุลกากรและการค้า 1994

2.1.2.6 การพิจารณาทบทวน

ความตกลงว่าด้วยการตอบโต้การทุ่มตลาด กำหนดหลักเกณฑ์ในการพิจารณาทบทวนไว้ 2 กรณี คือ

(1) กรณีที่มีการร้องขอจากผู้ส่งออกที่มีได้ทำการส่งออกสินค้าที่ถูกพิจารณาเข้ามายังประเทศผู้นำเข้าในช่วงระหว่างการไต่สวน ภายใต้เงื่อนไขว่าผู้ส่งออกต้องพิสูจน์ว่าไม่ได้มีความเกี่ยวข้องกับผู้ส่งออกรายใด ๆ ในประเทศผู้ส่งออกที่ถูกเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาด มาตรา 9.5 ให้ผู้มีอำนาจไต่สวนดำเนินการพิจารณาทบทวนโดยพลัน และขณะที่มีการทบทวน จะไม่มีการเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาดจากการนำเข้าของผู้ส่งออกที่ร้องขอให้พิจารณาทบทวน ผู้มีอำนาจไต่สวนอาจงดการประเมิน และ/หรือขอให้วางหลักประกันเพื่อให้แน่ใจว่าหากการพิจารณาทบทวนมีผลให้มีการตัดสินการทุ่มตลาดของผู้ส่งออكدังกล่าว ก็สามารถเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาดย้อนหลังไปถึงวันที่ได้เริ่มต้นการทบทวนได้

(2) ในระหว่างที่มีการเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาด มาตรา 11.2 กำหนดให้ผู้มีอำนาจไต่สวนต้องพิจารณาทบทวนถึงความจำเป็นที่จะยังคงเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาดต่อไป ในกรณีที่มีเหตุอันควร โดยผู้มีอำนาจไต่สวนริเริ่มเองหรือผู้มีส่วนได้เสียอาจร้องขอให้มีการทบทวนโดยแสดงหลักฐานที่ชี้ให้เห็นถึงความจำเป็นในการทบทวน เรียกร้องต่อผู้มีอำนาจไต่สวนให้ตรวจสอบว่าการเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาดยังมีความจำเป็นเพื่อชดเชยการทุ่มตลาดหรือไม่ ความเสียหายจะยังมีแนวโน้มว่าจะยังคงมีอยู่ต่อไปหรือเกิดขึ้นอีกหากมีการยกเลิกหรือเปลี่ยนแปลงอากรหรือไม่ ซึ่งหากผลจากการพิจารณาทบทวน ผู้มีอำนาจไต่สวนมีคำวินิจฉัยว่าอากรตอบโต้การทุ่มตลาดไม่มีเหตุผลความจำเป็นอีกต่อไป การเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาดจะต้องยุติโดยทันที

และเมื่อสิ้นสุดระยะเวลาการเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาด กรณีที่อุตสาหกรรมภายในประเทศร้องขอให้มีการพิจารณาทบทวนภายในระยะเวลาพอสมควร โดยเหตุผลว่าการเลิกเก็บอากรมีแนวโน้มทำให้การทุ่มตลาดและความเสียหายยังคงมีอยู่ต่อไปหรือเกิดขึ้นอีก อากรตอบโต้การทุ่มตลาดอาจยังคงมีผลต่อในช่วงระหว่างรอผลการทบทวนดังกล่าว

ทั้งนี้ การทบทวนใด ๆ จะต้องดำเนินการโดยเร็ว และปกติจะต้องเสร็จสิ้นภายใน 12 เดือนนับจากวันที่เริ่มต้นการทบทวน

2.1.2.7 การทบทวนของศาล

มาตรา 13 ของความตกลงว่าด้วยการตอบโต้การทุ่มตลาด กำหนดให้ประเทศสมาชิกที่มีบทบัญญัติกฎหมายภายในในเรื่องมาตรการตอบโต้การทุ่มตลาดต้องดำรงไว้ซึ่งระบบศาลอนุญาโตตุลาการหรือศาลพิเศษในทางปกครอง หรือจัดให้มีวิธีพิจารณาความ เพื่อความมุ่งประสงค์ อาทิเช่น การทบทวนการดำเนินการของฝ่ายบริหารที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินผลขั้นสุดท้าย และการทบทวนการตัดสินตามความหมายของมาตรา 11 โดยพลัน ระบบศาลหรือวิธีพิจารณาความดังกล่าว จะต้องเป็นอิสระจากหน่วยงานที่รับผิดชอบในการตัดสินหรือการทบทวนในคดีดังกล่าว³⁹

2.1.3 การอุดหนุนและมาตรการตอบโต้การอุดหนุน (Subsidies and Countervailing Measure)

ทฤษฎีการเมืองทั่วไปต่างยอมรับว่ารัฐมีบทบาทและหน้าที่ในการรับผิดชอบต่อความอยู่ดีมีสุขของประชาชน ดังนั้นจึงถือเป็นความชอบธรรม (legitimacy) ที่รัฐจะต้องดำเนินนโยบายเศรษฐกิจภายในเพื่อยกระดับและอำนวยความสะดวกในการดำเนินธุรกิจของภาคเอกชนของตน อย่างไรก็ตามในบริบทของเศรษฐกิจระหว่างประเทศ โดยเฉพาะภายใต้กระบวนการโลกาภิวัตน์ที่ระบบการผลิตของประเทศต่าง ๆ เชื่อมโยงกันจนเสมือนไร้พรมแดน การกระทำของรัฐหนึ่งใดจะส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบการในประเทศอื่น ๆ อย่างไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ ด้วยเหตุนี้จึงจำเป็นต้องมีการกำหนดกฎเกณฑ์และระเบียบที่เกี่ยวกับการแทรกแซงกลไกตลาดในรูปของการอุดหนุนของรัฐบาลรวมทั้งมาตรการการเก็บภาษีเพื่อตอบโต้ เพื่อปกป้องการทำงานของกลไกตลาดระหว่างประเทศ⁴⁰ ซึ่งโดยหลักการแล้วการอุดหนุนมีความคล้ายคลึงกับการทุ่มตลาดมาก เพียงแต่การอุดหนุนเป็นการที่รัฐบาลมีมาตรการช่วยเหลือโดยทั่วไปแก่ผู้ประกอบการในการผลิต โดยอาจอยู่ในรูปการลดหรือยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล การลดหรือยกเว้นภาษีนำเข้าวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิต การลดค่ากระแสไฟฟ้า การให้สินเชื่ออัตราดอกเบี้ยต่ำเพื่อให้มีความได้เปรียบในการส่งออก ฯลฯ⁴¹

ในระหว่างที่มีการร่างความตกลงเพื่อจัดตั้งองค์การการค้าระหว่างประเทศ (ITO) ผู้แทนประเทศต่าง ๆ ต่างตระหนักถึงผลกระทบของมาตรการการอุดหนุนโดยรัฐ แต่ขณะเดียวกันก็ยอมรับถึงนัยสำคัญที่รัฐมีอำนาจอธิปไตยในการดำเนินนโยบายภายในเพื่อสนับสนุนภาคเอกชน

³⁹ กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์ กระทรวงพาณิชย์, คำแปลกรรมสารสุดท้ายรวบรวมผลการเจรจาการค้าพหุภาคีรอบอุรุกวัย, หน้า 279.

⁴⁰ บัณฑิต หลิมสกุล, องค์การการค้าโลก (WTO) ในบริบทของเศรษฐกิจที่ไร้พรมแดน เล่ม 2, หน้า 5.

⁴¹ ทักษิณ (ฤกษ์สุด) ทองอุไร, กฎหมายเศรษฐกิจระหว่างประเทศ : GATT และ WTO : บททั่วไป, หน้า 329.

ในการพัฒนาอุตสาหกรรมของท้องถิ่น จึงได้มีความพยายามในการรักษาดุลยภาพระหว่างการกำหนดกฎเกณฑ์ในการปฏิบัติทางการค้าที่ไม่เป็นธรรมกับอำนาจอธิปไตยภายในของรัฐ จึงได้มีการบัญญัติข้อบ่งชี้ด้วยการอุดหนุนเพื่อควบคุมการดำเนินนโยบายของรัฐในการแทรกแซงกลไกตลาดโดยการอุดหนุน ไว้ในข้อ VI และข้อ XVI ของความตกลง GATT 1947

โดยข้อ XVI เป็นบทบัญญัติที่กำหนดอย่างกว้าง ๆ ว่าหากประเทศภาคีให้หรือคงไว้ซึ่งการอุดหนุนใด ๆ ซึ่งรวมถึงการสนับสนุนรายได้หรือระดับราคา ไม่ว่าจะอยู่ในรูปแบบใด ทั้งที่ดำเนินการโดยตรงและทางอ้อม เพื่อเพิ่มการส่งออกหรือเพื่อลดการนำเข้าสินค้าหนึ่งใด ประเทศภาคีจะต้องแจ้งให้ที่ประชุมใหญ่ทราบเป็นลายลักษณ์อักษรเกี่ยวกับขอบเขตและลักษณะของการอุดหนุนดังกล่าว รวมถึงผลกระทบที่คาดว่าจะเกิดจากการอุดหนุนที่มีต่อปริมาณของสินค้า หรือต่อสินค้าที่นำเข้า หรือต่อสินค้าที่ส่งออก และรวมถึงลักษณะของสถานการณ์ที่ทำให้มีความจำเป็นในการใช้การอุดหนุนนั้น ในกรณี que เห็นว่าเกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงต่อผลประโยชน์ของภาคีอื่นซึ่งเป็นผลจากหรือน่าจะเกิดจากการอุดหนุนนั้น หากได้รับการร้องขอ ภาคีผู้ให้การอุดหนุนต้องยอมหารือกับภาคีอื่นที่เกี่ยวข้องถึงความเป็นไปได้ในการจำกัดการอุดหนุนนั้น⁴² จากบทบัญญัตินี้ดังกล่าว GATT มิได้ห้ามรัฐในการใช้มาตรการอุดหนุนภายในประเทศ เพียงแต่ต้องแจ้งให้ที่ประชุมใหญ่ทราบเป็นลายลักษณ์อักษรเกี่ยวกับขอบเขตและลักษณะของการอุดหนุนดังกล่าวเท่านั้น และเมื่อเกิดผลกระทบก็ต้องเข้าสู่กระบวนการปรึกษาหารือ

ในส่วนข้อ VI นั้น เป็นบทบัญญัติว่าด้วยการตอบโต้การทุ่มตลาดและอากรตอบโต้การอุดหนุน โดยอนุญาตให้เก็บอากรตอบโต้การอุดหนุนได้ เพื่อป้องกันตัวเองโดยอาศัยมาตรการฝ่ายเดียวเมื่อได้ทำตามข้อกำหนด โดยห้ามมิให้มีการเรียกเก็บอากรตอบโต้การอุดหนุนสินค้าใดของประเทศภาคีที่นำเข้ามาในอาณาเขตของประเทศภาคีอื่นเกินกว่าเงินสนับสนุนตามที่ได้ประมาณการหรือการอุดหนุนที่ถูกกำหนดให้ทั้งทางตรงหรือโดยอ้อมกับภาคอุตสาหกรรมเพื่อการผลิตหรือการส่งออก ทั้งนี้โดยรวมถึงการอุดหนุนเป็นพิเศษแก่การขนส่งสินค้าใด ๆ คำว่า “ภาษีตอบโต้การอุดหนุนสินค้า” ให้เข้าใจว่า หมายถึง ภาษีพิเศษที่เรียกเก็บโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อชดเชยเงินสนับสนุนหรืออุดหนุนใด ๆ ทั้งทางตรงหรือโดยอ้อมกับภาคอุตสาหกรรมเพื่อการผลิตหรือการส่งออก⁴³ ทั้งนี้ การเรียกเก็บอากรตอบโต้การอุดหนุนนั้น ต้องตัดสินถึงผลของการอุดหนุนว่าก่อให้เกิดหรือมีผลคุกคามให้เกิดความเสียหายอย่างสำคัญต่ออุตสาหกรรมภายในในการดำรงอยู่หรือทำให้เกิดความล่าช้าอย่างมากในการจัดตั้งอุตสาหกรรมเช่นเดียวกับการเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาด

⁴² บัณฑิต หลิมสกุล, องค์การการค้าโลก (WTO) ในบริบทของเศรษฐกิจที่ไร้พรมแดน เล่ม 2, หน้า 9-10.

⁴³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 11-12.

ผลจากการเจรจาการค้าภายใต้ความตกลง GATT ทำให้ประเทศต่าง ๆ หันมาใช้มาตรการทางการค้าหลากหลายรูปแบบเพื่อคุ้มครองผู้ผลิตภายในประเทศ การอุดหนุนก็เป็นมาตรการหนึ่งที่ถูกนำมาใช้มากขึ้นในภาวะที่ภาวะการค้าลดลงจนมีระดับที่ต่ำมาก การอุดหนุนแม้เพียงเล็กน้อยจากรัฐก็มีผลกระทบต่อการแข่งขันทางการค้าอย่างมาก ข้อบ่งชี้ด้วยการอุดหนุนที่บัญญัติไว้อย่างกว้าง ๆ จึงไม่เพียงพอในการรับมือกับการปฏิบัติทางการค้าที่ไม่เป็นธรรม จึงได้มีการแก้ไขความตกลงในระหว่างการประชุม Review Session of GATT 1954-1955 โดยเพิ่มข้อบ่งชี้ด้วยการอุดหนุนการส่งออกในข้อ XVI เป็นข้อบ่งชี้ด้วยการอุดหนุนการส่งออกสินค้าปฐมภูมิ (primary product) ซึ่งการให้การอุดหนุนในรูปแบบใดเพื่อเพิ่มการส่งออกสินค้าปฐมภูมิไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมต้องไม่ใช่การอุดหนุนในลักษณะที่ทำให้ภาคีที่ให้การอุดหนุนได้รับส่วนแบ่งในตลาดโลกมากกว่าที่เป็นธรรม ทั้งนี้ให้คำนึงถึงส่วนแบ่งของภาคีในการผลิตสินค้านั้นในช่วงเวลาที่กำหนด รวมถึงปัจจัยพิเศษใด ๆ ที่มีผลหรืออาจมีผลต่อการค้าในสินค้านั้น และยุติการให้การอุดหนุนการส่งออกสินค้าใด ๆ ที่ไม่ใช่สินค้าปฐมภูมิ ไม่ว่าจะอยู่ในรูปแบบใดทั้งทางตรงหรือทางอ้อม โดยการอุดหนุนดังกล่าวทำให้การขายของสินค้าส่งออกนั้นมีราคาต่ำกว่าราคาที่เทียบเคียงได้ของสินค้าชนิดเดียวกัน (like product) ในตลาดภายใน ดังนั้น จึงเป็นการยกเว้นการอุดหนุนในกรณีอื่นที่ไม่มีความแตกต่างด้านราคาออกจากความตกลง GATT และแยกความแตกต่างระหว่างการส่งออกทั่วไปกับการอุดหนุนการส่งออกสินค้าปฐมภูมิ ทำให้ยังคงเกิดปัญหาในการบังคับใช้ในทางปฏิบัติ

ประกอบกับการใช้มาตรการตอบโต้การอุดหนุนของสหรัฐอเมริกา จากการเก็บอากรตอบโต้การอุดหนุนภายใต้ U.S. Tariff Act of 1897 โดยไม่มีข้อบ่งชี้ด้วยการพิสูจน์ว่าการอุดหนุนของประเทศอื่นก่อให้เกิดหรือมีผลคุกคามให้เกิดความเสียหายอย่างสำคัญต่ออุตสาหกรรมภายในตามข้อ VI ของความตกลง GATT ทำให้สหรัฐอเมริกากลายเป็นประเทศที่มีการเรียกเก็บอากรตอบโต้การอุดหนุนมากที่สุด

ในการเจรจาการค้าพหุภาคีรอบโตเกียวจึงได้มีการยกประเด็นปัญหาเกี่ยวกับการอุดหนุนและการใช้มาตรการตอบโต้ของสหรัฐอเมริกา รวมถึงข้อพิพาททางการค้าที่เกี่ยวกับการอุดหนุนขึ้นพิจารณา โดยได้จัดทำความตกลงข้างเคียงว่าด้วยการอุดหนุนและมาตรการตอบโต้ 1979 ขึ้นมา (Agreement on Interpretation and Application of Article VI, XVI and XXIII of GATT : Subsidies Code 1979) โดยทำให้ข้อบ่งชี้ในการจำกัดการอุดหนุนมีความรัดกุมมากขึ้น กำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับกระบวนการ วิธีและขั้นตอนในการไต่สวนก่อนการเก็บอากรตอบโต้การอุดหนุนและการพิสูจน์ความเสียหายก่อนการเก็บอากรตอบโต้การอุดหนุน แต่เนื่องจาก Subsidies Code 1979 เป็นเพียงความตกลงข้างเคียงจึงมีผลผูกพันเฉพาะประเทศที่ลงนามในความตกลงเท่านั้น ประเทศส่วนใหญ่จึงไม่สนใจเข้าเป็นภาคี ส่งผลให้ความตกลงนี้ไม่สามารถแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นได้

เมื่อสิ้นสุดการเจรจาการค้าพหุภาคีรอบอุรุกวัยได้มีการจัดทำความตกลงว่าด้วยการอุดหนุนและมาตรการตอบโต้ (Agreement on Subsidies and Countervailing Measure) มีผลผูกพันทุกประเทศสมาชิกภายใต้ WTO ซึ่งเนื้อหาส่วนใหญ่เป็นไปตาม Subsidies Code 1979 และรายละเอียดต่าง ๆ ที่ยังหาข้อสรุปไม่ได้ในการเจรจาการค้าพหุภาคีรอบโตเกียว โดยความตกลงว่าด้วยการอุดหนุนและมาตรการตอบโต้มีหลักการและสาระสำคัญ ดังนี้

2.1.3.1 หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการใช้มาตรการตอบโต้การอุดหนุน

ภายใต้บทบัญญัติมาตรา 1.2 ของความตกลงว่าด้วยการอุดหนุนและมาตรการตอบโต้ ระบุว่า การอุดหนุนที่เป็นการให้โดยเฉพาะเจาะจงเท่านั้น ที่จะอยู่ภายใต้มาตรการตอบโต้การอุดหนุน

การให้โดยเฉพาะเจาะจงนั้น บัญญัติไว้ในมาตรา 2 ในการตัดสินว่ามีการอุดหนุนที่เป็นการให้โดยเฉพาะเจาะจงแก่วิสาหกิจหรืออุตสาหกรรมหรือกลุ่มวิสาหกิจหรือกลุ่มอุตสาหกรรมภายในเขตอำนาจของหน่วยงานที่มีอำนาจอนุญาตให้พิจารณาตามหลักเกณฑ์ ดังนี้

(1) การให้แก่ธุรกิจใดธุรกิจหนึ่งเป็นการเฉพาะ หมายความว่า รัฐกำหนดเป้าหมายที่จะให้แก่บริษัทใดบริษัทหนึ่งหรือหลายบริษัทเป็นการเฉพาะ

(2) การให้แก่อุตสาหกรรมใดอุตสาหกรรมหนึ่งเป็นการเฉพาะ หมายความว่า รัฐกำหนดเป้าหมายที่จะให้แก่ภาคอุตสาหกรรมใดเป็นการเฉพาะ

(3) การให้ภูมิภาคใดเป็นการเฉพาะ หมายความว่า รัฐกำหนดเป้าหมายที่จะให้แก่ผู้ผลิตในภูมิภาคใดเป็นการเฉพาะ

(4) การอุดหนุนที่ห้ามกระทำ คือการที่รัฐกำหนดเป้าหมายที่จะให้แก่สินค้าส่งออกหรือสินค้าใดที่ใช้วัตถุดิบภายในประเทศเป็นการเฉพาะ⁴⁴

ดังนั้น การอุดหนุนที่อาจถูกมาตรการตอบโต้ได้จะต้องเป็นกรณีที่มีการอุดหนุนโดยรัฐหรือหน่วยงานของรัฐ ซึ่งการอุดหนุนนั้นต้องเป็นการให้โดยเฉพาะเจาะจง และการอุดหนุนนั้นก่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้รับ

ประกอบกับ บทบัญญัติมาตรา 10 ของความตกลงว่าด้วยการอุดหนุนและมาตรการตอบโต้ สมาชิกจะต้องดำเนินการตามขั้นตอนที่จำเป็นทั้งหมดเพื่อประกันว่าการเรียกเก็บอากรตอบโต้กับสินค้าใด ๆ จากดินแดนของสมาชิกอื่นที่นำเข้ามาในดินแดนของตน สอดคล้องกับ

⁴⁴ ทัชชฌัย (ฤกษ์สุด) ทองอุไร, กฎหมายเศรษฐกิจระหว่างประเทศ : GATT และ WTO : บททั่วไป, หน้า 353.

บทบัญญัติของข้อ VI ของ GATT 1994 และข้อกำหนดของความตกลง โดยอากรตอบโต้จะถูกกำหนดตามที่ได้ริเริ่มการไต่สวนและดำเนินการโดยสอดคล้องกับบทบัญญัติของความตกลงว่าด้วยการอุดหนุนและมาตรการตอบโต้ และความตกลงว่าด้วยการเกษตร

และตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 32.1 ซึ่งระบุว่า ไม่สามารถดำเนินการใดๆ กับเงินอุดหนุนของสมาชิกรายอื่นได้ ยกเว้นที่สอดคล้องกับข้อกำหนดของ GATT 1994 ตามที่ตีความโดยความตกลงว่าด้วยการอุดหนุนและมาตรการตอบโต้ โดยในกรณี US – Offset Act (Byrd Amendment) องค์กรอุทธรณ์ได้พิจารณาว่า เพื่อให้เป็นไปตาม GATT 1994 ตามที่ตีความโดยความตกลงว่าด้วยการอุดหนุนและมาตรการตอบโต้ การตอบสนองต่อเงินอุดหนุนจะต้องอยู่ในรูปแบบของอากรตอบโต้ขั้นสุดท้าย มาตรการชั่วคราว หรือการทำความตกลงยอมรับเงินชดเชยด้านราคาโดยสมัครใจ หรือในรูปแบบของมาตรการตอบโต้ที่ได้รับการอนุมัติจากพหุภาคีซึ่งเป็นผลมาจากกระบวนการระงับข้อพิพาท⁴⁵

2.1.3.2 การอุดหนุน

คำจำกัดความของการอุดหนุนตามความตกลงว่าด้วยการอุดหนุนและมาตรการตอบโต้ บัญญัติไว้ในมาตรา 1 โดยจะถือว่ามี การอุดหนุนเมื่อมีกรณีดังต่อไปนี้

(1) การให้ความช่วยเหลือทางการเงินโดยรัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐบาลใด ในอาณาเขตของสมาชิก ซึ่งหมายความรวมถึง

(1.1) การกระทำของรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับการให้เงินทุนโดยตรง (เช่น เงินให้เปล่า เงินกู้ และการซื้อหุ้นเพื่อช่วยเหลือบริษัท) หรือการสนับสนุนทางการเงินและภาระหนี้โดยอ้อม (เช่น การค้ำประกันเงินกู้)

(1.2) รายได้ของรัฐบาลที่ได้ลดให้หรือไม่เรียกเก็บ (เช่น การเครดิตภาษี)

(1.3) รัฐบาลให้ทรัพย์สินหรือบริการที่นอกเหนือจากสาธารณูปโภคทั่วไป หรือซื้อสินค้าโดยรัฐบาล

(1.4) รัฐบาลจ่ายเงินแก่กองทุน หรือมอบหมาย หรือสั่งให้หน่วยงานเอกชนดำเนินการอย่างหนึ่งหรือมากกว่า ที่ปรากฏใน (1.1) ถึง (1.3) ข้างต้น ซึ่งโดยปกติเป็นหน้าที่ของรัฐบาล และการปฏิบัติเช่นนั้นแตกต่างจากการปฏิบัติตามปกติของรัฐบาล

หรือ

⁴⁵ WTO analytical index SCM Agreement – Article 32 (Jurisprudence) para. 3.

(2) การให้ความช่วยเหลือด้านรายได้หรือการช่วยเหลือด้านราคาโดยรัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐบาล ไม่ว่าจะรูปแบบใดทั้งทางตรงและทางอ้อมเพื่อเพิ่มการส่งออกของสินค้าใดหรือลดการนำเข้าสินค้าใด

และการดำเนินการตาม (1) หรือ (2) ก่อให้เกิดประโยชน์ขึ้น

ประโยชน์ที่ได้รับถือเป็นเงื่อนไขสำคัญอย่างหนึ่งในการพิจารณาว่ารัฐให้การอุดหนุนแก่เอกชนหรือไม่ โดยมาตรา 14 ของความตกลงว่าด้วยการอุดหนุนและมาตรการตอบโต้ได้กำหนดแนวทางการคำนวณจำนวนการอุดหนุนในแง่ของประโยชน์ที่ได้รับ ซึ่งต้องสอดคล้องกับแนวทางดังต่อไปนี้

(1) การจัดเงินทุนให้โดยรัฐบาล จะไม่ถือว่าเป็นการให้ผลประโยชน์ เว้นแต่ถือว่าการตัดสินใจลงทุนดังกล่าวสามารถมองได้ว่า ไม่สอดคล้องกับการลงทุนโดยปกติ (รวมถึงการจัดหาทุนที่มีความเสี่ยง) ของผู้ลงทุนภาคเอกชนในอาณาเขตของสมาชิกนั้น

(2) เงินที่ให้กู้โดยรัฐบาลจะไม่ถูกพิจารณาว่าเป็นการให้ผลประโยชน์ เว้นแต่ว่ามีส่วนต่างระหว่างจำนวนที่ธุรกิจที่ได้รับเงินกู้ต้องจ่ายให้แก่การกู้ยืมเงินจากรัฐบาลกับจำนวนที่ธุรกิจจะต้องจ่ายกับเงินกู้ทางการพาณิชย์ที่เปรียบเทียบกันได้ ซึ่งธุรกิจควรจะได้รับจากตลาด ในกรณีเช่นนี้ผลประโยชน์คือส่วนต่างระหว่างจำนวนทั้งสองนี้

(3) เงินกู้ซึ่งรัฐบาลค้ำประกันให้จะไม่ถูกพิจารณาว่าเป็นการให้ผลประโยชน์ เว้นแต่จะมีส่วนต่างระหว่างจำนวน ซึ่งธุรกิจที่ได้รับการค้ำประกันต้องจ่ายเงินกู้ค้ำประกันของรัฐบาลกับจำนวนซึ่งธุรกิจควรจะต้องจ่ายให้กับเงินกู้ทางการพาณิชย์ที่เปรียบเทียบกันได้ โดยไม่มีการค้ำประกันจากรัฐบาล ในกรณีเช่นนี้ผลประโยชน์คือส่วนต่างระหว่างจำนวนทั้งสองปรับด้วยความแตกต่างของเงินค่าธรรมเนียมใด

(4) การจัดให้ซึ่งสินค้าหรือบริการ หรือการซื้อสินค้าโดยรัฐบาลจะไม่ถือว่าเป็นการให้ผลประโยชน์ เว้นแต่ว่า การจัดหาให้เช่นนั้นน้อยกว่าค่าตอบแทนที่เพียงพอ หรือได้กระทำการซื้อ มากกว่าค่าตอบแทนที่เพียงพอ ค่าตอบแทนที่เพียงพอจะถูกกำหนดจากเงื่อนไขของตลาดซื้อขายที่มีอยู่ก่อนของสินค้าหรือบริการดังกล่าวในประเทศซึ่งการจัดหาหรือการซื้อ (รวมทั้ง ราคา คุณภาพ การมีอยู่ มีความสามารถทางการตลาด การขนส่ง และเงื่อนไขอื่นในการซื้อหรือการขาย)⁴⁶

⁴⁶ กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์ กระทรวงพาณิชย์, คำแปลกรรมสารสุดท้ายรวบรวมผลการเจรจาการค้าพหุภาคีรอบอุรุกวัย, หน้า 434-435.

ดังนั้น การอุดหนุนภายใต้ความตกลงว่าด้วยการอุดหนุนและมาตรการตอบโต้ จึงหมายถึงการให้ความช่วยเหลือทางการเงินหรือความช่วยเหลือด้านรายได้หรือด้านราคา โดยรัฐบาล หรือองค์กรของรัฐเป็นผู้ให้ เพื่อก่อให้เกิดประโยชน์ต่อผู้ได้รับการอุดหนุน ซึ่งความตกลงว่าด้วยการอุดหนุนและมาตรการตอบโต้ แบ่งการอุดหนุนออกเป็น 3 ประเภท คือ

- (1) การอุดหนุนที่ห้ามใช้ (Prohibited Subsidies)
- (2) การอุดหนุนที่อาจถูกมาตรการตอบโต้ (Actionable Subsidies)
- (3) การอุดหนุนที่ไม่ถูกใช้มาตรการตอบโต้ (Non-Actionable Subsidies)

ทั้งนี้ เนื่องจากการอุดหนุนที่ไม่ถูกใช้มาตรการตอบโต้สิ้นผลแล้ว ตั้งแต่วันที่ 31 ธันวาคม 2542 ตามที่ระบุไว้ในมาตรา 31 ของความตกลงว่าด้วยการอุดหนุนและมาตรการตอบโต้ ปัจจุบันจึงเหลือเพียงการอุดหนุนที่ห้ามใช้และการอุดหนุนที่อาจถูกมาตรการตอบโต้

ก. การอุดหนุนที่ห้ามใช้ (Prohibited Subsidies)

การอุดหนุนที่ห้ามใช้ (Prohibited Subsidies) คือ การอุดหนุนที่ห้ามกระทำ โดยเด็ดขาด ทั้งนี้เพราะการอุดหนุนประเภทนี้มีผลกระทบต่อการค้า และมีแนวโน้มที่จะก่อให้เกิดความเสียหายต่อประเทศสมาชิกอื่น การร้องเรียนการอุดหนุนที่ต้องห้ามสามารถกระทำได้ทันที โดยไม่ต้องแสดงให้เห็นว่ามีความเสียหายเกิดขึ้น การอุดหนุนประเภทนี้ได้แก่⁴⁷

(1) การอุดหนุนการส่งออก เป็นการอุดหนุนที่ให้แก่การส่งออกไม่ว่าโดยนิตินัย หรือโดยพฤตินัย และไม่ว่าจะเป็นการอุดหนุนที่ให้แก่การส่งออกทั้งหมดหรือการกำหนดให้การส่งออกเป็นเงื่อนไขประการหนึ่งของการให้การอุดหนุน หรือไม่ว่าจะมีเงื่อนไขประการใดก็ตามที่ให้เพื่อการส่งออก รวมถึงการอุดหนุนการส่งออกตามที่ปรากฏในภาคผนวก 1 ของการอุดหนุนตามความตกลงว่าด้วยการอุดหนุนและมาตรการตอบโต้ ได้แก่

- การที่รัฐบาลให้การอุดหนุนโดยตรงแก่บริษัทหรืออุตสาหกรรมโดยขึ้นกับความสามารถของการส่งออก
- มาตรการสกัดกั้นเงินตราต่างประเทศหรือการปฏิบัติอื่นที่คล้ายคลึงกัน ที่เกี่ยวข้องกับการให้เงินพิเศษกับการส่งออก

⁴⁷ ศิวชัย อ่วมประดิษฐ์, "การอุดหนุนและการตอบโต้การอุดหนุน," ใน กฎกติกา WTO เล่มที่สาม: การค้าที่ไม่เป็นธรรม Unfair Trade, รัชสรร์ ธนะพรพันธุ์ และ สมบูรณ์ ศิริประชัย, บรรณาธิการ (กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด สามลดา, 2552), หน้า 54.

- ค่าขนส่งภายในและค่าระวางในการส่งออกสินค้า ที่รัฐเป็นผู้จัดหาหรือกำหนดให้มี โดยมีเงื่อนไขที่ดีกว่าการขนส่งภายใน
- การจัดทำให้โดยรัฐหรือหน่วยงานของรัฐ ไม่ว่าจะทางตรงหรือทางอ้อม แก่สินค้าหรือบริการเพื่อใช้ในการผลิตเพื่อการส่งออก โดยมีเงื่อนไขที่ดีกว่าที่ให้การผลิตเพื่อบริโภคภายในประเทศ
- การลดหย่อนภาษีทางตรงทั้งหมดหรือบางส่วน หรือการผ่อนผันการชำระภาษีทางตรง โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับการส่งออก หรือการลดหย่อนค่าใช้จ่ายสวัสดิการสังคมที่จ่ายโดยหรือค้างชำระโดยอุตสาหกรรมหรือผู้ประกอบการธุรกิจ
- การให้ส่วนลดพิเศษแก่สินค้าส่งออกหรือความสามารถในการส่งออกที่มากกว่าที่ให้แก่การผลิตเพื่อบริโภคในประเทศ
- การยกเว้นหรือลดหย่อนภาษีทางอ้อมแก่การผลิตและการจำหน่ายสินค้าเพื่อส่งออก ที่มากกว่าภาษีที่เรียกเก็บจากการผลิตและจำหน่ายสินค้าที่เหมือนกันที่จำหน่ายเพื่อการบริโภคในประเทศ
- การยกเว้น การลดหย่อน หรือผ่อนผันการเลื่อนเก็บภาษีทางอ้อมสะสมในระยะแรกของสินค้าที่ใช้เพื่อผลิตสินค้าที่มากกว่าการยกเว้น ลดหย่อน หรือผ่อนผันเลื่อนเก็บภาษีในระยะแรกของสินค้าที่จำหน่ายในประเทศ
- การลดหย่อนหรือขอคืนค่าใช้จ่ายการนำเข้าที่มากกว่าค่าใช้จ่ายที่เรียกเก็บจากวัตถุดิบนำเข้าที่ใช้ในการผลิตสินค้าส่งออก
- การให้โดยรัฐบาลเพื่อประกันสินเชื่อเพื่อการส่งออก หรือความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนในอัตราค่าพรีเมียมที่ขาดทุนในระยะยาว
- การช่วยเหลือโดยรัฐบาลในรูปสินเชื่อเพื่อการส่งออก ในอัตราดอกเบี้ยต่ำกว่าอัตราที่เอกชนต้องจ่ายจริงหรือที่ควรจ่ายจริงหากกู้จากตลาดเงินทุนระหว่างประเทศ
- ค่าใช้จ่ายอื่นใดที่เกิดขึ้นในบัญชีของรัฐบาลเป็นการอุดหนุนการส่งออกตามมาตรา XVI ของความตกลงเขตการค้าเสรี 1994⁴⁸

⁴⁸ บัณฑิต หลิมสกุล, องค์การการค้าโลก (WTO) ในบริบทของเศรษฐกิจที่ไร้พรมแดน เล่ม 2, หน้า 64-65.

(2) การอุดหนุนเพื่อทดแทนการนำเข้า เป็นการที่รัฐให้การอุดหนุนเพื่อให้มีการใช้สินค้าที่ผลิตในประเทศมากกว่าสินค้านำเข้า โดยการบังคับให้ใช้สินค้าที่ผลิตภายในประเทศ อาจเป็นเงื่อนไขทั้งหมดหรือบางส่วนของ การอุดหนุนก็ได้ ดังนั้น การที่รัฐกำหนดให้ใช้ชิ้นส่วนภายในประเทศจะมีผลโดยอ้อมต่อการนำเข้าสินค้าชนิดเดียวกันนั้นจึงอาจถือได้ว่าเป็นการสร้างข้อจำกัดต่อการนำเข้า เป็นการอุดหนุนที่มีผลกระทบโดยตรงต่อการค้าและมีผลเป็นการบิดเบือนทางการค้า และมีความเป็นไปได้อย่างมากที่จะก่อให้เกิดความเสียหายต่อประโยชน์ของสมาชิกอื่น

ข. การอุดหนุนที่อาจถูกมาตรการตอบโต้ (Actionable Subsidies)

การอุดหนุนที่อาจถูกมาตรการตอบโต้ (Actionable Subsidies) คือ การอุดหนุนที่อนุญาตให้กระทำได้ภายใต้เงื่อนไขที่กำหนดเท่านั้น โดยหากการอุดหนุนนั้นก่อให้เกิดผลกระทบทางลบและเป็นเหตุให้เกิดผลเสียหายต่อประโยชน์ของประเทศสมาชิกอื่น ประเทศที่ได้รับผลกระทบนั้นสามารถใช้มาตรการตอบโต้ได้ ซึ่งมาตรา 5 ของความตกลงว่าด้วยการอุดหนุนและมาตรการตอบโต้ได้กำหนดว่าสมาชิกไม่ควรก่อให้เกิดผลเสียหายต่อประโยชน์ของสมาชิกอื่นในลักษณะดังต่อไปนี้

(1) ความเสียหายต่ออุตสาหกรรมภายในของสมาชิกอื่น หมายถึง ความเสียหายอย่างมากของอุตสาหกรรมภายในประเทศ การคุกคามว่าความเสียหายจะเกิดขึ้นแก่อุตสาหกรรมภายใน หรือการชะงักงันอย่างรุนแรงในการก่อตั้งอุตสาหกรรมเช่นว่านั้น

(2) การทำให้ไร้ผลประโยชน์หรือการทำให้เสื่อมเสียประโยชน์ที่เกิดขึ้นโดยตรงหรือโดยอ้อมแก่สมาชิกอื่นภายใต้ความตกลง GATT 1994 โดยเฉพาะผลประโยชน์ที่ได้จากข้อลดหย่อนที่ผูกพันภายใต้ความตกลง GATT 1994

(3) ความเสื่อมเสียอย่างร้ายแรงต่อประโยชน์ของสมาชิกอื่น โดยมาตรา 6.3 ของความตกลงว่าด้วยการอุดหนุนและมาตรการตอบโต้ ได้กำหนดว่าความเสียหายอย่างร้ายแรงอาจเกิดขึ้นได้เมื่อการอุดหนุนนั้นก่อให้เกิดผลประการหนึ่งหรือหลายประการ ดังต่อไปนี้

(3.1) มีการเข้ามาแทนที่หรือขัดขวางการนำเข้าสินค้าชนิดเดียวกันของสมาชิกอื่นในตลาดของสมาชิกที่ให้การอุดหนุน

(3.2) มีการเข้ามาแทนที่หรือขัดขวางการส่งออกสินค้าชนิดเดียวกันของสมาชิกอื่นจากประเทศที่สาม

(3.3) มีการตัดราคาลงอย่างมาก เมื่อเปรียบเทียบกับราคาของสินค้าชนิดเดียวกันของสมาชิกอื่นในตลาดเดียวกันหรือเป็นการกีดราคาอย่างมาก ราคาสินค้าต่ำลง หรือ ยอดขายลดต่ำลงในตลาดเดียวกัน

(3.4) มีส่วนแบ่งตลาดเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะสินค้าหรือสินค้าโภคภัณฑ์ ชั้นปฐมภูมิที่ได้รับการอุดหนุน เมื่อเทียบกับส่วนแบ่งโดยเฉลี่ยของสมาชิกนั้นในช่วง 3 ปีก่อนหน้านั้น และจะมีแนวโน้มของส่วนแบ่งตลาดที่เพิ่มขึ้นโดยไม่เปลี่ยนแปลงภายในช่วงระยะเวลาที่มีการให้การอุดหนุน

2.1.3.3 การพิจารณาความเสียหาย

สำหรับข้อบ่งชี้ด้วยการพิจารณาความเสียหายภายใต้ความตกลงว่าด้วยการอุดหนุนและมาตรการตอบโต้ ได้บัญญัติไว้เช่นเดียวกับการพิจารณาความเสียหายภายใต้ความตกลงว่าด้วยการตอบโต้การทุ่มตลาด รายละเอียดตามที่ได้อธิบายไว้แล้วในข้อ 2.1.2.3

2.1.3.4 กระบวนการไต่สวนเพื่อเก็บอากรตอบโต้การอุดหนุน

ก. การริเริ่มและการไต่สวน

ภายใต้บทบัญญัติมาตรา 11 ของความตกลงว่าด้วยการอุดหนุนและมาตรการตอบโต้ กระบวนการไต่สวนจะเกิดขึ้นเมื่อมีการยื่นคำร้องเป็นลายลักษณ์อักษรโดยอุตสาหกรรมภายในหรือในนามของอุตสาหกรรมภายใน ซึ่งต้องมีสัดส่วนการผลิตรวมกันเป็นจำนวนมากกว่าร้อยละ 50 ของปริมาณการผลิตสินค้าชนิดเดียวกันทั้งหมด โดยคำร้องให้มีการไต่สวนนั้นต้องแสดงหลักฐานที่มีอยู่อย่างเพียงพอของ (1) การอุดหนุนและระบุจำนวนการอุดหนุนหากเป็นไปได้ (2) ความเสียหายที่เกิดขึ้นกับอุตสาหกรรมภายในซึ่งผลิตสินค้าชนิดเดียวกันที่ได้รับการอุดหนุน และ (3) ความสัมพันธ์ที่เป็นเหตุเป็นผลกันระหว่างสินค้านำเข้าที่ได้รับการอุดหนุนนั้นกับความเสียหายที่ถูกกล่าวหา กล่าวคือความเสียหายต่ออุตสาหกรรมภายในเป็นผลมาจากการอุดหนุนโดยตรง หรือในพฤติการณ์พิเศษ แม้ไม่ได้รับคำร้องเรียนที่เป็นลายลักษณ์อักษร ผู้มีอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวข้องสามารถเริ่มต้นการไต่สวนได้เองหากมีหลักฐานเพียงพอแสดงว่ามีการอุดหนุน ความเสียหาย และความสัมพันธ์ดังกล่าวข้างต้น เพื่อเป็นเหตุผลสนับสนุนการริเริ่มไต่สวน

เมื่อได้รับคำร้อง ผู้มีอำนาจหน้าที่ต้องตรวจสอบความถูกต้องและความเพียงพอของหลักฐานที่ปรากฏในคำร้องเพื่อพิจารณาว่ามีหลักฐานเพียงพอเพื่อตัดสินว่าสมควรจะเริ่มการไต่สวนหรือไม่ ทั้งนี้ จะไม่มีการเริ่มไต่สวนหากผู้ผลิตภายในประเทศที่สนับสนุนคำร้องมีจำนวนน้อยกว่าร้อยละ 25 ของปริมาณการผลิตสินค้าชนิดเดียวกันทั้งหมดซึ่งผลิตโดยอุตสาหกรรมภายใน และคำร้องจะถูกปฏิเสธหรือการไต่สวนต้องยุติโดยพลันหากพิจารณาแล้วไม่มีหลักฐานเพียงพอ ไม่ว่าในเรื่องการอุดหนุนหรือความเสียหายที่เป็นเหตุผลสนับสนุนให้ดำเนินการไต่สวนต่อไป หรือในกรณีที่ผู้มีอำนาจหน้าที่เห็นว่าจำนวนการอุดหนุนเป็นเกณฑ์ขั้นต่ำ หรือสินค้านำเข้าที่ได้รับการอุดหนุนทั้งที่

เป็นจริงและอาจจะเกิดขึ้น หรือความเสียหายเพียงเล็กน้อย ถ้าการอุดหนุนนั้นน้อยกว่าร้อยละ 1 เมื่อคิดเป็นอัตราตามราคา

ในระหว่างการไต่สวน อาจมีการใช้มาตรการชั่วคราวภายใต้เงื่อนไขที่กำหนด โดยการดำเนินการเพื่อตอบโต้การอุดหนุนจะต้องไม่ขัดขวางพิธีการด้านศุลกากร และการไต่สวนจะต้องดำเนินการให้เสร็จสิ้นภายในหนึ่งปี และไม่ว่ากรณีใดจะต้องไม่เกิน 18 เดือนหลังจากได้เริ่มการไต่สวน

ข. มาตรการชั่วคราว (Provisional Measures)

มาตรการชั่วคราวจะนำมาใช้เมื่อ

(1) ได้เริ่มการไต่สวนโดยประกาศต่อสาธารณะในเรื่องดังกล่าว และได้เปิดโอกาสอย่างเพียงพอแก่สมาชิกและภาคีผู้มีส่วนได้เสียที่จะยื่นข้อมูลและแสดงความคิดเห็น

(2) คำวินิจฉัยข้างต้นพบว่าการอุดหนุนและมีความเสียหายต่ออุตสาหกรรมภายในที่เกิดจากสินค้านำเข้าที่ได้รับการอุดหนุน

(3) ผู้มีอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวข้องวินิจฉัยว่ามาตรการดังกล่าวมีความจำเป็นเพื่อป้องกันความเสียหายที่เกิดขึ้นในระหว่างการไต่สวน

มาตรการชั่วคราวอาจกำหนดในรูปของอากรตอบโต้การอุดหนุนชั่วคราว ซึ่งวางประกันไว้เป็นเงินสดหรือหลักประกันในจำนวนเท่ากับอากรที่ได้ประมาณการชั่วคราวจากจำนวนการอุดหนุน ทั้งนี้มาตรการชั่วคราวจะต้องไม่นำมาใช้ก่อน 60 วัน นับจากวันที่เริ่มดำเนินการไต่สวน และการกำหนดมาตรการชั่วคราวจะต้องจำกัดในช่วงเวลาที่สั้นที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ โดยไม่ยาวนานเกินกว่า 4 เดือน

ค. การทำความตกลงยอมรับเงื่อนไขโดยสมัครใจ (Undertakings)

ความตกลงว่าด้วยการอุดหนุนและมาตรการตอบโต้กำหนดให้มีการทำความตกลงยอมรับเงื่อนไขโดยสมัครใจได้เช่นเดียวกับการทำความตกลงยอมรับเงื่อนไขด้านราคา (Price Undertaking) ภายใต้ความตกลงว่าด้วยการปฏิบัติตามข้อ VI ของความตกลงทั่วไปว่าด้วยภาษีศุลกากรและการค้า โดยมาตรา 18 ความตกลงว่าด้วยการอุดหนุนและมาตรการตอบโต้กำหนดให้ การดำเนินการไต่สวนอาจระงับหรือสิ้นสุด โดยไม่ได้กำหนดมาตรการชั่วคราวหรือเรียกเก็บอากรตอบโต้การอุดหนุนก็ได้ เมื่อปรากฏว่า

(1) ประเทศผู้ส่งออกตกลงที่จะขจัดหรือจำกัดการอุดหนุน หรือใช้มาตรการอื่น ๆ ที่มีผลเป็นการขจัดหรือจำกัดการอุดหนุน หรือ

(2) ผู้ส่งออกตกลงปรับราคาของตน เพื่อให้ผู้มีอำนาจหน้าที่ได้สวนพอใจว่า ผลเสียหายอันเกิดจากการอุดหนุนได้ถูกขจัดไปแล้ว ราคาที่เพิ่มสูงขึ้นเนื่องจากการทำความตกลงดังกล่าวจะต้องไม่สูงเกินกว่าความจำเป็นที่จะขจัดจำนวนการอุดหนุน และควรต่ำกว่าจำนวนการอุดหนุนถ้าการเพิ่มขึ้นของราคาดังกล่าวเพียงพอให้ความเสียหายต่ออุตสาหกรรมภายในหมดไป

ง. การมีผลย้อนหลัง (Retroactivity)

โดยทั่วไป ภาษีตอบโต้การอุดหนุนจะเก็บจากสินค้าเมื่อการตัดสินใจเก็บภาษีตอบโต้มีผลบังคับใช้ อย่างไรก็ตาม ภาษีตอบโต้การอุดหนุนอาจเก็บย้อนหลังได้ ทั้งนี้ต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขเฉพาะ ได้แก่⁴⁹

(1) เมื่อมีคำวินิจฉัยขั้นสุดท้ายในเรื่องความเสียหายหรือการคุกคามให้เกิดความเสียหาย มีข้อสรุปว่ามีความเสียหายเกิดขึ้นจริง อากรตอบโต้การอุดหนุนสามารถเรียกเก็บย้อนหลังในช่วงที่มาตรการชั่วคราวมีผลบังคับใช้ได้

(2) เมื่อมีคำวินิจฉัยว่ามีการคุกคามให้เกิดความเสียหายหรือมีอุปสรรคทำให้เกิดความล่าช้าอย่างชัดเจน (แต่ความเสียหายยังไม่เกิดขึ้น) อากรตอบโต้การอุดหนุนขั้นสุดท้ายอาจถูกกำหนดขึ้นนับจากวันที่มีการวินิจฉัยว่ามีการคุกคามให้เกิดความเสียหายหรือมีอุปสรรคให้เกิดความล่าช้าอย่างชัดเจนขึ้นเท่านั้น และเงินหรือหลักประกันที่วางไว้เป็นประกันในช่วงที่มีการใช้มาตรการชั่วคราวจะต้องคืนให้โดยเร็ว

(3) เมื่อผู้มีอำนาจหน้าที่พบว่าความเสียหายนั้นยากที่จะแก้ไข อันเป็นผลจากการนำเข้าในปริมาณมากในช่วงสั้น ๆ ของสินค้าที่ได้รับประโยชน์จากการอุดหนุนที่ได้รับ และพิจารณาแล้วมีความจำเป็นในการเรียกเก็บอากรตอบโต้การอุดหนุนย้อนหลังจากสินค้าเหล่านั้น เพื่อไม่ให้ความเสียหายดังกล่าวเกิดขึ้นอีก อากรตอบโต้การอุดหนุนขั้นสุดท้ายอาจประเมินจากสินค้าที่นำเข้ามาเพื่อการบริโภคไม่เกิน 90 วัน ก่อนวันที่ใช้มาตรการชั่วคราว

ทั้งนี้ หากอากรตอบโต้การอุดหนุนขั้นสุดท้ายสูงกว่าจำนวนที่ได้วางประกัน โดยเงินสดหรือหลักประกัน ส่วนต่างนั้นจะไม่ถูกเรียกเก็บอีก หากอัตราขั้นสุดท้ายต่ำกว่าจำนวนที่ได้วางประกันไว้ จำนวนที่เก็บเกินนั้นจะต้องคืนให้โดยเร็ว และในกรณีที่คำตัดสินขั้นสุดท้ายไม่พบความผิด เงินประกันที่ได้เรียกเก็บไว้ในช่วงการใช้มาตรการชั่วคราวจะต้องจ่ายคืนให้โดยเร็ว

⁴⁹ ศิวชัย อ่วมประดิษฐ์, "การอุดหนุนและการตอบโต้การอุดหนุน," ใน กฎกติกา WTO เล่มที่สาม: การค้าที่ไม่เป็นธรรม Unfair Trade, หน้า 66.

2.1.3.5 การกำหนดและการเรียกเก็บอากรตอบโต้การอุดหนุน

“อากรตอบโต้การอุดหนุน” ตามความตกลงว่าด้วยการอุดหนุนและมาตรการตอบโต้ หมายถึง อากรพิเศษที่เรียกเก็บเพื่อความมุ่งประสงค์เพื่อชดเชยการอุดหนุนที่ให้โดยตรงหรือโดยอ้อมแก่อุตสาหกรรม การผลิต หรือการส่งออกของสินค้าใด ๆ ตามที่ระบุไว้ในวรรคสาม ของข้อ VI ของ GATT 1994⁵⁰

เมื่อประเทศสมาชิกมีค่าตัดสินขั้นสุดท้ายว่ามีการอุดหนุนและสินค้านำเข้าที่มีการอุดหนุนนั้นเป็นสาเหตุทำให้เกิดความเสียหายแก่อุตสาหกรรมภายในประเทศ ประเทศสมาชิกอาจเรียกเก็บอากรตอบโต้การอุดหนุนได้ตามบทบัญญัติมาตรา 19 ของความตกลงว่าด้วยการอุดหนุนและมาตรการตอบโต้ ซึ่งอนุญาตให้กระทำได้ในอาณาเขตของสมาชิกทั้งหมด โดยจำนวนอากรตอบโต้การอุดหนุนที่เรียกเก็บควรเป็นจำนวนเต็มหรือต่ำกว่าจำนวนการอุดหนุน แต่ต้องไม่เกินกว่าการอุดหนุนที่พบว่ามียุติตามที่ได้คำนวณการอุดหนุนต่อหน่วยของสินค้าที่ส่งออกและได้รับการอุดหนุน ขึ้นอยู่กับค่าตัดสินของผู้มีอำนาจหน้าที่ของประเทศผู้นำเข้าโดยให้คำนึงถึงความเพียงพอที่จะทำให้เกิดความเสียหายของอุตสาหกรรมภายในหมดสิ้นไป และต้องเรียกเก็บในจำนวนที่เหมาะสมในแต่ละกรณี บนหลักการไม่เลือกปฏิบัติ จากการนำเข้าสินค้าจากทุกแหล่งผลิตที่พบว่ามีการให้การอุดหนุน และก่อให้เกิดความเสียหาย เว้นแต่จะได้อยกเลิกการอุดหนุนใด ๆ หรือได้ทำความตกลงยอมรับเงื่อนไขโดยสมัครใจ

ทั้งนี้ อากรตอบโต้การอุดหนุนจะยังคงมีผลอยู่ตราบเท่าที่มีความจำเป็นเพื่อตอบโต้การอุดหนุน ซึ่งเป็นสาเหตุให้เกิดความเสียหาย แต่ต้องไม่เกิน 5 ปี เว้นแต่เมื่ออุตสาหกรรมภายในประเทศร้องขอหรือผู้มีอำนาจหน้าที่เห็นว่าการเลิกเก็บอากรตอบโต้การอุดหนุนอาจทำให้การอุดหนุนและความเสียหายยังคงอยู่หรือเกิดขึ้นอีก

⁵⁰ No countervailing duty shall be levied on any product of the territory of any contracting party imported into the territory of another contracting party in excess of an amount equal to the estimated bounty or subsidy determined to have been granted, directly or indirectly, on the manufacture, production or export of such product in the country of origin or exportation, including any special subsidy to the transportation of a particular product. The term “countervailing duty” shall be understood to mean a special duty levied for the purpose of offsetting any bounty or subsidy bestowed, directly, or indirectly, upon the manufacture, production or export of any merchandise.

2.1.3.6 การพิจารณาทบทวน

การพิจารณาทบทวนตามความตกลงว่าด้วยการอุดหนุนและมาตรการตอบโต้ มาตรการ 21.2 กำหนดให้ ผู้มีอำนาจหน้าที่ต้องทบทวนถึงความจำเป็นในการเรียกเก็บอากรตอบโต้ การอุดหนุน โดยการริเริ่มเองของผู้มีอำนาจหน้าที่หรือภายใต้เงื่อนไขว่า เวลาได้ผ่านพ้นไปพอสมควร ตั้งแต่มีการเก็บอากรตอบโต้การอุดหนุนขั้นสุดท้าย หรือตามที่ได้มีการร้องขอจากผู้มีส่วนได้เสียใด ซึ่งได้แสดงหลักฐานความจำเป็นในการทบทวน เพื่อตรวจสอบว่าการเรียกเก็บอากรต่อไปยังมีความจำเป็นเพื่อชดเชยการอุดหนุนหรือไม่ ความเสียหายนี้มีแนวโน้มว่าจะยังคงมีอยู่ต่อไปหรือเกิดขึ้นอีก หากยกเลิกหรือเปลี่ยนแปลงอากรหรือไม่ หากผลการทบทวนพบว่าอากรตอบโต้การอุดหนุนไม่มี เหตุผลความจำเป็นอีกต่อไป การเรียกเก็บอากรจะต้องยุติโดยทันที และการทบทวนจะต้องดำเนินการ โดยเร็ว และปกติจะต้องเสร็จสิ้นภายใน 12 เดือน นับจากวันที่เริ่มต้นการทบทวน ตามที่มาตรา 21.4 บัญญัติไว้

2.1.3.7 การทบทวนของศาล

มาตรา 23 ของความตกลงว่าด้วยการอุดหนุนและมาตรการตอบโต้ กำหนดให้ ประเทศสมาชิกที่มีบทบัญญัติกฎหมายภายในในเรื่องมาตรการตอบโต้การอุดหนุนต้องดำรงไว้ ซึ่งระบบศาล อนุญาโตตุลาการหรือศาลพิเศษในทางปกครอง หรือจัดให้มีวิธีพิจารณาความ เพื่อความมุ่งประสงค์ อาทิเช่น การทบทวนการดำเนินการของฝ่ายบริหารที่เกี่ยวข้องกับการตัดสิน ผลขั้นสุดท้าย และการทบทวนการตัดสินตามความหมายของมาตรา 21 โดยพลัน ระบบศาลหรือวิธี พิจารณาความดังกล่าวจะต้องเป็นอิสระจากหน่วยงานที่รับผิดชอบในการตัดสินหรือการทบทวนในคดี ดังกล่าว และต้องเปิดให้มีการทบทวนแก่ภาคีผู้ที่มีผลกระทบโดยตรงและเฉพาะรายจากการกระทำด้าน บริหารดังกล่าวที่นำไปสู่การทบทวน⁵¹

2.1.4 มาตรการปกป้อง (Safeguards Measure)

มาตรการปกป้อง (Safeguards Measures) เป็นมาตรการชั่วคราวในการคุ้มครอง การแข่งขันทางการค้าจากสินค้านำเข้าที่ก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่อุตสาหกรรม ภายในประเทศที่ผลิตสินค้าชนิดเดียวกันหรือแข่งขันโดยตรงกับสินค้านำเข้า เพื่อให้อุตสาหกรรม ภายในประเทศมีเวลาปรับตัวให้เข้ากับระบบเศรษฐกิจ โดยมีรากฐานมาจาก US Reciprocal Trade Agreement Act 1934 ในบทบัญญัติว่าด้วย “บทยกเว้น” (escape clause) ซึ่งอนุญาตให้รัฐใช้

⁵¹ กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์ กระทรวงพาณิชย์, คำแปลกรรมสารสุดท้ายรวบรวมผลการเจรจาการค้า พหุภาคีรอบอุรุกวัย, หน้า 451-452.

มาตรการชั่วคราวต่อสินค้านำเข้าได้ หากพิสูจน์ได้ว่าสินค้านำเข้านั้นได้สร้างความเสียหายต่อผู้ผลิตที่ผลิตสินค้านั้นภายในประเทศ บทบัญญัติดังกล่าวได้ถูกนำมาบัญญัติไว้เป็นครั้งแรกใน U.S.-Mexico Agreement of 1943⁵² ซึ่งเป็นความตกลงระหว่างสหรัฐอเมริกากับเม็กซิโก ต่อมาสหรัฐอเมริกาได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับมาตรการปกป้องนี้ และมีการบรรจุไว้ในข้อ XIX ของ GATT 1947 โดยข้อ XIX ได้กำหนดเงื่อนไขในการใช้มาตรการ คือ (1) ต้องมีการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น (2) ต้องมีความเสียหายหรือคุกคามให้เกิดความเสียหายต่ออุตสาหกรรมโดยมีสาเหตุจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น (3) สินค้าที่นำเข้าต้องเป็นสินค้าชนิดเดียวกัน หรือแข่งกันโดยตรงกับสินค้าในประเทศ⁵³ กล่าวคือ เมื่อมีการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น และก่อให้เกิดความเสียหายหรือคุกคามให้เกิดความเสียหายแก่อุตสาหกรรมภายในที่ผลิตสินค้าชนิดเดียวกัน ให้ประเทศนำเข้าใช้มาตรการปกป้องได้ โดยต้องมีการพิสูจน์ความเสียหาย มาตรการที่ใช้อาจจะเป็นมาตรการด้านภาษี หรือมาตรการจำกัดการนำเข้าที่ไม่ใช่ภาษีก็ได้⁵⁴

การนำข้อ XIX มาบังคับใช้ประสบปัญหาค่อนข้างมาก เนื่องจากความคลุมเครือของข้อ XIX ที่ไม่มีการให้คำจำกัดความของสินค้าชนิดเดียวกัน อุตสาหกรรมภายในประเทศ การคุกคามให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรง จึงเป็นดุลพินิจของเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจที่ส่วนในประเทศผู้นำเข้าในการตีความ ซึ่งอาจก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมต่อประเทศผู้ส่งออกและเป็นประเด็นปัญหาในการตีความ หรือการที่ประเทศผู้นำเข้าต้องชดเชยความเสียหายให้แก่ประเทศผู้ส่งออกเป็นมูลค่าที่ใกล้เคียงกับมาตรการปกป้องที่ตนได้ใช้ไป ทำให้ประเทศผู้นำเข้าไม่นิยมใช้ข้อ XIX และหันไปทำความตกลงจำกัดการส่งออกโดยสมัครใจ (Voluntary Export Restraints : VERs) กับประเทศคู่ค้ารายสำคัญ และการใช้มาตรการปกป้องต้องกระทำโดยไม่เลือกปฏิบัติตามหลัก MFN แต่ในทางปฏิบัติประเทศผู้นำเข้าต้องการเลือกใช้มาตรการปกป้องเพียงบางประเทศที่เป็นต้นเหตุของปัญหา ทำให้ประเทศผู้นำเข้าหันไปใช้มาตรการอื่นแทนมาตรการปกป้อง เพื่อไม่ให้เกิดปัญหาทางการค้ากับประเทศต่าง ๆ

จากปัญหาที่เกิดจากการบังคับใช้ข้อ XIX ดังกล่าว ทำให้ประเทศภาคีต่าง ๆ ได้พยายามที่จะแก้ไขมาตรการปกป้องเพื่อแก้ปัญหาดังกล่าว โดยในการเจรจารอบอุรุกวัยจึงได้มีการจัดทำความตกลงว่าด้วยมาตรการปกป้อง (Agreement on Safeguards) เป็นความตกลงย่อยภายใต้กรอบ

⁵² ทักษมัย (ฤกษ์สุด) ทองอุไร, กฎหมายเศรษฐกิจระหว่างประเทศ : GATT และ WTO : บททั่วไป, หน้า 379.

⁵³ วัชรวิ ชาติดำรงเวช, ความตกลงว่าด้วยมาตรการปกป้อง (Agreement on Safeguards) (สวัสดิการกรมเศรษฐกิจการพาณิชย์, 2542), หน้า 4.

⁵⁴ เรื่องเดียวกัน, หน้า 3.

WTO ที่ปรับปรุงมาจากมาตรา 19 ภายใต้ GATT 1947 เพื่อให้การปฏิบัติตามบทบัญญัติ มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น ห้ามการใช้มาตรการอื่นที่ไม่สอดคล้องกับความตกลงและยกเลิกภายใน กำหนดเวลาสำหรับมาตรการที่ใช้อยู่เดิมที่ไม่สอดคล้องกับความตกลง รวมถึงเน้นความสำคัญ ของการปรับโครงสร้างและความจำเป็นในการกระตุ้นการแข่งขันในตลาดระหว่างประเทศ โดยมี หลักการและสาระสำคัญ ดังนี้

2.1.4.1 หลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการใช้มาตรการปกป้อง

บทบัญญัติทั่วไปของความตกลงว่าด้วยมาตรการปกป้อง มาตรา 1 ระบุว่า ความตกลงว่าด้วยมาตรการปกป้องได้วางกฎเกณฑ์สำหรับการใช้มาตรการปกป้อง ซึ่งหมายถึง มาตรการต่าง ๆ ที่บัญญัติไว้ในข้อ XIX ของ GATT 1994 ประกอบกับมาตรา 11.1 ซึ่งระบุว่า สมาชิก จะต้องไม่ดำเนินการหรือพยายามดำเนินการอย่างฉุกละหุนใด ๆ ต่อการนำเข้าผลิตภัณฑ์เฉพาะตามที่ ระบุไว้ในข้อ XIX ของ GATT 1994 เว้นแต่การดำเนินการดังกล่าวจะสอดคล้องกับบทบัญญัติของข้อ XIX ที่บังคับใช้ตามความตกลงว่าด้วยมาตรการปกป้อง ดังนั้น การบังคับใช้มาตรการปกป้องจึงต้อง ปฏิบัติตามบทบัญญัติของทั้งความตกลงว่าด้วยมาตรการปกป้องและข้อ XIX ของ GATT 1994⁵⁵

โดยมาตรา 2 ของความตกลงว่าด้วยมาตรการปกป้องกำหนดให้ประเทศสมาชิก อาจใช้มาตรการปกป้องได้เฉพาะกรณีดังต่อไปนี้

(1) มีการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้นอย่างมาก การนำเข้าที่เพิ่มขึ้นนั้น หมายถึง ปริมาณสินค้าที่มีการนำเข้าเพิ่มขึ้นจริงหรือเพิ่มขึ้นเมื่อเปรียบเทียบกับการผลิตภายในประเทศ และ

(2) ปริมาณการนำเข้าที่เพิ่มขึ้นสูงนั้นก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงหรือ คุกคามที่จะก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงต่ออุตสาหกรรมภายในประเทศผู้นำเข้า ซึ่งผลิตสินค้า ชนิดเดียวกันหรือสินค้าที่แข่งขันกันโดยตรงกับสินค้าที่นำเข้า โดยอุตสาหกรรมภายในประเทศผู้นำเข้า นั้น จะหมายรวมถึงผู้ผลิตทั้งหมดภายในประเทศผู้นำเข้า และผู้ผลิตที่มีผลผลิตรวมกันเป็นสัดส่วนใหญ่ ของผู้ผลิตโดยรวมของประเทศ⁵⁶

ทั้งนี้ ให้ใช้มาตรการปกป้องกับสินค้าที่นำเข้าโดยไม่คำนึงถึงแหล่งที่มาของ สินค้า นั้น ดังนั้น มาตรการปกป้องจะใช้กับทุกประเทศที่ส่งสินค้านั้นเข้ามายังประเทศผู้นำเข้า ตามหลัก MFN

⁵⁵ WTO Analytical Index Agreement on Safeguards – Article 1 (Jurisprudence), para. 13.

⁵⁶ นภารัตน์ วรรณรัตน์สูตร, "ประเด็นปัญหาเกี่ยวกับมาตรการปกป้องภายใต้แกตต์ และองค์การ การค้าโลก : ศึกษากรณีกฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกา" (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชา นิติศาสตร์ ภาควิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์, จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543), หน้า 27.

2.1.4.2 การพิจารณาความเสียหาย

ในการพิจารณาว่ามีความเสียหายร้ายแรงหรือคุกคามว่าจะก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงต่ออุตสาหกรรมภายในประเทศอันเนื่องมาจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้นหรือไม่ มาตรา 4 ของความตกลงว่าด้วยมาตรการปกป้องกำหนดให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจพิจารณาจากปัจจัยทั้งหมดที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

- (1) อัตราและปริมาณการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น
- (2) ส่วนแบ่งในตลาดภายในประเทศของสินค้านำเข้าที่เพิ่มขึ้น
- (3) การเปลี่ยนแปลงระดับการขาย
- (4) การเปลี่ยนแปลงระดับผลผลิต
- (5) การเปลี่ยนแปลงระดับกำลังการผลิต
- (6) การเปลี่ยนแปลงระดับกำลังการผลิตที่ใช้จริง
- (7) การเปลี่ยนแปลงระดับกำไรและขาดทุน
- (8) การเปลี่ยนแปลงระดับการจ้างงาน

โดยในการพิจารณาเรื่องการคุกคามที่จะก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงต้องพิจารณาจากข้อเท็จจริง มิใช่ข้อกล่าวหา เมื่อได้พิจารณาจากหลักฐานที่ชัดเจนแล้ว ต้องปรากฏว่าความเสียหายนั้นเป็นผลมาจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้นอย่างมาก หากมีความเสียหายเกิดขึ้นเนื่องจากเหตุอื่นในเวลาเดียวกัน นอกจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้นอย่างมาก มิให้นำความเสียหายที่เกิดขึ้นจากเหตุอื่นนั้นมาเป็นข้อพิจารณา⁵⁷

2.1.4.3 การไต่สวน

ภายใต้ความตกลงว่าด้วยมาตรการปกป้อง ประเทศสมาชิก WTO จะใช้มาตรการปกป้องได้ภายหลังที่เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจของรัฐนั้นได้ทำการไต่สวนว่ามีการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้นอย่างมากและปริมาณการนำเข้าที่เพิ่มขึ้นสูงนั้นก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงหรือคุกคามที่จะก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงต่ออุตสาหกรรมภายในก่อน และประกาศให้ผู้มีส่วนได้เสียทั้งหมดและสาธารณชนทราบ เพื่อให้ผู้นำเข้า ผู้ส่งออก และผู้มีส่วนได้เสีย มีโอกาสแสดงหลักฐานและข้อคิดเห็นต่าง ๆ อาทิ การใช้มาตรการปกป้องจะเป็นประโยชน์ต่อสาธารณชนหรือไม่ และให้เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจสรุปและเผยแพร่รายงานผลการไต่สวนซึ่งแสดงคำวินิจฉัยพร้อมด้วยเหตุผลในทุกประเด็นที่เกี่ยวข้องทั้งข้อเท็จจริงและข้อกฎหมาย

⁵⁷ ทักษิณีย์ (ฤกษ์สุด) ทองอุไร, กฎหมายเศรษฐกิจระหว่างประเทศ : GATT และ WTO : บททั่วไป, หน้า 386-387.

2.1.4.4 มาตรการปกป้อง

ภายใต้บทบัญญัติมาตรา 5 ของความตกลงว่าด้วยมาตรการปกป้อง การใช้มาตรการปกป้องจะใช้ได้เพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อวัตถุประสงค์ในการป้องกันหรือเยียวยาความเสียหายที่อุตสาหกรรมได้รับจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้นอย่างมากและเพื่อเปิดโอกาสในการปรับตัวให้แก่อุตสาหกรรมภายในประเทศ โดยการจำกัดการนำเข้าชั่วคราว มาตรการปกป้องจึงมักอยู่ในรูปของภาษีศุลกากรที่เพิ่มขึ้นหรือข้อจำกัดเชิงปริมาณ อย่างไรก็ตาม มาตรการปกป้องยังสามารถใช้ในรูปแบบอื่นได้ เนื่องจากมาตรการปกป้องไม่ได้จำกัดเฉพาะมาตรการบางประเภทเท่านั้น ซึ่งสมาชิกควรเลือกมาตรการที่เหมาะสมที่สุดเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ดังกล่าว⁵⁸

การกำหนดมาตรการปกป้องในรูปแบบของอากร อาจเป็นการเพิ่มขึ้นของอากรศุลกากรทั่วไป (ordinary customs duty) ที่ใช้บังคับอยู่ หรืออาจเป็นการเรียกเก็บอากรหรือค่าธรรมเนียมอื่น ๆ (other duty or charge) ซึ่งเชื่อมโยงกับข้อ II:1 ของความตกลงทั่วไปว่าด้วยภาษีศุลกากรและการค้า 1994⁵⁹ ทั้งนี้ นอกเหนือจากข้อกำหนดทั่วไปที่ว่ามาตรการปกป้องจะใช้เฉพาะในขอบเขตที่จำเป็นเพื่อแก้ไขหรือป้องกันความเสียหายอย่างร้ายแรงและเพื่ออำนวยความสะดวกในการปรับตัวเท่านั้น ความตกลงว่าด้วยมาตรการปกป้องไม่ได้ให้คำแนะนำว่าควรกำหนดระดับของมาตรการปกป้องในรูปแบบของการเพิ่มอัตราภาษีให้สูงกว่าอัตราผูกพันอย่างไร⁶⁰

หากมีการใช้การจำกัดปริมาณการนำเข้า จำนวนหรือปริมาณการนำเข้าที่กำหนดต้องไม่ต่ำกว่าระดับเฉลี่ยการนำเข้า 3 ปีหลังสุดที่มีข้อมูล เว้นแต่มีเหตุผลที่ชัดเจนว่ามีความจำเป็นต้องจำกัดปริมาณการนำเข้าจนทำให้ปริมาณการนำเข้าลดลงกว่าเดิมจึงจะป้องกันหรือเยียวยาความเสียหายได้ ทั้งนี้

(1) ในกรณีที่มีการจัดสรรโควตา อาจใช้การทำความตกลงกับประเทศผู้ส่งออกทั้งหลายที่มีผลประโยชน์อย่างมากในการส่งออกสินค้านั้นเพื่อจัดสรรโควตา หรือ

⁵⁸ Bossche, P. V. d., The Law and Policy of the World Trade Organization Text, Cases and Materials, p. 647.

⁵⁹ Fernando Pierola, The Challenge of Safeguards in the WTO (Cambridge University Press, 2014), pp. 308-309.

⁶⁰ The World Trade Organization, "Technical Information on Safeguard Measures," [Online] Accessed: 21 November 2022. Available from: https://www.wto.org/english/tratop_e/safeg_e/safeg_info_e.htm#definitive

(2) หากการกระทำนั้นไม่อาจกระทำได้ในทางปฏิบัติ ให้จัดสรรปริมาณการนำเข้าแก่ประเทศผู้ส่งออกตามสัดส่วนของปริมาณหรือมูลค่าทั้งหมดของสินค้าที่นำเข้าก่อนหน้านั้น ในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งที่เหมาะสม โดยคำนึงถึงปัจจัยพิเศษซึ่งอาจมีผลกระทบหรืออาจก่อผลกระทบต่อการค้าสินค้านั้น

อย่างไรก็ตาม หากปรากฏว่าปริมาณการนำเข้าจากบางประเทศได้เพิ่มขึ้น ในอัตราที่ไม่ได้สัดส่วนกับปริมาณการนำเข้ารวมที่เพิ่มขึ้น ประเทศผู้ใช้มาตรการจะกำหนดจัดสรรปริมาณการนำเข้าตามหลักเกณฑ์ที่เห็นว่าเหมาะสม โดยไม่ใช่หลักเกณฑ์ข้างต้นก็ได้ แต่ทั้งนี้ ต้องปรึกษาหารือกับประเทศผู้ส่งออกรายใหญ่ภายใต้การกำกับของคณะกรรมการมาตรการปกป้องของ WTO ก่อน โดยต้องแสดงให้เห็นว่า ปริมาณการนำเข้าที่เพิ่มขึ้นของบางประเทศไม่ได้สัดส่วนกับปริมาณการนำเข้ารวมที่เพิ่มขึ้น และมีเหตุผลอันสมควรที่จะไม่จัดสรรปริมาณการนำเข้าตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ และการจัดสรรปริมาณการนำเข้าที่กำหนดขึ้นในกรณีนี้ มีความเป็นธรรมต่อผู้ส่งออกรายใหญ่ โดยการกำหนดจัดสรรปริมาณการนำเข้านี้ต้องมีระยะเวลาใช้บังคับไม่เกิน 4 ปี⁶¹

2.1.4.5 มาตรการปกป้องชั่วคราว

ในสภาวะการณ์ที่วิกฤตหากล่าช้าจะก่อให้เกิดความเสียหายซึ่งยากที่จะเยียวยาได้ บทบัญญัติมาตรา 6 ของความตกลงว่าด้วยมาตรการปกป้อง อนุญาตให้มีการใช้มาตรการชั่วคราว (provisional safeguard) เมื่อมีคำวินิจฉัยเบื้องต้นแล้วว่าการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้นได้ก่อให้เกิดความเสียหายร้ายแรงหรือกำลังคุกคามที่จะก่อให้เกิดความเสียหายร้ายแรง ซึ่งระยะเวลาการใช้มาตรการชั่วคราวจะต้องไม่เกิน 200 วัน และประเทศสมาชิกผู้ใช้มาตรการปกป้องยังคงต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดมาตรา 2 ถึงมาตรา 7 และมาตรา 12 ระหว่างที่มีการใช้มาตรการชั่วคราว โดยมาตรการชั่วคราวจะต้องดำเนินการในรูปของการเพิ่มภาษีศุลกากร และหากการไต่สวนในภายหลังปรากฏว่าการนำเข้าที่เพิ่มขึ้นนั้นมิได้ก่อให้เกิดความเสียหายร้ายแรงหรือคุกคามที่จะก่อให้เกิดความเสียหายร้ายแรงต่ออุตสาหกรรมภายในประเทศ จะต้องคืนภาษีที่เก็บเพิ่มนั้นทันที แต่หากได้ความว่าการนำเข้าที่เพิ่มขึ้นนั้นได้ก่อให้เกิดความเสียหายร้ายแรงหรือคุกคามที่จะก่อให้เกิดความเสียหายร้ายแรงต่ออุตสาหกรรมภายในประเทศ ก็ให้นับระยะเวลาการใช้มาตรการปกป้องชั่วคราวเป็นส่วนหนึ่งของระยะเวลาการใช้มาตรการปกป้องด้วย

⁶¹ ทัชชมัย (ฤกษ์สุด) ทองอุไร, กฎหมายเศรษฐกิจระหว่างประเทศ : GATT และ WTO : บททั่วไป, หน้า 390-391.

2.1.4.6 ระยะเวลาและการทบทวนมาตรการปกป้อง

ภายใต้บทบัญญัติมาตรา 7 ของความตกลงว่าด้วยมาตรการปกป้อง สมาชิกจะใช้มาตรการปกป้องในช่วงเวลาเท่าที่จำเป็นเพื่อป้องกันหรือเยียวยาความเสียหายร้ายแรงและเพื่อช่วยให้อุตสาหกรรมภายในประเทศปรับตัวได้เท่านั้น โดยช่วงเวลาดังกล่าวจะต้องไม่เกิน 4 ปี เว้นแต่เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจของประเทศที่นำเข้าพิจารณาแล้วเห็นว่ามาตรการปกป้องยังคงจำเป็นเพื่อป้องกันหรือเยียวยาความเสียหายร้ายแรงและมีหลักฐานแสดงว่าอุตสาหกรรมกำลังปรับตัว การใช้มาตรการปกป้องอาจขยายออกไปได้ แต่ระยะเวลาทั้งหมดต้องไม่เกิน 8 ปี และต้องแจ้งให้คณะกรรมการว่าด้วยมาตรการปกป้องทราบตามที่มาตรา 12⁶² ของความตกลงว่าด้วยมาตรการปกป้องกำหนด สำหรับสมาชิกที่เป็นประเทศกำลังพัฒนาระยะเวลาดังกล่าวจะขยายได้เพิ่มอีก 2 ปี

การใช้มาตรการปกป้อง เมื่อมีผลบังคับใช้เกินกว่าหนึ่งปี สมาชิกที่ใช้มาตรการปกป้องต้องผ่อนคลายมาตรการดังกล่าว และถ้าระยะเวลาการใช้มาตรการปกป้องมีผลบังคับใช้เกินกว่าสามปี ให้มีการพิจารณาทบทวนว่ามาตรการดังกล่าวสมควรมีผลบังคับใช้ต่อไปหรือไม่ โดยต้องดำเนินการภายในระยะเวลาครั้งแรกของระยะเวลาที่กำหนดให้ใช้มาตรการปกป้องนั้น

และเพื่อป้องกันมิให้มีการใช้มาตรการเพื่อปกป้องอุตสาหกรรมภายในประเทศอย่างต่อเนื่องเกินความจำเป็น ตามความตกลงว่าด้วยมาตรการปกป้อง จะต้องไม่มีการใช้มาตรการปกป้องกับการนำเข้าสินค้าที่เคยได้รับการป้องกันภายใต้มาตรการปกป้องเป็นระยะเวลาที่เท่ากับระยะเวลาเดิมที่เคยใช้มาตรการนั้น โดยมีเงื่อนไขว่าต้องเว้นการใช้เป็นระยะเวลาอย่างน้อย 2 ปี แต่มาตรการปกป้องที่มีระยะเวลา 180 วันหรือน้อยกว่านี้ อาจนำมาใช้กับการนำเข้าสินค้านั้นภายใต้เงื่อนไขที่ว่าเวลาได้ผ่านพ้นไปแล้วอย่างน้อยหนึ่งปีนับตั้งแต่วันที่เริ่มใช้มาตรการปกป้องต่อการนำเข้าสินค้านั้น และไม่ได้มีการใช้มาตรการปกป้องเช่นว่านั้นต่อสินค้าชนิดเดียวกันมากกว่าสองครั้งในช่วงเวลา 5 ปี ก่อนหน้าวันเริ่มใช้มาตรการนั้น

⁶² สมาชิกจะต้องแจ้งให้คณะกรรมการว่าด้วยมาตรการปกป้องทราบทันที เมื่อ

(1) เริ่มกระบวนการไต่สวนเกี่ยวกับความเสียหายร้ายแรงหรือการคุกคามความเสียหายร้ายแรงพร้อมด้วยเหตุผล

(2) พบความเสียหายอย่างร้ายแรงหรือการคุกคามความเสียหายร้ายแรงซึ่งมีสาเหตุมาจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น และ

(3) ตัดสินใจที่จะใช้หรือขยายมาตรการปกป้อง

2.1.4.7 การชดเชยและการใช้มาตรการตอบโต้

ประเทศที่ใช้มาตรการปกป้องต้องให้การชดเชย (trade compensation) แก่ประเทศผู้ส่งออกโดยการทำความตกลงร่วมกัน แต่หากตกลงกันไม่ได้ภายใน 3 เดือน ประเทศผู้ส่งออกนั้นมีสิทธิใช้มาตรการตอบโต้ตามความเห็นชอบของสภารัฐมนตรีว่าด้วยการค้าสินค้า (Council for Trade in Goods) ซึ่งประเทศผู้ส่งออกสามารถตอบโต้ได้อย่างเลือกปฏิบัติ หรือ Non-MFN ด้วยการถอนสิทธิประโยชน์หรือข้อผูกพันที่มีต่อประเทศผู้ใช้มาตรการในระดับที่เท่าเทียมกันกับความเสียหายที่ได้รับ โดยการตอบโต้ดังกล่าวต้องกระทำภายใน 90 วันนับแต่วันที่มีการใช้มาตรการปกป้อง และตอบโต้ได้หลังจาก 30 วันนับจากวันที่สภารัฐมนตรีว่าด้วยการค้าสินค้าได้รับการแจ้งเป็นลายลักษณ์อักษรถึงการตอบโต้ดังกล่าว แต่ประเทศผู้ส่งออกไม่มีสิทธิใช้มาตรการตอบโต้ในช่วง 3 ปีแรกของการใช้มาตรการปกป้อง หากมาตรการนั้นเป็นมาตรการที่สอดคล้องกับความตกลงนี้ และการใช้มาตรการเป็นผลมาจากการนำเข้าที่เพิ่มขึ้นอย่างแท้จริง (increase in imports)⁶³

2.2 กฎหมายไทย

2.2.1 กฎหมายว่าด้วยการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ

ก่อนการประกาศใช้พระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. 2542 ประเทศไทยได้มีการตราพระราชบัญญัติป้องกันการทุ่มตลาด พ.ศ. 2507 โดยมีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ แต่ไม่เคยมีการไต่สวนหรือดำเนินการตามกฎหมายดังกล่าวเนื่องจากมิได้มีการกำหนดขั้นตอนวิธีการไต่สวนที่ชัดเจน ประกอบกับไม่มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการตอบโต้การอุดหนุน จึงจำเป็นต้องตรากฎหมายว่าด้วยการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนขึ้นมาใหม่ โดยในปี พ.ศ. 2534 กระทรวงพาณิชย์ ได้ยกร่าง “พรบ. ป้องกันการทุ่มตลาดและตอบโต้การอุดหนุน” เพื่อคุ้มครองอุตสาหกรรมภายในประเทศจากการทุ่มตลาดและตอบโต้การอุดหนุน แต่เนื่องจากสภาผู้แทนราษฎรถูกยุบไปก่อนที่จะผ่านกฎหมายดังกล่าว กระทรวงพาณิชย์จึงได้อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติการส่งออก ไปนอกและการนำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งสินค้า พ.ศ. 2522 ออกประกาศกระทรวงพาณิชย์ว่าด้วยการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมพิเศษในกรณีนำเข้าสินค้ามาในราคาที่ไม่เป็นธรรมและในกรณีการนำเข้าสินค้าเข้ามาในประเทศไทยซึ่งสินค้าที่ได้รับการอุดหนุน พ.ศ.2534 มีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ 9 ตุลาคม 2534⁶⁴

⁶³ ทักษิณ (ฤกษ์สุต) ทองอุไร, กฎหมายเศรษฐกิจระหว่างประเทศ : GATT และ WTO : บททั่วไป, หน้า 392.

⁶⁴ ธรรมวิทย์ เทิดอุดมธรรม, มาตรการตอบโต้การทุ่มตลาด : ข้อตกลงและประสบการณ์ หน้า 83-84.

เมื่อประเทศไทยเข้าเป็นสมาชิกองค์การการค้าโลก จึงมีความจำเป็นต้องแก้กฎหมายการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนให้สอดคล้องกับความตกลงว่าด้วยการตอบโต้การทุ่มตลาดกระทรวงพาณิชย์จึงได้ออกประกาศกระทรวงพาณิชย์ว่าด้วยการเรียกเก็บค่าธรรมนิยมพิเศษซึ่งสินค้านำเข้าเพื่อตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุน พ.ศ. 2539 มีผลใช้บังคับวันที่ 14 กันยายน 2539 เพื่อคุ้มครองอุตสาหกรรมภายในประเทศมิให้ถูกเอารัดเอาเปรียบจากการนำเข้าสินค้าทุ่มตลาดหรือสินค้าที่ได้รับการอุดหนุน โดยอาศัยอำนาจตามความในมาตรา 5(6) และมาตรา 6 แห่งพระราชบัญญัติการส่งออกไปนอกและการนำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งสินค้า พ.ศ. 2522⁶⁵ ต่อมาจึงได้มีการตราพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. 2542 มีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2542 โดยมีความตกลงว่าด้วยการปฏิบัติตามข้อ VI ของความตกลงทั่วไปว่าด้วยภาษีศุลกากรและการค้า 1994 และ Council Regulation (EC) No 384/96 of 22 December 1995 on protection against dumped imports from countries not member of the European Community ของสหภาพยุโรปเป็นแนวทางในการร่างกฎหมาย⁶⁶

แต่เนื่องจากพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. 2542 มิได้ครอบคลุมถึงการหลบเลี่ยงมาตรการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุน ซึ่งถูกนำมาใช้ในการดำเนินการค้าระหว่างประเทศมากขึ้น เพื่อคุ้มครองอุตสาหกรรมภายในที่ได้รับความเสียหายจากการหลบเลี่ยงมาตรการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุน จึงได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมหลักเกณฑ์และวิธีการในการพิจารณาการหลบเลี่ยงและการตอบโต้การหลบเลี่ยง

⁶⁵ มาตรา 5 ในกรณีที่จำเป็นหรือสมควรเพื่อความมั่นคงทางเศรษฐกิจ สาธารณประโยชน์ การสาธารณสุข ความมั่นคงของประเทศ ความสงบเรียบร้อยหรือศีลธรรมอันดีของประชาชน หรือเพื่อประโยชน์อื่นใดของรัฐ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ โดยอนุมัติของคณะรัฐมนตรีมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษาในเรื่องหนึ่งเรื่องใด ดังต่อไปนี้

(6) กำหนดมาตรการอื่นใดเพื่อประโยชน์ในการจัดระเบียบในการส่งออกหรือการนำเข้าตามพระราชบัญญัตินี้

มาตรา 6 ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์โดยอนุมัติของคณะรัฐมนตรีมีอำนาจกำหนดอัตราค่าธรรมนิยมพิเศษ รวมทั้งแก้ไขเพิ่มเติมหรือยกเลิกอัตราค่าธรรมนิยมพิเศษในการส่งออกหรือในการนำเข้า ค่าธรรมนิยมพิเศษจะกำหนดเป็นเงินหรือทรัพย์สินอย่างอื่นก็ได้

ระเบียบการเรียกเก็บและวิธีการชำระค่าธรรมนิยมพิเศษ ให้เป็นไปตามที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์กำหนด

⁶⁶ วันดี สุชาติกุลวิทย์, "ข้อพิจารณาเกี่ยวกับการใช้บังคับกฎหมายการตอบโต้การทุ่มตลาดของไทย," วารสารกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ (2555): 505.

มาตรการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุน และปรับปรุงบทบัญญัติในส่วนที่เกี่ยวกับการทุ่มตลาด และการอุดหนุนที่ยังไม่ครอบคลุมขั้นตอนในทางปฏิบัติทางการค้าระหว่างประเทศ เพื่อให้การใช้บังคับ มาตรการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น รวมทั้งกำหนดให้ กรมศุลกากรมีอำนาจในการดำเนินการกับผู้นำเข้าสินค้าที่ไม่ชำระหรือชำระอากรตอบโต้การทุ่มตลาด หรืออากรตอบโต้การอุดหนุนไม่ครบถ้วน หรือค้างชำระอากร ตลอดจนพิจารณาคืนอากรที่มีการส่งของออกไปนอกราชอาณาจักร จึงได้มีการตราพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562

ทั้งนี้ พระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562 มีหลักการและสาระสำคัญ ดังนี้

2.2.1.1 หน่วยงานรับผิดชอบ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์เป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. 2542 มีอำนาจออกกฎกระทรวงและประกาศเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้และมีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับการพิจารณาการทุ่มตลาด การพิจารณาการอุดหนุน การพิจารณาความเสียหาย การพิจารณาตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุน การพิจารณาการหลบเลี่ยงมาตรการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุน การพิจารณาตอบโต้การหลบเลี่ยงมาตรการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุน การทบทวนมาตรการ รวมทั้งการดำเนินการใด ๆ อันเกี่ยวกับพระราชบัญญัตินี้ได้เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้⁶⁷

ประกอบกับพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. 2542 กำหนดให้มี “คณะกรรมการพิจารณาการทุ่มตลาดและการอุดหนุน” ประกอบด้วย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์เป็นประธาน ปลัดกระทรวงพาณิชย์ ปลัดกระทรวงการคลัง ปลัดกระทรวงการต่างประเทศ ปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม เลขาธิการคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน อธิบดีกรมการค้าต่างประเทศ อธิบดีกรมการค้าภายใน อธิบดีกรมเศรษฐกิจการพาณิชย์ ผู้ซึ่งคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภคมอบหมายหนึ่งคนและผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนหกคนซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้ง เป็นกรรมการ และมีอธิบดีกรมการค้าต่างประเทศเป็นเลขานุการ โดยคณะกรรมการพิจารณาการทุ่มตลาดและการอุดหนุนมีหน้าที่

⁶⁷ พระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. 2542 มาตรา 5 วรรคสอง และมาตรา 6

พิจารณาตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุน และพิจารณาตอบโต้การหลบเลี่ยงมาตรการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุน ให้ความเห็นชอบในการทำ ความตกลงเพื่อระงับการทุ่มตลาดหรือการอุดหนุน ให้คำแนะนำในการออกกฎกระทรวงและประกาศเพื่อดำเนินการตามพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. 2542 และปฏิบัติการอื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ หรือตามที่ คณะรัฐมนตรีมอบหมาย⁶⁸ โดยมีกรมการค้าต่างประเทศเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ในการไต่สวนการทุ่มตลาดและความเสียหาย และเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการพิจารณาการทุ่มตลาดและการอุดหนุนเพื่อพิจารณาวินิจฉัย⁶⁹ ประเทศไทยจึงเป็นระบบที่มีหน่วยงานเดียวทำหน้าที่รับผิดชอบในการไต่สวนการทุ่มตลาดและความเสียหาย (Single Authority)

ขณะเดียวกัน ในส่วนที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของกรมศุลกากร พระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. 2542 มาตรา 5 วรรคหนึ่ง ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเป็นผู้รักษาการและมีอำนาจออกกฎกระทรวงเกี่ยวกับการคืนอากรหรือหลักประกันการชำระอากร ซึ่งจะได้อธิบายในรายละเอียดต่อไป

2.2.1.2 การทุ่มตลาดและการตอบโต้การทุ่มตลาด

การทุ่มตลาดตามบทบัญญัติมาตรา 13 แห่งพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. 2542 ได้แก่ การส่งสินค้าเข้ามาในประเทศไทยเพื่อประโยชน์ในทางพาณิชย์ โดยมีราคาส่งออกที่ต่ำกว่ามูลค่าปกติของสินค้าชนิดเดียวกัน⁷⁰

ราคาส่งออก⁷¹ ได้แก่ ราคาส่งออกจากประเทศผู้ส่งออกมายังประเทศไทยตามที่ได้ชำระหรือควรจะมีการชำระกันจริง ทั้งนี้ หากไม่ปรากฏราคาส่งออกหรือราคาส่งออกนั้นไม่น่าเชื่อถือ เนื่องจากมีการร่วมมือกันหรือจัดให้มีการชดเชยประโยชน์กันระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้อง

⁶⁸ พระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. 2542 มาตรา 72 และมาตรา 73

⁶⁹ พระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. 2542 มาตรา 39 และมาตรา 40

⁷⁰ พระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. 2542 มาตรา 4 “สินค้าชนิดเดียวกัน” หมายความว่า สินค้าที่มีคุณสมบัติเหมือนกันทุกประการกับสินค้าที่ถูกพิจารณา แต่ในกรณีที่ไม่มียี่ห้อสินค้าดังกล่าวให้หมายความว่าสินค้าที่คล้ายคลึงกันอย่างมากกับสินค้าดังกล่าว

⁷¹ พระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. 2542 มาตรา 14

ให้คำนวณราคาส่งออกจากราคาสินค้าที่ได้จำหน่ายต่อไปทอดแรกยังผู้ซื้ออิสระ หรือในกรณี
ที่สินค้านั้นไม่มีการจำหน่ายต่อไปยังผู้ซื้ออิสระหรือไม่ได้จำหน่ายต่อไปตามสภาพสินค้าที่เป็นอยู่
ในขณะนำเข้า ให้คำนวณราคาส่งออกตามหลักเกณฑ์อย่างหนึ่งอย่างใดที่เหมาะสมแก่กรณีดังกล่าว
โดยการคำนวณราคาส่งออกให้หักค่าใช้จ่ายและค่าภาระต่าง ๆ ตลอดจนภาษีอากร และกำไร
ที่ได้รับอันเกิดขึ้นระหว่างการนำเข้าและการจำหน่ายต่อไปอีกด้วย

มูลค่าปกติ⁷² คือ ราคาที่ผู้ซื้ออิสระในประเทศผู้ส่งออกได้ชำระหรือควรจะมีการ
ชำระกันจริงในทางการค้าปกติสำหรับสินค้าชนิดเดียวกันที่ขายเพื่อการบริโภคภายในประเทศ
ผู้ส่งออก โดยพิจารณาจากการขายสินค้าดังกล่าวในปริมาณใดปริมาณหนึ่งที่เหมาะสมซึ่งไม่น้อยกว่า
ร้อยละห้าของปริมาณสินค้านั้นที่ส่งออกจากประเทศผู้ส่งออกไปยังประเทศไทย หรือถ้ามีเหตุอันรับฟัง
ได้ว่าราคาขายที่พิจารณาจากปริมาณสินค้าดังกล่าวเป็นราคาในตลาดประเทศผู้ส่งออก จะนำปริมาณ
การขายที่ต่ำกว่านั้นมาเป็นเกณฑ์ในการพิจารณาก็ได้ แต่ในกรณีที่ไม่มีข้อมูลราคาดังกล่าวหรือราคา
นั้นไม่น่าเชื่อถือ เนื่องจากมีการร่วมมือกันหรือจัดให้มีการชดเชยประโยชน์กันระหว่างผู้ที่เกี่ยวข้อง
หรือตลาดในประเทศผู้ส่งออกมีลักษณะเฉพาะทำให้ไม่อาจหาราคาที่เปรียบเทียบกันได้โดยเหมาะสม
มูลค่าปกติจะคำนวณจาก

(1) ราคาส่งออกในทางการค้าปกติของสินค้าชนิดเดียวกันที่ส่งออกจากประเทศ
ผู้ส่งออกไปยังประเทศที่สามที่เหมาะสม ถ้ามีเหตุอันรับฟังได้ว่าราคานั้นแสดงถึงราคาในตลาดประเทศ
ผู้ส่งออก หรือ

(2) ราคาที่คำนวณจากต้นทุนการผลิตในประเทศแหล่งกำเนิดรวมกับจำนวน
ที่เหมาะสมของค่าใช้จ่ายในการจัดการการขาย และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ตลอดจนกำไรต่าง ๆ ที่เกิดขึ้น

และในกรณีที่ราคาของผู้ซื้ออิสระในประเทศผู้ส่งออกได้ชำระหรือควรจะมีการ
ชำระกันจริงในทางการค้าปกติสำหรับสินค้าชนิดเดียวกันหรือราคาส่งออกของสินค้าชนิดเดียวกัน
ที่ส่งออกจากประเทศผู้ส่งออกไปยังประเทศที่สาม ต่ำกว่าต้นทุนการผลิตรวมกับค่าใช้จ่ายในการ
จัดการการขายและค่าใช้จ่ายอื่น ๆ จะนำมาพิจารณาหามูลค่าปกติได้เฉพาะกรณีที่ราคานั้นสูงกว่า
ต้นทุนการผลิตแล้วเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักต่อหน่วยที่ปรากฏในการพิจารณาตอบโต้การทุ่มตลาด

ในกรณีที่ระบบเศรษฐกิจของประเทศผู้ส่งออกไม่ใช่กลไกตลาด การหามูลค่า
ปกติให้พิจารณาเทียบเคียงจากข้อมูลราคาที่เป็นอยู่ในประเทศที่สามซึ่งมีระบบเศรษฐกิจที่ใช้กลไก

⁷² พระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. 2542
มาตรา 15 มาตรา 16 และมาตรา 17

ตลาดและเหมาะสมแก่การเปรียบเทียบ แต่ถ้าหาประเทศที่สามที่เหมาะสมไม่ได้ ให้พิจารณาจากราคาของสินค้าชนิดเดียวกันที่จำหน่ายในประเทศไทยหรือจากพื้นฐานอื่นใดตามที่เหมาะสมแก่กรณี

ในกรณีเป็นการนำสินค้าเข้ามาในประเทศไทยโดยการส่งออกจากประเทศอื่นซึ่งมิใช่ประเทศแหล่งกำเนิด ให้ใช้ข้อมูลราคาที่เป็นอยู่ในประเทศผู้ส่งออกนั้นเป็นเกณฑ์ในการหามูลค่าปกติ แต่ถ้ามีเหตุอันควรจะใช้ราคาในประเทศแหล่งกำเนิดเป็นเกณฑ์ในการหามูลค่าปกติก็ได้ โดยเฉพาะในกรณีที่สินค้านั้นเป็นเพียงการขนถ่ายผ่านประเทศผู้ส่งออก หรือสินค้านั้นไม่มีการผลิตในประเทศผู้ส่งออก หรือไม่มีราคาที่จะเปรียบเทียบกันได้ในประเทศผู้ส่งออก

โดยบทบัญญัติมาตรา 12 แห่งพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. 2542 บัญญัติว่า “การทุ่มตลาดที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่อุตสาหกรรมภายในเป็นการกระทำอันมิชอบที่อาจตอบโต้ได้” โดยการตอบโต้การทุ่มตลาดให้คำนึงถึงประโยชน์ของอุตสาหกรรมภายใน ผู้บริโภค และประโยชน์สาธารณะประกอบกัน⁷³ ภายใต้เงื่อนไข 3 ประการ คือ

- (1) มีการทุ่มตลาด
- (2) มีความเสียหาย
- (3) มีความสัมพันธ์ระหว่างการทุ่มตลาดกับความเสียหาย

2.2.1.3 การพิจารณาความเสียหาย

โดยที่พระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. 2542 กำหนดให้การทุ่มตลาดที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่อุตสาหกรรมภายในเป็นการกระทำอันมิชอบที่อาจตอบโต้ได้ ความเสียหายตามพระราชบัญญัตินี้ หมายความว่า

- (1) ความเสียหายอย่างสำคัญที่เกิดแก่อุตสาหกรรมภายใน
- (2) ความเสียหายอย่างสำคัญที่อาจเกิดแก่อุตสาหกรรมภายใน หรือ
- (3) อุปสรรคล่าช้าอย่างสำคัญต่อการก่อตั้งหรือการพัฒนาอุตสาหกรรมภายใน⁷⁴

ในการพิจารณาความเสียหายจึงแยกพิจารณาเป็น 3 รูปแบบ คือ

⁷³ พระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. 2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติมโดย พระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562 มาตรา 7

⁷⁴ พระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. 2542 มาตรา 19

แบบที่ 1 การพิจารณาว่ามีความเสียหายอย่างสำคัญที่เกิดแก่อุตสาหกรรมภายใน ต้องมีพยานหลักฐานโดยตรงสนับสนุนเกี่ยวกับปริมาณของสินค้าทุ้มตลาด ผลของการทุ้มตลาดที่มีต่อราคาของสินค้าชนิดเดียวกันในตลาดภายในประเทศ และผลกระทบของการทุ้มตลาดนั้นที่มีต่ออุตสาหกรรมภายใน ประกอบกับพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างสินค้าทุ้มตลาดกับความเสียหายต่ออุตสาหกรรมภายใน โดยพิจารณาผลจากปัจจัยต่าง ๆ ที่ปรากฏว่าก่อให้เกิดความเสียหายแก่อุตสาหกรรมภายในในเวลาเดียวกัน ซึ่งรวมถึง ปริมาณและราคาของสินค้านำเข้าที่มีได้ขายในราคาที่มีการทุ้มตลาด การที่อุปสงค์ลดลง การเปลี่ยนแปลงรูปแบบการบริโภค การผูกขาดตัดตอนทางการค้า การแข่งขันระหว่างผู้ผลิตในต่างประเทศและผู้ผลิตภายในประเทศ การพัฒนาทางด้านเทคโนโลยี ประสิทธิภาพในการส่งออก และความสามารถในการผลิต

แบบที่ 2 การพิจารณาว่ามีความเสียหายอย่างสำคัญที่อาจเกิดแก่อุตสาหกรรมภายใน ต้องมีข้อเท็จจริงสนับสนุนอันมิใช่เป็นเพียงการกล่าวอ้าง หรือการคาดการณ์ หรือความเป็นไปได้ที่ไกลเกินเหตุ โดยจากเหตุการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปทำให้เห็นได้ว่าการทุ้มตลาดนั้นอาจก่อให้เกิดความเสียหายอย่างเห็นได้ชัดและใกล้จะเกิดขึ้น หรือมีแนวโน้มว่าอาจมีสินค้าทุ้มตลาดเพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัด อันอาจก่อให้เกิดความเสียหายอย่างสำคัญได้ถ้าไม่ดำเนินการป้องกันเสียก่อน โดยอาจพิจารณาจากปัจจัยดังต่อไปนี้

(1) อัตราเพิ่มขึ้นที่เห็นได้ชัดของสินค้าทุ้มตลาดอันแสดงให้เห็นความเป็นไปได้ว่าอาจมีการนำเข้าสินค้าดังกล่าวเพิ่มขึ้นอย่างมาก

(2) ชัดความสามารถของผู้ส่งออกได้เพิ่มขึ้นอย่างเห็นได้ชัดและระบายสินค้าได้อย่างอิสระอันแสดงให้เห็นความเป็นไปได้ว่าอาจมีการนำเข้าสินค้าดังกล่าวเพิ่มขึ้นอย่างมาก ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงการมีอยู่ของตลาดส่งออกอื่นที่อาจรองรับสินค้าส่งออกที่เพิ่มขึ้นประกอบด้วย

(3) ความชัดเจนของผลของราคาสินค้าทุ้มตลาดที่เป็นการกดหรือลดราคาของสินค้าชนิดเดียวกันในตลาดภายในและแนวโน้มที่เพิ่มขึ้นของการนำเข้าสินค้านั้น

(4) ปริมาณคงเหลือของสินค้าทุ้มตลาด

แบบที่ 3 การพิจารณาว่ามีอุปสรรคล่าช้าอย่างสำคัญต่อการก่อตั้งหรือการพัฒนา อุตสาหกรรมภายใน ต้องมีข้อเท็จจริงที่ทำให้คาดหมายได้ว่าจะทำให้เกิดความล่าช้าอย่างสำคัญซึ่งรวมถึงความเป็นไปได้หรือระยะเวลาในการก่อตั้งหรือการพัฒนาอุตสาหกรรมภายในด้วย

การพิจารณาความเสียหายตามที่พระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ้มตลาด และการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. 2542 บัญญัติไว้ มิได้ครอบคลุมปัจจัยที่ระบุไว้ตามความตกลงว่าด้วยการตอบโต้การทุ้มตลาด อย่างไรก็ตาม ภายหลังจากที่ประเทศไทยถูกไปแลนด์ ยื่นฟ้องต่อองค์การระงับข้อพิพาท (Dispute Settlement Body) ขององค์การการค้าโลก โดยกล่าวหา

ว่าประเทศไทยใช้มาตรการตอบโต้การทุ่มตลาดต่อเหล็กจากโปแลนด์ขัดกับข้อตกลงขององค์การการค้าโลก ในประเด็น (1) การแจ้งการไต่สวน (2) การคำนวณอัตราการทุ่มตลาด (Dumping Margin) และ (3) การพิจารณาความเสียหาย (Injury) ที่มีต่ออุตสาหกรรมภายใน คณะผู้พิจารณา (Panel) ขององค์การการค้าโลกวินิจฉัยว่าประเด็นการแจ้งการไต่สวนและการคำนวณอัตราการทุ่มตลาดนั้น ประเทศไทยดำเนินการถูกต้องตามความตกลงขององค์การการค้าโลก แต่ในประเด็นการพิจารณาความเสียหายที่มีต่ออุตสาหกรรมภายในนั้น ไม่ได้พิจารณาปัจจัยความเสียหายให้ครบถ้วนทั้ง 15 ปัจจัย ตามความตกลงขององค์การการค้าโลก ประเทศไทยจึงได้ยื่นอุทธรณ์ต่อคณะอุทธรณ์ (Appellate Body) และคณะผู้อุทธรณ์ได้ตัดสินตามคำวินิจฉัยของคณะผู้พิจารณาที่ว่าในการพิจารณาความเสียหายของอุตสาหกรรมภายในเนื่องจากการทุ่มตลาดนั้น จะต้องพิจารณาปัจจัยต่าง ๆ ที่ระบุในข้อตกลงให้ครบถ้วนทั้ง 15 ปัจจัย ประเทศไทยจึงได้มีการทบทวนการพิจารณาความเสียหาย และเริ่มมีการพิจารณาความเสียหายโดยพิจารณาให้ครบถ้วนทั้ง 15 ปัจจัย⁷⁵ ดังนี้

- (1) ปริมาณการผลิต (Production)
- (2) ผลิตภาพ/ความสามารถในการผลิต (Productivity)
- (3) อัตราการใช้กำลังการผลิต (Capacity Utilization)
- (4) ปริมาณ/มูลค่าขาย (Sales Volume/Value)
- (5) ส่วนแบ่งตลาดภายในประเทศ (Domestic Market Share)
- (6) สินค้าคงคลัง (Inventories)
- (7) กำไร/ขาดทุน (Profits)
- (8) กระแสเงินสด (Cash flow)
- (9) ความสามารถในการเพิ่มทุน/ลงทุน (Ability to raise capital or investment)
- (10) อัตราการเติบโตของกิจการ (Growth)
- (11) ผลกระทบต่อราคา (Factors affecting domestic prices)
- (12) ความมายน้อยของส่วนเหลือการทุ่มตลาด (Magnitude of the margin of dumping)
- (13) ผลตอบแทนจากการลงทุน (Return on investments)
- (14) การจ้างงาน (Employment)
- (15) ค่าจ้างแรงงาน (Wages)

⁷⁵ กำหนดไว้ในกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเกี่ยวกับการพิจารณาความเสียหายที่เกิดแก่อุตสาหกรรมภายในจากการทุ่มตลาดหรือการอุดหนุน

2.2.1.4 กระบวนการในการไต่สวนเพื่อเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาด

ก. การเริ่มต้นกระบวนการพิจารณา

การดำเนินกระบวนการพิจารณาตอบโต้การทุ่มตลาด เริ่มขึ้นเมื่อมีคำขอของกรมการค้าต่างประเทศ หรือตัวแทนของอุตสาหกรรมภายในประเทศ โดยคำขอให้มีการไต่สวนต้องมีหลักฐานแสดงถึงการทุ่มตลาด ความเสียหาย และความสัมพันธ์ระหว่างการทุ่มตลาดกับความเสียหาย⁷⁶

ข. การไต่สวนการทุ่มตลาดและความเสียหาย

กรมการค้าต่างประเทศเป็นผู้มีอำนาจหน้าที่ไต่สวนประเด็นการทุ่มตลาดและความเสียหาย โดยเริ่มจากการออกประกาศไต่สวนการทุ่มตลาดและความเสียหายในราชกิจจานุเบกษา และลงโฆษณาในหนังสือพิมพ์รายวันหรือเผยแพร่โดยวิธีการอื่นใดทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษเพื่อให้สาธารณชนรับรู้ตามที่เห็นสมควร⁷⁷ ซึ่งประกาศดังกล่าวต้องมีรายการดังต่อไปนี้

- (1) ระบุสินค้า
 - (2) ประเทศผู้ส่งออกและประเทศที่เกี่ยวข้อง
 - (3) ข้อเท็จจริงโดยสังเขป
 - (4) การขอรับข้อมูลข่าวสารอันเป็นรายละเอียดตลอดจนค่าธรรมเนียมที่เกี่ยวข้อง
 - (5) ระยะเวลาให้ผู้มีส่วนได้เสียเสนอข้อเท็จจริงและความเห็นเป็นหนังสือ
 - (6) กำหนดเวลาให้ผู้มีส่วนได้เสียแจ้งความจำนงขอแถลงการณ์ด้วยวาจา
- ประกอบการไต่สวนการทุ่มตลาดและความเสียหาย

และเมื่อได้ดำเนินการไต่สวนการทุ่มตลาดและความเสียหายเสร็จแล้ว กรมการค้าต่างประเทศจะสรุปผลการไต่สวนและเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการพิจารณาการทุ่มตลาดและการอุดหนุนเพื่อพิจารณาวินิจฉัยต่อไป

ทั้งนี้ หากพฤติการณ์มีเหตุอันควรเชื่อว่าเป็นขั้นที่สุดอาจต้องมีการเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาดตั้งแต่วันที่ใช้บังคับมาตรการชั่วคราว คณะกรรมการพิจารณาการทุ่มตลาด

⁷⁶ วันดี สุชาติกุลวิทย์, "ข้อพิจารณาเกี่ยวกับการใช้บังคับกฎหมายการตอบโต้การทุ่มตลาดของไทย," วารสารกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ: 506-507.

⁷⁷ มาตรา 39 วรรคหนึ่ง แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562

และการอุดหนุนอาจขอให้กรมศุลกากรเรียกหลักประกันอากรสำหรับสินค้าที่ถูกพิจารณาที่นำเข้ามาตามระยะเวลาที่กำหนดได้ โดยให้กรมศุลกากรมีอำนาจเรียกหลักประกันตามจำนวนที่คณะกรรมการมีคำขอตามบทบัญญัติมาตรา 31 แห่งพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. 2542

ค. มาตรการชั่วคราว

ภายหลังคณะกรรมการพิจารณาการทุ่มตลาดและการอุดหนุนมีคำวินิจฉัยเบื้องต้นว่ามีการทุ่มตลาดและมีความเสียหาย และมีความจำเป็นต้องป้องกันความเสียหายแก่อุตสาหกรรมภายใน คณะกรรมการพิจารณาการทุ่มตลาดและการอุดหนุนอาจใช้มาตรการชั่วคราวโดยประกาศเรียกเก็บอากรชั่วคราวหรือหลักประกันการชำระอากรชั่วคราวดังกล่าวได้ ซึ่งอากรชั่วคราวที่เรียกเก็บจะต้องไม่สูงกว่าส่วนเหลือของการทุ่มตลาดที่ประเมินขณะที่มีคำวินิจฉัยเบื้องต้น

และในกรณีมีการใช้มาตรการชั่วคราว พระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. 2542 มาตรา 41 วรรคสาม “ให้นำบทบัญญัติกฎหมายว่าด้วยศุลกากรและกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากรมาใช้บังคับแก่การเรียกเก็บอากรชั่วคราวเสมือนอากรดังกล่าวเป็นอากรขาเข้าตามกฎหมายนั้น”

ในส่วนของระยะเวลาในการใช้มาตรการชั่วคราวนั้น มาตรา 42 ระบุไว้ว่าจะนำมาใช้ก่อนหกสิบวันนับแต่วันประกาศใช้ส่วนการทุ่มตลาดและความเสียหายไม่ได้ และต้องปฏิบัติตามระยะเวลาที่จำเป็นโดย

- (1) กรณีปกติจะกำหนดให้เกินสี่เดือนไม่ได้
- (2) ถ้ามีคำขอของผู้ส่งออกจากต่างประเทศที่มีสัดส่วนมากพอสมควร คณะกรรมการจะประกาศขยายเวลาเก็บอากรชั่วคราวเกินกว่าสี่เดือนแต่ไม่เกินหกเดือนก็ได้
- (3) ในกรณีมีการพิจารณาประเด็นว่าถ้าเรียกเก็บอากรต่ำกว่าส่วนเหลือของการทุ่มตลาดจะเพียงพอต่อการขจัดความเสียหายที่เกิดขึ้นได้หรือไม่ คณะกรรมการจะประกาศขยายเวลาการเก็บอากรชั่วคราวกรณีตาม (1) เกินกว่าสี่เดือนแต่ไม่เกินหกเดือนหรือกรณีตาม (2) เกินกว่าหกเดือนแต่ไม่เกินเก้าเดือนก็ได้

ง. ความตกลงเพื่อระงับการทุ่มตลาด

ภายใต้บทบัญญัติมาตรา 43 แห่งพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. 2542 การพิจารณาตอบโต้การทุ่มตลาดอาจยุติลงสำหรับผู้ส่งออกจากต่างประเทศรายหนึ่งรายใดโดยไม่มีการใช้มาตรการชั่วคราวหรือไม่เรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาด ถ้าสามารถทำความตกลงกันได้ระหว่างผู้ส่งออกรายนั้นกับกรมการค้าต่างประเทศ

เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงราคาหรือระงับการส่งออกสินค้าในราคาทุ้มตลาด ซึ่งเป็นที่พอใจว่า ความตกลงนั้นจะขจัดผลเสียหายจากการทุ้มตลาดได้ แต่ต้องไม่เกินหลัอมการทุ้มตลาด และความตกลง จะมีผลใช้บังคับได้ต่อเมื่อได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการพิจารณาการทุ้มตลาดและการอุดหนุนแล้ว

จ. ระยะเวลาในการไต่สวน

ระยะเวลาการไต่สวนนับจากการเริ่มต้นกระบวนการพิจารณาตอบโต้ การทุ้มตลาดจนถึงการดำเนินการให้มีคำวินิจฉัยขั้นที่สุดว่าให้มีการเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ้มตลาด หรือมีคำวินิจฉัยขั้นที่สุดว่าไม่มีการทุ้มตลาดและไม่มีความเสียหาย ต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน หนึ่งปีนับแต่วันประกาศไต่สวน เว้นแต่ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นให้ขยายได้อีกไม่เกินหกเดือน⁷⁸

ฉ. การยุติการพิจารณาตอบโต้การทุ้มตลาด

นอกจากการทำความตกลงเพื่อระงับการตอบโต้การทุ้มตลาดตามข้อ ง. แล้ว การพิจารณาตอบโต้การทุ้มตลาดอาจยุติได้ หากปรากฏว่ามีจำนวนส่วนหลัอมการทุ้มตลาดหรือมี ปริมาณการนำเข้าสินค้าทุ้มตลาดน้อยกว่าเกณฑ์ที่กำหนดในกฎกระทรวง ซึ่งปัจจุบันกฎกระทรวง กำหนดเกณฑ์ในการยุติการพิจารณาตอบโต้การทุ้มตลาดและการอุดหนุน พ.ศ. 2545 ข้อ 2 กำหนดให้ยุติการไต่สวนหากส่วนหลัอมการทุ้มตลาดนั้นน้อยกว่าร้อยละสองของราคาส่งออก และใน กรณีปริมาณของสินค้านำเข้าที่ทุ้มตลาดจากประเทศที่ถูกไต่สวนแต่ละประเทศน้อยกว่าร้อยละสาม ของสินค้านำเข้าชนิดเดียวกันในประเทศ เว้นแต่ปริมาณการนำเข้าสินค้าที่ทุ้มตลาดจากแต่ละประเทศ ดังกล่าวรวมกันแล้วเกินกว่าร้อยละเจ็ดของปริมาณการนำเข้าทั้งหมดของสินค้าชนิดเดียวกันใน ประเทศ

2.2.1.5 อากรตอบโต้การทุ้มตลาด

ก. การกำหนดอัตราอากรตอบโต้การทุ้มตลาด

มาตรา 49 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ้มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. 2542 ระบุว่า อัตราอากรตอบโต้การทุ้มตลาดนั้น ให้กำหนดได้เพียงเพื่อขจัดความเสียหาย และจะเกินกว่าส่วนหลัอมการทุ้มตลาดมิได้ ซึ่งการพิจารณา หาส่วนหลัอมการทุ้มตลาดนั้น มาตรา 18 ได้กำหนดวิธีการหาส่วนหลัอมการทุ้มตลาดไว้ดังต่อไปนี้

⁷⁸ พระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ้มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. 2542 มาตรา 54

(1) เปรียบเทียบระหว่างมูลค่าปกติถั่วเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักกับราคาส่งออก ถั่วเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก

(2) เปรียบเทียบระหว่างมูลค่าปกติกับราคาส่งออกของธุรกรรมแต่ละราย โดยเฉลี่ย หรือ

(3) ในกรณีที่ปรากฏว่าราคาส่งออกมายังตลาดภายในประเทศมีความแตกต่างกัน ในสาระสำคัญระหว่างผู้ซื้อต่างคนกัน ภูมิภาคที่ส่งออก หรือระยะเวลาที่ส่งออก และวิธีการตาม (1) หรือ (2) ไม่อาจแสดงสภาพแท้จริงของการทุ่มตลาดได้ ให้เปรียบเทียบระหว่างมูลค่าปกติ ถั่วเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักกับราคาส่งออกของธุรกรรมแต่ละรายโดยเฉลี่ย

หรือในกรณีที่มีเหตุอันสมควรจะใช้วิธีการสุ่มในการหาส่วนเหลือของการทุ่มตลาด ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงพาณิชย์กำหนดก็ได้

ดังนั้น ในการกำหนดอัตราอากรตอบโต้การทุ่มตลาดต้องคำนวณจาก (1) ส่วนเหลือของการทุ่มตลาด (Dumping Margin) และ (2) อัตราอากรที่ขจัดความเสียหาย (Injury Margin) โดยเลือกอัตราที่ต่ำกว่าเพื่อกำหนดเป็นอัตราอากรตอบโต้การทุ่มตลาด ตามหลัก “Lesser Duty” และต้องกำหนดให้เหมาะสมกับผู้ส่งออกจากต่างประเทศแต่ละรายที่ทุ่มตลาดโดยไม่เลือกปฏิบัติ

ข. การเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาด

การเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาด พระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาด และการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. 2542 มาตรา 49 วรรคสาม ให้นำบทบัญญัติกฎหมายว่าด้วยศุลกากรและกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากรมาใช้บังคับกับการเรียกเก็บอากรดังกล่าวเสมือนอากรนั้นเป็นอากรขาเข้าตามกฎหมายนั้น กรมศุลกากรจึงทำหน้าที่ในการเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาดตามที่คณะกรรมการพิจารณาการทุ่มตลาดและการอุดหนุนมีคำสั่งให้เรียกเก็บตามอัตราที่คณะกรรมการกำหนด

ทั้งนี้ ในบางกรณี คณะกรรมการพิจารณาการทุ่มตลาดและการอุดหนุนได้กำหนดข้อยกเว้นการเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาดหรือให้เรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาดในอัตราร้อยละ 0 ของราคา CIF ในกรณีที่น่าเข้ามาผลิตเพื่อการส่งออก ภายใต้กฎหมายว่าด้วยการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย กฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน และกฎหมายว่าด้วยศุลกากร โดยการยกเว้นการเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาดหรือให้เรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาดในอัตราร้อยละ 0 ให้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการยกเว้นอากรขาเข้า

เพื่อการส่งออกตามที่กฎหมายว่าด้วยการนั้นกำหนดแล้วแต่กรณี โดยอาศัยบทอำนาจตามมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. 2542⁷⁹

ค. กรณีที่ผู้นำเข้าไม่ชำระหรือชำระอากรตอบโต้การทุ่มตลาดไม่ครบถ้วนหรือค้างชำระค่าอากรตอบโต้การทุ่มตลาด

มาตรา 49/1 แห่งพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. 2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562 ได้เพิ่มเติมบทบัญญัติที่เกี่ยวกับการดำเนินการของกรมศุลกากรในกรณีที่ผู้นำเข้าไม่ชำระอากรหรือชำระอากรตอบโต้การทุ่มตลาดไม่ครบถ้วนหรือค้างชำระค่าอากรดังกล่าว ให้เป็นอำนาจของกรมศุลกากรในการเรียกเก็บอากรเงินเพิ่มและเบี้ยปรับ การกักของ การยึดหรืออายัดทรัพย์สิน การขายทอดตลาด และการดำเนินการเกี่ยวกับของตกค้าง รวมทั้งการลดเงินเพิ่ม งดหรือลดเบี้ยปรับ ทุเลาการชำระอากรตอบโต้การทุ่มตลาดเงินเพิ่มและเบี้ยปรับ ในกรณีที่ผู้นำเข้าไม่เห็นด้วยกับการประเมินอากร เงินเพิ่มและเบี้ยปรับ การลดเงินเพิ่ม และงดหรือลดเบี้ยปรับ ของกรมศุลกากร ให้อุทธรณ์ต่อคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร และให้นำบทบัญญัติกฎหมายว่าด้วยศุลกากรและกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากรมาใช้บังคับแก่การดำเนินการดังกล่าวทั้งหมดโดยอนุโลม แต่ไม่นำบทบัญญัติในส่วนที่เกี่ยวกับการจ่ายเงินสินบนหรือเงินรางวัลตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากรมาใช้ในการเก็บอากร เงินเพิ่ม และเบี้ยปรับ ที่จัดเก็บได้จากอากรตอบโต้การทุ่มตลาด

ง. การคืนอากรตอบโต้การทุ่มตลาด

พระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. 2542 มาตรา 5 วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของกรมศุลกากร และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวงตามมาตรา 11 เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้” ซึ่งมาตรา 11⁸⁰ บัญญัติว่า “เว้นแต่พระราชบัญญัตินี้จะบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น การคืนอากรหรือหลักประกันการชำระอากรตามพระราชบัญญัตินี้ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง” ดังนั้น

⁷⁹ มาตรา 7 การตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุน และการตอบโต้การหลบเลี่ยง มาตราการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุน ให้คำนึงถึงประโยชน์ของอุตสาหกรรมภายใน ผู้บริโภค และประโยชน์สาธารณะประกอบกัน

⁸⁰ มาตรา 11 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562

หลักเกณฑ์และวิธีการในการคืนอากรตอบโต้การทุ่มตลาดจึงมีทั้งกรณีที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง ซึ่งออกโดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง และกรณีที่มีได้กำหนดไว้ในกฎกระทรวง เนื่องจาก บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. 2542 ได้บัญญัติหลักเกณฑ์และวิธีการไว้เป็นอย่างอื่น โดยพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาด และการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. 2542 ได้บัญญัติเกี่ยวกับการคืนอากรตอบโต้ การทุ่มตลาดไว้ ในกรณีดังต่อไปนี้

(1) มาตรา 49/2⁸¹ บัญญัติว่า “ผู้นำเข้าอาจยื่นคำขอคืนอากรตอบโต้ การทุ่มตลาดต่อกรมศุลกากรได้หากภายหลังปรากฏว่ามีการส่งสินค้าที่ได้ชำระอากรตอบโต้ การทุ่มตลาดกลับออกไปนอกราชอาณาจักร และให้เป็นอำนาจของกรมศุลกากรในการพิจารณา คืนอากรตอบโต้การทุ่มตลาด ทั้งนี้ ให้นำมาตรา 28 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 บทกำหนดโทษที่เกี่ยวข้อง และบทบัญญัติในส่วนที่เกี่ยวกับการเปรียบเทียบ มาใช้บังคับโดยอนุโลม”

มาตรา 49/2 จึงเป็นการคืนอากรตอบโต้การทุ่มตลาดในกรณีที่ได้มีการส่ง สินค้าที่ได้ชำระอากรตอบโต้การทุ่มตลาดกลับออกไปนอกราชอาณาจักร (Re-Export) ตามกฎหมาย ว่าด้วยศุลกากร ซึ่งมาตรา 28 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 ให้ผู้นำของเข้ามีสิทธิขอคืน อากรขาเข้าสำหรับของที่ส่งกลับออกไปนอกราชอาณาจักรได้ หากเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมาย กำหนด ประกอบกับมาตรา 49/2 ให้นำบทกำหนดโทษที่เกี่ยวข้อง และบทบัญญัติในส่วนที่เกี่ยวกับ การเปรียบเทียบมาใช้บังคับโดยอนุโลม

(2) ในกรณีที่มีความเสียหายอย่างสำคัญที่เกิดแก่อุตสาหกรรมภายใน หรือมี ความเสียหายอย่างสำคัญที่อาจเกิดแก่อุตสาหกรรมภายในซึ่งถ้ามิได้มีการใช้มาตรการชั่วคราวมาก่อน น่าจะทำให้เกิดความเสียหายอย่างสำคัญได้ และคณะกรรมการกำหนดให้เรียกเก็บอากรตอบโต้ การทุ่มตลาดตั้งแต่มีการใช้มาตรการชั่วคราว หากอากรตอบโต้การทุ่มตลาดที่คณะกรรมการกำหนดนั้น มีอัตราสูงกว่าอากรชั่วคราว ส่วนต่างที่เกิดขึ้นนั้นจะเรียกเก็บมิได้ แต่ถ้าอากรตอบโต้การทุ่มตลาดมี อัตราต่ำกว่าอากรชั่วคราว ก็ให้คืนผลต่างของอากรส่วนที่เกินให้ด้วย (มาตรา 51)

(3) ในกรณีที่มีความเสียหายอย่างสำคัญที่อาจเกิดแก่อุตสาหกรรมภายใน หรืออุปสรรคล่าช้าอย่างสำคัญต่อการก่อตั้งหรือการพัฒนาอุตสาหกรรมภายใน และคณะกรรมการ กำหนดให้เรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาดได้ตั้งแต่วันที่มิควาวินิจฉัยขั้นที่สุดว่ามีความเสียหาย

⁸¹ มาตรา 49/2 เพิ่มโดยพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจาก ต่างประเทศ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562

เช่นว่านั้นแล้วแต่กรณี และอากรที่เรียกเก็บหรือหลักประกันต่าง ๆ ที่ได้บังคับใช้ตามมาตรการชั่วคราวให้คืนโดยไม่ชักช้า

ในกรณีที่คณะกรรมการมีคำวินิจฉัยขั้นที่สุดว่าไม่มีการทุ่มตลาดหรือไม่มีความเสียหาย บรรดาอากรชั่วคราวที่เรียกเก็บหรือหลักประกันที่ให้ไว้ตามมาตรการชั่วคราวให้คืนโดยไม่ชักช้า (มาตรา 52)

(4) ผู้นำเข้าอาจขอคืนอากรตอบโต้การทุ่มตลาดในขณะหนึ่งขณะใดได้ ถ้าผู้นั้นพิสูจน์ได้ว่าไม่มีส่วนเหลือมการทุ่มตลาด หรือส่วนเหลือมการทุ่มตลาดลดลงต่ำกว่าอากรตอบโต้การทุ่มตลาดที่ใช้บังคับ การขอคืนอากรดังกล่าวให้ยื่นคำขอต่อกรมการค้าต่างประเทศภายในหกเดือน นับแต่วันชำระอากร การพิจารณาคืนอากรต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่คณะกรรมการรับคำขอ เว้นแต่ในกรณีที่มีเหตุจำเป็นให้ขยายเวลาได้อีกไม่เกินหกเดือน (มาตรา 59)

กรมศุลกากรได้มีหนังสือ ที่ กค 0605/05866 ลงวันที่ 3 กันยายน 2544 ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ขอรื้อปัญหาข้อกฎหมายตามพระราชบัญญัติการทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. 2542 ที่เป็นอุปสรรคต่อการยกเว้นการทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ มีประเด็นปัญหาว่า การคืนอากรตามมาตรา 31 เมื่อคณะกรรมการพิจารณาการทุ่มตลาดและการอุดหนุนขอให้กรมศุลกากรเรียกหลักประกันอากรตามพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. 2542 แล้ว กฎหมายมาตรานี้ไม่ได้บัญญัติว่าให้คืน เหมือนเช่นมาตรา 51 และมาตรา 52 กรมศุลกากรจึงไม่อาจยกเว้นการทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. 2542 แล้ว กฎหมายมาตรานี้ไม่ได้บัญญัติว่าให้คืน เหมือนเช่นมาตรา 51 และมาตรา 52 กรมศุลกากรจึงไม่อาจยกเว้นการทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. 2542 แล้ว กฎหมายมาตรานี้ไม่ได้

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ 6) มีความเห็นว่าในกรณีการคืนหลักประกันอากรที่เรียกเก็บตามมาตรา 31 พระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. 2542 ไม่ได้บัญญัติกรณีการคืนหลักประกันอากรไว้ แต่บัญญัติให้กรมศุลกากรมีอำนาจเรียกหลักประกันตามจำนวนที่คณะกรรมการพิจารณาการทุ่มตลาดและการอุดหนุนมีคำขอ หากต่อมาเหตุที่จะเรียกหลักประกันอากรดังกล่าวหมดไปก็ต้องคืนหลักประกันอากรให้กับผู้ถูกเรียกให้วางหลักประกันอากร ดังนั้น กรมศุลกากรจึงมีหน้าที่คืนหลักประกันอากรแทนคณะกรรมการฯ ทั้งนี้โดยอาศัยบทบัญญัติตามพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. 2542 ที่ให้คณะกรรมการในการขอให้กรมศุลกากรเรียกเก็บหลักประกันอากรดังกล่าว ซึ่งย่อมรวมถึงกรณีการขอให้คืนด้วย นอกจากนี้ในการออกกฎกระทรวงกำหนดเกี่ยวกับ

หลักเกณฑ์และวิธีการของการคืนอากรนั้น พระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุน ซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. 2542 ก็ได้ให้อำนาจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังสามารถออกกฎกระทรวงได้ตามมาตรา 5 ประกอบมาตรา 11 ด้วยแล้ว⁸²

2.2.1.6 ระยะเวลาตอบโต้การทุ่มตลาดและการทบทวน

ตามบทบัญญัติมาตรา 55 แห่งพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. 2542 อากรตอบโต้การทุ่มตลาดให้นำมาใช้ได้ตลอดเวลาที่มีการทุ่มตลาดและมีความเสียหาย แต่ไม่เกิน 5 ปีนับแต่วันเริ่มใช้บังคับหรือนับแต่วันที่ผลการทบทวนครั้งสุดท้าย โดยการทบทวนนั้นสามารถกระทำได้ในกรณีดังต่อไปนี้

(1) กรณีคณะกรรมการเห็นสมควรหรือเมื่อมีคำขอทบทวนความจำเป็นในการใช้บังคับอากรตอบโต้การทุ่มตลาดต่อไปจากผู้มีส่วนได้เสียหลังจากได้ใช้บังคับอากรตอบโต้การทุ่มตลาดมาแล้วไม่น้อยกว่าหนึ่งปี โดยในคำขอดังกล่าวผู้มีส่วนได้เสียอาจขอให้ คณะกรรมการพิจารณาทบทวนเพื่อยุติการเรียกเก็บหรือเปลี่ยนแปลงอัตราอากรตอบโต้การทุ่มตลาดได้ แต่ต้องเสนอพยานหลักฐานเพียงพอเกี่ยวกับปัญหาการทุ่มตลาดหรือความเสียหายที่สมควรให้มีการทบทวนการใช้บังคับอากรดังกล่าวในระหว่างนั้น การพิจารณาการทบทวนจะต้องพิจารณาโดยรวดเร็วและจะต้องเสร็จสิ้นภายในหนึ่งปีนับแต่วันประกาศให้มีการทบทวน ทั้งนี้ การพิจารณาทบทวนไม่กระทบถึงการเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาดในระหว่างนั้น

(2) เมื่อคณะกรรมการเห็นสมควรให้ทบทวนหรือเมื่อบุคคลหรือคณะบุคคลมีคำขอในนามของอุตสาหกรรมภายในให้ทบทวนภายในเวลาที่กระทรวงพาณิชย์ประกาศกำหนด และคณะกรรมการมีคำวินิจฉัยว่าการยุติการเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาด จะทำให้มีการทุ่มตลาดและความเสียหายต่อไปหรือฟื้นคืนมาอีก ทั้งนี้ การพิจารณาทบทวนจะต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่วันประกาศให้มีการทบทวน และการพิจารณาทบทวนไม่กระทบถึงการเรียกเก็บอากรในระหว่างระยะเวลาที่อากรตอบโต้การทุ่มตลาดตามวรรคหนึ่งยังมีผลใช้บังคับ แต่หากการพิจารณาทบทวนไม่แล้วเสร็จหลังพ้นกำหนดระยะเวลาที่อากรตอบโต้การทุ่มตลาดมีผลใช้บังคับ ให้คณะกรรมการเรียกหลักประกันการชำระอากรในระหว่างนั้นจนกว่าผลการพิจารณาทบทวนจะใช้บังคับ

ในกรณีที่คณะกรรมการมีคำวินิจฉัยว่าการยุติการเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาด จะทำให้มีการทุ่มตลาดและความเสียหายต่อไปหรือฟื้นคืนมาอีก ให้เรียกเก็บอากรตอบโต้

⁸² บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการคืนหลักประกันอากรและอากรตอบโต้การทุ่มตลาด (เรื่องเสร็จที่ 533/2545)

การทุ่มตลาดตั้งแต่วันที่มีการเรียกหลักประกันการชำระอากร ในกรณีที่คณะกรรมการมีคำวินิจฉัย ให้อยู่ติการเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาด บรรดาหลักประกันการชำระอากรที่ไว้ไว้ในระหว่าง การทบทวน ให้คืนโดยไม่ชักช้า

(3) กรณีที่ผู้ส่งออกจากต่างประเทศหรือผู้ผลิตสินค้าในต่างประเทศรายใด ซึ่งมีได้ส่งสินค้าทุ่มตลาดเข้ามาในช่วงระยะเวลาที่นำข้อมูลมาใช้เพื่อการไต่สวนการทุ่มตลาดแต่ได้ส่ง สินค้าทุ่มตลาดเข้ามาหลังช่วงระยะเวลาดังกล่าว อาจขอให้ทบทวนการเรียกเก็บอากรตอบโต้ การทุ่มตลาดสำหรับตนเป็นการเฉพาะรายได้ โดยต้องแสดงให้เห็นว่าตนไม่มีความเกี่ยวข้องกับ ผู้ส่งออกจากต่างประเทศหรือผู้ผลิตสินค้าในต่างประเทศรายอื่นซึ่งอยู่ในบังคับถูกเรียกเก็บอากรตอบโต้ การทุ่มตลาดดังกล่าว ให้ถือว่าผู้ขอทบทวนมีความเกี่ยวข้องกับผู้ส่งออกจากต่างประเทศหรือผู้ผลิต สินค้าในต่างประเทศรายอื่น ถ้าปรากฏว่าฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งสามารถควบคุมอีกฝ่ายหนึ่ง หรือทั้งสองฝ่าย ถูกควบคุมโดยบุคคลที่สาม หรือทั้งสองฝ่ายร่วมกันควบคุมบุคคลที่สาม ทั้งนี้ ไม่ว่าโดยทางตรงหรือ ทางอ้อม โดยให้ถือว่าฝ่ายหนึ่งควบคุมอีกฝ่ายหนึ่งได้ ถ้าฝ่ายแรกอยู่ในฐานะ ทางกฎหมายหรือ ทางปฏิบัติที่จะยับยั้งหรือสั่งการฝ่ายหลังได้

ในระหว่างการทบทวนจะเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาดกับสินค้านำเข้า ที่ส่งออกหรือผลิตจากผู้ขอทบทวนดังกล่าวไม่ได้ แต่คณะกรรมการอาจขอให้กรมศุลกากรเรียก หลักประกันอากรก็ได้ โดยให้กรมศุลกากรมีอำนาจเรียกหลักประกันอากรตามจำนวนที่คณะกรรมการ มีคำขอ และในกรณีที่คณะกรรมการมีคำวินิจฉัยว่ามีการทุ่มตลาด ให้เรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่ม ตลาดย้อนหลังไปนับแต่วันที่ประกาศให้มีการทบทวน แต่หากคณะกรรมการมีคำวินิจฉัยว่าไม่มี การทุ่มตลาด ให้คืนหลักประกันอากรที่เรียกไว้โดยไม่ชักช้า การพิจารณาทบทวนจะต้องดำเนินการ ให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่วันประกาศให้มีการทบทวน

2.2.1.7 การอุดหนุนและการตอบโต้การอุดหนุน

การอุดหนุนตามพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุน ซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. 2542 ได้แก่ การได้รับประโยชน์อย่างหนึ่งอย่างใดเนื่องจากรัฐบาล กระทำการดังต่อไปนี้

(1) ให้ความช่วยเหลือทางการเงิน ซึ่งหมายความรวมถึง

(ก) การกระทำใด ๆ เกี่ยวกับการโอนเงิน เช่น การให้เงิน การให้กู้ยืมเงิน การเข้าร่วมทุน หรือการกระทำใดเกี่ยวกับการเพิ่มขีดความสามารถทางการเงิน หรือการลดภาระหนี้ เช่น การค้ำประกันเงินกู้

(ข) การทำให้รายได้ที่รัฐบาลพึงจะจัดเก็บได้ตามปกติต้องสูญเสียไป เช่น การให้เครดิตภาษีหรือการให้สิ่งจูงใจทางภาษีอากรอื่น แต่การให้สินค้าส่งออกได้รับการยกเว้นหรือ

ลดหย่อนภาษีอากรประเภทที่เรียกเก็บจากสินค้าชนิดเดียวกันที่ใช้เพื่อการบริโภคภายในประเทศ หรือ การคืนภาษีอากรดังกล่าวในจำนวนไม่เกินภาระภาษีอากรที่เกิดขึ้นไม่ถือว่าเป็นการให้ความช่วยเหลือทางการเงิน

(ค) การจัดหาสินค้าหรือบริการอื่นใดนอกจากสาธารณูปโภคทั่วไป หรือ การซื้อสินค้า หรือ

(ง) การให้เงินผ่านกลไกสนับสนุนทางการเงิน หรือการมอบหมายหรือ สิ่งให้เอกชนดำเนินการอย่างหนึ่งอย่างใดตาม (ก) (ข) หรือ (ค) ซึ่งไม่แตกต่างจากการดำเนินการ ตามปกติที่รัฐบาลพึงดำเนินการเอง

(2) ให้การสนับสนุนด้านรายได้หรือด้านราคาไม่ว่าในรูปแบบใดทั้งทางตรงและ ทางอ้อมเพื่อเพิ่มการส่งออกสินค้าใดหรือลดการนำเข้าสินค้าใด

โดยที่ การอุดหนุนที่มีลักษณะเจาะจงและก่อให้เกิดความเสียหายแก่ อุตสาหกรรมภายในเป็นการกระทำอันมิชอบที่อาจตอบโต้ได้ และการตอบโต้การอุดหนุนให้คำนึงถึง ประโยชน์ของอุตสาหกรรมภายใน ผู้บริโภค และประโยชน์สาธารณะประกอบกัน ซึ่งการพิจารณาว่า การอุดหนุนใดที่ให้แก่วิสาหกิจบางรายจะเป็นการอุดหนุนที่มีลักษณะเจาะจงหรือไม่ ต้องมี พยานหลักฐานโดยตรงสนับสนุน และให้พิจารณาจากหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

(1) การที่รัฐบาลให้การอุดหนุนแก่วิสาหกิจบางรายโดยชัดแจ้ง เป็นการอุดหนุน ที่มีลักษณะเจาะจง

(2) การอุดหนุนที่มีกฎหมาย กฎ หรือระเบียบกำหนดหลักเกณฑ์หรือเงื่อนไข เกี่ยวกับการได้รับการอุดหนุนและจำนวนเงินอุดหนุนที่ใช้เป็นการทั่วไปและมีการปฏิบัติตาม หลักเกณฑ์หรือเงื่อนไขนั้นอย่างเคร่งครัด ไม่เป็นการอุดหนุนที่มีลักษณะเจาะจง ทั้งนี้ หลักเกณฑ์ หรือ เงื่อนไขดังกล่าวต้องไม่เอื้อประโยชน์แก่วิสาหกิจบางรายมากกว่าวิสาหกิจรายอื่น และต้องสอดคล้อง กับเหตุผลพื้นฐานทางเศรษฐกิจ เช่น การกำหนดจำนวนลูกจ้างหรือขนาดของวิสาหกิจ

(3) ในกรณีที่ไม่เข้าหลักเกณฑ์การอุดหนุนที่มีลักษณะเจาะจงตาม (1) และ (2) หากคณะกรรมการมีเหตุอันควรเชื่อได้ว่าการอุดหนุนที่มีลักษณะเจาะจงโดยพฤตินัย คณะกรรมการ อาจนำปัจจัยอื่นดังต่อไปนี้มาพิจารณาประกอบด้วย (ก) การจำกัดจำนวนวิสาหกิจที่จะได้รับการ อุดหนุน (ข) การให้วิสาหกิจบางรายได้รับหรือได้ใช้ประโยชน์จากการอุดหนุนมากกว่าวิสาหกิจ รายอื่น (ค) จำนวนเงินอุดหนุนที่ให้แก่วิสาหกิจบางรายมีส่วนที่มากกว่าที่ให้แก่วิสาหกิจรายอื่น และ (ง) การมีดุลพินิจที่จะเลือกให้การอุดหนุน ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงความหลากหลายทางเศรษฐกิจ ที่เกี่ยวข้อง และระยะเวลาที่มีโครงการอุดหนุนดังกล่าวด้วย

(4) การอุดหนุนที่ให้แก่วิสาลักษณ์บางรายที่ตั้งอยู่ในบางพื้นที่ทางภูมิศาสตร์เป็นการอุดหนุน ที่มีลักษณะเจาะจง แต่หากการอุดหนุนนั้นเป็นการกำหนดหรือเปลี่ยนแปลงอัตราภาษีอากรที่มี หลักเกณฑ์หรือเงื่อนไขใช้บังคับเป็นการทั่วไป ไม่ถือว่าเป็นการอุดหนุนที่มีลักษณะเจาะจง

(5) การอุดหนุนดังต่อไปนี้ให้ถือว่าเป็นการอุดหนุนที่มีลักษณะเจาะจง

(5.1) การอุดหนุนที่มีเงื่อนไขเพื่อการส่งออกไม่ว่าโดยนิதியหรือโดยพฤตินัย และให้รวมถึงการอุดหนุนตามลักษณะที่กำหนดในกฎกระทรวง ทั้งนี้ การอุดหนุนที่มีเงื่อนไขเพื่อการส่งออก โดยพฤตินัย ได้แก่ การอุดหนุนที่มีเงื่อนไขขึ้นอยู่กับการส่งออกหรือรายได้จากการส่งออก ทั้งที่เกิดขึ้นจริงหรือที่คาดการณ์ไว้

(5.2) การอุดหนุนที่มีเงื่อนไขเพื่อให้มีการใช้สินค้าที่ผลิตในประเทศ แหล่งกำเนิดมากกว่าสินค้านำเข้า

2.2.1.8 กระบวนการในส่วนเพื่อเก็บอากรตอบโต้การอุดหนุน

กระบวนการในส่วนเพื่อเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาดตามที่ได้กล่าวมาข้างต้น นำมาใช้กับกรณีการเก็บอากรตอบโต้การอุดหนุนด้วย โดยมาตรา 70 แห่งพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. 2542 ให้นำบทบัญญัติหมวด 2 หมวด 3 หมวด 4 หมวด 5 หมวด 6 หมวด 7 หมวด 8 และหมวด 9 มาใช้บังคับโดยอนุโลม เว้นแต่ ในกรณีดังต่อไปนี้

(1) บทบัญญัติแห่งมาตรา 42 (2) และ (3) มิให้ใช้บังคับในการใช้มาตรการชั่วคราว กล่าวคือ หลักเกณฑ์ในการใช้มาตรการชั่วคราวที่ว่า (2) ถ้ามีคำขอของผู้ส่งออกจากต่างประเทศที่มีสัดส่วนมากพอสมควร คณะกรรมการจะประกาศขยายเวลาเก็บอากรชั่วคราวเกินกว่าสี่เดือนแต่ไม่เกินหกเดือนก็ได้ และ (3) ในกรณีมีการพิจารณาประเด็นว่าถ้าเรียกเก็บอากรต่ำกว่าส่วนเหลือของการทุ่มตลาดจะเพียงพอต่อการขจัดความเสียหายที่เกิดขึ้นได้หรือไม่ คณะกรรมการจะประกาศขยายเวลาการเก็บอากรชั่วคราวกรณีปกติเกินกว่าสี่เดือนแต่ไม่เกินหกเดือนหรือกรณีตาม (2) เกินกว่าหกเดือนแต่ไม่เกินเก้าเดือนก็ได้ หลักเกณฑ์เช่นนี้จะไม่นำมาใช้บังคับแก่กรณีอากรตอบโต้การอุดหนุน

(2) ความตกลงเพื่อระงับการอุดหนุนระหว่างผู้ส่งออกกับกรมการค้าต่างประเทศ จะต้องได้รับความเห็นชอบจากประเทศผู้ส่งออกด้วย

2.2.1.9 อากรตอบโต้การอุดหนุน

ก. การกำหนดอัตราอากรตอบโต้การอุดหนุน

การคำนวณอากรตอบโต้การอุดหนุนให้คำนวณจากประโยชน์ที่ได้รับในช่วงระยะเวลาที่นำข้อมูลมาใช้เพื่อการไต่สวนการอุดหนุน โดยกำหนดเป็นอัตราต่อหน่วยของสินค้าของผู้ที่ได้รับการอุดหนุนแต่ละราย ถ้าผู้รับการอุดหนุนมีภาระหรือต้องเสียค่าใช้จ่ายส่วนใดให้แก่รัฐบาลที่ให้การอุดหนุน ผู้รับการอุดหนุนจะขอให้หักค่าใช้จ่ายดังกล่าวออกก็ได้ แต่ภาระการพิสูจน์ข้อเท็จจริงดังกล่าวเป็นของผู้รับการอุดหนุน อากรตอบโต้การอุดหนุนนั้นให้กำหนดเพียงเพื่อขจัดความเสียหาย และจะเกินกว่าประโยชน์ที่ผู้รับการอุดหนุนได้รับมิได้

ข. การเรียกเก็บอากรตอบโต้การอุดหนุน

ในการเรียกเก็บอากรตอบโต้การอุดหนุนนั้น พระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. 2542 มาตรา 70 ให้นำบทบัญญัติในส่วนของอากรตอบโต้การทุ่มตลาดมาใช้บังคับโดยอนุโลม ดังนั้น ในกรณีที่มีการเรียกเก็บอากรตอบโต้การอุดหนุนจากสินค้าใด จึงต้องนำบทบัญญัติกฎหมายว่าด้วยศุลกากรและกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากรมาใช้บังคับกับการเรียกเก็บอากรดังกล่าวเสมือนอากรนั้นเป็นอากรขาเข้าตามกฎหมายนั้น เช่นเดียวกับการเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาด

ค. กรณีที่ผู้นำเข้าไม่ชำระหรือชำระอากรตอบโต้การอุดหนุนไม่ครบถ้วนหรือค้างชำระค่าอากรตอบโต้การอุดหนุน

มาตรา 70/1 แห่งพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. 2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562 ได้เพิ่มเติมบทบัญญัติที่เกี่ยวกับการดำเนินการของกรมศุลกากร ในกรณีที่ผู้นำเข้าไม่ชำระอากรหรือชำระอากรตอบโต้การอุดหนุนไม่ครบถ้วนหรือค้างชำระค่าอากรดังกล่าว ให้เป็นอำนาจของกรมศุลกากรในการเรียกเก็บอากรเงินเพิ่มและเบี้ยปรับ การกักของ การยึดหรืออายัดทรัพย์สิน การขายทอดตลาด และการดำเนินการเกี่ยวกับของตกค้าง รวมทั้งการลดเงินเพิ่ม งดหรือลดเบี้ยปรับ ทุเลาการชำระอากรตอบโต้การอุดหนุนเงินเพิ่มและเบี้ยปรับ ในกรณีที่ผู้นำเข้าไม่เห็นด้วยกับการประเมินอากร เงินเพิ่มและเบี้ยปรับ การลดเงินเพิ่ม และงดหรือลดเบี้ยปรับของกรมศุลกากร ให้อุทธรณ์ต่อคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร ให้นำบทบัญญัติกฎหมายว่าด้วยศุลกากรและกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากรมาใช้บังคับแก่การดำเนินการดังกล่าวโดยอนุโลม แต่บทบัญญัติในส่วนที่เกี่ยวกับการจ่ายเงิน

สินบนหรือเงินรางวัลตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากรไม่นำมาใช้ในการเก็บอากร เงินเพิ่ม และเบี้ยปรับที่จัดเก็บได้จากอากรตอบโต้การอุดหนุน

ง. การคืนอากรตอบโต้การอุดหนุน

นอกจากที่ให้นำบทบัญญัติในส่วนของอากรตอบโต้การทุ่มตลาดมาใช้บังคับโดยอนุโลมตามมาตรา 70 แล้ว มาตรา 70/2 แห่งพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. 2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562 บัญญัติว่า “ผู้นำเข้าอาจยื่นคำขอคืนอากรตอบโต้การอุดหนุนต่อกรมศุลกากรได้ หากภายหลังปรากฏว่ามีการส่งสินค้าที่ได้ชำระอากรตอบโต้การอุดหนุนกลับออกไปนอกราชอาณาจักร และให้เป็นอำนาจของกรมศุลกากรในการพิจารณาคืนอากรตอบโต้การอุดหนุน ทั้งนี้ ให้นำมาตรา 28 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 บทกำหนดโทษที่เกี่ยวข้อง และบทบัญญัติในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเปรียบเทียบ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

มาตรา 70/2 จึงเป็นการคืนอากรตอบโต้การทุ่มตลาดในกรณีที่ได้มีการส่งสินค้าที่ได้ชำระอากรตอบโต้การอุดหนุนกลับออกไปนอกราชอาณาจักร (Re-Export) ตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร ซึ่งมาตรา 28 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 ให้ผู้นำของเข้ามีสิทธิขอคืนอากรขาเข้าสำหรับของที่ส่งกลับออกไปนอกราชอาณาจักรได้ หากเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด ประกอบกับมาตรา ให้นำบทกำหนดโทษที่เกี่ยวข้อง และบทบัญญัติในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเปรียบเทียบมาใช้บังคับโดยอนุโลม เช่นเดียวกับอากรตอบโต้การทุ่มตลาด

2.2.1.10 การอุทธรณ์คำวินิจฉัยต่อศาล

พระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดกระบวนการอุทธรณ์คำวินิจฉัยขั้นที่สุด และคำวินิจฉัยในการขอให้ทบทุนของคณะกรรมการพิจารณาการทุ่มตลาดและการอุดหนุนต่อศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ โดยมาตรา 61 บัญญัติว่า

“ผู้ใดไม่พอใจคำวินิจฉัยขั้นที่สุดของคณะกรรมการตามมาตรา 49 หรือคำวินิจฉัยของคณะกรรมการในการขอให้ทบทุนตามมาตรา 56 มาตรา 57 มาตรา 58 และมาตรา 59 ให้อุทธรณ์คำวินิจฉัยดังกล่าวต่อศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศได้ภายในสามสิบวัน นับแต่วันได้รับแจ้งคำวินิจฉัยนั้น

การอุทธรณ์ตามวรรคหนึ่งไม่เป็นเหตุให้ทุเลาการเรียกเก็บหรือคืนอากรตามพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศจะสั่งเป็นอย่างอื่น”

จากบทบัญญัติข้างต้น การอุทธรณ์คำวินิจฉัยของคณะกรรมการพิจารณา การทุ่มตลาดและการอุดหนุนต่อศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศนั้น สามารถอุทธรณ์ได้เฉพาะในกรณีดังต่อไปนี้

- (1) กรณีมีคำวินิจฉัยขั้นที่สุดให้เรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาด ตามมาตรา 49
- (2) กรณีมีคำวินิจฉัยให้ยกเลิกการเก็บอากรหรือให้เปลี่ยนแปลงอากร หรือให้ ยกคำขอ ตามมาตรา 56
- (3) กรณีมีคำวินิจฉัยให้ยกคำขอหรือให้เรียกเก็บอากรต่อไป ตามมาตรา 57
- (4) กรณีมีคำวินิจฉัยยกคำขอหรือพิจารณากำหนดอัตราอากรที่เรียกเก็บ อัตราใหม่สำหรับผู้ผลิตหรือผู้ส่งออกจากต่างประเทศรายใหม่ ตามมาตรา 58
- (5) กรณีมีคำวินิจฉัยให้คืนอากรสำหรับส่วนเหลือของการทุ่มตลาดหรือปริมาณ การอุดหนุนที่ลดน้อยลง หรือให้ยกคำขอ ตามมาตรา 59
- (6) ให้นำบทบัญญัติมาตรา 61 มาใช้บังคับแก่การพิจารณากำหนดอากร ตอบโต้การอุดหนุน ตามมาตรา 70

2.2.2 กฎหมายว่าด้วยมาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น

ภายหลังจากที่ประเทศไทยเข้าเป็นสมาชิกองค์การการค้าโลกแล้ว ในขณะนั้นประเทศไทยยังไม่มีกฎหมายที่ว่าด้วยมาตรการปกป้องโดยตรง มีเพียงอำนาจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ในการใช้มาตรการในลักษณะที่เป็นการปกป้องอุตสาหกรรมภายในประเทศ โดยอาศัยอำนาจตามมาตรา 5 แห่งพระราชบัญญัติการส่งออกไปนอกและการนำเข้าในราชอาณาจักรซึ่งสินค้า พ.ศ. 2522 แต่ก็ได้มีการกำหนดรายละเอียด กฎเกณฑ์ เงื่อนไข หรือกระบวนการใดส่วนที่สอดคล้องกับความตกลงว่าด้วยมาตรการปกป้อง และภายหลังจากที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ได้มีประกาศกระทรวงพาณิชย์เกี่ยวกับการไต่สวนการทุ่มตลาดและการอุดหนุน คณะกรรมการการค้าต่างประเทศภายใต้พระราชบัญญัติการส่งออกไปนอกและการนำเข้าในราชอาณาจักรซึ่งสินค้า พ.ศ. 2522 ก็ได้มีคำสั่งที่ 1/2539 ลงวันที่ 4 มกราคม 2539 แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อพิจารณาดำเนินการมาตรการปกป้องของไทย⁸³ จัดทำร่างประกาศกระทรวงพาณิชย์ว่าด้วยการกำหนด มาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น ให้สอดคล้องกับความตกลงว่าด้วยมาตรการปกป้อง

⁸³ ประกอบด้วยนายสกล หาญสุทธีวรินทร์ นักวิชาการพาณิชย์ 9 กรมการค้าต่างประเทศ เป็นประธานอนุกรรมการ มีผู้แทนจากสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร กรมส่งเสริมอุตสาหกรรม กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์ กรมการค้าภายใน กรมศุลกากร สำนักงานเศรษฐกิจการคลัง เป็นอนุกรรมการ และกรมการค้าต่างประเทศเป็นอนุกรรมการและเลขานุการ

ภายหลังจึงได้มีการประกาศใช้ประกาศกระทรวงพาณิชย์ ว่าด้วยการกำหนดมาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น พ.ศ. 2542 เพื่อคุ้มครองอุตสาหกรรมภายในมิให้เกิดความเสียหายจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น ภายใต้พันธกรณีตามความตกลงเรื่องมาตรการปกป้องขององค์การการค้าโลก และต่อมาได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมเพื่อให้ครอบคลุมถึงการดำเนินการและกำหนดมาตรการปกป้องตามที่กำหนดไว้ในความตกลงการค้าเสรีหรือความตกลงอื่นในลักษณะเดียวกันที่ประเทศไทยมีข้อผูกพัน นอกเหนือจากพันธกรณีตามความตกลงภายใต้องค์การการค้าโลก ตามประกาศกระทรวงพาณิชย์ ว่าด้วยการกำหนดมาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2548

และด้วยเหตุที่ประกาศกระทรวงพาณิชย์ว่าด้วยการกำหนดมาตรการปกป้องการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น พ.ศ. 2542 ซึ่งออกโดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติการส่งออกไปนอกและการนำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งสินค้า พ.ศ. 2522 ไม่ใช่กฎหมายที่บัญญัติขึ้นเพื่อใช้บังคับกับกรณีของการกำหนดมาตรการปกป้องโดยตรง จึงมีข้อจำกัดด้านขอบเขตที่จะนำมาปรับใช้กับการกำหนดมาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น กระทรวงพาณิชย์จึงเสนอให้มีกฎหมายเฉพาะว่าด้วยมาตรการปกป้องขึ้น โดยอ้างอิงบทบัญญัติตามความตกลงระหว่างประเทศว่าด้วยมาตรการปกป้องเป็นแนวทางหลักของการพิจารณากำหนดมาตรการปกป้อง⁸⁴ จึงได้มีการตราพระราชบัญญัติ มาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น พ.ศ. 2550 มีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ 5 เมษายน 2551 เป็นต้นมา โดยมีหลักการและสาระสำคัญ ดังนี้

2.2.2.1 หน่วยงานรับผิดชอบ

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์เป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติมาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น พ.ศ. 2550 และมีอำนาจออกกฎกระทรวงและประกาศเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ของกระทรวงพาณิชย์ ประกอบกับพระราชบัญญัติมาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น พ.ศ. 2550 กำหนดให้มีคณะกรรมการพิจารณามาตรการปกป้อง ประกอบด้วย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์เป็นประธานกรรมการ ปลัดกระทรวงพาณิชย์ ผู้แทนกระทรวงการคลัง ผู้แทนกระทรวงการต่างประเทศ ผู้แทนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ผู้แทนกระทรวงอุตสาหกรรม ผู้แทนกระทรวงแรงงาน ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการคุ้มครองผู้บริโภค และผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนเจ็ดคนซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งเป็นกรรมการ และให้อธิบดีกรมการค้าต่างประเทศเป็นกรรมการและเลขานุการ โดยคณะกรรมการพิจารณา มาตรการปกป้องมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

⁸⁴ บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ประกอบร่างพระราชบัญญัติมาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น พ.ศ. (เรื่องเสรีจที่ 462/2550)

- (1) พิจารณากำหนดมาตรการปกป้อง
- (2) พิจารณากำหนดการชดเชยตามมาตรา 39⁸⁵
- (3) ให้คำแนะนำในการออกกฎกระทรวงและประกาศเพื่อดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้
- (4) พิจารณาแต่งตั้งคณะอนุกรรมการ
- (5) ปฏิบัติการอื่นตามที่ได้บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ หรือตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

โดยมีกรมการค้าต่างประเทศเป็นผู้มีหน้าที่ในการไต่สวนข้อมูลการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้นและความเสียหาย และเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการพิจารณามาตรการปกป้องเพื่อพิจารณากำหนดมาตรการปกป้องต่อไป⁸⁶

ขณะเดียวกัน ในส่วนที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของกรมศุลกากร มาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติมาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น พ.ศ. 2550 ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังเป็นผู้รักษาการตามพระราชบัญญัติมาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น พ.ศ. 2550 และมีอำนาจออกกฎกระทรวงและประกาศเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัติเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของกระทรวงการคลัง

2.2.2.2 มาตรการปกป้อง

พระราชบัญญัติมาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น พ.ศ. 2550 ได้กำหนดนิยามคำว่า “มาตรการปกป้อง” หมายความว่า มาตรการที่กำหนดขึ้นเพื่อป้องกันและเยียวยาความเสียหายอันเกิดจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น และ “การนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น” หมายความว่า การนำเข้ามาในราชอาณาจักร ซึ่งสินค้าชนิดใดชนิดหนึ่งในปริมาณเพิ่มขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการเพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน หรือโดยการเปรียบเทียบกับการผลิตภายในประเทศ

⁸⁵ พระราชบัญญัติมาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น พ.ศ. 2550 มาตรา 39 “ในกรณีที่มีการใช้มาตรการปกป้องหรือขยายเวลาการใช้มาตรการปกป้องเกินกว่าสามปี อันทำให้ต้องทำความตกลงกับประเทศผู้ส่งออกที่ได้รับผลกระทบจากมาตรการปกป้อง ให้คณะกรรมการพิจารณากำหนดการชดเชยตามสิทธิที่พึงมีของประเทศผู้ส่งออกทั้งด้านสิทธิได้รับการลดหย่อนภาษีและพันธกรณีอื่น ให้ได้รับเท่าระดับเดิมตามความตกลงทั่วไปว่าด้วยภาษีศุลกากรและการค้า ค.ศ. 1994 ทั้งนี้ โดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี”

⁸⁶ พระราชบัญญัติมาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น พ.ศ. 2550 มาตรา 18 และมาตรา 20

2.2.2.3 การพิจารณาความเสียหาย

มาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติมาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น พ.ศ. 2550 ได้กำหนดความหมายไว้ดังนี้

“ความเสียหาย” หมายความว่า

(1) ความเสียหายอย่างร้ายแรงที่เกิดแก่อุตสาหกรรมภายใน โดยเป็นความเสียหายโดยรวมที่ชัดเจนที่เกิดแก่อุตสาหกรรมภายใน หรือ

(2) ความเสียหายอย่างร้ายแรงที่คุกคามอุตสาหกรรมภายใน โดยเป็นความเสียหายที่ชัดเจนว่าใกล้จะเกิดแก่อุตสาหกรรมภายใน

“อุตสาหกรรมภายใน” หมายความว่า ผู้ผลิตที่ผลิตสินค้าชนิดเดียวกันภายในประเทศ หรือผู้ผลิตที่ผลิตสินค้าชนิดเดียวกันซึ่งมีปริมาณผลผลิตรวมกันแล้วเป็นสัดส่วนที่สำคัญของปริมาณการผลิตภายในประเทศของสินค้านั้น

“สินค้าชนิดเดียวกัน” หมายความว่า สินค้าที่มีลักษณะเหมือนกันหรือคล้ายคลึงกันอย่างมากกับสินค้านำเข้าที่เพิ่มขึ้น และให้หมายรวมถึงสินค้าที่แข่งขันโดยตรงกับสินค้านั้น

ในการพิจารณาความเสียหายที่เกิดแก่อุตสาหกรรมภายในอันเนื่องมาจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้นนั้น มาตรา 16 แห่งพระราชบัญญัติมาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น พ.ศ. 2550 ให้พิจารณาจากปัจจัยทั้งหมดที่เกี่ยวข้อง จากข้อเท็จจริงและมิใช่จากข้อกล่าวหา การคาดเดา หรือความเป็นไปได้ที่ห่างไกล โดยพิจารณาปัจจัยดังต่อไปนี้

- (1) อัตราและปริมาณของการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น
- (2) ส่วนแบ่งตลาดของสินค้านำเข้าที่เพิ่มขึ้น
- (3) การเปลี่ยนแปลงของระดับการขาย
- (4) การเปลี่ยนแปลงของระดับผลผลิต
- (5) การเปลี่ยนแปลงของระดับผลิตภาพ
- (6) การเปลี่ยนแปลงของระดับกำลังการผลิตที่ใช้จริง
- (7) การเปลี่ยนแปลงของระดับกำไรและขาดทุน
- (8) การเปลี่ยนแปลงของระดับการจ้างงาน

ความเสียหายดังกล่าวต้องเป็นผลมาจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น หากมีความเสียหายเกิดขึ้นเนื่องจากเหตุอื่นในเวลาเดียวกัน นอกจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น มิให้นำความเสียหายที่เกิดจากเหตุอื่นนั้นมาเป็นข้อพิจารณา

2.2.2.4 การพิจารณากำหนดมาตรการปกป้อง

ก. การเริ่มต้นกระบวนการพิจารณา

กระบวนการพิจารณากำหนดมาตรการปกป้องอาจเริ่มต้นโดย

(1) ผู้ผลิตสินค้าชนิดเดียวกันที่มีผลผลิตตามเกณฑ์ที่กระทรวงพาณิชย์ประกาศกำหนด หรือผู้ผลิตสินค้าชนิดเดียวกันที่ได้รับการสนับสนุนจากผู้ผลิตสินค้าชนิดเดียวกันรายอื่นที่มีผลผลิตรวมกันตามเกณฑ์ที่กระทรวงพาณิชย์ประกาศกำหนด ยื่นคำขอต่อกรมการค้าต่างประเทศพร้อมหลักฐานและข้อมูลที่แสดงให้เห็นว่ามีการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้นและก่อให้เกิดความเสียหายแก่อุตสาหกรรมภายใน โดยให้ยื่นคำขอต่อกรมการค้าต่างประเทศพร้อมหลักฐานและข้อมูลที่แสดงให้เห็นว่ามีการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้นและก่อให้เกิดความเสียหายแก่อุตสาหกรรมภายใน และกรมการค้าต่างประเทศเสนอคำขอต่อคณะกรรมการพิจารณามาตรการปกป้องเพื่อพิจารณา

(2) กรมการค้าต่างประเทศเห็นว่ามีความจำเป็นการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้นและก่อให้เกิดความเสียหายแก่อุตสาหกรรมภายใน และยื่นคำขอให้คณะกรรมการพิจารณามาตรการปกป้องดำเนินการพิจารณา

เมื่อคณะกรรมการพิจารณาคำขอตาม (1) หรือ (2) แล้วพบว่ามีการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้นและมีความเสียหาย ให้กรมการค้าต่างประเทศดำเนินการไต่สวนต่อไปโดยไม่ชักช้า แต่หากคณะกรรมการพิจารณาคำขอแล้วพบว่าไม่มีการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้นหรือไม่มีความเสียหายให้กรมการค้าต่างประเทศแจ้งผลการพิจารณาดังกล่าวให้ผู้ยื่นคำขอทราบโดยไม่ชักช้า

ข. การไต่สวน

ในการพิจารณากำหนดมาตรการปกป้อง มาตรา 18 แห่งพระราชบัญญัติ มาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น พ.ศ. 2550 กำหนดให้กรมการค้าต่างประเทศเป็นผู้มีอำนาจไต่สวนข้อมูลการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้นและความเสียหาย เริ่มต้นการไต่สวนโดยการออกประกาศไต่สวนการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้นและความเสียหายในวารสารของทางราชการหรือโดยวิธีอื่นใดเพื่อให้สาธารณชนรับรู้ และแจ้งประกาศไต่สวนให้ผู้ยื่นคำขอและผู้มีส่วนได้เสียทราบด้วย

ประกาศไต่สวนอย่างน้อยต้องประกอบด้วยรายการดังต่อไปนี้

- (1) ระบุสินค้านำเข้าที่ถูกไต่สวน
- (2) วันเริ่มไต่สวน
- (3) ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้นและความเสียหาย

ในระหว่างการไต่สวน กรมการค้าต่างประเทศต้องเปิดโอกาสให้ผู้นำเข้า ผู้ส่งออก และผู้มีส่วนได้เสียอื่น ๆ เสนอหลักฐาน เอกสาร และแสดงความเห็นสนับสนุนหรือโต้แย้ง

คำขอของผู้ยื่นคำขอ โดยอย่างน้อยที่สุดต้องแสดงว่าคำขอนั้นเป็นประโยชน์ต่อสาธารณชนหรือไม่ และเมื่อได้ดำเนินการไต่สวนการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้นและความเสียหายเสร็จแล้ว กรมการค้าต่างประเทศต้องสรุปผลการไต่สวน และเสนอความเห็นต่อคณะกรรมการพิจารณามาตรการพิจารณา มาตรการปกป้องเพื่อพิจารณาต่อไป

ค. มาตรการปกป้องชั่วคราว

ในกรณีที่กรมการค้าต่างประเทศพิจารณาข้อมูลเบื้องต้นแล้วปรากฏหลักฐาน ชัดแจ้งว่าการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้นก่อให้เกิดความเสียหายหรือกำลังคุกคามที่จะก่อความเสียหาย ซึ่งหากดำเนินการล่าช้าจะก่อให้เกิดผลเสียหายที่ยากแก่การแก้ไข กรมการค้าต่างประเทศต้องเสนอ เรื่องให้คณะกรรมการเพื่อพิจารณากำหนดมาตรการปกป้องชั่วคราว

เมื่อคณะกรรมการพิจารณาแล้วเห็นว่ามีควมจำเป็นต้องกำหนดมาตรการ ปกป้องชั่วคราว โดยการประกาศเรียกเก็บอากรชั่วคราวตามอัตราที่เห็นว่าเหมาะสม อากรชั่วคราว ที่เรียกเก็บให้ถือเป็นอากรขาเข้าที่เพิ่มขึ้นจากอัตราที่พึงต้องเสียตามที่กำหนดในพิกัดอัตราศุลกากร หรือประกาศเรียกเก็บอากรตามกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากรที่ใช้อยู่ในขณะนำเข้า และให้นำ บทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยศุลกากรและกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากรมาใช้บังคับแก่การ เรียกเก็บอากรชั่วคราวเสมือนอากรดังกล่าวเป็นอากรขาเข้าตามกฎหมายนั้น โดยการเรียกเก็บอากร ชั่วคราวให้มีระยะเวลาใช้บังคับไม่เกินสองร้อยวันนับแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป⁸⁷

ง. การยุติการกำหนดมาตรการปกป้อง

การพิจารณากำหนดมาตรการปกป้องเป็นอันยุติเมื่อคณะกรรมการวินิจฉัย ขั้นที่สุดว่าไม่มีการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้นหรือไม่มีความเสียหาย และในกรณีที่มีการเก็บอากรชั่วคราว ให้คืนโดยไม่ชักช้า ทั้งนี้ หลักเกณฑ์และวิธีการคืนอากรชั่วคราว พระราชบัญญัติมาตรการปกป้อง จากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น พ.ศ. 2550 ให้เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยศุลกากรและ ระเบียบพิธีการทางศุลกากรที่เกี่ยวข้อง⁸⁸

จ. ระยะเวลาในการพิจารณากำหนดมาตรการปกป้อง

การเริ่มต้นกระบวนการพิจารณากำหนดมาตรการปกป้องจนถึงการดำเนินการ ให้มีคำวินิจฉัยขั้นที่สุดว่าให้มีการกำหนดมาตรการปกป้อง หรือคำวินิจฉัยขั้นที่สุดว่าไม่มีการนำเข้า

⁸⁷ พระราชบัญญัติมาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น พ.ศ. 2550 มาตรา 22 และมาตรา 23

⁸⁸ พระราชบัญญัติมาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น พ.ศ. 2550 มาตรา 24

สินค้าที่เพิ่มขึ้นหรือไม่มีความเสียหายและให้ยุติการพิจารณา ต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายใน สองร้อยเจ็ดสิบวันนับแต่วันประกาศใช้สวณ เว้นแต่กรณีมีเหตุจำเป็นให้ขยายเวลาได้อีกไม่เกินเก้าสิบวัน

2.2.2.5 การกำหนดและการใช้มาตรการปกป้อง

ในกรณีที่คณะกรรมการมีควาวิตถัยขั้นที่สุดว่ามีกรนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้นและมีความเสียหาย ให้กำหนดมาตรการปกป้อง โดยจะกำหนดมาตรการใดมาตรการหนึ่งหรือหลายมาตรการพร้อมกันก็ได้ ดังต่อไปนี้

(1) เรียกเก็บอากรตามอัตราที่กำหนด

ในกรณีกำหนดมาตรการปกป้องโดยการเรียกเก็บอากร อากรที่เรียกเก็บให้ถือเป็นอากรที่เพิ่มขึ้นจากอัตราที่พึงต้องเสียตามที่กำหนดในพิกัดอัตราศุลกากร หรือประกาศเรียกเก็บอากรตามกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากรที่ใช้อยู่ในขณะนำเข้า และให้นำบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยศุลกากรและกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากรมาใช้บังคับแก่การเรียกเก็บอากรดังกล่าวเสมือนเป็นอากรขาเข้าตามกฎหมายนั้น⁸⁹

ทั้งนี้ ในบางกรณี คณะกรรมการพิจารณามาตรการปกป้อง ได้กำหนดข้อยกเว้นการเรียกเก็บอากรปกป้องหรือให้เรียกเก็บอากรปกป้องในอัตราร้อยละ 0 ในกรณีที่น่าเข้ามาผลิตเพื่อการส่งออก ภายใต้กฎหมายว่าด้วยการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย กฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน และกฎหมายว่าด้วยศุลกากร โดยการยกเว้นการเรียกเก็บอากรต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการยกเว้นอากรขาเข้าเพื่อการส่งออกตามที่กฎหมายว่าด้วยการนั้นกำหนดแล้วแต่กรณี

(2) จำกัดปริมาณนำเข้า

ในกรณีกำหนดมาตรการปกป้องโดยการจำกัดปริมาณการนำเข้าต้องไม่ทำให้ปริมาณการนำเข้าลดลงต่ำกว่าปริมาณการนำเข้าที่ผ่านมา เว้นแต่จะเป็นที่ปรากฏโดยชัดแจ้งว่ามีความจำเป็นต้องจำกัดปริมาณการนำเข้าจนทำให้ปริมาณการนำเข้าลดลงกว่าเดิมจึงจะป้องกันหรือเยียวยาความเสียหายได้

(3) มาตรการอื่นใดนอกเหนือจาก (1) และ (2) ที่มีผลเป็นการลดหรือจำกัดปริมาณการนำเข้า เพื่อให้ผู้ผลิตสินค้าชนิดเดียวกันหรืออุตสาหกรรมภายในมีโอกาสดำเนินการตามแผนปรับตัวตามที่คณะกรรมการเห็นสมควร

⁸⁹ พระราชบัญญัติมาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น พ.ศ. 2550 มาตรา 28

โดยมาตรการปกป้องที่จะกำหนดขึ้นนั้นให้ใช้บังคับกับสินค้านำเข้าที่เพิ่มขึ้น โดยไม่คำนึงถึงแหล่งที่มาของสินค้า และให้ใช้เท่าที่จำเป็นเพื่อป้องกันหรือเยียวยาความเสียหายและ เพื่อให้ผู้ผลิตสินค้าชนิดเดียวกันหรืออุตสาหกรรมภายในมีระยะเวลาในการปรับตัว

2.2.2.6 ระยะเวลาในการใช้มาตรการปกป้องและการทบทวน

มาตรการปกป้องที่ประกาศใช้ ให้มีผลบังคับใช้ในระยะเวลาเท่าที่จำเป็น แต่ไม่เกินสี่ปีนับแต่วันประกาศใช้บังคับ โดยกำหนดให้มีการทบทวนการใช้มาตรการปกป้อง ภายใต้งี้อันต่อไป

(1) ในกรณีที่มาตรการปกป้องมีผลบังคับใช้เกินกว่าหนึ่งปี ให้ผ่อนคลา ยมาตรการดังกล่าวลงตามลำดับ

(2) ในกรณีที่มาตรการปกป้องมีผลบังคับใช้เกินกว่าสามปี ให้คณะกรรมการ พิจารณาทบทวนว่าสมควรใช้มาตรการดังกล่าวต่อไปหรือไม่ โดยต้องดำเนินการภายในระยะเวลา ครั้งแรกของระยะเวลาที่กำหนดให้ใช้มาตรการปกป้องนั้น

(3) เมื่อคณะกรรมการเห็นสมควร หรือเมื่อมีคำร้องขอภายในระยะเวลา ที่กระทรวงพาณิชย์ประกาศกำหนดจากผู้ผลิตสินค้าชนิดเดียวกันหรืออุตสาหกรรมภายในว่า มี ความจำเป็นต้องขยายเวลาการบังคับใช้มาตรการปกป้องต่อไปอีกเพื่อป้องกันมิให้เกิดความเสียหาย โดยมีหลักฐานแสดงว่าอุตสาหกรรมภายในอยู่ระหว่างการปรับตัว ให้ขยายเวลาการบังคับใช้มาตรการ ปกป้องต่อไปอีกได้ตามที่จำเป็น แต่ทั้งนี้ ระยะเวลาที่บังคับใช้มาตรการปกป้องทั้งหมด เมื่อรวม ระยะเวลาที่บังคับใช้อยู่เดิม ระยะเวลาที่ขยายออกไป และระยะเวลาที่บังคับใช้มาตรการปกป้อง ชั่วคราวแล้ว ต้องไม่เกินสิบปี และมาตรการปกป้องที่ขยายเวลาการบังคับใช้ต่อไปอีกต้องไม่เข้มงวด เกินกว่ามาตรการที่ใช้บังคับอยู่ ณ ขณะเวลาที่ขอขยาย

(4) ในกรณีที่การบังคับใช้มาตรการปกป้องสิ้นสุดลง จะนำมาตรการปกป้องมา บังคับใช้กับสินค้านำเข้าได้อีกได้ เว้นแต่จะได้พ้นระยะเวลาหนึ่งของระยะเวลาที่ได้เคยบังคับใช้ มาก่อนหน้านั้น แต่ต้องไม่น้อยกว่าสองปี

(5) การบังคับใช้มาตรการปกป้องที่มีระยะเวลาไม่เกินหนึ่งร้อยแปดสิบวัน อาจนำมาตรการปกป้องมาบังคับใช้กับสินค้านำเข้าได้อีก เมื่อเว้นระยะห่างจากวันบังคับใช้ มาตรการปกป้องครั้งก่อนอย่างน้อยหนึ่งปี และมีได้มีการบังคับใช้มาตรการปกป้องกับสินค้านำเข้า มากกว่าสองครั้งภายในระยะเวลาห้าปีก่อนหน้าวันบังคับใช้มาตรการนั้น

บทที่ 3

การเรียกเก็บอากรขาเข้าตามกฎหมายศุลกากรของประเทศไทย

เนื่องด้วยพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. 2542 และพระราชบัญญัติมาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น พ.ศ. 2550 ให้นำกฎหมายว่าด้วยศุลกากรและกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากรมาใช้บังคับกับกรณีที่มีการเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาด อากรตอบโต้การอุดหนุน และอากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น เสมือนเป็นอากรขาเข้าตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากรและกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากร รวมถึงกำหนดอำนาจในการดำเนินการต่าง ๆ ของกรมศุลกากรที่เกี่ยวข้องกับการเรียกเก็บอากรทั้ง 3 ประเภทดังกล่าว ในบทนี้จึงจะได้ทำการศึกษาบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาด อากรตอบโต้การอุดหนุน และอากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น ของกรมศุลกากร ภายใต้พระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. 2542 และพระราชบัญญัติมาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น พ.ศ. 2550

3.1 การเรียกเก็บอากรขาเข้าตามกฎหมายศุลกากร

3.1.1 อากรตามพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560

ก่อนที่พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 จะมีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ 13 พฤศจิกายน 2560 การเรียกเก็บภาษีศุลกากรหรืออากรศุลกากรกับของที่นำเข้ามาในหรือส่งออกไปนอกราชอาณาจักรภายใต้บังคับแห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พุทธศักราช 2549 ได้กำหนดความหมายของคำว่า “ค่าภาษี” หมายความว่า ค่าภาษี ค่าอากร ค่าธรรมเนียม หรือค่าภาระติดพันในทางศุลกากร หรืออากรชั้นใน มีความหมายเหมือนกับคำว่า “อากร”¹ ในทางศุลกากร คำว่า “ภาษี” และ “อากร” จึงมีความหมายอย่างเดียวกัน ซึ่งในปัจจุบันกรมศุลกากรได้เสนอแก้ไขกฎหมายศุลกากรโดยใช้คำว่า “อากร” เพียงคำเดียวเพื่อไม่ให้เกิดความสับสนและเหมาะสมขึ้น²

¹ มาตรา 2 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่ 9) พุทธศักราช 2482 คำว่า “อากร” หมายความว่า ค่าภาษี ค่าอากร ค่าธรรมเนียม หรือค่าภาระติดพันในทางศุลกากร หรืออากรชั้นใน

² กฤติกา ปั้นประเสริฐ, คำอธิบายกฎหมายศุลกากร (เอกสารประกอบการบรรยายรายวิชากฎหมายศุลกากรและการค้าโลก: 2560), หน้า 6.

“อากร” ตามพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 หมายความว่า “อากรศุลกากร ที่จัดเก็บกับของที่นำเข้ามาในหรือส่งออกป็นอกราชอาณาจักรตามพระราชบัญญัตินี้และกฎหมาย ว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากรหรือกฎหมายอื่นที่กำหนดให้เป็นอากรศุลกากร”³

อย่างไรก็ตาม คำว่า “อากร” ตามพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 มีความเห็น ที่แตกต่างกัน โดยความเห็นแรก เห็นว่า “อากร” ตามพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 ไม่หมายรวมถึงภาษีอื่น ๆ เช่น ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีสรรพสามิต อากรพิเศษเพื่อตอบโต้การทุ่มตลาด ที่กรมศุลกากรได้รับมอบหมายจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้จัดเก็บกับของที่นำเข้ามาด้วยแต่อย่างใด⁴ เหตุผลที่กฎหมายอื่นกำหนดให้ภาษีตามกฎหมายนั้นถือเสมือนเป็นอากรขาเข้าตามกฎหมายศุลกากร ก็เพื่อให้แนววิธีการจัดเก็บอากรมาใช้กับภาษีดังกล่าวด้วย แม้คำว่า “อากร” ตามพระราชบัญญัติ ศุลกากร พ.ศ. 2560 จะครอบคลุมถึงภาษีอื่นด้วย แต่ก็ต้องเป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมายนั้น ๆ⁵

ความเห็นที่สอง เห็นว่า “อากร” ตามพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 แบ่งได้เป็น สองประเภท ประเภทแรกเป็นอากรศุลกากรที่จัดเก็บกับของที่นำเข้ามาในหรือส่งออกป็นอกราชอาณาจักรตามพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 และพระราชกำหนดพิกัดอัตราศุลกากร พ.ศ. 2530 อีกประเภทหนึ่งคือ เป็นอากรศุลกากรเพราะกฎหมายอื่นกำหนดให้เป็น เช่น ค่าธรรมเนียม พิเศษและเงินเพิ่มตามมาตรา 49 และมาตรา 50 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2520 โดยให้ถือว่าค่าธรรมเนียมพิเศษสำหรับการนำเข้าเป็นเสมือนอากรขาเข้าตามกฎหมายว่าด้วยพิกัด อัตราศุลกากร⁶ และให้ถือว่าเงินเพิ่มเป็นเสมือนเงินอากรตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร⁷ หรือ อากร

³ พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 มาตรา 4 วรรคสอง

⁴ มาโนช รอดสม, ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายศุลกากรและกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากร, พิมพ์ครั้งที่ 7 (กรุงเทพฯ: บริษัท ธนอรุณการพิมพ์ จำกัด, 2564), หน้า 32.

⁵ กฤติกา ปันประเสริฐ, คำอธิบายกฎหมายศุลกากร (2565), หน้า 8.

⁶ พระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2520 มาตรา 49 วรรคห้า “การเรียกเก็บค่าธรรมเนียม พิเศษสำหรับการนำเข้าตามมาตรา 49 นี้ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรมศุลกากร และให้นำกฎหมายว่าด้วย ศุลกากรมาใช้บังคับโดยอนุโลม โดยให้ถือว่าค่าธรรมเนียมพิเศษสำหรับการนำเข้าเสมือนอากรขาเข้าตาม กฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากร”

⁷ พระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2520 มาตรา 55 วรรคสี่ “ในกรณีที่ผู้ได้รับการส่งเสริม ไม่ปฏิบัติตามคำเตือนของสำนักงานตามมาตรา 54 วรรคสอง คณะกรรมการจะให้ผู้ได้รับการส่งเสริมเสียเงิน เพิ่มภาษีอากรให้แก่รัฐโดยชำระแก่กรมศุลกากรพร้อมกับเงินภาษีอากรหรือภาษีอากรเพิ่มที่ต้องนำไปชำระ ตามวรรคสาม ในอัตราร้อยละหนึ่งต่อเดือนของเงินภาษีอากรหรือเงินภาษีอากรเพิ่มอันจะพึงต้องชำระ นับแต่วันที่พ้นกำหนดเวลาตามมาตรา 54 วรรคสอง อีกด้วยก็ได้ แต่เงินเพิ่มภาษีอากรตามมาตรา 55 นี้มิให้เกิน

ชั่วคราวและอากรตอบโต้การทุ่มตลาดตามมาตรา 41 และมาตรา 49 แห่งพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการตอบโต้การอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. 2542 โดยให้นำบทบัญญัติกฎหมายว่าด้วยศุลกากรและกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากรมาใช้บังคับแก่การเรียกเก็บ เสมือนอากรดังกล่าวเป็นอากรขาเข้าตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากรและกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากร⁸

อีกทั้ง ตามหนังสือกรมสรรพากร ที่ กค 0811/พ./1958 ลงวันที่ 5 มีนาคม 2545 เรื่อง ภาษีมูลค่าเพิ่ม กรณีการเรียกเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มตามพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. 2542 กรมศุลกากรได้มีหนังสือหารือกรมสรรพากรว่า กรณีอากรชั่วคราว อากรตอบโต้การทุ่มตลาด และอากรตอบโต้การอุดหนุน ตามมาตรา 41 มาตรา 49 และมาตรา 70 แห่งพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. 2542 ซึ่งคณะกรรมการพิจารณาการทุ่มตลาดและการอุดหนุนพิจารณาและประกาศกำหนดให้ กรมศุลกากรเรียกเก็บในอัตราร้อยละของราคา ซี.ไอ.เอฟ. (CIF) หรือตามสภาพจากสินค้านำเข้าที่ถูกพิจารณาพร้อมกับชำระอากรขาเข้าตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร จะต้องนำมารวมคำนวณเป็นฐานภาษีมูลค่าเพิ่มสำหรับการนำเข้าสินค้าตามมาตรา 79/2 แห่งประมวลรัษฎากร หรือไม่ โดยกรมสรรพากรวินิจฉัยว่า อากรชั่วคราว อากรตอบโต้การทุ่มตลาด และอากรตอบโต้การอุดหนุน ตามพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. 2542 เข้าลักษณะเป็นอากรขาเข้าที่ต้องนำมารวมคำนวณเป็นฐานภาษีสำหรับการนำเข้าสินค้าเพื่อเสียภาษีมูลค่าเพิ่ม ตามมาตรา 79/2(1) แห่งประมวลรัษฎากร⁹

3.1.2 ความรับผิดในการเสียอากร

มาตรา 13 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 บัญญัติว่า “การนำของเข้ามาในหรือส่งออกไปนอกราชอาณาจักร ให้เรียกเก็บอากรจากผู้นำของเข้าหรือผู้ส่งของออกตามพระราชบัญญัตินี้และตามกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากร

จำนวนเงินภาษีอากรหรือภาษีอากรเพิ่มอันจะพึงต้องชำระ และเพื่อให้ได้รับชำระเงินเพิ่มนี้ ให้ถือว่าเงินเพิ่มเป็นเสมือนเงินอากรตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร”

⁸ ชูชาติ อัสวโรจน์, คำอธิบายพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 (กรุงเทพฯ: 2560), หน้า 148-151.

⁹ กรมสรรพากร, "ภาษีมูลค่าเพิ่ม กรณีการเรียกเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มตามพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. 2542" [ออนไลน์] เข้าถึงเมื่อ 2 พฤศจิกายน 2565. แหล่งที่มา: <https://www.rd.go.th/25155.html>

ความรับผิดชอบในอันจะต้องเสียอากรสำหรับของที่นำเข้ามาในหรือส่งออกป็นอกราชอาณาจักรเกิดขึ้นในเวลาที่น่าของเข้าสำเร็จหรือส่งออกสำเร็จตามมาตรา 50

ผู้นำของเข้าหรือผู้ส่งของออกมีหน้าที่เสียอากรเมื่อได้ยื่นใบขนสินค้าต่อพนักงานศุลกากรและพนักงานศุลกากรได้รับและออกเลขที่ใบขนสินค้าแล้ว”

จากบทบัญญัติข้างต้นผู้มีหน้าที่เสียอากรในกรณีที่มีการนำของเข้ามาในราชอาณาจักร จึงได้แก่ ผู้นำของเข้า โดยหมายความรวมถึงเจ้าของ ผู้ครอบครอง หรือผู้มีส่วนได้เสียในของใด ๆ นับแต่เวลาที่นำของนั้นเข้ามาในราชอาณาจักรจนถึงเวลาที่พนักงานศุลกากรได้ส่งมอบให้ไป โดยถูกต้องพ้นจากอากรขาของพนักงานศุลกากร¹⁰ และความรับผิดชอบในอันจะต้องเสียอากรสำหรับของที่นำเข้ามาในราชอาณาจักรเกิดขึ้นในเวลาที่น่าของเข้าสำเร็จตามมาตรา 50 ซึ่งได้แก่กรณีดังต่อไปนี้

(1) การนำของเข้าทางทะเล ให้ถือว่าเป็นอันสำเร็จเมื่อเรือที่นำของเข้ามานั้น ได้เข้ามาในเขตท่าที่จะขนถ่ายของขึ้นจากเรือหรือท่าที่มีชื่อส่งของถึง

(2) การนำของเข้าทางบก ให้ถือว่าเป็นอันสำเร็จเมื่อยานพาหนะที่นำของเข้ามานั้น ได้เข้ามาถึงเขตด่านพรมแดน

(3) การนำของเข้าทางอากาศ ให้ถือว่าเป็นอันสำเร็จเมื่ออากาศยานที่นำของเข้ามานั้น ได้ถึงสนามบินที่เป็นด่านศุลกากร

(4) การนำของเข้าทางไปรษณีย์ ให้ถือว่าเป็นอันสำเร็จเมื่อได้เปิดถุงไปรษณีย์

ทั้งนี้ ผู้นำของเข้ามีหน้าที่เสียอากรเมื่อได้ยื่นใบขนสินค้าต่อพนักงานศุลกากรและพนักงานศุลกากรได้รับและออกเลขที่ใบขนสินค้าแล้ว

การนำของเข้าสำเร็จ นอกจากที่บัญญัติไว้ตามมาตรา 50 แล้ว พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 ยังมีบทบัญญัติในกรณีที่มีการโอนหรือจำหน่ายของนำเข้าที่ได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษีอากรภายในประเทศที่ให้ถือวันนำเข้าสำเร็จในเวลาต่าง ๆ ดังต่อไปนี้¹¹

(1) การโอนของที่ได้จากการผลิต ผสม ประกอบ บรรจุ หรือดำเนินการด้วยวิธีอื่นใด ตามมาตรา 29 เข้าไปในคลังสินค้าทัณฑ์บนหรือจำหน่ายให้แก่ผู้มีสิทธิได้รับยกเว้นอากรตามกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากรหรือกฎหมายอื่น ให้ถือว่าเป็นการส่งของออกไปนอกราชอาณาจักร และเป็นการส่งของออกสำเร็จในเวลาที่น่าของเข้าสำเร็จในเวลาต่าง ๆ ดังต่อไปนี้¹¹

¹⁰ พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 มาตรา 4 วรรคสาม

¹¹ มาโนช รอดสม, ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายศุลกากรและกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากร, หน้า 37-38.

ราชอาณาจักรนับแต่เวลาที่ได้ออนหรือจำหน่ายของนั้น ตามมาตรา 31 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560

(2) การปล่อยของออกไปจากคลังสินค้าทัณฑ์บน หากเป็นการโอนเข้าไปในคลังสินค้า ทัณฑ์บนอื่นหรือจำหน่ายให้แก่ผู้นำของเข้าตามมาตรา 29 หรือผู้มีสิทธิได้รับยกเว้นอากรตามกฎหมาย ว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากรหรือกฎหมายอื่น ให้ถือว่าเป็นการส่งออกป็นอกราชอาณาจักรในเวลาที่ปล่อย ของเช่นนั้นออกไปจากคลังสินค้าทัณฑ์บน และการรับของที่ได้โอนหรือจำหน่ายดังกล่าว ให้ถือว่าเป็น การนำเข้ามาในราชอาณาจักรหรือนำเข้าสำเร็จในเวลาที่ปล่อยของเช่นนั้นออกไปจาก คลังสินค้าทัณฑ์บน ตามมาตรา 126 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560

(3) การนำของออกจากเขตปลอดอากรเพื่อใช้หรือจำหน่ายภายในราชอาณาจักร หรือ เพื่อโอนเข้าไปในคลังสินค้าทัณฑ์บน หรือจำหน่ายให้แก่ผู้นำของเข้าตามมาตรา 29 หรือผู้มีสิทธิได้รับ ยกเว้นอากรตามกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากรหรือกฎหมายอื่น ให้ถือว่าเป็นการนำเข้ามาใน ราชอาณาจักรและเป็นการนำเข้าสำเร็จในเวลาที่น่าของเช่นนั้นออกจากเขตปลอดอากร ตามมาตรา 155 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560

3.1.3 การคำนวณอากร

ในการคำนวณอากรมีสิ่งที่จะต้องพิจารณาอยู่ 3 ประการ คือ

- (1) สภาพแห่งของ หมายถึง รายละเอียดของของที่นำเข้าหรือส่งออก
- (2) ราคาศุลกากร¹² สำหรับกรณีนำเข้า หมายถึงราคาแห่งของเพื่อความมุ่งหมายในการ จัดเก็บอากรศุลกากร ได้แก่ ราคาซื้อขายของที่นำเข้า ราคาซื้อขายของที่เหมือนกัน ราคาซื้อขายของ

¹² พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560

มาตรา 16 เพื่อประโยชน์ในการคำนวณอากรตามพระราชบัญญัตินี้ ให้ “ราคาศุลกากร” หมายถึง ราคาดังต่อไปนี้

(1) กรณีนำเข้า หมายถึงราคาแห่งของเพื่อความมุ่งหมายในการจัดเก็บอากรตามราคาอย่างใด อย่างหนึ่ง ดังต่อไปนี้

- (ก) ราคาซื้อขายของที่นำเข้า
- (ข) ราคาซื้อขายของที่เหมือนกัน
- (ค) ราคาซื้อขายของที่คล้ายกัน
- (ง) ราคาหักทอน
- (จ) ราคาคำนวณ
- (ฉ) ราคาย้อนกลับ

ที่คล้ายกัน ราคาหักทอน ราคาคำนวณ และราคาย้อนกลับ ซึ่งเป็นระบบราคาแกตต์ (GATT valuation) ขององค์การการค้าโลก (World Trade Organization : WTO) ตามพันธระกรณีความตกลงว่าด้วยการนำมาตรา 7 ของความตกลงทั่วไปว่าด้วยภาษีศุลกากรและการค้า 1994 มาถือปฏิบัติ

(3) พิกัดอัตราศุลกากร เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากรซึ่งแสดงประเภทพิกัดและอัตราอากรที่พึงเก็บแก่ของที่นำเข้ามาหรือส่งออกโดยแยกตามประเภทพิกัด

โดยในการคำนวณอากรสำหรับของที่นำเข้ามาในราชอาณาจักร พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 มาตรา 14 บัญญัติว่า “การคำนวณอากรสำหรับของที่นำเข้ามาในราชอาณาจักร ให้คำนวณตามสภาพแห่งของ ราคาศุลกากร และพิกัดอัตราศุลกากร ที่เป็นอยู่ในเวลาที่นำของเข้าสำเร็จ เว้นแต่กรณี ดังต่อไปนี้

(1) กรณีของที่เก็บไว้ในคลังสินค้าทัณฑ์บน ให้คำนวณอากรตามสภาพแห่งของ ราคาศุลกากร และพิกัดศุลกากร ที่เป็นอยู่ในเวลาที่นำเข้าสำเร็จ แต่อัตราศุลกากรให้ถือตามอัตราศุลกากรที่ใช้อยู่ในเวลาซึ่งได้ปล่อยของเช่นนั้นออกไปจากคลังสินค้าทัณฑ์บน ทั้งนี้ ไม่ว่าจะปล่อยของออกไปในสภาพเดิมที่นำเข้ามาหรือในสภาพอื่น

(2) กรณีของที่เก็บไว้ในคลังสินค้าทัณฑ์บนสูญหายหรือถูกทำลาย ให้คำนวณอากรตามสภาพแห่งของ ราคาศุลกากร และพิกัดอัตราศุลกากร ที่เป็นอยู่ในเวลาที่นำของเข้าเก็บในคลังสินค้าทัณฑ์บนนั้น

(3) กรณีของที่นำเข้ามาในราชอาณาจักรเป็นของเพื่อการผ่านแดนหรือเพื่อการถ่ายลำ และต่อมามีการขอเปลี่ยนการผ่านพิธีการศุลกากรเป็นของนำเข้าภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ในมาตรา 102 วรรคสอง ให้คำนวณอากรตามสภาพแห่งของ ราคาศุลกากร และพิกัดอัตราศุลกากร ที่เป็นอยู่ในเวลาที่นำของนั้นเข้ามาในราชอาณาจักร”

นอกจากการคำนวณอากรขาเข้าตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 14 ซึ่งเป็นการคำนวณอากรตามหลักทั่วไป กล่าวคือ ให้คำนวณอากรสำหรับของที่นำเข้ามาในราชอาณาจักรตามสภาพแห่งของ

(2) กรณีส่งออก หมายถึงราคาขายส่งเงินสด ซึ่งจะพึงขายของประเภทและชนิดเดียวกันได้ โดยไม่ขาดทุน ณ เวลา และที่ที่ส่งออกโดยไม่มีหักทอนหรือลดหย่อนราคาอย่างใด

(3) กรณีนำของออกจากเขตปลอดอากร หรือเขตประกอบการเสรีตามกฎหมายว่าด้วยการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย หรือเขตอื่นใดในทำนองเดียวกัน เพื่อใช้หรือจำหน่ายภายในราชอาณาจักร ให้ใช้ราคาศุลกากรตาม (1) โดยอนุโลม

หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการใช้ราคาและการกำหนดราคาศุลกากรตาม (1) ให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

ราคาบุคลากร และพิกัตอัตราบุคลากร ที่เป็นอยู่ในเวลาที่นำของเข้าสำเร็จ และมีช้อยกเว้น บางประการซึ่งมีวิธีการคำนวณที่แตกต่างจากหลักทั่วไปแล้ว ในกรณีของเขตปลอดอากร ก็มีวิธีการคำนวณที่แตกต่างจากหลักทั่วไปด้วยเช่นกัน โดยมาตรา 154 วรรคหนึ่ง และวรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 บัญญัติว่า “ของที่ปล่อยออกไปจากเขตปลอดอากรเพื่อนำเข้ามา ในราชอาณาจักรไม่ว่าของนั้นจะนำเข้ามาจากนอกราชอาณาจักรหรือจากในราชอาณาจักร ให้คำนวณ อากรตามสภาพแห่งของ ราคาบุคลากร และพิกัตอัตราบุคลากรที่เป็นอยู่ในเวลาที่ปล่อยของนั้น ออกไปจากเขตปลอดอากร ในกรณีที่นำของที่มีอยู่ในราชอาณาจักรเข้าไปในเขตปลอดอากร โดยของ ที่นำเข้าไปนั้นไม่มีสิทธิหรือไม่ได้ใช้สิทธิยกเว้นหรือคืนอากรเมื่อส่งออก ไม่ต้องนำของดังกล่าวมา คำนวณอากร” เนื่องจากกฎหมายถือว่าในเวลาที่นำของออกจากเขตปลอดอากรเพื่อจำหน่ายหรือ บริโภคในประเทศเป็นการนำเข้าสำเร็จซึ่งจะทำให้ภาระภาษีอากรเข้าเกิดขึ้นในเวลาดังกล่าว

3.1.4 การประเมินอากร

การประเมินอากรของพนักงานศุลกากรมีทั้งการประเมินอากรก่อนการรับมอบของ ที่นำเข้าไปจากอารักขาของศุลกากรหรือการส่งของออก และการประเมินอากรภายหลังการรับมอบ ของที่นำเข้าไปจากอารักขาของศุลกากรหรือภายหลังการส่งของออก กรณีการประเมินอากรก่อน การรับมอบของที่นำเข้าไปจากอารักขาของศุลกากรหรือก่อนการส่งของออก หากพนักงานศุลกากร เห็นว่ามีการเสียอากรไว้ไม่ถูกต้องครบถ้วน อาจสั่งให้ผู้นำเข้าหรือผู้ส่งของออกเสียอากรเพิ่มเติมได้ ส่วนการประเมินอากรภายหลังการรับมอบของที่นำเข้าไปจากอารักขาของศุลกากรหรือภายหลัง การส่งของออก พนักงานศุลกากรมีอำนาจประเมินอากรได้ตามกฎหมายศุลกากรและตามกฎหมาย ว่าด้วยพิกัตอัตราศุลกากร¹³ โดยตามบทบัญญัติมาตรา 19 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 เมื่อพบว่าผู้มีหน้าที่เสียอากรไม่เสียอากรหรือเสียอากรไม่ครบถ้วน ให้พนักงานศุลกากรมีอำนาจ ประเมินอากรภายในกำหนดสามปีนับแต่วันที่ไต่ยื่นใบขนสินค้า เว้นแต่กรณีมีเหตุจำเป็นไม่อาจ ประเมินอากรได้ภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ให้ขอขยายระยะเวลาต่ออธิบดีได้อีกไม่เกินสองปี และใน กรณีที่ปรากฏหลักฐานที่อธิบดีเชื่อได้ว่าผู้มีหน้าที่เสียอากรมีเจตนาในการฉ้ออากร ให้พนักงาน ศุลกากรมีอำนาจประเมินอากรได้อีกภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่พ้นกำหนดระยะเวลาดังกล่าว

เมื่อประเมินอากรแล้ว ให้พนักงานศุลกากรส่งแบบแจ้งการประเมินอากรให้แก่ผู้นำของ เข้าหรือผู้ส่งของออกภายในกำหนดเจ็ดวันนับแต่วันที่ประเมินอากรเสร็จ และผู้นำของเข้าหรือผู้ส่ง ของออกต้องเสียอากรให้ครบถ้วนภายในกำหนดสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแบบแจ้งการประเมิน

¹³ มาโนช รอดสม, ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายศุลกากรและกฎหมายว่าด้วยพิกัตอัตราศุลกากร, หน้า 45.

อากร¹⁴ โดยการออกแบบแจ้งการประเมินอากรของพนักงานศุลกากรจะต้องระบุถึงเหตุผลในการประเมินอากรเพื่อเรียกเก็บภาษีอากรส่วนที่ขาดไว้ให้ชัดเจน ซึ่งอย่างน้อยต้องประกอบด้วยข้อเท็จจริงอันเป็นสาระสำคัญ ข้อกฎหมายที่อ้างอิง ข้อพิจารณาและข้อสนับสนุนการใช้ดุลพินิจ และต้องกำหนดไว้ในแบบแจ้งการประเมินอากรให้ผู้นำเข้าหรือผู้ส่งของออกมาชำระค่าภาษีอากรที่ขาดให้ครบถ้วนภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ได้รับแบบแจ้งการประเมินอากร รวมทั้งให้ระบุสิทธิในการอุทธรณ์ให้ผู้นำเข้าหรือผู้ส่งของออกทราบว่าสามารถอุทธรณ์ได้ภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ได้รับแบบแจ้งการประเมินอากรด้วย¹⁵

ทั้งนี้อายุความในการเรียกเก็บอากรที่ไม่ได้เสียหรือเสียไม่ครบถ้วน มาตรา 21 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 บัญญัติให้ สิทธิของกรมศุลกากรที่จะเรียกเก็บอากรที่ไม่ได้เสียหรือเสียไม่ครบถ้วนมีอายุความสิบปีนับแต่วันที่ไต่ยื่นใบขนสินค้า เว้นแต่การเรียกเก็บอากรที่ไม่ได้เสียหรือเสียไม่ครบถ้วนนั้นเกิดจากการคำนวณอากรผิด ให้มีอายุความสองปีนับแต่วันที่ไต่ยื่นใบขนสินค้า

3.1.5 เงินเพิ่มและเบี้ยปรับ

ในกรณีที่ผู้นำของเข้าหรือผู้ส่งของออกไม่เสียอากรหรือเสียอากรไม่ครบถ้วน บทบัญญัติมาตรา 22 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 ให้เรียกเก็บเงินเพิ่มในอัตราร้อยละหนึ่งต่อเดือนของอากรที่ต้องเสียหรือเสียเพิ่มโดยไม่คิดทบต้น นับแต่วันที่นำของออกไปจากอารักขาของศุลกากรหรือส่งของออกไปนอกราชอาณาจักรจนถึงวันที่นำเงินมาชำระ เศษของเดือนให้นับเป็นหนึ่งเดือน โดยเงินเพิ่มที่เรียกเก็บนี้ต้องไม่เกินอากรที่ต้องเสียหรือเสียเพิ่ม

ดังนั้น กรณีของเงินเพิ่มจึงเรียกเก็บในทุกกรณีที่มีการนำเงินอากรมาชำระภายหลังจากวันที่นำของออกไปจากอารักขาของศุลกากร และเงินเพิ่มนั้นไม่อาจงดเว้นการเก็บเงินเพิ่มได้ แต่เงินเพิ่มอาจลดลงได้ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎกระทรวง

ในส่วนของเบี้ยปรับ ในกรณีที่ผู้นำของเข้าหรือผู้ส่งของออกไม่เสียอากรภายในกำหนดสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแบบแจ้งการประเมินอากร มาตรา 22 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 ให้เสียเบี้ยปรับร้อยละสิบของอากรที่ต้องเสียหรือเสียเพิ่ม ซึ่งเบี้ยปรับอาจงดหรือลดลงได้ ตามระเบียบที่อธิบดีกำหนดโดยอนุมัติของรัฐมนตรี

ทั้งนี้ เงินเพิ่มและเบี้ยปรับให้ถือเป็นเงินอากร

¹⁴ พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 มาตรา 20

¹⁵ มาโนช รอดสม, ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายศุลกากรและกฎหมายว่าด้วยพิธีการศุลกากร, หน้า

3.1.6 การบังคับค่าอกรค้ำชำระ

3.1.6.1 การกักของ

ในกรณีที่ผู้นำของเข้าหรือผู้ส่งของออกค้ำชำระค่าอกรสำหรับของที่นำเข้าหรือส่งออก กล่าวคือ เป็นกรณีที่ผู้มีหน้าที่เสียอกรไม่เสียอกรหรือเสียอกรไม่ครบถ้วน และพนักงานศุลกากรได้ประเมินอกรและส่งแบบแจ้งการประเมินอกรตามที่กฎหมายกำหนด แต่ผู้นำของเข้าหรือผู้ส่งของออกไม่เสียอกรให้ครบถ้วนภายในกำหนดสามสิบวันนับแต่วันที่รับแบบแจ้งการประเมินอกร มาตรา 23 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 จึงบัญญัติให้อธิบดีกรมศุลกากรมีอำนาจกักของที่ผู้นำของเข้าหรือผู้ส่งของออกที่ค้ำชำระค่าอกรได้นำเข้าหรือส่งออกและกำลังผ่านพิธีการศุลกากร หรืออยู่ในความกำกับตรวจตราของศุลกากรได้ จนกว่าผู้นำของเข้าหรือผู้ส่งของออกจะเสียอกรที่ค้ำให้ครบถ้วน และถ้าไม่เสียภายในกำหนดสามสิบวันนับแต่วันที่กักของนั้นให้อธิบดีกรมศุลกากรมีอำนาจสั่งให้นำของนั้นออกขายทอดตลาดได้

เงินที่ได้จากการขายทอดตลาด ให้หักใช้ค่าอกรที่ค้ำชำระ ค่าอกรสำหรับของที่ขายทอดตลาด ค่าเก็บรักษา ค่าขนย้าย หรือค่าภาระติดพันอย่างอื่นที่ค้ำชำระแก่กรมศุลกากร รวมทั้งค่าภาษีอกรตามกฎหมายอื่นก่อน เหลือเท่าใดให้ใช้ค่าภาระติดพันต่าง ๆ ที่ต้องชำระแก่ผู้เก็บรักษา และผู้ขนส่งที่นำของที่ขายทอดตลาดนั้นเข้ามา ตามลำดับ เมื่อได้หักใช้เช่นนี้แล้วยังมีเงินเหลืออยู่อีกเท่าใด ให้คืนแก่เจ้าของ แต่เมื่อพ้นกำหนดหกเดือนนับแต่วันขายทอดตลาดแล้ว เจ้าของไม่มาเรียกคืน ให้เงินที่เหลืออยู่นั้นตกเป็นของแผ่นดิน

3.1.6.2 การยึดหรืออายัดทรัพย์สินของผู้ต้องรับผิดชอบเสียอกร

ในการบังคับค่าอกรที่ค้ำชำระ เมื่อได้ดำเนินการกักของตามมาตรา 23 แล้วปรากฏว่า ยังไม่ได้รับค่าอกรหรือได้รับไม่ครบถ้วน มาตรา 24 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 บัญญัติให้อธิบดีกรมศุลกากรมีอำนาจสั่งยึดหรืออายัด และขายทอดตลาดทรัพย์สินของผู้ต้องรับผิดชอบเสียอกรได้ทั่วราชอาณาจักร โดยมีต้องขอให้ศาลออกคำสั่ง ในส่วนของวิธีการยึดและขายทอดตลาดทรัพย์สิน ให้ปฏิบัติตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งโดยอนุโลม ส่วนวิธีการอายัดให้ปฏิบัติตามระเบียบที่อธิบดีกำหนดโดยอนุมัติของรัฐมนตรี

เงินที่ได้จากการขายทอดตลาดดังกล่าว ให้หักค่าธรรมเนียม ค่าใช้จ่ายในการยึดและขายทอดตลาด และค่าอกรที่ไม่ได้เสียหรือเสียไม่ครบถ้วน ถ้ามีเงินเหลือให้คืนแก่เจ้าของ

3.1.7 การคืนอากร

ในทางศุลกากรอาจแบ่งการคืนอากรได้เป็น 2 ประเภท ได้แก่ การคืนอากรทั่วไป¹⁶ และการคืนอากรสำหรับของที่นำเข้าไปเพื่อผลิต ผสม ประกอบ บรรจุ หรือดำเนินการอื่นใดเพื่อส่งออก ซึ่งในส่วนนี้จะได้อธิบายเฉพาะในส่วนของการคืนอากรขาเข้าตามพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 เท่านั้น

3.1.5.1 กรณีมีการเสียอากรไว้เกินจำนวนที่ต้องเสีย

ในกรณีที่ปรากฏว่ามีการเสียอากรไว้เกินจำนวนที่ต้องเสีย พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 มาตรา 25 แบ่งการดำเนินการออกเป็น 2 กรณี คือ

(1) กรณีที่เสียไว้เกินเพราะเหตุที่ได้คำนวณอากรผิด ตามมาตรา 25 (1) การคำนวณอากรผิดในที่นี้หมายถึงความผิดพลาดคลาดเคลื่อนในการคิดคำนวณค่าอากร กรณีเช่นนี้ แม้ผู้นำของเข้าจะปฏิบัติพิธีการศุลกากรโดยนำของออกจากอารักขาของศุลกากรโดยมิได้มีการทักท้วงไว้ตั้งแต่ต้น หรือแม้จะรู้ถึงการคำนวณอากรที่ผิดนั้นในภายหลัง แต่ผู้นำของเข้ายังมีได้ยื่นคำขอคืนอากรที่ชำระไว้เกินนั้นต่อกรมศุลกากร¹⁷ เมื่อปรากฏต่ออธิบดีว่ามีการคำนวณอากรผิด อธิบดีมีอำนาจคืนอากรส่วนที่เสียไว้เกินได้โดยไม่ต้องมีคำร้องขอคืนอากร โดยอธิบดีต้องสั่งคืนภายในกำหนดสองปี นับแต่วันที่ได้นำของเข้ามาในราชอาณาจักร แต่ไม่รวมถึงการที่ผู้นำของเข้าจะใช้สิทธิรับเงินอากรตามที่อธิบดีสั่งคืนให้ ซึ่งไม่จำเป็นต้องดำเนินการภายในกรอบระยะเวลาสองปีแต่อย่างใด

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹⁶ ประกาศกรมศุลกากร ที่ 178/2560 เรื่อง การคืนอากรทั่วไป ลงวันที่ 30 พฤศจิกายน 2560

“ข้อ 1 การคืนอากรทั่วไป หมายถึง การคืนอากรในกรณีต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1.1 กรณีมีการเสียอากรไว้เกินจำนวนที่ต้องเสีย

1.2 กรณีที่ได้เสียอากรเพื่อส่งของออกไปนอกราชอาณาจักรแล้ว แต่มิได้ส่งของนั้น ออกไปนอกราชอาณาจักร ตามมาตรา 26 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560

1.3 กรณีของนำเข้าที่ได้เสียอากรแล้ว และได้ส่งของนั้นกลับออกไปนอกราชอาณาจักร (Re-export) ตามมาตรา 28 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560

1.4 กรณีของนำเข้าที่สูญหายหรือถูกทำลายโดยเหตุสุดวิสัย หรืออุบัติเหตุอันมิอาจ หลีกเลี้ยงได้ ที่อธิบดีอนุมัติให้คืนอากรได้ ตามมาตรา 128 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560

1.5 กรณีอื่น ๆ ที่มีใช้การคืนอากรตามมาตรา 29 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560”

¹⁷ รติรัตน์ คงเอียด, "การคืนอากรศุลกากร กรณีเสียอากรไว้เกินจำนวนที่ต้องเสีย," เอกสารภาษีอากร 40, 474 (มีนาคม 2564): 60.

(2) ผู้นำของเข้ามีสิทธิยื่นคำร้องขอคืนอากรที่ชำระไว้เกินได้ ตามมาตรา 25 (2) โดยอาจเป็นกรณีที่ผู้นำของตรวจพบก่อนการตรวจปล่อยของนั้น แล้วได้แจ้งความประสงค์ต่อพนักงานศุลกากรก่อนการส่งมอบของว่าตนเสียอากรไว้เกินจำนวนที่ต้องเสีย หรือเป็นกรณีที่ตรวจพบในภายหลังจากที่ได้ปฏิบัติพิธีการศุลกากรตรวจปล่อยสินค้าแล้วอากรที่ชำระไว้เกินจำนวนที่ต้องเสีย¹⁸ ทั้งนี้ ต้องยื่นคำร้องขอคืนอากรตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีประกาศกำหนด ภายในกำหนดสามปีนับแต่วันที่นำของเข้ามาในราชอาณาจักร ซึ่งหากผู้นำของเข้ามิได้ยื่นคำร้องขอคืนอากรภายในกำหนด ย่อมหมดสิทธิที่จะได้รับส่วนที่เสียไว้เกินคืนตามกฎหมาย

3.1.5.2 กรณีพนักงานศุลกากรได้เรียกอากรหรือเงินประกันค่าอากรไว้เกินจำนวนที่พึงต้องเสียหรือเสียเพิ่ม

พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 มาตรา 27 บัญญัติว่า “ในกรณีที่ต้องคืนอากรหรือเงินประกันค่าอากรเพราะเหตุที่ได้เรียกไว้เกินจำนวนอันพึงต้องเสียหรือเสียเพิ่ม ให้คืนเงินพร้อมด้วยดอกเบี้ยอีกร้อยละศูนย์จุดหกสองห้าต่อเดือนของจำนวนเงินที่ต้องคืนโดยไม่คิดทบต้นนับแต่วันที่ได้เสียอากรหรือวางเงินประกันอากรครั้งสุดท้ายจนถึงวันที่มีการอนุมัติให้จ่ายคืน

ในกรณีที่ได้เปลี่ยนการวางประกันอย่างอื่นเป็นการวางเงินประกันภายหลังจากที่ได้นำของออกไปจากอารักขาของศุลกากรหรือส่งของออกไปนอกราชอาณาจักรแล้ว ให้คำนวณดอกเบี้ยสำหรับจำนวนเงินประกันที่ต้องคืนนับแต่วันที่วางเงินประกันครั้งสุดท้ายแทนการวางประกันจนถึงวันที่อนุมัติให้จ่ายคืน

ดอกเบี้ยที่จ่ายตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง มิให้เกินจำนวนเงินอากรหรือเงินประกันค่าอากรที่ต้องคืน

ในการคำนวณดอกเบี้ยตามวรรคหนึ่งและวรรคสอง เศษของเดือนให้นับเป็นหนึ่งเดือน และดอกเบี้ยที่ต้องจ่ายนี้ให้ถือเป็นอากรที่ต้องจ่ายคืน”

ดังนั้น ในกรณีที่พนักงานศุลกากรได้เรียกอากรหรือเงินประกันค่าอากรไว้เกินจำนวนที่พึงต้องเสียหรือเสียเพิ่ม เป็นเหตุให้ผู้นำของเข้ามีสิทธิยื่นคำร้องขอคืนอากรเพราะเหตุที่ได้ชำระไว้เกิน ในการคืนอากรหรือเงินประกันค่าอากรให้แก่ผู้นำของเข้าต้องคืนเงินพร้อมดอกเบี้ยร้อยละ 0.625 ต่อเดือนของจำนวนเงินที่ต้องคืนโดยไม่คิดทบต้นนับแต่วันที่ได้เสียอากรหรือวางเงินประกันอากรครั้งสุดท้ายจนถึงวันที่มีการอนุมัติให้จ่ายคืนด้วย โดยดอกเบี้ยที่ต้องจ่ายนี้ต้องไม่เกินกว่าจำนวนเงินอากรหรือเงินประกันที่ต้องจ่ายคืน

¹⁸ เรื่องเดียวกัน.

3.1.5.3 กรณีของนำเข้าที่ได้เสียอากรแล้ว และได้ส่งของนั้นกลับออกไปนอกราชอาณาจักร (Re-export)

ตามบทบัญญัติมาตรา 28 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 บัญญัติให้ในกรณีที่ผู้นำของเข้ามาในราชอาณาจักรและเสียอากรแล้ว หากส่งของนั้นกลับออกไปนอกราชอาณาจักรหรือส่งไปเป็นของใช้สิ้นเปลืองในเรือหรืออากาศยานที่เดินทางออกไปนอกราชอาณาจักรให้มีสิทธิขอคืนอากรขาเข้าสำหรับของนั้นแก่ในสิบส่วนหรือส่วนที่เกินหนึ่งพันบาทของจำนวนที่ได้เรียกเก็บไว้โดยคำนวณตามใบขนสินค้าขาออกแต่ละฉบับ แล้วแต่จำนวนใดจะสูงกว่าตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

- (1) ต้องพิสูจน์ได้ว่าเป็นของรายเดียวกันกับที่นำเข้ามาในราชอาณาจักร
 - (2) ต้องไม่นำของนั้นไปใช้ประโยชน์ในระหว่างที่อยู่ในราชอาณาจักร เว้นแต่การใช้ประโยชน์เพื่อส่งของนั้นกลับออกไปนอกราชอาณาจักร และมีได้เปลี่ยนแปลงสภาพหรือลักษณะแห่งของนั้น
 - (3) ได้ส่งของนั้นกลับออกไปนอกราชอาณาจักรภายในกำหนดหนึ่งปีนับแต่วันที่นำของนั้นเข้ามาในราชอาณาจักร และ
 - (4) ต้องขอคืนอากรภายในกำหนดหกเดือนนับแต่วันที่ส่งของนั้นกลับออกไปนอกราชอาณาจักร
- และการขอคืนอากร การพิสูจน์ของ การส่งของกลับออกไป และการคืนอากรดังกล่าวนี้ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีประกาศกำหนด

3.1.5.4 การคืนอากรสำหรับของที่นำเข้าเพื่อผลิต ผสม ประกอบ บรรจุ หรือดำเนินการอื่นใดเพื่อส่งออก

ตามมาตรา 29 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 เป็นมาตรการทางภาษีอากรเพื่อส่งเสริมการส่งออกอย่างหนึ่ง โดยการขจัดอากรขาเข้าออกจากต้นทุนสินค้าที่ส่งออกเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันให้กับสินค้าที่ส่งออกจากประเทศไทย ซึ่งกำหนดให้ผู้นำของเข้ามาในราชอาณาจักรและเสียอากรแล้ว เพื่อใช้สำหรับผลิต ผสม ประกอบ บรรจุ หรือดำเนินการด้วยวิธีอื่นใด หากส่งของที่ได้จากการดำเนินการดังกล่าวออกไปนอกราชอาณาจักร หรือส่งไปเป็นของใช้สิ้นเปลืองในเรือหรืออากาศยานที่เดินทางออกไปนอกราชอาณาจักร ให้มีสิทธิขอคืนอากรขาเข้าสำหรับของที่นำเข้ามาในราชอาณาจักรนั้น ตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

- (1) ต้องพิสูจน์ได้ว่าได้ผลิต ผสม ประกอบ บรรจุ หรือดำเนินการด้วยวิธีอื่นใดด้วยของที่นำเข้ามาในราชอาณาจักร

(2) ต้องพิสูจน์ได้ว่าของที่นำไปใช้ในการผลิต ผสม ประกอบ บรรจุ หรือดำเนินการด้วยวิธีอื่นใดนั้นมีปริมาณไม่เกินที่อธิบดีประกาศกำหนด

(3) ได้ส่งของที่ได้จากการผลิต ผสม ประกอบ บรรจุ หรือดำเนินการด้วยวิธีอื่นใดนั้นออกไปนอกราชอาณาจักรภายในกำหนดหนึ่งปีนับแต่วันที่นำของที่ใช้ในการผลิต ผสม ประกอบ บรรจุ หรือดำเนินการด้วยวิธีอื่นใดเข้ามาในราชอาณาจักร เว้นแต่มีเหตุสุดวิสัยทำให้ไม่อาจส่งของดังกล่าวออกไปภายในกำหนดหนึ่งปี ให้อธิบดีขยายระยะเวลาได้ แต่ต้องไม่เกินหกเดือน และ

(4) ต้องขอคืนอากรภายในกำหนดหกเดือนนับแต่วันที่ส่งของออกไปนอกราชอาณาจักร เว้นแต่อธิบดีจะขยายระยะเวลาให้แต่ต้องไม่เกินหกเดือน

และการขอคืนอากร การพิสูจน์ของ การส่งของออกไป และการคืนอากรดังกล่าว นั้น ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีประกาศกำหนด

3.1.8 การวินิจฉัยอากรและการอุทธรณ์การประเมิน

3.1.8.1 การวินิจฉัยอากร

ในการวินิจฉัยอากร พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 กำหนดให้มี “คณะกรรมการวินิจฉัยอากรศุลกากร” ซึ่งประกอบด้วยปลัดกระทรวงการคลัง เป็นประธานกรรมการ เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา อธิบดีกรมศุลกากร อธิบดีกรมสรรพากร อธิบดีกรมสรรพสามิต ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้ง จำนวนไม่เกินสามคน เป็นกรรมการ โดยคณะกรรมการวินิจฉัยอากรศุลกากรมีหน้าที่

(1) กำหนดขอบเขตการใช้อำนาจของพนักงานศุลกากร
 (2) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และระยะเวลาในการตรวจสอบและประเมิน
 อากร

(3) วินิจฉัยปัญหาเกี่ยวกับอากรที่กรมศุลกากรขอความเห็น

(4) ให้คำปรึกษาหรือเสนอแนะแก่รัฐมนตรีในการจัดเก็บอากร

โดยการกำหนดตาม (1) และ (2) ให้พนักงานศุลกากรปฏิบัติตามเมื่อได้รับความเห็นชอบจากรัฐมนตรีและประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว และคำวินิจฉัยของคณะกรรมการวินิจฉัยอากรศุลกากรตาม (3) ให้เป็นที่สิ้นสุด¹⁹

¹⁹ พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 มาตรา 32 และมาตรา 36

3.1.8.2 การอุทธรณ์การประเมิน

ในการประเมินอาคารเพื่อเรียกเก็บอาคารของพนักงานศุลกากร หากผู้นำของเข้าหรือผู้ส่งของออกไม่เห็นด้วยกับการประเมินอาคารของพนักงานศุลกากรดังกล่าว ผู้นำของเข้าหรือผู้ส่งของออกมีสิทธิอุทธรณ์การประเมินอาคารต่อคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ภายในกำหนดสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแบบแจ้งการประเมินอาคาร โดยพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 กำหนดให้มี “คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์” ซึ่งประกอบด้วยอธิบดีกรมศุลกากร เป็นประธานกรรมการ ผู้แทนกรมสรรพากร ผู้แทนกรมสรรพสามิต ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา และผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด เป็นกรรมการ ทำหน้าที่พิจารณาอุทธรณ์ตามแบบแจ้งการประเมินอาคารตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากรและกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากร และกำหนดให้คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์พิจารณาอุทธรณ์ให้แล้วเสร็จภายในกำหนดหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันที่พนักงานศุลกากรได้รับอุทธรณ์ และมีเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวข้องกับการอุทธรณ์นั้นครบถ้วน ในกรณีที่มีเหตุจำเป็น คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์อาจขยายระยะเวลาพิจารณาอุทธรณ์ ออกไปอีกได้ แต่ต้องไม่เกินเก้าสิบวัน ซึ่งหากคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ไม่พิจารณาอุทธรณ์ให้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลาดังกล่าว ผู้นำของเข้าหรือผู้ส่งของออกมีสิทธินำคดีไปฟ้องต่อศาลได้ และให้คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ยกอุทธรณ์ของผู้นำของเข้าหรือผู้ส่งของออกนั้น

อย่างไรก็ตาม การอุทธรณ์การประเมินอาคารดังกล่าวไม่เป็นเหตุทุเลาการเสียอากรตามที่พนักงานศุลกากรประเมินไว้ เว้นแต่ผู้อุทธรณ์ได้รับอนุญาตจากอธิบดีให้รอคำวินิจฉัยอุทธรณ์หรือคำพิพากษาถึงที่สุด ผู้อุทธรณ์ที่ได้รับอนุญาตให้ทุเลาการเสียอากรต้องเสียอากรให้ครบถ้วนภายในกำหนดสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งการจำหน่ายอุทธรณ์หรือคำวินิจฉัยอุทธรณ์หรือนับแต่วันได้รับทราบคำพิพากษาถึงที่สุด และในกรณีที่คำวินิจฉัยอุทธรณ์ให้เสียอากรเพิ่มขึ้น ผู้อุทธรณ์จะต้องเสียอากรภายในกำหนดสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งการจำหน่ายอุทธรณ์หรือคำวินิจฉัยอุทธรณ์ หรือนับแต่วันได้รับทราบคำพิพากษาถึงที่สุดด้วยเช่นเดียวกัน

เมื่อคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ได้พิจารณาแบบแจ้งการประเมินอาคารแล้ว คำวินิจฉัยของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ให้เป็นที่สุด โดยให้ทำเป็นหนังสือและแจ้งให้ผู้อุทธรณ์ทราบ ทั้งนี้ หากผู้อุทธรณ์ไม่พอใจคำวินิจฉัยของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ ผู้อุทธรณ์มีสิทธิฟ้องเป็นคดีต่อศาลภายในกำหนดสามสิบวันนับแต่วันที่รับแจ้งคำวินิจฉัยอุทธรณ์ เว้นแต่ คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์จะจำหน่ายอุทธรณ์เพราะเหตุที่ผู้อุทธรณ์ยื่นคำร้องขอถอนอุทธรณ์

3.2 สิทธิประโยชน์ตามกฎหมายศุลกากร

3.2.1 คลังสินค้าทัณฑ์บน

การจัดตั้งคลังสินค้าทัณฑ์บน เป็นมาตรการทางภาษีอย่างหนึ่งซึ่งช่วยส่งเสริมการส่งออก โดยมาตรการดังกล่าวมีจุดประสงค์เช่นเดียวกับการคืนอากรตาม มาตรา 29 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 คือเพื่อลดต้นทุนการผลิตของสินค้าส่งออกให้ต่ำลง โดยการกำจัดภาษีอากรขาเข้าออกจากมูลค่าของสินค้าที่จะส่งออก โดยใช้แนวความคิดเดียวกัน คือ ของใดที่มีได้มีการบริโภคภายในประเทศ ไม่ควรมีภาระภาษี²⁰

คลังสินค้าทัณฑ์บน เป็นสถานที่ซึ่งอธิบดีกรมศุลกากรอนุมัติให้จัดตั้งขึ้นเพื่อประโยชน์ในการเก็บรักษาของที่นำเข้ามาจากต่างประเทศ หรือเพื่อแสดงและขายของนำเข้าที่เก็บในคลังสินค้าทัณฑ์บนนั้น หรือเพื่อการผลิต ผสม ประกอบ บรรจุ หรือดำเนินการด้วยวิธีอื่นใดกับของนำเข้าที่เก็บในคลังสินค้าทัณฑ์บนนั้น โดยได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษีอากรตามที่กฎหมายกำหนด²¹ ซึ่งแบ่งประเภทคลังสินค้าทัณฑ์บนตามวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งออกเป็น 3 ประเภท คือ

- (1) คลังสินค้าทัณฑ์บนสำหรับเก็บของที่นำเข้ามาจากต่างประเทศ
- (2) คลังสินค้าทัณฑ์บนสำหรับแสดงและขายของ
- (3) คลังสินค้าทัณฑ์บนสำหรับผลิต ประกอบ บรรจุ หรือดำเนินการด้วยวิธีอื่นใด

กับของที่เก็บในคลังสินค้าทัณฑ์บน

ทั้งนี้ ผู้ที่ได้รับอนุญาตให้จัดตั้งคลังสินค้าทัณฑ์บนจะได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษีอากรภายใต้พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 ดังต่อไปนี้

- (1) ได้รับการยกเว้นอากรขาเข้าและอากรขาออกแก่ของที่ปล่อยออกไปจากคลังสินค้าทัณฑ์บนเพื่อส่งออกนอกราชอาณาจักร ทั้งนี้ ไม่ว่าจะปล่อยออกไปในสภาพเดิมที่นำเข้าหรือในสภาพอื่น การปล่อยของออกไปจากคลังสินค้าทัณฑ์บน หากเป็นการโอนเข้าไปในคลังสินค้าทัณฑ์บนอื่น หรือจำหน่ายให้แก่ผู้นำของเข้าตามมาตรา 29 หรือผู้มีสิทธิได้รับยกเว้นอากรตามกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากรหรือกฎหมายอื่น ให้ถือว่าเป็นการส่งออกไปนอกราชอาณาจักรในเวลาที่ปล่อยของเช่นนั้นออกไปจากคลังสินค้าทัณฑ์บน โดยให้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีประกาศกำหนด การรับของที่ได้โอนหรือจำหน่ายดังกล่าวข้างต้น ให้ถือว่าเป็นการนำเข้ามาในราชอาณาจักรหรือนำเข้าสำเร็จในเวลาที่ปล่อยของเช่นนั้นออกไปจากคลังสินค้า

²⁰ กฤติกา ปั้นประเสริฐ, คำอธิบายกฎหมายศุลกากร, หน้า 94.

²¹ มาโนช รอดสม, ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายศุลกากรและกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากร, หน้า

ภัณฑ์บน โดยให้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีประกาศกำหนด กรณีดังกล่าวไม่นำมาใช้บังคับกับการนำของในราชอาณาจักรที่ต้องเสียอากรขาออกเข้าไปในคลังสินค้าทัณฑ์บน และได้ส่งออกไปนอกราชอาณาจักรในสภาพเดิม ตามบทบัญญัติมาตรา 126 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560

(2) ได้รับการยกเว้นหรือคืนอากร สำหรับของที่มีกฎหมายบัญญัติให้ได้รับการยกเว้นหรือคืนอากรเมื่อส่งออกไปนอกราชอาณาจักร หากนำของนั้นเข้าไปในคลังสินค้าทัณฑ์บนสำหรับแสดงและขายของ และคลังสินค้าทัณฑ์บนสำหรับผลิต ประกอบ บรรจุ หรือดำเนินการด้วยวิธีอื่นใดกับของที่เก็บในคลังสินค้าทัณฑ์บน ให้ได้รับการยกเว้นหรือคืนอากร โดยถือว่าของนั้นได้ส่งออกไปนอกราชอาณาจักรในเวลาที่ได้นำของเช่นนั้นเข้าไปในคลังสินค้าทัณฑ์บน ทั้งนี้ โดยให้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีประกาศกำหนด ตามบทบัญญัติมาตรา 127 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560

(3) หากของที่อยู่ระหว่างขนย้ายเพื่อเก็บในคลังสินค้าทัณฑ์บน หรือในขณะที่เก็บในคลังสินค้าทัณฑ์บน สูญหายหรือถูกทำลายโดยเหตุสุดวิสัยหรืออุบัติเหตุอันมีอาจหลีกเลี่ยงได้ อธิบดีกรมศุลกากรอาจยกเว้นอากรให้แก่ผู้นำของเข้าได้ ตามบทบัญญัติมาตรา 128 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560

การนำของออกจากคลังสินค้าทัณฑ์บนประเภทโรงผลิตสินค้าเพื่อใช้หรือจำหน่ายในราชอาณาจักร ประกาศกรมศุลกากร ที่ 127/2561 เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับคลังสินค้าทัณฑ์บนประเภทโรงผลิตสินค้า ข้อ 11 กำหนดให้ ผู้นำของเข้าที่ประสงค์จะนำของออกจากคลังสินค้าทัณฑ์บนประเภทโรงผลิตสินค้าเพื่อใช้หรือจำหน่ายในประเทศจะต้องชำระค่าภาษีอากรสำหรับของนั้นตามที่กฎหมายกำหนด โดยให้คำนวณอากรตามสภาพแห่งของ ราคาศุลกากร และพิกัดศุลกากร ที่เป็นอยู่ในเวลาที่นำเข้าสำเร็จ แต่อัตราศุลกากรให้ถือตามอัตราศุลกากรที่ใช้อยู่ในเวลาที่ปล่อยของนั้นออกไปจากคลังสินค้าทัณฑ์บนประเภทโรงผลิตสินค้า และกรณีการนำของที่ต้องเสียอากรตอบโต้การทุ่มตลาดหรืออากรปกป้องเข้ามาในราชอาณาจักรแล้วนำเข้าไปในคลังสินค้าทัณฑ์บนเพื่อใช้ในการผลิตสินค้าหรือเพื่อการค้าเพื่อการส่งออก หากนำสินค้าที่ผลิตจากของที่ต้องเสียอากรตอบโต้การทุ่มตลาดหรืออากรปกป้องรวมทั้งเศษหรือของที่ด้อยคุณภาพ เพื่อใช้หรือจำหน่ายในราชอาณาจักร หรือโอนไปยังคลังสินค้าทัณฑ์บนอื่น เขตปลอดอากร หรือเขตประกอบการเสรี หรือจำหน่ายให้แก่ผู้นำของเข้าตามมาตรา 29 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 หรือผู้มีสิทธิได้รับการยกเว้นอากรตามกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากรหรือกฎหมายอื่น หรือผู้ได้รับการส่งเสริมการลงทุนจากสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน โดยไม่ได้ส่งออกไปนอกราชอาณาจักร ผู้นำของเข้าจะต้องชำระค่าอากรตอบโต้การทุ่มตลาดหรืออากรปกป้องตามปริมาณของวัตถุดิบที่ใช้ใน

การผลิต โดยผู้นำของเข้าต้องชี้แจงรายละเอียดรายการ ชนิดของ ปริมาณ น้ำหนัก ของของที่ไม่ได้ ส่งออกไปนอกราชอาณาจักร ทั้งนี้ ให้คำนวณอากรตามปริมาณที่ได้รับแจ้ง ตามพิกัดศุลกากรและ ราคาต่อหน่วยที่สำแดงในใบขนสินค้าที่นำของนั้นเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อนำเข้าเก็บในคลังสินค้า ทัณฑ์บน

สำหรับเศษหรือของที่ด้อยคุณภาพ ตามประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง การลดอัตรา อากรและยกเว้นอากรศุลกากรตามมาตรา 12 แห่งพระราชกำหนดพิกัดอัตราศุลกากร พ.ศ. 2530 กำหนดนิยามคำว่า “เศษ” หมายความว่า ส่วนที่เหลือจากการผลิตซึ่งไม่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ ตามวัตถุประสงค์เดิมที่นำเข้าได้ และคำว่า “ของที่ด้อยคุณภาพ” หมายความว่า วัตถุดิบหรือของ ที่ผลิตจากวัตถุดิบดังกล่าว ซึ่งมีตำหนิหรือมีคุณภาพไม่ได้มาตรฐานหรือไม่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ ตามวัตถุประสงค์เดิมได้ โดยลดอัตราอากรเศษหรือของที่ด้อยคุณภาพที่เกิดจากการนำของเข้ามาผลิต ผสม ประกอบในคลังสินค้าทัณฑ์บนประเภทโรงผลิตสินค้าตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร ซึ่งมีได้ ส่งออกไปนอกราชอาณาจักรแต่จำหน่ายหรือนำไปใช้ในการอื่น เหลือเท่ากับอัตราที่จำนวนเงินอากร เมื่อคำนวณตามสภาพของหรือราคาของ แล้วแต่กรณี และพิกัดอัตราศุลกากรที่เป็นอยู่ในเวลานำเศษ หรือของที่ด้อยคุณภาพออกจากคลังสินค้าทัณฑ์บนดังกล่าว²²

โดยเศษหรือของที่ด้อยคุณภาพที่เกิดจากการนำของเข้ามาผลิต ผสม ประกอบ ในคลังสินค้าทัณฑ์บนประเภทโรงผลิตสินค้า ซึ่งมีได้ส่งออกไปนอกราชอาณาจักรแต่จำหน่ายหรือนำมาใช้เพื่อการอื่นในประเทศ ตามประกาศกรมศุลกากร ที่ 127/2561 เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และ เงื่อนไขเกี่ยวกับคลังสินค้าทัณฑ์บนประเภทโรงผลิตสินค้า ข้อ 16 กำหนดให้ผู้นำเศษที่เกิดจากการนำ ของเข้ามาผลิต ผสม ประกอบ ในคลังสินค้าทัณฑ์บนประเภทโรงผลิตสินค้ายื่นคำร้องขอจำหน่ายเศษ หรือนำเศษมาใช้เพื่อการอื่นในประเทศต่อด่านศุลกากรหรือสำนักงานศุลกากรที่กำกับคลังสินค้า ทัณฑ์บนประเภทโรงผลิตสินค้า พนักงานศุลกากรที่กำกับคลังสินค้าทัณฑ์บนจะตรวจสอบรายละเอียด เกี่ยวกับชนิด ปริมาณ และน้ำหนักของของว่าถูกต้องตรงกับคำขอ แล้วเสนอผู้อำนวยการส่วนที่กำกับ คลังสินค้าทัณฑ์บนหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย พิจารณออนุมัติให้จำหน่ายหรือนำมาใช้เพื่อการอื่น ในประเทศ และเมื่อได้รับแจ้งผลการอนุมัติแล้วให้ผู้นำเศษที่เกิดจากการนำของเข้ามาผลิต ผสม ประกอบในคลังสินค้าทัณฑ์บนประเภทโรงผลิตสินค้าปฏิบัติพิธีการใบขนสินค้าขาเข้าโอนย้ายชำระ ภาษีอากรโดยวิธีการทางอิเล็กทรอนิกส์ตามมาตรฐานที่ศุลกากรกำหนด ก่อนการขนย้ายเศษออกจาก คลังสินค้าทัณฑ์บนประเภทโรงผลิตสินค้า โดยให้ถือสภาพแห่งของ ราคาศุลกากร พิกัดศุลกากร และ อัตราศุลกากรที่เป็นอยู่ในเวลานำเศษออกจากคลังสินค้าทัณฑ์บน ในกรณีของที่ด้อยคุณภาพ

²² ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง การลดอัตราอากรและยกเว้นอากรศุลกากรตามมาตรา 12 แห่งพระราชกำหนดพิกัดอัตราศุลกากร พ.ศ. 2530 ข้อ 2 (7)

ให้ปฏิบัติตามประกาศกรมศุลกากร ที่ 144/2560 เรื่อง หลักเกณฑ์และพิธีการสำหรับการลดอัตราอากรและยกเว้นอากรศุลกากรตามมาตรา 12 แห่งพระราชกำหนดพิกัดอัตราศุลกากร พ.ศ. 2530 หรือประกาศกรมศุลกากรที่แก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งกำหนดให้ เศษหรือของที่ด้อยคุณภาพที่เกิดจากการนำของเข้ามาผลิต ผสม ประกอบในคลังสินค้าทัณฑ์บนประเภทโรงผลิตสินค้าตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร ซึ่งมีได้ส่งออกไปนอกราชอาณาจักรแต่จำหน่าย หรือนำไปใช้ในการอื่น ให้ลดอัตราอากรลงเหลือเท่ากับอัตราที่จำนวนเงินอากรเมื่อคำนวณตามสภาพของหรือราคาของแล้วแต่กรณี และพิกัดอัตราศุลกากรที่เป็นอยู่ในเวลานำเศษหรือของที่ด้อยคุณภาพออกจากคลังสินค้าทัณฑ์บนดังกล่าว

3.2.2 เขตปลอดอากร (Free Zone)

เขตปลอดอากร (Free Zone) เป็นมาตรการส่งเสริมการส่งออกตามกฎหมายศุลกากรอีกมาตรการหนึ่ง โดยเขตปลอดอากรมีหลักการเช่นเดียวกับหลักการของเรื่องเขตประกอบการเสรีตามกฎหมายว่าด้วยการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย แต่มีความคล่องตัวมากกว่าเขตประกอบการเสรี เพราะสามารถดำเนินการได้โดยความพร้อมของภาคเอกชน ไม่ต้องรอให้ภาครัฐเป็นผู้ดำเนินการเหมือนเขตประกอบการเสรี กฎหมายศุลกากรจึงเปิดช่องให้ภาคเอกชนมีทางเลือกในการลงทุนเป็นผู้ประกอบกิจการเขตปลอดอากรแทนรัฐ โดยสามารถเก็บค่าใช้จ่ายจากผู้ประกอบการรายอื่น ๆ ที่มาขอใช้บริการเขตปลอดอากรของตนได้ตามความเหมาะสมแก่กรณี รัฐ (โดยกรมศุลกากร) เพียงแต่เข้ามากำกับดูแล เพื่อให้การประกอบกิจการเขตปลอดอากรเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดเท่านั้น ทั้งนี้ ผู้ขออนุมัติจัดตั้งเขตปลอดอากรจะเป็นผู้รับผิดชอบในค่าภาษีอากรที่อาจเกิดขึ้นในเขตปลอดอากรนั้นต่อกรมศุลกากรโดยตรง จึงลดภารกิจของรัฐที่จะต้องดำเนินการกำกับดูแลเอกชนหลายรายเหลือเพียงรายเดียวได้²³

สิทธิประโยชน์ของเขตปลอดอากรภายใต้กฎหมายว่าด้วยศุลกากรตามที่ได้บัญญัติไว้ในส่วนที่ 3 ของหมวด 6 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 ได้แก่

(1) ของที่นำเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อนำเข้าไปในเขตปลอดอากรได้รับยกเว้นอากรขาเข้าตามความในบทบัญญัติมาตรา 151 วรรคหนึ่ง ในกรณีดังต่อไปนี้

(1.1) เครื่องจักร อุปกรณ์ เครื่องมือและเครื่องใช้ รวมทั้งส่วนประกอบแห่งของดังกล่าว ที่จำเป็นต่อการประกอบกิจการ โดยให้รวมถึงของที่ใช้ในการสร้าง ประกอบหรือติดตั้งโรงงานหรืออาคาร ในเขตปลอดอากร

(1.2) ของที่นำเข้ามาเพื่อใช้ในการประกอบอุตสาหกรรม พาณิชยกรรม หรือกิจการอื่นใดที่เป็นประโยชน์แก่การเศรษฐกิจของประเทศ หรือ

²³ กฤติกา ปันประเสริฐ, คำอธิบายกฎหมายศุลกากร, หน้า 96-97.

(1.3) ของที่ปล่อยออกมาจากเขตปลอดอากรอื่น

(2) ยกเว้นอากรขาออกสำหรับของที่ปล่อยออกไปจากเขตปลอดอากรเพื่อส่งออกไปนอกราชอาณาจักร ตามความในบทบัญญัติมาตรา 151 วรรคสอง

(3) ของที่เข้ามาในราชอาณาจักรหรือนำวัตถุดิบภายในราชอาณาจักรเข้าไปในเขตปลอดอากร เพื่อผลิต ผสม ประกอบ บรรจุ หรือดำเนินการด้วยวิธีอื่นใดกับของนั้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งออกไปนอกราชอาณาจักร ให้ของนั้นได้รับยกเว้นไม่อยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายในส่วนที่เกี่ยวกับการควบคุมมาตรฐานหรือคุณภาพ การประทับตราหรือเครื่องหมายใด ๆ แก่ของนั้น และให้ของนั้นได้รับยกเว้นไม่อยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายในส่วนที่เกี่ยวกับการควบคุมการนำเข้าเข้ามาในราชอาณาจักร การส่งออกไปนอกราชอาณาจักร การครอบครองหรือการใช้ประโยชน์ซึ่งของดังกล่าว เฉพาะในพื้นที่ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

อย่างไรก็ตาม การปล่อยของที่ได้รับยกเว้นดังกล่าวออกจากเขตปลอดอากรเพื่อใช้หรือจำหน่ายในราชอาณาจักรจะต้องปฏิบัติตามกฎหมายในส่วนที่เกี่ยวกับการควบคุมการนำเข้าเข้ามาในราชอาณาจักร การครอบครองหรือใช้ประโยชน์ซึ่งของดังกล่าว หรือเกี่ยวกับการควบคุมมาตรฐานหรือคุณภาพ การประทับตรา หรือเครื่องหมายใด ๆ แก่ของนั้นนับแต่วันที่นำออกจากเขตปลอดอากร โดยถือเสมือนว่าของนั้นได้นำเข้ามาในราชอาณาจักรในวันที่นำออกจากเขตปลอดอากร ตามความในบทบัญญัติมาตรา 152

(4) ในกรณีที่มีกฎหมายบัญญัติให้ของใดได้รับยกเว้นหรือคืนอากรเมื่อส่งออกไปนอกราชอาณาจักร หากนำของนั้นเข้าไปในเขตปลอดอากร ให้ได้รับยกเว้นหรือคืนอากร โดยให้ถือว่าของนั้นได้ส่งออกไปนอกราชอาณาจักรในเวลาที่ได้นำของเช่นนั้นเข้าไปในเขตปลอดอากร ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีประกาศกำหนด ตามความในบทบัญญัติมาตรา 153

(5) ของที่ปล่อยออกไปจากเขตปลอดอากรเพื่อนำเข้ามาในราชอาณาจักรไม่ว่าของนั้นจะนำเข้ามาจากนอกราชอาณาจักรหรือจากในราชอาณาจักร ให้คำนวณอากรตามสภาพแห่งของราคาศุลกากร และพิกัดอัตราศุลกากรที่เป็นอยู่ในเวลาที่ปล่อยของนั้นออกไปจากเขตปลอดอากร แต่หากเป็นการนำของที่มีอยู่ในราชอาณาจักรเข้าไปในเขตปลอดอากร โดยของที่นำเข้าไปนั้นไม่มีสิทธิหรือไม่ได้ใช้สิทธิยกเว้นหรือคืนอากรเมื่อส่งออก ไม่ต้องนำของดังกล่าวมาคำนวณอากร ตามความในบทบัญญัติมาตรา 154

(6) การนำของออกจากเขตปลอดอากรเพื่อใช้หรือจำหน่ายภายในราชอาณาจักร หรือเพื่อโอนเข้าไปในคลังสินค้าทัณฑ์บน หรือจำหน่ายให้แก่ผู้นำของเข้าตามมาตรา 29 หรือผู้มีสิทธิได้รับยกเว้นอากรตามกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากรหรือกฎหมายอื่น ให้ถือว่าเป็นการนำเข้ามาในราชอาณาจักรและเป็นการนำเข้าสำเร็จในเวลาที่น่าจะเช่นนั้นออกจากเขตปลอดอากร ทั้งนี้

ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีประกาศกำหนด ตามความในบทบัญญัติมาตรา 155 วรรคหนึ่ง

(7) ของที่เสียหาย ของที่ใช้ไม่ได้ หรือของที่ไม่ได้ใช้ ที่ได้รับอนุญาตจากอธิบดี กรมศุลกากรให้นำออกจากเขตปลอดอากรเพื่อกำจัดหรือทำลายในราชอาณาจักรตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีกรมศุลกากรประกาศกำหนด ของนั้นได้รับยกเว้นอากร ตามความใน บทบัญญัติมาตรา 155 วรรคสอง

3.3 บทกำหนดความผิดและบทกำหนดโทษ

เนื่องด้วยกฎหมายศุลกากรเป็นกฎหมายที่ใช้บังคับเกี่ยวกับการจัดเก็บภาษีอากรในการ นำเข้าส่งออก โดยกำหนดหน้าที่ของรัฐ ผู้นำของเข้า ผู้ส่งของออก นายเรือ ผู้ควบคุมยานพาหนะ ตลอดจนผู้ที่เกี่ยวข้องและมีบทกำหนดโทษแก่ผู้ที่ฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตาม จึงมีลักษณะเป็นกฎหมาย มหาชนทางเศรษฐกิจ²⁴ ซึ่งแต่เดิมพระราชบัญญัติศุลกากร พุทธศักราช 2469 ได้บัญญัติบทกำหนด ความรับผิดและบทกำหนดโทษสำหรับฐานความผิดที่สำคัญไว้ในมาตรา 27 โดยผู้ใดนำหรือพาของ ที่ยังมีได้เสียค่าภาษี หรือของต้องจำกัด หรือของต้องห้าม หรือที่ยังมิได้ผ่านศุลกากรโดยถูกต้อง เข้ามาในราชอาณาจักรไทยก็ดี หรือส่ง หรือพาของเช่นว่านี้ออกไปนอกพระราชอาณาจักรก็ดี หรือ ช่วยเหลือด้วยประการใด ๆ ในการนำของเช่นว่านี้เข้ามาหรือส่งออกไปก็ดีหรือย้ายถอนไปหรือ ช่วยเหลือให้ย้ายถอนไปซึ่งของดังกล่าวนี้จากเรือกำปั่น ท่าเทียบเรือ โรงเก็บสินค้า คลังสินค้า ที่มั่นคง หรือโรงเก็บของโดยมิได้รับอนุญาตก็ดีหรือให้ที่อาศัยเก็บ หรือเก็บ หรือซ่อนของเช่นว่านี้หรือ ยอม หรือจัดให้ผู้อื่นทำการเช่นว่านี้ก็ดีหรือเกี่ยวข้องด้วยประการใด ๆ ในการขนหรือย้ายถอน หรือ กระทำอย่างใดแก่ของเช่นว่านี้ก็ดีหรือเกี่ยวข้องด้วยประการใด ๆ ในการหลีกเลี่ยง หรือพยายาม หลีกเลี่ยงการเสียค่าภาษีศุลกากร หรือในการหลีกเลี่ยง หรือพยายามหลีกเลี่ยงบทกฎหมายและ ข้อจำกัดใด ๆ อันเกี่ยวแก่การนำของเข้า ส่งของออก ขนของขึ้น เก็บของในคลังสินค้า และการส่งมอบ ของโดยเจตนาจะฉ้อค่าภาษีของรัฐบาลของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่จะต้องเสียสำหรับของ นั้น ๆ ก็ดี หรือหลีกเลี่ยงข้อห้ามหรือข้อจำกัดอันเกี่ยวแก่ของนั้นก็ดี สำหรับความผิดครั้งหนึ่ง ๆ ให้ปรับเป็นเงินสี่เท่าราคาของซึ่งได้รวมค่าอากรเข้าด้วยแล้ว หรือจำคุกไม่เกินสิบปีหรือทั้งปรับทั้งจำ

ในการนี้ศาลฎีกาได้มีคำพิพากษาที่ 8123/2553 วินิจฉัยว่า คำว่า "ค่าอากร" ตามมาตรา 27 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พุทธศักราช 2469 หมายถึงค่าอากรในทางศุลกากรเท่านั้น หาหมาย

²⁴ กรมศุลกากร, "ความผิดตามกฎหมายศุลกากร พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560" [ออนไลน์] เข้าถึงเมื่อ 21 มีนาคม 2565. แหล่งที่มา:

http://www.customs.go.th/data_files/6d17267c4ace47c6cc7873153c7fa522.pdf

รวมถึงภาษีมูลค่าเพิ่มอันเป็นภาษีอากรฝ่ายสรรพากร ภาษีสรรพสามิต และภาษีมหาดไทยด้วยไม่
ที่ศาลล่างทั้งสองนำค่าภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีสรรพสามิต และภาษีมหาดไทยสำหรับรถยนต์ของกลาง
มารวมเป็นค่าอากรอีกจำนวนหนึ่งนั้นไม่ถูกต้อง

ประกอบกับมีบันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การหลีกเลี่ยงการชำระ
อากรตอบโต้การทุ่มตลาดจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น (เรื่องเสร็จที่ 574/2560) ได้วินิจฉัยกรณี
การนำบทบัญญัติมาตรา 27 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พุทธศักราช 2469 มาใช้บังคับกับกรณีที่มี
การหลีกเลี่ยงการชำระอากรตอบโต้การทุ่มตลาดจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้นว่า เป็นเรื่องการบังคับใช้
บทบัญญัติที่กำหนดความรับผิดทางอาญาของบุคคลจึงต้องตีความโดยเคร่งครัด การนำบทกำหนด
ความรับผิดและบทกำหนดโทษมาใช้บังคับโดยอนุโลม ต้องมีการบัญญัติไว้โดยชัดแจ้งว่าให้นำบท
กำหนดความรับผิดอาญาและบทกำหนดโทษของกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องนั้นมาใช้บังคับแก่การนั้น
เพราะบุคคลจะไม่ต้องรับโทษอาญาเว้นแต่จะได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่ได้กระทำการนั้น
บัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ เมื่อพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการนำเข้า
สินค้าที่เพิ่มขึ้น พ.ศ. 2542 และพระราชบัญญัติมาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น
พ.ศ. 2550 มิได้บัญญัติให้นำบทกำหนดความผิดและบทกำหนดโทษตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากรมา
ใช้ในกรณีที่มีการเรียกเก็บอากรตามกฎหมายทั้งสองฉบับดังกล่าวที่กำหนดไว้ในมาตรา 27
แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พุทธศักราช 2469 มาใช้บังคับเมื่อมีการหลีกเลี่ยงการชำระอากรตอบโต้
การทุ่มตลาดและอากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้นได้

ต่อมาพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 ได้กำหนดความผิดและโทษแก่ผู้ที่ฝ่าฝืน
ไม่ปฏิบัติตามกฎหมายศุลกากร โดยแยกฐานความผิดตามที่ได้บัญญัติไว้ในมาตรา 27 แห่ง
พระราชบัญญัติศุลกากร พุทธศักราช 2469 ออกเป็นแต่ละฐานความผิด รวมถึงความผิดฐานอื่น ๆ ไว้
ในหมวด 9 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 ซึ่งสามารถจำแนกเป็นฐานความผิดที่สำคัญ
ดังต่อไปนี้

3.3.1 ความผิดฐานลักลอบหนีศุลกากร

พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 มาตรา 242 บัญญัติว่า “ผู้ใดนำเข้ามาในหรือ
ส่งออกไปนอกราชอาณาจักรซึ่งของที่ยังมิได้ผ่านพิธีการศุลกากร หรือเคลื่อนย้ายของออกไปจาก
ยานพาหนะ คลังสินค้าทัณฑ์บน โรงพักสินค้า ที่มั่นคง ท่าเรือรับอนุญาต หรือเขตปลอดอากร
โดยมิได้รับอนุญาตจากพนักงานศุลกากร ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี หรือปรับเป็นเงินสี่เท่าของ
ราคาของซึ่งได้รวมค่าอากรเข้าด้วยแล้ว หรือทั้งจำทั้งปรับ และให้รับของนั้น ไม่ว่าจะมิผู้ถูกลงโทษตาม
คำพิพากษาหรือไม่

ผู้ใดพยายามกระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษเช่นเดียวกัน”

การกระทำความผิดตามมาตรา 243 นี้เพียงแค่มิการนำของที่มีลักษณะดังกล่าวเข้ามาในหรือส่งออกไปนอกราชอาณาจักรก็ครบองค์ประกอบของความผิดแล้ว โดยไม่จำเป็นต้องเป็นของที่ต้องชำระอากร กล่าวคือ แม้เป็นของที่ไม่ต้องชำระอากรหรือเป็นของที่ได้รับยกเว้นอากร หรือเป็นของประเทศไทย ก็สามารถเป็นความผิดตามมาตรา 243 นี้ได้เช่นกันหากของนั้นยังมีได้นำมาปฏิบัติพิธีการให้ถูกต้อง²⁵

ทั้งนี้ ผู้ใช้หรือผู้สนับสนุน หรือสมคบกันในการกระทำความผิดตามมาตรา 243 นี้ ต้องระวางโทษเช่นเดียวกับตัวการในการกระทำความผิดนั้น ตามความในมาตรา 245 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560²⁶

3.3.2 ความผิดฐานหลีกเลี่ยงอากร

พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 มาตรา 243 บัญญัติว่า “ผู้นำของที่ผ่านหรือกำลังผ่านพิธีการศุลกากรเข้ามาในราชอาณาจักร หรือส่งของดังกล่าวออกไปนอกราชอาณาจักร โดยหลีกเลี่ยงหรือพยายามหลีกเลี่ยงการเสียอากร โดยเจตนาจะฉ้ออากรที่ต้องเสียสำหรับของนั้น ๆ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี หรือปรับเป็นเงินตั้งแต่ครึ่งเท่า แต่ไม่เกินสี่เท่าของค่าอากรที่ต้องเสียเพิ่ม หรือทั้งจำทั้งปรับ และศาลอาจสั่งริบของนั้นก็ได้ ไม่ว่าจะมิผู้ถูกลงโทษตามคำพิพากษาหรือไม่

ผู้ใดพยายามกระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษเช่นเดียวกัน”

การกระทำความผิดตามมาตรา 243 นี้ต้องอาศัยเจตนาของผู้กระทำความผิด โดยต้องมีเจตนาที่จะฉ้ออากรจึงจะเป็นความผิด หากไม่สามารถพิสูจน์เจตนาของผู้กระทำความผิดได้ก็ไม่ครบองค์ประกอบของการกระทำความผิด

ทั้งนี้ ผู้ใช้หรือผู้สนับสนุน หรือสมคบกันในการกระทำความผิดตามมาตรา 243 นี้ ต้องระวางโทษเช่นเดียวกับตัวการในการกระทำความผิดนั้น ตามความในมาตรา 245 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560

3.3.3 ความผิดฐานหลีกเลี่ยงข้อห้าม ข้อจำกัด

พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 มาตรา 244 บัญญัติว่า “ผู้นำของที่ผ่านหรือกำลังผ่านพิธีการศุลกากรเข้ามาในราชอาณาจักร หรือส่งของดังกล่าวออกไปนอกราชอาณาจักร หรือ

²⁵ กฤตติกา ปั้นประเสริฐ, คำอธิบายกฎหมายศุลกากร, หน้า 83-84.

²⁶ มาตรา 245 “ผู้ใดเป็นผู้ใช้หรือผู้สนับสนุน หรือสมคบกันในการกระทำความผิดตามมาตรา 242 มาตรา 243 หรือมาตรา 244 ต้องระวางโทษเช่นเดียวกับตัวการในการกระทำความผิดนั้น”

นำของเข้าเพื่อการผ่านแดนหรือการถ่ายลำโดยหลีกเลี่ยงข้อจำกัดหรือข้อห้ามอันเกี่ยวกับของนั้น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินสิบปี หรือปรับไม่เกินห้าแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และศาลอาจสั่งริบของนั้นก็ได้ ไม่ว่าจะมิผู้ถูกลงโทษตามคำพิพากษาหรือไม่

ผู้ใดพยายามกระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษเช่นเดียวกัน”

การกระทำความผิดตามมาตรานี้เป็นกรกระทำความผิดเกี่ยวกับของต้องกักหรือของต้องห้าม ตามที่กฎหมายกำหนดไว้ ซึ่ง “ของต้องกัก” หมายถึง ของที่มีกฎหมายกำหนดว่าหากจะมีการนำเข้ามาในหรือส่งออกไปนอกราชอาณาจักร หรือนำผ่านราชอาณาจักร จะต้องได้รับอนุญาตหรือปฏิบัติให้ครบถ้วนตามที่กำหนดไว้ในกฎหมาย และ “ของต้องห้าม” หมายถึง ของที่มีกฎหมายกำหนดห้ามมิให้นำเข้ามาในหรือส่งออกไปนอกราชอาณาจักร หรือนำผ่านราชอาณาจักร โดยการกระทำความผิดตามมาตราไม่คำนึงถึงเจตนาของผู้กระทำความผิดเช่นเดียวกับความผิดฐานลักลอบหนีศุลกากร เพียงแต่มีการนำของที่มีลักษณะดังกล่าวเข้ามาในหรือส่งออกไปนอกราชอาณาจักรก็ครบองค์ประกอบของความผิดแล้ว

ทั้งนี้ ผู้ใช้หรือผู้สนับสนุน หรือสมคบกันในการกระทำความผิดตามมาตรา นี้ ต้องระวางโทษเช่นเดียวกับตัวการในการกระทำความผิดนั้น ตามความในมาตรา 245 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560

3.3.4 ความผิดฐานสำแดงหรือยื่นเอกสารไม่ถูกต้อง

พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 มาตรา 202 บัญญัติว่า “ผู้ใดยื่น จัดให้ หรือยอมให้ผู้อื่นยื่นใบขนสินค้า เอกสาร หรือข้อมูล ซึ่งเกี่ยวกับการเสียอากรหรือการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ ไม่ถูกต้องหรือไม่บริบูรณ์ อันอาจก่อให้เกิดความสำคัญผิดในรายการใด ๆ ที่ได้แสดงไว้ในใบขนสินค้า เอกสาร หรือข้อมูลดังกล่าวต่อพนักงานศุลกากร ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าแสนบาท”

ในการยื่นเอกสารหรือข้อมูลเพื่อปฏิบัติพิธีการทางศุลกากร ผู้นำของเข้า ผู้ส่งของออก หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องจะต้องดำเนินการให้ถูกต้องครบถ้วนตามกฎหมายและตามหลักเกณฑ์ วิธีการ หรือเงื่อนไขที่กรมศุลกากรกำหนด หากดำเนินการไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วนก็จะเป็นความผิดตามมาตรา นี้ และเป็นกรณีที่ต้องรับผิดแม้ผู้กระทำจะกระทำโดยไม่มีเจตนา ตามความในมาตรา 252 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560²⁷

²⁷ มาตรา 252 “การกระทำความผิดตามมาตรา 202 มาตรา 242 หรือมาตรา 244 ให้ผู้กระทำต้องรับผิดแม้ได้กระทำโดยไม่มีเจตนา”

3.3.5 ความผิดฐานแจ้งข้อความอันเป็นเท็จ

พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 มาตรา 203 บัญญัติว่า “ผู้ใดแจ้งข้อความให้ถ้อยคำ หรือตอบคำถามด้วยถ้อยคำอันเป็นเท็จ หรือไม่ตอบคำถามของพนักงานศุลกากรตามที่พระราชบัญญัตินี้กำหนดให้ตอบ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ”

การกระทำความผิดตามมาตรา 203 นี้ต้องเป็นกรณีที่กฎหมายศุลกากรบังคับหรือกำหนดหน้าที่ให้ตอบคำถามแล้วไม่ตอบ หรือตอบแต่เป็นความเท็จ ซึ่งหากเป็นเรื่องที่ไม่เกี่ยวกับการศุลกากรก็ไม่เป็นความผิดตามมาตรา 203 นี้

3.3.6 ความผิดฐานปลอมแปลงเอกสารหรือใช้เอกสารปลอม

พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 มาตรา 204 บัญญัติว่า “ผู้ใดปลอมหรือแปลงเอกสารที่ใช้ในการดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ หรือแก้ไขเอกสารที่ทางราชการออกให้เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้ หรือปลอมดวงตรา ลายมือชื่อ หรือเครื่องหมายอื่นใดของพนักงานศุลกากรที่ใช้เพื่อการอย่างใดอันเกี่ยวข้องกับพระราชบัญญัตินี้ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าแสนบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

ผู้ใดใช้เอกสาร ดวงตรา ลายมือชื่อ หรือเครื่องหมาย ที่เกิดจากการกระทำความผิดตามวรรคหนึ่ง ต้องระวางโทษเช่นเดียวกัน”

การกระทำความผิดตามมาตรา 204 นี้เป็นการทำเอกสารปลอมขึ้นทั้งฉบับหรือแต่ส่วนหนึ่งส่วนใด เติมหรือตัดทอนข้อความหรือแก้ไขเอกสารประการใด ๆ ในเอกสารที่แท้จริงหรือประทับตราปลอม หรือลงลายมือชื่อปลอมในเอกสาร โดยการปลอมเอกสารที่เป็นความผิดตามมาตรา 204 นี้ต้องเป็นการปลอมเอกสารเพื่อใช้ในการดำเนินการตามพระราชบัญญัติศุลกากร หรือทำการแก้ไขเอกสารที่ทางราชการออกให้เพื่อประโยชน์ในการดำเนินการตามพระราชบัญญัติศุลกากร หรือปลอมดวงตรา ลายมือชื่อของพนักงานศุลกากรที่ใช้เพื่อการอย่างใดเกี่ยวข้องกับพระราชบัญญัติศุลกากร รวมทั้งผู้ใช้เอกสาร ดวงตรา ลายมือชื่อ หรือเครื่องหมาย ที่เกิดจากการกระทำความผิดดังกล่าว ก็มีความผิดและต้องระวางโทษเช่นเดียวกับผู้กระทำความผิดฐานปลอมเอกสาร

3.3.7 ความผิดฐานทุจริตในการขอคืนอากรตามมาตรา 28 หรือตามมาตรา 29

พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 มาตรา 206 บัญญัติว่า “ผู้นำของเข้าผู้ใดขอคืนอากรตามมาตรา 28 หรือมาตรา 29 โดยความเท็จ โดยฉ้อโกงหรืออุบายหลอกลวง หรือโดยวิธีการอื่นใดทำนองเดียวกัน เพื่อขอคืนอากรเกินกว่าจำนวนที่มีสิทธิได้รับจริง ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี

หรือปรับไม่เกินห้าแสนบาท หรือปรับเป็นเงินสี่เท่าของจำนวนเงินอากรที่ขอคืนเกินกว่าจำนวนที่มีสิทธิได้รับจริง แล้วแต่จำนวนใดจะมากกว่า หรือทั้งจำทั้งปรับ”

สำหรับการทุจริตในการขอคืนอากรในขั้นตอนการยื่นคำร้องขอคืนอากรผู้กระทำที่จะเป็นความผิดฐานนี้ได้ต้องเป็นกรณีการขอคืนอากรสำหรับของนำเข้าไปที่ได้ส่งกลับออกไปนอกราชอาณาจักร (Re-export) ตามมาตรา 28 และการขอคืนอากรสำหรับของนำเข้าไปที่ผลิต ผสม ประกอบ บรรจุ หรือดำเนินการอื่นใดเพื่อส่งออกตามมาตรา 29 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 แล้วแต่กรณีเท่านั้น²⁸

3.3.8 การระงับคดีในชั้นศุลกากร

การดำเนินคดีสำหรับการกระทำความผิดตามกฎหมายศุลกากร มีลักษณะพิเศษที่แตกต่างจากกฎหมายอื่น คือ นอกจากจะดำเนินคดีตามกระบวนการยุติธรรมโดยพนักงานสอบสวน พนักงานอัยการ จนถึงขั้นตอนการฟ้องร้องต่อศาลแล้ว กฎหมายศุลกากรยังได้ให้อำนาจแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ตามมาตรา 256 และมาตรา 257 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 ที่จะดำเนินการด้านคดีเพื่อให้คดีศุลกากรเลิกกันโดยไม่ต้องฟ้องร้องคดีต่อศาลก็ได้²⁹

มาตรา 256 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 บัญญัติว่า “ภายใต้บังคับมาตรา 257 บรรดาความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ ถ้าบุคคลนั้นยินยอมใช้ค่าปรับ หรือได้ทำความตกลง หรือทำทัณฑ์บน หรือให้ประกันตามที่อธิบดีเห็นสมควรแล้ว อธิบดีจะงดการฟ้องร้องเสียก็ได้ และให้ถือว่าคดีเลิกกันตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ในกรณีที่อธิบดีเห็นสมควรจะฟ้องบุคคลใดตามพระราชบัญญัตินี้ ให้บันทึกเหตุผลในการฟ้องผู้กระทำความผิดไว้ด้วย”

อธิบดีบดีจึงมีอำนาจระงับคดีในชั้นศุลกากรได้ทุกฐานความผิด ทั้งนี้ภายใต้บังคับของมาตรา 257 ซึ่งเป็นอำนาจของคณะกรรมการเปรียบเทียบ ประกอบด้วยผู้แทนกรมศุลกากร ผู้แทนกระทรวงการคลัง และผู้แทนสำนักงานตำรวจแห่งชาติ โดยมาตรา 257 วรรคหนึ่ง กำหนดให้ความผิดตามมาตรา 227 มาตรา 242 มาตรา 243 มาตรา 244 และ มาตรา 247 ถ้าราคาของกลางรวมค่าอากรเข้าด้วยแล้วเกินกว่าสี่แสนบาท ให้คณะกรรมการเปรียบเทียบมีอำนาจเปรียบเทียบได้

²⁸ มาโนช รอดสม, ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายศุลกากรและกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากร, หน้า 231.

²⁹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 268.

เมื่อคณะกรรมการเปรียบเทียบได้ทำการเปรียบเทียบกรณีใด และผู้ต้องหาได้ชำระเงินค่าปรับ หรือได้ทำความตกลง หรือทำทัณฑ์บน หรือให้ประกัน ตามคำเปรียบเทียบภายในระยะเวลาที่คณะกรรมการเปรียบเทียบกำหนดแล้ว ให้ถือว่าคดีเลิกกันตามบทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

ทั้งนี้ ได้มีการกำหนดเกณฑ์การเปรียบเทียบงดการฟ้องร้องตามพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560³⁰ สำหรับการกระทำความผิดตามมาตรา 202³¹ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 มีการกำหนดให้ ในกรณีแสดงหรือไม่แสดงอาการชั่วคราวหรืออาการตอบโต้การทุ่มตลาด หรืออาการชั่วคราวหรืออาการปกป้อง หรือชำระอากรดังกล่าวไม่ถูกต้อง หรือไม่ครบถ้วน ให้ปรับหนึ่งเท่าของอาการชั่วคราวอาการตอบโต้การทุ่มตลาด หรืออาการชั่วคราวอาการปกป้องที่ขาด แต่ไม่เกิน 500,000 บาท และให้ชำระอากรดังกล่าว พร้อมภาษีมูลค่าเพิ่มที่ขาดและเบี้ยปรับเงินเพิ่มตามกฎหมาย หากอากรดังกล่าวขาดเกินกว่า 500,000 บาท ให้ปรับหนึ่งเท่าของอาการชั่วคราวอาการตอบโต้การทุ่มตลาด หรืออาการชั่วคราวอาการปกป้องที่ขาด แต่ไม่เกิน 500,000 บาท และให้ชำระอากรดังกล่าว พร้อมภาษีมูลค่าเพิ่มที่ขาดและเบี้ยปรับเงินเพิ่มที่ขาดตามส่วน

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

³⁰ ประมวลระเบียบปฏิบัติศุลกากร พ.ศ. 2560 ข้อ 7 04 02 01 (1)

³¹ มาตรา 202 “ผู้ใดยื่น จัดให้ หรือยอมให้ผู้อื่นยื่นใบขนสินค้า เอกสาร หรือข้อมูล ซึ่งเกี่ยวกับการเสียอากรหรือการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ไม่ถูกต้องหรือไม่บริบูรณ์อันอาจก่อให้เกิดความสำคัญผิดในรายการใด ๆ ที่ได้แสดงไว้ในใบขนสินค้า เอกสาร หรือข้อมูลดังกล่าวต่อพนักงานศุลกากร ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าแสนบาท”

บทที่ 4

กฎหมายว่าด้วยการตอบโต้การทุ่มตลาด การตอบโต้การอุดหนุน และมาตรการปกป้อง ของสหภาพยุโรป

ด้วยเหตุที่กฎหมายว่าด้วยการตอบโต้การทุ่มตลาดและการตอบโต้การอุดหนุนของประเทศไทยใช้กฎหมายของสหภาพยุโรปเป็นแนวทางในการร่างกฎหมาย ในบทนี้จึงจะศึกษาถึงรูปแบบในการจัดเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาดและอากรตอบโต้การอุดหนุน รวมถึงกฎหมายว่าด้วยมาตรการปกป้อง ของสหภาพยุโรปที่บังคับใช้อยู่ในปัจจุบัน เพื่อนำมาศึกษาเปรียบเทียบกับรูปแบบการจัดเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาด อากรตอบโต้การอุดหนุน และอากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้นของประเทศไทย รวมถึงศึกษากฎหมายว่าด้วยศุลกากรของสหภาพยุโรป ที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาด อากรตอบโต้การอุดหนุน และอากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น เพื่อหาแนวทางการแก้ปัญหาการใช้บังคับกฎหมายว่าด้วยศุลกากรในการจัดเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาดตามพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. 2542 และอากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้นตามพระราชบัญญัติมาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น พ.ศ. 2550 ต่อไป

4.1 กฎหมายว่าด้วยการตอบโต้การทุ่มตลาด

กฎหมายต่อต้านการทุ่มตลาดของสหภาพยุโรปฉบับแรกบัญญัติขึ้นในปี ค.ศ. 1968 โดยนำหลักการของ GATT Anti-Dumping Code 1967 มาบัญญัติไว้ใน Regulation (EEC) No. 459/68¹ ซึ่งรวมกฎหมายต่อต้านการทุ่มตลาดและกฎหมายต่อต้านการอุดหนุนไว้ในฉบับเดียวกัน อันมีผลบังคับเป็นการทั่วไปโดยประเทศสมาชิกสหภาพยุโรปจะต้องถือปฏิบัติเสมือนหนึ่งเป็นกฎหมายภายในของประเทศ ต่อมาผลจากการเจรจาการค้าพหุภาคีรอบอูรุกวัย สภารัฐมนตรีได้มีมติเป็นเอกฉันท์ยอมรับความตกลง WTO รวมถึงความตกลงการตอบโต้การทุ่มตลาดของ WTO และได้มีการแยกกฎหมายต่อต้านการทุ่มตลาดและกฎหมายต่อต้านการอุดหนุนออกจากกันในปี ค.ศ. 1996²

¹ Regulation (EEC) No. 459/68 of the Council of 5 April 1968 on protection against dumping or the granting of bounties or subsidies by the countries which are not members of the European Economic Community.

² Van Bael & Bellis, Anti-Dumping and Other Trade Protection Laws of the EC, 4 ed. (Kluwer Law International, 2004), pp. 22-25.

โดยบัญญัติกฎหมายต่อต้านการทุ่มตลาดไว้ใน Regulation (EC) No. 384/96³ ทั้งนี้ ได้มีการแก้ไขปรับปรุงบทบัญญัติให้สอดคล้องกับความตกลงว่าด้วยการตอบโต้การทุ่มตลาด (The Agreement on Implementation of Article VI of the General Agreement on Tariffs and Trade 1994) หลายครั้ง ซึ่งปัจจุบันกฎหมายตอบโต้การทุ่มตลาดที่ใช้บังคับ ได้แก่ Regulation (EU) No. 2016/1036⁴ โดยมีหลักการและสาระสำคัญดังนี้

4.1.1 หน่วยงานรับผิดชอบ

คณะกรรมการยุโรป (The European Commission) เป็นผู้มีหน้าที่ในการดำเนินการสอบสวนพิจารณาและกำหนดมาตรการตอบโต้การทุ่มตลาดตามกฎหมายว่าด้วยการตอบโต้การทุ่มตลาดของสหภาพยุโรป โดยมีคณะกรรมการป้องกันทางการค้า (The Trade Defence Committee) ซึ่งประกอบด้วยผู้แทนของแต่ละประเทศสมาชิกและมีผู้แทนของคณะกรรมการยุโรปเป็นประธาน ทำหน้าที่ช่วยเหลือและให้คำปรึกษาเกี่ยวกับการดำเนินการตอบโต้การทุ่มตลาด⁵ และเมื่อคณะกรรมการยุโรปออกข้อบังคับ (Regulation) ให้เรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาดไม่ว่าจะในรูปแบบของอากรชั่วคราวหรืออากรตอบโต้การทุ่มตลาดขั้นสุดท้าย จึงเป็นหน้าที่ของหน่วยงานศุลกากรของประเทศสมาชิกในสหภาพยุโรปในการเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาดจากผู้นำเข้าสินค้าชนิดเดียวกันที่มีการพิจารณาว่ามีการทุ่มตลาดที่นำเข้ามาในสหภาพยุโรป⁶

4.1.2 การทุ่มตลาดและการตอบโต้การทุ่มตลาด

การทุ่มตลาด ภายใต้บทบัญญัติมาตรา 1(2) ของ Regulation (EU) No. 2016/1036 ถือว่ามีการทุ่มตลาดหากราคาสินค้าที่ส่งออกไปยังสหภาพยุโรปต่ำกว่าราคาที่เปรียบเทียบได้สำหรับสินค้าชนิดเดียวกันในการค้าปกติที่ได้เรียกเก็บในประเทศผู้ส่งออก ซึ่งสินค้าชนิดเดียวกันนั้นหมายถึงสินค้าอย่างเดียวกัน กล่าวคือ เหมือนกันทุกประการกับสินค้าที่พิจารณา หรือในกรณีที่ไม่มีสินค้าดังกล่าว ให้หมายถึงสินค้าอื่นซึ่งแม้ว่าจะไม่เหมือนกันทุกประการแต่มีลักษณะใกล้เคียงกับสินค้าที่อยู่

³ Council Regulation (EC) No. 384/96 of 22 December 1995 on protection against dumped imports from countries not members of the European Community

⁴ Regulation (EU) No. 2016/1036 of the European Parliament and of the Council of 8 June 2016 on protection against dumped imports from countries not members of the European Union

⁵ Regulation (EU) No. 2016/1036 Article 15(1)

⁶ Regulation (EU) No. 2016/1036 Article 14(1)

ในการพิจารณาอย่างมาก⁷ โดยกำหนดกฎเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาว่ามีการทุ่มตลาดไว้ในมาตรา 2 ของ Regulation (EU) No. 2016/1036 ซึ่งประกอบด้วย (1) การกำหนด “มูลค่าปกติ” (2) การกำหนด “ราคาส่งออก” (3) การเปรียบเทียบระหว่าง “มูลค่าปกติ” กับ “ราคาส่งออก” และ (4) การคำนวณส่วนเหลือของการทุ่มตลาด

ทั้งนี้ ในการคำนวณมูลค่าปกติสามารถคำนวณได้โดยวิธีดังต่อไปนี้

- (1) บนพื้นฐานของราคาขายภายในประเทศผู้ส่งออก
- (2) บนพื้นฐานของราคาขายภายในของผู้ขายหรือผู้ผลิตรายอื่น
- (3) มูลค่าปกติที่จัดทำขึ้น
- (4) ราคาส่งออกของผู้ส่งออกไปยังประเทศที่สามที่เหมาะสม

และโดยทั่วไปราคาส่งออกจะคำนวณโดยใช้ราคาส่งออกที่แท้จริง กล่าวคือเป็นราคาที่ย้ายจริงสำหรับสินค้าที่ส่งออกจากประเทศผู้ส่งออกไปยังสหภาพยุโรป แต่ในกรณีที่ไม่มีราคาส่งออกหรือปรากฏว่าราคาส่งออกนั้นไม่น่าเชื่อถือเนื่องจากผู้นำเข้าในสหภาพยุโรปมีความเกี่ยวข้องกับผู้ส่งออกหรือมีข้อตกลงการชดเชยกันระหว่างผู้ส่งอกกับผู้นำเข้าหรือบุคคลภายนอก ราคาส่งออกจะสร้างขึ้นบนพื้นฐานของราคาสินค้าที่นำเข้าที่ขายเป็นครั้งแรกให้กับผู้ซื้ออิสระ หรือถ้าไม่มีการขายสินค้าให้กับผู้ซื้ออิสระ หรือไม่มีการขายในเงื่อนไขที่นำเข้า ราคาส่งออกจะพิจารณาบนพื้นฐานที่สมเหตุสมผล⁸

เมื่อกำหนดมูลค่าปกติและราคาส่งออกแล้ว จะต้องทำการเปรียบเทียบมูลค่าปกติกับราคาส่งออกเพื่อพิจารณาว่าราคาส่งออกต่ำกว่ามูลค่าปกติหรือไม่ หรืออีกนัยหนึ่งคือเพื่อพิจารณาว่ามีการทุ่มตลาดหรือไม่ โดยในการเปรียบเทียบระหว่างมูลค่าปกติกับราคาส่งออก Regulation (EU) No. 2016/1036 มาตรา 2(10) ระบุว่า การเปรียบเทียบราคาส่งออกกับมูลค่าปกติต้องเปรียบเทียบอย่างเป็นธรรม โดยต้องเปรียบเทียบในระดับการค้าเดียวกันและในส่วนของการขายที่ใกล้เคียงกันที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้ในเวลาเดียวกัน และคำนึงถึงความแตกต่างอื่น ๆ ซึ่งส่งผลต่อความสามารถในการเปรียบเทียบราคา ในกรณีที่มูลค่าปกติและราคาส่งออกที่กำหนดไม่ได้อยู่บนพื้นฐานของ

⁷ Regulation (EU) No. 2016/1036 Article 1(4) “For the purposes of this Regulation, ‘like product’ means a product which is identical, that is to say, alike in all respects, to the product under consideration, or, in the absence of such a product, another product which, although not alike in all respects, has characteristics closely resembling those of the product under consideration.”

⁸ Regulation (EU) No. 2016/1036 Article 2(8), 2(9)

การเปรียบเทียบดังกล่าว สามารถปรับความแตกต่างใด ๆ เพื่อให้การเปรียบเทียบราคาส่งออกกับมูลค่าปกติอยู่ในระดับการค้าเดียวกัน โดยพิจารณาจากปัจจัยดังต่อไปนี้

- ลักษณะทางกายภาพของสินค้า
- ค่าใช้จ่ายในการนำเข้าและภาษีทางอ้อม
- ส่วนลด เงินคืน และปริมาณของสินค้า
- ระดับการค้า
- ค่าขนส่ง ค่าประกันภัย ค่าจัดการ ค่าบรรทุก และค่าใช้จ่ายเสริม
- ค่าบรรจุหีบห่อ
- การให้เครดิต
- ต้นทุนหลังการขาย
- ค่านายหน้า
- การแปลงสกุลเงิน
- ปัจจัยอื่น ๆ

ภายใต้บทบัญญัติในการเปรียบเทียบมูลค่าปกติกับราคาส่งออกอย่างยุติธรรม ในการคำนวณส่วนเหลือการค้าในตลาด จะพิจารณานับพื้นฐานของการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักปกติกับราคาถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของธุรกรรมการส่งออกทั้งหมดไปยังสหภาพยุโรป หรือโดยการเปรียบเทียบมูลค่าปกติแต่ละรายการและราคาส่งออกแต่ละรายการไปยังสหภาพยุโรป โดยอิงตามธุรกรรมต่อธุรกรรม อย่างไรก็ตาม มูลค่าปกติที่กำหนดบนเกณฑ์ถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักอาจเปรียบเทียบกับราคาของธุรกรรมการส่งออกแต่ละรายการไปยังสหภาพยุโรป หากมีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญในรูปแบบของราคาส่งออกระหว่างผู้ซื้อ ภูมิภาค หรือช่วงเวลาที่แตกต่างกัน และหากวิธีการข้างต้นไม่สามารถสะท้อนระดับของการทุ่มตลาดที่แท้จริง ส่วนเหลือการค้าในตลาดจะเป็นจำนวนเงินที่มูลค่าปกติสูงกว่าราคาส่งออก และในกรณีที่ส่วนเหลือการค้าในตลาดแตกต่างกันอาจมีการกำหนดส่วนเหลือการค้าถัวเฉลี่ยถ่วงน้ำหนัก

อย่างไรก็ตาม สำหรับมาตรการตอบโต้การทุ่มตลาดของสหภาพยุโรปนั้น จะบังคับใช้เฉพาะกับกรณีสินค้าทุ่มตลาดที่ปล่อยให้มีการหมุนเวียนอย่างเสรี (release for free circulation)⁹ ภายในสหภาพยุโรปซึ่งก่อให้เกิดความเสียหาย¹⁰ ภายใต้เงื่อนไขในการใช้มาตรการตอบโต้การทุ่มตลาดคือ

(1) มีการทุ่มตลาด

⁹ ดูข้อ 4.4.9

¹⁰ Regulation (EU) No. 2016/1036 Article 1(1)

- (2) เกิดความเสียหายแก่อุตสาหกรรมภายในสหภาพยุโรป
- (3) ความเสียหายแก่อุตสาหกรรมภายในสหภาพยุโรปเป็นผลมาจากการทุ่มตลาด
- (4) พิจารณาถึงผลประโยชน์ของสหภาพยุโรป

4.1.3 การพิจารณาความเสียหาย

ความเสียหายตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 3 ของ Regulation (EU) No. 2016/1036 หมายถึง ความเสียหายอย่างสำคัญต่ออุตสาหกรรมภายในของสหภาพยุโรป การคุกคามว่าจะก่อให้เกิดความเสียหายอย่างสำคัญต่ออุตสาหกรรมภายในของสหภาพยุโรป หรือการชะลอการก่อตั้งอุตสาหกรรมภายในของสหภาพยุโรป โดยในการพิจารณาความเสียหายต้องพิจารณาจากหลักฐานที่แสดง 1) ปริมาณการนำเข้าที่ถูกทุ่มตลาดและผลกระทบของการนำเข้าที่ถูกทุ่มตลาดต่อราคาสินค้าชนิดเดียวกันในตลาดของสหภาพยุโรป และ 2) ผลกระทบที่ตามมาของการนำเข้าที่ถูกทุ่มตลาดที่มีต่ออุตสาหกรรมภายในของสหภาพยุโรป โดยกำหนดหลักเกณฑ์ในการพิจารณา ดังนี้

(1) การพิจารณาปริมาณการนำเข้าที่ถูกทุ่มตลาด จะต้องพิจารณาว่ามีการเพิ่มขึ้นอย่างมากของการนำเข้าที่ถูกทุ่มตลาด ทั้งในแง่สัมบูรณ์หรือสัมพันธ์กับการผลิตหรือการบริโภคในสหภาพยุโรป

(2) ผลกระทบของการนำเข้าที่ถูกทุ่มตลาดต่อราคาสินค้าชนิดเดียวกันในตลาดของสหภาพยุโรป จะต้องพิจารณาว่ามีการลดราคาอย่างมีนัยสำคัญจากการนำเข้าที่ถูกทุ่มตลาดหรือไม่ เมื่อเทียบกับราคาของสินค้าชนิดเดียวกันของอุตสาหกรรมภายในสหภาพยุโรป

(3) การตรวจสอบผลกระทบของการนำเข้าที่ถูกทุ่มตลาดต่ออุตสาหกรรมภายในสหภาพยุโรป ต้องประเมินปัจจัยและดัชนีทางเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องทั้งหมดที่มีผลกระทบต่อสถานะของอุตสาหกรรม รวมทั้งข้อเท็จจริงที่ว่าอุตสาหกรรมยังอยู่ในกระบวนการฟื้นตัวจากผลกระทบของการทุ่มตลาดหรือการอุดหนุน โดยให้พิจารณาจากปัจจัยที่เกี่ยวข้องทั้งหมด ได้แก่ ส่วนเหลืออมการทุ่มตลาดที่แท้จริง การลดลงของยอดขาย การลดลงของกำไร การลดลงของผลผลิต การลดลงของส่วนแบ่งการตลาด การลดลงของกำลังการผลิต การลดลงของผลตอบแทนจากการลงทุน และการลดลงของสัดส่วนระหว่างกำลังการผลิตตามจริงและกำลังการผลิตสูงสุดที่อาจเกิดขึ้น ปัจจัยที่มีผลกระทบต่อราคาในสหภาพยุโรป ผลกระทบที่เกิดขึ้นจริงและที่อาจเกิดขึ้นต่อกระแสเงินสด สินค้าคงเหลือ การจ้างงาน ค่าจ้าง การเติบโต และความสามารถในการระดมทุนหรือการลงทุน

(4) การพิจารณาการคุกคามว่าจะก่อให้เกิดความเสียหายอย่างสำคัญต่ออุตสาหกรรมภายในของสหภาพยุโรป ต้องอยู่บนพื้นฐานของข้อเท็จจริง ไม่ใช่เพียงข้อกล่าวหา การคาดเดา หรือความเป็นไปได้ที่ห่างไกล โดยพิจารณาจากปัจจัยต่าง ๆ เช่น

- (ก) อัตราที่เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญของการนำเข้าที่ถูกทุบตลาดเข้าสู่ตลาดของสหภาพยุโรปซึ่งบ่งชี้ถึงแนวโน้มของการนำเข้าที่เพิ่มขึ้นอย่างมาก
- (ข) กำลังการผลิต ซึ่งบ่งชี้ถึงความเป็นไปได้ที่การทุบตลาดไปยังสหภาพยุโรปจะเพิ่มขึ้นอย่างมาก
- (ค) การกีดราคาหรือป้องกันไม่ให้ราคาเพิ่มขึ้น และอาจเพิ่มความต้องการสำหรับการนำเข้าในอนาคต
- (ง) สิ้นค้าคงคลังของสินค้าที่พิจารณา

4.1.4 กระบวนการในการไต่สวนเพื่อเก็บอากรตอบโต้การทุบตลาด

4.1.4.1 การเริ่มต้นกระบวนการพิจารณา

มาตรา 5 ของ Regulation (EU) No. 2016/1036 กำหนดให้ การไต่สวนการทุบตลาด การกำหนดระดับและผลกระทบของการทุบตลาด จะเริ่มขึ้นเมื่อมีการร้องเรียนเป็นลายลักษณ์อักษรโดยบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล หรือสมาคมใด ๆ ที่ไม่มีสภาพบุคคลตามกฎหมาย ซึ่งดำเนินการในนามของอุตสาหกรรมของสหภาพยุโรป โดยการร้องเรียนดังกล่าวต้องมีหลักฐานแสดงการทุบตลาด ความเสียหาย และความเกี่ยวพันระหว่างการทุบตลาดกับความเสียหายที่ถูกกล่าวหา ทั้งนี้ อาจยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการการค้ายุโรปหรือประเทศสมาชิกเพื่อส่งต่อไปยังคณะกรรมการการค้ายุโรป หรือในกรณีที่ไม่มีคำร้องเรียนใด ๆ หากประเทศสมาชิกมีหลักฐานเพียงพอของการทุบตลาดและความเสียหายที่เกิดขึ้นกับอุตสาหกรรมของสหภาพยุโรปให้แจ้งหลักฐานดังกล่าวไปยังคณะกรรมการการค้ายุโรปทันที หรือในกรณีที่มีพฤติการณ์พิเศษ คณะกรรมการการค้ายุโรปอาจเริ่มดำเนินการไต่สวนได้เองหากมีหลักฐานเพียงพอว่ามีการทุบตลาด ความเสียหาย และความเสียหายดังกล่าวเป็นผลมาจากการทุบตลาด

คณะกรรมการการค้ายุโรปจะต้องตรวจสอบความถูกต้องและความเพียงพอของหลักฐานที่แจ้งในคำร้องเพื่อพิจารณาว่ามีเหตุผลเพียงพอที่จะเริ่มต้นการไต่สวนหรือไม่ เมื่อพิจารณาแล้วเห็นว่าการร้องเรียนมีหลักฐานเพียงพอ คณะกรรมการการค้ายุโรปจะดำเนินการไต่สวนและเผยแพร่ประกาศการไต่สวนในวารสารทางการของสหภาพยุโรป¹¹ ภายใน 45 วันนับจากวันที่มีการยื่นคำร้อง โดยก่อนเริ่มการไต่สวนจะต้องแจ้งให้รัฐบาลของประเทศถิ่นกำเนิดของสินค้าทุบตลาดที่ถูกพิจารณาทราบ

¹¹ Official Journal of the European Union.

อย่างไรก็ตาม จะไม่มีการเริ่มต้นการไต่สวน หากการร้องเรียนนั้นไม่ได้รับการสนับสนุนจากผู้ผลิตของสหภาพยุโรปซึ่งผลผลิตโดยรวมมากกว่าร้อยละ 50 ของการผลิตทั้งหมดของสินค้าชนิดเดียวกันนั้นที่ผลิตในสหภาพยุโรป หรือในกรณีที่มีผู้ผลิตของสหภาพยุโรปที่สนับสนุนการร้องเรียนอย่างชัดเจนไม่เกินกว่าร้อยละ 25 ของการผลิตทั้งหมดของสินค้าชนิดเดียวกันนั้นที่ผลิตในสหภาพยุโรป หรือการร้องเรียนถูกปฏิเสธเนื่องจากมีหลักฐานไม่เพียงพอของการทุ่มตลาดและ/หรือความเสียหายที่เกิดจากการทุ่มตลาด หรือในกรณีที่ปรากฏว่าผู้ส่งออกมีส่วนแบ่งการตลาดต่ำกว่าร้อยละ 1 หรือการส่งออกมายังสหภาพยุโรปเป็นสัดส่วนน้อยกว่าร้อยละ 3 ของการบริโภคภายในของสหภาพยุโรป

4.1.4.2 การไต่สวนการทุ่มตลาดและความเสียหาย¹²

ในการไต่สวนการทุ่มตลาดและความเสียหาย คณะกรรมาธิการยุโรป ซึ่งดำเนินการร่วมกับประเทศสมาชิก จะเริ่มการสอบสวนในระดับสหภาพ โดยทำการไต่สวนการทุ่มตลาดไปพร้อมกับการไต่สวนความเสียหาย โดยจะต้องสรุปผลการไต่สวนเพื่อกำหนดมาตรการตอบโต้การทุ่มตลาดขั้นสุดท้ายภายในหนึ่งปี แต่ไม่เกิน 15 เดือนนับแต่การเริ่มต้นกระบวนการพิจารณา

4.1.4.3 มาตรการชั่วคราว

คณะกรรมาธิการยุโรปอาจมีการกำหนดให้มีการเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาดชั่วคราวได้ โดยมีเงื่อนไขว่า

- (1) มีการเริ่มดำเนินการตามมาตรา 5 ของ Regulation (EU) No. 2016/1036
- (2) มีการแจ้งผลการเริ่มดำเนินการและผู้มีส่วนได้เสียได้รับโอกาสที่เหมาะสมในการส่งข้อมูลและให้ความเห็น
- (3) มีการพิจารณาเบื้องต้นแล้วพบว่ามีการทุ่มตลาดและเกิดความเสียหายต่ออุตสาหกรรมภายในของสหภาพยุโรป และ
- (4) มีความจำเป็นต้องใช้มาตรการชั่วคราวเพื่อป้องกันความเสียหายนั้น

อากรชั่วคราวจะถูกเรียกเก็บภายใน 60 วันนับจากเริ่มดำเนินการ โดยปกติไม่ช้ากว่า 7 เดือน และไม่เกิน 8 เดือนนับจากเริ่มดำเนินการ โดยจำนวนของอากรตอบโต้การทุ่มตลาดที่เรียกเก็บชั่วคราวจะต้องไม่เกินส่วนเหลือของการทุ่มตลาดตามที่กำหนดไว้ชั่วคราว อย่างไรก็ตาม ควรเรียกเก็บน้อยกว่าส่วนเหลือของการทุ่มตลาดหากอากรที่เรียกเก็บนั้นเพียงพอที่จะขจัดความเสียหายต่ออุตสาหกรรมภายในของสหภาพยุโรป ทั้งนี้ อากรชั่วคราวจะถูกกำหนดในรูปของหลักประกันและจะต้องเป็นไปตามเงื่อนไขในบทบัญญัติของการรับประกัน

¹² Regulation (EU) No. 2016/1036 Article 6

สำหรับระยะเวลาการบังคับใช้มาตรการชั่วคราว อากรชั่วคราวอาจถูกเรียกเก็บเป็นเวลา 6 เดือน และขยายออกไปอีก 3 เดือน หรืออาจถูกเรียกเก็บเป็นเวลา 9 เดือน อย่างไรก็ตามสามารถขยายหรือเรียกเก็บได้สูงสุดเพียง 9 เดือนเท่านั้น

4.1.4.4 การทำความตกลงเพื่อระงับการทุ่มตลาด (Undertakings)

คณะกรรมการยุโรปอาจยอมรับข้อเสนอการดำเนินการตามความสมัครใจโดยผู้ส่งออก เพื่อแก้ไขราคาหรือยุติการส่งออกด้วยราคาทุ่มตลาด หากเป็นที่พอใจเพื่อขจัดความเสียหายของการทุ่มตลาด ภายใต้เงื่อนไขว่าได้มีการพิจารณาก่อนการตัดสินใจขั้นสุดท้ายของการทุ่มตลาดและความเสียหาย โดยการเพิ่มขึ้นของราคาระนั้นต้องไม่สูงเกินกว่าส่วนเหลือของการทุ่มตลาด และควรเพิ่มขึ้นเท่าที่เพียงพอที่จะขจัดความเสียหายต่ออุตสาหกรรมภายในของสหภาพยุโรป ในกรณีที่คณะกรรมการยุโรปยอมรับข้อเสนอการดำเนินการตามความสมัครใจดังกล่าว การบังคับใช้มาตรการชั่วคราวและการเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาดขั้นสุดท้ายจะไม่นำมาใช้บังคับกับกรณีที่ได้ดำเนินการดังกล่าว

4.1.4.5 มาตรการย้อนหลัง (Retroactivity)

เมื่อมีการกำหนดอากรตอบโต้การทุ่มตลาดขั้นสุดท้าย มาตรา 10 ของ Regulation (EU) No. 2016/1036 กำหนดให้สามารถเรียกเก็บอากรย้อนหลังกับสินค้าที่นำเข้ามาในช่วงระยะเวลาไม่เกิน 90 วัน ก่อนวันที่มาตรการชั่วคราวมีผลใช้บังคับ โดยมีเงื่อนไข คือ

(1) มีการลงทะเบียนการนำเข้าไว้กับเจ้าหน้าที่ศุลกากรตามที่คณะกรรมการยุโรปกำหนด

(2) คณะกรรมการยุโรปต้องเปิดโอกาสให้ผู้นำเข้าที่เกี่ยวข้องได้แสดงความคิดเห็นอย่างเพียงพอ

(3) สินค้าที่พิจารณา มีประวัติการทุ่มตลาดเป็นระยะเวลานาน หรือผู้นำเข้าทราบหรือควรทราบถึงการทุ่มตลาดและความเสียหายที่ถูกล่าช้าหาหรือถูกพบ และ

(4) นอกจากระดับของการนำเข้าที่ก่อให้เกิดความเสียหายระหว่างระยะเวลาการไต่สวนแล้ว ยังมีการนำเข้าที่เพิ่มขึ้นอย่างมาก ซึ่งเมื่อพิจารณาจากระยะเวลาและปริมาณของการนำเข้าและสถานการณ์อื่น ๆ แล้ว มีแนวโน้มที่จะเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาดขั้นสุดท้าย

4.1.4.6 การยุติการพิจารณตอบโต้การทุ่มตลาด

การไต่สวนจะยุติลงและไม่มีการกำหนดมาตรการตอบโต้การทุ่มตลาด ในกรณีดังต่อไปนี้

(1) หากพบว่าไม่มีการทุ่มตลาด

- (2) ไม่มีความเสียหายที่เกิดจากการทุ่มตลาด
- (3) มาตรการตอบโต้การทุ่มตลาดจะขัดต่อผลประโยชน์ของสหภาพยุโรป
- (4) อัตราส่วนเหลือมการทุ่มตลาดน้อยกว่าร้อยละ 2 ของราคาส่งออก
- (5) ในกรณีที่การร้องเรียนถูกเพิกถอนอาจทำให้การพิจารณายุติลงได้ เว้นแต่การยุติการพิจารณาจะไม่ใช่เป็นประโยชน์ต่อสหภาพยุโรป เจ้าหน้าที่อาจดำเนินการไต่สวนต่อไปได้

4.1.5 อากรตอบโต้การทุ่มตลาด

4.1.5.1 การกำหนดอากรตอบโต้การทุ่มตลาด

มาตรา 9(4) ของ Regulation (EU) No. 2016/1036 กำหนดให้ จำนวนอากรตอบโต้การทุ่มตลาดจะต้องไม่เกินกว่าส่วนเหลือมการทุ่มตลาดที่กำหนดไว้ แต่ควรน้อยกว่าส่วนเหลือมการทุ่มตลาดหากอากรที่เรียกเก็บน้อยกว่าส่วนเหลือมการทุ่มตลาดนั้นเพียงพอที่จะขจัดความเสียหายต่ออุตสาหกรรมภายในของสหภาพยุโรป (ตามหลัก Lesser Duty)

การเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาดนั้นต้องเรียกเก็บในจำนวนที่เหมาะสมในแต่ละกรณี บนหลักการที่ไม่เลือกปฏิบัติ โดยเก็บจากการนำเข้าสินค้าจากทุกแหล่งผลิตที่พบว่ามี การทุ่มตลาดและก่อให้เกิดความเสียหาย ยกเว้นจากการนำเข้าที่ได้ดำเนินการทำความตกลงเพื่อระงับการทุ่มตลาด และประกาศการเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาดต้องระบุอากรที่เรียกเก็บกับ ผู้ผลิตแต่ละราย หรือหากไม่สามารถกระทำได้ให้ระบุชื่อประเทศผู้ผลิตที่เกี่ยวข้อง สำหรับผู้ผลิตที่มี สถานะทางกฎหมายแตกต่างจากผู้ผลิตรายอื่นหรือแตกต่างจากรัฐ อาจถือเป็นนิติบุคคลเดียวกันเพื่อวัตถุประสงค์ในการระบุอากรที่เรียกเก็บ โดยพิจารณาจากปัจจัยต่าง ๆ เช่น การมีอยู่ของโครงสร้าง หรือการเชื่อมโยงองค์กรระหว่างผู้ผลิตกับรัฐ หรือการมีอยู่ของโครงสร้างหรือการเชื่อมโยงองค์กรระหว่างผู้ผลิต การควบคุมหรืออิทธิพลที่เป็นสาระสำคัญของรัฐในด้านราคาและผลผลิต หรือโครงสร้างทางเศรษฐกิจของประเทศผู้ผลิต

สำหรับผู้ส่งออกหรือผู้ผลิตที่ให้ความร่วมมือในการให้ตัวอย่างเพื่อนำมาคำนวณ ส่วนเหลือมการทุ่มตลาด ในการเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาดกับสินค้าที่ผู้ส่งออกหรือผู้ผลิตที่ให้ ความร่วมมือนั้นจะถูกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาดในอัตราพิเศษที่ต่างจากอัตราอากรปกติที่จัดเก็บ จากผู้ส่งออกหรือผู้ผลิตรายอื่น และอัตราพิเศษนั้นจะต้องไม่เกินค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของส่วนเหลือม การทุ่มตลาดที่คิดจากผู้ส่งออกหรือผู้ผลิตที่ได้คัดเลือก ภายใต้เงื่อนไขว่า ผู้มีอำนาจไต่สวนจะไม่ พิจารณาเรื่อง Zeroing หรือ De Minimis หรือส่วนเหลือมการทุ่มตลาดที่คิดจากข้อมูลที่ได้มา

4.1.5.2 การเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาด

หน้าที่ในการชำระอากรตอบโต้การทุ่มตลาดเกิดขึ้นพร้อมกับหน้าที่ในการชำระอากรศุลกากรของผู้นำของเข้าเมื่อมีการปล่อยให้มี การหมุนเวียนอย่างเสรีซึ่งสินค้าที่นำเข้าไปยังสหภาพยุโรป (Release for free circulation) โดยเจ้าหน้าที่ศุลกากรของประเทศสมาชิกสหภาพยุโรปเป็นผู้มีหน้าที่ในการจัดเก็บอากร¹³ ตามอัตราที่ระบุและหลักเกณฑ์อื่นที่กำหนดไว้ในข้อบังคับ (Regulation) ให้เรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาด ทั้งนี้ อากรตอบโต้การทุ่มตลาดจะถูกเรียกเก็บโดยอิสระจากอากรศุลกากร ภาษี และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เรียกเก็บตามปกติจากการนำเข้า¹⁴

4.1.5.3 การคืนอากรตอบโต้การทุ่มตลาด

การคืนอากรตอบโต้การทุ่มตลาด ตามมาตรา 11(8) ของ Regulation (EU) No. 2016/1036 กำหนดให้ผู้นำเข้าอาจขอคืนอากรที่เรียกเก็บได้ โดยแสดงให้เห็นว่าส่วนเหลือของการทุ่มตลาดซึ่งได้ชำระไปแล้ว ได้ถูกขจัดหรือลดลงจนต่ำกว่าอากรที่เรียกเก็บ ในการขอคืนอากรตอบโต้การทุ่มตลาดนั้น ให้ผู้นำเข้ายื่นคำร้องขอคืนอากรต่อคณะกรรมการการยุโรป โดยยื่นคำร้องผ่านประเทศสมาชิกที่สินค้าทุ่มตลาดได้มีการปล่อยเพื่อการหมุนเวียนอย่างเสรี ภายใน 6 เดือนนับจากวันที่กำหนดอากรตอบโต้การทุ่มตลาดขั้นสุดท้าย หรือวันที่มีการเรียกเก็บอากรชั่วคราว

คณะกรรมการการยุโรปจะเป็นผู้พิจารณาคืนอากรภายใน 12 เดือน และไม่เกิน 18 เดือน หลังจากวันที่มีการขอคืนอากรและมีหลักฐานยืนยันโดยผู้นำเข้าสินค้าที่ถูกเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาด โดยคณะกรรมการการยุโรปต้องดำเนินการไต่สวนคำร้องขอคืนอากรเช่นเดียวกับการไต่สวนการทุ่มตลาด และการคืนอากรจะกระทำโดยประเทศสมาชิกภายใน 90 วัน นับจากวันที่คณะกรรมการการยุโรปมีคำวินิจฉัยให้คืนอากร อย่างไรก็ตาม ผู้นำเข้าจะได้รับดอกเบี้ยจากจำนวนเงินที่ได้รับคืน ในกรณีไม่มีการชำระคืนภายใน 90 วันตามที่ระบุไว้ในมาตรา 11(8) ของ Regulation (EU) No. 2016/1036 หรือไม่ ภายใต้บทบัญญัติแห่งประมวลกฎหมายศุลกากรแห่งสหภาพยุโรป เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งประเทศสมาชิกที่กำหนดไว้¹⁵

¹³ Van Bael & Bellis, *Anti-Dumping and Other Trade Protection Laws of the EC*, p. 316.

¹⁴ Regulation (EU) No. 2016/1036 Article 14(1)

¹⁵ Wolfgang Mueller, Nicholas Khan, and Tibor Scharf, *EC and WTO Anti-Dumping Law*, 2 ed. (Oxford University Press, 2009), p. 548.

ทั้งนี้ คณะกรรมาธิการยุโรปได้ออกประกาศกำหนดแนวทางในการขอคืนอากรตอบโต้การทุ่มตลาด ภายใต้มาตรา 11(8) ของ Regulation (EU) No. 2016/1036¹⁶ โดยกำหนดเงื่อนไขที่ต้องปฏิบัติตามแนวทางที่กำหนดไว้ ซึ่งต้องแสดงให้เห็นว่าส่วนเหลือของการทุ่มตลาดได้ลดลงหรือถูกขจัดออกไป อย่างไรก็ตาม ในกรณีอื่นนอกจากที่กำหนดไว้ในมาตรา 11(8) ของ Regulation (EU) No. 2016/1036 ประกาศคณะกรรมาธิการกำหนดให้ใช้ส่วนที่ 3 ของหมวด 3 ในหัวข้อที่ 3 ของประมวลกฎหมายศุลกากรของสหภาพยุโรปที่เกี่ยวกับการชำระอากรคืนและการยกเว้นอากรขาเข้า¹⁷

4.1.6 ระยะเวลาตอบโต้การทุ่มตลาดและการทบทวน

มาตรการตอบโต้การทุ่มตลาดจะยังคงมีผลใช้บังคับตราบเท่าที่มีความจำเป็นเพื่อตอบโต้การทุ่มตลาดซึ่งเป็นสาเหตุของความเสียหาย และจะสิ้นสุดภายใน 5 ปี นับจากวันที่มีการเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาด หรือ 5 ปี นับจากวันที่สิ้นสุดการทบทวนครั้งล่าสุดซึ่งครอบคลุมทั้งการทุ่มตลาดและความเสียหาย เว้นแต่จะมีการร้องขอของผู้ผลิตภายในสหภาพยุโรปภายใน 3 เดือนก่อนสิ้นสุดมาตรการตอบโต้การทุ่มตลาดหรือตามความคิดริเริ่มของคณะกรรมาธิการยุโรปให้มีการพิจารณาทบทวนการสิ้นสุดอายุของมาตรการตอบโต้การทุ่มตลาด เมื่อมีความเป็นไปได้ว่าจะมีการทุ่มตลาดและความเสียหายอย่างต่อเนื่องหรือเกิดการทุ่มตลาดและความเสียหายได้อีกหากสิ้นสุดการบังคับใช้มาตรการตอบโต้การทุ่มตลาด ทั้งนี้ มาตรการตอบโต้การทุ่มตลาดจะยังคงมีผลใช้บังคับระหว่างรอผลการพิจารณาทบทวน และในกรณีนี้การทบทวนจะต้องดำเนินการโดยเร็ว โดยปกติจะต้องเสร็จสิ้นภายใน 12 เดือนนับจากวันที่เริ่มต้นการทบทวน และไม่ว่ากรณีใด ๆ จะต้องไม่เกิน 15 เดือนนับจากวันที่เริ่มต้นการทบทวน

สำหรับการทบทวนความจำเป็นในการกำหนดมาตรการอย่างต่อเนื่องตามความคิดริเริ่มของคณะกรรมาธิการยุโรปหรือตามคำร้องขอของประเทศสมาชิก ซึ่งมีระยะเวลาที่เหมาะสม

¹⁶ Commission Notice concerning the reimbursement of anti-dumping duties (2021/C 118/06)

¹⁷ Commission Notice concerning the reimbursement of anti-dumping duties (2021/C 118/06) 2.1 “ Applications for refund under Article 11(8) of the basic Regulation must demonstrate that the dumping margin, on the basis of which duties were established, has decreased or has been eliminated. In other circumstances, the provisions of Section 3 of Chapter 3 in Title III of the Union Customs Code concerning the repayment and remission of import duties may apply.”

อย่างน้อยหนึ่งปีนับตั้งแต่การกำหนดมาตรการขั้นสุดท้าย หรือเมื่อมีการร้องขอของผู้ส่งออก หรือผู้นำเข้าใด ๆ หรือโดยผู้ผลิตของสหภาพยุโรป ซึ่งมีหลักฐานเพียงพอที่ยืนยันว่าจำเป็นต้องมีการตรวจสอบระหว่างการบังคับใช้มาตรการ โดยการพิจารณาทบทวนระหว่างการบังคับใช้มาตรการ จะเริ่มต้นขึ้นเมื่อคำขอมิหลักฐานเพียงพอว่าการบังคับใช้มาตรการอย่างต่อเนื่องไม่มีความจำเป็นอีกต่อไปเพื่อขจัดเขตการทุ่มตลาด และ/หรือความเสียหายไม่ว่าจะเกิดขึ้นอีกหากมาตรการถูกยกเลิกหรือเปลี่ยนแปลง หรือว่ามาตรการที่มีอยู่ไม่เพียงพอที่จะตอบโต้การทุ่มตลาดที่ก่อให้เกิด ความเสียหาย ในการพิจารณาทบทวน คณะกรรมาธิการยุโรปอาจพิจารณาสถานการณ์ต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการทุ่มตลาดและความเสียหายว่าได้มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างมีนัยสำคัญ หรือมาตรการที่มีอยู่บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ในการขจัดความเสียหายที่กำหนดไว้ก่อนหน้านี้หรือไม่ และจะต้องดำเนินการทบทวน โดยเร็ว โดยปกติจะต้องเสร็จสิ้นภายใน 12 เดือนนับจากวันที่เริ่มต้นการทบทวน และไม่ว่ากรณีใด ๆ จะต้องไม่เกิน 15 เดือนนับจากวันที่เริ่มต้นการทบทวน

ในกรณีที่มีการร้องขอจากผู้ส่งออกรายใหม่ในประเทศผู้ส่งออก ซึ่งไม่ได้ส่งออกสินค้า ที่ถูกพิจารณาในระหว่างระยะเวลาที่มีการไต่สวน ให้มีการทบทวนมาตรการตอบโต้การทุ่มตลาด โดยสามารถแสดงให้เห็นว่าไม่เกี่ยวข้องกับผู้ส่งออกหรือผู้ผลิตรายใดในประเทศผู้ส่งออกซึ่งอยู่ภายใต้ มาตรการตอบโต้การทุ่มตลาดของสินค้าและได้ส่งออกไปยังสหภาพยุโรปหลังจากระยะเวลา การไต่สวน หรือในกรณีที่สามารถพิสูจน์ได้ว่าได้เข้าผูกพันตามสัญญาที่เพิกถอนไม่ได้ในปริมาณ การส่งออกที่มีนัยสำคัญไปยังสหภาพยุโรป คณะกรรมาธิการยุโรปจะต้องดำเนินการทบทวนโดยเร็ว โดยจะต้องเสร็จสิ้นภายในเก้าเดือนนับจากวันที่เริ่มต้นการทบทวน หากผลการทบทวนส่งผลให้มีการพิจารณาการทุ่มตลาดในส่วนของที่เกี่ยวกับผู้ส่งออกรายใหม่ อากรตอบโต้การทุ่มตลาดสามารถ เรียกเก็บย้อนหลังได้จนถึงวันที่เริ่มต้นการทบทวน

หากการทบทวนทุกกรณีข้างต้นไม่เสร็จสิ้นภายในกำหนดเวลาที่กำหนดไว้ มาตรการ ตอบโต้การทุ่มตลาดจะสิ้นสุดภายใน 5 ปี นับจากวันที่มีการเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาด หรือ 5 ปี นับจากวันที่สิ้นสุดการทบทวนครั้งล่าสุด เมื่อมาตรการตอบโต้การทุ่มตลาดสิ้นสุดลง อากรใด ๆ ที่เรียกเก็บนับจากวันที่เริ่มต้นการทบทวนสำหรับสินค้าที่ผ่านพิธีการทางศุลกากรจะต้องชำระคืน โดยมีเงื่อนไขว่าได้มีการร้องขอจากหน่วยงานศุลกากรแห่งชาติและได้รับอนุญาตจากหน่วยงาน เหล่านั้น ตามกฎหมายศุลกากรของสหภาพยุโรปที่บังคับใช้เกี่ยวกับการชำระคืนและการยกเว้นอากร และการชำระคืนดังกล่าวจะไม่ก่อให้เกิดการชำระดอกเบี้ยโดยหน่วยงานศุลกากรของประเทศ ที่เกี่ยวข้อง

4.2 กฎหมายว่าด้วยการตอบโต้การอุดหนุน

ในการแทรกแซงของประชาคมยุโรปเพื่อต่อต้านการค้าที่ไม่เป็นธรรม ไม่ได้จำกัดเฉพาะเรื่องการต่อต้านการทุ่มตลาดเท่านั้น แต่ยังรวมถึงการนำเข้าที่ได้รับการอุดหนุนด้วย นับตั้งแต่มีการออกกฎระเบียบข้อบังคับ Regulation 459/68 เจ้าหน้าที่ของประชาคมได้รับมอบอำนาจให้กำหนดอากรตอบโต้กับสินค้าที่ได้รับการอุดหนุนใด ๆ ที่นำเข้ามาและก่อให้เกิดความเสียหายแก่การค้าเสรีของประชาคม¹⁸ โดยบัญญัติเรื่องการต่อต้านการทุ่มตลาดและการต่อต้านการอุดหนุนไว้ในฉบับเดียวกัน และมีขั้นตอนการดำเนินการที่คล้ายคลึงกัน ทั้งนี้ ได้มีการแยกกฎระเบียบข้อบังคับว่าด้วยการต่อต้านการทุ่มตลาดออกจากการต่อต้านการอุดหนุนโดยสิ้นเชิงในปี ค.ศ. 1996 และได้มีการบัญญัติ Regulation 2026/97¹⁹ ว่าด้วยการคุ้มครองการนำเข้าที่ได้รับเงินอุดหนุนจากประเทศที่ไม่ใช่สมาชิกของประชาคมยุโรป เพื่อบังคับใช้กับการต่อต้านการอุดหนุนโดยเฉพาะ โดยนอกจากบทบัญญัติเฉพาะที่ควบคุมการระบุและการหาปริมาณของการอุดหนุน เกณฑ์ขั้นต่ำสำหรับการนำเข้าของประเทศกำลังพัฒนาและขั้นตอนบางประการ กฎระเบียบพื้นฐานที่เกี่ยวกับการต่อต้านการอุดหนุนจะเหมือนกันกับในเรื่องการต่อต้านการทุ่มตลาด และโดยที่ Regulation 2026/97 มีการแก้ไขหลายครั้ง จึงได้มีการบัญญัติ Regulation 597/2009 เพื่อใช้บังคับแทน และต่อมาในปี ค.ศ. 2016 ก็ได้มีการบัญญัติ Regulation (EU) No. 2016/1037²⁰ ซึ่งเป็นฉบับที่มีผลใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน โดยมีหลักเกณฑ์และสาระสำคัญ ดังนี้

4.2.1. หน่วยงานรับผิดชอบ

คณะกรรมการยุโรป (The European Commission) เป็นผู้ที่มีหน้าที่ในการดำเนินการสอบสวนพิจารณาและกำหนดมาตรการตอบโต้การอุดหนุนตามกฎหมายว่าด้วยการตอบโต้การอุดหนุนของสหภาพยุโรป โดยมีคณะกรรมการป้องกันทางการค้า (The Trade Defence Committee) ซึ่งประกอบด้วยผู้แทนของประเทศสมาชิกและผู้แทนของคณะกรรมการยุโรปเป็นประธาน ทำหน้าที่ช่วยเหลือและให้คำปรึกษาเกี่ยวกับเรื่องการค้าและการตอบโต้การอุดหนุน²¹

¹⁸ Van Bael & Bellis, *Anti-Dumping and Other Trade Protection Laws of the EC*, p. 533.

¹⁹ Council Regulation (EC) No 2026/97 of 6 October 1997 on protection against subsidised imports from countries not members of the European Community.

²⁰ REGULATION (EU) No 2016/1037 OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL of 8 June 2016 on protection against subsidised imports from countries not members of the European Union.

²¹ Regulation (EU) No. 2016/1037 Article 25

และเมื่อคณะกรรมการการยุโรปออกข้อบังคับ (Regulation) ให้เรียกเก็บอากรตอบโต้การอุดหนุน ไม่ว่าจะในรูปแบบของอากรชั่วคราวหรืออากรตอบโต้การอุดหนุนขั้นสุดท้าย จึงเป็นหน้าที่ของหน่วยงานศุลกากรของประเทศสมาชิกในสหภาพยุโรปในการเรียกเก็บอากรตอบโต้การอุดหนุนจากผู้นำเข้าสินค้าชนิดเดียวกันที่มีการพิจารณาว่ามีการอุดหนุนที่นำเข้ามาในสหภาพยุโรป²²

4.2.2 การอุดหนุนและการตอบโต้การอุดหนุน

การอุดหนุน ภายใต้ Regulation (EU) No. 2016/1037 ให้ถือว่าสินค้าได้รับการอุดหนุน หากได้รับประโยชน์จากการอุดหนุนที่ตอบโต้ได้ (countervailable subsidy) ซึ่งการอุดหนุนดังกล่าว อาจได้รับจากรัฐบาลของประเทศถิ่นกำเนิดของสินค้าที่นำเข้าหรือโดยรัฐบาลของประเทศที่สินค้าถูกส่งออกไปยังสหภาพยุโรป โดยกำหนดนิยามของการอุดหนุนไว้ในมาตรา 3 ซึ่งการอุดหนุนจะถือว่า มีอยู่หาก

(1) มีส่วนสนับสนุนทางการเงินโดยรัฐบาลในประเทศถิ่นกำเนิดหรือประเทศที่ส่งออก กล่าวคือ มีแนวปฏิบัติของรัฐบาลที่เกี่ยวข้องกับการให้เงินโดยตรง (เช่น เงินช่วยเหลือ เงินกู้ เงินทุน หมุนเวียน) การโอนเงินทุนหรือหนี้สินโดยตรงที่อาจเกิดขึ้น (เช่น การค้ำประกันเงินกู้) รายได้ของรัฐบาลที่ถึงกำหนดชำระจะถูกสละหรือไม่เรียกเก็บ (เช่น สิ่งจูงใจทางการคลัง เช่น เครดิต ภาษี) รัฐบาลจัดหาสินค้าหรือบริการนอกเหนือจากโครงสร้างพื้นฐานทั่วไปหรือซื้อสินค้า หรือรัฐบาล ชำระเงินให้กับกองทุนหรือมอบหมายหรือสั่งการให้เอกชนดำเนินการอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลาย อย่างข้างต้น ซึ่งโดยปกติเป็นหน้าที่ของรัฐบาล และการปฏิบัติเช่นนั้นแตกต่างจากการปฏิบัติตามปกติ ของรัฐบาล

(2) มีรายได้หรือการสนับสนุนด้านราคาในรูปแบบใด ๆ ตามความหมายของมาตรา XVI ของ GATT 1994

(3) เหตุตาม (1) หรือ (2) ทำให้มีการมอบผลประโยชน์

ทั้งนี้ การอุดหนุนที่ตอบโต้ได้ (countervailable subsidy) จะต้องเป็นการอุดหนุน ในกรณีที่ให้โดยเฉพาะเจาะจงเท่านั้น ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 4 ของ Regulation (EU) No. 2016/1037 ดังต่อไปนี้

(1) การอุดหนุนที่ให้เฉพาะสำหรับวิสาหกิจหรืออุตสาหกรรมหรือกลุ่มวิสาหกิจหรือกลุ่ม อุตสาหกรรมบางกิจการ ภายในเขตอำนาจของหน่วยงานที่อนุญาต ในกรณีที่ผู้มีอำนาจอนุญาตหรือ กฎหมายตามที่หน่วยงานอนุญาตดำเนินการจำกัดการเข้าถึงการอุดหนุนสำหรับวิสาหกิจบางประเภท

²² Regulation (EU) No. 2016/1037 Article 24(1)

อย่างชัดเจน หรือในกรณีที่หน่วยงานอนุญาตหรือกฎหมายตามที่หน่วยงานอนุญาตดำเนินการกำหนดหลักเกณฑ์หรือเงื่อนไขที่เป็นรูปธรรมซึ่งควบคุมคุณสมบัติและจำนวนเงินอุดหนุน โดยเฉพาะ หรือมีเหตุผลที่เชื่อได้ว่าการอุดหนุนนั้นมีความเฉพาะเจาะจง ซึ่งอาจพิจารณาจากปัจจัยอื่น ๆ เช่น การใช้โปรแกรมการอุดหนุนโดยจำกัดบางองค์กร การให้การอุดหนุนจำนวนมากอย่างไม่เหมาะสมแก่วิสาหกิจบางแห่ง เป็นต้น (มาตรา 4(1))

(2) การอุดหนุนที่จำกัดเฉพาะวิสาหกิจบางแห่งที่ตั้งอยู่ในภูมิภาคที่กำหนดภายในเขตอำนาจของหน่วยงานที่อนุญาตเป็นการเฉพาะ (มาตรา 4(2))

(3) การอุดหนุนที่อาจเกิดขึ้นตามกฎหมายหรือตามความเป็นจริง ไม่ว่าจะเพียงเงื่อนไขเดียวหรือตามเงื่อนไขอื่น ๆ หลายประการ เมื่อมีการดำเนินการส่งออก ซึ่งรวมถึง

- การที่รัฐบาลให้การอุดหนุนโดยตรงแก่บริษัทหรืออุตสาหกรรมโดยขึ้นกับความสามารถของการส่งออก
- มาตรการสกัดกั้นเงินตราต่างประเทศหรือการปฏิบัติอื่นที่คล้ายคลึงกันที่เกี่ยวข้องกับการให้เงินพิเศษกับการส่งออก
- ค่าขนส่งภายในและค่าระวางในการส่งออกสินค้า ที่รัฐเป็นผู้จัดหาหรือกำหนดให้มี โดยมีเงื่อนไขที่ดีกว่าการขนส่งภายใน
- การจัดหาให้โดยรัฐหรือหน่วยงานของรัฐ ไม่ว่าจะทางตรงหรือทางอ้อม แก่สินค้าหรือบริการเพื่อใช้ในการผลิตเพื่อการส่งออก โดยมีเงื่อนไขที่ดีกว่าที่ให้การผลิตเพื่อบริโภคภายในประเทศ
- การลดหย่อนภาษีทางตรงทั้งหมดหรือบางส่วน หรือการผ่อนผันการชำระภาษีทางตรง โดยเฉพาะที่เกี่ยวกับการส่งออก หรือการลดหย่อนค่าใช้จ่ายสวัสดิการสังคมที่จ่ายโดยหรือค้างชำระโดยอุตสาหกรรมหรือผู้ประกอบการธุรกิจ
- การให้ส่วนลดพิเศษแก่สินค้าส่งออกหรือความสามารถในการส่งออกที่มากกว่าที่ให้แก่การผลิตเพื่อบริโภคในประเทศ
- การยกเว้นหรือลดหย่อนภาษีทางอ้อมแก่การผลิตและการจำหน่ายสินค้าเพื่อส่งออก ที่มากกว่าภาษีที่เรียกเก็บจากการผลิตและจำหน่ายสินค้าที่เหมือนกันที่จำหน่ายเพื่อการบริโภคในประเทศ
- การยกเว้น การลดหย่อน หรือผ่อนผันการเลื่อนเก็บภาษีทางอ้อมสะสมในระยะแรกของสินค้าที่ใช้เพื่อผลิตสินค้าที่มากกว่าการยกเว้น ลดหย่อน หรือผ่อนผันเลื่อนเก็บภาษีในระยะแรกของสินค้าที่จำหน่ายในประเทศ

- การลดหย่อนหรือขอคืนค่าใช้จ่ายการนำเข้าที่มากกว่าค่าใช้จ่ายที่เรียกเก็บจากวัตถุดิบนำเข้าที่ใช้ในการผลิตสินค้าส่งออก
- การให้โดยรัฐบาลเพื่อประกันสินเชื่อเพื่อการส่งออก หรือความเสี่ยงจากอัตราแลกเปลี่ยนในอัตราค่าพรีเมียมที่ขาดทุนในระยะยาว
- การช่วยเหลือโดยรัฐบาลในรูปแบบสินเชื่อเพื่อการส่งออก ในอัตรารอกเบี้ยต่ำกว่าอัตราที่เอกชนต้องจ่ายจริงหรือที่ควรจ่ายจริง หากกู้จากตลาดเงินทุนระหว่างประเทศ
- ค่าใช้จ่ายอื่นใดที่เกิดขึ้นในบัญชีของรัฐบาลเป็นการอุดหนุนส่งออกตามมาตรา XVI ของความตกลงแกตต์ 1994²³

หรือการให้การอุดหนุนเพื่อให้มีการใช้สินค้าในประเทศมากกว่าสินค้านำเข้า (มาตรา 4(3))

สำหรับมาตรการตอบโต้การอุดหนุน มาตรา 1(1) ของ Regulation (EU) No. 2016/1037 ระบุว่า อาจมีการกำหนดการตอบโต้เพื่อชดเชยการอุดหนุนที่ได้รับ ไม่ว่าจะโดยทางตรงหรือทางอ้อม สำหรับการผลิต ผลผลิต การส่งออก หรือการขนส่งสินค้าใด ๆ ที่ปล่อยให้มีการหมุนเวียนอย่างเสรี (release for free circulation) ในสหภาพยุโรป ซึ่งเป็นสาเหตุให้เกิดความเสียหาย เช่นเดียวกับมาตรการตอบโต้การทุ่มตลาด

4.2.3 การพิจารณาความเสียหาย

ในการพิจารณาความเสียหายเพื่อดำเนินการตอบโต้การอุดหนุนมีหลักการในการดำเนินการเช่นเดียวกับการพิจารณาความเสียหายในกระบวนการตอบโต้การทุ่มตลาด โดยการพิจารณาความเสียหายในกรณีตอบโต้การอุดหนุนอยู่ภายใต้มาตรา 8 ของ Regulation (EU) No. 2016/1037 ซึ่งบทบัญญัติส่วนใหญ่สอดคล้องกับมาตรา 15 ของความตกลงว่าด้วยการอุดหนุนและมาตรการตอบโต้ของ WTO²⁴

²³ Regulation (EU) No. 2016/1037 ANNEX I

²⁴ Van Bael & Bellis, Anti-Dumping and Other Trade Protection Laws of the EC, p. 556.

4.2.4 กระบวนการในการไต่สวนเพื่อเก็บอากรตอบโต้การอุดหนุน

4.2.4.1 การเริ่มต้นของกระบวนการ

การเริ่มต้นการไต่สวนการอุดหนุน ตามที่ระบุไว้ในมาตรา 10 ของ Regulation (EU) No. 2016/1037 การไต่สวนเพื่อระบุงการมีอยู่ ระดับ และผลกระทบของการอุดหนุนอาจเริ่มต้นเมื่อมีกรณี ดังต่อไปนี้

(1) มีการร้องเรียนเป็นลายลักษณ์อักษรโดยบุคคลธรรมดาหรือนิติบุคคล หรือสมาคมใด ๆ ที่ไม่มีสถานะทางกฎหมาย ดำเนินการในนามของอุตสาหกรรมภายในของสหภาพยุโรป โดยการร้องเรียนจะต้องมีหลักฐานเพียงพอของการมีอยู่ของการอุดหนุนที่ตอบโต้ได้ ความเสียหาย และความเชื่อมโยงระหว่างการนำเข้าที่ถูกกล่าวหาว่าได้รับการเงินอุดหนุนและความเสียหายที่ถูกกล่าวหา ทั้งนี้ อาจยื่นคำร้องต่อคณะกรรมการการยุโรปหรือประเทศสมาชิกเพื่อส่งต่อไปยังคณะกรรมการการยุโรปก็ได้

(2) ในกรณีที่ไม่มีกรรือเรียนใด ๆ หากประเทศสมาชิกมีหลักฐานเพียงพอของการอุดหนุนและความเสียหายที่เกิดขึ้นกับอุตสาหกรรมภายในของสหภาพยุโรป ต้องแจ้งหลักฐานดังกล่าวไปยังคณะกรรมการทันที

(3) การเริ่มต้นการไต่สวนอาจเริ่มต้นขึ้นเพื่อพิจารณาว่าการอุดหนุนที่ถูกกล่าวหา นั้น มีความเฉพาะเจาะจงในความหมายตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 4(2) และมาตรา 4(3) ของ Regulation (EU) No. 2016/1037

(4) ในกรณีที่มีพฤติการณ์พิเศษ คณะกรรมการการยุโรปอาจเริ่มดำเนินการไต่สวนได้เองหากมีหลักฐานเพียงพอว่าการอุดหนุนที่ตอบโต้ได้ ความเสียหาย และความเชื่อมโยงระหว่างการนำเข้าที่ได้รับการเงินอุดหนุนและความเสียหาย

คณะกรรมการการยุโรปจะต้องตรวจสอบความถูกต้องและความเพียงพอของหลักฐานที่แจ้งในคำร้องเพื่อพิจารณาว่ามีเหตุผลเพียงพอที่จะเริ่มต้นการไต่สวนหรือไม่ เมื่อพิจารณาแล้วเห็นว่าการร้องเรียนมีหลักฐานเพียงพอ คณะกรรมการการยุโรปจะดำเนินการไต่สวนและเผยแพร่ประกาศการไต่สวนในวารสารทางการของสหภาพยุโรป²⁵ ภายใน 45 วันนับจากวันที่มีการยื่นคำร้อง โดยก่อนเริ่มการไต่สวนจะต้องแจ้งให้รัฐบาลของประเทศถิ่นกำเนิดและ/หรือประเทศส่งออกที่เกี่ยวข้อง เพื่อชี้แจงสถานการณ์และหาหรือแนวทางแก้ไขที่ตกลงร่วมกัน

²⁵ Official Journal of the European Union.

อย่างไรก็ตาม จะไม่มีการเริ่มต้นการไต่สวน หากการร้องเรียนนั้นไม่ได้รับการสนับสนุนจากผู้ผลิตของสหภาพยุโรปซึ่งผลผลิตโดยรวมมากกว่าร้อยละ 50 ของการผลิตทั้งหมดของสินค้าชนิดเดียวกันนั้นที่ผลิตในสหภาพยุโรป หรือในกรณีที่ผู้ผลิตของสหภาพยุโรปที่สนับสนุนการร้องเรียนอย่างชัดเจนไม่เกินกว่าร้อยละ 25 ของการผลิตทั้งหมดของสินค้าชนิดเดียวกันนั้นที่ผลิตในสหภาพยุโรป หรือการร้องเรียนถูกปฏิเสธเนื่องจากมีหลักฐานไม่เพียงพอของการอุดหนุนที่ตอบโต้ได้หรือความเสียหายที่เป็นเหตุผลในการไต่สวน หรือในกรณีที่ปรากฏว่าผู้ส่งออกมีส่วนแบ่งการตลาดต่ำกว่าร้อยละ 1 หรือการส่งออกมายังสหภาพยุโรปเป็นสัดส่วนน้อยกว่าร้อยละ 3 ของการบริโภคภายในของสหภาพยุโรป

4.2.4.2 การไต่สวนการอุดหนุนและความเสียหาย

ในการไต่สวนการอุดหนุนและความเสียหาย คณะกรรมการยุโรปซึ่งดำเนินการร่วมกับประเทศสมาชิก จะเริ่มการสอบสวนในระดับสหภาพ โดยทำการไต่สวนการอุดหนุนไปพร้อมกับการไต่สวนความเสียหาย โดยจะต้องสรุปผลการไต่สวนเพื่อกำหนดมาตรการตอบโต้การทุ่มตลาดขั้นสุดท้ายภายในหนึ่งปี แต่ไม่เกิน 13 เดือนนับแต่การเริ่มต้นการบวนการพิจารณา และตลอดการไต่สวน คณะกรรมการยุโรปจะต้องจัดหาประเทศถิ่นกำเนิดและ/หรือประเทศส่งออกเพื่อดำเนินการปรึกษาหารือโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อชี้แจงสถานการณ์ข้อเท็จจริงและหาแนวทางแก้ไขร่วมกัน

4.2.4.3 มาตรการชั่วคราว

การกำหนดมาตรการชั่วคราวสำหรับการตอบโต้การอุดหนุนมีเงื่อนไขในลักษณะเดียวกับการตอบโต้การทุ่มตลาด โดยอาจมีการเรียกเก็บอากรชั่วคราวเมื่อ

- (1) มีการเริ่มการไต่สวน
- (2) มีการแจ้งผลการเริ่มดำเนินการและผู้มีส่วนได้เสียได้รับโอกาสที่เหมาะสม

ในการส่งข้อมูลและให้ความเห็น

(3) มีการพิจารณาเบื้องต้นแล้วพบว่าสินค้าที่นำเข้านั้นได้รับประโยชน์จากการอุดหนุนที่ตอบโต้ได้และความเสียหายที่ตามมาต่ออุตสาหกรรมภายในของสหภาพยุโรป และ

- (4) มีความจำเป็นต้องใช้มาตรการชั่วคราวเพื่อป้องกันความเสียหายนั้น

อากรชั่วคราวจะถูกเรียกเก็บภายใน 60 วันนับจากเริ่มดำเนินการ แต่ต้องไม่เกิน 9 เดือนนับจากเริ่มดำเนินการ โดยจำนวนของอากรตอบโต้การอุดหนุนที่เรียกเก็บชั่วคราวจะต้องไม่เกินกว่าจำนวนการอุดหนุนที่ตอบโต้ได้ทั้งหมดที่กำหนดไว้ชั่วคราว อย่างไรก็ตาม ควรเรียกเก็บน้อยกว่าที่กำหนดหากอากรที่เรียกเก็บนั้นเพียงพอที่จะขจัดความเสียหายต่ออุตสาหกรรมภายใน

ของสหภาพยุโรป ทั้งนี้ อากรชั่วคราวจะถูกกำหนดในรูปของหลักประกันและจะต้องเป็นไปตามเงื่อนไขในบทบัญญัติของการรับประกัน

สำหรับระยะเวลาการบังคับใช้มาตรการชั่วคราว อากรชั่วคราวจะถูกเรียกเก็บได้เป็นระยะสูงสุด 4 เดือน และไม่สามารถขยายได้อีก ซึ่งแตกต่างจากการเรียกเก็บอากรชั่วคราวตามมาตรการตอบโต้การทุ่มตลาด

4.2.4.4 การทำความตกลงยอมรับเงื่อนไขโดยสมัครใจ

ภายใต้บทบัญญัติมาตรา 13 ของ Regulation (EU) No. 2016/1037 ซึ่งมีเงื่อนไขว่าได้มีการกำหนดการอุดหนุนและความเสียหายเป็นการชั่วคราวแล้ว คณะกรรมาธิการอาจยอมรับข้อเสนอการทำความตกลงโดยสมัครใจ โดยที่ (1) ประเทศถิ่นกำเนิดและ/หรือประเทศส่งออกตกลงที่จะจัดการอุดหนุนหรือหันไปใช้มาตรการอื่น หรือ (2) ผู้ส่งออกใด ๆ ตกลงที่จะแก้ไขราคาของตนหรือยุติการส่งออกตราบเท่าที่การส่งออกดังกล่าวได้รับประโยชน์จากการอุดหนุนที่ตอบโต้ได้ เพื่อให้เป็นที่พอใจแก่คณะกรรมาธิการยุโรปว่าผลกระทบที่ก่อให้เกิดความเสียหายของการอุดหนุนนั้นจะถูกลดลง

ในกรณีที่มีการทำความตกลงและตราบเท่าที่ความตกลงนั้นมีผลใช้บังคับ จะไม่มีการเรียกเก็บอากรชั่วคราวหรืออากรตอบโต้การอุดหนุนขั้นสุดท้ายกับการนำเข้าที่เกี่ยวข้องกับสินค้าซึ่งผลิตโดยบริษัทต่าง ๆ ที่ได้ทำความตกลงเพื่อระงับการตอบโต้การอุดหนุนกับคณะกรรมาธิการยุโรป

4.2.4.5 มาตรการย้อนหลัง

อาจมีการกำหนดอากรตอบโต้การอุดหนุนขั้นสุดท้ายโดยมีผลย้อนหลังสูงสุด 90 วัน ก่อนวันที่มีการบังคับใช้มาตรการชั่วคราว ภายใต้เงื่อนไข คือ

- (1) การนำเข้าได้ลงทะเบียนไว้กับเจ้าหน้าที่ศุลกากรตามที่คณะกรรมาธิการยุโรปกำหนด
- (2) คณะกรรมาธิการยุโรปต้องเปิดโอกาสให้ผู้นำเข้าที่เกี่ยวข้องได้แสดงความคิดเห็นอย่างเพียงพอ
- (3) มีสถานการณ์สำคัญที่ความเสียหายจากสินค้าที่ได้รับการอุดหนุนยากต่อการเยียวยา ซึ่งเกิดจากการนำเข้าจำนวนมากในระยะเวลาอันสั้นของสินค้าที่ได้รับประโยชน์จากการอุดหนุนที่ตอบโต้ได้ และ
- (4) จำเป็นต้องเรียกเก็บอากรตอบโต้ย้อนหลังสำหรับสินค้านำเข้าดังกล่าวเพื่อป้องกันไม่ให้เกิดความเสียหายดังกล่าวขึ้นอีก

4.2.4.6 การยุติการพิจารณามาตรการตอบโต้การอุดหนุน

การพิจารณามาตรการตอบโต้การอุดหนุนอาจยุติลงในกรณีดังต่อไปนี้

- (1) ในกรณีที่การร้องเรียนถูกเพิกถอนอาจทำให้การพิจารณายุติลงได้ เว้นแต่การยุติการพิจารณาจะไม่เป็นประโยชน์ต่อสหภาพยุโรป เจ้าหน้าที่อาจดำเนินการได้สวนต่อไปได้
- (2) ในกรณีที่ไม่จำเป็นต้องใช้มาตรการตอบโต้
- (3) จำนวนการอุดหนุนที่ตอบโต้ได้มีค่าขั้นต่ำ (de minimis) กล่าวคือต่ำกว่าร้อยละ 1 และสำหรับประเทศกำลังพัฒนาคือร้อยละ 2 หรือในกรณีที่ปริมาณการนำเข้าที่ได้รับ การอุดหนุนที่เกิดขึ้นจริงหรืออาจเกิดขึ้นหรือความเสียหายมีเพียงเล็กน้อย
- (4) ปริมาณของการนำเข้าที่ได้รับการอุดหนุนน้อยกว่าร้อยละ 4 ของการนำเข้าทั้งหมดของสินค้าชนิดเดียวกันในสหภาพยุโรป เว้นแต่การนำเข้าจากประเทศกำลังพัฒนาซึ่งมีสัดส่วนการนำเข้ารวมของแต่ละรายน้อยกว่าร้อยละ 4 รวมกันแล้วมีสัดส่วนมากกว่าร้อยละ 9 ของการนำเข้าทั้งหมดของสินค้าชนิดเดียวกันในสหภาพยุโรป

4.2.5 อากรตอบโต้การอุดหนุน

4.2.5.1 การกำหนดอัตราอากรตอบโต้การอุดหนุน

เมื่อการไต่สวนขั้นสุดท้ายปรากฏว่ามีการอุดหนุนที่ตอบโต้ได้และความเสียหายเกิดขึ้น คณะกรรมาธิการยุโรปจะกำหนดอากรตอบโต้การอุดหนุนขั้นสุดท้ายตามความเห็นของคณะกรรมการป้องกันทางการค้า โดยจำนวนของอากรตอบโต้การอุดหนุนจะต้องไม่เกินจำนวนการอุดหนุนที่ตอบโต้ได้ แต่ควรน้อยกว่าจำนวนการอุดหนุนที่ตอบโต้ได้ทั้งหมด หากอากรที่น้อยกว่านั้นเพียงพอที่จะขจัดความเสียหายต่ออุตสาหกรรมภายในของสหภาพยุโรป (ตามหลัก Lesser Duty) เช่นเดียวกับอากรตอบโต้การทุ่มตลาด

การเรียกเก็บอากรตอบโต้การอุดหนุนนั้นต้องเรียกเก็บในจำนวนที่เหมาะสมในแต่ละกรณี บนหลักการที่ไม่เลือกปฏิบัติ โดยเก็บจากการนำเข้าสินค้าจากทุกแหล่งผลิตที่พบว่าได้รับประโยชน์จากการอุดหนุนที่ตอบโต้ได้และก่อให้เกิดความเสียหาย ยกเว้นจากการนำเข้าที่ได้ดำเนินการทำความตกลงเพื่อยอมรับเงื่อนไขโดยสมัครใจ (Undertaking) และประกาศการเรียกเก็บอากรตอบโต้การอุดหนุนต้องระบุอากรที่เรียกเก็บสำหรับผู้ผลิตแต่ละราย หรือหากไม่สามารถกระทำได้ให้ระบุชื่อประเทศผู้ผลิตที่เกี่ยวข้อง

สำหรับผู้ส่งออกหรือผู้ผลิตที่ให้ความร่วมมือในการให้ตัวอย่างเพื่อนำมาคำนวณจำนวนการอุดหนุน ในการเก็บอากรตอบโต้การอุดหนุนกับสินค้าที่ผู้ส่งออกหรือผู้ผลิตที่ให้ความร่วมมือนั้นจะถูกเก็บอากรตอบโต้การอุดหนุนในอัตราพิเศษที่ต่างจากอัตราอากรปกติที่จัดเก็บ

จากผู้ส่งออกหรือผู้ผลิตรายอื่น และอัตราพิเศษนั้นจะต้องไม่เกินค่าเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักของจำนวนการอุดหนุนที่ตอบโต้ได้ที่เกิดจากผู้ส่งออกหรือผู้ผลิตที่ได้คัดเลือก ภายใต้เงื่อนไขว่า ผู้มีอำนาจได้ส่วนจะไม่พิจารณาเรื่อง Zeroing หรือ De Minimis ของจำนวนการอุดหนุนที่ตอบโต้ได้

4.2.5.2 การเรียกเก็บอากรตอบโต้การอุดหนุน

หน้าที่ในการชำระอากรตอบโต้การอุดหนุนเกิดขึ้นพร้อมกับหน้าที่ในการชำระอากรศุลกากรของผู้นำของเข้าเมื่อมีการปล่อยเพื่อการหมุนเวียนอย่างเสรีซึ่งสินค้าที่นำเข้าไปยังสหภาพยุโรป โดยประเทศสมาชิกสหภาพยุโรปเป็นผู้มีหน้าที่ในการจัดเก็บอากรตามอัตราที่ระบุและหลักเกณฑ์อื่นที่กำหนดไว้ในข้อบังคับ (Regulation) ให้เรียกเก็บอากรตอบโต้การอุดหนุน ทั้งนี้ อากรตอบโต้การอุดหนุนจะถูกเรียกเก็บโดยอิสระจากอากรศุลกากร ภาษี และค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ที่เรียกเก็บตามปกติจากการนำเข้า²⁶

4.2.5.3 การคืนอากรตอบโต้การอุดหนุน

การคืนอากรตอบโต้การอุดหนุน กำหนดไว้ในมาตรา 21 ของ Regulation (EU) No. 2016/1037 โดยผู้นำเข้าอาจขอคืนอากรที่เรียกเก็บได้ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าปริมาณการอุดหนุนซึ่งได้ชำระไปแล้ว ได้ถูกจัดหรือลดลงจนต่ำกว่าอากรที่เรียกเก็บ ในการขอคืนอากรตอบโต้การอุดหนุนนั้น ให้ผู้นำเข้ายื่นคำร้องขอคืนอากรต่อคณะกรรมการการค้ายุโรป โดยยื่นคำร้องผ่านประเทศสมาชิกที่สินค้าที่ได้รับการอุดหนุนได้มีการหมุนเวียนอย่างเสรี ภายใน 6 เดือนนับจากวันที่กำหนดอากรตอบโต้การอุดหนุนขั้นสุดท้าย หรือวันที่มีการเรียกเก็บอากรชั่วคราว

คณะกรรมการการค้ายุโรปจะเป็นผู้พิจารณาคืนอากรภายใน 12 เดือน และไม่เกิน 18 เดือน หลังจากวันที่มีการขอคืนอากรและมีหลักฐานยืนยันโดยผู้นำเข้าสินค้าที่ถูกเรียกเก็บอากรตอบโต้การอุดหนุน โดยคณะกรรมการการค้ายุโรปต้องดำเนินการไต่สวนคำร้องขอคืนอากรเช่นเดียวกับการไต่สวนการอุดหนุน²⁷ และการคืนอากรจะกระทำโดยประเทศสมาชิกภายใน 90 วัน นับจากวันที่คณะกรรมการการค้ายุโรปมีคำวินิจฉัยให้คืนอากร ตามที่ระบุไว้ในมาตรา 21(4) ของ Regulation (EU) No. 2016/1037

²⁶ Regulation (EU) No. 2016/1037 Article 24(1)

²⁷ Regulation (EU) No. 2016/1037 Article 22

สำหรับการขอคืนอากรตอบโต้การอุดหนุนด้วยเหตุผลอื่น เช่น หากผู้นำเข้าเชื่อว่าสินค้าไม่ควรอยู่ภายใต้การตอบโต้การอุดหนุน เป็นอำนาจเฉพาะของหน่วยงานระดับชาติที่เกี่ยวข้องของประเทศที่ปล่อยสินค้าเพื่อการหมุนเวียนอย่างเสรี²⁸

4.2.6 ระยะเวลาตอบโต้การอุดหนุนและการทบทวน

มาตรการตอบโต้การอุดหนุนจะยังคงมีผลใช้บังคับตราบเท่าที่มีความจำเป็นเพื่อตอบโต้การอุดหนุนที่ตอบโต้ได้ซึ่งก่อให้เกิดความเสียหาย และจะสิ้นสุดภายใน 5 ปี นับจากวันที่มีการเรียกเก็บอากรตอบโต้การอุดหนุน หรือ 5 ปี นับจากวันที่สิ้นสุดการทบทวนครั้งล่าสุด ซึ่งครอบคลุมทั้งการอุดหนุนและความเสียหาย เว้นแต่จะมีการร้องขอของผู้ผลิตภายในสหภาพยุโรป ภายใน 3 เดือนก่อนสิ้นสุดมาตรการหรือตามความคิดริเริ่มของคณะกรรมการการค้ายุโรปให้มีการพิจารณาทบทวนการสิ้นสุดอายุของมาตรการตอบโต้การอุดหนุน เมื่อมีหลักฐานเพียงพอถึงความจำเป็นไปที่จะเกิดการอุดหนุนและความเสียหายอย่างต่อเนื่องหรือเกิดการอุดหนุนและความเสียหายได้อีกหากสิ้นสุดการบังคับใช้มาตรการ ทั้งนี้ มาตรการตอบโต้การอุดหนุนจะยังคงมีผลใช้บังคับระหว่างรอผลการพิจารณาทบทวน²⁹

การทบทวนความจำเป็นในการกำหนดมาตรการอย่างต่อเนื่องตามความคิดริเริ่มของคณะกรรมการการค้าหรือตามคำร้องขอของประเทศสมาชิก หรือเมื่อถึงระยะเวลาที่เหมาะสมอย่างน้อยหนึ่งปีนับตั้งแต่การกำหนดมาตรการขั้นสุดท้าย หรือเมื่อมีการร้องขอของผู้ส่งออกหรือผู้นำเข้าใด ๆ หรือโดยผู้ผลิตของสหภาพยุโรป หรือประเทศถิ่นกำเนิดและ/หรือประเทศส่งออก ซึ่งมีหลักฐานเพียงพอที่ยืนยันว่าจำเป็นต้องมีการทบทวนระหว่างการบังคับใช้มาตรการ โดยการพิจารณาทบทวนระหว่างการบังคับใช้มาตรการจะเริ่มต้นขึ้นเมื่อคำขอมูลหลักฐานเพียงพอว่าการบังคับใช้มาตรการอย่างต่อเนื่องไม่มีความจำเป็นอีกต่อไปเพื่อชดเชยการอุดหนุน และ/หรือความเสียหายไม่อาจจะเกิดขึ้นอีก หากมาตรการถูกยกเลิกหรือเปลี่ยนแปลง หรือว่ามาตรการที่มีอยู่ไม่เพียงพอที่จะตอบโต้การอุดหนุนที่ก่อให้เกิดความเสียหาย ในการพิจารณาทบทวน คณะกรรมการการค้ายุโรปอาจพิจารณาว่าสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการอุดหนุนและความเสียหายได้มีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างมีนัยสำคัญ หรือว่ามาตรการที่มีอยู่บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ในการขจัดความเสียหายที่กำหนดไว้ก่อนหน้านี้หรือไม่

ในกรณีที่อากรตอบโต้การอุดหนุนที่เรียกเก็บน้อยกว่าจำนวนการอุดหนุนที่ค้นพบ อาจมีการทบทวนระหว่างที่มีการบังคับใช้มาตรการ เมื่อมีการร้องขอจากผู้ผลิตภายในสหภาพยุโรปหรือผู้มีส่วนได้เสียอื่น ๆ ภายในสองปีนับจากวันที่มาตรการมีผลใช้บังคับ เมื่อมีหลักฐานเพียงพอว่าหลังจาก

²⁸ European Commission, "Refunds of Anti-Subsidy Duties,"(2014).

²⁹ Regulation (EU) No. 2016/1037 Article 17 and Article 18

เริ่มต้นการไต่สวนและก่อนหรือหลังการกำหนดมาตรการ ราคาส่งออกได้ลดลงหรือไม่มีการเคลื่อนไหว หรือมีการเคลื่อนไหวของราคาขายต่อของสินค้าที่นำเข้าในสหภาพยุโรป ไม่เพียงพอ หากการทบทวนพิสูจน์ว่าข้อกล่าวหาที่นั้นถูกต้อง อากรตอบโต้การอุดหนุนอาจเพิ่มขึ้น เพื่อให้ได้ราคาที่สูงขึ้นซึ่งจำเป็นในการขจัดความเสียหาย อย่างไรก็ตาม จำนวนอากรที่เพิ่มขึ้นจะต้องไม่เกินกว่าจำนวนการอุดหนุนที่ตอบโต้ได้

สำหรับผู้ส่งออกที่ไม่ได้รับการไต่สวนเป็นรายบุคคลในระหว่างการไต่สวนครั้งแรก ด้วยเหตุผลอื่นนอกเหนือจากการปฏิเสธที่จะร่วมมือกับคณะกรรมการการยุโรป เมื่อมีการร้องขอให้มีการทบทวนโดยเร่งด่วน คณะกรรมการจะกำหนดอัตราอากรตอบโต้การอุดหนุนกับสินค้าแต่ละรายการสำหรับผู้ส่งออกรายนั้นโดยทันที

4.3 กฎหมายว่าด้วยมาตรการปกป้อง

นอกเหนือจากมาตรการตอบโต้การทุ่มตลาดและการตอบโต้การอุดหนุน การนำสินค้าจากประเทศนอกสหภาพยุโรปเข้าไปยังสหภาพยุโรป อาจอยู่ภายใต้มาตรการปกป้อง ซึ่งมีรากฐานมาจากมาตรา XIX ของ GATT และความตกลงว่าด้วยมาตรการปกป้อง โดยปัจจุบันมาตรการปกป้องของสหภาพยุโรปอยู่ภายใต้บังคับของ Regulation (EU) No. 2015/478³⁰ มีผลบังคับใช้กับการนำเข้าสินค้าที่มาจากประเทศที่สามทั้งหมด และมีถิ่นกำเนิดในประเทศที่เป็นสมาชิกขององค์การการค้าโลก ยกเว้นสินค้าสิ่งทอและสินค้าจากบางประเทศ และ Regulation (EU) No. 2015/755³¹ มีผลบังคับใช้กับการนำเข้าเฉพาะสินค้าที่มาจาก 6 ประเทศ ได้แก่ อาเซอร์ไบจาน เบลารุส คาซัคสถาน เกาหลีใต้ เดิรัคเมนีสถาน และอุซเบกิสถาน ยกเว้นสินค้าสิ่งทอ โดยข้อบังคับทั้งสองฉบับมีกฎระเบียบที่คล้ายคลึงกัน ในส่วนนี้จึงจะได้ศึกษาเฉพาะ Regulation (EU) No. 2015/478 เป็นหลักในการพิจารณากำหนดมาตรการปกป้องของสหภาพยุโรป

4.3.1 หน่วยงานรับผิดชอบ

คณะกรรมการการยุโรป (The European Commission) เป็นผู้มีหน้าที่ในการดำเนินกระบวนการพิจารณาและกำหนดมาตรการปกป้องตามกฎหมายว่าด้วยมาตรการปกป้องของสหภาพ

³⁰ Regulation (EU) 2015/478 of the European Parliament and of the Council of 11 March 2015 on common rules for imports

³¹ Regulation (EU) 2015/755 of the European Parliament and of the Council of 29 April 2015 on common rules for imports from certain third countries

ยุโรป โดยมีคณะกรรมการปกป้อง (Committee on Safeguards)³² ซึ่งประกอบด้วยผู้แทนของแต่ละประเทศสมาชิกและมีผู้แทนของคณะกรรมการพาณิชย์เป็นประธาน ทำหน้าที่ช่วยเหลือและให้คำปรึกษาเกี่ยวกับสถานการณ์ของสินค้าที่พิจารณาและมาตรการที่จะดำเนินการ และในกรณีที่มีการกำหนดให้เรียกเก็บอากรปกป้อง อากรปกป้องถูกจัดเก็บโดยหน่วยงานศุลกากรของแต่ละประเทศสมาชิกในสหภาพยุโรป³³

4.3.2 มาตรการปกป้อง

มาตรการปกป้องจะถูกนำมาใช้เมื่ออุตสาหกรรมภายในสหภาพยุโรปได้รับผลกระทบจากการนำเข้าที่เพิ่มขึ้นอย่างมากและไม่อาจคาดหมายได้ โดยอาจกำหนดในรูปแบบของข้อจำกัดในการนำเข้าเชิงปริมาณ (โควตาการค้า) หรือการเพิ่มภาษี ซึ่งต้องบังคับใช้กับการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้นอย่างมากจากทุกแหล่งที่มาโดยไม่เลือกปฏิบัติ

มาตรการปกป้องภายใต้ Regulation (EU) No. 2015/478 มีข้อกำหนดเบื้องต้นที่สำคัญคือ

- (1) สินค้าที่นำเข้าต้องก่อให้เกิดหรือคุกคามว่าจะก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงต่ออุตสาหกรรมภายในของสหภาพยุโรปที่ผลิตสินค้าชนิดเดียวกันหรือแข่งขันกันโดยตรง และ
- (2) การนำมาตราการปกป้องมาใช้จะต้องเป็นไปเพื่อผลประโยชน์ของสหภาพยุโรป

4.3.3 การพิจารณาความเสียหาย

มาตรา 9 ของ Regulation (EU) No. 2015/478 กำหนดปัจจัยที่ใช้ในการพิจารณาความเสียหาย ได้แก่

- (1) ปริมาณการนำเข้า โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อมีการเพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ ทั้งในแง่สัมบูรณ์หรือสัมพันธ์กับการผลิตหรือการบริโภคในสหภาพยุโรป
- (2) ราคาของการนำเข้า โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อมีการตัดราคาอย่างมีนัยสำคัญเมื่อเปรียบเทียบกับราคาของสินค้าชนิดเดียวกันในสหภาพยุโรป

³² Regulation (EU) No. 2015/478 Article 3(1)

³³ European Commission, "Safeguard Monitoring," [Online] Accessed: 29 october 2022. Available from: https://policy.trade.ec.europa.eu/enforcement-and-protection/trade-defence/safeguards/safeguard-monitoring_en

(3) ผลกระทบที่ตามมาต่อผู้ผลิตในสหภาพยุโรป ต่อปัจจัยทางเศรษฐกิจ เช่น ผลผลิต กำลังการผลิต สินค้าคงคลัง ยอดขาย ส่วนแบ่งการตลาด ราคา กำไร อัตราผลตอบแทนจากเงินทุน กระแสเงินสด และการจ้างงาน

(4) ปัจจัยอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากแนวโน้มการนำเข้าที่เป็นสาเหตุหรืออาจก่อให้เกิด ความเสียหายต่อผู้ผลิตในสหภาพยุโรปที่เกี่ยวข้อง

และในกรณีที่มีการกล่าวอ้างถึงภัยคุกคามว่าจะก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรง คณะกรรมาธิการยุโรปต้องตรวจสอบว่าสามารถคาดการณ์ได้อย่างชัดเจนว่ามีแนวโน้มที่จะก่อให้เกิด ความเสียหายจริงหรือไม่ โดยพิจารณาจากปัจจัยต่าง ๆ เช่น อัตราการเพิ่มขึ้นของการส่งออกไปยัง สหภาพยุโรป ความสามารถในการส่งออกในประเทศถิ่นกำเนิดหรือการส่งออก ตามที่มีอยู่หรือมี แนวโน้มว่าจะเป็นไปได้ในอนาคตอันใกล้ และความเป็นไปได้ที่ความสามารถนั้นจะถูกใช้เพื่อส่งออก ไปยังสหภาพยุโรป

4.3.4 การพิจารณากำหนดมาตรการปกป้อง

4.3.4.1 การริเริ่มและการไต่สวน

ตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 5(1) ของ Regulation (EU) No. 2015/478 ในกรณีที่ปรากฏชัดต่อคณะกรรมาธิการยุโรปว่ามีหลักฐานเพียงพอในการเริ่มต้นการไต่สวน คณะกรรมาธิการจะเริ่มการไต่สวนภายใน 1 เดือนนับจากวันที่ได้รับข้อมูลจากประเทศสมาชิก และเผยแพร่คำบอกกล่าวในวารสารทางการของสหภาพยุโรป โดยประกาศนั้นต้องระบุข้อมูลที่ได้รับ โดยสรุป และกำหนดให้มีการส่งข้อมูลที่เกี่ยวข้องทั้งหมดไปยังคณะกรรมาธิการยุโรป ระยะเวลาที่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียอาจแสดงความเห็นเป็นลายลักษณ์อักษรและส่งข้อมูล และระยะเวลาที่ผู้มีส่วนได้เสีย อาจยื่นคำร้องขอตรวจสอบข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการไต่สวน

คณะกรรมาธิการยุโรปจะเริ่มการไต่สวนโดยร่วมมือกับประเทศสมาชิก และเมื่อ สิ้นสุดการไต่สวน คณะกรรมาธิการยุโรปต้องเสนอรายงานผลการไต่สวนต่อคณะกรรมการปกป้อง ในกรณีที่คณะกรรมาธิการเห็นว่าไม่จำเป็นต้องมีมาตรการปกป้อง คณะกรรมาธิการจะยุติการไต่สวน แต่หากคณะกรรมาธิการเห็นว่ามีความจำเป็นที่ต้องมีการใช้มาตรการปกป้อง คณะกรรมาธิการจะ พิจารณากำหนดมาตรการปกป้องภายใน 9 เดือนนับจากเริ่มการไต่สวน และอาจขยายระยะเวลา ออกไปได้อีกไม่เกิน 2 เดือน และเผยแพร่ประกาศในวารสารทางการของสหภาพยุโรป

4.3.4.2 มาตรการปกป้องชั่วคราว

มาตรการปกป้องชั่วคราว ภายใต้บทบัญญัติมาตรา 7 ของ Regulation (EU) No. 2015/478 กำหนดให้มีการใช้มาตรการปกป้องชั่วคราวได้ ภายใต้เงื่อนไข ดังต่อไปนี้

(1) ในสถานการณ์วิกฤตที่หากล่าช้าจะทำให้เกิดความเสียหายซึ่งยากต่อการเยียวยาแก้ไข ทำให้จำเป็นต้องดำเนินการทันที และ

(2) โดยที่การพิจารณาเบื้องต้นมีหลักฐานชัดเจนว่าการนำเข้าที่เพิ่มขึ้น ก่อให้เกิดหรือคุกคามที่จะก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรง

มาตรการปกป้องชั่วคราวจะบังคับใช้ในรูปแบบของการเพิ่มอัตราภาษีศุลกากร และมีระยะเวลาบังคับใช้ไม่เกิน 200 วัน

ทั้งนี้ หากมาตรการปกป้องชั่วคราวถูกยกเลิกเนื่องจากไม่มีความเสียหายอย่างร้ายแรงหรือการคุกคามว่าจะก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรง ภาษีศุลกากรที่เรียกเก็บจากมาตรการชั่วคราวจะได้รับคืนโดยอัตโนมัติโดยเร็วที่สุด ตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ในมาตรา 235 ของ Regulation (EEC) No. 2913/92³⁴ (ปัจจุบันคือ มาตรา 5(28) มาตรา 5(29) และส่วนที่ 3 ของหมวด 3 ในหัวข้อที่ 3 ของประมวลกฎหมายศุลกากรของสหภาพยุโรปที่เกี่ยวกับการชำระอากรคืนและการยกเว้นอากรขาเข้า)³⁵

4.3.5 การกำหนดและการใช้มาตรการปกป้อง

ในกรณีที่มีการนำสินค้าเข้ามาในสหภาพยุโรปในปริมาณที่เพิ่มขึ้นอย่างมาก และ/หรือ ก่อให้เกิดหรือคุกคามว่าจะก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงต่อผู้ผลิตภายในสหภาพยุโรป เพื่อปกป้องผลประโยชน์ของสหภาพยุโรป คณะกรรมาธิการยุโรปอาจดำเนินการตามคำขอของรัฐสมาชิกหรือตามความคิดริเริ่มของตนเอง ในการ (1) จำกัดอายุของเอกสารนำเข้าที่จะออกหลังการมี

³⁴ Regulation (EU) No. 2015/478 Article 7.4 “ Should the provisional safeguard measures be repealed because no serious injury or threat of serious injury exists, the customs duties collected as a result of the provisional measures shall be automatically refunded as soon as possible. The procedure laid down in Article 235 et seq. of Council Regulation (EEC) No 2913/92 shall apply.”

³⁵ Regulation (EU) No 952/2013 OF THE EUROPEAN PARLIAMENT AND OF THE COUNCIL of 9 October 2013 laying down the Union Customs Code (UCC)

ผลบังคับใช้ของมาตรการ หรือ (2) เปลี่ยนแปลงกฎการนำเข้าสำหรับสินค้าที่พิจารณา โดยมีเงื่อนไขในการอนุญาตนำเข้า ให้เป็นไปตามข้อกำหนดและอยู่ภายใต้ข้อจำกัดที่คณะกรรมการการยุโรปกำหนด

ในการกำหนดโควตา ต้องพิจารณาความต้องการที่จะคงไว้ซึ่งกระแสการค้าดั้งเดิมให้นานที่สุด ปริมาณของสินค้าที่ส่งออกภายใต้สัญญาที่สรุปในข้อกำหนดและเงื่อนไขปกติก่อนการมีผลบังคับใช้ของมาตรการปกป้อง โดยที่สัญญาดังกล่าวได้รับแจ้งต่อคณะกรรมการการยุโรปโดยรัฐสมาชิกที่เกี่ยวข้อง และความจำเป็นในการหลีกเลี่ยงความเสี่ยงต่อความสำเร็จของเป้าหมายในการกำหนดโควตา โดยจะต้องไม่กำหนดโควตาใด ๆ ให้ต่ำกว่าระดับการนำเข้าโดยเฉลี่ยในช่วง 3 ปีที่ผ่านมาซึ่งมีข้อมูลสถิติ เว้นแต่จำเป็นต้องมีระดับอื่นเพื่อป้องกันหรือแก้ไขความเสียหาย

ในการบังคับใช้มาตรการปกป้องจะบังคับใช้กับสินค้าทุกชิ้นที่มีการนำเข้าหลังจากที่มาตรการมีผลบังคับใช้ ซึ่งอาจมีการจำกัดการใช้มาตรการปกป้องเฉพาะภูมิภาคที่เกี่ยวข้อง หากพิจารณาแล้วว่ามาตรการดังกล่าวที่ใช้ในระดับภูมิภาคมีความเหมาะสมมากกว่าการใช้มาตรการทั่วทั้งสหภาพยุโรป ซึ่งต้องมีผลใช้บังคับเป็นการชั่วคราวและต้องชัดเจนว่าการดำเนินการของตลาดภายในให้น้อยที่สุด

ทั้งนี้ สำหรับประเทศกำลังพัฒนา มาตรา 18 ของ Regulation (EU) No. 2015/478 ระบุว่า ห้ามใช้มาตรการปกป้องกับสินค้าที่มีต้นกำเนิดในประเทศกำลังพัฒนาซึ่งเป็นสมาชิกของ WTO ตราบเท่าที่สัดส่วนการนำเข้าสินค้าที่เกี่ยวข้องของสหภาพยุโรปของประเทศนั้นไม่เกินร้อยละ 3 โดยมีเงื่อนไขว่าสมาชิกประเทศกำลังพัฒนาของ WTO มีค่าน้อยกว่าร้อยละ 3 และส่วนแบ่งการนำเข้ารวมคิดเป็นสัดส่วนไม่เกินร้อยละ 9 ของการนำเข้าสินค้าที่เกี่ยวข้องของสหภาพยุโรปทั้งหมด

4.3.6 ระยะเวลาในการใช้มาตรการปกป้องและการทบทวน

ระยะเวลาในการบังคับใช้มาตรการปกป้อง จำกัดระยะเวลาเท่าที่จำเป็นในการป้องกันหรือเยียวยาความเสียหาย และเพื่ออำนวยความสะดวกในการปรับตัวของผู้ผลิตภายในสหภาพยุโรป โดยระยะเวลาสูงสุดของการใช้มาตรการปกป้องต้องไม่เกิน 4 ปี และสามารถขยายออกไปได้อีกภายใต้เงื่อนไขที่ว่า มาตรการปกป้องยังคงมีความจำเป็นในการป้องกันหรือเยียวยาความเสียหาย หรือมีหลักฐานว่าผู้ผลิตภายในสหภาพยุโรปกำลังปรับตัว แต่ระยะเวลาทั้งหมดต้องไม่เกิน 8 ปี และจะไม่มี การใช้มาตรการเพิ่มเติมกับสินค้าที่ถูกบังคับใช้มาตรการปกป้องจนกว่าจะพ้นระยะเวลาเท่ากับระยะเวลาของมาตรการก่อนหน้า ซึ่งต้องไม่น้อยกว่า 2 ปี

สำหรับการทบทวนการบังคับใช้มาตรการปกป้อง เมื่อมีการบังคับใช้มาตรการปกป้อง คณะกรรมการการอาจดำเนินการตามคำขอของประเทศสมาชิกหรือดำเนินการได้เอง ในการ (1) ตรวจสอบ

ผลกระทบของการบังคับใช้มาตรการปกป้อง (2) พิจารณาว่าควรดำเนินการในลักษณะใดเพื่อเร่งการเปิดเสรี และ (3) ตรวจสอบว่าการบังคับใช้มาตรการปกป้องยังมีความจำเป็นอยู่หรือไม่

4.4 กฎหมายว่าด้วยศุลกากรของสหภาพยุโรป

สหภาพศุลกากรของสหภาพยุโรปก่อตั้งขึ้นในปี ค.ศ. 1968 โดยมีเป้าหมายเพื่อยกเลิกภาษีศุลกากรภายในและข้อจำกัดทางการค้าระหว่างสมาชิก³⁶ มีการกำหนดกฎเกณฑ์ร่วมกันในการควบคุมสินค้าเข้า สินค้าออก และสินค้าที่มีเส้นทางขนส่งผ่านสหภาพยุโรป และใช้อัตราภาษีศุลกากรเดียวกันสำหรับสินค้านำเข้าจากนอกสหภาพยุโรป³⁷ ประมวลศุลกากรฉบับแรกใช้บังคับในปี ค.ศ. 1993 มีชื่อว่า Community Customs Code (CCC)³⁸ มีการรวบรวมกฎระเบียบทางศุลกากรของสหภาพยุโรปเข้าไว้ด้วยกัน³⁹ อย่างไรก็ตาม แม้ว่ากฎหมายศุลกากรจะนำมาใช้ในระดับสหภาพยุโรป แต่การดำเนินการยังคงเป็นไปโดยประเทศสมาชิกตามหลักเกณฑ์การกระจายอำนาจ (Decentralized Implementation) โดยภาษีศุลกากรจะถูกเรียกเก็บโดยประเทศสมาชิกตามบทบัญญัติระดับชาติที่กำหนดโดยกฎหมาย ข้อบังคับ หรือการดำเนินการทางปกครอง

ภายใต้สหภาพศุลกากรมีการนำนโยบายทางการค้ามาใช้ร่วมกัน (Common commercial policy) โดยในการจัดตั้งสหภาพศุลกากร สหภาพจะต้องมีส่วนร่วมได้เสียร่วมกันเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาการค้าโลกที่สอดคล้องกัน การยกเลิกข้อจำกัดด้านการค้าระหว่างประเทศ และการลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ การลดภาษีศุลกากรและอุปสรรคอื่น ๆ⁴⁰ นโยบายการค้าร่วมกันต้องอยู่บนหลักการเดียวกัน โดยเฉพาะในเรื่องการเปลี่ยนแปลงอัตราภาษี การสรุปข้อตกลงด้านภาษีและการค้าที่เกี่ยวข้องกับการค้าสินค้าและบริการ และแง่มุมทางการค้าของทรัพย์สิน

³⁶ Federal Ministry of Finance, "Customs Union " [Online] Accessed: 7 September 2022. Available from: <https://www.bundesfinanzministerium.de/Content/EN/Standardartikel/Topics/Europe/Our-Union/customs-union.html>

³⁷ สำนักงานที่ปรึกษาการศุลกากร ณ กรุงบรัสเซลส์, "พัฒนาการและการทำงานของสหภาพศุลกากรยุโรปในปัจจุบัน," *CPMU NEWS Customs Policy Monitoring Unit* 7, 3 (เมษายน 2565): 1.

³⁸ Council Regulation (EEC) No 2913/92 of 12 October 1992 establishing the Community Customs Code

³⁹ สำนักงานที่ปรึกษาการศุลกากร ณ กรุงบรัสเซลส์, "พัฒนาการและการทำงานของสหภาพศุลกากรยุโรปในปัจจุบัน," *CPMU NEWS Customs Policy Monitoring Unit* 3.

⁴⁰ Treaty on the Functioning of the European Union Article 206

ทางปัญญา การลงทุนโดยตรงจากต่างประเทศ การบรรลุความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันในมาตรการ การเปิดเสรี นโยบายการส่งออก และมาตรการคุ้มครองการค้า เช่น มาตรการที่จะดำเนินการในกรณี การทุ่มตลาดหรือเงินอุดหนุน นโยบายการค้าร่วมกันจะต้องดำเนินการในบริบทของหลักการและ วัตถุประสงค์ของการดำเนินการภายนอกของสหภาพสหภาพยุโรป⁴¹

ทั้งนี้ ปัจจุบันประมวลกฎหมายศุลกากรของสหภาพยุโรป ได้แก่ Union Customs Code (UCC)⁴² มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 1 พฤษภาคม ค.ศ. 2016 โดยปรับปรุงให้สอดคล้องกับ ข้อกำหนดของสนธิสัญญาลิสบอน (Lisbon Treaty) ภายใต้ UCC สินค้าที่ไม่ใช่ของสหภาพยุโรป ที่นำเข้าภายในอาณาเขตศุลกากรของสหภาพยุโรปจะถูกจัดเก็บไว้ชั่วคราวและจะต้องอยู่ภายใต้ พิธีการศุลกากรหรือส่งออกอีกครั้ง ภายใน 90 วัน⁴³ ผู้นำเข้ามีอิสระที่จะเลือกพิธีการทางศุลกากร สำหรับสินค้าที่นำเข้าภายใต้เงื่อนไขที่กำหนด ได้แก่ การปล่อยเพื่อการหมุนเวียนอย่างเสรี (release for free circulation) พิธีการเฉพาะ (special procedure) และ การส่งออก (export)⁴⁴

ดังนั้น ด้วยเหตุที่มาตรการตอบโต้การทุ่มตลาด มาตรการตอบโต้การอุดหนุน และ มาตรการปกป้อง เป็นส่วนหนึ่งของนโยบายการค้าร่วมกันของสหภาพยุโรป ซึ่งใช้บังคับกับสินค้าที่มี การปล่อยเพื่อการหมุนเวียนอย่างเสรีภายใต้กฎหมายว่าด้วยศุลกากร และหน้าที่ในการชำระอากร ตอบโต้การทุ่มตลาด อากรตอบโต้การอุดหนุน และอากรปกป้อง เกิดขึ้นพร้อมกับหน้าที่ในการชำระ อากรศุลกากร ซึ่งถูกเรียกเก็บโดยหน่วยงานศุลกากรของประเทศสมาชิก จึงจำเป็นต้องศึกษา บทบัญญัติของกฎหมายว่าด้วยศุลกากรที่เกี่ยวข้อง ในรายละเอียดดังต่อไปนี้

4.4.1 ภาษีศุลกากร

ภาษีศุลกากร (Tariff) หรือ อากรศุลกากร (customs duty) โดยทั่วไปหมายถึงภาษี ที่เรียกเก็บเมื่อมีการนำเข้าหรือส่งออกซึ่งสินค้า ในต้นศตวรรษที่ 20 Karl Lamp นักทฤษฎีกฎหมาย ศุลกากร ได้อธิบายแนวความคิด ตามทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์ของภาษีศุลกากร โดยอธิบายว่าสิทธิ ในการเรียกเก็บภาษีศุลกากรเชื่อมโยงกับการนำสินค้าเข้าสู่การหมุนเวียนทางเศรษฐกิจโดยตรง ดังนั้น สิทธิในการเรียกเก็บภาษีศุลกากรจึงเกิดขึ้นทันทีที่สินค้าต่างประเทศถูกปล่อยเพื่อหมุนเวียน

⁴¹ Treaty on the Functioning of the European Union Article 207

⁴² Regulation (EU) No 952/2013 of the European Parliament and of the Council of 9 October 2013 laying down the Union Customs Code

⁴³ UCC Article 149.

⁴⁴ Eline Polak, "European Union," in *Global Trade and Customs: A Practical Comparison of Major Jurisdictions*, ed. Zsolt Szatmari (2020), p. 76.

ภายในประเทศ การเก็บภาษีศุลกากรสำหรับสินค้าที่เป็นเพียงการขนส่ง จัดเก็บ หรือใช้โดยไม่ถูกปล่อยสู่การหมุนเวียนทางเศรษฐกิจของรัฐ ย่อมขัดต่อทฤษฎีเศรษฐศาสตร์ของกฎหมายศุลกากร⁴⁵

หลักการข้างต้นสะท้อนในกรณี EC – Poultry (1998) องค์การอุทธรณ์ (Appellate Body) ถือว่าหน้าที่ในการชำระภาษีศุลกากรเกิดขึ้นเมื่อสินค้าเข้าสู่อาณาเขตศุลกากร (customs territory)⁴⁶ โดยหลักการแล้ว สมาชิก WTO มีอิสระที่จะกำหนดภาษีศุลกากรสำหรับสินค้านำเข้า ซึ่งหลักการของ WTO และ GATT 1994 ไม่ได้ห้ามการเรียกเก็บภาษีศุลกากรสำหรับสินค้านำเข้า ประกอบกับ ในกรณี India – Additional Import Duties (2008) องค์การอุทธรณ์ระบุว่า ภาษีศุลกากรเป็นเครื่องมือที่ถูกต้องตามกฎหมายในการบรรลุนโยบายการค้าบางอย่างหรือวัตถุประสงค์อื่น ๆ เช่น การสร้างรายได้ทางการเงิน ภาษีศุลกากรจึงเป็นเครื่องมือในการป้องกันการนำเข้าโดยทั่วไปที่อนุญาตโดย GATT 1994⁴⁷

อย่างไรก็ตาม WTO เรียกร้องให้ประเทศสมาชิกเจรจาลดหย่อนภาษีศุลกากรที่เป็นประโยชน์ร่วมกัน เกิดเป็นความยินยอมหรือข้อผูกพันทางภาษีศุลกากร (tariff concessions or tariff bindings) ที่ประเทศสมาชิกยอมผูกพันตนที่จะไม่เพิ่มภาษีศุลกากรเหนือระดับที่ตกลงกันไว้ ภายใต้ข้อ II ของ GATT 1994 แต่ทั้งนี้ WTO ก็อนุญาตให้สมาชิกกำหนดมาตรการเยียวยาทางการค้าหรือมาตรการป้องกันทางการค้า (trade remedies or trade defence measures) ต่อการนำเข้าเพื่อปกป้องอุตสาหกรรมในประเทศของตนจากการปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม เช่น การทุ่มตลาดและการอุดหนุน หรือเพื่อรับมือกับการเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วของสินค้าจากต่างประเทศ

4.4.2 ความรับผิดในการเสียอากร

หน้าที่ซึ่งบุคคลจะต้องชำระอากรขาเข้าหรือขาออกสำหรับสินค้าตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากรที่มีผลใช้บังคับ ภายใต้ UCC เรียกว่า หนี้ศุลกากร (Customs debt)⁴⁸ และบุคคลซึ่งต้องรับผิดในหนี้ศุลกากร เรียกว่า ลูกหนี้ (debtor)⁴⁹ โดยการเกิดหนี้ศุลกากรในการนำเข้าได้แก่กรณีดังต่อไปนี้

⁴⁵ Hans-Michael Wolfgang and Talke Ovie, "Emerging Issues in European Customs Law," *World Customs Journal* 2, 1 (2007): 4.

⁴⁶ Appellate Body Report, EC – Poultry (1998), para. 145.

⁴⁷ Bossche, P. V. d., *The Law and Policy of the World Trade Organization Text, Cases and Materials*, p. 423.

⁴⁸ UCC Article 5(18)

⁴⁹ UCC Article 5(19)

(1) หนี้ศุลกากรสำหรับการนำเข้าเพื่อการหมุนเวียนอย่างเสรี (Release for free circulation) และการนำเข้าชั่วคราว (temporary admission) มาตรา 77 ของ UCC กำหนดให้ หนี้ศุลกากรจากการนำเข้าเกิดจากการนำสินค้าที่ไม่ใช่ของสหภาพยุโรปที่ต้องเสียภาษีนำเข้าภายใต้ การปล่อยให้มีการหมุนเวียนอย่างเสรี รวมถึงภายใต้ข้อกำหนดการใช้งานปลายทาง (end-use) และการนำเข้าชั่วคราวโดยได้รับการผ่อนปรนบางส่วนจากอากรขาเข้า ซึ่งหนี้ศุลกากรเกิดขึ้นในขณะที่มี การยอมรับใบขนสินค้า โดยผู้สำแดงหรือผู้ซึ่งออกใบขนสินค้าแทนเป็นลูกหนี้ในการชำระหนี้ศุลกากร

(2) ข้อกำหนดเฉพาะเกี่ยวกับสินค้าที่ไม่มีถิ่นกำเนิดในสหภาพยุโรป มาตรา 78 ของ UCC บังคับใช้กับกรณีสินค้าที่ไม่มีถิ่นกำเนิดภายในสหภาพยุโรป ซึ่งใช้เป็นวัตถุดิบในการผลิตสินค้า สำเร็จรูปที่มีถิ่นกำเนิดภายในสหภาพยุโรปและส่งออกไปยังประเทศที่มีข้อตกลงพิเศษระหว่างสหภาพ ยุโรป หนี้ศุลกากรเกิดขึ้นในขณะที่ยอมรับใบขนสินค้าที่ส่งออก (re-export) ไปยังประเทศที่มีข้อตกลง พิเศษ โดยผู้สำแดงหรือผู้ซึ่งออกใบขนสินค้าแทนเป็นลูกหนี้ในการชำระหนี้ศุลกากร

(3) หนี้ศุลกากรที่เกิดขึ้นจากการไม่ปฏิบัติตาม มาตรา 79 ของ UCC กำหนดให้ สินค้า ที่ต้องเสียภาษีนำเข้า หนี้ศุลกากรที่เกี่ยวกับการนำเข้าอาจเกิดขึ้นจากการไม่ปฏิบัติตามข้อใดข้อหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(ก) หน้าที่อย่างใดอย่างหนึ่งที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยศุลกากรเกี่ยวกับการ นำสินค้าที่ไม่ใช่ของสหภาพยุโรปเข้ามาในอาณาเขตศุลกากรของสหภาพ การนำสินค้าออกจาก การควบคุมดูแลของศุลกากร หรือการเคลื่อนย้าย การแปรรูป การจัดเก็บ การจัดเก็บชั่วคราว การนำเข้าชั่วคราวหรือการกำจัดสินค้านี้ดังกล่าว ภายในอาณาเขตนั้น

(ข) หน้าที่อย่างใดอย่างหนึ่งที่กำหนดไว้ในกฎหมายศุลกากรเกี่ยวกับการใช้สินค้า ปลายทาง (end-use) ภายในอาณาเขตศุลกากรของสหภาพ

(ค) เงื่อนไขว่าด้วยการกำหนดสินค้าที่ไม่ใช่ของสหภาพตามพิธีการทางศุลกากร หรือการอนุญาตโดยอาศัยอำนาจตามเงื่อนไขของสินค้าที่ได้รับยกเว้นอากรหรือลดอัตราอากรขาเข้า

เวลาที่หนี้ศุลกากรเกิดขึ้นคือ ช่วงเวลาที่ไม่ปฏิบัติตามภาระผูกพันอันเป็นเหตุ ให้เกิดหนี้ศุลกากร หรือขณะรับใบขนสินค้าตามพิธีการทางศุลกากรซึ่งต่อมากำหนดเงื่อนไขว่าด้วย การวางสินค้าตามขั้นตอนนั้นหรือการยกเว้นอากรหรือลดอัตราอากรขาเข้าอันเนื่องมาจากการใช้ สินค้าปลายทางไม่เป็นไปตามความเป็นจริง

ในกรณีตามข้อ (ก) และ (ข) ลูกหนี้ในการชำระหนี้ศุลกากรได้แก่ บุคคลใดที่ต้อง ปฏิบัติตามหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง บุคคลใดที่ทราบหรือควรทราบอย่างมีเหตุผลว่าภาระผูกพันภายใต้ กฎหมายศุลกากรไม่บรรลุผลและผู้ซึ่งกระทำการแทนบุคคลที่มีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามภาระผูกพันหรือ

ผู้ที่มีส่วนร่วมในการกระทำที่นำไปสู่การไม่ปฏิบัติตามของภาระผูกพัน หรือบุคคลใดที่ได้มาหรือถือครองสินค้าที่เป็นปัญหา และผู้ที่ทราบหรือควรทราบอย่างมีเหตุผลในเวลาที่ได้มาหรือรับสินค้าว่าไม่ปฏิบัติตามภาระผูกพันภายใต้กฎหมายว่าด้วยศุลกากร และกรณีตามข้อ (ค) ลูกหนี้ในการชำระหนี้ศุลกากรให้แก่บุคคลซึ่งต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขว่าด้วยการวางสินค้าตามพิธีการทางศุลกากรหรือใบขนสินค้าตามพิธีการศุลกากรนั้น วิธีการหรือการยกเว้นอากรหรือลดอัตราอากรขาเข้าโดยอาศัยอาศัยอำนาจตามการใช้งานปลายทางของสินค้า

4.4.3 การคำนวณอากร

ภายใต้มาตรา 85 ของ UCC หลักเกณฑ์ในการคำนวณจำนวนอากรซึ่งเป็นหลักเกณฑ์ทั่วไปในการคำนวณอากรขาเข้าหรือขาออก ให้พิจารณาตามการจำแนกประเภทพิกัดศุลกากรของสินค้า ราคาศุลกากร ปริมาณ สภาพ ถิ่นกำเนิดของสินค้า และอัตราอากร ในเวลาที่เกิดหนี้ศุลกากร

อย่างไรก็ตามการคำนวณอากรตามมาตรา 85 จะไม่ใช่บังคับกับกรณีที่บัญญัติไว้ในมาตรา 86 ซึ่งเป็นหลักเกณฑ์เฉพาะในการคำนวณจำนวนอากรขาเข้า อันได้แก่กรณีดังต่อไปนี้

(1) ตามมาตรา 86(1) ค่าใช้จ่ายสำหรับการจัดเก็บหรือการจัดการตามปกติภายในอาณาเขตศุลกากรของสหภาพยุโรป สำหรับสินค้าที่อยู่ภายใต้พิธีการศุลกากรหรือการจัดเก็บชั่วคราว ค่าใช้จ่ายดังกล่าวหรือมูลค่าที่เพิ่มขึ้นจะไม่นำมารวมคำนวณจำนวนอากรขาเข้า

(2) ตามมาตรา 86(2) หากการจำแนกประเภทพิกัดศุลกากรของสินค้าที่อยู่ภายใต้พิธีการศุลกากรเปลี่ยนแปลงไป อันเป็นผลมาจากรูปแบบการจัดการตามปกติในอาณาเขตศุลกากรของสหภาพยุโรป การจำแนกประเภทพิกัดศุลกากรตามเดิมจะถูกนำไปใช้ตามคำขอของผู้ยื่นใบขนสินค้า

(3) ตามมาตรา 83(6) ในกรณีที่กฎหมายว่าด้วยศุลกากรจัดให้มีการปฏิบัติทางภาษีที่เอื้ออำนวยต่อสินค้า หรือเพื่อการบรรเทาทุกข์ หรือการยกเว้นภาษีนำเข้าหรือส่งออกทั้งหมดหรือบางส่วน และหนี้ศุลกากรเกิดจากการไม่ปฏิบัติตาม ภายใต้เงื่อนไขว่าความล้มเหลวที่นำไปสู่การก่อให้เกิดหนี้ศุลกากรไม่ได้เป็นการพยายามที่จะฉ้อฉล ซึ่งหากมีหลักฐานเพียงพอว่ามีการพยายามที่จะฉ้อฉลจะไม่อยู่ภายใต้มาตรา 83(6)

(4) ตามมาตรา 86(3) ในกรณีที่มีหนี้ศุลกากรเกิดขึ้นสำหรับสินค้าแปรรูปที่เกิดจากกระบวนการแปรรูปภายในที่ถูกปล่อยเพื่อการหมุนเวียนอย่างเสรี จำนวนของอากรขาเข้าจะถูกกำหนดตามคำขอของผู้ยื่นใบขนสินค้า บนพื้นฐานของการจำแนกประเภทพิกัดศุลกากร ราคาศุลกากร ปริมาณ สภาพ และถิ่นกำเนิดของสินค้า ที่อยู่ภายใต้ขั้นตอนการดำเนินการภายในในขณะที่

ยอมรับใบขนสินค้าเพื่อการแปรรูปภายใน โดยถือตามอัตราอากร ณ วันที่ยอมรับใบขนสินค้าเพื่อการหมุนเวียนอย่างเสรี ซึ่งเป็นวันที่เกิดหนี้ศุลกากร⁵⁰

อย่างไรก็ตาม ภายใต้มาตรา 86(4) ของ UCC และมาตรา 76 ของ DA⁵¹ เพื่อป้องกันการหลีกเลี่ยงมาตรการทางภาษีศุลกากรอื่น ๆ ที่กำหนดโดยกฎหมายว่าด้วยการค้า การเกษตร หรือกฎหมายอื่น ๆ ของสหภาพยุโรป เจ้าหน้าที่ศุลกากรสามารถกำหนดจำนวนอากรขาเข้าตามมาตรา 86(3) ได้โดยไม่ต้องมีคำขอจากผู้ยื่นใบขนสินค้า ภายใต้เงื่อนไขว่า (a) สินค้าแปรรูปที่เกิดจากการแปรรูปภายในนำเข้าโดยตรงหรือโดยอ้อมโดยผู้มีอำนาจที่เกี่ยวข้องภายในหนึ่งปี หลังจากส่งออก (re-export) (b) ในเวลาที่ยอมรับใบขนสินค้าเข้าสู่กระบวนการแปรรูปภายในสินค้านั้นต้องอยู่ภายใต้มาตรการนโยบายทางการเกษตรหรือทางการค้า อากรตอบโต้การทุ่มตลาด อากรตอบโต้การอุดหนุน มาตรการปกป้อง หรืออากรเพิ่มเติมอันเป็นผลมาจากการระงับข้อลดหย่อน หากมีการปล่อยเพื่อการหมุนเวียนอย่างเสรีในขณะนั้น และ (c) ไม่จำเป็นต้องมีการตรวจสอบสภาพเศรษฐกิจภายใต้มาตรา 166 ของ DA⁵²

4.4.4 การประเมินอากร

จำนวนอากรขาเข้าที่ต้องชำระจะถูกกำหนดโดยเจ้าหน้าที่ศุลกากรที่รับผิดชอบ ณ สถานที่ที่เกิดหนี้ศุลกากรหรือถือว่าเกิดขึ้นทันทีที่มีข้อมูลที่จำเป็น อย่างไรก็ตาม เจ้าหน้าที่ศุลกากรอาจยอมรับจำนวนอากรขาเข้าที่ต้องชำระที่กำหนดโดยผู้ยื่นใบขนสินค้า⁵³ เมื่อทำการประเมินจำนวนอากรที่ต้องชำระแล้ว เจ้าหน้าที่ศุลกากรจะต้องแจ้งให้ลูกหนี้ทราบตามแบบที่กำหนด ณ ที่ที่เกิดหนี้ภาษีศุลกากร หรือให้ถือว่าได้เกิดขึ้น และในกรณีที่จำนวนอากรขาเข้าหรือขาออกที่ต้องชำระเท่ากับจำนวนที่กรอกในใบขนสินค้า การตรวจปล่อยของโดยเจ้าหน้าที่ศุลกากรจะเท่ากับการแจ้งหนี้ศุลกากรให้ลูกหนี้ทราบ⁵⁴

การแจ้งหนี้ศุลกากรจะต้องแจ้งให้ลูกหนี้ทราบภายในกำหนดสามปีนับแต่วันที่เกิดหนี้ศุลกากร แต่ในกรณีที่หนี้ศุลกากรเกิดจากการกระทำอันเป็นเหตุให้มีการดำเนินคดีทางอาญา ให้ขยาย

⁵⁰ European Commission, "Guidelines on Customs Debt,"(2018), pp. 13-14, 27.

⁵¹ Commission Delegated Regulation (EU) 2015/2446 of 28 July 2015 supplementing Regulation (EU) No 952/2013 of the European Parliament and of the Council as regards detailed rules concerning certain provisions of the Union Customs Code (Delegated acts: DA)

⁵² DA Article 76(1)

⁵³ UCC Article 101

⁵⁴ UCC Article 102

ระยะเวลาดังกล่าว เป็นระยะเวลาอย่างน้อยห้าปีและสูงสุดไม่เกินสิบปีตามกฎหมายภายในของประเทศสมาชิก⁵⁵

ทั้งนี้ จำนวนเงินอากรขาเข้าที่แจ้งตามมาตรา 102 ให้ลูกหนี้ชำระภายในระยะเวลาที่เจ้าหน้าที่ศุลกากรกำหนด ซึ่งระยะเวลาดังกล่าวต้องไม่เกิน 10 วันนับแต่แจ้งหนี้ศุลกากรให้ลูกหนี้ทราบ⁵⁶

4.4.5 การบังคับอากรค้างชำระ

ในกรณีที่ยังไม่ได้ชำระอากรขาเข้าที่ต้องชำระภายในระยะเวลาที่กำหนด เจ้าหน้าที่ศุลกากรจะต้องดำเนินการติดตามให้มาชำระด้วยวิธีการที่มีภายใต้กฎหมายภายในของรัฐสมาชิกที่เกี่ยวข้อง⁵⁷ โดยดอกเบียค้างชำระให้คิดตามจำนวนอากรขาเข้านับแต่วันสิ้นระยะเวลาที่กำหนดจนถึงวันที่ชำระเงิน ตามอัตราที่กำหนดในวารสารทางการของสหภาพยุโรปสำหรับประเทศสมาชิกที่ใช้สกุลเงินยูโร หรือตามอัตราที่กำหนดของธนาคารกลางแห่งชาติสำหรับประเทศสมาชิกที่ไม่ใช้สกุลเงินยูโร และในกรณีที่หนี้ศุลกากรเกิดขึ้นจากการไม่ปฏิบัติตามหรือในกรณีที่การแจ้งหนี้ศุลกากรเป็นผลจากการควบคุมภายหลังการตรวจปล่อย ให้คิดดอกเบียที่ค้างชำระเกินกว่าจำนวนอากรขาเข้านับแต่วันที่หนี้ศุลกากรเกิดขึ้นจนถึงวันที่ได้รับแจ้ง อย่างไรก็ตาม เจ้าหน้าที่ศุลกากรอาจยกเว้นการเรียกเก็บดอกเบียจากยอดค้างชำระ บนพื้นฐานของการประเมินที่เป็นเอกสารเกี่ยวกับสถานการณ์ของลูกหนี้ ซึ่งการเรียกเก็บดอกเบียจะก่อให้เกิดปัญหาทางเศรษฐกิจหรือสังคมอย่างร้ายแรง หรือเจ้าหน้าที่ศุลกากรจะไม่เรียกเก็บดอกเบียจากยอดค้างชำระซึ่งจำนวนเงินสำหรับการดำเนินการแต่ละครั้งน้อยกว่า 10 ยูโร⁵⁸

4.4.6 การคืนอากร

บทบัญญัติทั่วไปว่าด้วยการคืนอากรและการยกเว้นการชำระอากรภายใต้ UCC การยื่นคำร้องขอคืนอากรจะต้องยื่นต่อเจ้าหน้าที่ศุลกากรภายในกำหนดระยะเวลาตามมาตรา 121 โดยภายใต้เงื่อนไขที่กำหนดไว้ในมาตรา 116 จำนวนเงินอากรขาเข้าหรือขาออกจะต้องชำระคืนด้วยเหตุใดเหตุหนึ่งดังต่อไปนี้

⁵⁵ UCC Article 103

⁵⁶ UCC Article 108

⁵⁷ UCC Article 113

⁵⁸ UCC Article 114

(1) หนี้สกุลการที่แจ้งครั้งแรกเกินกว่าจำนวนที่ต้องชำระ หรือหนี้สกุลการที่แจ้งขัดต่อ มาตรา 102(1)(c) และ (d) กล่าวคือ มีการแจ้งหนี้สกุลการโดยที่มีค่าวินิจฉัยเดิมที่จะไม่แจ้งหนี้ สกุลเงินหรือแจ้งเป็นจำนวนเงินอากรขาเข้าหรือขาออกเป็นจำนวนน้อยกว่าจำนวนอากรขาเข้าหรือ ขาออกที่ต้องชำระตามบทบัญญัติทั่วไปที่ยกเลิกในภายหลังโดยคำตัดสินของศาล หรือโดยที่เจ้าหน้าที่ สกุลเงินได้รับการยกเว้นตามกฎหมายว่าด้วยสกุลการไม่ให้แจ้งหนี้สกุลการ ตามมาตรา 117 UCC โดยระยะเวลาในการยื่นคำร้องขอคืนอากรคือ 3 ปีนับแต่วันที่ได้รับแจ้งหนี้สกุลการ

กรณีมาตรา 11(8) ของ Regulation (EU) No. 2016/1036 ที่กำหนดให้ผู้นำเข้า สามารถขอคืนอากรตอบโต้การทุ่มตลาดที่เรียกเก็บได้ หากพบว่าส่วนต่างการทุ่มตลาดถูกกำจัดหรือ ลดลงในระดับที่ต่ำกว่าระดับอากรที่ใช้บังคับ กรณีนี้ไม่ได้ดำเนินการตามวัตถุประสงค์เดียวกันหรือมี ขอบเขตเดียวกันกับมาตรา 117 ของ UCC นอกจากนี้ โครงสร้างของทั้งสองมาตรามีความแตกต่างกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ขั้นตอนที่กำหนดในมาตรา 11(8) ของ Regulation (EU) No. 2016/1036 อยู่ใน อำนาจของคณะกรรมการยุโรปและสามารถขอคืนได้ภายใน 6 เดือนนับแต่วันที่เรียกเก็บอากรที่ กำหนดโดยหน่วยงานผู้มีอำนาจ ในขณะที่ขั้นตอนที่กำหนดไว้ในมาตรา 117 ของ UCC อยู่ในอำนาจ ของเจ้าหน้าที่สกุลการแห่งชาติสมาชิกและให้ขอคืนภายใน 3 ปีนับแต่วันที่ได้แจ้งจำนวนอากรให้ ลูกหนี้ทราบ⁵⁹

(2) สินค้าชำรุดหรือสินค้าไม่เป็นไปตามเงื่อนไขในสัญญา จำนวนอากรขาเข้าจะต้อง ชำระคืนหากการแจ้งหนี้สกุลการเกี่ยวข้องกับสินค้าที่ผู้นำเข้าปฏิเสธเพราะในขณะที่ปล่อยสินค้ามี ข้อบกพร่องหรือไม่เป็นไปตามข้อกำหนดของสัญญา รวมถึงสินค้าที่เสียหายก่อนการตรวจปล่อย การคืนอากรจะกระทำไม่ได้หากสินค้านั้นยังไม่ได้ใช้งาน ยกเว้นสำหรับการใช้ครั้งแรกที่อาจจำเป็นเพื่อ พิสูจน์ว่าสินค้ามีข้อบกพร่องหรือไม่เป็นไปตามเงื่อนไขของสัญญาและต้องนำออกจากอาณาเขต สกุลเงินของสหภาพ ตามมาตรา 118 UCC โดยระยะเวลาในการยื่นคำร้องขอคืนอากรคือ 1 ปีนับแต่ วันที่ได้รับแจ้งหนี้สกุลการ

(3) ข้อผิดพลาดจากหน่วยงานผู้มีอำนาจ ภายใต้เงื่อนไขว่าลูกหนี้ไม่สามารถตรวจพบ ข้อผิดพลาดนั้นได้อย่างสมเหตุสมผล และลูกหนี้ได้กระทำการโดยสุจริต ตามมาตรา 119 UCC โดยระยะเวลาในการยื่นคำร้องขอคืนอากรคือ 3 ปีนับแต่วันที่ได้รับแจ้งหนี้สกุลการ

(4) เพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม ในกรณีที่หนี้สกุลการเกิดขึ้นภายใต้พฤติการณ์ พิเศษซึ่งลูกหนี้มิได้ออผลหรือประมาทเลินเล่ออย่างเห็นได้ชัด ตามมาตรา 120 UCC โดยระยะเวลา ในการยื่นคำร้องขอคืนอากรคือ 3 ปีนับแต่วันที่ได้รับแจ้งหนี้สกุลการ

⁵⁹ European Commission, "Guidance on Repayment and Remission,"(2022), p. 33.

(5) นอกจากเหตุดังกล่าวข้างต้น มาตรา 116 ยังกำหนดให้ ในกรณีที่มีการชำระอากรขาเข้าหรือขาออกจำนวนหนึ่งและการประกาศศุลกากรที่เกี่ยวข้องเป็นโมฆะ จำนวนเงินนั้นจะต้องชำระคืน โดยให้ยื่นคำร้องขอคืนอากรภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้ในกฎเกณฑ์ที่ใช้บังคับกับการทำให้เป็นโมฆะ

อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่มีการยื่นอุทธรณ์คัดค้านการแจ้งหนี้ศุลกากร ให้ระงับระยะเวลาในการยื่นคำร้องขอคืนอากร ตั้งแต่วันที่ยื่นอุทธรณ์ตลอดระยะเวลาการพิจารณาอุทธรณ์⁶⁰ และการชำระคืนจะไม่ก่อให้เกิดการชำระดอกเบี้ยโดยเจ้าหน้าที่ศุลกากรที่เกี่ยวข้อง แต่ในกรณีที่ไม่มีคำวินิจฉัยให้ชำระคืนภายในสามเดือนนับแต่วันที่ได้รับคำร้องขอคืนอากร ให้ชำระดอกเบี้ยตั้งแต่วันครบกำหนดระยะเวลาสามเดือนจนถึงวันที่ชำระคืน เว้นแต่การไม่ปฏิบัติตามกำหนดเวลานั้นอยู่นอกเหนือการควบคุมของหน่วยงานศุลกากร⁶¹

4.4.7 การอุทธรณ์

สิทธิในการอุทธรณ์ตามมาตรา 44 ของ UCC บุคคลมีสิทธิที่จะอุทธรณ์การตัดสินใจใด ๆ ของเจ้าหน้าที่ศุลกากรที่เกี่ยวข้องกับการใช้กฎหมายศุลกากรที่เกี่ยวข้องกับตัวเองโดยตรงและเป็นรายบุคคล บุคคลใดก็ตามที่ได้ยื่นคำร้องต่อเจ้าหน้าที่ศุลกากรเพื่อขอคำวินิจฉัยและไม่ได้รับคำวินิจฉัยเกี่ยวกับคำร้องนั้นภายในกำหนดเวลาตามมาตรา 22(3)⁶² มีสิทธิใช้สิทธิอุทธรณ์ได้เช่นเดียวกัน โดยสิทธิอุทธรณ์อย่างน้อยต้องกำหนดไว้สองขั้นตอน คือ ขั้นแรก ต่อหน่วยงานศุลกากรหรือหน่วยงานตุลาการหรือหน่วยงานอื่น ๆ ที่กำหนดไว้สำหรับการอุทธรณ์ในขั้นต้นโดยประเทศสมาชิก และต่อมาต่อหน่วยงานอิสระที่สูงขึ้นซึ่งอาจเป็นหน่วยงานตุลาการหรือหน่วยงานเฉพาะทางที่เทียบเท่ากันตามบทบัญญัติที่ใช้บังคับในประเทศสมาชิก โดยการอุทธรณ์จะต้องยื่นในประเทศสมาชิกที่มีการพิจารณาหรือมีคำตัดสิน

การยื่นอุทธรณ์จะไม่ทำให้การดำเนินการตามการตัดสินใจที่มีข้อพิพาทถูกระงับ อย่างไรก็ตาม เจ้าหน้าที่ศุลกากรอาจจะระงับการดำเนินการตามการตัดสินใจดังกล่าวทั้งหมดหรือ

⁶⁰ UCC Article 121(3)

⁶¹ UCC Article 116(6)

⁶² หน่วยงานศุลกากรผู้มีอำนาจจะต้องวินิจฉัยและแจ้งให้ผู้ยื่นคำขอทราบโดยไม่ชักช้า และอย่างช้าที่สุดภายใน 120 วันนับจากวันที่รับคำขอ เว้นแต่จะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น และในกรณีที่เจ้าหน้าที่ศุลกากรไม่สามารถปฏิบัติตามกำหนดเวลาในการวินิจฉัยได้ ให้แจ้งให้ผู้ยื่นคำขอทราบถึงข้อเท็จจริงนั้นก่อนครบกำหนดเวลาดังกล่าว พร้อมระบุเหตุผลและระบุระยะเวลาเพิ่มเติมที่เห็นว่าจำเป็นเพื่อประกอบการวินิจฉัย เว้นแต่จะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น ระยะเวลาดังกล่าวต้องไม่เกิน 30 วัน

บางส่วนในกรณีที่มีเหตุอันสมควรที่เชื่อได้ว่าการตัดสินใจที่มีข้อพิพาทไม่สอดคล้องกับกฎหมายศุลกากรหรือเกรงว่าบุคคลที่เกี่ยวข้องจะได้รับความเสียหายที่ไม่สามารถแก้ไขได้ ในกรณีที่การตัดสินใจที่มีข้อพิพาทมีผลทำให้ต้องเสียอากรขาเข้าหรือขาออก การระงับการดำเนินการตามการตัดสินใจนั้นจะมีเงื่อนไขตามข้อกำหนดของการค้าประกัน เว้นแต่การจัดให้มีการค้าประกันนั้นมีแนวโน้มที่จะก่อให้เกิดปัญหาทางเศรษฐกิจหรือสังคมอย่างร้ายแรงต่อลูกหนี้⁶³

4.4.8 บทกำหนดโทษ

ในการบังคับใช้บทลงโทษ มาตรา 42 ของ UCC กำหนดให้แต่ละประเทศสมาชิกจะต้องจัดให้มีบทลงโทษสำหรับการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายศุลกากร ซึ่งบทลงโทษดังกล่าวจะต้องมีประสิทธิภาพ ได้สัดส่วน และห้ามปรามการกระทำความผิด

ในกรณีที่ใช้บทลงโทษทางปกครอง ประเทศสมาชิกอาจใช้รูปแบบใดรูปแบบหนึ่งหรือทั้งสองรูปแบบ ได้แก่ (1) ค่าใช้จ่ายทางการเงินที่เรียกเก็บโดยเจ้าหน้าที่ศุลกากร ซึ่งรวมถึง ข้อตกลงที่ใช้แทนและแทนโทษทางอาญา และ/หรือ (2) การเพิกถอน ระงับ หรือแก้ไขการอนุญาตใด ๆ ที่บุคคลที่เกี่ยวข้องถืออยู่ ทั้งนี้ ประเทศสมาชิกจะต้องแจ้งให้คณะกรรมการการค้าเกี่ยวกับบทลงโทษทั้งหมดที่ดำเนินการตามกฎหมายภายในประเทศของตน ภายใน 180 วัน นับจากวันที่กำหนดให้มีบทลงโทษ และจะต้องแจ้งให้ทราบโดยไม่ชักช้าหากมีการแก้ไขเพิ่มเติมที่ส่งผลต่อข้อกำหนดเหล่านั้น

ดังนั้น ภายใต้การบังคับใช้กฎหมายของสหภาพยุโรป จึงไม่มีกฎหมายอาญาที่เป็นเอกภาพหรือสอดคล้องกันในระดับสหภาพ บทลงโทษ ค่าปรับ ความผิดทางอาญา และกระบวนการทางอาญายังคงเป็นเรื่องของกฎหมายภายในของประเทศสมาชิกสหภาพยุโรป ประมวลกฎหมายศุลกากรแห่งสหภาพยุโรปไม่ได้กำหนดเกี่ยวกับการลงโทษทางอาญาสำหรับการละเมิดทางศุลกากรไว้ โดยเฉพาะ โดยที่บทบัญญัติมาตรา 42 เป็นเพียงคำแนะนำขั้นต่ำที่แต่ละรัฐสมาชิกจะต้องกำหนดบทลงโทษสำหรับการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากรของสหภาพ ซึ่งจะต้องมีประสิทธิภาพ ได้สัดส่วน และห้ามปรามการกระทำความผิด

4.4.9 การปล่อยเพื่อการหมุนเวียนอย่างเสรี (Release for free circulation)

มาตรา 201 ของ UCC กำหนดให้ สินค้าที่ไม่ใช่ของสหภาพยุโรปที่นำเข้าสู่ตลาดของสหภาพหรือมีวัตถุประสงค์เพื่อการใช้งานส่วนตัวหรือการบริโภคภายในอาณาเขตศุลกากรของสหภาพยุโรปจะต้องถูกปล่อยเพื่อการหมุนเวียนอย่างเสรี โดยการปล่อยเพื่อการหมุนเวียนอย่างเสรีนั้น

⁶³ UCC Article 45

นำมาซึ่ง (1) การจัดเก็บอากรขาเข้าใด ๆ ที่ถึงกำหนด (2) การเรียกเก็บเงินตามความเหมาะสมของค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ตามที่กำหนดภายใต้บทบัญญัติที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีผลบังคับใช้ที่เกี่ยวข้องกับการเรียกเก็บเงินเหล่านั้น (3) การใช้มาตรการนโยบายทางการค้า (commercial policy measures) ข้อยกเว้นและข้อจำกัด และ (4) การปฏิบัติพิธีการอื่น ๆ ที่กำหนดไว้สำหรับการนำเข้าสินค้า

เหตุผลการที่เกิดจากการปล่อยสินค้าเพื่อการหมุนเวียนอย่างเสรีเกิดขึ้นในขณะที่มีการยอมรับใบขนสินค้าตามมาตรา 77 โดยคำนวณอากรตามมาตรา 85 หรือมาตรา 86 แล้วแต่กรณี⁶⁴ ทั้งนี้ สินค้าที่ไม่ใช่ของสหภาพยุโรปซึ่งปล่อยเพื่อการหมุนเวียนอย่างเสรีจะได้รับสถานะเป็นสินค้าของสหภาพยุโรป เพื่อให้สามารถขายสินค้าในตลาดสหภาพยุโรปได้ในลักษณะเดียวกับสินค้าที่ผลิตในสหภาพยุโรป

มาตรการนโยบายทางการค้า (commercial policy measures) หมายถึง มาตรการที่ไม่ใช่ภาษี (non-tariff measures) ที่กำหนดขึ้นซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของนโยบายการค้าร่วมกัน (common commercial policy) ในรูปแบบของบทบัญญัติของสหภาพที่ควบคุมการค้าระหว่างประเทศในสินค้า⁶⁵ โดยภายใต้มาตรา 202 ของ UCC ในกรณีที่สินค้าแปรรูปที่ได้รับจากการแปรรูปภายในสหภาพยุโรป (inward processing) ถูกปล่อยออกมาเพื่อการหมุนเวียนอย่างเสรี และการคำนวณจำนวนอากรขาเข้าเป็นไปตามมาตรา 86(3) ให้นำมาตรการนโยบายทางการค้ามาใช้บังคับกับการปล่อยสินค้าให้หมุนเวียนอย่างเสรีที่อยู่ภายใต้การแปรรูปภายใน ซึ่งกรณีนี้ไม่ใช่บังคับกับส่วนสูญเสียและเศษซาก⁶⁶ และในกรณีที่การคำนวณจำนวนอากรขาเข้าเป็นไปตามมาตรา 85(1) ให้นำมาตรการนโยบายทางการค้ามาใช้เฉพาะกับสินค้าที่อยู่ภายใต้การแปรรูปภายในที่อยู่ภายใต้มาตรการดังกล่าว

ในกรณีที่กฎหมายของสหภาพยุโรปกำหนดมาตรการนโยบายทางการค้าว่าด้วยการปล่อยเพื่อการหมุนเวียนอย่างเสรี มาตรการดังกล่าวจะไม่มีผลบังคับใช้กับสินค้าแปรรูปที่ปล่อยเพื่อการหมุนเวียนอย่างเสรีหลังจากผ่านการแปรรูปภายนอกสหภาพยุโรป (outward processing)

⁶⁴ ดูการคำนวณอากร ตามข้อ 4.4.3

⁶⁵ UCC Article 5(36).

⁶⁶ DA Article 1(41) 'waste and scrap' means either of the following:

(a) goods or products which are classified as waste and scrap in accordance with the Combined Nomenclature;

(b) in the context of end-use or inward processing, goods or products resulting from a processing operation, which have no or low economic value and which cannot be used without further processing.

โดยที่สินค้าแปรรูปนั้นยังคงมีถิ่นกำเนิดเป็นสินค้าของสหภาพยุโรป หรือการซ่อมแซม หรือการแปรรูปภายนอกเป็นไปตามการดำเนินการแปรรูปเพิ่มเติมภายใต้การส่งออกชั่วคราว (temporary re-export)⁶⁷

สำหรับมาตรการตอบโต้การทุ่มตลาด เฉพาะการนำสินค้าเข้าในสหภาพยุโรปเพื่อการหมุนเวียนอย่างเสรีเท่านั้นที่อยู่ภายใต้มาตรการตอบโต้การทุ่มตลาด หากสินค้าตกอยู่ภายใต้ข้อตกลงการระงับภาษีอากร (suspensive arrangement) หรือพิธีการทางศุลกากรที่มีผลกระทบทางเศรษฐกิจ เช่น การผ่านแดน การจัดเก็บในคลังสินค้าทัณฑ์บน หรือการแปรรูปภายใน จะไม่อยู่ภายใต้มาตรการตอบโต้การทุ่มตลาด⁶⁸ เช่นเดียวกับมาตรการตอบโต้การอุดหนุน⁶⁹ และมาตรการปกป้อง โดยทั้งสามมาตรการดังกล่าวต่างเป็นส่วนหนึ่งของมาตรการนโยบายทางการค้า (commercial policy measures)

4.4.10 พิธีการเฉพาะ (special procedures)

ภายใต้บทบัญญัติมาตรา 210 ของ UCC ได้กำหนดขอบเขตของพิธีการเฉพาะ ซึ่งสินค้าอาจอยู่ภายใต้พิธีการเฉพาะประเภทใดประเภทหนึ่งดังต่อไปนี้

- (1) การผ่านแดน (transit)
- (2) การจัดเก็บ (storage) ประกอบด้วยคลังสินค้าศุลกากร (customs warehousing) และเขตปลอดอากร (free zones)
- (3) การใช้งานโดยเฉพาะ (specific use) ประกอบด้วยการนำเข้าชั่วคราว (temporary admission) และการใช้งานปลายทาง (end-use)
- (4) การแปรรูปสินค้า (processing) ประกอบด้วยการแปรรูปภายในสหภาพยุโรป (inward processing) และการแปรรูปภายนอกสหภาพยุโรป (outward processing)

การผ่านแดนเป็นพิธีการทางศุลกากรที่ใช้ในการเคลื่อนย้ายสินค้า ระหว่างจุดสองจุดของอาณาเขตศุลกากร ผ่านอาณาเขตศุลกากรอื่น หรือระหว่างอาณาเขตศุลกากรที่แตกต่างกันตั้งแต่สองแห่งขึ้นไป ซึ่งระงับการเรียกเก็บภาษีอากรและมาตรการนโยบายทางการค้าที่ใช้กับการนำเข้า

⁶⁷ UCC Article 202(4).

⁶⁸ Mueller, W., N. Khan, and T. Scharf, *EC and WTO Anti-Dumping Law*, p. 47.

⁶⁹ Regulation (EU) No. 2016/1037 Article 1.1

ไว้ชั่วคราว⁷⁰ โดยในส่วนนี้จะศึกษารายละเอียดเฉพาะพิธีการทางศุลกากรที่มีผลกระทบทางเศรษฐกิจในกรณีดังต่อไปนี้

4.4.10.1 การนำเข้าชั่วคราว (temporary admission)

ภายใต้พิธีการการนำเข้าชั่วคราว ตามมาตรา 250 ของ UCC สินค้าที่ไม่ใช่ของสหภาพยุโรปที่มุ่งหมายสำหรับการส่งออกซ้ำ (re-export) อาจอยู่ภายใต้การใช้งานเฉพาะในอาณาเขตศุลกากรของสหภาพ โดยได้รับการผ่อนปรนทั้งหมดหรือบางส่วนจากอากรขาเข้า และไม่อยู่ภายใต้ข้อใดข้อหนึ่งต่อไปนี้ (1) ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ตามที่กำหนดภายใต้ข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ที่มีผลบังคับใช้ (2) มาตรการนโยบายทางการค้าที่ห้ามการนำเข้าหรือส่งออกสินค้าจากอาณาเขตศุลกากรของสหภาพ

พิธีการการนำเข้าชั่วคราวจะใช้ได้เฉพาะในกรณีที่เป็นไปตามเงื่อนไขต่อไปนี้

(ก) สินค้าไม่ได้มีจุดประสงค์เพื่อการเปลี่ยนแปลงใด ๆ ยกเว้นการคิดค่าเสื่อมราคาปกติอันเนื่องมาจากการใช้งาน

(ข) สามารถระบุสินค้าได้อย่างชัดเจน เว้นแต่โดยลักษณะของสินค้าหรือวัตถุประสงค์ในการใช้งานจะไม่ก่อให้เกิดการละเมิดพิธีการใด ๆ

(ค) ผู้ปฏิบัติพิธีการได้รับการจัดตั้งขึ้นจากนอกอาณาเขตศุลกากรของสหภาพยุโรป เว้นแต่จะระบุไว้เป็นอย่างอื่น

(ง) เป็นไปตามข้อกำหนดสำหรับการบรรเทาภาษีทั้งหมดหรือบางส่วนที่กำหนดไว้ในกฎหมายศุลกากร

สำหรับระยะเวลาในการนำเข้าชั่วคราวนั้น เว้นแต่จะกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น ระยะเวลาสูงสุดในระหว่างที่สินค้าอาจยังคงอยู่ภายใต้พิธีการการนำเข้าสินค้าชั่วคราวเพื่อวัตถุประสงค์เดียวกันและอยู่ภายใต้ความรับผิดชอบของผู้ได้รับอนุญาตคนเดียวกันคือ 24 เดือน แม้ว่าพิธีการดังกล่าวจะถูกยกเลิกโดยการวางสินค้าไว้ใต้พิธีการเฉพาะอื่น และต่อมาให้อยู่ภายใต้พิธีการการนำเข้าชั่วคราวอีกครั้ง อย่างไรก็ตาม ในกรณีสถานการณ์พิเศษ เจ้าหน้าที่ศุลกากรอาจอนุญาตให้ขยายระยะเวลาได้ โดยรวมระยะเวลาในระหว่างที่สินค้าอยู่ภายใต้พิธีการการนำเข้าสินค้าชั่วคราวต้องไม่เกิน 10 ปี⁷¹

⁷⁰ European Commission, "What Is Customs Transit?," [Online] Accessed: 21 September 2022. Available from: https://taxation-customs.ec.europa.eu/business/customs-procedures-import-and-export/what-customs-transit_en

⁷¹ UCC Article 251

จำนวนอากรขาเข้าสำหรับสินค้าที่อยู่ภายใต้พิธีการการนำเข้าชั่วคราวโดยได้รับการผ่อนปรนบางส่วนจากอากรขาเข้า ให้กำหนดไว้ที่ร้อยละ 3 ของจำนวนอากรขาเข้าที่จะต้องจ่ายสำหรับสินค้านั้นหากปล่อยเพื่อหมุนเวียนอย่างเสรี ในวันที่นำเข้าสู่พิธีการการนำเข้าชั่วคราว จำนวนเงินนั้นจะต้องจ่ายทุกเดือนหรือเศษของเดือนในระหว่างที่สินค้านั้นถูกนำเข้าสู่พิธีการการนำเข้าสินค้าชั่วคราวโดยได้รับการผ่อนปรนบางส่วนจากอากรขาเข้า จำนวนอากรขาเข้าจะต้องไม่เกินจำนวนที่จะต้องจ่ายหากสินค้านั้นได้รับการปล่อยสำหรับการหมุนเวียนอย่างเสรีในวันที่สินค้านั้นอยู่ภายใต้พิธีการการนำเข้าชั่วคราว⁷² โดยหนี้ศุลกากรที่เกิดจากการนำเข้าชั่วคราวเกิดขึ้นในขณะที่มีการยอมรับใบขนสินค้าตามมาตรา 77 ของ UCC แต่ทั้งนี้หากไม่ดำเนินการส่งออกภายในกำหนดระยะเวลา หนี้ศุลกากรจะเกิดจากการไม่ปฏิบัติตาม ภายใต้มาตรา 79 ของ UCC

สินค้าที่อยู่ภายใต้พิธีการการนำเข้าชั่วคราวอาจถูกปล่อยเพื่อการหมุนเวียนอย่างเสรี โดยการคำนวณหนี้ศุลกากรเป็นไปตามมาตรา 85 ของ UCC⁷³ และให้หักจำนวนอากรขาเข้าที่ชำระแล้วภายใต้พิธีการการนำเข้าชั่วคราวออกจากจำนวนอากรขาเข้าที่ต้องชำระเมื่อมีการปล่อยเพื่อการหมุนเวียนอย่างเสรี⁷⁴

4.4.10.2 คลังสินค้าศุลกากร (customs warehousing)

คลังสินค้าศุลกากรคือบริเวณหรือสถานที่อื่นใดที่ได้รับอนุญาตโดยหน่วยงานศุลกากรและอยู่ภายใต้การควบคุมของศุลกากร เพื่อจัดเก็บสินค้าที่ไม่ใช่ของสหภาพ⁷⁵ โดยอยู่ภายใต้พิธีการการจัดเก็บ (storage) ซึ่งสินค้าที่ไม่ใช่ของสหภาพที่ถูกเก็บไว้ในคลังสินค้าศุลกากรจะไม่อยู่ภายใต้ภาษีนำเข้า ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ตามที่กำหนดภายใต้ข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องอื่นที่มีผลบังคับใช้ และมาตรการนโยบายทางการค้าที่ห้ามการนำเข้าหรือส่งออกจากอาณาเขตศุลกากรของสหภาพ⁷⁶ นอกจากนี้ เจ้าหน้าที่ศุลกากรอาจอนุญาตให้มีการแปรรูปสินค้าภายใต้กระบวนการแปรรูปภายใน (inward processing) หรือการใช้งานปลายทาง (end-use) ในคลังสินค้าศุลกากรภายใต้เงื่อนไขที่กำหนด โดยที่สินค้านั้นถือว่าอยู่ภายใต้พิธีการว่าด้วยคลังสินค้าศุลกากร⁷⁷

⁷² UCC Article 252

⁷³ European Commission, "Guidelines on Customs Debt," 12-13.

⁷⁴ UCC Article 80

⁷⁵ UCC Article 240(1)

⁷⁶ UCC Article 237

⁷⁷ UCC Article 241

อย่างไรก็ตาม เจ้าหน้าที่ศุลกากรอาจอนุญาตให้มีการจัดเก็บสินค้าของสหภาพยุโรปในสถานที่จัดเก็บสำหรับคลังสินค้าศุลกากร โดยสินค้าเหล่านั้นไม่ถือว่าอยู่ภายใต้พิธีการว่าด้วยคลังสินค้าศุลกากร⁷⁸

ในกรณีที่มีการปล่อยสินค้าที่ไม่ใช่ของสหภาพยุโรปออกจากคลังสินค้าศุลกากรเพื่อการหมุนเวียนอย่างเสรี หนี้ศุลกากรสำหรับการนำเข้าเกิดขึ้นตามมาตรา 77 ของ UCC แต่ทั้งนี้การคำนวณอากรจะเป็นไปตามมาตรา 85 หรือ มาตรา 86 แล้วแต่กรณี ขึ้นอยู่กับพิธีการก่อนหน้าการจัดเก็บในคลังสินค้าทัณฑ์บน⁷⁹

4.4.10.3 เขตปลอดอากร (free zones)

สหภาพยุโรปนิยามเขตปลอดอากรภายใต้นโยบายศุลกากรว่าเป็นพื้นที่พิเศษภายในอาณาเขตศุลกากรของสหภาพยุโรป ภายใต้พิธีการการจัดเก็บสินค้าที่ไม่ใช่ของสหภาพอาจะถูกจัดเก็บในอาณาเขตศุลกากรของสหภาพโดยไม่ต้องเสียภาษีนำเข้า ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ตามที่กำหนดภายใต้บทบัญญัติที่เกี่ยวข้องอื่น ๆ ที่ใช้บังคับ และมาตรการนโยบายทางการค้า

ในการกำหนดเขตปลอดอากร ประเทศสมาชิกอาจกำหนดให้บางส่วนของอาณาเขตศุลกากรของสหภาพเป็นเขตปลอดอากร แต่ละเขตปลอดอากร ประเทศสมาชิกจะต้องกำหนดพื้นที่ที่ครอบคลุมและกำหนดจุดเข้าและออก และต้องแจ้งให้คณะกรรมการสิทธิการทราบถึงเขตปลอดอากรที่ดำเนินการภายในอาณาเขตของตน เขตปลอดอากรจะถูกปิดล้อมปริมาตรและจุดเข้าและออกของพื้นที่ และจะต้องอยู่ภายใต้การควบคุมของศุลกากร บุคคล สินค้า และวิธีการขนส่ง การเข้าหรือออกจากเขตปลอดอากรอาจอยู่ภายใต้การควบคุมของศุลกากรตามมาตรา 243 ของ UCC และการก่อสร้างอาคารใด ๆ ในเขตปลอดอากรต้องได้รับอนุมัติจากเจ้าหน้าที่ศุลกากรก่อน ภายใต้กฎหมายศุลกากร กิจกรรมทางอุตสาหกรรม การค้า หรือบริการใด ๆ จะต้องได้รับอนุญาตในเขตปลอดอากร การดำเนินกิจกรรมดังกล่าวจะต้องแจ้งให้เจ้าหน้าที่ศุลกากรทราบล่วงหน้า เจ้าหน้าที่ศุลกากรอาจห้ามมิให้บุคคลดำเนินกิจกรรมในเขตปลอดอากรหากบุคคลนั้นไม่ได้ให้การรับรองที่จำเป็นในการปฏิบัติตามข้อกำหนดของศุลกากรจากการดำเนินกิจกรรมในเขตปลอดอากรตามมาตรา 244 ของ UCC⁸⁰

สินค้าที่ไม่ใช่ของสหภาพยุโรปอาจได้รับการปล่อยเพื่อการหมุนเวียนอย่างเสรีหรืออยู่ภายใต้กระบวนการแปรรูปภายใน การนำเข้าชั่วคราว หรือการใช้งานปลายทาง ในขณะที่

⁷⁸ UCC Article 237(3)

⁷⁹ European Commission, "Guidelines on Customs Debt," 11.

⁸⁰ Eoin McLoughlin, "Overview of Freeports or Free Zones,"(2020), pp. 6-7.

สินค้ายังคงอยู่ในเขตปลอดอากร ภายใต้เงื่อนไขที่กำหนดไว้สำหรับ พิธีการเหล่านั้น ในกรณีเช่นนี้จะถือว่าสินค้าอยู่ภายใต้พิธีการของเขตปลอดอากร⁸¹

ในกรณีที่มีการปล่อยสินค้าที่ไม่ใช่ของสหภาพยุโรปออกจากเขตปลอดอากร เพื่อการหมุนเวียนอย่างเสรี หนังสือศุลกากรสำหรับการนำเข้าเกิดขึ้นตามมาตรา 77 ของ UCC เมื่อมีการยอมรับใบขนสินค้าเพื่อการหมุนเวียนอย่างเสรี แต่ทั้งนี้ การคำนวณอากรจะเป็นไปตามมาตรา 85 หรือ มาตรา 86 แล้วแต่กรณี ขึ้นอยู่กับพิธีการก่อนหน้าการจัดเก็บในเขตปลอดอากร⁸²

4.4.10.4 การใช้งานปลายทาง (end-use)

ภายใต้พิธีการการใช้งานปลายทาง สินค้าอาจถูกปล่อยเพื่อหมุนเวียนอย่างเสรี ภายใต้การยกเว้นอากรหรือลดอัตราอากรสำหรับการใช้งานเฉพาะตามวัตถุประสงค์ที่ได้รับอนุญาต และเงื่อนไขที่กำหนดโดยเจ้าหน้าที่ศุลกากร โดยการควบคุมของศุลกากรจะดำเนินต่อไปเป็นระยะเวลาไม่เกินสองปีหลังจากวันที่ใช้ครั้งแรกตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้สำหรับการยกเว้นอากรหรือลดอัตราอากร อย่างไรก็ตาม หากสินค้าที่นำเข้าสู่พิธีการการใช้งานปลายทางอยู่ภายใต้มาตรการนโยบายทางการค้า มาตรการดังกล่าวจะมีผลใช้บังคับโดยไม่คำนึงถึงการใช้งานปลายทาง เนื่องจากการยกเว้นอากรหรือลดอัตราอากรภายใต้พิธีการการใช้งานปลายทางมีผลเฉพาะภาษีศุลกากรเท่านั้น ภาษีอื่น ๆ เช่น อากรตอบโต้การทุ่มตลาด อากรตอบโต้การอุดหนุน ภาษีสรรพสามิต และภาษีมูลค่าเพิ่ม ยังคงต้องชำระอยู่ตามเดิม⁸³

การควบคุมของศุลกากรภายใต้พิธีการการใช้งานปลายทางจะสิ้นสุดลงในกรณีใดกรณีหนึ่ง คือ (1) ในกรณีที่สินค้าถูกใช้ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้สำหรับการยกเว้นอากรหรือลดอัตราอากร หรือ (2) เมื่อสินค้าถูกนำออกจากอาณาเขตศุลกากรของสหภาพ ทำลาย หรือปล่อยให้กระทรวงการคลัง หรือ (3) ในกรณีที่สินค้าถูกใช้เพื่อวัตถุประสงค์อื่นนอกเหนือจากที่กำหนดไว้สำหรับการยกเว้นอากรหรือลดอัตราอากรที่ลดลงและได้ชำระอากรขาเข้าที่เกี่ยวข้องแล้ว

สำหรับส่วนสูญเสียและเศษซากที่เกิดจากการทำงานหรือแปรรูปสินค้าตามการใช้งานปลายทางที่กำหนดและความสูญเสียอันเนื่องมาจากการสูญเสียตามธรรมชาติให้ถือเป็น

⁸¹ UCC Article 247

⁸² European Commission, "Guidelines on Customs Debt," 12.

⁸³ Irish Tax and Customs, "Anti-Dumping and Countervailing Duties Manual,"(National Policy and Operations Branch Nenagh, 2021).

สินค้าที่ระบุตามการใช้งานปลายทางที่กำหนด ส่วนสูญเสียนและเศษซากที่เกิดจากการทำลายของสินค้าที่อยู่ภายใต้พิธีการการใช้งานปลายทางให้ถือว่าอยู่ภายใต้พิธีการคลังสินค้าศุลกากร⁸⁴

กรณีที่ไม่ปฏิบัติตามภาระผูกพันในการใช้สินค้าเพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะที่ระบุไว้ในคำขอ หนังสือศุลกากรจะเกิดขึ้นจากการไม่ปฏิบัติตาม ตามมาตรา 79 ของ UCC⁸⁵

4.4.10.5 การแปรรูปภายในสหภาพยุโรป (inward processing)

การแปรรูปภายในสหภาพยุโรป (inward processing) มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมและอำนวยความสะดวกด้านการผลิตและการดำเนินการแปรรูปภายในสหภาพยุโรป โดยระงับอากรขาเข้าหรือมาตรการนโยบายทางการค้าบางอย่างแก่สินค้าที่ไม่ใช่ของสหภาพยุโรปที่นำเข้ามาเพื่อการดำเนินการแปรรูป⁸⁶ การดำเนินการภายใต้ขั้นตอนดังกล่าวช่วยให้ธุรกิจมีทางเลือกในการแปรรูปสินค้าที่นำเข้ามาจากนอกสหภาพยุโรป ก่อนที่จะตัดสินใจว่าจะขายสินค้าสำเร็จรูปภายในสหภาพยุโรปหรือภายนอกสหภาพยุโรป เนื่องจากภายหลังจากการดำเนินการแปรรูปแล้ว สินค้าแปรรูปสามารถส่งออกหรือจำหน่ายเพื่อการหมุนเวียนอย่างเสรีภายในสหภาพยุโรป⁸⁷

กรณีที่มีการจำหน่ายเพื่อการหมุนเวียนอย่างเสรีภายในสหภาพยุโรป สินค้าจะตกอยู่ภายใต้ภาระผูกพันในการชำระอากรขาเข้าและค่าใช้จ่ายอื่น ๆ ตามที่กำหนดภายใต้ข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องอื่นที่มีผลบังคับใช้ ตลอดจนการใช้มาตรการนโยบายทางการค้า นอกจากนี้ยังสามารถจัดเก็บสินค้าแปรรูปภายในคลังสินค้าทัณฑ์บนหรือเขตปลอดอากร⁸⁸

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

⁸⁴ UCC Article 254

⁸⁵ European Commission, "Guidelines on Customs Debt," 13.

⁸⁶ UCC Article 5(37) การดำเนินการแปรรูป (processing operation) หมายถึง การทำงานของสินค้า รวมทั้งการสร้างหรือประกอบหรือประกอบเข้ากับสินค้าอื่น การแปรรูปสินค้า การทำลายสินค้า การซ่อมแซมสินค้า รวมทั้งการคืนสภาพและการจัดวางสินค้าให้เป็นระเบียบ การใช้สินค้าที่ไม่พบในสินค้าแปรรูปแต่อนุญาตหรืออำนวยความสะดวกในการผลิตสินค้าเหล่านั้น แม้ว่าสินค้าเหล่านั้นจะถูกใช้ทั้งหมดหรือบางส่วนในกระบวนการ (อุปกรณ์เสริมสำหรับการผลิต)

⁸⁷ European Commission, "Inward Processing," [Online] Accessed: 11 October 2022. Available from: https://taxation-customs.ec.europa.eu/business/customs-procedures-import-and-export/what-importation/inward-processing_en

⁸⁸ Polak, E., "European Union," in Global Trade and Customs: A Practical Comparison of Major Jurisdictions p. 101.

สำหรับสินค้าที่ปล่อยเพื่อการหมุนเวียนอย่างเสรีจากกระบวนการแปรรูปภายใน การคำนวณจำนวนอากรขาเข้าสามารถกระทำได้ 2 วิธี คือ โดยคำนวณอากรและภาษีมูลค่าเพิ่มในสินค้าสำเร็จรูป ตามมาตรา 85(1) หรือคำนวณอากรและภาษีมูลค่าเพิ่มที่ใช้กับวัตถุดิบที่นำเข้ามาแต่เดิม ตามมาตรา 86(3) ซึ่งต้องขออนุมัติล่วงหน้าโดยผู้ยื่นใบขนสินค้า⁸⁹ ทั้งนี้กรณีสินค้านำเข้าที่อยู่ภายใต้มาตรการนโยบายทางการค้าหากได้มีการปล่อยเพื่อการหมุนเวียนอย่างเสรี แต่ได้มีการนำเข้าสู่กระบวนการแปรรูปภายใน เพื่อป้องกันการหลีกเลี่ยงมาตรการนโยบายทางการค้าดังกล่าว เจ้าหน้าที่ศุลกากรจะกำหนดวิธีการคำนวณอากรขาเข้าตามมาตรา 86(3) โดยไม่จำเป็นต้องมีคำขอจากผู้ยื่นใบขนสินค้าแต่อย่างใด โดยคำนวณอากรตามการจำแนกประเภทพิกัดศุลกากร ราคาศุลกากร ปริมาณ สภาพ และถิ่นกำเนิดของสินค้า ในขณะที่รับใบขนสินค้าที่เข้าสู่กระบวนการแปรรูปภายใน โดยให้ถือตามอัตรา ณ วันที่เกิดหนี้ศุลกากร กล่าวคือ วันที่ยอมรับใบขนสินค้าเพื่อการหมุนเวียนอย่างเสรี

เมื่อพิจารณาบทบัญญัติมาตรา 1.1 ของ Regulation (EU) No. 2016/1036 อากรตอบโต้การทุ่มตลาดจะใช้กับการปล่อยเพื่อการหมุนเวียนอย่างเสรีในสหภาพที่ก่อให้เกิดความเสียหาย หลักเกณฑ์นี้ห้ามการเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาดสำหรับสินค้านำเข้ามาในสหภาพยุโรปเป็นการชั่วคราวเพื่อการแปรรูปภายใน อย่างไรก็ตาม ในกรณี Pometon case⁹⁰ ศาลยุติธรรมแห่งยุโรป (ECJ) ได้วางหลักว่า อากรตอบโต้การทุ่มตลาดอาจถูกใช้กับการแปรรูปภายในในบางกรณี⁹¹ โดยข้อเท็จจริงในคดีนี้ Pometon SpA ซึ่งเป็นบริษัทสัญชาติอิตาลี ได้นำเข้าแท่งแมกนีเซียมที่ไม่ผ่านการแปรรูปจากบริษัทในเครือที่จดทะเบียนในสโลวีเนีย โดยสินค้านี้มีถิ่นกำเนิดจากจีน และอยู่ภายใต้คำสั่งให้เรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาดของประชาคมยุโรป เพื่อนำเข้าสู่กระบวนการแปรรูปภายใน (inward processing) แปรรูปเป็นเม็ดแมกนีเซียมซึ่งไม่อยู่ภายใต้อากรตอบโต้การทุ่มตลาด และส่งออกไปยังสโลวีเนีย จากนั้นเม็ดแมกนีเซียมส่วนใหญ่ที่ถูกส่งออกไปยังสโลวีเนีย บริษัทได้นำเข้าอีกครั้งสู่ตลาดของประชาคมยุโรป ศุลกากรของอิตาลีพิจารณาว่าการนำเข้าชั่วคราวถือเป็นการนำเข้าขั้นสุดท้าย เนื่องจาก Pometon SpA ไม่มีเจตนาแท้จริงในการส่งออกสินค้าแปรรูปที่นำเข้าจากบริษัทในเครือที่จดทะเบียนในสโลวีเนีย ดังนั้นจึงประเมินอากร

⁸⁹ Irish Tax and Customs, "Instruction Manual on Inward Processing," (Authorisations and Reliefs Unit, Customs Division, Nenagh, 2021).

⁹⁰ Case C-158/08 Agenzia Dogane Ufficio delle Dogane di Trieste (Trieste Customs Authority) (Italy) V Pometon SpA

⁹¹ Edwin Vermulst, *EU Anti-Dumping Law and Practice*, 2 ed. (Sweet & Maxwell, 2010), pp. 141-142.

ตอบโต้การทุ่มตลาดย้อนหลังเป็นเวลา 3 ปี ศาลพิจารณาแล้วเห็นว่า การดำเนินการที่ประกอบด้วยเพียงส่งสินค้าข้ามพรมแดนหลังจากแปรรูปเป็นสินค้าที่ไม่อยู่ภายใต้การตอบโต้การทุ่มตลาด โดยไม่มีเจตนาแท้จริงใด ๆ ที่จะส่งออก และนำเข้าใหม่หลังจากนั้นไม่นาน ไม่สามารถอยู่ภายใต้กระบวนการแปรรูปภายในโดยชอบด้วยกฎหมายได้ จุดมุ่งหมายของกระบวนการแปรรูปภายในคือการยกเว้นภาษีศุลกากรเฉพาะสินค้าที่นำเข้าอาณาเขตศุลกากรของสหภาพเป็นการชั่วคราวเท่านั้น เพื่อให้สามารถทำงาน ซ่อมแซม หรือแปรรูปแล้วส่งออกใหม่ได้ ซึ่งป้องกันไม่ให้เกิดกิจกรรมทางเศรษฐกิจในประเทศสมาชิกได้รับความเสียหาย ดังนั้น ผู้นำเข้าที่ปฏิบัติตนอย่างไม่ถูกต้องภายใต้พิธีการดังกล่าว และได้รับประโยชน์จากการนำเข้าจะต้องชำระภาษีสำหรับสินค้าที่เกี่ยวข้อง โดยไม่ตัดสิทธิในการลงโทษทางปกครอง ทางแพ่ง หรือทางอาญาตามความเหมาะสม ซึ่งอาจกำหนดโดยกฎหมายภายในประเทศ

บทที่ 5

ปัญหาการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยศุลกากร ภายใต้กฎหมายว่าด้วยการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ และมาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น

ในบทนี้จะได้นำเสนอปัญหาการบังคับใช้พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 ในกรณีที่มีการเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาดและอากรตอบโต้การอุดหนุน ภายใต้พระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. 2542 และกรณีที่มีการเรียกเก็บอากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น ภายใต้พระราชบัญญัติมาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น พ.ศ. 2550 โดยแยกพิจารณาในประเด็นดังต่อไปนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

5.1 การเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาด อากรตอบโต้การอุดหนุน และอากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น กรณีที่มีการใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษีศุลกากร

โดยที่พระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. 2542¹ และพระราชบัญญัติมาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น พ.ศ. 2550² บัญญัติให้นำบทบัญญัติว่าด้วยกฎหมายศุลกากรและกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากรมาใช้บังคับกับการเรียกเก็บอากรดังกล่าวเสมือนเป็นอากรขาเข้าตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากรและกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากร ในกรณีที่มีการเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาด อากรตอบโต้การอุดหนุน และอากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น ดังนั้น ในการพิจารณาเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาด อากรตอบโต้การอุดหนุน และอากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น จึงต้องนำบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยศุลกากรและกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากรมาใช้เป็นเกณฑ์ในการพิจารณา

¹ มาตรา 49 ในกรณีที่คณะกรรมการมีคำวินิจฉัยขั้นที่สุดว่าให้มีการเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาด อัตราอากรตอบโต้การทุ่มตลาดนั้นให้กำหนดได้เพียงเพื่อขจัดความเสียหายและจะเกินกว่าส่วนเหลือของการทุ่มตลาดมิได้

อากรตอบโต้การทุ่มตลาดต้องกำหนดให้เหมาะสมกับผู้ส่งออกจากต่างประเทศแต่ละรายที่ทุ่มตลาดโดยไม่เลือกปฏิบัติ เว้นแต่เป็นการดำเนินการตามความตกลงเพื่อระงับการทุ่มตลาด ตามส่วนที่ 5 ของหมวด 5

ในกรณีที่มีการเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาดจากสินค้าใดให้นำบทบัญญัติกฎหมายว่าด้วยศุลกากรและกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากรมาใช้บังคับกับการเรียกเก็บอากรดังกล่าวเสมือนอากรนั้นเป็นอากรขาเข้าตามกฎหมายนั้น และอากรตอบโต้การทุ่มตลาดที่เก็บได้ให้เก็บรักษาไว้เพื่อปฏิบัติตามมาตรา 59 จนกว่าจะสิ้นเหตุที่จะต้องปฏิบัติตามมาตราดังกล่าว

มาตรา 70 การพิจารณากำหนดอากรตอบโต้การอุดหนุนให้นำบทบัญญัติหมวด 2 หมวด 3 หมวด 4 หมวด 5 หมวด 6 หมวด 7 หมวด 8 และหมวด 9 มาใช้บังคับโดยอนุโลม เว้นแต่ ในกรณีดังต่อไปนี้

- (1) บทบัญญัติแห่งมาตรา 42 (2) และ (3) มิให้ใช้บังคับในการใช้มาตรการชั่วคราว
- (2) ความตกลงเพื่อระงับการอุดหนุนระหว่างผู้ส่งออกกับกรมการค้าต่างประเทศ จะต้องได้รับความเห็นชอบจากประเทศผู้ส่งออกด้วย”

² มาตรา 28 ในกรณีกำหนดมาตรการปกป้องโดยการเรียกเก็บอากร อากรที่เรียกเก็บให้ถือเป็นอากรที่เพิ่มขึ้นจากอัตราที่พึงต้องเสียตามที่กำหนดในพิกัดอัตราศุลกากร หรือประกาศเรียกเก็บอากรตามกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากรที่ใช้อยู่ในขณะนำเข้า และให้นำบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยศุลกากรและกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากรมาใช้บังคับแก่การเรียกเก็บอากรดังกล่าวเสมือนเป็นอากรขาเข้าตามกฎหมายนั้น”

เมื่อพิจารณาความรับผิดชอบในการเสียอากรตามพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 ความรับผิดชอบในอันจะต้องเสียอากรสำหรับของที่นำเข้ามาในหรือส่งออกป็นนอกราชอาณาจักรเกิดขึ้นในเวลาที่น่าของเข้าหรือส่งของออกสำเร็จตามมาตรา 50³ เว้นแต่ในกรณีที่มีการโอนหรือจำหน่ายของนำเข้าที่ได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษีอากรภายในประเทศ ให้ถือวันนำของเข้าสำเร็จและวันส่งของออกสำเร็จในเวลาต่าง ๆ ดังต่อไปนี้⁴

(1) การโอนของที่ได้จากการผลิต ผสม ประกอบ บรรจุ หรือดำเนินการด้วยวิธีอื่นใดตามมาตรา 29 เข้าไปในคลังสินค้าทัณฑ์บนหรือจำหน่ายให้แก่ผู้มีสิทธิได้รับยกเว้นอากรตามกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากรหรือกฎหมายอื่น ให้ถือว่าเป็นการส่งของออกป็นนอกราชอาณาจักร และเป็นการส่งของออกสำเร็จในเวลาโอนหรือจำหน่ายของนั้น และให้ถือว่าผู้รับโอนหรือรับของนั้นเป็นการนำเข้ามาในราชอาณาจักรนับแต่เวลาที่ได้ออนหรือจำหน่ายของนั้น ตามมาตรา 31 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560

(2) การปล่อยของออกป็นนอกราชอาณาจักรจากคลังสินค้าทัณฑ์บน หากเป็นการโอนเข้าไปในคลังสินค้าทัณฑ์บนอื่นหรือจำหน่ายให้แก่ผู้นำของเข้าตามมาตรา 29 หรือผู้มีสิทธิได้รับยกเว้นอากรตามกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากรหรือกฎหมายอื่น ให้ถือว่าเป็นการส่งออกป็นนอกราชอาณาจักรในเวลาปล่อยของเช่นนั้นออกป็นนอกราชอาณาจักร และการรับของที่ได้โอนหรือจำหน่าย

³ มาตรา 50 การนำของเข้าและการส่งของออกป็นนอกราชอาณาจักร

(1) การนำของเข้าทางทะเล ให้ถือว่าเป็นอันสำเร็จเมื่อเรือที่นำของเข้ามานั้นได้เข้ามาในเขตท่าที่จะขนถ่ายของขึ้นจากเรือหรือท่าที่มีชื่อส่งของถึง ส่วนการส่งของออกทางทะเล ให้ถือว่าเป็นอันสำเร็จเมื่อเรือที่จะส่งของออกนั้นได้ออกจากเขตท่าท้ายสุดเพื่อไปจากราชอาณาจักร

(2) การนำของเข้าทางบก ให้ถือว่าเป็นอันสำเร็จเมื่อยานพาหนะที่นำของเข้ามานั้นได้เข้ามาถึงเขตด่านพรมแดน ส่วนการส่งของออกทางบก ให้ถือว่าเป็นอันสำเร็จเมื่อยานพาหนะที่จะส่งของออกนั้นได้ออกจากเขตด่านพรมแดนเพื่อไปจากราชอาณาจักร

(3) การนำของเข้าทางอากาศ ให้ถือว่าเป็นอันสำเร็จเมื่ออากาศยานที่นำของเข้ามานั้นได้ถึงสนามบินที่เป็นด่านศุลกากร ส่วนการส่งของออกทางอากาศ ให้ถือว่าเป็นอันสำเร็จเมื่ออากาศยานที่จะส่งของออกนั้นได้ออกจากสนามบินที่เป็นด่านศุลกากรท้ายสุดเพื่อไปจากราชอาณาจักร

(4) การนำของเข้าทางไปรษณีย์ ให้ถือว่าเป็นอันสำเร็จเมื่อได้เปิดถุงไปรษณีย์ ส่วนการส่งของออกทางไปรษณีย์ ให้ถือว่าเป็นอันสำเร็จเมื่อได้ปิดถุงไปรษณีย์และได้ดำเนินการส่งออกตาม (1) (2) หรือ (3) แล้วแต่กรณี โดยต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีประกาศกำหนด

⁴ มาโนช รอดสม, ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายศุลกากรและกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากร, หน้า 37.

ดังกล่าว ให้ถือว่าเป็นการนำเข้ามาในราชอาณาจักรหรือนำเข้าสำเร็จในเวลาที่ยกเลิกของเช่นนั้น ออกไปจากคลังสินค้าทัณฑ์บน ตามมาตรา 126 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560

(3) การนำของออกจากเขตปลอดอากรเพื่อใช้หรือจำหน่ายภายในราชอาณาจักร หรือเพื่อโอนเข้าไปในคลังสินค้าทัณฑ์บน หรือจำหน่ายให้แก่ผู้นำของเข้าตามมาตรา 29 หรือผู้มีสิทธิ ได้รับยกเว้นอากรตามกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากรหรือกฎหมายอื่น ให้ถือว่าเป็นการนำเข้ามา ในราชอาณาจักรและเป็นการนำเข้าสำเร็จในเวลาที่ยกเลิกของเช่นนั้นออกจากเขตปลอดอากร ตามมาตรา 155 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560

กรณีจึงมีประเด็นปัญหาเกี่ยวกับการเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาด อากรตอบโต้ การอุดหนุน และอากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น ในกรณีที่มีการใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษี ศุลกากร ดังนี้

5.1.1 คลังสินค้าทัณฑ์บน

คลังสินค้าทัณฑ์บน เป็นสถานที่ซึ่งอธิบดีกรมศุลกากรอนุมัติให้จัดตั้งขึ้น เพื่อประโยชน์ ในการเก็บรักษาของที่นำเข้ามาจากต่างประเทศ หรือเพื่อแสดงและขายของนำเข้าที่เก็บในคลังสินค้า ทัณฑ์บนนั้น หรือเพื่อการผลิต ผสม ประกอบ บรรจุ หรือดำเนินการด้วยวิธีอื่นใดกับของที่นำเข้าที่เก็บใน คลังสินค้าทัณฑ์บนนั้น โดยได้รับสิทธิประโยชน์ทางภาษีอากรตามที่กฎหมายกำหนด⁵

กรณีที่ผู้นำของเข้าได้นำสินค้าที่ต้องเสียอากรตอบโต้การทุ่มตลาด อากรตอบโต้ การอุดหนุน หรืออากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น เข้ามาในราชอาณาจักรและนำเข้าเก็บ ในคลังสินค้าทัณฑ์บน หรือมีการผลิต ผสม ประกอบ บรรจุ หรือดำเนินการด้วยวิธีอื่นใด ในคลังสินค้าทัณฑ์บน การพิจารณาเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาดและอากรตอบโต้การอุดหนุน ตามพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. 2542 และการพิจารณาเรียกเก็บอากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น ตามพระราชบัญญัติมาตรการ ปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น พ.ศ. 2550 จะต้องนำบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยศุลกากร และกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากรมาใช้เป็นเกณฑ์ในการพิจารณา

เมื่อพิจารณาบทบัญญัติมาตรา 13 วรรคสอง ประกอบมาตรา 14 แห่งพระราชบัญญัติ ศุลกากร พ.ศ. 2560 ของที่นำเข้ามาในราชอาณาจักรมีความรับผิดชอบในอันจะต้องเสียอากรในเวลาที่ยกเลิก ของนำเข้าสำเร็จ โดยให้คำนวณอากรตามสภาพแห่งของ ราคาศุลกากร และพิกัดอัตราศุลกากรที่เป็นอยู่ ในเวลาที่ยกเลิกของนำเข้าสำเร็จ เว้นแต่กรณีของที่เก็บไว้ในคลังสินค้าทัณฑ์บน ไม่ว่าจะปล่อยออกไปใน

⁵ เรื่องเดียวกัน, หน้า 133.

สภาพเดิมที่นำเข้าหรือในสภาพอื่น ความรับผิดชอบในอันจะต้องเสียอากรเกิดขึ้นเวลาที่นำเข้าสำเร็จ โดยให้คำนวณอากรตามอัตราศุลกากรในเวลาที่นำเข้าออกจากคลังสินค้าทัณฑ์บน ทั้งนี้ ให้ยกเว้น อากรขาเข้าและอากรขาออกแก่ของที่ปล่อยออกจากคลังสินค้าทัณฑ์บนเพื่อส่งออกนอก ราชอาณาจักร และหากเป็นการโอนเข้าไปในคลังสินค้าทัณฑ์บนอื่น หรือจำหน่ายให้แก่ผู้นำของเข้า ตามมาตรา 29 หรือผู้มีสิทธิได้รับยกเว้นอากรตามกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากรหรือกฎหมายอื่น ให้ถือว่าเป็นการส่งออกไปนอกราชอาณาจักร⁶

อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่คณะกรรมการพิจารณาการทุ่มตลาดและการอุดหนุน และ คณะกรรมการพิจารณามาตรการปกป้อง ได้กำหนดข้อยกเว้นการเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาด ตามประกาศคณะกรรมการพิจารณาการทุ่มตลาดและการอุดหนุน หรือยกเว้นการเรียกเก็บอากร ปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้นตามประกาศคณะกรรมการพิจารณามาตรการปกป้อง โดยกำหนดให้มีการยกเว้นอากรตอบโต้การทุ่มตลาดหรืออากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้นไว้ 3 กรณี คือ

(1) กรณีที่ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมและผู้ประกอบการค้าเพื่อส่งออกนำสินค้าเข้ามาใน ราชอาณาจักรและนำเข้าไปในเขตอุตสาหกรรมส่งออก เพื่อใช้ในการผลิตสินค้าหรือเพื่อการค้าเพื่อการ ส่งออก ภายใต้กฎหมายว่าด้วยการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

(2) กรณีที่ผู้ได้รับการส่งเสริมตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุนนำสินค้าเข้ามา เพื่อการส่งออก ภายใต้กฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน

(3) กรณีที่ผู้นำสินค้าเข้ามาผลิตเพื่อการส่งออก ภายใต้กฎหมายว่าด้วยศุลกากร การยกเว้นอากรตอบโต้การทุ่มตลาดหรืออากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น ให้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการยกเว้นอากรขาเข้าเพื่อการส่งออกตามที่กฎหมาย ว่าด้วยการนั้นกำหนด แล้วแต่กรณี

กรณีจึงเกิดปัญหาเมื่อผู้นำของเข้านำเข้าของซึ่งต้องชำระอากรตอบโต้การทุ่มตลาดหรือ อากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้นเข้ามาเก็บในคลังสินค้าทัณฑ์บน และมีการโอนไปยัง คลังสินค้าทัณฑ์บนอื่นหรือจำหน่ายให้แก่ผู้นำของเข้าตามมาตรา 29 หรือโอนไปยังเขตปลอดอากร ซึ่งกฎหมายศุลกากรให้ถือว่าเป็นการส่งออกไปนอกราชอาณาจักร และต่อมาได้นำของนั้นออกมา จำหน่ายภายในประเทศ เพื่อเป็นช่องทางในการหลีกเลี่ยงอากรตอบโต้การทุ่มตลาดหรืออากรปกป้อง จากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น โดยอาศัยบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยศุลกากรที่ให้ถือว่าเป็น

⁶ พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 มาตรา 126

การส่งออกป็นนอกราชอาณาจักรให้ได้รับยกเว้นอากรตามประกาศคณะกรรมการพิจารณาการท่่มตลาด และการอุดหนุน หรือประกาศคณะกรรมการพิจารณามาตรการปกป้อง

ตัวอย่างเช่น มีการนำเหล็กแผ่นรีดร้อนจากต่างประเทศซึ่งอยู่ภายใต้ประกาศให้เรียกเก็บอากรตอบโต้การท่่มตลาดหรืออากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้นในขณะนำเข้า เข้ามาในราชอาณาจักรโดยใช้สิทธินำเข้าเก็บในคลังสินค้าทัณฑ์บนประเภทโรงผลิตสินค้า โดยแจ้งว่านำเข้ามาผลิตเป็นท่อเหล็กเพื่อส่งออกป็นนอกราชอาณาจักรเพื่อใช้สิทธิยกเว้นอากร ต่อมาได้มีการนำเข้าไปในเขตปลอดอากรโดยผลิตเป็นท่อเหล็ก ซึ่งกฎหมายว่าด้วยศุลกากรให้ถือว่าเป็นการส่งออกป็นนอกราชอาณาจักร แต่ต่อมาก็ได้นำสินค้าท่อเหล็กออกจากเขตปลอดอากรเพื่อจำหน่ายภายในประเทศ

กรณีดังกล่าวเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นจริงที่ผู้นำเข้าใช้เป็นช่องทางในการหลีกเลี่ยงอากร ซึ่งกรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ ได้หารือกับสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา โดยคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ 5) ได้มีคำวินิจฉัยในเรื่องเสรีที่ 1748/2559 เห็นว่า กรณีผู้นำเข้าได้นำเหล็กแผ่นรีดร้อนที่ต้องเสียอากรปกป้องหรืออากรตอบโต้การท่่มตลาดเข้ามาเก็บในคลังสินค้าทัณฑ์บนประเภทโรงผลิตสินค้า แต่ต่อมาก็ได้นำเข้าไปในเขตปลอดอากรโดยผลิตเป็นท่อเหล็ก และนำออกจากเขตปลอดอากรเพื่อจำหน่ายภายในประเทศ เมื่อพิจารณาข้อยกเว้นทั้งสาม กรณีดังกล่าวแล้วจะเห็นว่าเป็นการยกเว้นการเรียกเก็บอากรปกป้องหรืออากรตอบโต้การท่่มตลาดสำหรับกรณีที่มีการนำสินค้าเข้ามาเพื่อการส่งออกนอกราชอาณาจักร โดยมุ่งหมายเฉพาะกรณีที่มีการส่งสินค้าออกนอกราชอาณาจักรอย่างแท้จริงเท่านั้น เพื่อคุ้มครองอุตสาหกรรมภายในประเทศ จึงไม่รวมถึงกรณีที่ถูกกฎหมายให้ถือว่าเป็นการส่งออกนอกราชอาณาจักรแต่ไม่ได้มีการส่งออกป็นนอกราชอาณาจักรจริง กรณีดังกล่าวเหล็กแผ่นดังกล่าวยังคงอยู่ในราชอาณาจักรโดยยังไม่มี การส่งออกป็นนอกราชอาณาจักรจริง แม้ว่าจะมีการแปรสภาพเป็นท่อเหล็กก็ตาม กรณีจึงไม่เข้าข้อยกเว้นการเรียกเก็บอากรปกป้องหรืออากรตอบโต้การท่่มตลาดสำหรับเหล็กแผ่นรีดร้อนตามที่กำหนดไว้ในประกาศคณะกรรมการพิจารณามาตรการปกป้องหรือประกาศคณะกรรมการพิจารณาการท่่มตลาดและการอุดหนุน⁷

เมื่อพิจารณาบทบัญญัติของความตกลงว่าด้วยการตอบโต้การท่่มตลาด ภายใต้ มาตรา 9.1 การกำหนดอากรตอบโต้การท่่มตลาดจะกระทำโดยผู้มีอำนาจหน้าที่ของรัฐสมาชิกผู้นำเข้า และการเรียกเก็บอากรตอบโต้การท่่มตลาดจะอนุญาตให้กระทำได้ในอาณาเขตของสมาชิกทั้งหมด ซึ่งกำหนดไว้เช่นเดียวกับมาตรา 19.2 ของความตกลงว่าด้วยการอุดหนุนและมาตรการตอบโต้

⁷ บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การจัดเก็บอากรปกป้องและอากรตอบโต้การท่่มตลาด กรณีการใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษีศุลกากรนำเข้าเก็บในคลังสินค้าทัณฑ์บนและเขตปลอดอากร

และการใช้มาตรการปกป้อง ภายใต้มาตรา 2.1 ของความตกลงว่าด้วยมาตรการปกป้อง ให้ใช้ มาตรการปกป้องกับสินค้าที่นำเข้ามาภายในดินแดนของรัฐสมาชิก ดังนั้น ผู้เขียนจึงเห็นว่าสินค้าซึ่งอยู่ ภายใต้มาตรการตอบโต้การทุ่มตลาด มาตรการตอบโต้การอุดหนุน หรือมาตรการปกป้อง หากมีการใช้ หรือจำหน่ายภายในราชอาณาจักร และไม่อยู่ในเงื่อนไขการยกเว้นการเรียกเก็บอากรตามประกาศ คณะกรรมการพิจารณามาตรการปกป้องหรือคณะกรรมการพิจารณาการทุ่มตลาดและการอุดหนุน ผู้นำของเข้าย่อมต้องชำระอากรภายใต้มาตรการดังกล่าว ไม่ว่าสินค้านั้นจะอยู่ในสภาพเดิมหรือมีการแปรรูปแล้วก็ตาม

ประกอบกับ เมื่อศึกษาเปรียบเทียบกับกรณี Pometon case⁸ ของสหภาพยุโรป โดยที่ บทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยการทุ่มตลาดของสหภาพยุโรป กำหนดให้มีการเรียกเก็บอากรตอบโต้ การทุ่มตลาดเฉพาะกับกรณีที่มีการปล่อยเพื่อการหมุนเวียนอย่างเสรีภายในสหภาพยุโรป (release for free circulation) ที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่อุตสาหกรรมภายใน ซึ่งห้ามการเก็บอากรตอบโต้ การทุ่มตลาดสำหรับสินค้าที่นำเข้ามาในสหภาพยุโรปเป็นการชั่วคราวเพื่อการแปรรูปภายใน (inward processing) แต่อย่างไรก็ตาม ศาลยุติธรรมแห่งยุโรปมีคำพิพากษาให้เรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่ม ตลาดกับสินค้าทุ่มตลาดที่นำเข้าเพื่อแปรรูปภายในสหภาพยุโรปจนกลายเป็นสินค้าที่ไม่อยู่ภายใต้ อากรตอบโต้การทุ่มตลาด และส่งสินค้านั้นออกไปนอกสหภาพยุโรป แต่ต่อมาได้มีการนำกลับเข้ามา ในตลาดของสหภาพยุโรป โดยศาลให้เหตุผลว่ามีได้มีเจตนาส่งออกอย่างแท้จริง เพื่อป้องกัน ความเสียหายแก่เศรษฐกิจภายในสหภาพยุโรป ผู้นำเข้าจึงต้องชำระอากรตอบโต้การทุ่มตลาด

ผู้เขียนเห็นว่า กระบวนการแปรรูปภายใน (inward processing) ของสหภาพยุโรป มีลักษณะเช่นเดียวกับการนำเข้ามาผลิตเพื่อการส่งออกตามกฎหมายไทย โดยของที่นำเข้ามาผลิต เพื่อการส่งออกจะได้รับการยกเว้นภาษีและอากรที่เกี่ยวข้องจากการนำเข้า แต่หากของที่นำเข้ามานั้น มิได้มีการส่งออกและได้มีการใช้หรือจำหน่ายภายในประเทศ ของดังกล่าวย่อมมีภาระภาษีเกิดขึ้น เนื่องจากมีการหมุนเวียนทางเศรษฐกิจโดยตรง ดังนั้น ผู้เขียนจึงเห็นพ้องกับความเห็นของ คณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ให้เรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาดหรืออากรปกป้องจากการนำเข้า สินค้าที่เพิ่มขึ้นแก่สินค้าที่อยู่ภายใต้ประกาศของคณะกรรมการพิจารณาการทุ่มตลาดและการอุดหนุน และคณะกรรมการพิจารณามาตรการปกป้อง ที่ไม่ได้ส่งออกไปนอกราชอาณาจักรจริง แม้ตาม กฎหมายว่าด้วยศุลกากรจะถือว่าได้เป็นการส่งออกไปนอกราชอาณาจักรแล้วก็ตาม เนื่องจากสินค้า ที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่อุตสาหกรรมภายในประเทศอันเนื่องมาจากการทุ่มตลาดหรือจาก การนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้นยังคงหมุนเวียนภายในประเทศ ความเสียหายดังกล่าวยังไม่ถูกขจัดไป แม้จะ

⁸ ดูข้อ 4.4.10.5 การแปรรูปภายในสหภาพยุโรป (inward processing)

มีการแปรรูปเป็นสินค้าชนิดอื่นแล้วก็ตาม แต่เมื่อมีการบริโภคหรือจำหน่ายภายในประเทศ ย่อมต้องมีความรับผิดชอบในการชำระอากรตอบโต้การทุ่มตลาดหรืออากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้นตามที่มีประกาศให้เรียกเก็บขณะที่มีการนำเข้ามาในราชอาณาจักร ตามเจตนารมณ์แห่งพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. 2542 และพระราชบัญญัติว่าด้วยมาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น พ.ศ. 2550 ที่มุ่งคุ้มครองอุตสาหกรรมภายในประเทศจากการที่มีสินค้าชนิดเดียวกันที่ถูกนำเข้ามาในราชอาณาจักรในราคาที่ต่ำกว่าราคาตลาดภายในประเทศหรือนำเข้ามาเป็นจำนวนมากจนก่อให้เกิดความเสียหายแก่อุตสาหกรรมภายใน

ประเด็นปัญหาต่อมาสำหรับคลังสินค้าทัณฑ์บน เมื่อความรับผิดชอบในอันจะต้องเสียอากรสำหรับของที่นำเข้าเกิดขึ้นในเวลาที่น่าขอเข้าสำเร็จ โดยคำนวณอากรตามอัตราศุลกากรในเวลาที่น่าออกจากคลังสินค้าทัณฑ์บน กรณีผู้นำของเข้านำของที่ต้องเสียอากรตอบโต้การทุ่มตลาดหรืออากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้นเข้าไปยังคลังสินค้าทัณฑ์บน แต่ต่อมาได้มีการนำออกมาจำหน่ายภายในราชอาณาจักร อัตราที่ใช้ในการเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาดและอากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้นสำหรับสินค้าที่นำเข้าไปยังคลังสินค้าทัณฑ์บนจะต้องใช้อัตรา ณ วันนำเข้าสำเร็จ หรือ ณ วันซึ่งได้ปล่อยของออกไปจากคลังสินค้าทัณฑ์บน เช่น ขณะนำเหล็กแผ่นรีดร้อนเข้ามาในราชอาณาจักร ณ วันที่นำเข้ามีประกาศให้เรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาดหรืออากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 42.59 ของราคา C.I.F โดยนำเข้าเก็บในคลังสินค้าทัณฑ์บนประเภทโรงผลิตสินค้า แต่ ณ วันที่นำออกจากคลังสินค้าทัณฑ์บน มีประกาศให้เรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาดหรืออากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 41.67 ของราคา C.I.F ผู้นำของเข้าต้องชำระอากรตอบโต้การทุ่มตลาดหรืออากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้นในอัตราร้อยละ 42.59 หรือร้อยละ 41.67 ของราคา C.I.F

กรมศุลกากรได้หารือกับสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาในประเด็นดังกล่าว โดยคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ 14) ได้มีคำวินิจฉัยในเรื่องเสร็จที่ 1148/2561 และเรื่องเสร็จที่ 1154/2561 เห็นว่า ความรับผิดชอบในอันจะต้องเสียค่าภาษีสำหรับของที่นำเข้าเกิดขึ้นในเวลาที่น่าขอเข้าสำเร็จ เว้นแต่เป็นการนำของเข้าไปยังคลังสินค้าทัณฑ์บนหรือเขตปลอดอากร ความรับผิดชอบในการชำระอากรศุลกากรจะเกิดขึ้นเมื่อในเวลาปล่อยของออกจากคลังสินค้าทัณฑ์บนหรือเขตปลอดอากร แล้วแต่กรณี กรณีไม่รวมถึงการพิจารณาเรียกเก็บอากรอื่นที่กรมศุลกากรมีอำนาจหน้าที่ในการเรียกเก็บด้วย เนื่องจากการพิจารณาว่าจะต้องเสียอากรตอบโต้การทุ่มตลาดหรืออากรปกป้องหรือไม่นั้นจะต้องพิจารณาตามกฎหมายนั้น ๆ เมื่อกฎหมายว่าด้วยการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ และกฎหมายว่าด้วยมาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้นเป็นกฎหมายที่ตราขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อคุ้มครองอุตสาหกรรมภายในประเทศจากการที่มีสินค้า

ชนิดเดียวกันที่ถูกนำเข้ามาในราชอาณาจักรเป็นจำนวนมากหรือในราคาต่ำกว่าราคาตลาดภายในประเทศจนก่อให้เกิดความเสียหายแก่อุตสาหกรรมภายใน การพิจารณาว่าจะต้องมีการคุ้มครองปกป้องอุตสาหกรรมภายในหรือไม่นั้นจะต้องพิจารณาจากวันที่มีการนำเข้า การเรียกเก็บอากรทั้งสองกรณีจึงต้องคิดในอัตราที่นำเข้าจริง หมายความว่า เป็นวันที่ปรากฏในใบขนสินค้าขาเข้าว่าได้มีการนำสินค้าเข้ามาในราชอาณาจักร ไม่ว่าจะมีการนำสินค้าดังกล่าวเข้าคลังสินค้าทัณฑ์บนหรือเขตปลอดอากรหรือไม่ก็ตาม ดังนั้น หากมีการประกาศกำหนดมาตรการตอบโต้การทุ่มตลาดหรือมาตรการปกป้องในขณะนำเข้า ผู้นำเข้ามีหน้าที่ที่จะต้องชำระอากรนั้น ๆ ในอัตราที่ประกาศกำหนดในขณะนำเข้า มิใช่ชำระตามอัตราอากรที่กำหนดในขณะที่ปล่อยของออกจากคลังสินค้าทัณฑ์บนหรือเขตปลอดอากร⁹

กรณีดังกล่าว ตามความตกลงระหว่างประเทศภายใต้กรอบ WTO มิได้มีบทบัญญัติที่กำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับความรับผิดชอบใดโดยเฉพาะ เพียงแต่กำหนดว่าการใช้มาตรการจะกระทำได้ภายในอาณาเขตของรัฐสมาชิก ดังนั้น จึงต้องพิจารณาตามกฎหมายในของแต่ละรัฐ เปรียบเทียบกับกฎหมายว่าด้วยศุลกากรแห่งสหภาพยุโรป สินค้าที่นำเข้าสู่สหภาพยุโรป จะยังไม่อยู่ภายใต้ภาษีอากรและมาตรการนโยบายทางการค้าจนกว่าจะได้มีการปล่อยเพื่อการหมุนเวียนอย่างเสรี (release for free circulation) ดังนั้น สินค้าที่นำเข้าสู่คลังสินค้าทัณฑ์บน จะยังไม่มีภาระค่าภาษีอากร รวมถึงมาตรการตอบโต้การทุ่มตลาด มาตรการตอบโต้การอุดหนุน หรือมาตรการปกป้อง จนกว่าจะถูกปล่อยเพื่อการหมุนเวียนอย่างเสรี ซึ่งหนี้ศุลกากรเกิดขึ้น ณ เวลาที่ยอมรับใบขนสินค้าสำหรับการปล่อยเพื่อการหมุนเวียนอย่างเสรี โดยการคำนวณอากรขาเข้าตามบทบัญญัติทั่วไปนั้น จะคำนวณอากรตามการจำแนกประเภทพิกัดศุลกากร ราคาศุลกากร ปริมาณ สภาพ ถิ่นกำเนิดสินค้า และอัตราอากร ในเวลาที่เกิดหนี้ศุลกากร กล่าวคือวันที่นำออกจากคลังสินค้าทัณฑ์บนเพื่อการหมุนเวียนอย่างเสรี อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่มีการนำสินค้าเข้าสู่สหภาพเพื่อเข้าสู่กระบวนการแปรรูป (เทียบเคียงกับกรณีการนำเข้ามาผลิตเพื่อการส่งออกตามกฎหมายไทย) สินค้าดังกล่าวจะถือว่าอยู่ภายใต้กระบวนการแปรรูปภายใน (inward processing) ไม่ว่าจะเป็นการแปรรูปภายในคลังสินค้าทัณฑ์บนหรือเขตปลอดอากร ถ้าสินค้านี้ดังกล่าวต้องอยู่ภายใต้มาตรการตอบโต้การทุ่มตลาด มาตรการตอบโต้การอุดหนุน หรือมาตรการปกป้อง หากมีการปล่อยเพื่อการหมุนเวียนอย่างเสรีในขณะนำเข้า เพื่อป้องกันการหลีกเลี่ยงมาตรการดังกล่าว หนี้ศุลกากรสำหรับสินค้าแปรรูปที่เกิดจากกระบวนการแปรรูปภายในที่ถูกปล่อยเพื่อการหมุนเวียนอย่างเสรีจะถูกกำหนดโดยเจ้าหน้าที่ศุลกากร บนพื้นฐาน

⁹ บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง อำนวยการหน้าที่ของกรมศุลกากรในการเรียกเก็บอากรปกป้องตามกฎหมายว่าด้วยมาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น และการเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาดตามกฎหมายว่าด้วยการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ

ของการจำแนกประเภทพืชผักสดสุกการ ราคาสุกการ ปริมาณ สภาพ และถิ่นกำเนิดของสินค้า ในขณะที่นำเข้า และตามอัตรา ณ วันที่ยอมรับใบขนสินค้าเพื่อการหมุนเวียนอย่างเสรี (วันที่เกิดหนี้สุกการ)

เมื่อพิจารณาตามกฎหมายภายในของประเทศไทย ผู้เขียนเห็นว่า ความรับผิดชอบในอันจะต้องชำระอากรขาเข้าเป็นไปตามบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติสุกการ พ.ศ. 2560 ประกอบกับพระราชกำหนดพืชผักอัตราสุกการ พ.ศ. 2530 อย่างไรก็ตาม หน้าที่ในการเรียกเก็บอากรตอบได้ การทุ่มตลาด อากรตอบได้การอุดหนุน และอากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น ของกรมสุกการ เป็นไปตามประกาศคณะกรรมการพิจารณาการทุ่มตลาดและการอุดหนุน และคณะกรรมการพิจารณามาตรการปกป้อง ณ ขณะนำเข้าสินค้าเข้ามาในราชอาณาจักร การเรียกเก็บอากรดังกล่าว จึงต้องเป็นไปตามประกาศที่มี ณ ขณะนำเข้า แม้ว่าประกาศฉบับดังกล่าวจะยกเว้นอากรสำหรับสินค้าที่นำเข้ามาผลิตเพื่อการส่งออก หากต่อมาปรากฏว่ามีการใช้หรือจำหน่ายภายในราชอาณาจักร ก็ควรต้องเรียกเก็บอากรตอบได้การทุ่มตลาดหรืออากรตอบได้การอุดหนุนตามอัตราตามประกาศของคณะกรรมการพิจารณาการทุ่มตลาดและการอุดหนุน และเรียกเก็บอากรปกป้องตามประกาศของคณะกรรมการพิจารณามาตรการปกป้อง ในขณะที่นำเข้าสินค้าเข้ามาในราชอาณาจักร กล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือวันที่ปรากฏในใบขนสินค้าขาเข้า ไม่ว่าจะมีการนำเข้าไปยังคลังสินค้าทัณฑ์บนหรือเขตปลอดอากรหรือไม่ก็ตาม ตามนัยความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา

อย่างไรก็ตาม เห็นควรให้มีการกำหนดแนวทางปฏิบัติร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการบังคับใช้กฎหมายเพื่อให้สอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน และเป็นไปตามเจตนารมณ์แห่งกฎหมายว่าด้วยการตอบได้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ และกฎหมายว่าด้วยมาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น

5.1.2 เขตปลอดอากร

เขตปลอดอากร เป็นเขตพื้นที่ที่กำหนดไว้เพื่อประโยชน์ทางอากรสุกการในการประกอบอุตสาหกรรม พาณิชยกรรม หรือกิจการอื่นที่เป็นประโยชน์แก่การเศรษฐกิจของประเทศโดยได้รับใบอนุญาตจากอธิบดีกรมสุกการหรือผู้ที่อธิบดีกรมสุกการมอบหมาย¹⁰

ในการนำของเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อนำเข้าไปในเขตปลอดอากรจะได้รับยกเว้นอากรขาเข้าตามมาตรา 151 แห่งพระราชบัญญัติสุกการ ในกรณีดังต่อไปนี้

¹⁰ มาโนช รอดสม, ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายสุกการและกฎหมายว่าด้วยพืชผักอัตราสุกการ, หน้า 156.

(1) เครื่องจักร อุปกรณ์ เครื่องมือและเครื่องใช้ รวมทั้งส่วนประกอบแห่งของดังกล่าว ที่จำเป็นต่อการประกอบกิจการ โดยให้รวมถึงของที่ใช้ในการสร้าง ประกอบหรือติดตั้งโรงงานหรืออาคารในเขตปลอดอากร

(2) ของที่นำเข้ามาเพื่อใช้ในการประกอบอุตสาหกรรม พาณิชยกรรม หรือกิจการอื่นใด ที่เป็นประโยชน์แก่การเศรษฐกิจของประเทศ หรือ

(3) ของที่ปล่อยออกมาจากเขตปลอดอากรอื่น

ทั้งนี้ การยกเว้นอากรขาเข้าดังกล่าวเป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ที่กำหนดในกฎกระทรวง

ในกรณีที่มีกฎหมายบัญญัติให้ของใดได้รับยกเว้นหรือคืนอากรเมื่อส่งออก ไปนอกราชอาณาจักร หากนำของนั้นเข้าไปในเขตปลอดอากร ให้ได้รับยกเว้นหรือคืนอากร โดยให้ถือว่า ของนั้นได้ส่งออกไปนอกราชอาณาจักรในเวลาที่ได้นำของเช่นนั้นเข้าไปในเขตปลอดอากร¹¹ เป็นการลดภาระสำหรับผู้นำเข้าหรือผู้ประกอบการโดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายก่อนออกไปนอกราชอาณาจักรสำหรับของที่ได้รับยกเว้นหรือคืนเงินอากรเมื่อส่งออกนอกราชอาณาจักร หากนำของนั้นเข้าไปในเขตปลอดอากรก็จะได้รับยกเว้นหรือคืนอากรเช่นเดียวกับการส่งออกไปนอกราชอาณาจักร เป็นการขยายความหมายของคำว่าส่งออกสำเร็จสำหรับของเหล่านั้นให้รวมถึงการนำของเข้าไปในเขตปลอดอากรด้วย

อย่างไรก็ตามในกรณีที่มีกฎหมายกำหนดให้ของใดได้รับยกเว้นหรือคืนอากรเมื่อส่งออก ไปนอกราชอาณาจักร ให้ถือว่าเป็นการส่งออกไปนอกราชอาณาจักรเมื่อได้นำของนั้นเข้าไปในเขตปลอดอากร บทบัญญัติที่ให้ถือว่าเป็นการส่งออกไปนอกราชอาณาจักรนั้น ไม่นำมาใช้บังคับกับการเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาด อากรตอบโต้การอุดหนุน และอากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น เนื่องจากมิได้มีการส่งออกไปนอกราชอาณาจักรจริง ด้วยเหตุผลที่ได้อธิบายแล้ว ในกรณีของคลังสินค้าทัณฑ์บน

สำหรับการนำของออกจากเขตปลอดอากรเพื่อใช้หรือจำหน่ายภายในราชอาณาจักร หรือเพื่อโอนเข้าไปในคลังสินค้าทัณฑ์บน หรือจำหน่ายให้แก่ผู้นำของเข้าตามมาตรา 29 หรือผู้มีสิทธิได้รับยกเว้นอากรตามกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากรหรือกฎหมายอื่น ให้ถือว่าเป็นการนำเข้ามาในราชอาณาจักรและเป็นการนำเข้าสำเร็จในเวลาได้นำของเช่นนั้นออกจากเขตปลอดอากร¹² โดยของที่ปล่อยออกไปจากเขตปลอดอากรเพื่อนำเข้ามาในราชอาณาจักรไม่ว่าของนั้นจะนำเข้ามาจากนอก

¹¹ พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 มาตรา 153

¹² พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 มาตรา 155 วรรคหนึ่ง

ราชอาณาจักรหรือจากในราชอาณาจักร ให้คำนวณอากรตามสภาพแห่งของ ราคาศุลกากร และพิกัดอัตราศุลกากรที่เป็นอยู่ในเวลาที่ปล่อยของนั้นออกไปจากเขตปลอดอากร¹³

กรณีจึงเกิดปัญหาในการเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาด อากรตอบโต้การอุดหนุน และอากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น สำหรับสินค้าที่อยู่ภายใต้มาตรการตอบโต้การทุ่มตลาด มาตรการตอบโต้การอุดหนุน หรือมาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น ที่นำเข้ามาในราชอาณาจักรและนำเข้าไปยังเขตปลอดอากร โดยในกรณีนี้คณะกรรมการพิจารณาการทุ่มตลาดและการอุดหนุนหรือคณะกรรมการพิจารณามาตรการปกป้องได้กำหนดให้ยกเว้นการเรียกเก็บอากรดังกล่าวสำหรับกรณีที่มีการนำสินค้าเข้ามาเพื่อการส่งออกนอกราชอาณาจักร ทำให้ขณะนำเข้าผู้นำเข้าที่ได้แจ้งความประสงค์ว่าสินค้าที่นำเข้ามาเป็นไปเพื่อการส่งออกไปนอกราชอาณาจักร ยังไม่ต้องชำระอากรตอบโต้การทุ่มตลาด อากรตอบโต้การอุดหนุน หรืออากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น ภายใต้เงื่อนไขว่าต้องมีการส่งออกไปนอกราชอาณาจักรต่อไป หากต่อมาสินค้านั้นได้ถูกนำออกจากเขตปลอดอากรเพื่อนำมาใช้หรือจำหน่ายในราชอาณาจักร โดยสินค้านั้นได้มีการผลิต ผสม ประกอบ บรรจุ หรือดำเนินการด้วยวิธีอื่นใด จนไม่มีสภาพสินค้าที่มีพิกัดอัตราศุลกากรตามที่คณะกรรมการพิจารณาการทุ่มตลาดและการอุดหนุนหรือคณะกรรมการพิจารณามาตรการปกป้องมีประกาศให้เรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาด อากรตอบโต้การอุดหนุน หรืออากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้นสำหรับสินค้านั้นอีก เมื่อพิจารณาความรับผิดชอบในการเสียอากรตอบโต้การทุ่มตลาด อากรตอบโต้การอุดหนุน หรืออากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น สำหรับสินค้าที่นำเข้าไปยังเขตปลอดอากรตามบทบัญญัติมาตรา 155 ประกอบตามมาตรา 154 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 ให้ถือว่าเป็นการนำเข้าเข้ามาในราชอาณาจักรและเป็นการนำเข้าสำเร็จในเวลาที่นำของเช่นนั้นออกจากเขตปลอดอากร โดยคำนวณอากรตามสภาพแห่งของ ราคาศุลกากร และพิกัดอัตราศุลกากรที่เป็นอยู่ในเวลาที่ปล่อยของนั้นออกไปจากเขตปลอดอากร กรมศุลกากรจึงไม่สามารถดำเนินการจัดเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาด อากรตอบโต้การอุดหนุน หรืออากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น กับสินค้านั้นได้อีก เป็นเหตุให้มีการอาศัยสิทธิประโยชน์ดังกล่าวในการหลีกเลี่ยงอากรตอบโต้การทุ่มตลาด อากรตอบโต้การอุดหนุน หรืออากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น ซึ่งขัดต่อเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. 2542 ที่มุ่งคุ้มครองอุตสาหกรรมภายในประเทศ

กรมศุลกากรได้หารือปัญหาดังกล่าวไปยังสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา โดยคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ 14) ได้มีคำวินิจฉัยในเรื่องเสร็จที่ 746/2564 วินิจฉัยกรณีผู้นำ

¹³ พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 มาตรา 154 วรรคหนึ่ง

ของเข้าได้นำของที่ต้องเสียอากรปกป้องและอากรตอบโต้การทุ่มตลาดเข้าไปในเขตปลอดอากรหรือเขตประกอบการอื่นที่ได้รับยกเว้นอากรปกป้องและอากรตอบโต้การทุ่มตลาดตามประกาศคณะกรรมการพิจารณามาตรการปกป้องและคณะกรรมการพิจารณาการทุ่มตลาดและการอุดหนุนและนำของนั้นมาผลิตเป็นผลิตภัณฑ์แล้วไม่ได้ส่งออก แต่นำออกจากเขตปลอดอากรหรือเขตประกอบการอื่นที่ได้รับยกเว้นอากรปกป้องและอากรตอบโต้การทุ่มตลาด เพื่อใช้หรือจำหน่ายในราชอาณาจักร โดยของนำเข้าดังกล่าวได้ผ่านขั้นตอนการผลิต ผสม ประกอบ จนเป็นผลิตภัณฑ์ซึ่งมีพิกิตศุลกากรที่เปลี่ยนแปลงไปจากพิกิตศุลกากรของของขณะนำเข้ามาจริง ความรับผิดชอบในอันจะต้องชำระอากรปกป้องและอากรตอบโต้การทุ่มตลาดจะเกิดขึ้นเมื่อใด และจะใช้พิกิตศุลกากรใดในการจัดเก็บอากรปกป้องและอากรตอบโต้การทุ่มตลาด โดยเห็นว่า พระราชบัญญัติมาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น พ.ศ. 2550 และพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. 2542 เป็นกฎหมายที่มีวัตถุประสงค์เพื่อคุ้มครองอุตสาหกรรมภายในที่ได้รับความเสียหายจากการนำเข้าสินค้าในปริมาณที่เพิ่มมากขึ้น หรือจากการนำเข้าสินค้าที่มีการทุ่มตลาดหรือที่ได้รับการอุดหนุน ซึ่งให้อำนาจคณะกรรมการพิจารณามาตรการปกป้องและคณะกรรมการพิจารณาการทุ่มตลาดและการอุดหนุนที่จะพิจารณากำหนดให้มีการเรียกเก็บอากรปกป้องตามมาตรา 26 และมาตรา 28 แห่งพระราชบัญญัติมาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้นฯ และอากรตอบโต้การทุ่มตลาดตามมาตรา 49 แห่งพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศฯ กับสินค้านำเข้าจากต่างประเทศที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่อุตสาหกรรมภายในโดยการออกประกาศคณะกรรมการพิจารณามาตรการปกป้องและคณะกรรมการพิจารณาการทุ่มตลาดและการอุดหนุน และให้นำบทบัญญัติกฎหมายว่าด้วยศุลกากรและกฎหมายว่าด้วยพิกิตอัตราศุลกากรมาใช้บังคับแก่การเรียกเก็บอากรดังกล่าวเสมือนเป็นอากรขาเข้าตามกฎหมายนั้น อย่างไรก็ตาม ในบางกรณีคณะกรรมการพิจารณามาตรการปกป้องหรือคณะกรรมการพิจารณาการทุ่มตลาดและการอุดหนุนอาจกำหนดข้อยกเว้นการเรียกเก็บอากรปกป้องหรืออากรตอบโต้การทุ่มตลาดไว้ในประกาศคณะกรรมการดังกล่าวด้วยก็ได้ เช่น การยกเว้นการเรียกเก็บอากรปกป้องหรืออากรตอบโต้การทุ่มตลาดสำหรับสินค้านำเข้ามาผลิตเพื่อส่งออกภายใต้กฎหมายว่าด้วยศุลกากร กฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน และกฎหมายว่าด้วยการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และเมื่อพิจารณามาตรา 13 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 จะเห็นว่า ความรับผิดชอบในอันจะต้องเสียอากรสำหรับของที่นำเข้ามาในราชอาณาจักรเกิดขึ้นในเวลาที่น่าของเข้าสำเร็จ โดยในการคำนวณอากรสำหรับของที่นำเข้ามาในราชอาณาจักรให้คำนวณตามสภาพแห่งของ ราคาศุลกากร และพิกิตอัตราศุลกากร ที่เป็นอยู่ในเวลาที่นำของเข้าสำเร็จ ตามมาตรา 14 แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน ซึ่งการนำของเข้าสำเร็จเมื่อใดนั้นเป็นไปตามมาตรา 50 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากรฯ ซึ่งจะกำหนดเรื่องการนำของเข้าสำเร็จไว้ในกรณีต่าง ๆ เช่น

การนำของเข้าทางทะเล ให้ถือว่าเป็นอันสำเร็จเมื่อเรือที่นำของเข้ามานั้นได้เข้ามาในเขตท่าที่จะขนถ่ายของขึ้นจากเรือหรือท่าที่มีชื่อส่งของถึง กรณีจึงถือได้ว่าการนำของเข้าสำเร็จในวันที่ที่ปรากฏในใบขนสินค้าขาเข้าแล้ว ผู้นำเข้าจึงมีหน้าที่ต้องชำระอากรศุลกากรในวันดังกล่าว เว้นแต่เป็นการนำของเข้าไปในเขตประกอบการที่กฎหมายกำหนดเงื่อนไขความรับผิดชอบในอันจะต้องชำระอากรศุลกากรเป็นการเฉพาะ เช่น กรณีเขตปลอดอากรซึ่งความรับผิดชอบในการชำระอากรศุลกากรจะเกิดขึ้นในเวลาทีปล่อยของออกจากเขตปลอดอากร ทั้งนี้ ตามมาตรา 155 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากรฯ เมื่อได้พิจารณาเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติมาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้นฯ และพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศฯ ประกอบกับบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องตามพระราชบัญญัติศุลกากรฯ ตามที่ได้กล่าวมาข้างต้นแล้ว ในกรณีการจัดเก็บอากรปกป้องและอากรตอบโต้การทุ่มตลาดนั้น เห็นว่า เมื่อมีการนำของเข้าไปในเขตปลอดอากรหรือเขตประกอบการอื่นที่ได้รับยกเว้นอากรปกป้องและอากรตอบโต้การทุ่มตลาด แล้วไม่ได้ส่งของนั้นออกไปนอกราชอาณาจักร แต่นำของนั้นออกจากเขตปลอดอากรหรือเขตประกอบการอื่นที่ได้รับยกเว้นอากรปกป้องและอากรตอบโต้การทุ่มตลาด เพื่อนำมาใช้หรือจำหน่ายภายในราชอาณาจักรไม่ว่าของนั้นจะได้มีการนำไปผลิตเป็นผลิตภัณฑ์อื่นแล้วหรือไม่ และไม่ว่าของนั้นจะมีการจำหน่ายจ่ายโอนไปในระหว่างเขตประกอบการที่ได้รับยกเว้นอากรปกป้องและอากรตอบโต้การทุ่มตลาด ในลักษณะหลายต่อหลายทอดหรือไม่ก็ตาม ในกรณีเช่นนี้ เมื่อมิได้มีการส่งของนำเข้างดงกล่าวออกไปนอกราชอาณาจักรจริงแต่กลับนำมาใช้หรือจำหน่ายในราชอาณาจักร กรณีจึงไม่เข้าเงื่อนไขการได้รับยกเว้นการชำระอากรปกป้องและอากรตอบโต้การทุ่มตลาดตามประกาศคณะกรรมการพิจารณามาตรการปกป้องหรือคณะกรรมการพิจารณาการทุ่มตลาดและการอุดหนุน ความรับผิดชอบในอันจะต้องเสียอากรปกป้องและอากรตอบโต้การทุ่มตลาดสำหรับของที่นำเข้ามาในราชอาณาจักรย่อมเกิดขึ้นในเวลาที่นำของเข้าสำเร็จและย่อมต้องใช้พิกัดศุลกากรของของในเวลาที่นำเข้าสำเร็จในการจัดเก็บอากรดังกล่าวด้วย¹⁴

ประกอบกับความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา ในเรื่องเสรีจที่ 1148/2561 และเรื่องเสรีจที่ 1154/2561 การพิจารณาว่าจะต้องมีการคุ้มครองปกป้องอุตสาหกรรมภายในหรือไม่นั้น จะต้องพิจารณาจากวันที่มีการนำเข้า การเรียกเก็บอากรจึงต้องคิดในอัตราขณะนำเข้าจริง หมายความว่า วันที่ปรากฏในใบขนสินค้าขาเข้าว่าได้มีการนำสินค้าเข้ามาในราชอาณาจักร ไม่ว่าจะมีการนำสินค้านำเข้าคลังสินค้าทัณฑ์บนหรือเขตปลอดอากรหรือไม่ หากมีการประกาศกำหนดมาตรการตอบโต้การทุ่มตลาดหรือมาตรการปกป้องขณะนำเข้า ผู้นำเข้ามีหน้าที่ที่จะต้องชำระอากร

¹⁴ บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การเรียกเก็บและการคืนอากรปกป้องและอากรตอบโต้การทุ่มตลาด และอำนาจการพิจารณาอุทธรณ์เกี่ยวกับการเรียกเก็บอากรปกป้อง

นั้น ๆ ในอัตราที่ประกาศกำหนดในขณะที่นำเข้า มิใช่ชำระอากรตามอัตราอากรที่กำหนดในขณะที่ปล่อยของออกจากคลังสินค้าทัณฑ์บนหรือเขตปลอดอากร

เช่นเดียวกับกรณีของคลังสินค้าทัณฑ์บน ความตกลงระหว่างประเทศภายใต้กรอบ WTO มิได้มีบทบัญญัติที่กำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับความรับผิดชอบไว้โดยเฉพาะ เพียงแต่กำหนดว่าการใช้มาตรการจะกระทำได้ในอาณาเขตของรัฐสมาชิก ดังนั้น จึงต้องพิจารณาตามกฎหมายของแต่ละรัฐ โดยกฎหมายว่าด้วยศุลกากรแห่งสหภาพยุโรป สินค้าจะอยู่ภายใต้ภาษีอากรและมาตรการนโยบายทางการค้าเมื่อมีการปล่อยเพื่อการหมุนเวียนอย่างเสรี (release for free circulation) และกำหนดให้คำนวณอากรบนพื้นฐานของการจำแนกประเภทพิกัดศุลกากร ราคาศุลกากร ปริมาณ สภาพ และถิ่นกำเนิดของสินค้า ในขณะที่นำเข้า และตามอัตรา ณ วันที่ยอมรับใบขนสินค้าเพื่อการหมุนเวียนอย่างเสรี ในกรณีที่มีการนำสินค้าที่อยู่ภายใต้มาตรการทางการค้าเข้าสู่กระบวนการแปรรูปภายในก่อนการปล่อยเพื่อการหมุนเวียนอย่างเสรี เพื่อป้องกันการหลีกเลี่ยงมาตรการดังกล่าว

เมื่อพิจารณาบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้านำเข้าระหว่างประเทศ พ.ศ. 2542 และพระราชบัญญัติมาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น พ.ศ. 2550 ที่กำหนดให้นำบทบัญญัติกฎหมายว่าด้วยศุลกากรและกฎหมายว่าด้วยศุลกากรมาใช้บังคับกับการเรียกเก็บอากรภายใต้มาตรการดังกล่าว โดยความรับผิดชอบในการเสียอากรตามพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 ได้แก่ กรณีความรับผิดชอบในอันจะต้องเสียอากรสำหรับของที่นำเข้ามาในหรือส่งออกป็นราชอาณาจักรเกิดขึ้นในเวลาที่น่าจะนำเข้าหรือส่งออกสำเร็จตามมาตรา 50 โดยให้คำนวณตามสภาพแห่งของ ราคาศุลกากร และพิกัดอัตราศุลกากร ที่เป็นอยู่ในเวลาที่นำเข้าสำเร็จ เว้นแต่กรณีของที่เก็บไว้ในคลังสินค้าทัณฑ์บน ให้คำนวณอากรตามสภาพแห่งของ ราคาศุลกากร และพิกัดศุลกากร ที่เป็นอยู่ในเวลาที่นำเข้าสำเร็จ แต่อัตราศุลกากรให้ถือตามอัตราศุลกากรที่ใช้อยู่ในเวลาซึ่งได้ปล่อยของเช่นว่านั้นออกไปจากคลังสินค้าทัณฑ์บน และกรณีการนำของออกจากเขตปลอดอากรเพื่อใช้หรือจำหน่ายภายในราชอาณาจักร ให้ถือว่าเป็นการนำเข้าในราชอาณาจักรและเป็นการนำเข้าสำเร็จในเวลาที่น่าจะนำเข้าออกจากเขตปลอดอากร โดยให้คำนวณอากรตามสภาพแห่งของ ราคาศุลกากร และพิกัดอัตราศุลกากรที่เป็นอยู่ในเวลาที่ปล่อยของนั้นออกไปจากเขตปลอดอากร ทั้งนี้ มิได้มีการกำหนดกฎเกณฑ์สำหรับการบังคับใช้มาตรการทางการค้าภายใต้บทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยศุลกากรกรณีการนำสินค้าที่อยู่ภายใต้มาตรการทางการค้าเข้าไปในเขตปลอดอากรเพื่อแปรรูป และมีการนำออกมาใช้หรือจำหน่ายในประเทศไว้อย่างชัดเจน อย่างเช่นกรณีของสหภาพยุโรป ดังนั้นจึงต้องพิจารณาตามเจตนารมณ์แห่งพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้านำเข้าระหว่างประเทศ พ.ศ. 2542 และพระราชบัญญัติ

มาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น พ.ศ. 2550 ที่มุ่งคุ้มครองอุตสาหกรรมภายในประเทศ ซึ่งหน้าที่ในการเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาด อากรตอบโต้การอุดหนุน และอากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น ของกรมศุลกากร เป็นไปตามประกาศคณะกรรมการพิจารณาการทุ่มตลาด และการอุดหนุน หรือคณะกรรมการพิจารณามาตรการปกป้อง ณ ขณะที่มีการนำเข้าเข้ามาในราชอาณาจักร กรณีการเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาด อากรตอบโต้การอุดหนุน และอากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น จึงต้องจัดเก็บในเวลาที่ผู้นำของเข้าได้นำเข้าสำเร็จและได้ยื่นใบขนสินค้าตามมาตรา 13 วรรคสองและวรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 ตามสภาพแห่งของ ราคาศุลกากร และพิกัดอัตราศุลกากรที่เป็นอยู่ในเวลาที่นำของเข้าสำเร็จ อย่างไรก็ตาม หากขณะที่มีการนำเข้าเข้ามาในราชอาณาจักรมีประกาศให้ยกเว้นหรือเรียกเก็บอากรดังกล่าวในอัตราร้อยละ 0 แก่ของที่นำเข้ามาผลิตเพื่อการส่งออก แต่เมื่อมิได้มีการส่งออกย่อมไม่เข้าเงื่อนไขในการได้รับยกเว้นอากรหรือเรียกเก็บอากรดังกล่าวในอัตราร้อยละ 0 ตามประกาศคณะกรรมการพิจารณาการทุ่มตลาดและการอุดหนุน หรือคณะกรรมการพิจารณามาตรการปกป้อง กรมศุลกากรจึงต้องเรียกเก็บอากรตามสภาพแห่งของ ราคาศุลกากร และพิกัดอัตราศุลกากรที่เป็นอยู่ในเวลาที่นำของเข้าสำเร็จเช่นเดียวกัน

ดังนั้น จะเห็นได้ว่าการพิจารณาการบังคับใช้บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 ในการเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาดและอากรตอบโต้การอุดหนุน ตามพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. 2542 และการเรียกเก็บอากรปกป้อง ตามพระราชบัญญัติมาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น พ.ศ. 2550 จำต้องพิจารณาถึงเจตนารมณ์แห่งกฎหมายที่มุ่งคุ้มครองอุตสาหกรรมภายในประเทศเป็นสำคัญ อย่างไรก็ตามการมีแนวทางการปฏิบัติที่ชัดเจนแน่นอน ย่อมเป็นผลดีต่อผู้ปฏิบัติงานและผู้มีส่วนได้เสียภายใต้กฎหมายว่าด้วยการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุน และกฎหมายว่าด้วยมาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น และเกิดประสิทธิภาพสูงสุดในการบังคับใช้กฎหมาย

5.2 ปัญหาการนำบทบัญญัติเกี่ยวกับการประเมินเงินเพิ่มและเบี้ยปรับตามกฎหมายศุลกากรมาใช้บังคับกับกรณีของอากรตอบโต้การทุ่มตลาด อากรตอบโต้การอุดหนุน และอากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น

พนักงานศุลกากรมีอำนาจประเมินอากรตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร และกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากร โดยการประเมินอากรขาเข้านั้นอาจเป็นกรณีการประเมินอากรก่อนการรับมอบของไปจากอารักขาของศุลกากร หากพนักงานศุลกากรเห็นว่ามีอากรเสียอากรไว้ไม่ถูกต้องครบถ้วนอาจสั่งให้ผู้นำของเข้าเสียอากรเพิ่มเติมได้ หรือการประเมินอากรภายหลังการรับมอบของ

จากอารักขาศุลกากร เป็นกรณีที่พบว่าผู้มีหน้าที่เสียอากรไม่เสียหรือเสียอากรไม่ครบถ้วน พนักงานศุลกากรมีอำนาจประเมินอากรได้ภายใต้บทบัญญัติมาตรา 19 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 โดยต้องดำเนินการภายในกำหนดสามปีนับแต่วันที่ไต่ยื่นใบขนสินค้า เว้นแต่กรณีมีเหตุจำเป็นไม่อาจประเมินอากรได้ภายในกำหนดเวลาดังกล่าว สามารถขอขยายระยะเวลาต่ออธิบดีได้อีกไม่เกินสองปี และในกรณีที่ปรากฏหลักฐานที่เชื่อได้ว่าผู้มีหน้าที่เสียอากรมีเจตนาในการฉ้ออากร พนักงานศุลกากรมีอำนาจประเมินอากรได้อีกภายในกำหนดห้าปีนับแต่วันที่พ้นกำหนดสามปี หรือเมื่อพ้นระยะเวลาที่อธิบดีอนุมัติให้ขยายในกรณีมีเหตุจำเป็น แล้วแต่กรณี

ทั้งนี้ ในกรณีที่ผู้นำของเข้าไม่เสียอากรหรือเสียอากรไม่ครบถ้วน กรมศุลกากรมีอำนาจเรียกเก็บเงินเพิ่มอีกในอัตราร้อยละหนึ่งต่อเดือนของอากรที่ต้องเสียหรือเสียเพิ่มโดยไม่คิดทบต้น นับแต่วันที่นำของออกไปจากอารักขาของศุลกากรจนถึงวันที่นำเงินมาชำระ เศษของเดือนให้นับเป็นหนึ่งเดือน โดยเงินเพิ่มที่เรียกเก็บนี้ต้องไม่เกินอากรที่ต้องเสียหรือเสียเพิ่ม และในกรณีที่ผู้นำของเข้าไม่เสียอากรภายในกำหนดสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแบบแจ้งการประเมินอากรตามมาตรา 20¹⁵ ให้ผู้นำของเข้าเสียเบี้ยปรับร้อยละยี่สิบของอากรที่ต้องเสียหรือเสียเพิ่ม โดยเงินเพิ่มและเบี้ยปรับให้ถือเป็นเงินอากร ซึ่งเงินเพิ่มอาจลดลงได้ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎกระทรวง และเบี้ยปรับอาจงดหรือลดลงได้ตามระเบียบที่อธิบดีกำหนดโดยอนุมัติของรัฐมนตรี¹⁶

เมื่อพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. 2542 มีผลใช้บังคับ และมีประกาศคณะกรรมการพิจารณาการทุ่มตลาดและการอุดหนุนให้เรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาดกับสินค้าใด โดยมาตรา 49 วรรคสาม ให้นำบทบัญญัติกฎหมายว่าด้วยศุลกากรและกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากรมาใช้บังคับกับการเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาดเสมือนเป็นอากรขาเข้าตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากรและกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากร และบทบัญญัติดังกล่าวนำไปใช้บังคับแก่การเรียกเก็บอากรตอบโต้การอุดหนุนด้วยตามมาตรา 70 แห่งพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. 2542 กรมศุลกากรจึงทำหน้าที่ในการเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาดและอากรตอบโต้การอุดหนุน

¹⁵ พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560

มาตรา 20 เมื่อประเมินอากรแล้ว ให้พนักงานศุลกากรส่งแบบแจ้งการประเมินอากรให้แก่ผู้นำของเข้าหรือผู้ส่งของออกภายในกำหนดเจ็ดวันนับแต่วันที่ประเมินอากรเสร็จ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีประกาศกำหนด

ผู้นำของเข้าหรือผู้ส่งของออกต้องเสียอากรให้ครบถ้วนภายในกำหนดสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแบบแจ้งการประเมินอากรนั้น

¹⁶ พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 มาตรา 22

แทนคณะกรรมการพิจารณาการทุ้มตลาดและการอุดหนุน กรณีมีปัญหาว่าหากผู้ที่ต้องชำระอากรตอบโต้การทุ้มตลาดหรืออากรตอบโต้การอุดหนุนชนิดไม่ชำระภายในเวลาที่กำหนด กรมศุลกากรจะเรียกเก็บเงินเพิ่มตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากรและกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากรได้หรือไม่

ภายใต้บังคับพระราชบัญญัติศุลกากร พุทธศักราช 2469 มีบทบัญญัติให้เรียกเก็บเฉพาะเงินเพิ่มได้ ในกรณี 1.) ผู้นำของเข้าหรือผู้ส่งของออกมิได้ชำระเงินอากรให้ครบถ้วนภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งการประเมิน ในอัตราไม่เกินร้อยละยี่สิบของจำนวนค่าอากรที่ต้องเสียหรือเสียเพิ่ม¹⁷ 2.) เมื่อผู้นำของเข้าหรือผู้ส่งของออกนำเงินมาชำระค่าอากรที่ต้องเสียหรือเสียเพิ่ม ในอัตราร้อยละหนึ่งต่อเดือนของค่าอากรที่นำมาชำระ¹⁸ โดยคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ 6) มีความเห็นว่าเมื่อได้พิจารณาถึงอำนาจหน้าที่ของกรมศุลกากรตามกฎหมายว่าด้วยการตอบโต้การทุ้มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศแล้ว จะเห็นได้ว่าอำนาจเรียกเก็บและกำหนดอัตราต่าง ๆ ของหลักประกันและอากร เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการพิจารณาการทุ้มตลาดและการอุดหนุน โดยกรมศุลกากรจะเป็นเพียงหน่วยงานที่ดำเนินการตามคำขอของคณะกรรมการพิจารณาการทุ้มตลาดและการอุดหนุนให้เรียกเก็บหรือคืนหลักประกันอากรหรืออากรแล้วแต่กรณี ดังนั้นหากมีการผิดนัดไม่ชำระอากรหรือไม่วางหลักประกันตามที่คณะกรรมการพิจารณาการทุ้มตลาดและการอุดหนุนร้องขอ คณะกรรมการพิจารณาการทุ้มตลาดและการอุดหนุนก็มีอำนาจที่จะกำหนดมาตรการบังคับให้เป็นไปตามคำสั่งที่ให้เรียกเก็บอากรดังกล่าว ซึ่งต้องยึดถือวิธีการตามหลักปฏิบัติระหว่างประเทศในเรื่องการพิจารณาการทุ้มตลาดตามความตกลงว่าด้วยการปฏิบัติตามข้อ VI ของความตกลงทั่วไปว่าด้วยภาษีศุลกากรและการค้า ค.ศ. 1994 ประกอบด้วย ดังนั้นการเรียกเก็บเงินเพิ่มตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากรของกรมศุลกากรนั้น กรมศุลกากรจะเรียกเก็บได้ก็ต่อเมื่อผู้นำเข้าหรือส่งของออกมิได้ชำระอากรตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากรและกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากร ซึ่งเป็น

¹⁷ มาตรา 112 ตรี ในกรณีที่ผู้นำของเข้าหรือผู้ส่งของออกมิได้ชำระเงินอากรให้ ครบถ้วนภายในเวลาที่กำหนดในวรรคหนึ่งแห่งมาตรา 112 ทวิ หรือมิได้ปฏิบัติตามระเบียบหรือเงื่อนไขที่อธิบดีกำหนดตาม มาตรา 40 หรือมาตรา 45 อธิบดีหรือผู้ที่อธิบดีมอบหมายจะเรียกเงินเพิ่มอีกไม่เกินร้อยละยี่สิบของจำนวน ค่าอากรที่ต้องเสียหรือเสียเพิ่มก็ได้ เงินเพิ่มนี้ให้ถือเป็นเงินอากร”

¹⁸ มาตรา 112 จัตวา เมื่อผู้นำของเข้าหรือผู้ส่งของออกนำเงินมาชำระค่าอากรที่ต้องเสียหรือเสียเพิ่ม ให้เรียกเก็บเงินเพิ่มในอัตราร้อยละหนึ่งต่อเดือนของค่าอากรที่นำมาชำระโดยไม่คิดทบต้นนับแต่วันที่ได้ส่ง มอบหรือส่งของออก จนถึงวันที่นำเงินมาชำระ แต่มิให้เรียกเก็บเงินเพิ่มดังกล่าวในกรณีที่มีการชำระอากร เพิ่มตามมาตรา 102 ตรีอนุมาตรา 3

คนละกรณีกับการเรียกเก็บอากรตามกฎหมายว่าด้วยการตอบโต้การทุ่มตลาด กรมศุลกากรจึงไม่มีอำนาจในการเรียกเก็บเงินเพิ่มอากรตอบโต้การทุ่มตลาดตามนัยดังกล่าว¹⁹

ต่อมา ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุน ซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. 2542 โดยพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุน ซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562 มาตรา 49/1²⁰ และมาตรา 70/1²¹ ให้อำนาจกรมศุลกากรในการเรียกเก็บอากร เงินเพิ่มและเบี้ยปรับ การกักของ การยึดหรืออายัดทรัพย์สิน การขายทอดตลาด และการดำเนินการเกี่ยวกับของตกค้าง รวมทั้ง การลดเงินเพิ่ม งดหรือลดเบี้ยปรับ

¹⁹ บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการคืนหลักประกันอากรและอากรตอบโต้การทุ่มตลาด (เรื่องเสร็จที่ 533/2545)

²⁰ มาตรา 49/1 ในกรณีที่ผู้นำเข้าไม่ชำระอากรหรือชำระอากรตอบโต้การทุ่มตลาดไม่ครบถ้วน หรือค้างชำระค่าอากรดังกล่าว ให้เป็นอำนาจของกรมศุลกากรในการเรียกเก็บอากร เงินเพิ่มและเบี้ยปรับ การกักของ การยึดหรืออายัดทรัพย์สิน การขายทอดตลาด และการดำเนินการเกี่ยวกับของตกค้าง รวมทั้งการลดเงินเพิ่ม งดหรือลดเบี้ยปรับ ทุเลาการชำระอากรตอบโต้การทุ่มตลาด เงินเพิ่มและเบี้ยปรับ

ในกรณีที่ผู้นำเข้าไม่เห็นด้วยกับการประเมินอากร เงินเพิ่มและเบี้ยปรับ การลดเงินเพิ่ม และงดหรือลดเบี้ยปรับ ของกรมศุลกากรตามวรรคหนึ่ง ให้อุทธรณ์ต่อคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร

ให้นำบทบัญญัติกฎหมายว่าด้วยศุลกากรและกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากรมาใช้บังคับแก่การดำเนินการตามวรรคหนึ่งและวรรคสองโดยอนุโลม

บทบัญญัติในส่วนที่เกี่ยวกับการจ่ายเงินสินบนหรือเงินรางวัลตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร ไม่นำมาใช้กับการเก็บอากร เงินเพิ่ม และเบี้ยปรับที่จัดเก็บได้จากอากรตอบโต้การทุ่มตลาดตามมาตรา

²¹ มาตรา 70/1 ในกรณีที่ผู้นำเข้าไม่ชำระอากรหรือชำระอากรตอบโต้การอุดหนุนไม่ครบถ้วน หรือค้างชำระค่าอากรดังกล่าว ให้เป็นอำนาจของกรมศุลกากรในการเรียกเก็บอากร เงินเพิ่มและเบี้ยปรับ การกักของ การยึดหรืออายัดทรัพย์สิน การขายทอดตลาด และการดำเนินการเกี่ยวกับของตกค้าง รวมทั้งการลดเงินเพิ่ม งดหรือลดเบี้ยปรับ ทุเลาการชำระอากรตอบโต้การอุดหนุน เงินเพิ่มและเบี้ยปรับ

ในกรณีที่ผู้นำเข้าไม่เห็นด้วยกับการประเมินอากร เงินเพิ่มและเบี้ยปรับ การลดเงินเพิ่ม และงดหรือลดเบี้ยปรับ ของกรมศุลกากรตามวรรคหนึ่ง ให้อุทธรณ์ต่อคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร

ให้นำบทบัญญัติกฎหมายว่าด้วยศุลกากรและกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากรมาใช้บังคับแก่การดำเนินการตามวรรคหนึ่งและวรรคสองโดยอนุโลม

บทบัญญัติในส่วนที่เกี่ยวกับการจ่ายเงินสินบนหรือเงินรางวัลตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร ไม่นำมาใช้กับการเก็บอากร เงินเพิ่ม และเบี้ยปรับที่จัดเก็บได้จากอากรตอบโต้การอุดหนุนตามมาตรา

ทุเลาการชำระอากรตอบโต้การทุ่มตลาดหรืออากรตอบโต้การอุดหนุน เงินเพิ่มและเบี้ยปรับ ในกรณีที่ผู้นำเข้าไม่ชำระอากรหรือชำระอากรตอบโต้การทุ่มตลาดหรืออากรตอบโต้การอุดหนุนไม่ครบถ้วนหรือค้างชำระค่าอากรตอบโต้การทุ่มตลาดหรืออากรตอบโต้การอุดหนุน เพื่อกำหนดอำนาจการดำเนินการของกรมศุลกากรให้ชัดเจนและลดปัญหาการตีความกฎหมายระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง²² กรมศุลกากรจึงมีอำนาจในการเรียกเก็บเงินเพิ่มและเบี้ยปรับในส่วนของอากรตอบโต้การทุ่มตลาดและอากรตอบโต้การอุดหนุน

อย่างไรก็ตาม ในส่วนของอากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น กรณีที่มีการเรียกเก็บอากรปกป้อง พระราชบัญญัติมาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น พ.ศ. 2550 มิได้มีบทบัญญัติที่ให้อำนาจกรมศุลกากรในการเรียกเก็บเงินเพิ่มและเบี้ยปรับ ดังเช่นอากรตอบโต้การทุ่มตลาดและอากรตอบโต้การอุดหนุน ตามมาตรา 49/1 และมาตรา 70/1 แห่งพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. 2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562 กรมศุลกากรจึงไม่มีอำนาจเรียกเก็บเงินเพิ่มและเบี้ยปรับสำหรับอากรปกป้องได้ เนื่องจากการเรียกเก็บเงินเพิ่มและเบี้ยปรับเป็นมาตรการลงโทษทางภาษีอากรอย่างหนึ่งซึ่งกระทบสิทธิประชาชน หากไม่มีกฎหมายบัญญัติไว้โดยชัดแจ้ง เจ้าหน้าที่รัฐหรือฝ่ายปกครองย่อมไม่มีอำนาจกระทำการใด ๆ ได้ ตามคำวินิจฉัยของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ 14) ในเรื่องเสรีจที่ 746/2564 ทั้งนี้ คณะกรรมการกฤษฎีกา มีข้อสังเกตว่า เพื่อให้การจัดเก็บอากรปกป้องและอากรตอบโต้การทุ่มตลาดมีมาตรฐานอย่างเดียวกัน หากกระทรวงการคลังและกระทรวงพาณิชย์ซึ่งเป็นหน่วยงานผู้รับผิดชอบตามกฎหมายว่าด้วยมาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้นพิจารณาแล้วเห็นว่าควรกำหนดให้กรมศุลกากรมีอำนาจในการเรียกเก็บเงินเพิ่มและเบี้ยปรับสำหรับอากรปกป้องได้ เช่นเดียวกับกรณีของอากรตอบโต้การทุ่มตลาด ก็สมควรพิจารณาเสนอแก้ไขกฎหมายให้สอดคล้องกันต่อไป²³

เมื่อพิจารณาตามความตกลงระหว่างประเทศภายใต้กรอบ WTO มิได้มีการกล่าวถึงแนวทางปฏิบัติในกรณีที่ผู้ที่อยู่ภายใต้มาตรการตอบโต้การทุ่มตลาด มาตรการตอบโต้การอุดหนุน และมาตรการปกป้อง ไม่ดำเนินการหรือไม่ชำระอากรตามมาตรการดังกล่าว อย่างไรก็ตาม ประเทศสมาชิก WTO ที่มีบทบัญญัติกฎหมายภายในว่าด้วยการตอบโต้การทุ่มตลาด การตอบโต้การอุดหนุน

²² บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ประกอบร่างพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ (ฉบับที่ ...) พ.ศ. (เรื่องเสรีจที่ 2021-2022/2561)

²³ บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การเรียกเก็บและการคืนอากรปกป้องและอากรตอบโต้การทุ่มตลาดและอำนาจการพิจารณาอุทธรณ์เกี่ยวกับการเรียกเก็บอากรปกป้อง

และมาตรการปกป้อง ต่างมีมาตรการบังคับในกรณีผู้นำของเข้าไม่ชำระอากรภายใต้มาตรการดังกล่าวตามบทบัญญัติกฎหมายภายในของตน สำหรับสหภาพยุโรปนั้น กำหนดให้เป็นอำนาจของประเทศสมาชิกในการกำหนดมาตรการบังคับในรูปแบบของมาตรการทางปกครองภายใต้บทบัญญัติกฎหมายศุลกากรแห่งสหภาพยุโรป เช่น ฟินแลนด์ หากมีการชำระอากรล่าช้า กรมศุลกากรจะมีการออกแบบแจ้งให้ชำระเงิน ผู้นำของเข้าจะต้องนำเงินมาชำระตามจำนวนอากรที่ค้างชำระพร้อมดอกเบี้ยสำหรับการชำระล่าช้าตามอัตราดอกเบี้ยที่เผยแพร่ในวารสารทางการของสหภาพยุโรป²⁴

ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาจุดประสงค์ของเงินเพิ่มและเบี้ยปรับทางภาษีอากร ถือเป็นมาตรการบังคับทางปกครองที่เกี่ยวกับการให้ชำระเงิน เมื่อผู้รับนิติกรรมทางปกครองฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามคำสั่งทางปกครอง โดยเงินเพิ่ม คือเงินที่กฎหมายกำหนดให้ผู้เสียภาษีอาจชำระ เมื่อผู้เสียภาษีไม่ได้ชำระภายในระยะเวลาที่กำหนด และเพิ่มขึ้นตามระยะเวลาที่ล่าช้า แต่ทั้งนี้ส่วนใหญ่แล้วจะไม่เกินจำนวนเงินภาษีที่ต้องชำระ ดังนั้นเงินเพิ่มจึงเป็นบทลงโทษในทางแพ่งที่กำหนดขึ้นเพื่อลงโทษในกรณีผู้เสียภาษีผิดนัดไม่ชำระภาษีตามเวลาที่กฎหมายกำหนดไว้ เทียบได้กับดอกเบี้ยซึ่งลูกหนี้จะต้องรับผิดชอบชำระ ในระหว่างผิดนัด เพื่อให้การบังคับจัดเก็บภาษีเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เป็นการเร่งรัดผู้เสียภาษีปฏิบัติตามกฎหมาย ชำระเงินภาษีภายในกำหนดเวลา เพื่อชดเชยค่าขาดประโยชน์ของรัฐ ส่วนเบี้ยปรับ คือการเพิ่มจำนวนภาษีอากรในกรณีที่ผู้เสียภาษีอากรเสียภาษีอากรไม่ถูกต้อง หรือให้ข้อความเพื่อการประเมินของเจ้าพนักงานไม่ถูกต้องทำให้เสียภาษีอากรน้อยกว่าที่ต้องเสียจริงหรือมีข้อผิดพลาดอย่างอื่น เบี้ยปรับนี้สามารถลดหรืองดได้ ดังนั้นเบี้ยปรับจึงเป็นบทลงโทษทางแพ่งที่กำหนดขึ้นเพื่อลงโทษในกรณีผู้เสียภาษีไม่ยื่นรายการเสียภาษีหรือยื่นรายการแล้วแต่ไม่ถูกต้องหรือไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติที่กฎหมายกำหนดไว้ในบางกรณี²⁵

ดังนั้น เพื่อให้การเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาด อากรตอบโต้การอุดหนุน และอากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ รวดเร็ว และป้องกันการหลีกเลี่ยงการชำระภาษีอากร ย่อมต้องมีมาตรการบังคับ ซึ่งตามหลักความชอบด้วยกฎหมาย ย่อมต้องมีกฎหมายบัญญัติให้อำนาจไว้ ผู้เขียนจึงเห็นพ้องกับแนวคำวินิจฉัยของคณะกรรมการกฤษฎีกา เห็นควรให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติมาตรการปกป้องจากการ

²⁴ Finnish Customs, "If Your Payment Is Delayed," [Online] Accessed: 15 December 2022. Available from: <https://tulli.fi/en/about-e-services/how-to-pay-a-customs-voice/if-your-payment-is-delayed>

²⁵ จุฑาสินี สืบวิเศษ, "กระบวนการระงับข้อพิพาททางภาษีอากรในส่วนของฝ่ายปกครองเปรียบเทียบระหว่าง กรมสรรพากร กรมศุลกากร และกรมสรรพสามิต " (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, คณะนิติศาสตร์, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, 2559), หน้า 54-56.

นำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น พ.ศ. 2550 ให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติมาตรการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562 ในส่วนที่เกี่ยวกับการเรียกเก็บเงินเพิ่มและเบี้ยปรับ รวมถึงมาตรการบังคับทางปกครองกรณีผู้นำของเข้าไม่ชำระอากรหรือชำระอากรปกป้องไม่ครบถ้วน เนื่องจากพระราชบัญญัติทั้งสองฉบับต่างมีวัตถุประสงค์ในการคุ้มครองอุตสาหกรรมภายในประเทศ จึงควรมีมาตรการบังคับให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน

5.3 ปัญหาการพิจารณาคืนอากรตอบโต้การทุ่มตลาด อากรตอบโต้การอุดหนุน และอากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น

ภายใต้บังคับแห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 แบ่งประเภทของการคืนอากรออกเป็น 2 กรณี คือ การคืนอากรทั่วไป และการคืนอากรสำหรับของที่นำเข้ามาผลิต ผสม ประกอบ บรรจุ หรือดำเนินการอื่นใดเพื่อส่งออกตามมาตรา 29 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 โดยการคืนอากรทั่วไปนั้น หมายถึง กรณี ดังต่อไปนี้

- (1) กรณีมีการเสียอากรไว้เกินจำนวนที่ต้องเสีย ตามมาตรา 25 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560
- (2) กรณีที่ได้เสียอากรเพื่อส่งของออกไปนอกราชอาณาจักรแล้ว แต่มิได้ส่งของนั้นออกไปนอกราชอาณาจักร ตามมาตรา 26 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560
- (3) กรณีของนำเข้าที่ได้เสียอากรแล้ว และได้ส่งของนั้นกลับออกไปนอกราชอาณาจักร (Re-export) ตามมาตรา 28 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560
- (4) กรณีของนำเข้าที่สูญหายหรือถูกทำลายโดยเหตุสุดวิสัย หรืออุบัติเหตุอันมิอาจหลีกเลี่ยงได้ที่อธิบดีอนุมัติให้คืนอากรได้ ตามมาตรา 128 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560
- (5) กรณีอื่น ๆ ที่มีใช้การคืนอากรตามมาตรา 29 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560

สำหรับการคืนอากรตอบโต้การทุ่มตลาด พระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม กำหนดเหตุแห่งการคืนอากรไว้ในกรณี ตามมาตรา 51 อัตราอากรตอบโต้การทุ่มตลาดต่ำกว่าอัตราอากรชั่วคราวที่เรียกเก็บ มาตรา 52 การคืนอากรชั่วคราวหรือหลักประกันอากร ในกรณีที่คณะกรรมการมีคำวินิจฉัยขั้นที่สุดว่าไม่มีการทุ่มตลาดหรือไม่มีความเสียหาย และมาตรา 59 ในกรณีที่ผู้นำเข้าพิสูจน์ได้ว่าไม่มีส่วนเหลือมการทุ่มตลาดหรือส่วนเหลือมการทุ่มตลาดลดลงต่ำกว่าอากรตอบโต้การทุ่มตลาดที่ใช้บังคับ โดยทั้งสามกรณีเป็นกรณีที่กรมศุลกากรมีหน้าที่คืนอากรตอบโต้การทุ่มตลาดตามคำวินิจฉัยของคณะกรรมการพิจารณาการทุ่มตลาดและการอุดหนุนหรือตามที่กรมการค้าต่างประเทศร้องขอแล้วแต่กรณี และในส่วนของมาตรา 49/2 และมาตรา 70/2 ให้ผู้นำเข้าสามารถยื่นคำขอคืนอากรตอบโต้

การทุ่มตลาดและอากรตอบโต้การอุดหนุนต่อกรมศุลกากรได้ หากภายหลังปรากฏว่ามีการส่งสินค้าที่ได้ชำระอากรตอบโต้การทุ่มตลาดและอากรตอบโต้การอุดหนุนกลับออกไปนอกราชอาณาจักร และให้เป็นอำนาจของกรมศุลกากรในการพิจารณาคืนอากรตอบโต้การทุ่มตลาดและอากรตอบโต้การอุดหนุน โดยให้นำมาตรา 28 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 มาใช้บังคับโดยอนุโลม นอกจากนี้ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังยังมีอำนาจในการออกกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการ การคืนอากรหรือหลักประกันการชำระอากร ตามมาตรา 11 แห่งพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. 2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562

ในส่วนของอากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น พระราชบัญญัติมาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น พ.ศ. 2550 มีการกำหนดบทบัญญัติที่เกี่ยวกับการคืนอากรไว้เฉพาะกรณีของอากรชั่วคราวตามมาตรา 24 ในกรณีที่คณะกรรมการวินิจฉัยขั้นที่สุดว่าไม่มีการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น หรือไม่มีความเสียหาย การพิจารณากำหนดมาตรการปกป้องเป็นอันยุติ โดยให้คืนอากรชั่วคราวที่มีการเรียกเก็บไว้โดยไม่ชักช้า ทั้งนี้ หลักเกณฑ์และวิธีการคืนอากรชั่วคราว ให้เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยศุลกากร และระเบียบพิธีการศุลกากรที่เกี่ยวข้อง

เมื่อพิจารณาบทบัญญัติว่าด้วยการคืนอากรตามพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 และบทบัญญัติที่เกี่ยวกับการคืนอากรตอบโต้การทุ่มตลาด อากรตอบโต้การอุดหนุน และอากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น จึงมีประเด็นปัญหาในการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยศุลกากรดังต่อไปนี้

5.3.1 ของที่นำเข้ามาและส่งกลับออกไปนอกราชอาณาจักร (Re-export) ตามมาตรา 28 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560

ก่อนการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. 2542 มีปัญหาว่า กรณีการนำเข้าและส่งออกสินค้าในลักษณะการดำเนินพิธีการศุลกากรการส่งของกลับออกไป (re-export) ภายในอารักขาของศุลกากร ผู้นำของเข้าจะต้องชำระอากรตอบโต้การทุ่มตลาด และ/หรืออากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้นตามพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. 2542 และพระราชบัญญัติมาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น พ.ศ. 2550 หรือไม่ โดยกรมการค้าต่างประเทศแจ้งว่ากรณีดังกล่าวเกี่ยวข้องกับกฎหมายว่าด้วยศุลกากร จึงขอให้ผู้นำของเข้าสอบถามไปยังกรมศุลกากร

เพื่อทราบแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนต่อไป²⁶ อย่างไรก็ตาม กรมศุลกากรชี้แจงว่า กรณีการนำสินค้าที่มีมาตรการควบคุมตามพระราชบัญญัติทั้งสองฉบับดังกล่าวเข้ามาในราชอาณาจักร กรมศุลกากรจะต้องเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาดหรืออากรปกป้องแล้วแต่กรณี แม้ว่าจะเป็นการนำเข้ามาเพื่อส่งกลับออกไป (re-export) ภายในอารักขาของศุลกากรก็ตาม เนื่องจากกฎหมายดังกล่าวให้นำบทบัญญัติกฎหมายว่าด้วยศุลกากรและกฎหมายว่าพิกัดอัตราศุลกากรมาใช้บังคับแก่การเรียกเก็บอากรดังกล่าวเสมือนอากรขาเข้าตามกฎหมายนั้น ทั้งนี้การพิจารณาคืนอากรดังกล่าวต้องเป็นไปตามพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. 2542 และพระราชบัญญัติมาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น พ.ศ. 2550 ซึ่งมีได้มีการกำหนดเหตุแห่งการคืนอากรในกรณีดังกล่าวไว้แต่อย่างใด จึงขอให้ผู้นำของเข้าสอบถามไปยังกรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ ซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่ควบคุมกำกับกับการดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติทั้งสองฉบับ²⁷ กรณีจึงเป็นปัญหาในทางปฏิบัติระหว่างหน่วยงานที่บังคับใช้กฎหมาย

ต่อมาจึงได้มีการเพิ่มเติมบทบัญญัติ มาตรา 49/2 และมาตรา 70/2 แห่งพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. 2542 โดยพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562 กำหนดให้ผู้นำของเข้าอาจยื่นคำขอคืนอากรตอบโต้การทุ่มตลาดได้ในกรณีที่ได้ส่งสินค้าที่ได้ชำระอากรตอบโต้การทุ่มตลาดกลับออกไปนอกราชอาณาจักร โดยให้นำมาตรา 28 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 บทกำหนดโทษที่เกี่ยวข้อง และบทบัญญัติในส่วนที่เกี่ยวกับการเปรียบเทียบ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

เมื่อพิจารณาบทบัญญัติมาตรา 28 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 กำหนดให้ผู้นำเข้ามีสิทธิในการขอคืนอากรกำไรในสิบส่วนหรือส่วนที่เกินหนึ่งพันบาทของจำนวนที่ได้เรียกเก็บไว้ โดยคำนวณตามใบขนสินค้าขาออกแต่ละฉบับ แล้วแต่จำนวนใดจะสูงกว่า ภายใต้หลักเกณฑ์ที่ว่า

- (1) ต้องพิสูจน์ได้ว่าเป็นของรายเดียวกันกับที่นำเข้ามาในราชอาณาจักร

²⁶ หนังสือกรมการค้าต่างประเทศ ที่ พณ 0309/3215 เรื่อง ทารือการนำเข้าสินค้า Glass Block และสินค้าอื่น ๆ ภายใต้มาตรการเยียวยาทางการค้าของกรมการค้าต่างประเทศ เพื่อ Re-Export ภายในอารักขาของศุลกากร ลงวันที่ 5 กรกฎาคม 2559

²⁷ หนังสือกรมศุลกากร ที่ กค 0503/14330 เรื่อง ตอบข้อหารือกรณีสินค้า Glass Block และสินค้าอื่น ๆ ที่อยู่ภายใต้มาตรการปกป้องหรือมาตรการตอบโต้การทุ่มตลาดซึ่งส่งกลับออกไปนอกราชอาณาจักร (Re-Export) ลงวันที่ 19 กันยายน 2559

(2) ต้องไม่นำของนั้นไปใช้ประโยชน์ในระหว่างที่อยู่ในราชอาณาจักร เว้นแต่การใช้ประโยชน์เพื่อส่งของนั้นกลับออกไปนอกราชอาณาจักร และมีได้เปลี่ยนแปลงสภาพหรือลักษณะแห่งของนั้น

(3) ได้ส่งของนั้นกลับออกไปนอกราชอาณาจักรภายในกำหนดหนึ่งปีนับแต่วันที่นำของนั้นเข้ามาในราชอาณาจักร และ

(4) ต้องขอคืนอากรภายในกำหนดหกเดือนนับแต่วันที่ส่งของนั้นกลับออกไปนอกราชอาณาจักร

กรณีผู้นำของเข้าได้นำสินค้าทุ้มตลาดหรือสินค้าที่ได้รับการอุดหนุนเข้ามาในราชอาณาจักรโดยได้ชำระอากรตอบโต้การทุ้มตลาดหรืออากรตอบโต้การอุดหนุนไว้แล้ว และต้องการส่งกลับออกไปนอกราชอาณาจักร (Re-export) ตามมาตรา 28 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 ผู้นำของเข้าสามารถยื่นคำขอคืนอากรตอบโต้การทุ้มตลาดหรืออากรตอบโต้การอุดหนุนต่อกรมศุลกากรได้ อย่างไรก็ตาม กรณีมีปัญหาว่า หากผู้นำของเข้าเข้ามาในราชอาณาจักรและเสียอากรแล้วส่งของนั้นกลับออกไปนอกราชอาณาจักร และขอคืนอากรขาเข้าสำหรับของนั้นไว้ในสิบส่วนหรือส่วนที่เกินหนึ่งพันบาทของจำนวนที่เรียกเก็บไว้ โดยกรมศุลกากรเรียกเก็บไว้หนึ่งในสิบส่วนหรือหนึ่งพันบาท กรมศุลกากรจะต้องเรียกเก็บไว้อีกส่วนหนึ่งในสิบส่วนหรือหนึ่งพันบาทสำหรับส่วนของอากรตอบโต้การทุ้มตลาดหรืออากรตอบโต้การอุดหนุนด้วยหรือไม่

เมื่อพิจารณาบทบัญญัติของความตกลงระหว่างประเทศภายใต้กรอบ WTO โดยที่พระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ้มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. 2542 ได้กำหนดขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับความตกลงว่าด้วยการตอบโต้การทุ้มตลาด และความตกลงว่าด้วยการอุดหนุนและมาตรการตอบโต้ ที่ประเทศไทยมีพันธกรณีต้องปฏิบัติตาม การดำเนินการต่าง ๆ ตามกฎหมายว่าด้วยการตอบโต้การทุ้มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศจึงต้องสอดคล้องกับความตกลงระหว่างประเทศ เมื่อพิจารณาตามมาตรา 9.3 ของความตกลงว่าด้วยการตอบโต้การทุ้มตลาด จำนวนอากรตอบโต้การทุ้มตลาดจะต้องไม่เกินส่วนเหลือของการทุ้มตลาดที่คำนวณขึ้นมาภายใต้มาตรา 2 ของความตกลงฉบับนี้ และตามมาตรา 19.4 ของความตกลงว่าด้วยการอุดหนุนและมาตรการตอบโต้ จะไม่มีการเก็บอากรตอบโต้การอุดหนุนเกินกว่าการอุดหนุนที่พบว่ามีอยู่ตามที่ได้คำนวณการอุดหนุนต่อหน่วยของสินค้าที่ส่งออกและได้รับการอุดหนุน การเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ้มตลาดและอากรตอบโต้การอุดหนุนจึงทำได้เพียงเพื่อทำให้ความเสียหายของอุตสาหกรรมภายในประเทศหมดไป ซึ่งต่างจากอากรตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร ดังนั้น การนำสินค้าทุ้มตลาดหรือสินค้าที่ได้รับการอุดหนุนเข้ามาในราชอาณาจักรและต่อมาได้มีการส่งกลับออกไปนอกราชอาณาจักร (re-export) เพื่อขอคืนอากรตามมาตรา 28 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560

โดยสินค้าดังกล่าวไม่ได้มีการใช้ประโยชน์ภายในประเทศ อุตสาหกรรมภายในประเทศย่อมไม่ได้รับความเสียหาย กรณีจึงไม่ควรมีการเรียกเก็บไว้อีกหนึ่งในสลิปส่วนหรือหนึ่งพันบาทสำหรับส่วนของอากรตอบโต้การทุ่มตลาดหรืออากรตอบโต้การอุดหนุน ทั้งนี้ โดยอาศัยการตีความการนำมาตรา 28 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 มาใช้บังคับตามเจตนารมณ์แห่งพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. 2542

5.3.2 ของที่นำเข้ามาผลิตเพื่อการส่งออกตามมาตรา 29 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560

การคืนอากรตามมาตรา 29 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 เป็นมาตรการทางภาษีอากรที่ให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีอากรในการนำของที่เป็นวัตถุดิบนอกราชอาณาจักรเพื่อการผลิต ผสม ประกอบ บรรจุ หรือดำเนินการอื่นใดในราชอาณาจักรเพื่อการส่งออก ซึ่งเป็นมาตรการสนับสนุนและส่งเสริมการส่งออกอย่างหนึ่ง โดยเมื่อได้ส่งผลิตภัณฑ์ที่ผลิตฯ จากวัตถุดิบที่นำเข้าโดยได้ชำระอากรหรือวางประกันค่าภาษีอากรไว้ตอนนำของเข้าแล้วออกไปนอกราชอาณาจักรภายในเวลาที่กฎหมายกำหนด ผู้นำเข้าวัตถุดิบสามารถขอคืนอากรหรือหนังสือค้ำประกันค่าอากรได้²⁸ โดยมีหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

- (1) ต้องพิสูจน์ได้ว่าได้ผลิต ผสม ประกอบ บรรจุ หรือดำเนินการด้วยวิธีอื่นใด ด้วยของที่นำเข้ามาในราชอาณาจักร
- (2) ต้องพิสูจน์ได้ว่าของที่นำไปใช้ในการผลิต ผสม ประกอบ บรรจุ หรือดำเนินการด้วยวิธีอื่นใดนั้นมีปริมาณไม่เกินที่อธิบดีประกาศกำหนด
- (3) ได้ส่งของที่ได้จากการผลิต ผสม ประกอบ บรรจุ หรือดำเนินการด้วยวิธีอื่นใดนั้นออกไปนอกราชอาณาจักรภายในกำหนดหนึ่งปีนับแต่วันที่นำของที่ใช้ในการผลิต ผสม ประกอบ บรรจุ หรือ ดำเนินการด้วยวิธีอื่นใดเข้ามาในราชอาณาจักร เว้นแต่มีเหตุสุดวิสัยทำให้ไม่อาจส่งของดังกล่าวออกไปภายในกำหนดหนึ่งปี ให้อธิบดีขยายระยะเวลาได้ แต่ต้องไม่เกินหกเดือน และ
- (4) ต้องขอคืนอากรภายในกำหนดหกเดือนนับแต่วันที่ส่งของออกไปนอกราชอาณาจักร เว้นแต่อธิบดีจะขยายระยะเวลาให้แต่ต้องไม่เกินหกเดือน

ทั้งนี้ หากของดังกล่าวเป็นสินค้าทุ่มตลาดที่ต้องเสียอากรตอบโต้การทุ่มตลาดหรือเป็นสินค้าที่ต้องเสียอากรตอบโต้การอุดหนุน การคืนอากรตอบโต้การทุ่มตลาดหรืออากรตอบโต้การอุดหนุนจะต้องพิจารณาตามพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจาก

²⁸ มาโนช รอดสม, ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายศุลกากรและกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากร, หน้า 74.

ต่างประเทศ พ.ศ. 2542 ซึ่งกำหนดเหตุแห่งการคืนอากรไว้ตามมาตรา 51 มาตรา 52 และมาตรา 59 โดยเป็นกรณีที่กรมศุลกากรมีหน้าที่คืนอากรตอบโต้การทุ่มตลาดตามคำวินิจฉัยของคณะกรรมการพิจารณาการทุ่มตลาดและการอุดหนุนหรือตามที่กรมการค้าต่างประเทศร้องขอแล้วแต่กรณี และอำนาจของกรมศุลกากรในการพิจารณาคืนอากรตอบโต้การทุ่มตลาดหรืออากรตอบโต้การอุดหนุนตามมาตรา 49/2 และมาตรา 70/2 แห่งพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. 2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562 โดยให้นำมาตรา 28 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 มาใช้บังคับโดยอนุโลม ซึ่งผู้นำเข้าอาจยื่นคำขอคืนอากรตอบโต้การทุ่มตลาดหรืออากรตอบโต้การอุดหนุนต่อกรมศุลกากรได้ หากภายหลังปรากฏว่ามีการส่งสินค้าที่ได้ชำระอากรตอบโต้การทุ่มตลาดหรืออากรตอบโต้การอุดหนุนกลับออกไปนอกราชอาณาจักร ประกอบกับกฎกระทรวงการคืนอากรหรือหลักประกันการชำระอากรตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุน พ.ศ. 2563 ซึ่งออกตามความในมาตรา 11²⁹ แห่งพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. 2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562 ข้อ 5 กำหนดให้ในกรณีที่กรมศุลกากรเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาดหรืออากรตอบโต้การอุดหนุน แล้วแต่กรณี ถ้าต่อมาคณะกรรมการได้มีคำวินิจฉัยในการที่ผู้นำเข้าขอคืนอากรตอบโต้การทุ่มตลาด โดยให้กรมการค้าต่างประเทศแจ้งกรมศุลกากรทราบเพื่อให้คืนอากรตอบโต้การทุ่มตลาด อากรตอบโต้การอุดหนุน หรือผลต่างของอากรส่วนเกิน แล้วแต่กรณี แก่ผู้นำเข้าโดยไม่ชักช้า ในกรณีที่มีคำวินิจฉัยว่าไม่มีส่วนเหลือของการทุ่มตลาดหรือส่วนเหลือของการทุ่มตลาดลดลงต่ำกว่าอากรตอบโต้การทุ่มตลาด หรือมีคำวินิจฉัยว่าไม่มีการหลบเลี่ยงมาตรการตอบโต้การทุ่มตลาด

กรณีจึงมีปัญหาว่า ในการพิจารณาคืนอากรตอบโต้การทุ่มตลาดหรืออากรตอบโต้การอุดหนุน กรมศุลกากรจะสามารถพิจารณาคืนอากรตอบโต้การทุ่มตลาดหรืออากรตอบโต้การอุดหนุน ตามหลักเกณฑ์ตามมาตรา 29 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 ได้หรือไม่ เนื่องจากทั้งบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. 2542 และกฎกระทรวงที่ออกตามนัยพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าว ไม่ได้มีการกล่าวถึงหลักเกณฑ์ในการคืนอากรตอบโต้การทุ่มตลาดหรืออากรตอบโต้การอุดหนุน ตามมาตรา 29 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 ไว้แต่อย่างใด

²⁹ มาตรา 11 เว้นแต่พระราชบัญญัตินี้จะบัญญัติไว้เป็นอย่างอื่น การคืนอากรหรือหลักประกันการชำระอากรตามพระราชบัญญัตินี้ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ 14) ได้วินิจฉัยกรณีผู้มีสิทธิขอคืนอากรศุลกากร ตามมาตรา 29 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 นำของซึ่งได้ชำระอากรตอบโต้การทุ่มตลาด หรืออากรปกป้องไว้แล้ว มาผลิตและส่งออกไปนอกราชอาณาจักร กรมศุลกากรจะสามารถคืนอากร ปกป้องและอากรตอบโต้การทุ่มตลาดโดยอาศัยมาตรา 29 เช่นเดียวกันกับการคืนอากรศุลกากร ตามกฎหมายศุลกากรได้หรือไม่ โดยเห็นว่า การคืนอากรทั้งในส่วนของการปกป้องและอากรตอบโต้ การทุ่มตลาดนั้น จำเป็นที่จะต้องมิบพบบัญญัติแห่งกฎหมายกำหนดให้อำนาจในการคืนไว้อย่างชัดเจน โดยเมื่อพิจารณาพระราชบัญญัติมาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น และพระราชบัญญัติ การตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศแล้ว จะปรากฏบทบัญญัติที่กำหนด เรื่องการคืนอากรไว้อย่างชัดเจน สำหรับมาตรา 49/2 แห่งพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาด และการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. 2542 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการตอบโต้ การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. 2562 เป็นบทบัญญัติกฎหมายที่ให้ อำนาจกรมศุลกากรพิจารณาคืนอากรตอบโต้การทุ่มตลาดได้ โดยให้นำมาตรา 28 แห่งพระราชบัญญัติ ศุลกากร พ.ศ. 2560 มาใช้บังคับโดยอนุโลม ซึ่งกรณีดังกล่าวใช้เฉพาะกับการคืนอากรให้แก่ผู้นำเข้า ที่ได้ส่งสินค้าที่ได้ชำระอากรตอบโต้การทุ่มตลาดกลับออกไปนอกราชอาณาจักร โดยไม่มีการใช้ ประโยชน์หรือเปลี่ยนแปลงสภาพของสินค้านั้น เมื่อมาตรา 49/2 มิได้กำหนดให้นำมาตรา 29 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 มาใช้บังคับด้วย การคืนอากรตอบโต้การทุ่มตลาดดังกล่าว จึงไม่รวมถึงกรณีการนำเข้าสินค้าที่นำมาผลิต ผสม ประกอบ บรรจุ หรือดำเนินการด้วยวิธีอื่นใด ก่อนส่งออกไปนอกราชอาณาจักรตามมาตรา 29 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 กรมศุลกากรจึงไม่สามารถคืนอากรปกป้องและอากรตอบโต้การทุ่มตลาดให้แก่ผู้ประกอบการที่นำของ ซึ่งได้ชำระอากรปกป้องและอากรตอบโต้การทุ่มตลาดไว้แล้วไปผลิตและส่งออกไปนอกราชอาณาจักร โดยอาศัยมาตรา 29 เช่นเดียวกันกับการคืนอากรศุลกากรตามกฎหมายศุลกากรได้³⁰

อย่างไรก็ตาม ในบางกรณีคณะกรรมการพิจารณาการทุ่มตลาดและการอุดหนุน ได้กำหนดข้อยกเว้นการเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาดหรือให้เรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาด ในอัตราร้อยละ 0 ของราคา CIF ตามประกาศคณะกรรมการพิจารณาการทุ่มตลาดและการอุดหนุน สำหรับของที่นำเข้ามาผลิตเพื่อการส่งออก ภายใต้กฎหมายว่าด้วยการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย กฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน และกฎหมายว่าด้วยศุลกากร โดยผู้นำเข้าจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการยกเว้นอากรขาเข้าเพื่อการส่งออกตามที่กฎหมายว่าด้วย

³⁰ บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การเรียกเก็บและการคืนอากรปกป้องและอากรตอบโต้การทุ่มตลาด และอำนาจพิจารณาอุทธรณ์เกี่ยวกับการเรียกเก็บอากรปกป้อง (เรื่องเสร็จที่ 746/2564)

การนั้นกำหนด แล้วแต่กรณี ทั้งนี้ ในการออกประกาศกรณีดังกล่าว คณะกรรมการได้อาศัยอำนาจตามมาตรา 7³¹ แห่งพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. 2542 ในการกำหนดอากรตอบโต้การทุ่มตลาดในอัตราร้อยละ 0 หรือกำหนดให้ยกเว้นการเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาดสำหรับสินค้าที่นำเข้ามาเพื่อผลิตและส่งออก³² ซึ่งเมื่อพิจารณาบทบัญญัติของความตกลงว่าด้วยการตอบโต้การทุ่มตลาด มาตรา 9.1 กำหนดให้คำตัดสินว่าจะกำหนดอากรตอบโต้การทุ่มตลาดหรือไม่ ในกรณีที่ยกเว้นอากรทั้งหมดในการกำหนดอากรได้ลุล่วงไปแล้ว และคำตัดสินว่าจำนวนอากรตอบโต้การทุ่มตลาดที่เรียกเก็บควรเป็นจำนวนเต็มหรือต่ำกว่าส่วนเหลือของการทุ่มตลาด เป็นคำตัดสินที่กระทำโดยผู้มีอำนาจหน้าที่ของสมาชิกผู้นำเข้า³³ กรณีจึงเป็นอำนาจของคณะกรรมการพิจารณาการทุ่มตลาดและการอุดหนุนในการดำเนินการภายในขอบเขตที่กฎหมายบัญญัติไว้ โดยการกำหนดมาตรการตอบโต้การทุ่มตลาดมีวัตถุประสงค์เพื่อเยียวยาความเสียหายของอุตสาหกรรมภายในจากการค้าที่ไม่เป็นธรรมเพื่อนำไปสู่สถานะตลาดที่มีการแข่งขันอย่างเป็นธรรมโดยคำนึงถึงประโยชน์ของอุตสาหกรรมภายใน ผู้บริโภค และประโยชน์สาธารณะประกอบกัน

ทั้งนี้ จากการศึกษาแนวปฏิบัติของประเทศสมาชิก WTO ในส่วนของการยกเว้นหรือการคืนอากรตอบโต้การทุ่มตลาดและอากรตอบโต้การอุดหนุน สำหรับสินค้าที่นำเข้ามาเพื่อผลิตและส่งออก พบว่ามีแนวปฏิบัติที่แตกต่างกัน ยกตัวอย่างเช่น

กรณีของสหภาพยุโรป กฎหมายว่าด้วยการตอบโต้การทุ่มตลาดของสหภาพยุโรปกำหนดให้ เฉพาะการนำเข้าสู่สหภาพยุโรปเพื่อการหมุนเวียนอย่างเสรีเท่านั้นที่อยู่ภายใต้มาตรการตอบโต้การทุ่มตลาด โดยข้อ VI(1) ของ GATT 1947 และมาตรา 2 ของความตกลงว่าด้วยการตอบโต้การทุ่มตลาดไม่ได้กล่าวถึงการปล่อยเพื่อการหมุนเวียนอย่างเสรี (release for free circulation) แต่หมายความถึงผลิตภัณฑ์ของประเทศหนึ่งๆ ที่นำเข้าสู่การค้าของประเทศหนึ่ง (introduced into the commerce of another country) ซึ่งจากมุมมองทางกฎหมาย ทั้งสองข้อความถือว่ามี ความหมายเหมือนกัน อย่างไรก็ตาม การใช้ถ้อยคำในกฎหมายตอบโต้การทุ่มตลาดของสหภาพยุโรป

³¹ มาตรา 7 การตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุน และการตอบโต้การหลบเลี่ยง มาตรการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุน ให้คำนึงถึงประโยชน์ของอุตสาหกรรมภายใน ผู้บริโภค และประโยชน์สาธารณะประกอบกัน

³² วันดี สุชาติกุลวิทย์, "ข้อพิจารณาเกี่ยวกับการใช้บังคับกฎหมายการตอบโต้การทุ่มตลาดของไทย," วารสารกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ: 511-512.

³³ กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์ กระทรวงพาณิชย์, คำแปลกรรมสารสุดท้ายรวบรวมผลการเจรจาการค้าพหุภาคีรอบอุรุกวัย, หน้า 269.

มีความจำเป็นเพื่อให้การใช้มาตรการตอบโต้การทุ่มตลาดมีความสอดคล้องกับแนวคิดที่เกี่ยวข้องในกฎหมายศุลกากร³⁴ โดยอากรตอบโต้การทุ่มตลาดถูกเรียกเก็บแยกต่างหากจากอากรศุลกากร ภาษี หรือค่าธรรมเนียมอื่น ๆ ที่เรียกเก็บจากการนำเข้า แต่ถูกเรียกเก็บในรูปแบบเดียวกัน³⁵ ซึ่งเรียกเก็บกับสินค้าที่เข้าสู่การหมุนเวียนทางเศรษฐกิจโดยตรง สินค้าที่นำเข้าเพื่อการขนส่งผ่านแดน จัดเก็บหรือใช้โดยไม่ถูกปล่อยสู่การหมุนเวียนทางเศรษฐกิจของรัฐ ย่อมไม่มีภาระภาษีอากร ดังนั้น กรณีการนำเข้าสู่สหภาพยุโรปเพื่อการผลิตและส่งออกจึงได้รับการยกเว้นอากรตอบโต้การทุ่มตลาด อีกทั้งในการกำหนดมาตรการตอบโต้การทุ่มตลาดต้องคำนึงถึงประโยชน์สาธารณะ รวมถึงประโยชน์ของอุตสาหกรรมภายในประเทศ ผู้ใช้และผู้บริโภค ซึ่งหากการใช้มาตรการจะไม่ส่งผลดีต่อผลประโยชน์ของสหภาพ หน่วยงานที่มีอำนาจอาจไม่ใช้มาตรการดังกล่าว ภายใต้เงื่อนไขว่าได้พิจารณาข้อมูลและรับฟังความเห็นจากทั้งผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่ายและรอบด้าน และได้นำข้อมูลนั้นมาประกอบการพิจารณาแล้ว³⁶ ทั้งนี้ ในส่วนของอากรตอบโต้การอุดหนุนก็บัญญัติไว้ทำนองเดียวกัน³⁷

ภายใต้กฎหมายของสหรัฐอเมริกา ก่อนปี ค.ศ. 1988 อากรตอบโต้การทุ่มตลาดและอากรตอบโต้การอุดหนุนสามารถขอคืนได้ภายใต้เงื่อนไขเดียวกับอากรศุลกากร ซึ่งบทบัญญัติว่าด้วยการคืนอากรตามมาตรา 313 ของ the Tariff Act of 1930 ให้ผู้นำของที่ใช้ในการผลิตสินค้าที่นำเข้าไปยังสหรัฐอเมริกา มีสิทธิขอคืนอากรศุลกากร (customs duties) ที่จ่ายไปขณะนำเข้าเมื่อส่งออกสินค้าสำเร็จรูป โดยที่การคืนอากรมีวัตถุประสงค์เพื่ออำนวยความสะดวกในการแข่งขันระหว่างประเทศซึ่งสินค้าส่งออกของสหรัฐอเมริกา โดยอนุญาตให้ผู้ผลิตของสหรัฐอเมริกาใช้ปัจจัยการผลิตในราคาตลาดโลก อย่างไรก็ตาม มาตรา 1334 ของ the Omnibus Trade and Competitiveness Act of 1988 ได้ยกเลิกการคืนอากรตอบโต้การทุ่มตลาดและอากรตอบโต้การอุดหนุนสำหรับการนำเข้าเพื่อผลิตและส่งออก (Duty Drawback Treatment) โดยไม่ถือว่าอากรตอบโต้การทุ่มตลาดและอากรตอบโต้การอุดหนุนเป็นอากรศุลกากรตามปกติอีกต่อไป (shall not be treated as being regular Customs duties)³⁸ โดยสภาผู้แทนราษฎรให้เหตุผลว่า การคืนอากรตอบโต้การทุ่มตลาดและอากรตอบโต้การอุดหนุนในกรณีที่นำเข้ามาผลิตเพื่อส่งออก สวนทางกับความพยายามกีดกันการทุ่มตลาดและการอุดหนุน หากสหรัฐอเมริกาอนุญาตให้ซื้อสินค้าทุ่มตลาด

³⁴ Mueller, W., N. Khan, and T. Scharf, *EC and WTO Anti-Dumping Law*, p. 47.

³⁵ Vermulst, E., *EU Anti-Dumping Law and Practice*, p. 106.

³⁶ Regulation (EU) No. 2016/1036 Article 21(1)

³⁷ Regulation (EU) No. 2016/1037 Article 1(1), 15(1), 24(1) and 31(1)

³⁸ U.S. Customs Service Department of the Treasury, "Treasury Decisions," *Customs Bulletin* 24(1990): 90-91.

หรือสินค้าที่ได้รับการอุดหนุนในราคาทุ่มตลาดหรือราคาที่ได้รับการอุดหนุน จะทำให้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง ดังนั้น การนำสินค้าทุ่มตลาดหรือสินค้าที่ได้รับการอุดหนุนเข้าไปยังสหรัฐอเมริกาจึงต้องเสียอากรตอบโต้การทุ่มตลาดหรืออากรตอบโต้การอุดหนุนทุกกรณีไม่ว่าจะมีการส่งออกภายหลังหรือไม่ก็ตาม ซึ่งการแก้ไขดังกล่าวส่งผลกระทบต่อผู้ส่งออกของสหรัฐอเมริกาทำให้ผู้ส่งออกของสหรัฐอเมริกาต้องเพิ่มราคาส่งออก เป็นเหตุให้ยอดขายหรืออัตรากำไรลดลง³⁹

กรณีของประเทศสมาชิกอื่น ๆ เช่น แคนาดา ได้มีการกำหนดให้ผู้นำเข้า ผู้ส่งออก ผู้แปรรูป เจ้าของ หรือผู้ผลิตสินค้าที่ส่งออกจากแคนาดาและได้ชำระอากรในการนำเข้า อาศัยยื่นคำร้องขอคืนอากรทั้งหมดที่จ่ายไป รวมถึงอากรตอบโต้การทุ่มตลาดและอากรตอบโต้การอุดหนุน สำหรับสินค้าที่ส่งออก โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของธุรกิจในประเทศ⁴⁰ หรือกรณีของอินเดีย แม้ว่ากฎหมายว่าด้วยการตอบโต้การทุ่มตลาดและกฎหมายว่าด้วยการตอบโต้การอุดหนุนจะมีได้มีบทบัญญัติที่อนุญาตให้มีการคืนอากรตอบโต้การทุ่มตลาดหรืออากรตอบโต้การอุดหนุนสำหรับของที่นำเข้าเพื่อผลิตและส่งออก แต่รัฐบาลอินเดียโดยกระทรวงการคลัง ได้ออกหนังสือเวียนให้สามารถขอคืนอากรตอบโต้การทุ่มตลาดและอากรตอบโต้การอุดหนุนสำหรับของที่นำเข้าเพื่อผลิตและส่งออกได้⁴¹

ดังนั้น การดำเนินการสำหรับสินค้าที่นำเข้ามาผลิตเพื่อการส่งออกจึงเป็นเรื่องของการกำหนดนโยบายทางการค้าของแต่ละประเทศสมาชิก WTO เนื่องจากความตกลงว่าด้วยการตอบโต้การทุ่มตลาด และความตกลงว่าด้วยการอุดหนุนและมาตรการตอบโต้ ให้สิทธิประเทศสมาชิกที่นำเข้าในการเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาดและอากรตอบโต้การอุดหนุน ภายใต้การดำเนินการตามความตกลงดังกล่าว ซึ่งพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. 2542 มีได้มีบทบัญญัติที่ชัดเจนกรณีการนำเข้ามาผลิตเพื่อการส่งออก แต่ให้คำนิยามถึงประโยชน์ของอุตสาหกรรมภายใน ผู้บริโภค และประโยชน์สาธารณะประกอบกัน โดยนำข้อคิดเห็นของผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่ายมาประกอบการพิจารณา แต่ทั้งนี้ การยกเว้นการใช้มาตรการกับ

³⁹ Judith H. Bellot Alan F. Holmer and Patricia A. Zinskitt, "Closing the Loopholes: 1988 Trade Act Amendments to the Antidumping and Countervailing Duty Laws " *Syracuse Journal of International Law and Commerce* 16, 2 (1990): 225.

⁴⁰ Canada Border Services Agency, "Duty Drawback Program Memorandum D7-4-2 "(November 13, 2014).

⁴¹ The Circular No.106/95-Cus date 11.10.1995 Regarding Refund/Claim of Anti-Dumping Duty as Duty Drawback and The Circular No.49/2017-Cus date 12.12.2017 Regarding Refund/Claim of Countervailing duty as Duty Drawback

อุตสาหกรรมต่าง ๆ ที่ผ่านมานั้น เป็นไปตามบริบทของการไต่สวนการทุ่มตลาดในแต่ละกรณี⁴² หรือ การกำหนดช้อยกเว้นโดยการเรียกเก็บอากรในอัตราร้อยละ 0 ให้แก่กิจการการผลิตเพื่อการส่งออก ภายใต้กฎหมายว่าด้วยการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย กฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน และกฎหมายว่าด้วยศุลกากร โดยปัจจัยที่นำมาพิจารณา เช่น ผลกระทบต่ออุตสาหกรรมต่อเนื่อง ความสามารถในการแข่งขันด้านการส่งออก นโยบายของรัฐบาล หรือเพื่อประโยชน์ของอุตสาหกรรมส่งออก เป็นต้น อย่างไรก็ตาม หากผู้ใดไม่พอใจคำวินิจฉัยของคณะกรรมการพิจารณาการทุ่มตลาด และการอุดหนุนในกรณีดังกล่าว ก็สามารถอุทธรณ์คำวินิจฉัยของคณะกรรมการต่อศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศได้

ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาการนำเข้ามาผลิตเพื่อการส่งออกภายใต้กฎหมายว่าด้วยศุลกากร ซึ่งเป็นมาตรการเพื่อส่งเสริม สนับสนุน และเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทางการค้าระหว่างประเทศให้แก่ผู้ประกอบการของไทย ประกอบด้วย คลังสินค้าทัณฑ์บนและเขตปลอดอากร โดยยกเว้นอากรแก่ของที่นำเข้ามาผลิตและส่งออก นอกจากนี้ยังรวมถึงการคืนอากรสำหรับของที่นำเข้ามาเพื่อการผลิตและส่งออก ตามมาตรา 29 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 โดยมีแนวความคิดว่า ของใดที่มีได้มีการบริโภคภายในประเทศ ไม่ควรมีภาระภาษี⁴³

ผู้เขียนจึงเห็นว่า แม้ว่าพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. 2542 จะไม่ได้มีบทบัญญัติที่ให้นำมาตรา 29 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 มาใช้บังคับ แต่ในกรณีที่คณะกรรมการพิจารณาการทุ่มตลาดและการอุดหนุนได้กำหนดช้อยกเว้นการเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาดหรือให้เรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาดในอัตราร้อยละ 0 ของราคา CIF สำหรับของที่นำเข้ามาผลิตเพื่อการส่งออกภายใต้กฎหมายว่าด้วยศุลกากร โดยมาตรา 29 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 ให้ผู้นำของเข้ามีสิทธิขอคืนอากรขาเข้าสำหรับของที่นำเข้ามาเพื่อใช้ผลิต ผสม ประกอบ บรรจุ หรือดำเนินการด้วยวิธีอื่นใด เมื่อส่งของที่ได้จากการดำเนินการดังกล่าวออกไปนอกราชอาณาจักร สอดคล้องกับประกาศคณะกรรมการพิจารณาการทุ่มตลาดและการอุดหนุน โดยมีวัตถุประสงค์ให้ยกเว้นการเรียกเก็บอากรสำหรับสินค้าที่นำเข้ามาผลิตเพื่อการส่งออก ดังนั้น การยกเว้นการเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาดหรือให้เรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาดในอัตราร้อยละ 0 ของราคา CIF สำหรับของที่นำเข้ามาผลิตเพื่อการส่งออก

⁴² ข้อชี้แจงของกรมการค้าต่างประเทศ ตามประกาศกรมการค้าต่างประเทศ เรื่อง แสดงรายละเอียดข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายอันเป็นสาระสำคัญที่ใช้เป็นพื้นฐานในการพิจารณาผลการไต่สวนการทุ่มตลาด สินค้าเหล็กแผ่นรีดเย็นชนิดเป็นม้วนและไม่เป็นม้วนที่มีแหล่งกำเนิดจากสาธารณรัฐประชาชนจีน สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม และไต้หวัน พ.ศ. 2557

⁴³ กฤติกา ปันประเสริฐ, คำอธิบายกฎหมายศุลกากร, หน้า 152.

ภายใต้กฎหมายว่าด้วยศุลกากร จึงรวมถึงการนำเข้ามาผลิตเพื่อการส่งออกตามมาตรา 29 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 ด้วย

อย่างไรก็ตาม เมื่อมีการนำของเข้าเพื่อการคืนอากรตามมาตรา 29 ของดังกล่าวจะมีการผ่านพิธีการเพื่อเข้าสู่การบริโภคภายในประเทศ มิได้เป็นของที่ติดเงื่อนไขหรือข้อผูกพันใด ๆ เช่นเดียวกับของนำเข้าทั่วไป แต่อากรที่เสียไว้จะได้คืนเมื่อได้มีการทำตามเงื่อนไขที่มาตรา 29 กำหนดไว้ ดังนั้น มาตรการในการควบคุมสินค้าหรือวัตถุดิบที่นำเข้า จึงมีความเคร่งครัดน้อยกว่า มาตรการด้านคลังสินค้าทัณฑ์บนที่ยังไม่มีการจัดเก็บภาษีไว้ หรือมาตรการเขตปลอดอากรที่หย่อนเว้นอากรขาเข้าไปแล้วตั้งแต่นำเข้ามาเพื่อนำเข้าไปในเขตปลอดอากร โดยมีเงื่อนไขว่าถ้านำออกจากเขตปลอดอากรเพื่อบริโภคในประเทศจะถือว่านำเข้าสำเร็จ ที่จะต้องเสียอากรตามสภาพของ ราคาศุลกากร และพิกัดอัตราศุลกากรที่เป็นอยู่ในเวลาที่นำเข้าสำเร็จ แต่จะได้รับยกเว้นอากรถ้าส่งออก⁴⁴ ทั้งนี้ การใช้สิทธิประโยชน์ตามมาตรา 29 หากต่อมาไม่มีการปฏิบัติตามเงื่อนไข รัฐก็ไม่เสียประโยชน์ เพราะของนั้นได้เสียภาษีแล้ว

ดังนั้น ผู้เขียนจึงเห็นว่า ทั้งในกรณีที่มีการยกเว้นการเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาด หรือให้เรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาดในอัตราร้อยละ 0 สำหรับสินค้าที่นำเข้ามาผลิตเพื่อการส่งออกภายใต้กฎหมายว่าด้วยศุลกากร กรณีการใช้สิทธิประโยชน์ตามมาตรา 29 จะต้องมี การเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาดเต็มจำนวนตามที่ประกาศให้เรียกเก็บไว้ก่อน เพื่อมิให้มีการใช้ช่องทางดังกล่าวในการหลีกเลี่ยงอากรตอบโต้การทุ่มตลาด และเมื่อผู้นำของเข้าได้ส่งสินค้าที่ผลิตจากสินค้าทุ่มตลาดออกไปนอกราชอาณาจักร จึงจะถือว่าได้ปฏิบัติตามเงื่อนไขของ คณะกรรมการพิจารณาการทุ่มตลาดและการอุดหนุนสำหรับสินค้าที่นำเข้ามาผลิตเพื่อการส่งออก และมีสิทธิขอคืนอากรตอบโต้การทุ่มตลาดที่ชำระไว้แล้วได้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข เดียวกันกับการคืนอากรตามมาตรา 29 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังมีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการคืนอากรตอบโต้การทุ่มตลาด ตามความในมาตรา 11 แห่งพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. 2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562

5.3.3 การคืนอากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น

เมื่อพิจารณาพระราชบัญญัติมาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น พ.ศ. 2550 มีบทบัญญัติในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการคืนอากรไว้เฉพาะอากรชั่วคราวตามมาตรา 24 ในกรณีที่

⁴⁴ เรื่องเดียวกัน, หน้า 154.

คณะกรรมการวินิจฉัยขั้นที่สุดว่าไม่มีการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น หรือไม่มีความเสียหาย โดยหลักเกณฑ์ และวิธีการคืนอากรชั่วคราว ให้เป็นไปตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยศุลกากร และระเบียบพิธีการศุลกากรที่เกี่ยวข้อง โดยที่การเรียกเก็บอากรปกป้องตามมาตรา 28 แห่งพระราชบัญญัติมาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น พ.ศ. 2550 กำหนดไว้แต่เพียงการนำบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยศุลกากรและกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากรมาใช้บังคับแก่การเรียกเก็บอากรดังกล่าวเสมือนเป็นอากรขาเข้า โดยไม่ได้มีบทบัญญัติกำหนดเหตุแห่งการคืนอากรปกป้อง รวมถึงหลักเกณฑ์ และวิธีการคืนอากรปกป้องไว้แต่อย่างใด ซึ่งการพิจารณาคืนอากรในส่วนของการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น จะต้องมีบทบัญญัติแห่งกฎหมายกำหนดให้อำนาจในการคืนไว้อย่างชัดเจน ตามนัยบันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ 746/2564⁴⁵

อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่มีการนำเข้าสินค้าที่ต้องเสียอากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้นเข้ามาในราชอาณาจักร และได้ส่งกลับออกไปนอกราชอาณาจักร ภายใต้หลักเกณฑ์ และเงื่อนไขตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 28 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 ด้วยเหตุผล เช่นเดียวกับอากรตอบโต้การทุ่มตลาดและอากรตอบโต้การอุดหนุน จึงเห็นว่า เมื่อได้มีการส่งสินค้ากลับออกไปโดยมิได้มีการใช้ประโยชน์ภายในประเทศ ความเสียหายที่เกิดขึ้นแก่อุตสาหกรรมภายในประเทศย่อมถูกขจัดไป และเมื่อผู้นำของเข้าได้ชำระอากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้นไว้แล้ว ย่อมมีสิทธิขอคืนอากรที่ชำระไว้แล้ว ดังนั้น เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่ผู้นำของเข้า จึงเห็นควรเพิ่มเติมบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติมาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น โดยให้มีสิทธิขอคืนอากรตามมาตรา 28 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 เช่นเดียวกับพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. 2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562

และในกรณีที่ประกาศคณะกรรมการพิจารณามาตรการปกป้อง กำหนดให้ยกเว้นการเรียกเก็บอากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น หรือให้เรียกเก็บอากรปกป้องในอัตราร้อยละ 0 สำหรับสินค้าที่นำเข้ามาผลิตเพื่อการส่งออกภายใต้กฎหมายว่าด้วยศุลกากร โดยให้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการยกเว้นอากรขาเข้าเพื่อการส่งออกตามที่กฎหมายว่าด้วยศุลกากรกำหนด กรณีดังกล่าวจึงรวมถึงการนำเข้าเข้ามาผลิตเพื่อการส่งออกตามมาตรา 29 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 ด้วย ซึ่งตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในมาตรา 29 ผู้นำของเข้าจะต้องชำระอากรไว้ก่อน และเมื่อได้มีการผลิต ผสม ประกอบ บรรจุ หรือดำเนินการอื่นใดกับของที่นำเข้าแล้วส่งออกไปนอกราชอาณาจักร ก็สามารถขอคืนเงินอากรที่ได้ชำระไว้ได้ ภายใต้หลักเกณฑ์

⁴⁵ บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การเรียกเก็บและการคืนอากรปกป้องและอากรตอบโต้การทุ่มตลาด และอำนาจพิจารณาอุทธรณ์เกี่ยวกับการเรียกเก็บอากรปกป้อง

และเงื่อนไขที่กำหนด ดังนั้น หากผู้นำของเข้าได้ชำระอากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้นไว้แล้ว เมื่อนำสินค้าดังกล่าวมาผลิตและส่งออกป็นอกราชอาณาจักร ก็ย่อมต้องมีสิทธิขอคืนอากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้นด้วย โดยใช้หลักเกณฑ์เดียวกันกับการคืนอากรตามมาตรา 29 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 ทั้งนี้ เห็นว่ารัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังมีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการคืนอากรตามความในมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติมาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น พ.ศ. 2550 ที่กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวงและประกาศเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ในส่วนที่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของกรมศุลกากร เนื่องจากเฉพาะกรณีที่มีประกาศให้ยกเว้นการเรียกเก็บอากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้นสำหรับสินค้าที่นำเข้ามาผลิตเพื่อการส่งออก จึงจะสามารถขอคืนอากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้นที่ชำระไว้แล้วได้

5.4 ปัญหาเกี่ยวกับอำนาจของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากรในการพิจารณาอุทธรณ์ภายใต้กฎหมายว่าด้วยการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ และกฎหมายว่าด้วยมาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น

พระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. 2542 ได้บัญญัติเกี่ยวกับการอุทธรณ์คำวินิจฉัยต่อศาลไว้ในมาตรา 61⁴⁶ โดยในกรณีที่ผู้ใดไม่พอใจคำวินิจฉัยขั้นที่สุดของคณะกรรมการพิจารณาการทุ่มตลาดและการอุดหนุนให้มีการเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาด ตามมาตรา 49⁴⁷ ให้อุทธรณ์คำวินิจฉัยดังกล่าวต่อศาลทรัพย์สินทางปัญญา

⁴⁶ มาตรา 61 ผู้ที่ไม่พอใจคำวินิจฉัยขั้นที่สุดของคณะกรรมการตามมาตรา 49 หรือคำวินิจฉัยของคณะกรรมการในการขอให้ทบทวนตามมาตรา 56 มาตรา 57 มาตรา 58 และมาตรา 59 ให้อุทธรณ์คำวินิจฉัยดังกล่าวต่อศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศได้ภายในสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำวินิจฉัยนั้น

⁴⁷ มาตรา 49 ในกรณีที่คณะกรรมการมีคำวินิจฉัยขั้นที่สุดว่าให้มีการเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาด อัตราอากรตอบโต้การทุ่มตลาดนั้นให้กำหนดได้เพียงเพื่อขจัดความเสียหาย และจะเกินกว่าส่วนเหลือของการทุ่มตลาดมิได้

อากรตอบโต้การทุ่มตลาดต้องกำหนดให้เหมาะสมกับผู้ส่งออกจากต่างประเทศแต่ละรายที่ทุ่มตลาดโดยไม่เลือกปฏิบัติ เว้นแต่เป็นการดำเนินการตามความตกลงเพื่อระงับการทุ่มตลาด ตามส่วนที่ 5 ของหมวด 5

ในกรณีที่มีการเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาดจากสินค้าใด ให้นำบทบัญญัติกฎหมายว่าด้วยศุลกากรและกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากรมาใช้บังคับกับการเรียกเก็บอากรดังกล่าวเสมือนอากรนั้น

และการค้าระหว่างประเทศภายในสามสิบวันนับแต่วันได้รับแจ้งคำวินิจฉัยนั้น ทั้งนี้การอุทธรณ์ไม่เป็นเหตุให้ทุเลาการเรียกเก็บหรือคืนอากรตามพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุน ซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. 2542 เว้นแต่ศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ จะสั่งเป็นอย่างอื่น โดยมีได้มีบทบัญญัติเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากรไว้โดยชัดแจ้ง และในส่วนของพระราชบัญญัติมาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น พ.ศ. 2550 มิได้มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการอุทธรณ์ในฝ่ายปกครอง หรือการอุทธรณ์ คำวินิจฉัยของคณะกรรมการพิจารณามาตรการปกป้องต่อศาลไว้แต่อย่างใด เพียงแต่กำหนดให้ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวงและ ประกาศเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ของกรมศุลกากร⁴⁸ และให้นำกฎหมายว่าด้วยศุลกากรและกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากรมาใช้บังคับกับการเรียกเก็บ อากรดังกล่าวเสมือนเป็นอากรขาเข้าตามกฎหมายนั้น

ในส่วนของ การประเมินอากรเพื่อเรียกเก็บอากรของพนักงานศุลกากร โดยการพิจารณา กำหนดราคาศุลกากรในการจัดเก็บอากรตามหลักเกณฑ์และวิธีการตามระบบราคาเกดต์ และการพิจารณากำหนดประเภทและอัตราอากรของของที่นำเข้าตามกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากร หากผู้นำเข้าไม่เห็นด้วยกับการประเมินอากรของพนักงานศุลกากร ผู้นำของเข้ามีสิทธิอุทธรณ์ การประเมินต่อคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ได้รับการประเมิน ตามมาตรา 37 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 คำวินิจฉัยของคณะกรรมการพิจารณา อุทธรณ์ถือเป็นที่สุด และผู้อุทธรณ์มีสิทธิอุทธรณ์คำวินิจฉัยของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ โดยฟ้องเป็นคดีต่อศาลภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ได้รับการแจ้งคำวินิจฉัยอุทธรณ์ ซึ่งการอุทธรณ์ การประเมินอากรตามมาตรา 37 ไม่เป็นเหตุทุเลาการเสียอากรตามที่พนักงานศุลกากรประเมินไว้ เว้นแต่ผู้อุทธรณ์ได้รับอนุญาตจากอธิบดีให้รอคำวินิจฉัยอุทธรณ์หรือคำพิพากษาถึงที่สุด ผู้อุทธรณ์ ที่ได้รับอนุญาตให้ทุเลาการเสียอากรต้องเสียอากรให้ครบถ้วนภายในกำหนด 30 วัน นับแต่วันที่ได้รับการแจ้งการจำหน่ายอุทธรณ์หรือคำวินิจฉัยอุทธรณ์ หรือนับแต่วันที่ได้รับทราบคำพิพากษาถึงที่สุด และ ในกรณีที่มีคำวินิจฉัยอุทธรณ์ให้เสียอากรเพิ่มขึ้น ผู้อุทธรณ์จะต้องเสียอากรภายในกำหนด 30 วัน นับแต่วันที่ได้รับการแจ้งการจำหน่ายอุทธรณ์หรือคำวินิจฉัยอุทธรณ์ หรือนับแต่วันที่ได้รับทราบคำพิพากษา ถึงที่สุดด้วย⁴⁹ ทั้งนี้ให้คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์พิจารณาอุทธรณ์ให้แล้วเสร็จภายในกำหนด

เป็นอากรขาเข้าตามกฎหมายนั้น และอากรตอบโต้การทุ่มตลาดที่เก็บได้ให้เก็บรักษาไว้เพื่อปฏิบัติตาม มาตรา 59 จนกว่าจะสิ้นเหตุที่จะต้องปฏิบัติตามมาตราดังกล่าว

⁴⁸ พระราชบัญญัติมาตรการปกป้อง พ.ศ. 2550 มาตรา 4

⁴⁹ พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 มาตรา 38

180 วันนับแต่วันที่พนักงานศุลกากรได้รับอุทธรณ์และมีเอกสารหลักฐานที่เกี่ยวกับการอุทธรณ์นั้นครบถ้วน และในกรณีที่มิเหตุจำเป็น คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์อาจขยายระยะเวลาพิจารณาอุทธรณ์ออกไปอีกได้ แต่ต้องไม่เกิน 90 วัน⁵⁰ หากคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ไม่พิจารณาอุทธรณ์ให้แล้วเสร็จภายในกำหนด 180 วัน ตามมาตรา 41 วรรคหนึ่ง ผู้นำของเข้าหรือผู้ส่งของออกมีสิทธินำคดีไปฟ้องต่อศาลได้⁵¹ โดยศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีอุทธรณ์คำวินิจฉัยอุทธรณ์ของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร ได้แก่ ศาลภาษีอากร⁵²

คณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร จึงมีอำนาจในการพิจารณาอุทธรณ์ตามแบบแจ้งการประเมินอากรตามที่กฎหมายศุลกากรกำหนด ซึ่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 กำหนดให้การออกแบบแจ้งการประเมินอากรเพื่อเรียกเก็บอากรส่วนที่ขาดได้เพียง 2 กรณี คือ เมื่อพบว่าผู้มีหน้าที่เสียอากรไม่เสียหรือเสียอากรไม่ครบถ้วน⁵³

โดยที่กรมศุลกากรเป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาด แทนคณะกรรมการพิจารณาการทุ่มตลาดและการอุดหนุน และเรียกเก็บอากรปกป้องแทนคณะกรรมการพิจารณามาตรการปกป้อง กรณีจึงเกิดปัญหาว่า เมื่อกรมศุลกากรทำการประเมินโดยการออกแบบแจ้งการประเมินอากร หน่วยงานใดจะเป็นผู้มีอำนาจในการพิจารณาอุทธรณ์ในกรณีที่ผู้นำของเข้าอุทธรณ์การประเมินตามแบบแจ้งการประเมิน ในส่วนของอากรตอบโต้การทุ่มตลาด และอากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น

⁵⁰ พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 มาตรา 41

⁵¹ พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 มาตรา 42

⁵² พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลภาษีอากรและวิธีพิจารณาคดีภาษีอากร พ.ศ. 2528

มาตรา 7 ศาลภาษีอากรมีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีแพ่งในเรื่องต่อไปนี้

(1) คดีอุทธรณ์คำวินิจฉัยของเจ้าพนักงานหรือคณะกรรมการตามกฎหมายเกี่ยวกับภาษีอากร

(2) คดีพิพาทเกี่ยวกับสิทธิเรียกร้องของรัฐในหนี้ค่าภาษีอากร

(3) คดีพิพาทเกี่ยวกับการขอคืนค่าภาษีอากร

(4) คดีพิพาทเกี่ยวกับสิทธิหรือหน้าที่ตามข้อผูกพันซึ่งได้ทำขึ้นเพื่อประโยชน์แก่การจัดเก็บภาษี

อากร

(5) คดีที่มีกฎหมายบัญญัติให้อยู่ในอำนาจศาลภาษีอากร

⁵³ หนังสือสำนักงานคดีภาษีอากร สำนักงานอัยการสูงสุด ที่ อส 0027.4/207 ลงวันที่ 20 พฤษภาคม 2564 เรื่อง ตอบข้อหารือปัญหาการออกแบบแจ้งการประเมินอากรกรณีใบขนสินค้าขอสงวนสิทธิ์เพื่อขอคืนอากร

กรมศุลกากร เห็นว่า การอุทธรณ์การประเมินตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร เป็นกรณีที่ผู้นำของเข้าหรือผู้ส่งของออกอุทธรณ์การประเมินอากรของพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อเรียกเก็บอากรที่เสียไว้ไม่ครบตามจำนวนที่ต้องเสียจริง ส่วนการเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาดเป็นการเรียกเก็บตามประกาศของคณะกรรมการพิจารณาการทุ่มตลาดและการอุดหนุนที่มีคำวินิจฉัยให้เรียกเก็บ หากผู้ใดไม่พอใจคำวินิจฉัยดังกล่าว สามารถอุทธรณ์ต่อศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศได้ตามมาตรา 61 แห่งพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. 2542

แต่ทั้งนี้ กรมการค้าต่างประเทศ มีความเห็นว่า กรณีที่มีการเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาดตามมาตรา 49 วรรคสาม และการเรียกเก็บอากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น มาตรา 28 กำหนดให้นำบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยศุลกากรและกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากรมาใช้บังคับกับการเรียกเก็บอากรดังกล่าวเสมือนเป็นอากรขาเข้าตามกฎหมายนั้น ดังนั้น การประเมินเพื่อเรียกเก็บอากรและการออกแบบแจ้งการประเมินอากร การอุทธรณ์และการขอทุเลาการชำระอากร เป็นเรื่องต่อเนื่องในการจัดเก็บอากร พนักงานศุลกากรจึงสามารถประเมินอากรตามมาตรา 19 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 เพื่อเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาดและอากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้นในกรณีที่ผู้มีหน้าที่เสียอากรตอบโต้การทุ่มตลาดและอากรปกป้องไม่เสียอากรหรือเสียอากรไม่ครบถ้วน และกรมศุลกากรสามารถออกแบบแจ้งการประเมินอากรเพื่อเรียกเก็บตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร และผู้นำของเข้าย่อมอุทธรณ์การประเมินการเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาดและอากรปกป้องต่อคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ตามมาตรา 37 และขอทุเลาการชำระอากรตอบโต้การทุ่มตลาดและอากรปกป้องตามมาตรา 38 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 ได้

กรมศุลกากรจึงได้หารือเกี่ยวกับอำนาจในการพิจารณาอุทธรณ์การออกแบบแจ้งการประเมินอากรตอบโต้การทุ่มตลาดและอากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น ต่อสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา โดยคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ 14) ได้มีคำวินิจฉัย ในเรื่องเสรีที่ 1148/2560 และเรื่องเสรีที่ 1154/2561⁵⁴ วินิจฉัยว่า กฎหมายว่าด้วยการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ และกฎหมายว่าด้วยมาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น มีการกำหนดอำนาจหน้าที่ของกรมศุลกากรเกี่ยวกับการจัดเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาดและอากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้นไว้ ดังนั้น กรณีที่มีการโต้แย้งเกี่ยวกับการจัดเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาดและอากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น จึงเป็นอำนาจหน้าที่ของกรมศุลกากร

⁵⁴ บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง อำนาจหน้าที่ของกรมศุลกากรในการเรียกเก็บอากรปกป้องตามกฎหมายว่าด้วยมาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น และการเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาดตามกฎหมายว่าด้วยการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ

ในฐานะที่เป็นผู้มีหน้าที่จัดเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาดและอากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น ตามที่กฎหมายกำหนด ที่จะต้องพิจารณาข้อโต้แย้งนั้นให้เสร็จสิ้น เนื่องจากการพิจารณาข้อโต้แย้ง ที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาดและอากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น ถือได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการจัดเก็บที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรมศุลกากร

ทั้งนี้ ได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุน ซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. 2542 โดยพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุน ซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562 เพิ่มบทบัญญัติมาตรา 49/1 วรรคสอง และมาตรา 70/1 วรรคสอง ให้ในกรณีที่ผู้นำเข้าไม่เห็นด้วยกับการประเมินอากร เงินเพิ่มและเบี้ยปรับ การลดเงินเพิ่ม และ งดหรือลดเบี้ยปรับ ของกรมศุลกากร ให้อุทธรณ์ต่อคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ ตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร และให้นำบทบัญญัติกฎหมายว่าด้วยศุลกากรและกฎหมายว่าด้วยพิกัต อัตราศุลกากรมาใช้บังคับ

อย่างไรก็ตาม ในส่วนของอากรปกป้องตามพระราชบัญญัติมาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น พ.ศ. 2550 นั้น มิได้มีบทบัญญัติเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากรไว้โดยชัดแจ้ง เช่นเดียวกับพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. 2542 ที่ได้แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562 ซึ่งคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ 14) ได้มีคำวินิจฉัยในเรื่องเสรีที่ 746/2564⁵⁵ เห็นว่า แม้พระราชบัญญัติมาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น พ.ศ. 2550 จะมีได้บัญญัติเกี่ยวกับการอุทธรณ์ในทำนองเดียวกับมาตรา 49/1 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. 2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562 ที่กำหนดให้อุทธรณ์ต่อคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร แต่เมื่อกฎหมายทั้งสองฉบับมีการกำหนดอำนาจหน้าที่ของกรมศุลกากรเกี่ยวกับการจัดเก็บอากรปกป้องและอากรตอบโต้การทุ่มตลาดไว้เช่นเดียวกัน ดังนั้น กรณีมีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับการจัดเก็บอากรปกป้องตามพระราชบัญญัติมาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น พ.ศ. 2550 จึงเป็นอำนาจหน้าที่ของกรมศุลกากรในฐานะที่เป็นผู้มีหน้าที่จัดเก็บอากรปกป้องตามที่กฎหมายกำหนด ที่จะต้องพิจารณาข้อโต้แย้งให้เสร็จสิ้น เนื่องจากการพิจารณาข้อโต้แย้งที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บอากรปกป้อง ถือได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการ

⁵⁵ บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การเรียกเก็บและการคืนอากรปกป้องและอากรตอบโต้การทุ่มตลาดและอำนาจพิจารณาอุทธรณ์เกี่ยวกับการเรียกเก็บอากรปกป้อง

จัดเก็บอากรปกป้องที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรมศุลกากร สอดคล้องกับบันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ 1148/2560 และเรื่องเสร็จที่ 1154/2561

การอุทธรณ์ข้อพิพาททางภาษีอากร โดยหลักแล้วเมื่อผู้เสียภาษีได้รับแจ้งการประเมินภาษีอากรและไม่เห็นด้วยกับคำสั่งของเจ้าพนักงานจะต้องดำเนินการอุทธรณ์ในฝ่ายปกครองก่อน จึงจะนำคดีไปฟ้องต่อศาลได้ ซึ่งหากผู้เสียภาษีไม่เห็นด้วยกับการประเมินภาษีอากรหรือคำสั่งของเจ้าพนักงานมิได้ดำเนินการอุทธรณ์ต่อฝ่ายปกครองก่อนแล้วก็จะไม่มีสิทธินำข้อพิพาทไปฟ้องคดีต่อศาลได้⁵⁶ ดังนั้น เมื่อพิจารณาบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติมาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น พ.ศ. 2550 ที่ให้นำกฎหมายว่าด้วยศุลกากรและกฎหมายว่าด้วยพิศัตตราศุลกากรมาใช้บังคับกับการเรียกเก็บอากรดังกล่าวเสมือนเป็นอากรขาเข้าตามกฎหมายนั้น ประกอบกับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 ผู้เขียนจึงเห็นพ้องกับความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา ซึ่งหน้าที่ในการเรียกเก็บอากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้นของกรมศุลกากรนั้น ย่อมรวมถึงการประเมินอากรและการพิจารณาอุทธรณ์การประเมินด้วย

แต่อย่างไรก็ตามเมื่อพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. 2542 ที่แก้ไขโดยพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562 ได้มีการบัญญัติเกี่ยวกับการอุทธรณ์ต่อคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากรไว้โดยชัดแจ้ง และโดยที่พระราชบัญญัติมาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น พ.ศ. 2550 และพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. 2542 ต่างเป็นกฎหมายที่ให้อำนาจกรมศุลกากรในการเรียกเก็บอากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้นและอากรตอบโต้การทุ่มตลาดไว้เช่นเดียวกัน บทบัญญัติที่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของกรมศุลกากรจึงควรมีมาตรฐานอย่างเดียวกัน ดังนั้น จึงเห็นควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติมาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น พ.ศ. 2550 ให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. 2542 ที่แก้ไขโดยพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562 ในส่วนที่เกี่ยวกับอำนาจดำเนินการของกรมศุลกากร

⁵⁶ จุฑาสินี สืบวิเศษ, "กระบวนการระงับข้อพิพาททางภาษีอากรในส่วนของฝ่ายปกครองเปรียบเทียบระหว่าง กรมสรรพากร กรมศุลกากร และกรมสรรพสามิต " หน้า 46.

5.5 ปัญหาการนำบทกำหนดความผิดและบทกำหนดโทษตามกฎหมายศุลกากรมาใช้บังคับกับกรณีของอากรตอบโต้การทุ่มตลาด อากรตอบโต้การอุดหนุน และอากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น

กฎหมายศุลกากรได้บัญญัติการกระทำที่เป็นความผิดไว้หลายฐานความผิด บางฐานความผิดได้บัญญัติระวางโทษไว้ในมาตรานั้น ๆ บางฐานความผิดได้บัญญัติแยกกันระหว่างบทบัญญัติกำหนดหลักปฏิบัติและบทบัญญัติบทลงโทษของการฝ่าฝืนหลักปฏิบัตินั้น ซึ่งโดยหลักทั่วไปของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา ผู้ที่มีอำนาจลงโทษผู้กระทำความผิดทางอาญาคือศาลหรือพนักงานสอบสวน (สำหรับความผิดอาญาเล็กน้อยบางกรณี) แต่ตามกฎหมายศุลกากรแล้วนอกจากหลักการปกติของกระบวนการยุติธรรมดังกล่าวแล้ว ยังมีบทบัญญัติให้อำนาจแก่อธิบดีกรมศุลกากรและคณะกรรมการเปรียบเทียบที่จะงดการฟ้องร้องคดีศุลกากรในชั้นของกรมศุลกากรหรือชั้นของคณะกรรมการเปรียบเทียบได้⁵⁷

โดยที่พระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. 2542 และพระราชบัญญัติมาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น พ.ศ. 2550 ในกรณีที่มีการเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาด อากรตอบโต้การอุดหนุน และอากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น ให้นำบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยศุลกากรและกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากรมาใช้บังคับกับการเรียกเก็บอากรดังกล่าวเสมือนเป็นอากรขาเข้าตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร เมื่อปรากฏว่าผู้นำของซึ่งต้องชำระอากรตอบโต้การทุ่มตลาด อากรตอบโต้การอุดหนุน หรืออากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น เข้ามาในราชอาณาจักร โดยมีลักษณะเป็นการกระทำความผิดอย่างใดอย่างหนึ่งตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายศุลกากร เช่น การกระทำอันมีลักษณะเป็นการหลีกเลี่ยงอากรตามกฎหมายศุลกากร ซึ่งของนั้นเป็นของที่ต้องชำระอากรตอบโต้การทุ่มตลาด อากรตอบโต้การอุดหนุน หรืออากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้นด้วย กรณีจะเป็นความผิดฐานหลีกเลี่ยงอากรตอบโต้การทุ่มตลาด อากรตอบโต้การอุดหนุน หรืออากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น อันจะต้องมีความรับผิดทางอาญาตามกฎหมายศุลกากรด้วยหรือไม่

ภายใต้บังคับแห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พุทธศักราช 2469 คำว่า “อากร” หมายความว่า ค่าภาษีค่าอากร ค่าธรรมเนียมหรือค่าภาระติดพัน ในทางศุลกากร หรืออากรชั้นใน

⁵⁷ มาโนช รอดสม, ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายศุลกากรและกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากร, หน้า 228.

ประกอบกับคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 8123/2553 วินิจฉัยว่า คำว่า “ค่าอากร” ตามมาตรา 27⁵⁸ หมายถึงค่าอากรในทางศุลกากรเท่านั้น หากหมายรวมถึงภาษีมูลค่าเพิ่มอันเป็นภาษีอากรฝ่ายสรรพากร ภาษีสรรพสามิต และภาษีมหาดไทยด้วยไม่ จึงเกิดปัญหาว่า เมื่อมีการหลีกเลี่ยงการชำระอากรตอบโต้ การทุ่มตลาด อากรตอบโต้การอุดหนุน และอากรปกป้อง จะสามารถนำบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ศุลกากรมาใช้บังคับกับกรณีดังกล่าวได้หรือไม่

ความเห็นแรก⁵⁹ เห็นว่า อากรตอบโต้การทุ่มตลาดและอากรตอบโต้การอุดหนุนตาม พระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. 2542 และ อากรปกป้องตามพระราชบัญญัติมาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น พ.ศ. 2550 ซึ่งให้ถือ เสมือนว่าเป็นอากรขาเข้าตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากรและกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากร โดยสภาพมิใช่อากรขาเข้าที่จะถือเป็นค่าภาษีหรืออากรตามกฎหมายศุลกากร จึงไม่สามารถนำบท กำหนดโทษตามกฎหมายศุลกากรมาใช้บังคับกับกรณีที่มีการหลีกเลี่ยงการชำระอากรตอบโต้ การทุ่มตลาด อากรตอบโต้การอุดหนุน หรืออากรปกป้องได้

ความเห็นที่สอง⁶⁰ เห็นว่า อากรตอบโต้การทุ่มตลาด อากรตอบโต้การอุดหนุน และอากร ปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น เป็นค่าภาษีหรืออากรตามกฎหมายศุลกากร เนื่องจากกฎหมาย ว่าด้วยศุลกากร กฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากร กฎหมายว่าด้วยการตอบโต้การทุ่มตลาดและการ อุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ และกฎหมายว่าด้วยมาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้า

⁵⁸ มาตรา 27 ผู้ใดนำเข้าหรือพาของที่ยังมิได้เสียค่าภาษี หรือของต้องจำกัด หรือของต้องห้าม หรือที่ยัง มิได้ผ่านศุลกากรโดยถูกต้องเข้ามาในราชอาณาจักรไทยก็ดี หรือส่ง หรือพาของเช่นว่านี้ออกไปนอก พระราชอาณาจักรก็ดี หรือช่วยเหลือด้วยประการใด ๆ ในการนำของเช่นว่านี้เข้ามา หรือส่งออกไปก็ดี หรือ ย้ายถนอมไป หรือช่วยเหลือให้ย้ายถนอมไปซึ่งของดังกล่าวนี้จากเรือกำปั่น ท่าเทียบเรือ โรงเก็บสินค้า คลังสินค้า ที่มั่นคง หรือโรงเก็บของโดยมิได้รับอนุญาตก็ดี หรือให้ที่อาศัยเก็บ หรือเก็บ หรือซ่อนของ เช่นว่านี้ หรือยอม หรือจัดให้ผู้อื่นทำการเช่นว่านี้ก็ดี หรือเกี่ยวข้องด้วยประการใด ๆ ในการขนหรือย้าย ถนอม หรือกระทำการอย่างใดแก่ของเช่นว่านี้ก็ดี หรือเกี่ยวข้องด้วยประการใด ๆ ในการหลีกเลี่ยง หรือพยายาม หลีกเลี่ยงการเสียค่าภาษีศุลกากร หรือในการหลีกเลี่ยง หรือพยายามหลีกเลี่ยงบทกฎหมายและข้อจำกัด ใด ๆ อันเกี่ยวแก่การนำเข้าของเข้า ส่งของออก ขนของขึ้น เก็บของในคลังสินค้า และการส่งมอบของโดยเจตนา จะฉ้อค่าภาษีของรัฐบาล ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ที่จะต้องเสียสำหรับของนั้น ๆ กีดหรือหลีกเลี่ยง ข้อห้าม หรือข้อจำกัดอันเกี่ยวแก่ของนั้นก็ดี สำหรับความผิดครั้งหนึ่ง ๆ ให้ปรับเป็นเงินสี่เท่าราคาของ ซึ่งได้รวมค่าอากรเข้าด้วยแล้ว หรือ จำคุกไม่เกินสิบปี หรือทั้งปรับทั้งจำ

⁵⁹ ความเห็นของสำนักงานอัยการสูงสุด

⁶⁰ ความเห็นของกรมสอบสวนคดีพิเศษ

ที่เพิ่มขึ้น มีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกันในทางสารบัญญัติ วิธีการจัดเก็บ และฐานภาษีที่ใช้ในการคำนวณ ดังนั้น หากมีผู้ลักลอบหนีศุลกากรหรือหลีกเลี่ยงการเสียอากรตอบโต้การทุ่มตลาด อากรตอบโต้การอุดหนุน หรืออากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น ย่อมเป็นความผิดตามกฎหมายศุลกากร

ต่อมา คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ 14) ได้มีคำวินิจฉัย ในเรื่องเสรีที่ 574/2560 วินิจฉัยว่า กรณีการบังคับใช้บทบัญญัติที่กำหนดความรับผิดทางอาญาของบุคคลต้องตีความ โดยเคร่งครัด “การนำบทกำหนดความรับผิดและบทลงโทษมาใช้บังคับโดยอนุโลม ต้องมีการบัญญัติไว้โดยชัดแจ้งว่าให้นำบทกำหนดความผิดอาญาและบทกำหนดโทษของกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องนั้น มาใช้บังคับแก่การนั้น เพราะบุคคลจะไม่ต้องรับโทษอาญาเว้นแต่จะได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำนั้นบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้”⁶¹ ประกอบกับคำพิพากษาศาลฎีกาที่ 8123/2553 ซึ่งศาลฎีกาได้วินิจฉัยว่า คำว่า “ค่าอากร” ตามมาตรา 27 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พุทธศักราช 2469 หมายถึงค่าอากรในทางศุลกากรเท่านั้น หากหมายรวมถึงภาษีมูลค่าเพิ่มอันเป็นภาษีอากรฝ่ายสรรพากร ภาษีสรรพสามิต และภาษีมหาดไทยด้วยไม่ เมื่อพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. 2542 และพระราชบัญญัติมาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น พ.ศ. 2550 มิได้บัญญัติให้นำบทกำหนดความผิดและบทกำหนดโทษตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากรมาใช้ในกรณีที่มีการเรียกเก็บอากรตามกฎหมายทั้งสองฉบับดังกล่าว จึงไม่สามารถนำบทกำหนดความผิดและบทกำหนดโทษตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติศุลกากร พุทธศักราช 2469 มาใช้บังคับเมื่อมีการหลีกเลี่ยงการชำระอากรตอบโต้การทุ่มตลาด อากรตอบโต้การอุดหนุน และอากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้นได้⁶²

พิจารณาเทียบเคียงกับกรณีที่ผู้นำเข้าได้กระทำการเพื่อหลีกเลี่ยงการเสียค่าธรรมเนียมพิเศษตามประกาศของคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน มาตรา 49 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2520⁶³ ได้กำหนดวิธีการคุ้มครองกิจการของผู้ได้รับการส่งเสริมการลงทุน โดยให้

⁶¹ คำวินิจฉัยคณะกรรมการกฤษฎีกา (ที่ประชุมใหญ่) ในเรื่องเสรีที่ 271/2545

⁶² บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การหลีกเลี่ยงการชำระอากรตอบโต้การทุ่มตลาด และอากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น

⁶³ มาตรา 49 ในกรณีที่จำเป็นเพื่อให้ความคุ้มครองกิจการของผู้ได้รับการส่งเสริม คณะกรรมการมีอำนาจกำหนดค่าธรรมเนียมพิเศษสำหรับการนำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งผลิตภัณฑ์หรือผลิตภัณฑ์ชนิดเดียวกัน คล้ายคลึงกัน หรือทดแทนกันได้กับผู้ได้รับการส่งเสริมผลิตหรือประกอบในอัตราที่เห็นสมควร แต่ไม่เกินร้อยละห้าสิบของราคารวมค่าประกันภัยและค่าขนส่งนอกประเทศของผลิตภัณฑ์หรือผลิตภัณฑ์นั้น

อำนาจคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดค่าธรรมเนียมพิเศษสำหรับการนำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งผลิตภัณฑ์หรือผลิตภัณฑ์เดียวกัน คล้ายคลึงกันหรือทดแทนกันได้กับผลิตภัณฑ์หรือผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการส่งเสริมผลิตหรือประกอบ และเมื่อได้กำหนดให้การนำเข้าผลิตภัณฑ์หรือผลิตภัณฑ์ใดต้องเสียค่าธรรมเนียมพิเศษแล้ว การเรียกเก็บค่าธรรมเนียมพิเศษสำหรับการนำเข้าผลิตภัณฑ์หรือผลิตภัณฑ์นั้น กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรมศุลกากร และให้นำกฎหมายว่าด้วยศุลกากรมาใช้บังคับโดยอนุโลมโดยให้ถือว่าค่าธรรมเนียมพิเศษดังกล่าว “เป็นเสมือนอากรขาเข้าตามกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากร” ซึ่งพระราชบัญญัติศุลกากร พุทธศักราช 2469⁶⁴ คำว่า “ค่าภาษี” และ “อากร” หมายความว่า “ค่าภาษี ค่าธรรมเนียม หรือค่าภาระติดพันในทางศุลกากร หรืออากรชั้นใน” ฉะนั้น จึงเห็นได้ว่าค่าธรรมเนียมพิเศษที่เรียกเก็บตามมาตรา 49 แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ. 2520 เป็น “ค่าธรรมเนียมในทางศุลกากร” เพราะเป็นค่าธรรมเนียมที่เรียกเก็บเพื่อการนำเข้าผลิตภัณฑ์หรือผลิตภัณฑ์ที่กำหนดให้ต้องเสียค่าธรรมเนียมพิเศษเข้ามาในราชอาณาจักร ค่าธรรมเนียมพิเศษนี้จึงเป็น “ค่าภาษี” หรือ “อากร” ตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร ดังนั้น บทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการเรียกเก็บอากรขาเข้าทั้งหมดจึงต้องนำมาใช้แก่การเรียกเก็บค่าธรรมเนียมพิเศษดังกล่าวด้วย รวมทั้งบทบัญญัติที่ใช้บังคับเกี่ยวกับการหลีกเลี่ยงการเสียค่าภาษีหรืออากรตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร⁶⁵

การกำหนดค่าธรรมเนียมพิเศษตามวรรคหนึ่งให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา และให้ใช้บังคับตามระยะเวลาที่คณะกรรมการกำหนด แต่คราวละไม่เกินหนึ่งปีนับแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา เป็นต้นไป

คณะกรรมการมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษา แก้ไขเพิ่มเติมหรือยกเลิกประกาศตามมาตรา นี้ในเวลาใด ๆ ได้ตามที่เห็นสมควร

ในกรณีที่มีปัญหาว่า ผลิตภัณฑ์หรือผลิตภัณฑ์ที่นำเข้ามาในราชอาณาจักรจะต้องเสียค่าธรรมเนียมพิเศษตามประกาศของคณะกรรมการหรือไม่ ให้คณะกรรมการเป็นผู้มีอำนาจพิจารณาและคำวินิจฉัยของคณะกรรมการให้เป็นที่สุด

การเรียกเก็บค่าธรรมเนียมพิเศษสำหรับการนำเข้าตามมาตรานี้ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรมศุลกากร และให้นำกฎหมายว่าด้วยศุลกากรมาใช้บังคับโดยอนุโลม โดยให้ถือว่าค่าธรรมเนียมพิเศษสำหรับการนำเข้าเป็นเสมือนอากรขาเข้าตามกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากร

ในกรณีที่คณะกรรมการวินิจฉัยว่า ผลิตภัณฑ์หรือผลิตภัณฑ์นั้นไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมพิเศษและผู้ใดได้ชำระค่าธรรมเนียมพิเศษสำหรับของนั้นแล้ว ก็ให้กรมศุลกากรคืนค่าธรรมเนียมดังกล่าวให้แก่ผู้นั้น

⁶⁴ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่ 9) พ.ศ. 2482

⁶⁵ บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง ปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับอำนาจอธิบดีกรมศุลกากร (เมื่ออธิบดีกรมศุลกากรใช้อำนาจเรียกเก็บอากรตามมาตรา 6 แห่งพระราชกำหนดพิกัดอัตรา

ปัจจุบัน ภายใต้บังคับแห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 ได้กำหนดนิยามคำว่า “อากร” หมายความว่า อากรศุลกากรที่จัดเก็บกับของที่นำเข้ามาในหรือส่งออกป็นนกราชอาณาจักร ตามพระราชบัญญัตินี้และกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากรหรือกฎหมายอื่นที่กำหนดให้เป็นอากรศุลกากร กรณีจึงมีปัญหาว่า อากรตอบโต้การทุ่มตลาด อากรตอบโต้การอุดหนุน และอากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น อยู่ในขอบเขตของคำว่า “อากร” ตามพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 หรือไม่ หากถือเป็นอากรตามกฎหมายศุลกากรแล้ว จะนำบทกำหนดความผิดและบทกำหนดโทษตามกฎหมายศุลกากรมาใช้บังคับกับกรณีของอากรตอบโต้การทุ่มตลาด อากรตอบโต้การอุดหนุน และอากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น ได้หรือไม่ อย่างไร

จากการศึกษาพบว่า แม้อากรตอบโต้การทุ่มตลาด อากรตอบโต้การอุดหนุน และอากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น จะถูกเรียกเก็บโดยหน่วยงานศุลกากร แต่ก็แตกต่างจากอากรศุลกากรอย่างสิ้นเชิง ไม่เพียงแต่ในด้านแนวคิดและเนื้อหาเท่านั้น แต่ยังรวมถึงวัตถุประสงค์และการดำเนินการด้วย⁶⁶ โดยมีข้อแตกต่างที่สำคัญ ดังนี้

(1) ตามแนวคิด อากรตอบโต้การทุ่มตลาดและอากรตอบโต้การอุดหนุนมีวัตถุประสงค์เพื่อตอบโต้การค้าที่ไม่เป็นธรรม โดยเยียวยาความเสียหายของอุตสาหกรรมภายในจากการค้าที่ไม่เป็นธรรม เพื่อนำไปสู่ภาวะตลาดที่มีการแข่งขันอย่างเป็นธรรม ทั้งนี้ ต้องไม่เกินกว่าความเสียหายที่อุตสาหกรรมภายในได้รับ ส่วนอากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้นเป็นมาตรการฉุกเฉินเพื่อคุ้มครองอุตสาหกรรมภายในประเทศจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น โดยการจำกัดการนำเข้าชั่วคราว ในขณะที่อากรศุลกากรมีไว้เพื่อเป็นช่องทางในการหารายได้และเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจโดยรวม

(2) อากรศุลกากรอยู่ในขอบเขตของนโยบายการค้าและการคลังของรัฐบาล ในขณะที่มาตรการตอบโต้การทุ่มตลาด มาตรการตอบโต้การอุดหนุน และมาตรการปกป้อง เป็นมาตรการเยียวยาทางการค้า

(3) เป้าหมายของอากรตอบโต้การทุ่มตลาดและอากรตอบโต้การอุดหนุนก็เพื่อชดเชยความเสียหายจากการเลือกปฏิบัติด้านราคาระหว่างประเทศที่กระทำโดยผู้ส่งออกหรือการให้การอุดหนุนโดยรัฐบาลต่างประเทศ และเป้าหมายของอากรปกป้องก็เพื่อให้อุตสาหกรรมภายในประเทศมีเวลาปรับตัว ในขณะที่ภาษีศุลกากรมีเป้าหมายเพื่อรายได้ของรัฐและเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจโดยรวม

ศุลกากร พ.ศ. 2503 แล้ว กรมศุลกากรจะดำเนินคดีแก่ผู้นำเข้าในความผิดตามมาตรา 27 และมาตรา 99 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พุทธศักราช 2469 ได้หรือไม่) (เรื่องเสร็จที่ 110/2528)

⁶⁶ Mukul Shastri, "Anti Dumping Laws and Practice in India," [Online] Accessed: 9 November 2022. Available from: <https://ssrn.com/abstract=1406187>

(4) มาตรการตอบโต้การทุ่มตลาด มาตรการตอบโต้การอุดหนุน และมาตรการปกป้องไม่จำเป็นต้องอยู่ในรูปแบบของมาตรการทางภาษี

ดังนั้น อากรตอบโต้การทุ่มตลาด อากรตอบโต้การอุดหนุน และอากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น จึงไม่ใช่อากรศุลกากรตามนัยพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 ประกอบกับพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. 2542 และพระราชบัญญัติมาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น พ.ศ. 2550 บัญญัติให้นำกฎหมายว่าด้วยศุลกากรและกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากรมาใช้บังคับกับการเรียกเก็บ โดยมีได้บัญญัติให้นำบทกำหนดความรับผิดและบทกำหนดโทษมาใช้บังคับด้วย กรณีจึงไม่อาจนำบทกำหนดความรับผิดและบทกำหนดโทษตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากรมาใช้บังคับกับการเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาด อากรตอบโต้การอุดหนุน และอากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น

โดยทั่วไปแล้วการหลีกเลี่ยงอากรตอบโต้การทุ่มตลาด อากรตอบโต้การอุดหนุน และอากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น จะอยู่ในรูปแบบของการสำแดงใบขนสินค้าที่เป็นเท็จหรือฉ้อฉลโดยการจำแนกประเภทสินค้าไม่ถูกต้อง ใช้ราคาไม่ถูกต้อง หรือใช้ถิ่นกำเนิดอันเป็นเท็จ ซึ่งการหลีกเลี่ยงดังกล่าวเป็นสิ่งที่ยอมรับไม่ได้ อย่างไรก็ตาม ภายใต้ความตกลงระหว่างประเทศไม่มีกฎเกณฑ์เฉพาะเกี่ยวกับการหลีกเลี่ยงมาตรการดังกล่าว ดังนั้น หน้าที่ในการตรวจหาและเรียกคืนในกรณีดังกล่าวจึงอยู่ภายใต้กฎหมายศุลกากรหรือกฎหมายอาญาของประเทศสมาชิก⁶⁷ แต่ทั้งนี้ไม่มีกฎหมายอาญาเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการละเมิดกฎหมายว่าด้วยการตอบโต้การทุ่มตลาด กฎหมายว่าด้วยการตอบโต้การอุดหนุน และกฎหมายว่าด้วยมาตรการปกป้อง ความรับผิดทางอาญาที่เกี่ยวข้องกับมาตรการดังกล่าว จะถูกกล่าวหาผ่านการละเมิดกฎหมายอาญาอื่น ๆ ที่มีอยู่

โดยภายใต้พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 ในกรณีที่มีการสำแดงใบขนสินค้าที่เป็นเท็จ การจำแนกประเภทสินค้าไม่ถูกต้อง การใช้ราคาไม่ถูกต้อง หรือใช้ถิ่นกำเนิดอันเป็นเท็จ ในส่วนของอากรตอบโต้การทุ่มตลาดและอากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น เป็นความผิดฐานสำแดงหรือยื่นเอกสารไม่ถูกต้องตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร กรณีจึงมีการกำหนดเกณฑ์การเปรียบเทียบงดการฟ้องร้องตามพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560⁶⁸ สำหรับการกระทำ

⁶⁷ The Permanent Mission of Egypt, "Topic 1 – What Constitutes Circumvention?," ed. WTO(2000).

⁶⁸ ประมวลระเบียบปฏิบัติศุลกากร พ.ศ. 2560 ข้อ 7 04 02 01 (1)

ความผิดตามมาตรา 202⁶⁹ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 ในกรณีแสดงหรือไม่แสดงอาการ ชั่วคราวหรืออาการตอบโต้การทุ่มตลาด หรืออาการชั่วคราวหรืออาการปกป้อง หรือชำระอาการดังกล่าว ไม่ถูกต้อง หรือไม่ครบถ้วน ให้ปรับหนึ่งเท่าของอาการชั่วคราวอาการตอบโต้การทุ่มตลาด หรืออาการชั่วคราวอาการปกป้องที่ขาด แต่ไม่เกิน 500,000 บาท และให้ชำระอาการดังกล่าว พร้อมภาษีมูลค่าเพิ่มที่ขาดและเบี้ยปรับเงินเพิ่มตามกฎหมาย หากอาการดังกล่าวขาดเกินกว่า 500,000 บาท ให้ปรับหนึ่งเท่าของอาการชั่วคราวอาการตอบโต้การทุ่มตลาด หรืออาการชั่วคราวอาการปกป้องที่ขาด แต่ไม่เกิน 500,000 บาท และให้ชำระอาการดังกล่าว พร้อมภาษีมูลค่าเพิ่มที่ขาดและเบี้ยปรับเงินเพิ่มที่ขาดตามส่วน โดยไม่เป็นความผิดฐานหลีกเลี่ยงอาการตอบโต้การทุ่มตลาด อาการตอบโต้การอุดหนุน และอาการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น เนื่องจากไม่มีกฎหมายบัญญัติให้เป็นความผิดตามพระราชบัญญัติพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. 2542 และพระราชบัญญัติมาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น พ.ศ. 2550

จึงอาจกล่าวได้ว่า ท้ายที่สุดแล้ว การละเมิดกฎหมายในส่วนที่เกี่ยวกับอาการตอบโต้การทุ่มตลาด อาการตอบโต้การอุดหนุน และอาการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น อาจได้รับโทษทั้งทางแพ่งและทางอาญา ขึ้นอยู่กับสถานการณ์เฉพาะในแต่ละกรณี ไม่มีกฎหมายว่าด้วยการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุน และกฎหมายว่าด้วยมาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น ที่กำหนดองค์ประกอบหรือบทลงโทษที่ใช้บังคับไว้โดยเฉพาะ เนื่องจากการจัดเก็บอาการตอบโต้การทุ่มตลาด อาการตอบโต้การอุดหนุน และอาการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น ก็เพื่อขจัดความเสียหายที่มีต่ออุตสาหกรรมภายใน หรือเพียงเพื่อเยียวยาอุตสาหกรรมที่ได้รับความเสียหายจากการค้าที่ไม่เป็นธรรมหรือจากการนำเข้าที่เพิ่มขึ้นอย่างมากเท่านั้น มิได้มุ่งหมายในเชิงลงโทษ ดังนั้น บทบัญญัติในเชิงลงโทษที่มีลักษณะในทางอาญาจึงไม่ควรนำมาใช้ในเรื่องการค้าระหว่างประเทศ ซึ่งเป็นเรื่องความรับผิดชอบทางแพ่งที่มีวัตถุประสงค์ให้มีการชดใช้ความเสียหาย

⁶⁹ มาตรา 202 “ผู้ใดยื่น จัดให้ หรือยอมให้ผู้ยื่นยื่นใบขนสินค้า เอกสาร หรือข้อมูล ซึ่งเกี่ยวกับการเสียหายหรือการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ไม่ถูกต้องหรือไม่บริบูรณ์อันอาจก่อให้เกิดความสำคัญผิดในรายการใด ๆ ที่ได้แสดงไว้ในใบขนสินค้า เอกสาร หรือข้อมูลดังกล่าวต่อพนักงานศุลกากร ต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าแสนบาท”

5.6 ปัญหาการเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาด อากรตอบโต้การอุดหนุน และอากรปกป้องสำหรับเศษหรือของที่ด้อยคุณภาพที่เกิดจากการนำของเข้ามาผลิตและส่งออกป้อนราชอาณาจักร

ภายใต้กฎหมายว่าด้วยศุลกากร ของที่นำเข้ามาเพื่อผลิตและส่งออกโดยได้รับยกเว้นอากรขาเข้า แล้วปรากฏว่ายังมีเศษหรือของที่ด้อยคุณภาพที่ไม่ได้ส่งออกแต่นำมาใช้หรือจำหน่ายภายในราชอาณาจักร เศษหรือของที่ด้อยคุณภาพดังกล่าวยังคงมีภาระภาษีอากรที่ต้องชำระ ทั้งนี้ได้มีประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง การลดอัตราอากรและยกเว้นอากรศุลกากรตามมาตรา 12 แห่งพระราชกำหนดพิกัดอัตราศุลกากร พ.ศ. 2530 กำหนดคำว่า “เศษ” หมายความว่า ส่วนที่เหลือจากการผลิตซึ่งไม่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ตามวัตถุประสงค์เดิมที่นำเข้าได้ และคำว่า “ของที่ด้อยคุณภาพ” หมายความว่า วัตถุดิบหรือของที่ผลิตจากวัตถุดิบดังกล่าว ซึ่งมีตำหนิหรือมีคุณภาพไม่ได้มาตรฐานหรือไม่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ตามวัตถุประสงค์เดิมได้ โดยลดอัตราอากรเศษหรือของที่ด้อยคุณภาพที่เกิดจากการนำของเข้ามาผลิต ผสม ประกอบในคลังสินค้าทัณฑ์บนประเภทโรงผลิตสินค้าตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร ซึ่งมีได้ส่งออกป้อนราชอาณาจักรแต่จำหน่ายหรือนำไปใช้ในการอื่น เหลือเท่ากับอัตราที่จำนวนเงินอากรเมื่อคำนวณตามสภาพของหรือราคาของ แล้วแต่กรณี และพิกัดอัตราศุลกากรที่เป็นอยู่ในเวลานำเศษหรือของที่ด้อยคุณภาพออกจากคลังสินค้าทัณฑ์บนดังกล่าว⁷⁰

สำหรับกรณีของที่มีการนำเข้ามาผลิตในเขตปลอดอากร เศษหรือของที่ด้อยคุณภาพที่เหลือจากกระบวนการผลิตที่มีได้ส่งออกป้อนราชอาณาจักร เมื่อนำเข้ามาจำหน่ายหรือใช้ในการอื่นภายในราชอาณาจักร ให้ถือว่าเป็นการนำเข้ามาในราชอาณาจักรและนำเข้าสำเร็จในเวลาที่น่าของมันออกจากเขตปลอดอากร โดยคำนวณอากรตามสภาพแห่งของ ราคาศุลกากร และพิกัดอัตราศุลกากรที่เป็นอยู่ในเวลาที่ปล่อยของมันออกจากเขตปลอดอากร เว้นแต่เป็นการนำออกไปเพื่อกำจัดหรือทำลายของที่เสียหาย ของที่ใช้ไม่ได้ หรือของที่ไม่ได้ใช้ซึ่งอยู่ในเขตปลอดอากร โดยได้รับอนุญาตจากอธิบดี ตามมาตรา 154 ประกอบมาตรา 155 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560

อย่างไรก็ตาม มีปัญหาว่า เมื่อมีการนำของที่ต้องชำระอากรตอบโต้การทุ่มตลาด อากรตอบโต้การอุดหนุน หรืออากรปกป้อง ซึ่งคณะกรรมการพิจารณาการทุ่มตลาดและการอุดหนุนหรือคณะกรรมการพิจารณามาตรการปกป้องมีประกาศให้เรียกเก็บอากรในอัตราร้อยละ 0 ของราคา CIF หรือให้ยกเว้นอากรสำหรับการนำเข้ามาผลิตเพื่อการส่งออกตามกฎหมายว่าด้วยการนิคม

⁷⁰ ประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง การลดอัตราอากรและยกเว้นอากรศุลกากรตามมาตรา 12 แห่งพระราชกำหนดพิกัดอัตราศุลกากร พ.ศ. 2530 ข้อ 2 (7)

อุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย กฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน และกฎหมายว่าด้วยศุลกากร เข้ามาในราชอาณาจักรและได้ทำการผลิตและส่งออกตามกฎหมายว่าด้วยการนิคมอุตสาหกรรม แห่งประเทศไทย กฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน หรือกฎหมายว่าด้วยศุลกากรแล้ว ปรากฏว่า ยังมีเศษหรือของที่ด้อยคุณภาพ ซึ่งไม่ได้ส่งออก แต่นำเข้ามาจำหน่ายหรือใช้ในราชอาณาจักร ผู้นำของเข้าจะต้องชำระอากรตอบโต้การทุ่มตลาด อากรตอบโต้การอุดหนุน หรืออากรปกป้อง สำหรับเศษหรือของที่ด้อยคุณภาพ ที่ไม่ได้ส่งออกหรือไม่ อย่างไร

ยกตัวอย่างเช่น ผู้นำของเข้านำเข้าเหล็กแผ่นจากต่างประเทศซึ่งต้องเสียอากรตอบโต้ การทุ่มตลาด อากรตอบโต้การอุดหนุน หรืออากรปกป้องเข้ามาในประเทศไทย โดยผลิตเป็นท่อเหล็ก และส่งออกไปจำหน่ายในต่างประเทศ จึงได้รับสิทธิยกเว้นอากรตอบโต้การทุ่มตลาดหรืออากรปกป้อง ตามประกาศคณะกรรมการพิจารณาการทุ่มตลาดและการอุดหนุนหรือคณะกรรมการพิจารณา มาตรการปกป้อง แต่ยังคงมีเศษเหล็กที่เหลือจากกระบวนการผลิตหรือท่อเหล็กที่ไม่ได้คุณภาพที่ไม่ได้ ส่งออกไปนอกราชอาณาจักร

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ 14) ได้มีคำวินิจฉัยในเรื่องเสรีจที่ 724/2562⁷¹ ในกรณี ที่ผู้นำเข้ามีการผลิตและส่งออกแล้ว ยังมีเศษหรือเศษซากซึ่งไม่ได้ส่งออก แต่นำเข้ามาจำหน่ายหรือ นำไปใช้ภายในราชอาณาจักร เห็นว่า เหตุผลที่คณะกรรมการมีข้อกำหนดให้ยกเว้นการเรียกเก็บอากร สำหรับสินค้าที่มีการนำเข้ามาผลิตเพื่อการส่งออก โดยมีเงื่อนไขว่าผู้นำเข้ามาผลิตเพื่อการส่งออก จะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการยกเว้นอากรขาเข้าเพื่อการส่งออกตามที่ กฎหมายทั้งสามฉบับดังกล่าวกำหนด ซึ่งหลักเกณฑ์ประการหนึ่งที่ผู้นำของเข้ามาผลิตเพื่อการส่งออก จะต้องดำเนินการคือ การผลิตสินค้าตามสูตรการผลิตที่ได้แจ้งไว้ต่อหน่วยงานที่รับผิดชอบ เพื่อให้มี การตรวจสอบวัตถุดิบที่ใช้ในกระบวนการผลิตว่าเป็นไปตามเงื่อนไขที่ได้รับสิทธิประโยชน์ในทางภาษี อากรหรือไม่ ในกรณีที่มีเศษหรือเศษซากเป็นส่วนเหลือที่เกิดจากการผลิตตามสูตรการผลิตที่ใช้ เป็นการดำเนินการตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในประกาศคณะกรรมการพิจารณาการทุ่มตลาดและ การอุดหนุน และประกาศคณะกรรมการพิจารณามาตรการปกป้อง เศษหรือเศษซากนั้นเป็นของที่ไม่ สามารถนำกลับไปใช้ได้ตามวัตถุประสงค์เดิมของการนำเข้าและไม่ก่อให้เกิดความเสียหายต่อ อุตสาหกรรมภายใน ผู้นำของเข้าจึงไม่ต้องชำระอากรตอบโต้การทุ่มตลาดหรืออากรปกป้องกับเศษ หรือเศษซากดังกล่าว

⁷¹ บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาดและอากร ปกป้องสำหรับเศษ เศษซาก หรือของด้อยคุณภาพที่เกิดจากการนำสินค้ามาผลิตเพื่อการส่งออกตามประกาศ คณะกรรมการพิจารณาการทุ่มตลาดและการอุดหนุน และประกาศคณะกรรมการพิจารณามาตรการปกป้อง

สำหรับของด้อยคุณภาพ ไม่ใช่เศษหรือเศษซากที่เหลือจากกระบวนการผลิตตามสูตร เป็นของที่อาจนำกลับไปใช้ได้ตามวัตถุประสงค์เดิมในการนำเข้า จึงอาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ อุตสาหกรรมภายในที่ได้รับการคุ้มครองได้ การนำส่วนเหลือจากการผลิตเพื่อส่งออกเป็นของ ด้อยคุณภาพมาจำหน่ายหรือใช้ภายในราชอาณาจักร เป็นกรณีที่ผู้นำเข้ามาผลิตเพื่อส่งออกมิได้ ดำเนินการตามเงื่อนไขที่จะได้รับยกเว้นอากรตอบโต้การทุ่มตลาดหรืออากรปกป้องตามประกาศ คณะกรรมการพิจารณาการทุ่มตลาดและการอุดหนุน และประกาศคณะกรรมการพิจารณามาตรการ ปกป้อง ผู้นำของเข้าจึงต้องชำระอากรตอบโต้การทุ่มตลาดหรืออากรปกป้อง

ดังนั้น ตามแนวคำวินิจฉัยของคณะกรรมการกฤษฎีกาข้างต้น ในส่วนของเศษหรือ เศษซากที่เหลือจากกระบวนการผลิตซึ่งใช้หรือจำหน่ายภายในราชอาณาจักร ผู้นำของเข้าไม่ต้องชำระ อากรตอบโต้การทุ่มตลาดและอากรปกป้อง แต่กรณีของด้อยคุณภาพ ผู้นำของเข้ายังคงต้องชำระ อากรตอบโต้การทุ่มตลาดและอากรปกป้องสำหรับของด้อยคุณภาพที่นำเข้ามาจำหน่ายหรือใช้ภายใน ราชอาณาจักร

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาตามความตกลงระหว่างประเทศภายใต้กรอบ WTO มิได้มี บทบัญญัติกำหนดรายละเอียดเกี่ยวกับการเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาด อากรตอบโต้ การอุดหนุน หรืออากรปกป้อง สำหรับเศษหรือของด้อยคุณภาพที่เหลือจากการผลิต โดยที่อำนาจ ในการเรียกเก็บอากรภายใต้มาตรการดังกล่าวเป็นอำนาจภายในของรัฐสมาชิก WTO ในกรณีที่ อุตสาหกรรมภายในประเทศได้รับความเสียหายจากการนำเข้าสินค้าทุ่มตลาด สินค้าที่ได้รับ การอุดหนุน หรือสินค้านำเข้าที่เพิ่มขึ้นอย่างมากจนผิดปกติ ทั้งนี้ ในส่วนของกฎหมายว่าด้วยศุลกากร ของสหภาพยุโรป กรณีที่คณะกรรมการยุโรปมีการประกาศให้สินค้าใดต้องอยู่ภายใต้มาตรการ ตอบโต้การทุ่มตลาด มาตรการตอบโต้การอุดหนุน และมาตรการปกป้อง หากผู้นำเข้านำสินค้า ดังกล่าวเข้าสู่กระบวนการแปรรูปภายในสหภาพยุโรป (inward processing) มาตรการตอบโต้ การทุ่มตลาด มาตรการตอบโต้การอุดหนุน และมาตรการปกป้องจะยังไม่มีผลจนกว่าสินค้านั้นจะถูก ปลดปล่อยเพื่อการหมุนเวียนอย่างเสรี (release for free circulation) ภายในสหภาพยุโรป ดังนั้น หากสินค้านั้นได้มีการส่งออกนอกสหภาพยุโรป สินค้าดังกล่าวก็จะไม่อยู่ภายใต้มาตรการทางการค้า อีกต่อไป อย่างไรก็ตาม ภายใต้มาตรา 202 ของประมวลกฎหมายศุลกากรแห่งสหภาพยุโรป มาตรการ ทางการค้าจะไม่ใช้บังคับกับส่วนสูญเสียและเศษซาก ซึ่งมีการนำหนดนิยามของคำว่า ส่วนสูญเสีย และเศษซาก (waste and scrap) ไว้ใน Commission Delegated Regulation (EU) 2015/2446⁷²

⁷² Commission Delegated Regulation (EU) 2015/2446 of 28 July 2015 supplementing Regulation (EU) No 952/2013 of the European Parliament and of the Council as regards detailed rules concerning certain provisions of the Union Customs Code

ว่าหมายถึงอย่างไรอย่างหนึ่งต่อไปนี้ (1) สินค้าหรือผลิตภัณฑ์ซึ่งจัดเป็นส่วนสูญเสียและเศษซากตามระบบ CN (The Combined Nomenclature)⁷³ หรือ (2) ในบริบทของการใช้งานปลายทางหรือการแปรรูปภายใน สินค้าหรือผลิตภัณฑ์ที่เกิดจากการดำเนินการแปรรูป ซึ่งไม่มีมูลค่าทางเศรษฐกิจหรือมีมูลค่าทางเศรษฐกิจต่ำ และไม่สามารถใช้ได้หากไม่มีการแปรรูปเพิ่มเติม

ผู้เขียนจึงเห็นพ้องกับความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกาที่ว่า เศษหรือเศษซากนั้นเป็นของที่ไม่สามารถนำกลับไปใช้ได้ตามวัตถุประสงค์เดิมของการนำเข้าและไม่ก่อให้เกิดความเสียหายต่ออุตสาหกรรมภายใน ผู้นำของเข้าจึงไม่ต้องชำระอากรตอบโต้การทุ่มตลาดหรืออากรปกป้องกับเศษหรือเศษซากดังกล่าว

อย่างไรก็ตาม สำหรับของที่ด้อยคุณภาพ หากพิจารณาตามนิยามที่กำหนดในประกาศกระทรวงการคลัง ซึ่งสอดคล้องกับนิยามของคำว่าส่วนสูญเสียและเศษซากตามกฎหมายของสหภาพยุโรป เห็นว่า ของที่ด้อยคุณภาพที่เกิดจากกระบวนการผลิต ซึ่งไม่สามารถนำกลับไปใช้ได้ตามวัตถุประสงค์เดิมได้ ย่อมไม่ก่อให้เกิดความเสียหายต่ออุตสาหกรรมภายในเช่นเดียวกับกรณีของเศษหรือเศษซาก จึงเห็นว่าไม่ควรมีการเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาด อากรตอบโต้การอุดหนุน และอากรปกป้อง กับของที่ด้อยคุณภาพที่ไม่สามารถนำกลับไปใช้ได้ตามวัตถุประสงค์เดิมได้อีก และแม้ของที่ด้อยคุณภาพนั้น จะยังมีส่วนที่อาจนำกลับไปใช้ได้ตามวัตถุประสงค์เดิมได้อยู่ ก็เป็นของซึ่งมีตำหนิหรือมีคุณภาพไม่ได้มาตรฐาน ย่อมทำให้มูลค่าทางเศรษฐกิจของของนั้นลดลงและอาจส่งผลโดยตรงต่อระดับความเสียหายที่เกิดขึ้นแก่อุตสาหกรรมภายในจนลดต่ำลง จึงไม่ควรมีการเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาดหรืออากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้นเช่นเดียวกัน

ทั้งนี้ เห็นควรให้คณะกรรมการพิจารณาการทุ่มตลาดและการอุดหนุน และคณะกรรมการพิจารณามาตรการปกป้อง กำหนดนิยามของคำว่าเศษและของที่ด้อยคุณภาพให้ชัดเจน โดยควรกำหนดให้สอดคล้องกับนิยามตามประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง การลดอัตราอากรและยกเว้นอากรศุลกากรตามมาตรา 12 แห่งพระราชกำหนดพิกัดอัตราศุลกากร พ.ศ. 2530 และกำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการจัดเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาด อากรตอบโต้การอุดหนุน และอากรปกป้อง โดยยกเว้นการเรียกเก็บอากรดังกล่าวแก่เศษหรือของที่ด้อยคุณภาพ ไว้ในประกาศคณะกรรมการพิจารณาการทุ่มตลาดและการอุดหนุน และคณะกรรมการพิจารณามาตรการปกป้อง เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันในทางปฏิบัติระหว่างหน่วยงานที่บังคับใช้กฎหมาย รวมถึงผู้ประกอบการซึ่งอยู่ภายใต้มาตรการดังกล่าว

⁷³ ระบบการจำแนกประเภทสินค้าของสหภาพยุโรป

บทที่ 6

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

6.1 บทสรุป

องค์การการค้าโลก (World Trade Organization: WTO) เป็นองค์การระหว่างประเทศที่มีพัฒนาการมาจากการทำความตกลงทั่วไปว่าด้วยภาษีศุลกากรและการค้า (General Agreement on Tariffs and Trade: GATT) โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมให้การค้าระหว่างประเทศเป็นไปอย่างเสรีและมีการแข่งขันอย่างเป็นธรรม (free and fair trade) โดยการลดและขจัดอุปสรรคทางการค้า ทั้งที่อยู่ในรูปภาษีศุลกากร (Tariff barrier : TB) และที่ไม่ใช่ภาษีศุลกากร (Non-tariff barrier : NTB)

ภายใต้ระบบการค้าเสรี WTO อนุญาตให้ประเทศสมาชิกกำหนดมาตรการเยียวยาทางการค้าหรือมาตรการป้องกันทางการค้า (trade remedies or trade defence measures) เพื่อคุ้มครองอุตสาหกรรมในประเทศของตนจากการปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมจากการทุ่มตลาดและการอุดหนุน หรือเพื่อรับมือกับการเพิ่มขึ้นอย่างรวดเร็วของสินค้าจากต่างประเทศ โดยกำหนดกฎเกณฑ์ที่ประเทศสมาชิกต้องปฏิบัติตามในการริเริ่ม การไต่สวน และการกำหนดมาตรการตอบโต้การทุ่มตลาด มาตรการตอบโต้การอุดหนุน และมาตรการปกป้อง ภายใต้ความตกลงอันเป็นส่วนหนึ่งของความตกลงพหุภาคีว่าด้วยการค้าสินค้าของความตกลงจัดตั้งองค์การการค้าโลก และความตกลงทั่วไปว่าด้วยภาษีศุลกากรและการค้า

การทุ่มตลาดเป็นกรณีที่ประเทศผู้ส่งออกส่งสินค้าไปขายยังประเทศผู้นำเข้าในราคาที่ต่ำกว่าราคาที่เรียกเก็บจากผู้ซื้อสินค้านั้นภายในประเทศผู้ส่งออก¹ โดย WTO อนุญาตให้ประเทศสมาชิกใช้มาตรการตอบโต้การทุ่มตลาดได้ภายใต้พฤติการณ์ตามที่ระบุไว้ในข้อ VI ของ GATT 1994 และตามที่ได้มีการริเริ่มการไต่สวนและดำเนินการที่สอดคล้องกับความตกลงว่าด้วยการตอบโต้การทุ่มตลาด กล่าวคือ การทุ่มตลาดที่ก่อให้เกิดความเสียหายอย่างสำคัญแก่อุตสาหกรรมภายในประเทศที่ผลิตสินค้าชนิดเดียวกันกับสินค้าที่ทุ่มตลาด และความเสียหายที่เกิดขึ้นเป็นผลมาจากการทุ่มตลาด บทบัญญัติข้อ VI ของ GATT 1994 และความตกลงว่าด้วยการตอบโต้การทุ่มตลาด ให้สิทธิประเทศผู้นำเข้าในการใช้มาตรการตอบโต้การทุ่มตลาดได้ โดยการเก็บอากรการนำเข้าหรือค่าธรรมเนียมพิเศษจากสินค้าที่นำเข้าจากประเทศที่กระทำการทุ่มตลาด แต่อากรที่เรียกเก็บนั้นต้องไม่เกินส่วนเหลือของการทุ่มตลาด (Dumping Margin)

¹ Krishana, R., "Antidumping in Law and Practice."

การอุดหนุนเป็นกรณีที่รัฐบาลของประเทศผู้ส่งออกให้การสนับสนุนหรือให้การช่วยเหลือแก่ผู้ผลิตสินค้าภายในประเทศของตนที่ส่งสินค้าไปขายยังประเทศผู้นำเข้า ซึ่งการอุดหนุนที่เป็นสาเหตุทำให้เกิดความเสียหายแก่อุตสาหกรรมภายในประเทศ ประเทศสมาชิกสามารถใช้มาตรการตอบโต้การอุดหนุนที่เป็นการให้โดยเฉพาะเจาะจงได้ โดยประเทศสมาชิกจะต้องดำเนินการให้สอดคล้องกับบทบัญญัติของข้อ VI ของ GATT 1994 และความตกลงว่าด้วยการอุดหนุนและมาตรการตอบโต้ ทั้งนี้ อากรตอบโต้ที่เรียกเก็บเพื่อชดเชยความเสียหายที่ได้รับต้องไม่เกินกว่าการอุดหนุนที่พบว่ามิอยู่ตามที่ได้คำนวณการอุดหนุนต่อหน่วยของสินค้าที่ส่งออกและได้รับการอุดหนุน

มาตรการปกป้องเป็นมาตรการชั่วคราวในการคุ้มครองการแข่งขันทางการค้าจากสินค้านำเข้าที่ก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงแก่อุตสาหกรรมภายในประเทศที่ผลิตสินค้าชนิดเดียวกันหรือแข่งขันโดยตรงกับสินค้านำเข้า เพื่อให้อุตสาหกรรมภายในประเทศมีเวลาปรับตัวให้เข้ากับระบบเศรษฐกิจ โดยมาตรการปกป้องที่ใช้จะต้องสอดคล้องกับบทบัญญัติของข้อ XIX ของ GATT 1994 และตามความตกลงว่าด้วยมาตรการปกป้อง และการใช้มาตรการปกป้องจะใช้ได้เพียงเท่าที่จำเป็นเพื่อวัตถุประสงค์ในการป้องกันหรือเยียวยาความเสียหายที่เกิดแก่อุตสาหกรรมภายในประเทศ เพื่อจำกัดการนำเข้าจึงมักอยู่ในรูปแบบของภาษีศุลกากรที่เพิ่มขึ้นหรือข้อจำกัดเชิงปริมาณ

เนื่องจากประเทศไทยเข้าเป็นสมาชิก WTO จึงมีพันธกรณีที่จะต้องปฏิบัติตามความตกลงภายใต้กรอบ WTO โดยมีการตราพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. 2542 โดยมีความตกลงว่าด้วยการปฏิบัติตามข้อ 6 ของความตกลงทั่วไปว่าด้วยภาษีศุลกากรและการค้า 1994 และ Council Regulation (EC) No 384/96 of 22 December 1995 on protection against dumped imports from countries not member of the European Community ของสหภาพยุโรปเป็นแนวทางในการร่างกฎหมาย² และมีการตราพระราชบัญญัติมาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น พ.ศ. 2550 โดยอ้างอิงบทบัญญัติตามความตกลงระหว่างประเทศว่าด้วยมาตรการปกป้องเป็นแนวทางหลักของการพิจารณากำหนดมาตรการปกป้อง³

พระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. 2542 เป็นกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อคุ้มครองอุตสาหกรรมภายในประเทศจากการที่มีสินค้าชนิดเดียวกับที่ถูกลำเลียงเข้ามาในราชอาณาจักรในราคาส่งออกที่ต่ำกว่ามูลค่าปกติหรือมีการอุดหนุนที่มี

² วันดี สุชาติกุลวิทย์, "ข้อพิจารณาเกี่ยวกับการใช้บังคับกฎหมายการตอบโต้การทุ่มตลาดของไทย," วารสารกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ: 505.

³ บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ประกอบร่างพระราชบัญญัติมาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น พ.ศ. (เรื่องเสรีจที่ 462/2550)

ลักษณะเฉพาะเจาะจง จนก่อให้เกิดความเสียหายแก่อุตสาหกรรมภายในประเทศ ส่วนพระราชบัญญัติ มาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น พ.ศ. 2550 เป็นกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อป้องกันและ เยียวความเสียหายแก่อุตสาหกรรมภายในประเทศจากการที่มีสินค้าชนิดใดชนิดหนึ่งถูกนำเข้ามาใน ราชอาณาจักรเป็นจำนวนมาก ซึ่งพระราชบัญญัติทั้งสองฉบับดังกล่าวอาจกำหนดมาตรการตอบโต้ การทุ่มตลาด มาตรการตอบโต้การอุดหนุน และมาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น โดยกำหนดให้เรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาด อากรตอบโต้การอุดหนุน และอากรปกป้องจาก การนำเข้าสินค้าได้ อย่างไรก็ตามมาตรา 49 วรรคสาม และมาตรา 70 แห่งพระราชบัญญัติ การตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. 2542 และมาตรา 28 แห่งพระราชบัญญัติมาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น พ.ศ. 2550 ได้บัญญัติให้นำ กฎหมายว่าด้วยศุลกากรและกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากรมาใช้บังคับกับการเรียกเก็บอากรนั้น เสมือนเป็นอากรขาเข้าตามกฎหมายนั้น จึงเป็นหน้าที่ของกรมศุลกากรในการเรียกเก็บอากรดังกล่าว ตามที่คณะกรรมการพิจารณาการทุ่มตลาดและการอุดหนุน หรือคณะกรรมการพิจารณามาตรการ ปกป้อง มีประกาศให้เรียกเก็บ

ดังนั้น การพิจารณาเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาดและอากรตอบโต้การอุดหนุน ตามพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. 2542 และการพิจารณาเรียกเก็บอากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น ตามพระราชบัญญัติมาตรการ ปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น พ.ศ. 2550 จะต้องนำบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยศุลกากร และกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากรมาใช้เป็นเกณฑ์ในการพิจารณา

นอกจากนั้น พระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจาก ต่างประเทศ พ.ศ. 2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุน ซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562 ให้อำนาจกรมศุลกากรในการเรียกเก็บอากร เงินเพิ่ม และเบี้ยปรับ การกักของ การยึดหรืออายัดทรัพย์สิน การขายทอดตลาด และการดำเนินการเกี่ยวกับ ของตกค้าง รวมทั้ง การลดเงินเพิ่ม งดหรือลดเบี้ยปรับ ทุเลาการชำระอากรตอบโต้การทุ่มตลาดและ อากรตอบโต้การอุดหนุน เงินเพิ่มและเบี้ยปรับ ในกรณีผู้นำเข้าไม่ชำระอากรหรือชำระอากรตอบโต้ การทุ่มตลาดหรืออากรตอบโต้การอุดหนุน⁴ ไม่ครบถ้วนหรือค้างชำระค่าอากรดังกล่าว และในกรณีที่ ผู้นำเข้าไม่เห็นด้วยกับการประเมินอากร เงินเพิ่มและเบี้ยปรับ การลดเงินเพิ่ม และงดหรือลด เบี้ยปรับ ของกรมศุลกากร ให้อุทธรณ์ต่อคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร และให้นำบทบัญญัติกฎหมายว่าด้วยศุลกากรและกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากรมาใช้บังคับ

⁴ พระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562 มาตรา 49/1 และมาตรา 70/1

แก่การดำเนินการดังกล่าวโดยอนุโลม และให้อำนาจกรมศุลกากรในการพิจารณาคืนอากรตอบโต้ การทุ่มตลาดและอากรตอบโต้การอุดหนุน ในกรณีที่ผู้นำเข้ายื่นคำขอคืนอากรตอบโต้การทุ่มตลาด และอากรตอบโต้การอุดหนุนเมื่อมีการส่งสินค้าที่ได้ชำระอากรตอบโต้การทุ่มตลาดและอากรตอบโต้ การอุดหนุนกลับออกไปนอกราชอาณาจักร โดยให้นำมาตรา 28 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 บทกำหนดโทษที่เกี่ยวข้อง และบทบัญญัติในส่วนที่เกี่ยวกับการเปรียบเทียบ มาใช้บังคับ โดยอนุโลม⁵

จากการศึกษาพบว่ามีปัญหาในการบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยศุลกากร ภายใต้กฎหมาย ว่าด้วยการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ และกฎหมายว่าด้วย มาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น ในกรณีที่การเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาด อากรตอบโต้การอุดหนุน และอากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น โดยแยกพิจารณาเป็น ประเด็นดังต่อไปนี้

1. ปัญหาการเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาด อากรตอบโต้การอุดหนุน และอากร ปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น ในกรณีที่มีการใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษีศุลกากร

(1) กรณีที่มีการใช้สิทธิประโยชน์ของคลังสินค้าทัณฑ์บนตามกฎหมายว่าด้วย ศุลกากร ของที่นำเข้ามาในราชอาณาจักรมีความรับผิดชอบในอันจะต้องเสียอากรในเวลาที่นำของเข้า สำเร็จ โดยให้คำนวณอากรตามสภาพแห่งของ ราคาศุลกากร และพิกัดอัตราศุลกากรที่เป็นอยู่ในเวลา ที่นำของเข้าสำเร็จ เว้นแต่กรณีของที่เกิดขึ้นในคลังสินค้าทัณฑ์บน ไม่ว่าจะปล่อยออกไปในสภาพเดิม ที่นำเข้าหรือในสภาพอื่น ความรับผิดชอบในอันจะต้องเสียอากรเกิดขึ้นเวลาที่นำของเข้าสำเร็จ โดยให้ คำนวณอากรตามอัตราศุลกากรในเวลาที่นำของออกจากคลังสินค้าทัณฑ์บน ทั้งนี้ ให้ยกเว้นอากร ขาเข้าและอากรขาออกแก่ของที่ปล่อยออกจากคลังสินค้าทัณฑ์บนเพื่อส่งออกนอกราชอาณาจักร และ หากเป็นการโอนเข้าไปในคลังสินค้าทัณฑ์บนอื่น หรือจำหน่ายให้แก่ผู้นำของเข้าตามมาตรา 29 หรือ ผู้มีสิทธิได้รับยกเว้นอากรตามกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากรหรือกฎหมายอื่น ให้ถือว่าเป็น การส่งออกไปนอกราชอาณาจักร

ปรากฏว่าในกรณีที่คณะกรรมการพิจารณาการทุ่มตลาดและการอุดหนุน และคณะกรรมการพิจารณามาตรการปกป้อง ได้กำหนดข้อยกเว้นการเรียกเก็บอากรตอบโต้ การทุ่มตลาดและอากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น สำหรับการนำเข้ามาผลิตเพื่อการส่งออก ตามกฎหมายว่าด้วยการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย กฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน

⁵ พระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562 มาตรา 49/2 และมาตรา 70/2

และกฎหมายว่าด้วยศุลกากร มีการอาศัยบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ให้ถือว่าเป็นการส่งออกป็นอกราชอาณาจักร เป็นช่องทางในการหลีกเลี่ยงอากรตอบโต้การทุ่มตลาดหรืออากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น โดยการโอนสินค้าที่อยู่ภายใต้มาตรการตอบโต้การทุ่มตลาดหรือมาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้นจากคลังสินค้าทัณฑ์บนเข้าไปยังเขตปลอดอากร และต่อมาได้นำออกมาจำหน่ายภายในราชอาณาจักร กรมการค้าต่างประเทศจึงได้หารือประเด็นดังกล่าวไปยังสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา โดยคณะกรรมการกฤษฎีกามีความเห็นว่ายกเว้นตามประกาศคณะกรรมการพิจารณาการทุ่มตลาดและการอุดหนุน และคณะกรรมการพิจารณามาตรการปกป้องเป็นการยกเว้นการเรียกเก็บอากรปกป้องหรืออากรตอบโต้การทุ่มตลาดสำหรับกรณีที่มีการนำสินค้าเข้ามาเพื่อการส่งออกนอกราชอาณาจักร โดยมุ่งหมายเฉพาะกรณีที่มีการส่งสินค้าออกนอกราชอาณาจักรอย่างแท้จริงเท่านั้น เพื่อคุ้มครองอุตสาหกรรมภายในประเทศ จึงไม่รวมถึงกรณีกฎหมายให้ถือว่าเป็นการส่งออกนอกราชอาณาจักรแต่ไม่ได้มีการส่งออกป็นอกราชอาณาจักรจริง เมื่อมิได้ส่งออกป็นอกราชอาณาจักรจริง ผู้นำของเข้าจึงต้องชำระอากรตอบโต้การทุ่มตลาดหรืออากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้นแล้วแต่กรณี⁶

ประเด็นปัญหาต่อมาสำหรับคลังสินค้าทัณฑ์บน เมื่อความรับผิดชอบในอันจะต้องเสียอากรสำหรับของที่นำเข้าเกิดขึ้นในเวลาที่น่าขอเข้าสำเร็จ โดยคำนวณอากรตามอัตราศุลกากรในเวลาที่น่าออกจากคลังสินค้าทัณฑ์บน กรณีผู้นำของเข้านำของที่ต้องเสียอากรตอบโต้การทุ่มตลาดหรืออากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้นเข้าไปยังคลังสินค้าทัณฑ์บน แต่ต่อมาได้มีการนำออกมาจำหน่ายภายในราชอาณาจักร อัตราที่ใช้ในการเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาดและอากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้นสำหรับสินค้าที่นำเข้าไปยังคลังสินค้าทัณฑ์บนจะต้องใช้อัตรา ณ วันนำเข้าสำเร็จ หรือ ณ วันซึ่งได้ปล่อยของออกไปจากคลังสินค้าทัณฑ์บน กรมศุลกากรได้หารือประเด็นดังกล่าวไปยังสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา โดยคณะกรรมการกฤษฎีกามีความเห็นว่าการพิจารณาว่าจะต้องมีการคุ้มครองปกป้องอุตสาหกรรมภายในหรือไม่นั้นจะต้องพิจารณาจากวันที่มีการนำเข้า การเรียกเก็บอากรทั้งสองกรณีจึงต้องคิดในอัตราที่น่าเข้าจริง หมายความว่า เป็นวันที่ปรากฏในใบขนสินค้าขาเข้าว่าได้มีการนำสินค้าเข้ามาในราชอาณาจักร ไม่ว่าจะมีการนำสินค้านำเข้าดังกล่าวเข้าคลังสินค้าทัณฑ์บนหรือเขตปลอดอากรหรือไม่ก็ตาม ดังนั้น หากมีการประกาศกำหนดมาตรการตอบโต้การทุ่มตลาดหรือมาตรการปกป้องในขณะนำเข้า ผู้นำเข้ามีหน้าที่ที่จะต้องชำระอากรนั้น ๆ

⁶ บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การจัดเก็บอากรปกป้องและอากรตอบโต้การทุ่มตลาด กรณีการใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษีศุลกากรนำสินค้าเข้าเก็บในคลังสินค้าทัณฑ์บนและเขตปลอดอากร (เรื่องเสรีที่ 1748/2559)

ในอัตราที่ประกาศกำหนดในขณะที่น่าเข้า มิใช่ชำระตามอัตราที่กำหนดในขณะที่ปล่อยของออก จากคลังสินค้าทัณฑ์บน⁷

(2) กรณีที่มีการใช้สิทธิประโยชน์ของเขตปลอดอากรตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร การนำของออกจากเขตปลอดอากรเพื่อใช้หรือจำหน่ายภายในราชอาณาจักร หรือเพื่อโอนเข้าไปใน คลังสินค้าทัณฑ์บน หรือจำหน่ายให้แก่ผู้นำของเข้าตามมาตรา 29 หรือผู้มีสิทธิได้รับยกเว้นอากรตาม กฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากรหรือกฎหมายอื่น ให้ถือว่าเป็นการนำเข้าเข้ามาในราชอาณาจักรและ เป็นการนำเข้าสำเร็จในเวลาที่น่าของเช่นนั้นออกจากเขตปลอดอากร โดยของที่ปล่อยออกไปจาก เขตปลอดอากรเพื่อนำเข้ามาในราชอาณาจักรไม่ว่าของนั้นจะนำเข้ามาจากนอกราชอาณาจักรหรือ จากในราชอาณาจักร ให้คำนวณอากรตามสภาพแห่งของ ราคาศุลกากร และพิกัดอัตราศุลกากร ที่เป็นอยู่ในเวลาที่ปล่อยของนั้นออกไปจากเขตปลอดอากร

ปรากฏว่า สินค้าที่อยู่ภายใต้มาตรการตอบโต้การทุ่มตลาด มาตรการตอบโต้ การอุดหนุน หรือมาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น ที่นำเข้ามาในราชอาณาจักรและ นำเข้าไปยังเขตปลอดอากร โดยได้รับยกเว้นการเรียกเก็บอากรตามประกาศคณะกรรมการพิจารณา การทุ่มตลาดและการอุดหนุนหรือคณะกรรมการพิจารณามาตรการปกป้อง สำหรับสินค้านำเข้ามา ผลิตเพื่อส่งออกนอกราชอาณาจักร ผู้นำของเข้าจึงยังไม่ต้องชำระอากรตอบโต้การทุ่มตลาด อากร ตอบโต้การอุดหนุน หรืออากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น แต่สินค้านั้นได้ถูกแปรสภาพในเขตปลอดอากร จนไม่มี พิกัดอัตราศุลกากรตามที่คณะกรรมการพิจารณาการทุ่มตลาดและการอุดหนุนหรือคณะกรรมการ พิจารณามาตรการปกป้องมีประกาศให้เรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาด อากรตอบโต้การอุดหนุน หรืออากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้นสำหรับสินค้านั้นอีก จึงไม่สามารถเรียกเก็บอากร ดังกล่าวกับของนั้นได้

กรมศุลกากรได้หารือประเด็นดังกล่าวไปยังสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา โดยคณะกรรมการกฤษฎีกามีความเห็น่า ความรับผิดชอบอันจะต้องเสียอากรสำหรับของที่น่าเข้ามาใน ราชอาณาจักรเกิดขึ้นในเวลาที่น่าของเข้าสำเร็จ โดยในการคำนวณอากรสำหรับของที่น่าเข้ามาใน ราชอาณาจักรให้คำนวณตามสภาพแห่งของ ราคาศุลกากร และพิกัดอัตราศุลกากร ที่เป็นอยู่ในเวลาที่

⁷ บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง อำนวยการหน้าที่ของกรมศุลกากรในการเรียกเก็บอากร ปกป้องตามกฎหมายว่าด้วยมาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น และการเรียกเก็บอากรตอบโต้ การทุ่มตลาดตามกฎหมายว่าด้วยการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ (เรื่องเสร็จที่ 1148/2561 และเรื่องเสร็จที่ 1154/2561)

นำของเข้าสำเร็จ เว้นแต่เป็นการนำของเข้าไปในเขตประกอบการที่กฎหมายกำหนดเงื่อนไขความรับผิดชอบ ในอันจะต้องชำระอากรศุลกากรเป็นการเฉพาะ เช่น กรณีเขตปลอดอากรซึ่งความรับผิดชอบในการชำระอากรศุลกากรจะเกิดขึ้นในเวลาที่ย้ายของออกจากเขตปลอดอากร เมื่อได้พิจารณาเจตนารมณ์แห่งกฎหมายว่าด้วยการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ และกฎหมายว่าด้วยมาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น ประกอบกับบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องตามพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 ในกรณีที่มีการนำของเข้าไปในเขตปลอดอากรหรือเขตประกอบการอื่นที่ได้รับยกเว้นอากรตอบโต้การทุ่มตลาดและอากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น แล้วไม่ได้ส่งของนั้นออกไปนอกราชอาณาจักร แต่นำของนั้นออกจากเขตปลอดอากรหรือเขตประกอบการอื่น เพื่อนำมาใช้หรือจำหน่ายภายในราชอาณาจักร ไม่ว่าจะของนั้นจะได้มีการนำไปผลิตเป็นผลิตภัณฑ์อื่นแล้วหรือไม่ และไม่ว่าของนั้นจะมีการจำหน่ายจ่ายโอนไปในระหว่างเขตประกอบการที่ได้รับยกเว้นอากรตอบโต้การทุ่มตลาดและอากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้นในลักษณะหลายต่อหลายทอดหรือไม่ก็ตาม เมื่อมิได้มีการส่งของดังกล่าวออกไปนอกราชอาณาจักรจริงแต่กลับนำมาใช้หรือจำหน่ายในราชอาณาจักร กรณีจึงไม่เข้าเงื่อนไขการได้รับยกเว้นการชำระอากรปกป้องและอากรตอบโต้การทุ่มตลาดตามประกาศคณะกรรมการพิจารณามาตรการปกป้องหรือคณะกรรมการพิจารณาการทุ่มตลาดและการอุดหนุน ความรับผิดชอบในอันจะต้องเสียอากรปกป้องและอากรตอบโต้การทุ่มตลาดสำหรับของที่นำเข้ามาในราชอาณาจักรย่อมเกิดขึ้นในเวลาที่น่าจะสำเร็จและย่อมต้องใช้พิกัดศุลกากรของของในเวลาที่น่าจะสำเร็จในการจัดเก็บอากรดังกล่าว⁸

จากประเด็นใน (1) และ (2) จะเห็นได้ว่า การนำบทบัญญัติกฎหมายว่าด้วยศุลกากรมาใช้บังคับในการเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาด อากรตอบโต้การอุดหนุน และอากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น ต้องเป็นไปตามเจตนารมณ์แห่งกฎหมายว่าด้วยการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ และกฎหมายว่าด้วยมาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้นที่มุ่งคุ้มครองอุตสาหกรรมภายในประเทศ โดยที่ตามความตกลงระหว่างประเทศ WTO อนุญาตให้ประเทศสมาชิกใช้มาตรการเยียวยาทางการค้าได้ภายในดินแดนของตนทั้งหมด ดังนั้น ในกรณีที่มีการนำสินค้าที่อยู่ภายใต้มาตรการตอบโต้การทุ่มตลาด มาตรการตอบโต้การอุดหนุน และมาตรการปกป้องเข้ามาในราชอาณาจักร โดยอาศัยบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยศุลกากรในการหลีกเลี่ยงมาตรการต่าง ๆ จึงเป็นการกระทำอันมิชอบ ผู้เขียนจึงเห็นพ้องกับความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา โดยเห็นว่าทั้งในกรณีการใช้สิทธิประโยชน์คลังสินค้าทัณฑ์บนและ

⁸ บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การเรียกเก็บและการคืนอากรปกป้องและอากรตอบโต้การทุ่มตลาด และอำนาจการพิจารณาอุทธรณ์เกี่ยวกับการเรียกเก็บอากรปกป้อง (เรื่องเสร็จที่ 746/2564)

เขตปลอดอากร เมื่อมิได้มีการส่งออกป็นนกราชอาณาจักรจริง โดยที่สินค้ายังคงหมุนเวียนอยู่ในประเทศ ความเสียหายที่เกิดแก่อุตสาหกรรมภายในประเทศจึงยังไม่ถูกขจัดไป แม้จะมีการแปรรูปเป็นผลิตภัณฑ์อื่นแล้วหรือไม่ก็ตาม ความรับผิดชอบในการชำระอากรตอบโต้การทุ่มตลาด อากรตอบโต้การอุดหนุน และอากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น ย่อมเกิดขึ้นเมื่อมีการนำเข้าสำเร็จตามมาตรา 13 ประกอบมาตรา 50 และให้คำนวณอากรตามสภาพแห่งของ ราคา และพิกัดอัตราศุลกากรที่เป็นอยู่ในขณะนำเข้าสำเร็จ ตามมาตรา 14 วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 เพื่อป้องกันการอาศัยบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยศุลกากรในการหลีกเลี่ยงอากรตอบโต้การทุ่มตลาด อากรตอบโต้การอุดหนุน และอากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น

2. เจ้าพนักงานศุลกากรมีอำนาจในการประเมินอากร รวมถึงอำนาจเรียกเก็บเงินเพิ่มและเบี้ยปรับ ในกรณีที่ผู้นำของเข้าไม่เสียอากรหรือเสียอากรไม่ครบถ้วน ตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร แต่ทั้งนี้ เงินเพิ่มและเบี้ยปรับเป็นมาตรการลงโทษทางภาษีอากรอย่างหนึ่งซึ่งกระทบสิทธิประชาชน หากไม่มีกฎหมายบัญญัติไว้โดยชัดแจ้ง เจ้าหน้าที่รัฐหรือฝ่ายปกครองย่อมไม่มีอำนาจกระทำการใด ๆ ได้⁹ และโดยที่พระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. 2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562 ได้ให้อำนาจกรมศุลกากรในการเรียกเก็บอากร เงินเพิ่มและเบี้ยปรับ การกักของ การยึดหรืออายัดทรัพย์สิน การขายทอดตลาด และการดำเนินการเกี่ยวกับของตกค้าง รวมทั้ง การลดเงินเพิ่ม งดหรือลดเบี้ยปรับ ทุเลาการชำระอากรตอบโต้การทุ่มตลาดหรืออากรตอบโต้การอุดหนุน เงินเพิ่มและเบี้ยปรับ ในกรณีที่ผู้นำเข้าไม่ชำระอากรหรือชำระอากรตอบโต้การทุ่มตลาดหรืออากรตอบโต้การอุดหนุนไม่ครบถ้วน หรือค้างชำระค่าอากรตอบโต้การทุ่มตลาดหรืออากรตอบโต้การอุดหนุน แต่ในส่วนของอากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น พระราชบัญญัติมาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น พ.ศ. 2550 มิได้มีบทบัญญัติที่ให้อำนาจกรมศุลกากรในการเรียกเก็บเงินเพิ่มและเบี้ยปรับ ดังเช่นอากรตอบโต้การทุ่มตลาดและอากรตอบโต้การอุดหนุน กรมศุลกากรจึงไม่มีอำนาจเรียกเก็บเงินเพิ่มและเบี้ยปรับสำหรับอากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้นได้ อย่างไรก็ตาม เพื่อให้การเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาด อากรตอบโต้การอุดหนุน และอากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้นเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและมีมาตรฐานอย่างเดียวกัน จึงควรกำหนดให้กรมศุลกากรมีอำนาจในการเรียกเก็บเงินเพิ่มและเบี้ยปรับสำหรับอากรปกป้อง รวมถึงอำนาจดำเนินการกับอากรที่ค้างชำระได้ เช่นเดียวกับกรณีของอากรตอบโต้การทุ่มตลาดและอากรตอบโต้การอุดหนุน

⁹ เรื่องเดียวกัน.

3. ปัญหาการพิจารณาคืนอากรตอบโต้การทุ่มตลาด อากรตอบโต้การอุดหนุน และอากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น

(1) ของที่นำเข้ามาและส่งกลับออกไปตามมาตรา 28 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 กรณีมีปัญหาว่า การนำเข้าและส่งออกสินค้าในลักษณะการค้าเนินพิธีการศุลกากรการส่งของกลับออกไป (re-export) ภายในอารักขาของศุลกากร ผู้นำของเข้ามีสิทธิขอคืนอากรตอบโต้การทุ่มตลาด และ/หรืออากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้นที่ชำระไว้หรือไม่

ในส่วนของอากรตอบโต้การทุ่มตลาดและอากรตอบโต้การอุดหนุน เนื่องจากเป็นปัญหาในทางปฏิบัติระหว่างหน่วยงานที่บังคับใช้กฎหมาย จึงได้มีการแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติมาตรา 49/2 และมาตรา 70/2 โดยพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562 กำหนดให้ผู้นำของเข้าอาจยื่นคำขอคืนอากรตอบโต้การทุ่มตลาดได้ในกรณีที่ได้ส่งสินค้าที่ได้ชำระอากรตอบโต้การทุ่มตลาดกลับออกไปนอกราชอาณาจักร โดยให้นำมาตรา 28 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 บทกำหนดโทษที่เกี่ยวข้อง และบทบัญญัติในส่วนที่เกี่ยวกับการเปรียบเทียบ มาใช้บังคับโดยอนุโลม ผู้นำของเข้าจึงมีสิทธิขอคืนอากรตอบโต้การทุ่มตลาดและอากรตอบโต้การอุดหนุนที่ชำระไว้แล้วได้

ทั้งนี้ มาตรา 28 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 กำหนดให้ผู้นำเข้ามีสิทธิในการขอคืนอากรเก็บในสิบส่วนหรือส่วนที่เกินหนึ่งพันบาทของจำนวนที่ได้เรียกเก็บไว้ โดยคำนวณตามใบขนสินค้าขาออกแต่ละฉบับ แล้วแต่จำนวนใดจะสูงกว่า กรณีจึงมีปัญหาว่า ผู้นำของเข้าที่ได้ส่งของนั้นกลับออกไปนอกราชอาณาจักร และขอคืนอากรขาเข้าสำหรับของนั้น กรมศุลกากรจะต้องเรียกเก็บไว้อีกส่วนหนึ่งในสิบส่วนหรือหนึ่งพันบาทสำหรับส่วนของอากรตอบโต้การทุ่มตลาดหรืออากรตอบโต้การอุดหนุนด้วยหรือไม่

ผู้เขียนเห็นว่ากรณีดังกล่าวไม่ควรมีการเรียกเก็บในส่วนของอากรตอบโต้การทุ่มตลาดและอากรตอบโต้การอุดหนุนอีก เนื่องจากการเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาดและอากรตอบโต้การอุดหนุนต้องไม่เกินกว่าส่วนเหลือของการทุ่มตลาดหรือการอุดหนุนที่พบว่ามิอยู่ตามที่ได้คำนวณการอุดหนุนต่อหน่วยของสินค้าที่ส่งออกและได้รับการอุดหนุน กรณีจึงทำได้เพียงเพื่อทำให้ความเสียหายของอุตสาหกรรมภายในประเทศหมดไป ซึ่งต่างจากอากรตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร และภายใต้เงื่อนไขในการขอคืนอากรตามมาตรา 28 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 ของที่นำเข้ามาไม่ได้มีการใช้ประโยชน์ภายในประเทศ อุตสาหกรรมภายในประเทศย่อมไม่ได้รับความเสียหาย กรณีจึงไม่มีอากรตอบโต้การทุ่มตลาดและอากรตอบโต้การอุดหนุนที่ต้องชำระ

อย่างไรก็ตาม ในส่วนของอากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น พระราชบัญญัติมาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น พ.ศ. 2550 มิได้มีบทบัญญัติกำหนด เหตุแห่งการคืนอากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น รวมถึงหลักเกณฑ์และวิธีการคืนอากร ปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้นไว้แต่อย่างใด ซึ่งเห็นว่าในกรณีที่มีการนำเข้าสินค้าที่ต้องเสียอากร ปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้นเข้ามาในราชอาณาจักรและได้ส่งกลับออกไปนอกราชอาณาจักร ภายใต้หลักเกณฑ์และเงื่อนไขตามที่กำหนดไว้ในมาตรา 28 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 ด้วยเหตุผลเช่นเดียวกับอากรตอบโต้การทุ่มตลาดและอากรตอบโต้การอุดหนุน ผู้นำของเข้าย่อมมีสิทธิ ขอคืนอากรปกป้องที่ได้ชำระไว้เช่นเดียวกัน ดังนั้น เพื่อให้เกิดความเป็นธรรมแก่ผู้นำของเข้า จึงเห็นควร เพิ่มเติมบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติมาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น โดยให้ผู้นำ ของเข้ามีสิทธิขอคืนอากรตามมาตรา 28 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 ได้เช่นเดียวกันกับ อากรตอบโต้การทุ่มตลาดและอากรตอบโต้การอุดหนุน

(2) ของที่นำเข้ามาผลิตเพื่อการส่งออกตามมาตรา 29 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 กรณีมีปัญหาว่า ในการพิจารณาคืนอากรตอบโต้การทุ่มตลาดหรืออากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น กรมศุลกากรจะสามารถพิจารณาคืนอากรตอบโต้การทุ่มตลาดหรืออากร ปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น ตามหลักเกณฑ์ตามมาตรา 29 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 ได้หรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกาได้มีความเห็นว่า การคืนอากรทั้งในส่วนของอากรปกป้อง และอากรตอบโต้การทุ่มตลาดนั้น จำเป็นที่จะต้องมีบทบัญญัติแห่งกฎหมายกำหนดให้อำนาจในการคืน ไว้อย่างชัดเจน โดยเมื่อพิจารณาพระราชบัญญัติมาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น และพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ มิได้กำหนดให้นำ มาตรา 29 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 มาใช้บังคับ การคืนอากรตอบโต้การทุ่มตลาด ดังกล่าวจึงไม่รวมถึงกรณีการนำเข้าสินค้าที่นำมาผลิต ผสม ประกอบ บรรจุ หรือดำเนินการด้วยวิธีอื่น ใดก่อนส่งออกไปนอกราชอาณาจักรตามมาตรา 29 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 กรมศุลกากรจึงไม่สามารถคืนอากรปกป้องและอากรตอบโต้การทุ่มตลาดให้แก่ผู้ประกอบการที่นำของ ซึ่งได้ชำระอากรปกป้องและอากรตอบโต้การทุ่มตลาดไว้แล้วไปผลิตและส่งออกไปนอกราชอาณาจักร โดยอาศัยมาตรา 29 เช่นเดียวกันกับการคืนอากรศุลกากรตามกฎหมายศุลกากรได้¹⁰

อย่างไรก็ตาม หากเป็นกรณีที่มีประกาศคณะกรรมการพิจารณาการทุ่มตลาดและ การอุดหนุน และคณะกรรมการพิจารณามาตรการปกป้อง กำหนดให้ยกเว้นการเรียกเก็บอากรตอบโต้

¹⁰ เรื่องเดียวกัน.

การทุ่มตลาดหรือการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น สำหรับสินค้าที่นำเข้ามาผลิตเพื่อการส่งออกภายใต้กฎหมายว่าด้วยศุลกากร โดยให้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการยกเว้นอากรขาเข้าเพื่อการส่งออกตามที่กฎหมายว่าด้วยศุลกากรกำหนด ทั้งนี้ ภายใต้พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 มีมาตรการทางภาษีอากรเพื่อส่งเสริมการส่งออก ได้แก่ คลังสินค้าทัณฑ์บน เขตปลอดอากร และการคืนอากรตามมาตรา 29 โดยมีแนวคิดเดียวกันคือ ของใดที่มีได้มีการบริโภคภายในประเทศ ไม่ควรมีภาระภาษี (user pays principal) เพียงแต่มาตรา 29 ต้องมีการเรียกเก็บอากรขาเข้าไว้ก่อน และเมื่อได้ดำเนินการผลิต ผสม ประกอบ บรรจุ หรือดำเนินการด้วยวิธีอื่นใด และส่งออกป้อนราชอาณาจักร จึงจะมีสิทธิขอคืนอากรที่เสียไว้ได้ ตามเงื่อนไขที่กฎหมายกำหนด ผู้เขียนจึงเห็นว่า สินค้าที่นำเข้ามาผลิตเพื่อการส่งออกภายใต้กฎหมายว่าด้วยศุลกากร ตามประกาศคณะกรรมการพิจารณาการทุ่มตลาดและการอุดหนุน และคณะกรรมการพิจารณามาตรการปกป้องย่อมรวมถึงการนำเข้ามาผลิตเพื่อการส่งออกตามมาตรา 29 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 ด้วย โดยผู้นำของเข้าต้องชำระอากรไว้ก่อน และเมื่อได้นำสินค้านี้ดังกล่าวมาผลิตและส่งออกป้อนราชอาณาจักร ก็ย่อมมีสิทธิขอคืนอากรต่อการทุ่มตลาดหรือการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น โดยใช้หลักเกณฑ์เดียวกันกับการคืนอากรตามมาตรา 29 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560

4. การประเมินอากรเพื่อเรียกเก็บอากรของพนักงานศุลกากรตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร หากผู้นำเข้าไม่เห็นด้วยกับการประเมินอากรของพนักงานศุลกากร ผู้นำของเข้ามีสิทธิอุทธรณ์การประเมินต่อคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งการประเมิน และผู้อุทธรณ์มีสิทธิอุทธรณ์คำวินิจฉัยของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์โดยฟ้องเป็นคดีต่อศาลภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ได้รับแจ้งคำวินิจฉัยอุทธรณ์ โดยการอุทธรณ์ไม่เป็นเหตุทุเลาการเสียอากรตามที่พนักงานศุลกากรประเมินไว้ เว้นแต่ผู้อุทธรณ์จะได้รับอนุญาตจากอธิบดีให้รอคำวินิจฉัยอุทธรณ์หรือคำพิพากษาถึงที่สุด และหากคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ไม่พิจารณาอุทธรณ์ให้แล้วเสร็จภายในกำหนด 180 วัน ผู้นำของเข้าหรือผู้ส่งของออกมีสิทธินำคดีไปฟ้องต่อศาลได้ โดยศาลที่มีอำนาจพิจารณาการอุทธรณ์คำวินิจฉัยอุทธรณ์ของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร ได้แก่ ศาลภาษีอากร

ในกรณีที่มีการออกแบบแจ้งการประเมินอากรต่อการทุ่มตลาดและการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีความเห็น¹¹ กฎหมายว่าด้วยการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ และกฎหมายว่าด้วยมาตรการปกป้อง

¹¹ บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ 1148/2560 และเรื่องเสร็จที่ 1154/2561 ประกอบเรื่องเสร็จที่ 746/2564

จากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น มีการกำหนดอำนาจหน้าที่ของกรมศุลกากรเกี่ยวกับการจัดเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาดและอากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้นไว้ ดังนั้น กรณีที่มีการโต้แย้งเกี่ยวกับการจัดเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาดและอากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น จึงเป็นอำนาจหน้าที่ของกรมศุลกากรในฐานะที่เป็นผู้มีหน้าที่จัดเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาดและอากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้นตามที่กฎหมายกำหนด ที่จะต้องพิจารณาข้อโต้แย้งนั้นให้เสร็จสิ้น เนื่องจากการพิจารณาข้อโต้แย้งที่เกี่ยวข้องกับการจัดเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาดและอากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น ถือได้ว่าเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการจัดเก็บที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรมศุลกากร

แต่ทั้งนี้ พระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. 2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562 มีบทบัญญัติเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากรไว้โดยชัดแจ้ง ในกรณีที่ผู้นำเข้าไม่เห็นด้วยการประเมินอากร เงินเพิ่มและเบี้ยปรับ การลดเงินเพิ่ม และ งดหรือลดเบี้ยปรับ ของกรมศุลกากร ให้อุทธรณ์ต่อคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร และให้นำบทบัญญัติกฎหมายว่าด้วยศุลกากรและกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากรมาใช้บังคับ แต่ในส่วนของอากรปกป้องตามพระราชบัญญัติมาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น พ.ศ. 2550 นั้น มิได้บัญญัติไว้โดยชัดแจ้ง เช่นเดียวกับพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศฯ ซึ่งพระราชบัญญัติทั้งสองฉบับต่างเป็นกฎหมายที่ให้อำนาจกรมศุลกากรในการเรียกเก็บอากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้นและอากรตอบโต้การทุ่มตลาดไว้เช่นเดียวกัน บทบัญญัติที่เกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของกรมศุลกากรจึงควรมีมาตรฐานอย่างเดียวกัน ดังนั้น จึงเห็นควรแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติมาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น พ.ศ. 2550 ในส่วนที่เกี่ยวกับอำนาจดำเนินการของกรมศุลกากร ให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. 2542 ที่แก้ไขโดยพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562

5. พระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. 2542 และพระราชบัญญัติมาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น พ.ศ. 2550 บัญญัติให้นำบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยศุลกากรและกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากรมาใช้บังคับกับการเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาด อากรตอบโต้การอุดหนุน และอากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น เสมือนเป็นอากรขาเข้าตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร โดยมีได้มีบทบัญญัติให้นำบทกำหนดความรับผิดและบทลงโทษตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากรมาใช้บังคับกับอากรดังกล่าว

แต่อย่างไรก็ตาม กรณีจึงมีปัญหาว່ว่าอากรตอบโต้การทุ่มตลาด อากรตอบโต้การอุดหนุน และอากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้นถือเป็นอากรตามพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 หรือไม่ และหากมีการหลีกเลี่ยงการชำระอากรตอบโต้การทุ่มตลาดอากรตอบโต้การอุดหนุน และอากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น จะถือว่าเป็นความผิดตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากรหรือไม่

จากการศึกษาพบว่า แม้ว่าอากรตอบโต้การทุ่มตลาด อากรตอบโต้การอุดหนุน และอากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น จะถูกเรียกเก็บโดยหน่วยงานศุลกากร แต่ก็แตกต่างจากอากรศุลกากรอย่างสิ้นเชิง โดยอากรตอบโต้การทุ่มตลาดและอากรตอบโต้การอุดหนุนมีวัตถุประสงค์เพื่อตอบโต้การค้าที่ไม่เป็นธรรม และเพื่อชดเชยความเสียหายจากการเลือกปฏิบัติด้านราคาระหว่างประเทศที่กระทำโดยผู้ส่งออกหรือการให้การอุดหนุนโดยรัฐบาลต่างประเทศ ส่วนอากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้นมีวัตถุประสงค์เพื่อคุ้มครองอุตสาหกรรมภายในประเทศจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น เพื่อให้อุตสาหกรรมภายในประเทศมีเวลาปรับตัว ซึ่งทั้ง 3 กรณีเป็นส่วนหนึ่งของมาตรการเยียวยาทางการค้า โดยมาตรการดังกล่าวไม่จำเป็นต้องอยู่ในรูปแบบของมาตรการทางภาษีเสมอไป ในขณะที่อากรศุลกากรมีไว้เพื่อเป็นช่องทางในการหารายได้และเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจโดยรวม อากรศุลกากรอยู่ในขอบเขตของนโยบายการค้าและการคลังของรัฐบาล และมีเป้าหมายเพื่อรายได้ของรัฐและเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจโดยรวม ดังนั้น อากรตอบโต้การทุ่มตลาด อากรตอบโต้การอุดหนุน และอากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น จึงไม่ใช่อากรศุลกากรตามนัยพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560

กรณีการนำบทกำหนดความรับผิดและบทลงโทษตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากรมาใช้บังคับ คณะกรรมการกฤษฎีกามีความเห็น¹² การนำบทกำหนดความรับผิดและบทลงโทษมาใช้บังคับโดยอนุโลม ต้องมีการบัญญัติไว้โดยชัดแจ้งว่าให้นำบทกำหนดความผิดอาญาและบทกำหนดโทษของกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องนั้นมาใช้บังคับแก่การนั้น เพราะบุคคลจะไม่ต้องรับโทษอาญาเว้นแต่จะได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำนั้นบัญญัติเป็นความผิดและกำหนดโทษไว้ เมื่อพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. 2542 และพระราชบัญญัติมาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น พ.ศ. 2550 มิได้บัญญัติให้นำบทกำหนดความผิดและบทกำหนดโทษตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากรมาใช้ในกรณีที่มีการเรียกเก็บอากรตามกฎหมายทั้งสองฉบับดังกล่าว จึงไม่สามารถนำบทกำหนดความผิดและบทกำหนดโทษตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยศุลกากรมาใช้บังคับเมื่อมีการหลีกเลี่ยงการชำระอากรตอบโต้การทุ่มตลาด อากรตอบโต้การอุดหนุน และอากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้นได้

¹² บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ 574/2560 ประกอบบันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ 110/2528

ผู้เขียนมีความเห็นพ้องกับความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา เนื่องจากอาการตอบโต้การทุ่มตลาด อาการตอบโต้การอุดหนุน และอาการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น ไม่ใช่อาการศุลกากรตามนัยพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 ประกอบกับพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. 2542 และพระราชบัญญัติมาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น พ.ศ. 2550 บัญญัติให้นำกฎหมายว่าด้วยศุลกากรและกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากรมาใช้บังคับกับการเรียกเก็บ โดยมีได้บัญญัติให้นำบทกำหนดความรับผิดและบทกำหนดโทษมาใช้บังคับด้วย กรณีจึงไม่อาจนำบทกำหนดความรับผิดและบทกำหนดโทษตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากรมาใช้บังคับกับการเรียกเก็บอาการตอบโต้การทุ่มตลาด อาการตอบโต้การอุดหนุน และอาการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น

อย่างไรก็ตาม โดยภายใต้พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 ในกรณีที่มีการสำแดงใบขนสินค้าที่เป็นเท็จ การจำแนกประเภทสินค้าไม่ถูกต้อง การใช้ราคาไม่ถูกต้อง หรือใช้ถิ่นกำเนิดอันเป็นเท็จ เป็นความเป็นผิดฐานสำแดงหรือยื่นเอกสารไม่ถูกต้องตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร การหลีกเลี่ยงอาการตอบโต้การทุ่มตลาด อาการตอบโต้การอุดหนุน และอาการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น โดยการสำแดงใบขนสินค้าที่เป็นเท็จ การจำแนกประเภทสินค้าไม่ถูกต้อง ใช้ราคาไม่ถูกต้อง หรือใช้ถิ่นกำเนิดอันเป็นเท็จ จึงเป็นความเป็นผิดฐานสำแดงหรือยื่นเอกสารไม่ถูกต้องตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร กรณีจึงมีการกำหนดเกณฑ์การเปรียบเทียบเพื่อระงับคดีตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร ดังนั้น เมื่อไม่มีกฎหมายว่าด้วยการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุน และกฎหมายว่าด้วยมาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น ที่กำหนดองค์ประกอบหรือบทลงโทษที่ใช้บังคับไว้โดยเฉพาะ จึงต้องพิจารณาบทกำหนดความรับผิดและบทกำหนดโทษตามองค์ประกอบความผิดของกฎหมายอื่นเป็นรายกรณี

6. ภายใต้กฎหมายว่าด้วยศุลกากร ของที่นำเข้ามาเพื่อผลิตและส่งออกโดยได้รับยกเว้นอากรขาเข้า แล้วปรากฏว่ายังมีเศษหรือของที่ด้อยคุณภาพที่ไม่ได้ส่งออกแต่นำมาใช้หรือจำหน่ายภายในราชอาณาจักร เศษหรือของที่ด้อยคุณภาพดังกล่าวยังคงมีภาระภาษีอากรที่ต้องชำระ โดยความหมายของคำว่าเศษหรือของที่ด้อยคุณภาพตามประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง การลดอัตราอากรและยกเว้นอากรศุลกากรตามมาตรา 12 แห่งพระราชกำหนดพิกัดอัตราศุลกากร พ.ศ. 2530 กำหนดคำว่า “เศษ” หมายความว่า ส่วนที่เหลือจากการผลิตซึ่งไม่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ตามวัตถุประสงค์เดิมที่นำเข้าได้ และคำว่า “ของที่ด้อยคุณภาพ” หมายความว่า วัตถุดิบหรือของที่ผลิตจากวัตถุดิบดังกล่าว ซึ่งมีตำหนิหรือมีคุณภาพไม่ได้มาตรฐานหรือไม่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ตามวัตถุประสงค์เดิมได้

อย่างไรก็ตาม ภายใต้กฎหมายว่าด้วยการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุน ซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ และกฎหมายว่าด้วยมาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้มีความเห็นว่า¹³ กรณีที่ผู้นำเข้ามีการผลิตและส่งออกแล้ว ยังมีเศษหรือเศษซากซึ่งไม่ได้ส่งออก แต่นำเข้ามาจำหน่ายหรือนำไปใช้ภายในราชอาณาจักร เศษหรือเศษซากนั้นเป็นของที่ไม่สามารถนำกลับไปใช้ได้ตามวัตถุประสงค์เดิมของการนำเข้าและไม่ก่อให้เกิดความเสียหายต่ออุตสาหกรรมภายใน ผู้นำของเข้าจึงไม่ต้องชำระอากรตอบโต้การทุ่มตลาดหรืออากรปกป้องกับเศษหรือเศษซากดังกล่าว ส่วนของด้อยคุณภาพ ไม่ใช่เศษหรือเศษซากที่เหลือจากกระบวนการผลิตตามสูตร เป็นของที่อาจนำกลับไปใช้ได้ตามวัตถุประสงค์เดิมในการนำเข้า จึงอาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่อุตสาหกรรมภายในที่ได้รับการคุ้มครองได้ การนำส่วนเหลือจากการผลิตเพื่อส่งออกเป็นของด้อยคุณภาพมาจำหน่ายหรือใช้ภายในราชอาณาจักร เป็นกรณีที่ผู้นำเข้ามาผลิตเพื่อส่งออกมิได้ดำเนินการตามเงื่อนไขที่จะได้รับยกเว้นอากรตอบโต้การทุ่มตลาดหรืออากรปกป้องตามประกาศคณะกรรมการพิจารณาการทุ่มตลาดและการอุดหนุน และประกาศคณะกรรมการพิจารณามาตรการปกป้อง ผู้นำของเข้าจึงต้องชำระอากรตอบโต้การทุ่มตลาดหรืออากรปกป้อง

เมื่อพิจารณาถึงวัตถุประสงค์ในการเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาด อากรตอบโต้การอุดหนุน และอากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น ก็เพื่อขจัดความเสียหายที่มีต่ออุตสาหกรรมภายในหรือเพื่อเยียวยาอุตสาหกรรมที่ได้รับความเสียหายจากการค้าที่ไม่เป็นธรรมหรือจากการนำเข้าที่เพิ่มขึ้นอย่างมาก ผู้เขียนจึงเห็นพ้องกับความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกาในส่วนของเศษหรือเศษซากซึ่งเป็นของที่ไม่สามารถนำกลับไปใช้ได้ตามวัตถุประสงค์เดิมของการนำเข้าและไม่ก่อให้เกิดความเสียหายต่ออุตสาหกรรมภายใน ผู้นำของเข้าจึงไม่ต้องชำระอากรตอบโต้การทุ่มตลาดหรืออากรปกป้องกับเศษหรือเศษซากดังกล่าว แต่มีความเห็นแย้งในส่วนของที่ด้อยคุณภาพ โดยเห็นว่า หากพิจารณาตามนิยามที่กำหนดในประกาศกระทรวงการคลัง ของที่ด้อยคุณภาพที่เกิดจากกระบวนการผลิต ซึ่งไม่สามารถนำกลับไปใช้ได้ตามวัตถุประสงค์เดิมได้ ย่อมไม่ก่อให้เกิดความเสียหายต่ออุตสาหกรรมภายในเช่นเดียวกับกรณีของเศษหรือเศษซาก จึงเห็นว่าไม่ควรมีการเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาด อากรตอบโต้การอุดหนุน และอากรปกป้อง กับของที่ด้อยคุณภาพที่ไม่สามารถนำกลับไปใช้ได้ตามวัตถุประสงค์เดิมได้อีก และแม้ของที่ด้อยคุณภาพนั้น จะยังมีส่วนที่อาจนำกลับไปใช้ได้ตามวัตถุประสงค์เดิมได้อยู่ ก็เป็นของซึ่งมีตำหนิหรือมีคุณภาพไม่ได้มาตรฐาน

¹³ บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาดและอากรปกป้องสำหรับเศษ เศษซาก หรือของด้อยคุณภาพที่เกิดจากการนำสินค้ามาผลิตเพื่อการส่งออกตามประกาศคณะกรรมการพิจารณาการทุ่มตลาดและการอุดหนุน และประกาศคณะกรรมการพิจารณามาตรการปกป้อง (เรื่องเสรีจที่ 724/2562)

ยอมทำให้มูลค่าทางเศรษฐกิจของของนั้นลดลงและอาจส่งผลโดยตรงต่อระดับความเสียหายที่เกิดขึ้น แก่อุตสาหกรรมภายในจนลดต่ำลง จึงไม่ควรมีการเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาดหรืออากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้นเช่นเดียวกัน แต่ทั้งนี้ คณะกรรมการพิจารณาการทุ่มตลาด และการอุดหนุน และคณะกรรมการพิจารณามาตรการปกป้อง ควรกำหนดนิยามของคำว่าเศษ และของที่ด้อยคุณภาพให้สอดคล้องกับนิยามตามประกาศกระทรวงการคลัง เรื่อง การลดอัตราอากร และยกเว้นอากรศุลกากรตามมาตรา 12 แห่งพระราชกำหนดพิกัดอัตราศุลกากร พ.ศ. 2530 เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกันในทางปฏิบัติระหว่างหน่วยงานที่บังคับใช้กฎหมาย รวมถึงผู้ประกอบการ ซึ่งอยู่ภายใต้มาตรการดังกล่าว

6.2 ข้อเสนอแนะ

เมื่อได้พิจารณาปัญหาที่เกิดขึ้น ในแง่ของการนำกฎหมายว่าด้วยศุลกากรมาบังคับใช้กับการเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาด อากรตอบโต้การอุดหนุน และอากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น เนื่องจากทั้งพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. 2542 พระราชบัญญัติมาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น พ.ศ. 2550 และพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 ต่างเป็นกฎหมายเฉพาะที่ต้องอาศัยความรู้และความเข้าใจในหลักการแห่งกฎหมายเพื่อให้การบังคับใช้กฎหมายเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยกรมศุลกากร เป็นเพียงหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการเรียกเก็บอากรดังกล่าวตามที่คณะกรรมการพิจารณาการทุ่มตลาดและการอุดหนุนหรือคณะกรรมการพิจารณามาตรการปกป้องมีประกาศแล้วแต่กรณี แต่การพิจารณาว่าจะต้องมีการเสียอากรทั้ง 3 ประเภทหรือไม่ จะต้องพิจารณาตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น ซึ่งอยู่ในความรับผิดชอบของกรมการค้าต่างประเทศ ทำให้เกิดปัญหาในการตีความการบังคับใช้กฎหมายที่ต่างกันในแต่ละของหลักการ รวมถึงอำนาจการดำเนินการของกรมศุลกากรบางประการ ที่มีได้มีการกำหนดไว้อย่างชัดเจน ดังนั้น เพื่อให้เกิดความชัดเจนและลดปัญหาการตีความระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเพื่อให้การจัดเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาด อากรตอบโต้การอุดหนุน และอากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้นเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นและมีมาตรฐานอย่างเดียวกัน ผู้เขียนจึงขอเสนอแนวทางดังต่อไปนี้

(1) เห็นควรให้มีการกำหนดแนวทางปฏิบัติร่วมกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการบังคับใช้กฎหมายเพื่อให้สอดคล้องและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน และเป็นไปตามเจตนารมณ์แห่งกฎหมายว่าด้วยการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ และกฎหมายว่าด้วยมาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น

(2) เห็นควรให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติมาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น พ.ศ. 2550 โดยให้กรมศุลกากรมีอำนาจในการเรียกเก็บเงินเพิ่มและเบี้ยปรับ รวมถึงการดำเนินการกับอากรที่ค้างชำระ ให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. 2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562

(3) เห็นควรให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติมาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น พ.ศ. 2550 โดยให้ผู้นำเข้าของเข้ามีสิทธิขอคืนอากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้นต่อกรมศุลกากรได้ หากภายหลังปรากฏว่ามีการส่งสินค้าที่ได้ชำระอากรตอบโต้การทุ่มตลาดกลับออกไปนอกราชอาณาจักร ตามมาตรา 28 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 เช่นเดียวกับพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. 2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562 แต่ทั้งนี้ไม่ควรมีการเรียกเก็บไว้หนึ่งในสิบส่วนหรือหนึ่งพันบาทในส่วนของอากรตอบโต้การทุ่มตลาด อากรตอบโต้การอุดหนุน และอากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้นอีก

(4) ในกรณีคณะกรรมการพิจารณาการทุ่มตลาดและการอุดหนุน และคณะกรรมการพิจารณามาตรการปกป้อง กำหนดข้อยกเว้นการเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาด อากรตอบโต้การอุดหนุน และอากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น สำหรับสินค้าที่นำเข้ามาผลิตเพื่อการส่งออก ย่อมรวมถึงกรณีที่มีการนำเข้ามาผลิตเพื่อการส่งออกตามมาตรา 29 แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 ด้วย จึงเห็นควรให้เป็นอำนาจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังในการออกกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการคืนอากรในกรณีดังกล่าว ตามความในมาตรา 5 ประกอบมาตรา 11 แห่งพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. 2542 และมาตรา 4 แห่งพระราชบัญญัติมาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น พ.ศ. 2550

(5) เห็นควรให้มีการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติมาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น โดยบัญญัติให้อุทธรณ์การประเมินอากรต่อคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร ให้สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. 2542 ที่แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2562

(6) ในกรณีที่พระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. 2542 และพระราชบัญญัติมาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น

พ.ศ. 2550 มิได้มีบทบัญญัติให้นำบทกำหนดความผิดและบทกำหนดโทษตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากรมาใช้บังคับ กรณีจึงไม่อาจนำบทกำหนดความผิดตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากรมาใช้บังคับกับการเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาด อากรตอบโต้การอุดหนุน และอากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้นได้ ทั้งนี้ เนื่องจากการจัดเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาด อากรตอบโต้การอุดหนุน และอากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น ก็เพื่อขจัดความเสียหายที่มีต่ออุตสาหกรรมภายในหรือเพียงเพื่อเยียวยาอุตสาหกรรมที่ได้รับความเสียหายจากการค้าที่ไม่เป็นธรรมหรือจากการนำเข้าที่เพิ่มขึ้นอย่างมากเท่านั้น มิได้มุ่งหมายในเชิงลงโทษ ดังนั้น ในกรณีที่มีการละเมิดกฎหมายทั้งสองฉบับดังกล่าวจึงควรเป็นเรื่องความรับผิดทางแพ่งที่มีวัตถุประสงค์ให้มีการชดเชยความเสียหายมิใช่การลงโทษในทางอาญา อย่างไรก็ตาม หากการกระทำของผู้นำของเข้ามีองค์ประกอบของการกระทำความผิดทางอาญาตามกฎหมายเฉพาะในเรื่องใด ก็ต้องพิจารณาตามบทกำหนดความผิดและบทกำหนดโทษตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายนั้น ๆ เป็นรายกรณี

(7) เห็นควรให้คณะกรรมการพิจารณาการทุ่มตลาดและการอุดหนุน และคณะกรรมการพิจารณามาตรการปกป้องพิจารณาถึงเหตุผลและความจำเป็นในการออกประกาศ ยกเว้นการเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาดและอากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น สำหรับเศษหรือของด้อยคุณภาพที่เกิดจากระบวนการผลิตเพื่อการส่งออกให้เกิดความชัดเจน โดยควรกำหนดนิยามของคำว่าเศษและของที่ด้อยคุณภาพให้สอดคล้องกับนิยามตามประกาศกระทรวงการคลัง เรื่องการลดอัตราอากรและยกเว้นอากรศุลกากรตามมาตรา 12 แห่งพระราชกำหนดพิกัดอัตราศุลกากร พ.ศ. 2530

บรรณานุกรม

Alan F. Holmer, J. H. B., and Zinskitt, P. A. Closing the Loopholes: 1988 Trade Act Amendments to the Antidumping and Countervailing Duty Laws Syracuse Journal of International Law and Commerce 16, 2 (1990): 207-234.

Bossche, P. V. d. The Law and Policy of the World Trade Organization Text, Cases and Materials. Cambridge: Cambridge University Press, 2017.

Canada Border Services Agency. "Duty Drawback Program Memorandum D7-4-2 ", November 13, 2014.

European Commission. "Guidance on Repayment and Remission." 2022.

———. "Guidelines on Customs Debt." 2018.

———. Inward Processing [Online]. Available from: https://taxation-customs.ec.europa.eu/business/customs-procedures-import-and-export/what-importation/inward-processing_en [11 October 2022]

———. "Refunds of Anti-Subsidy Duties." 2014.

———. Safeguard Monitoring [Online]. Available from: https://policy.trade.ec.europa.eu/enforcement-and-protection/trade-defence/safeguards/safeguard-monitoring_en [29 october 2022]

———. What Is Customs Transit? [Online]. Available from: https://taxation-customs.ec.europa.eu/business/customs-procedures-import-and-export/what-customs-transit_en [21 September 2022]

Federal Ministry of Finance. Customs Union [Online]. Available from: <https://www.bundesfinanzministerium.de/Content/EN/Standardartikel/Topics/Europe/Our-Union/customs-union.html> [7 September 2022]

Finnish Customs. If Your Payment Is Delayed [Online]. Available from: <https://tulli.fi/en/about-e-services/how-to-pay-a-customs-voice/if-your-payment-is-delayed> [15 December 2022]

Irish Tax and Customs. "Anti-Dumping and Countervailing Duties Manual." National Policy and Operations Branch Nenagh, 2021.

- . "Instruction Manual on Inward Processing." Authorisations and Reliefs Unit, Customs Division, Nenagh, 2021.
- Krishana, R. Antidumping in Law and Practice [Online]. 1998. Available from: <https://ssrn.com/abstract=604967> [23 February 2022]
- McLoughlin, E. "Overview of Freeports or Free Zones." 2020.
- Mueller, W., Khan, N., and Scharf, T. EC and WTO Anti-Dumping Law. 2 ed.: Oxford University Press, 2009.
- Pierola, F. The Challenge of Safeguards in the WTO. Cambridge University Press, 2014.
- Polak, E. European Union. In Edited by Szatmari, Z., Global Trade and Customs: A Practical Comparison of Major Jurisdictions 2020.
- Shastri, M. Anti Dumping Laws and Practice in India [Online]. 2008. Available from: <https://ssrn.com/abstract=1406187> [9 November 2022]
- The Permanent Mission of Egypt. "Topic 1 – What Constitutes Circumvention?", edited by WTO, 2000.
- The World Trade Organization. Technical Information on Safeguard Measures [Online]. Available from: https://www.wto.org/english/tratop_e/safeg_e/safeg_info_e.htm#definitive [21 November 2022]
- U.S. Customs Service Department of the Treasury. Treasury Decisions. Customs Bulletin 24 (1990).
- Van Bael & Bellis. Anti-Dumping and Other Trade Protection Laws of the EC. 4 ed.: Kluwer Law International, 2004.
- Vermulst, E. EU Anti-Dumping Law and Practice. 2 ed.: Sweet & Maxwell, 2010.
- Wolffgang, H.-M., and Ovie, T. Emerging Issues in European Customs Law. World Customs Journal 2, 1 (2007).
- กรมศุลกากร. ความผิดตามกฎหมายศุลกากร พระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: http://www.customs.go.th/data_files/6d17267c4ace47c6cc7873153c7fa522.pdf [เข้าถึงเมื่อ 21 มีนาคม 2565]
- กรมเศรษฐกิจการพาณิชย์ กระทรวงพาณิชย์. คำแปลกรรมสารสุดท้ายรวบรวมผลการเจรจาการค้าพหุภาคีรอบอุรุกวัย. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์ชุมนุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2537.

- กรมสรรพากร. ภาษีมูลค่าเพิ่ม กรณีการเรียกเก็บภาษีมูลค่าเพิ่มตามพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. 2542 [ออนไลน์]. 2545. แหล่งที่มา: <https://www.rd.go.th/25155.html> [เข้าถึงเมื่อ 2 พฤศจิกายน 2565]
- กฤติกา ปิ่นประเสริฐ. คำอธิบายกฎหมายศุลกากร. เอกสารประกอบการบรรยายรายวิชากฎหมายศุลกากรและการค้าโลก: 2560.
- . คำอธิบายกฎหมายศุลกากร. 2565.
- จิตติมา เกรียงมหาคัด และ ศิวัช อ่วมประดิษฐ์. การทุ่มตลาด (Dumping) และการใช้อำนาจการตอบโต้การทุ่มตลาด (Anti-Dumping Duty). ใน รังสรรค์ ธนพันธ์ และ สมบูรณ์ ศิริประชัย (บรรณาธิการ), กฎหมาย WTO เล่มที่สาม : การค้าที่ไม่เป็นธรรม Unfair Trade. กรุงเทพฯ: ห้างหุ้นส่วนจำกัด สามลดา, 2552.
- จุฑาลินี สืบวิเศษ. กระบวนการระงับข้อพิพาททางภาษีอากรในส่วนของฝ่ายปกครองเปรียบเทียบระหว่าง กรมสรรพากร กรมศุลกากร และกรมสรรพสามิต วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต. 2559.
- ชูชาติ อัครโรจน์. คำอธิบายพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. 2560 กรุงเทพฯ: 2560.
- ทัชชฌัย (ฤกษ์สุด) ทองอุไร. กฎหมายเศรษฐกิจระหว่างประเทศ : GATT และ WTO : บททั่วไป. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพมหานคร: บริษัท สำนักพิมพ์วิญญูชน จำกัด, 2560.
- . กฎหมายเศรษฐกิจระหว่างประเทศ : GATT และ WTO : บททั่วไป. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์วิญญูชน, 2556.
- ทัชชฌัย ฤกษ์สุด. กฎหมายอื่น ๆ ของแอกดต์. สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย, 2539.
- ธรรมวิทย์ เทิดอุดมธรรม. มาตรการตอบโต้การทุ่มตลาด : ข้อตกลงและประสบการณ์ กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2548.
- นภารัตน์ กรรณรัตน์สูตร. ประเด็นปัญหาเกี่ยวกับมาตรการปกป้องภายใต้แอกดต์ และองค์การการค้าโลก : ศึกษากรณีกฎหมายของประเทศสหรัฐอเมริกา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สาขาวิชานิติศาสตร์ ภาควิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2543.
- บัณฑิต หลิมสกุล. องค์การการค้าโลก (WTO) ในบริบทของเศรษฐกิจที่ไร้พรมแดน เล่ม 1. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2553.
- . องค์การการค้าโลก (WTO) ในบริบทของเศรษฐกิจที่ไร้พรมแดน เล่ม 2. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2553.
- มานิช รอดสม. ความรู้เกี่ยวกับกฎหมายศุลกากรและกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากร. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ: บริษัท ธนอรุณการพิมพ์ จำกัด, 2564.

- รติรัตน์ คงเอียด. การคืนอากรศุลกากร กรณีเสียอากรไว้เกินจำนวนที่ต้องเสีย. เอกสารภาษีอากร 40, 474 (มีนาคม 2564): 60-63.
- วัชรีย์ ธาดาธารงเวช. ความตกลงว่าด้วยมาตรการปกป้อง (Agreement on Safeguards). สวัสดิการกรมเศรษฐกิจการพาณิชย์, 2542.
- วันดี สุชาติกุลวิทย์. ข้อพิจารณาเกี่ยวกับการใช้บังคับกฎหมายการตอบโต้การทุ่มตลาดของไทย. วารสารกฎหมายทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ(2555): 502-521.
- ศิวัช อ่วมประดิษฐ์. การอุดหนุนและการตอบโต้การอุดหนุน. ใน รังสรรค์ ณะพรพันธุ์ และ สมบูรณ์ ศิริประชัย (บรรณาธิการ), กฎกติกา WTO เล่มที่สาม: การค้าที่ไม่เป็นธรรม Unfair Trade. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด สามลดา, 2552.
- สมคิด พุทธศรี. ข้อพิพาทว่าด้วยกึ่งไทย-สหรัฐอเมริกา: "จบ" จริงหรือ? [ออนไลน์]. 2551. แหล่งที่มา: <https://prachatai.com/journal/2008/09/18368> [เข้าถึงเมื่อ 1 ธันวาคม 2565]
- สำนักข่าวกรองแห่งชาติ. ข้อมูลพื้นฐานของต่างประเทศ [ออนไลน์]. 2564. . แหล่งที่มา: <https://www.nia.go.th> [เข้าถึงเมื่อ 5 กุมภาพันธ์ 2565]
- สำนักงานที่ปรึกษาการศุลกากร ณ กรุงบรัสเซลส์. พัฒนาการและการทำงานของสหภาพศุลกากรยุโรปในปัจจุบัน. CPMU NEWS Customs Policy Monitoring Unit 7, 3 (เมษายน 2565).

ภาคผนวก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ภาคผนวก ก.

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ 110/2528

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

เรื่องเสรีที่ ๑๑๐/๒๕๒๔

บันทึก

เรื่อง ปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับอำนาจอธิบดีกรมศุลกากร (เมื่ออธิบดีกรมศุลกากรใช้อำนาจเรียกเก็บอากรตามมาตรา ๖ แห่งพระราชกำหนดพิกัดอัตราศุลกากร พ.ศ. ๒๕๐๓ แล้ว กรมศุลกากรจะดำเนินคดีกับผู้นำเข้าในความผิดตามมาตรา ๒๗ และมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พุทธศักราช ๒๔๖๔ ได้หรือไม่)

กรมศุลกากรได้มีหนังสือ ที่ กค ๐๖๐๕/๑๗๒๗๑ ลงวันที่ ๑๙ ธันวาคม ๒๕๒๗ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า ตามมาตรา ๖ แห่งพระราชกำหนดพิกัดอัตราศุลกากร พ.ศ. ๒๕๐๓ บัญญัติว่า “ถ้าอธิบดีกรมศุลกากรเห็นว่ามีกรรหสิกเสียงอากรที่พึงเก็บแก่สิ่งทีสมบุดณ์แล้ว โดยวิธีนำสิ่งนั้นเข้ามาเป็นส่วน ๆ ต่างหากจากกัน จะเป็นวาระเดียวกันหรือต่างวาระกันก็ตี ก็ให้เรียกเก็บอากรแก่ส่วนนั้น ๆ รวมกันในอัตราที่ถือเสมือนว่าเป็นสิ่งทีได้ประกอบมาสมบุดณ์แล้ว” และในกรณีทีผู้นำเข้านำเข้าซึ่งสิ่งทีได้ประกอบมาสมบุดณ์แล้ว (สินค้าครบชุดสมบุดณ์) ต้องเสียงค่าธรรมเนียมพิเศษตามประกาศของคณะกรรมการส่งเสริมการลูงทุนนั้น พระราชบัญญัติส่งเสริมการลูงทุน พ.ศ. ๒๕๒๐ มาตรา ๔๔ วรรคห้า ได้บัญญัติว่า “การเรียกเก็บค่าธรรมเนียมพิเศษสำหรับกรรนำเข้าตามมาตรานี้ ให้เป็นอำนาจหน้าทีของกรมศุลกากร และให้นำกฎหมยว่าด้วยศุลกากรมาใช้บังคับโดยอนุโลมโดยให้ถือว่าค่าธรรมเนียมพิเศษสำหรับกรรนำเข้าเป็นเสมือนอากรขาเข้าตามกฎหมยว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากร”

กรมศุลกากรจึงขอหารือว่า จากหลักกฎหมยดังกล่าวข้างต้น หากมีผู้นำเข้ารายเดียวกันนำส่วนประกอบอุปกรณ์ของสินค้าบางชนิดเข้ามาในราชอาณาจักรโดยแยกเป็นส่วน ๆ ต่างหากจากกัน และนำเข้ามาต่างวาระกัน ในระยะเวลากระชั้นชิดกัน ซึ่งหากนำส่วนนั้น ๆ รวมกันแล้วจะเป็นสินค้าครบชุดสมบุดณ์ ทั้งนี้ผู้นำเข้ากระทำเพื่อหลีกเลี่ยงการเสียงค่าธรรมเนียมพิเศษตามประกาศของคณะกรรมการส่งเสริมการลูงทุนจะเป็นความผิดตามมาตรา ๒๗ และมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากรพุทธศักราช ๒๔๖๔ หรือไม่ อย่างไร

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรการร่างกฎหมย คณะที่ ๑) ได้พิจารณาข้อหารือของกรมศุลกากรและบทกฎหมยทีเกี่ยวข้อง กับได้รับฟังคำชี้แจงข้อเท็จจริงจากผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมศุลกากร) และผู้แทนสำนักนายกรัฐมนตรี (สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลูงทุน) แล้ว ข้อเท็จจริงในเรื่องนี้ได้ความตามคำชี้แจงของผู้แทนส่วนราชการทั้งสอง ประกอบกับหนังสือกรมศุลกากร ที่ กค ๐๖๑๖/๐๑๔๓๓ ลงวันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๒๔ ซึ่งชี้แจงข้อเท็จจริงเพิ่มเติมมา ว่า บริษัทกรุงเทพโทรคมนาคมและการไฟฟ้า จำกัด ได้นำสินค้า Spare Part of Telephone Dial จำนวน ๒,๐๐๐ ชิ้น เข้ามาตามใบขนสินค้าขาเข้าเลขที่ ๐๗๖ - ๖๐๖๑๕ โดยเรือ MAHOGANY VENTURE เทียวเข้าถึงท่าเรือกรุงเทพฯ เมื่อวันที่ ๓

กรกฎาคม ๒๕๒๖ เมืองกำเนิดประเทศญี่ปุ่น ชำระอากรในพิกัดฯ ที่ ๘๕.๑๓ อัตรา ๕.๕% ต่อมา ผู้นำเข้ารายเดียวกันได้นำเข้าสินค้า Intercom จำนวน ๒,๐๐๐ ชิ้น ตามใบขนสินค้าขาเข้าเลขที่ ๐๗๖ -๖๑๒๗๙ โดยเรือ Pichai Samut ที่ยิวเข้าถึงท่าเรือกรุงเทพฯ เมื่อวันที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๒๖ เมืองกำเนิดประเทศญี่ปุ่น ชำระอากรในพิกัดฯ ที่ ๘๕.๑๓ อัตรา ๕.๕% โดยในชั้นแรก กรมศุลกากรเรียกเก็บค่าธรรมเนียมพิเศษตามประกาศของคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ที่ ธ.๑๑/๒๕๒๖ ลงวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๒๖ ด้วย แต่ผู้นำเข้าได้เสนอเรื่องให้สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนพิจารณา และสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนได้มีหนังสือ ที่ นร ๑๒๐๒/๑๔๙๕ ลงวันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๒๖ แจ้งกรมศุลกากรว่า สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนได้ตรวจสอบแล้วปรากฏว่าผลิตภัณฑ์ Intercom ที่นำเข้ามาเป็นผลิตภัณฑ์ชนิดเดียวกัน คล้ายคลึงกัน หรือทดแทนกันได้กับที่ผู้ได้รับการส่งเสริมผลิตหรือประกอบยังไม่อยู่ในข่ายที่ต้องเสียค่าธรรมเนียมพิเศษดังกล่าว ต่อมากรมศุลกากรได้ตรวจสอบสินค้าทั้งสองรายการนี้ และพบว่า สินค้า Dial (ที่หมุนหมายเลขของเครื่องรับโทรศัพท์) เมื่อนำมาประกอบกับสินค้า Intercom (ลักษณะทุกอย่างเหมือนเครื่องรับโทรศัพท์เพียงไม่มีที่หมุนหมายเลขเท่านั้น) แล้ว จะเป็นเครื่องรับโทรศัพท์ที่ใช้กันอยู่ทั่วไปซึ่งสินค้าเครื่องรับโทรศัพท์นี้ชำระอากรตามประเภทพิกัดฯ ที่ ๘๕.๑๓ อัตรา ๕.๕% และต้องเสียค่าธรรมเนียมพิเศษตามประกาศของคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ที่ ธ.๑๑/๒๕๒๖ ลงวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๒๖ อีก ๒๕% ของราคา C.I.F.ด้วย กรมศุลกากรจึงได้แจ้งให้สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนทราบถึงข้อเท็จจริงดังกล่าว ต่อมา สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนจึงได้มีหนังสือ ที่ นร ๑๒๐๒/๒๐๐๑ ลงวันที่ ๕ กันยายน ๒๕๒๖ แจ้งว่า สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนได้พิจารณาตัวอย่างผลิตภัณฑ์ Intercom ประกอบกับ Dial ที่ผู้นำเข้านำเข้ามาแล้ว ปรากฏว่าสามารถใช้เป็นเครื่องรับโทรศัพท์ได้เช่นเดียวกับเครื่องรับโทรศัพท์ที่ผู้ได้รับการส่งเสริมผลิต ดังนั้น จึงอยู่ในข่ายต้องเสียค่าธรรมเนียมพิเศษตามประกาศของคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ที่ ธ.๑๑/๒๕๒๖ ลงวันที่ ๒๙ มีนาคม ๒๕๒๖ สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนจึงขอยกเลิกหนังสือ ที่ นร ๑๒๐๒/๑๔๙๕ ลงวันที่ ๑๓ กรกฎาคม ๒๕๒๖ และขอให้กรมศุลกากรเรียกเก็บค่าธรรมเนียมพิเศษเครื่องรับโทรศัพท์ที่นำเข้ามาต่อไปด้วย สำหรับสินค้าสองรายการที่นำเข้ามานี้ กรมศุลกากรได้ตรวจสอบแล้วปรากฏว่าผู้นำเข้ารายนี้ได้นำ Dial และ Intercom มาประกอบกันเป็นเครื่องรับโทรศัพท์และจำหน่ายให้แก่ลูกค้าไปแล้ว

กรมศุลกากรพิจารณาแล้วเห็นว่า การที่ผู้นำเข้ารายนี้แยกนำเข้าซึ่งชิ้นส่วนของเครื่องรับโทรศัพท์ต่างกรรมต่างวาระกัน โดยที่เป็นสินค้าจากแหล่งกำเนิดเดียวกัน ช่วงระยะเวลาการนำเข้าไม่ห่างกันนัก เป็นการแสดงเจตนาหลีกเลี่ยงค่าธรรมเนียมพิเศษ กรมศุลกากรจึงอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๖^๑ แห่งพระราชกำหนดพิกัดอัตราศุลกากร พ.ศ. ๒๕๐๓ ถือว่าส่วนต่างๆ ที่นำเข้มาดังกล่าวเป็นสิ่งที่ได้ประกอบสมบูรณ์แล้วซึ่งต้องเสียค่าธรรมเนียมพิเศษตาม

^๑มาตรา ๖ ถ้าอธิบดีกรมศุลกากรเห็นว่าการหลีกเลี่ยงอากรที่พึงเก็บแก่สิ่งซึ่งสมบูรณ์แล้ว โดยวิธีนำสิ่งนั้นเข้ามาเป็นส่วน ๆ ต่างหากจากกัน จะเป็นในวาระเดียวกันหรือต่างวาระกันก็ดี ก็ให้เรียกเก็บอากรแก่ส่วนนั้น ๆ รวมกันในอัตราที่ถือเสมือนว่าเป็นสิ่งที่ได้ประกอบมาสมบูรณ์แล้ว

๓

ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนด้วย เนื่องจากค่าธรรมเนียมพิเศษนี้ถือเสมือนอาคารฯ เข้ากรมศุลกากรจึงมีความซ่องโจ้ว เมื่อกรมศุลกากรได้ใช้อำนาจเรียกเก็บค่าธรรมเนียมพิเศษใน อัตราที่ถือเสมือนว่าเป็นสิ่งที่ได้ประกอบสมบูรณ์แล้ว กรมศุลกากรจะดำเนินคดีแก่ผู้นำของเข้าราย นี้ในลักษณะความผิดตามความในมาตรา ๒๗^๖ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พุทธศักราช ๒๔๖๙ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ. ๒๔๙๐ และมาตรา ๙๙^๗ แห่ง พระราชบัญญัติศุลกากร พุทธศักราช ๒๔๖๙ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับ ที่ ๑๒) พ.ศ. ๒๔๙๗ ได้ด้วยหรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๑) ได้พิจารณาแล้ว มีความเห็นดังต่อไปนี้

๑. ในกรณีที่อธิบดีกรมศุลกากรเห็นว่ามีการหลีกเลี่ยงอากรขาเข้าที่พึงเก็บแก่สิ่ง ที่สมบูรณ์แล้วโดยวิธีนำสิ่งนั้นเข้ามาเป็นส่วน ๆ ต่างหากจากกัน ไม่ว่าจะนำเข้ามาในวาระเดียวกัน หรือต่างวาระกัน อธิบดีกรมศุลกากรย่อมใช้อำนาจตามมาตรา ๖^๖ แห่งพระราชกำหนดพิทักษ์อัตรา

^๖มาตรา ๒๗ ผู้นำหรือพาของที่ยังมิได้เสียค่าภาษี หรือของต้องจำกัด หรือของต้องห้าม หรือที่ยังมิได้ผ่านศุลกากรโดยถูกต้องเข้ามาในพระราชอาณาจักรไทยก็ดี หรือส่งหรือพาของเช่นว่านี้ออกไปนอก พระราชอาณาจักรก็ดี หรือช่วยเหลือด้วยประการใด ๆ ในการนำของเช่นว่านี้เข้ามา หรือส่งออกไปที่ใด หรือย้าย ถอนไป หรือช่วยเหลือให้ย้ายถอนไปซึ่งของดังกล่าวนั้น จากเรือกำปั่น ท่าเทียบเรือ โรงเก็บสินค้า คลังสินค้า ที่ มั่นคง หรือโรงเก็บของ โดยมิได้รับอนุญาตก็ดี หรือให้ที่อาศัยเก็บ หรือเก็บ หรือซ่อนของเช่นว่านี้ หรือยอม หรือจัดให้ผู้อื่นทำการเช่นว่านี้ก็ดี หรือเกี่ยวข้องด้วยประการใด ๆ ในการขนหรือย้ายถอน หรือกระทำการอย่างใด แก่ของเช่นว่านี้ก็ดี หรือเกี่ยวข้องด้วยประการใด ๆ ในการหลีกเลี่ยง หรือพยายามหลีกเลี่ยงการเสียค่าภาษี ศุลกากร หรือในการหลีกเลี่ยง หรือพยายามหลีกเลี่ยงบทกฎหมายและข้อจำกัดใด ๆ อันเกี่ยวกับการนำของเข้า สิ่งของออก ขนของขึ้น เก็บของในคลังสินค้า และการส่งมอบของ โดยเจตนาจะฉ้อค่าภาษีของรัฐบาลของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่จะต้องเสียสำหรับของนั้น ๆ ก็ดี หรือหลีกเลี่ยงข้อห้าม หรือข้อจำกัดอันเกี่ยวแก่ ของนั้นก็ดี สำหรับความผิดครั้งหนึ่ง ๆ ให้ปรับเป็นเงินสี่เท่าราคาของ ซึ่งได้รวมค่าอากรเข้าด้วยแล้ว หรือจำคุก ไม่เกินสิบปี หรือทั้งปรับทั้งจำ

^๗มาตรา ๙๙ ผู้ใดกระทำหรือจัดหรือยอมให้ผู้อื่นกระทำ หรืออื่น หรือจัดให้ผู้อื่นอื่น ซึ่งใบ ขนสินค้า คำสำแดง ใบรับรอง บันทึกเรื่องราว หรือตราสารอย่างอื่น ต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ในเรื่องใด ๆ อันเกี่ยว ด้วยพระราชบัญญัตินี้ หรืออันพระราชบัญญัตินี้บังคับให้กระทำนั้นเป็นความเท็จก็ดี เป็นความไม่สมบูรณ์ก็ดี หรือเป็นความชักพาให้ผิดหลงในรายการใด ๆ ก็ดี หรือถ้าผู้ใดซึ่งพระราชบัญญัตินี้บังคับให้ตอบคำถามอันใด ของพนักงานเจ้าหน้าที่ มิได้ตอบคำถามอันนั้นโดยสัตย์จริงก็ดี หรือถ้าผู้ใดไม่ยอม หรือละเลยไม่ทำ ไม่รักษาไว้ ซึ่งบันทึกเรื่องราว หรือทะเบียน หรือสมุดบัญชีหรือเอกสาร หรือตราสารอย่างอื่น ๆ ซึ่งพระราชบัญญัตินี้บังคับ บังคับไว้ก็ดี หรือถ้าผู้ใดปลอมแปลง หรือใช้เมื่อปลอมแปลงแล้ว ซึ่งเอกสาร บันทึกเรื่องราว หรือตราสารอย่างอื่นที่ พระราชบัญญัตินี้บังคับไว้ให้ทำ หรือที่ใช้ในกิจการใด ๆ เกี่ยวกับพระราชบัญญัตินี้ก็ดี หรือแก้ไขเอกสารบันทึก เรื่องราว หรือตราสารอย่างอื่นภายหลังที่ได้ออกไปแล้วในทางราชการก็ดี หรือปลอมดวงตรา ลายมือชื่อ ลายมือ ชื่อย่อ หรือเครื่องหมายอย่างอื่นของพนักงานกรมศุลกากร หรือซึ่งพนักงานศุลกากรใช้เพื่อการอย่างใด ๆ อัน เกี่ยวด้วยพระราชบัญญัตินี้ก็ดี ท่านว่าผู้นั้นมีความผิดต้องระวางโทษปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือจำคุกไม่เกิน หกเดือน

โปรดดูเชิงอรรถที่ (๑)

๔

ศาลากร พ.ศ.๒๕๐๓ เรียกเก็บอากรแก่สิ่งที้นำเข้ามาเป็นส่วน ๆ นั้นรวมกันในอัตราที่ถือเสมือนว่า เป็นสิ่งทีได้ประกอบมาสบูรณ์แล้วได้ แต่การใช้อำนาจของอธิบดีกรมศาลากรตามกฎหมายว่า ด้วยพิกัดอัตราศาลากรดังกล่าวนี้ เป็นการใช้อำนาจวินิจฉัยว่า ของทีนำเข้านั้นจะต้องเสียอากร เท่าใด เพื่อเรียกเก็บอากรให้ครบถ้วนตามอำนาจหน้าที่เท่านั้น จึงไม่ปลงอำนาจทีจะดำเนินคดี แก่ผู้นำเข้าในความผิดตามกฎหมายว่าด้วยศาลากรในกรณีทีปรากฏว่า การกระทำของผู้นำเข้ามี เจตนาหลีกเลี่ยงอากร (ภาษี) อันเข้าลักษณะองค์ประกอบความผิดตามกฎหมายนั้นด้วย

(๒) สำหรับค่าธรรมเนียมพิเศษทีเป็นปัญหาในเรื่องนี้ มาตรา ๔๙^๕แห่ง พระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ.๒๕๒๐ ได้กำหนดวิธีการคุ้มครองกิจการของผู้ได้รับการ ส่งเสริมการลงทุน โดยให้อำนาจคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนประกาศในราชกิจจานุเบกษา กำหนดค่าธรรมเนียมพิเศษสำหรับการนำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งผลิตภัณฑ์หรือผลผลิตชนิด เดียวกัน คล้ายคลึงกันหรือทดแทนกันได้กับผลิตภัณฑ์หรือผลผลิตทีได้รับการส่งเสริมผลิตหรือ ประกอบ และเมื่อได้กำหนดให้การนำเข้าผลิตภัณฑ์หรือผลผลิตใดต้องเสียค่าธรรมเนียมพิเศษ แล้ว การเรียกเก็บค่าธรรมเนียมพิเศษสำหรับการนำเข้าผลิตภัณฑ์หรือผลผลิตนั้น กฎหมาย กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรมศาลากร และให้นำกฎหมายว่าด้วยศาลากรมาใช้บังคับโดย อนุโลมโดยให้ถือว่าค่าธรรมเนียมพิเศษดังกล่าว “เป็นเสมือนอากรขาเข้าตามกฎหมายว่าด้วยพิกัด อัตราศาลากร”

๓. ตามมาตรา ๒^๖ แห่งพระราชบัญญัติศาลากร พุทธศักราช ๒๕๖๙ซึ่งแก้ไข

^๕มาตรา ๔๙ ในกรณีทีจำเป็นเพื่อให้ความคุ้มครองกิจการของผู้ได้รับการส่งเสริม คณะกรรมการมีอำนาจกำหนดค่าธรรมเนียมพิเศษสำหรับการนำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งผลิตภัณฑ์หรือ ผลผลิตชนิดเดียวกัน คล้ายคลึงกัน หรือทดแทนกันได้กับทีได้รับการส่งเสริมผลิตหรือประกอบในอัตราที เห็นสมควร แต่ไม่เกินร้อยละห้าสิบของราคารวมค่าประกันภัยและค่าขนส่งนอกประเทศของผลิตภัณฑ์หรือ ผลผลิตนั้น

การกำหนดค่าธรรมเนียมพิเศษตามวรรคหนึ่งให้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา และให้ใช้ บังคับตามระยะเวลาทีคณะกรรมการกำหนด แต่คราวละไม่เกินหนึ่งปีนับแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจา นุเบกษาเป็นต้นไป

คณะกรรมการมีอำนาจประกาศในราชกิจจานุเบกษา แก้ไขเพิ่มเติมหรือยกเลิกประกาศตาม มาตรานี้ในเวลาใด ๆ ได้ตามที่เห็นสมควร

ในกรณีทีมีปัญหาว่า ผลิตภัณฑ์หรือผลผลิตทีนำเข้ามาในราชอาณาจักรจะต้องเสีย ค่าธรรมเนียมพิเศษตามประกาศของคณะกรรมการหรือไม่ ให้คณะกรรมการเป็นผู้มีอำนาจพิจารณาและคำ วินิจฉัยของคณะกรรมการให้เป็นที่สุด

การเรียกเก็บค่าธรรมเนียมพิเศษสำหรับการนำเข้ามาตามมาตรานี้ให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรม ศาลากร และให้นำกฎหมายว่าด้วยศาลากรมาใช้บังคับโดยอนุโลม โดยให้ถือว่าค่าธรรมเนียมพิเศษสำหรับการ นำเข้าเป็นเสมือนอากรขาเข้าตามกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศาลากร

ในกรณีทีคณะกรรมการวินิจฉัยว่า ผลิตภัณฑ์หรือผลผลิตนั้นไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียมพิเศษ และผู้ใดได้ชำระค่าธรรมเนียมพิเศษสำหรับของนั้นแล้ว ก็ให้กรมศาลากรคืนค่าธรรมเนียมดังกล่าวให้แก่ผู้นั้น

^๖มาตรา ๒ เพื่อประโยชน์แห่งพระราชบัญญัตินี้ หรือบทกฎหมายอื่นอันเกี่ยวแก่ศาลากร แล ในการแปลความแห่งพระราชบัญญัติหรือบทกฎหมายนั้น ๆ ถ้อยคำต่อไปนี้ ถ้าไม่แย้งกับความในบทหรือเนื้อ

๕

เพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติศาลการ (ฉบับที่ ๙) พ.ศ.๒๕๔๒ ได้ให้ความหมายของคำว่า “คำภาษี” และ “อากร” ตรงกันว่า หมายความว่า “คำภาษี คำอากร คำธรรมเนียม หรือคำภาวะติดพันในทางศาลการหรืออากรชั้นใน” ฉะนั้น จึงเห็นได้ว่า คำธรรมเนียมพิเศษที่เรียกเก็บตามมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ.๒๕๒๐ เป็น “คำธรรมเนียมในทางศาลการ” เพราะเป็นคำธรรมเนียมที่เรียกเก็บเพื่อนำผลิตภัณฑ์หรือผลิตภัณฑ์ที่กำหนดให้ต้องเสียค่าธรรมเนียมพิเศษเข้ามาในราชอาณาจักร คำธรรมเนียมพิเศษนี้จึงเป็น “คำภาษี” หรือ “อากร” ตามกฎหมายว่าด้วยศาลการ ดังนั้น บทบัญญัติที่เกี่ยวข้องกับการเรียกเก็บอากรขาเข้าทั้งหมดจึงต้องนำมาใช้แก่การเรียกเก็บค่าธรรมเนียมพิเศษดังกล่าวด้วยรวมทั้งบทบัญญัติที่ใช้นับค้ำเกี่ยวกับการหลีกเลี่ยงการเสียคำภาษีหรืออากร เพราะการกระทำเป็นการหลีกเลี่ยงการเสียค่าธรรมเนียมพิเศษ ย่อมเป็นการหลีกเลี่ยงการเสียคำภาษีหรืออากรตามกฎหมายด้วยศาลการ

๔. ในกรณีที่ปรากฏว่ามีประกาศของคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนกำหนดให้ผลิตภัณฑ์หรือผลิตภัณฑ์ต้องเสียค่าธรรมเนียมพิเศษในการนำเข้าแล้วการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมพิเศษต้องเป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยศาลการและตามกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศาลการ ทั้งนี้ ตามมาตรา ๔๙ วรรคหน้า^๔ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมการลงทุน พ.ศ.๒๕๒๐ ประกอบกับมาตรา ๑๐^๕ แห่งพระราชบัญญัติศาลการ พุทธศักราช ๒๕๖๙ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๒๙ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ.๒๕๑๕ และในส่วนที่เกี่ยวกับการนำผลิตภัณฑ์หรือผลิตภัณฑ์ที่ต้องเสียค่าธรรมเนียมพิเศษเข้ามาเป็นส่วน ๆ ต่างหากจากกันนั้น มาตรา ๖^๖ และมาตรา ๑๒^๗ แห่งพระราชกำหนดพิกัดอัตราศาลการ พ.ศ.๒๕๐๓ ประกอบกับข้อ ๖^๘ แห่ง

เรื่องไซ้ ให้ความหมายแลเกินความรวมไปถึงวัตถุแลสิ่งทั้งหลาย ดังกำหนดไว้ต่อไปนี้ คือ

๑. คำว่า “คำภาษี” หมายความว่า คำภาษี คำอากร คำธรรมเนียม หรือคำภาวะติดพันในทาง

ศาลการ หรืออากรชั้นใน

๑. คำว่า “อากร” หมายความว่า คำภาษี คำอากร คำธรรมเนียม หรือคำภาวะติดพันในทาง

ศาลการ หรืออากรชั้นใน

๕. ประตูดูเชิงอรรถที่ (๔)

๕. มาตรา ๑๐ บรรดาคำภาษีนั้น ให้เก็บตามบทพระราชบัญญัตินี้ และตามกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศาลการ การเสียคำภาษีให้เสียแก่พนักงานเจ้าหน้าที่ในเวลาที่ออกใบขนสินค้าให้

๑. ประตูดูเชิงอรรถที่ (๑)

๑. มาตรา ๑๒ อธิบดีกรมศาลการมีอำนาจตีความในพิกัดอัตราอากรแนบท้ายพระราชกำหนดนี้ โดยวิธีออกประกาศแจ้งอัตราอากร

๑. ข้อ ๖ ของครุบทศสมบูรณหรือของซึ่งมีลักษณะอันเป็นสาระสำคัญที่ทำให้เห็นได้ว่าเป็นของครุบทศสมบูรณที่นำเข้ามาโดยแยกออกจากกัน หรือมิได้ประกอบเข้าด้วยกัน แม้จะแยกนำเข้าต่างวาระกันก็

๖

หลักเกณฑ์การตีความพิทักษ์ตราศาลฎีกาในภาค ๑ ท้ายพระราชกำหนดดังกล่าว ให้อำนาจอธิบดีกรมศุลกากรที่จะเรียกเก็บค่าธรรมเนียมพิเศษรวมกันในอัตราที่ถือเสมือนว่าเป็นผลิตภัณฑ์หรือผลิตภัณฑ์ที่ได้ประกอบมาสมบูรณ์แล้วได้ ถ้าอธิบดีกรมศุลกากรเห็นว่าการนำเข้าในลักษณะนั้นเป็นการหลีกเลี่ยงค่าธรรมเนียมพิเศษที่พึงเก็บแก่สิ่งที่สมบูรณ์แล้ว ดังนั้น ในกรณีที่มีผู้นำเข้าเครื่องรับโทรศัพท์ซึ่งได้มีประกาศของคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนกำหนดให้เป็นผลิตภัณฑ์ที่ต้องเสียค่าธรรมเนียมพิเศษในการนำเข้า แม้ผู้นำเข้าจะใช้วิธีแยกนำเข้าเป็นส่วน ๆ ต่างหากจากกัน และนำเข้าต่างวาระกัน ถ้าอธิบดีกรมศุลกากรเห็นว่า การนำเข้าเช่นว่านั้น เป็นการกระทำเพื่อหลีกเลี่ยงการเสียค่าธรรมเนียมพิเศษตามประกาศของคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน อธิบดีกรมศุลกากรย่อมมีอำนาจตามมาตรา ๖ แห่งพระราชกำหนดพิทักษ์ตราศาลฎีกา พ.ศ.๒๕๐๓ ที่จะเรียกเก็บค่าธรรมเนียมพิเศษจากผู้นำเข้าเสมือนว่าได้นำเครื่องรับโทรศัพท์ที่ได้ประกอบครบชุดสมบูรณ์แล้วเข้ามาได้ และถ้าหากกรมศุลกากรเห็นว่า การกระทำของผู้นำเข้านั้นต้องด้วยลักษณะการกระทำอันเป็นความผิดตามมาตรา ๒๗ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พุทธศักราช ๒๕๐๙ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่ ๑๑) พ.ศ.๒๕๕๐ หรือมาตรา ๙๙ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พุทธศักราช ๒๕๖๙ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่ ๑๒) พ.ศ.๒๕๕๗ แล้ว กรมศุลกากรย่อมมีอำนาจดำเนินคดีแก่ผู้นำเข้าตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากรได้อีกโสดหนึ่งด้วย เพราะการกระทำของผู้นำเข้าอันเป็นการหลีกเลี่ยงอากรที่พึงเก็บแก่สิ่งที่สมบูรณ์แล้วนั้น ตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากรดังกล่าวแล้ว นอกจากจะให้อำนาจอธิบดีกรมศุลกากรที่จะเรียกเก็บอากรแก่สิ่งนั้น ๆ รวมกันในอัตราที่ถือเสมือนว่าเป็นสิ่งที่ได้ประกอบมาสมบูรณ์แล้ว ยังให้อำนาจอธิบดีกรมศุลกากรที่จะดำเนินคดีแก่ผู้นำเข้าด้วย ส่วนปัญหาว่าเมื่ออธิบดีกรมศุลกากรได้ใช้อำนาจเรียกเก็บอากรที่พึงเก็บเสมือนเป็นสิ่งที่ได้ประกอบสมบูรณ์แล้วยังจะต้องดำเนินคดีแก่ผู้นำเข้าตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากรด้วยเสมอไปหรือไม่ เป็นดุลพินิจของอธิบดีกรมศุลกากรที่จะต้องพิจารณาตามความหนักเบาและพฤติการณ์ต่าง ๆ แห่งกรณีโดยอาศัยข้อเท็จจริงและเหตุผลเป็นเรื่อง ๆ ไป

(ลงชื่อ) วัฒนา รัตนวิจิตร

(นายวัฒนา รัตนวิจิตร)

รองเลขาธิการ ฯ

รักษาราชการแทน เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มีนาคม ๒๕๖๔

ตาม ให้อำนาจอธิบดีกรมศุลกากรที่จะเรียกเก็บค่าธรรมเนียมพิเศษรวมกันในอัตราที่ถือเสมือนว่าเป็นผลิตภัณฑ์หรือผลิตภัณฑ์ที่ได้ประกอบมาสมบูรณ์แล้วได้

ภาคผนวก ข.

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ 533/2545

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

เรื่องเสรีที่ ๕๓๓/ ๒๕๕๕

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง ปัญหากฎหมายเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการคืนหลักประกันอาคาร
และอาคารตอบโต้การท่วมตลาด

กรมศุลกากรได้มีหนังสือที่ กค ๐๖๐๕/๐๕๕๖๖ ลงวันที่ ๓ กันยายน ๒๕๕๕ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ขอรื้อปัญหาข้อกฎหมายตามพระราชบัญญัติการตอบโต้การท่วมตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. ๒๕๕๒ ที่เป็นอุปสรรคต่อการร่างกฎกระทรวง (ฉบับที่ ..) พ.ศ. เกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการคืนอาคารตอบโต้การท่วมตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ มีประเด็นปัญหาดังต่อไปนี้

ประเด็นที่หนึ่ง การคืนอาคารตามมาตรา ๓๑ เมื่อคณะกรรมการพิจารณาการท่วมตลาดฯ ขอให้กรมศุลกากรเรียกหลักประกันอาคารตามพระราชบัญญัติการตอบโต้การท่วมตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. ๒๕๕๒ แล้ว กฎหมายมาตรานี้ไม่ได้บัญญัติว่าให้คืน เหมือนเช่นมาตรา ๕๑ และมาตรา ๕๒ กรมศุลกากรจึงไม่อาจยกร่างกฎกระทรวงให้คืนอาคารสำหรับกรณีนี้ได้ ไม่ว่าจะเป็กรณี มาตรา ๕๓ ประกอบมาตรา ๓๑ หรือมาตรา ๕๔ ประกอบมาตรา ๓๑ เป็นต้น

ประเด็นที่สอง ในเรื่องดอกเบี้ย กรมศุลกากรมีความเห็นว่า ไม่ว่าจะเป็หลักประกันอาคาร หรือ อาคารตอบโต้การท่วมตลาด ไม่มีบทบัญญัติใดในพระราชบัญญัตินี้ให้คืนดอกเบี้ยด้วย ไม่ว่าจะกรณีคณะกรรมการเรียกเก็บอาคารชั่วคราวหรือหลักประกันการชำระอาคารชั่วคราว ตามมาตรา ๕๑ หรือกรณีที่คณะกรรมการมีคำวินิจฉัยขั้นสุดท้ายให้มีการเรียกเก็บอาคารตอบโต้การท่วมตลาดตามมาตรา ๕๔ ซึ่งในวรรคสามของบทบัญญัติทั้งสองได้บัญญัติให้นำบทบัญญัติพระราชบัญญัติศุลกากรฯ และพระราชบัญญัติพิกัดอัตราศุลกากรฯ มาใช้บังคับในการเรียกเก็บอาคารดังกล่าวไว้ก็ตาม

ประเด็นที่สาม จากบทบัญญัติมาตรา ๕๑ วรรคสามและตามมาตรา ๕๔ วรรคสาม ที่ให้นำบทบัญญัติกฎหมายว่าด้วยศุลกากร และกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากรมาใช้บังคับแก่การเรียกเก็บอาคารกับอาคารชั่วคราวนั้น หากมีกรณีผู้ที่ต้องชำระอาคารชั่วคราวหรืออาคารตอบโต้ ผิดนัดไม่ชำระตามกำหนด กรมศุลกากรจะเรียกเก็บเงินเพิ่มตามมาตรา ๑๑๒ จัตวา ที่ระบุให้เก็บในอัตราร้อยละ ๑ ต่อเดือนได้หรือไม่ หากเรียกเก็บได้ การคิดเงินเพิ่มจะคิดตั้งแต่วันตรวจปล่อย ตามมาตรา ๑๑๒ จัตวา ระบุไว้ หรือคิดตั้งแต่วันครบกำหนดให้ชำระ กรมศุลกากรมีความเห็นเบื้องต้นว่า เงินเพิ่มสามารถเรียกได้ แต่การคิดเงินเพิ่มจากเวลาใดยังมีปัญหาในทางปฏิบัติ ซึ่งต้องการความชัดเจนเพื่อจะไปออกประกาศกรมศุลกากร และคำสั่งทั่วไปกรมศุลกากรให้ผู้ชำระอาคารชั่วคราวหรืออาคารตอบโต้ฯ และเจ้าหน้าที่กรมศุลกากรเองปฏิบัติ ได้ถูกต้อง

ต่อมา กรมการค้าต่างประเทศ มีหนังสือด่วนมากที่ พณ ๐๓๑๗/๔๔๗๗ ลงวันที่ ๒๑ กันยายน ๒๕๕๕ ขอรื้อในปัญหาข้อกฎหมายเกี่ยวกับการคืนหลักประกันอาคาร และการ

๒

กำหนดรูปแบบของการออกคำสั่งคณะกรรมการพิจารณาการทุ่มตลาดและการอุดหนุนในการเรียกเก็บและการคืนหลักประกันอากร อากรชั่วคราวและอากรตอบโต้การทุ่มตลาด หลังจากนั้น ได้มีหนังสือด่วนที่สุด ที่ พณ ๐๓๑๗/๔๔๔๓ ลงวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๔๔ ขอเปลี่ยนแปลงข้อหาหรือปัญหาข้อกฎหมายบางประเด็น ซึ่งมีประเด็นปัญหาดังต่อไปนี้

ประเด็นที่หนึ่ง ในกรณีที่คณะกรรมการมีคำขอให้กรมศุลกากรเรียกหลักประกันอากรไว้ตามมาตรา ๓๑ แต่ไม่มีบทบัญญัติไว้ชัดเจนว่าให้คืนหลักประกันอากร ในกรณีนี้ เมื่อคณะกรรมการ มีคำวินิจฉัยตามมาตรา ๕๓ หรือตามมาตรา ๕๔ แล้ว คณะกรรมการ มีคำขอให้กรมศุลกากรเรียกอากรตอบโต้การทุ่มตลาดและหรือให้คืนหลักประกันอากร เช่นเดียวกับที่มีคำขอให้เรียกเก็บได้หรือไม่

ประเด็นที่สอง เมื่อคณะกรรมการมีคำวินิจฉัยให้วางหลักประกันอากรชั่วคราวตามมาตรา ๔๑ และมาตรา ๔๒ หรืออากรตอบโต้การทุ่มตลาด ตามมาตรา ๔๙ ประกอบกับ มาตรา ๕๑ และมาตรา ๕๙ ประกอบกับมาตรา ๕๒ รูปแบบคำสั่งให้เรียกเก็บหลักประกันการชำระอากรชั่วคราวและอากร พร้อมคำวินิจฉัยของคณะกรรมการ ในการใช้มาตรการตอบโต้ ให้ ออกเป็นประกาศคณะกรรมการพิจารณาการทุ่มตลาดและการอุดหนุนได้หรือไม่ และขอทราบความเห็นเกี่ยวกับถ้อยคำที่ใช้ในร่างประกาศโดยเฉพาะการเรียกเก็บอากรให้มีผลย้อนหลัง รวมทั้งการคืนหลักประกันการชำระอากรชั่วคราวที่เรียกเก็บไว้แล้ว

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๖) ได้เชิญผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมศุลกากร) และผู้แทนกระทรวงพาณิชย์ (กรมการค้าต่างประเทศ) มาชี้แจงข้อหาหรือเพื่อทราบปัญหาให้ชัดเจนขึ้น

ในการพิจารณาข้อหาหรือของกรมศุลกากรและกรมการค้าต่างประเทศนี้ คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๖) ได้พิจารณาบทบัญญัติต่างๆ ของพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. ๒๕๔๒ เป็นหลัก ซึ่งพระราชบัญญัตินี้กำหนดขึ้นเพื่อให้สอดคล้องกับความตกลงระหว่างประเทศว่าด้วยการปฏิบัติตามข้อ VI ของความตกลงทั่วไปว่าด้วยภาษีศุลกากรและการค้า ค.ศ. ๑๙๙๔ (Agreement on Implementation of Article VI of GATT 1994)^๑ ที่ประเทศไทยมีพันธกรณีต้องปฏิบัติตาม จึงได้นำความตกลงดังกล่าวมาพิจารณาประกอบด้วย เมื่อพิจารณาจากบทบัญญัติของกฎหมายและความตกลงที่เกี่ยวข้องแล้ว เห็นว่า การดำเนินการต่างๆ ตามกฎหมายว่าด้วยการตอบโต้การ

^๑ หมายเหตุ :- เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดยที่พระราชบัญญัติป้องกันการทุ่มตลาด พ.ศ. ๒๕๐๗ ได้ใช้บังคับมาเป็นเวลานานแล้ว บทบัญญัติของพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวบางประการไม่เหมาะสมกับการขยายตัวและการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจและการค้าของประเทศ ไม่มีหลักการเรื่องการตอบโต้การอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศที่นำเข้ามาในประเทศไทยและไม่สอดคล้องกับข้อตกลงระหว่างประเทศที่บังคับใช้อยู่ในปัจจุบัน สมควรบัญญัติกฎหมายขึ้นใหม่ให้มีมาตรการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศที่นำเข้ามาในประเทศไทยเพื่อคุ้มครองอุตสาหกรรมภายในประเทศและให้สอดคล้องกับข้อตกลงระหว่างประเทศด้วย จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

๓

ทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศมีทั้งที่อยู่ในอำนาจของกระทรวงพาณิชย์ ซึ่งมีกรมการค้าต่างประเทศและคณะกรรมการพิจารณาการทุ่มตลาดและการอุดหนุนเป็นหน่วยงานหลัก โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์เป็นผู้รักษาการตามกฎหมายและมีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการใด ๆ เกี่ยวกับการพิจารณาการทุ่มตลาด การพิจารณาการอุดหนุน การพิจารณาตอบโต้การทุ่มตลาด และตอบโต้การอุดหนุนได้^๖ และส่วนที่อยู่ในอำนาจของกระทรวงการคลัง โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง^๗ เป็นผู้รักษาการตามกฎหมาย เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของกรมศุลกากรกับให้มีอำนาจออกกฎกระทรวงเกี่ยวกับการคืนอากร หรือหลักประกันการชำระอากรตามมาตรา ๑๑^๘ แห่งพระราชบัญญัตินี้

สำหรับการพิจารณาตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุน ซึ่งพระราชบัญญัตินี้ได้กำหนดให้คณะกรรมการพิจารณาการทุ่มตลาดและการอุดหนุน^๙ เป็นผู้มีอำนาจหน้าที่โดยตรงเกี่ยวกับ การเรียกเก็บและการคืนหลักประกันอากรตามมาตรา ๓๑^{๑๐} มาตรา ๔๑^{๑๑} มาตรา ๔๔^{๑๒}

^๖ มาตรา ๖ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์มีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการใด ๆ เกี่ยวกับการพิจารณาการทุ่มตลาดการพิจารณาการอุดหนุน การทบทวน มาตรการตอบโต้รวมทั้งการดำเนินการใด ๆ อันเกี่ยวกับพระราชบัญญัตินี้ได้เท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้

ในกรณีที่มีควรร กฎกระทรวงตามวรรคหนึ่งนั้นจะกำหนดให้กรณีหนึ่งกรณีใด อาจจะทำได้ โดยออกเป็นประกาศกระทรวงพาณิชย์ก็ได้

^๗ มาตรา ๕ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ เฉพาะในส่วนที่เกี่ยวกับการดำเนินงานของกรมศุลกากร และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวงตามมาตรา ๑๑ เพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์รักษาการตามพระราชบัญญัตินี้ และมีอำนาจออกกฎกระทรวงและประกาศเพื่อปฏิบัติการตามพระราชบัญญัตินี้

๑๑

๑๑

^๘ มาตรา ๑๑ การคืนอากรหรือหลักประกันการชำระอากรตามพระราชบัญญัตินี้ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

^๙ มาตรา ๓๑ คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) พิจารณาตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนตามพระราชบัญญัตินี้

(๒) ให้ความเห็นชอบในการทำความตกลงเพื่อระงับการทุ่มตลาดหรือการอุดหนุน

(๓) ให้คำแนะนำในการออกกฎกระทรวงและประกาศเพื่อดำเนินการตามพระราชบัญญัตินี้

นี้

(๔) ปฏิบัติการอื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ หรือตามที่คณะรัฐมนตรีมอบหมาย

^{๑๐} มาตรา ๓๑ เมื่อมีการประกาศใช้ส่วนการทุ่มตลาดและความเสียหายตามมาตรา ๓๔ แล้ว หากพฤติการณ์มีเหตุอันควรเชื่อไว้ในขั้นที่สุดอาจต้องมีการเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาดตั้งแต่วันที่บังคับมาตรการชั่วคราว คณะกรรมการอาจขอให้กรมศุลกากรเรียกหลักประกันอากรตามพระราชบัญญัตินี้ สำหรับสินค้าที่ถูกพิจารณาที่นำเข้ามาตามระยะเวลาที่กำหนดได้ ในกรณี ให้กรมศุลกากรมีอำนาจเรียกหลักประกันตามจำนวนที่คณะกรรมการมีคำขอ

^{๑๑} มาตรา ๔๑ ในกรณีที่คณะกรรมการมีคำวินิจฉัยเบื้องต้นว่ามีการทุ่มตลาดและมีความเสียหาย ถ้าขณะนั้นปรากฏว่ามีความจำเป็นต้องป้องกันความเสียหายแก่อุตสาหกรรมภายใน คณะกรรมการอาจ

มาตรา ๕๓^{๙๙} มาตรา ๕๔^{๑๐๐} และมาตรา ๕๕^{๑๐๑} ของพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการ

ใช้มาตรการชั่วคราวโดยประกาศเรียกเก็บอากรชั่วคราวหรือหลักประกันการชำระอากรชั่วคราวดังกล่าวได้
อากรชั่วคราวที่เรียกเก็บตามวรรคหนึ่ง จะต้องไม่สูงกว่าส่วนเหลือของการทุ่มตลาดที่ประเมิน
ขณะที่มีค่าวินิจฉัยเบื้องต้น

ในกรณีที่มีการใช้มาตรการชั่วคราว ให้นำบทบัญญัติกฎหมายว่าด้วยศุลกากรและกฎหมายว่า
ด้วยพิกัดอัตราศุลกากรมาใช้บังคับแก่การเรียกเก็บอากรชั่วคราวเสมือนอากรดังกล่าวเป็นอากรขาเข้าตาม
กฎหมายนั้น และอากรชั่วคราวที่เก็บได้รวมทั้งเงินที่บังคับจากหลักประกันการชำระอากรนั้น ให้เก็บรักษาไว้ เพื่อ
ปฏิบัติตามมาตรา ๕๑ และมาตรา ๕๒ จนกว่าจะสิ้นสุดที่จะต้องปฏิบัติตามมาตราดังกล่าว

๙๙ มาตรา ๕๔ ในกรณีที่คณะกรรมการมีค่าวินิจฉัยขั้นสุดท้ายให้มีการเรียกเก็บอากรตอบโต้
การทุ่มตลาด อัตราอากรตอบโต้การทุ่มตลาดนั้นให้กำหนดได้เพียงเพื่อจำกัดความเสียหายและจะเกินกว่าส่วน
เหลือของการทุ่มตลาดมิได้

อากรตอบโต้การทุ่มตลาดต้องกำหนดให้เหมาะสมกับผู้ส่งออกจากต่างประเทศแต่ละรายที่
ทุ่มตลาดโดยไม่เลือกปฏิบัติ เว้นแต่เป็นการดำเนินการตามความตกลงเพื่อระงับการทุ่มตลาดตามส่วนที่ ๕ ของ
หมวด ๕

ในกรณีที่มีการเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาดจากสินค้าใด ให้นำบทบัญญัติกฎหมาย
ว่าด้วยศุลกากรและกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากรมาใช้บังคับกับการเรียกเก็บอากรดังกล่าวเสมือนอากรนั้น
เป็นอากรขาเข้าตามกฎหมายนั้น และอากรตอบโต้การทุ่มตลาดที่เก็บได้ให้เก็บรักษาไว้เพื่อปฏิบัติตามมาตรา
๕๔ จนกว่าจะสิ้นสุดที่จะต้องปฏิบัติตามมาตราดังกล่าว

๑๐๐ มาตรา ๕๓ ในกรณีที่มีการใช้มาตรการตามมาตรา ๓๑ คณะกรรมการอาจกำหนดให้เรียก
เก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาดหลังจากวันประกาศได้ส่วนแต่ต้องไม่เกินเก้าสิบวันก่อนวันที่ใช้มาตรการชั่วคราว
ก็ได้ ถ้าปรากฏข้อเท็จจริงต่อไปนี้

(๑) เคยมีการทุ่มตลาดสินค้ารายนั้นและมีความเสียหายหรือผู้นำเข้าได้รู้หรือควรได้รู้ว่า ผู้
ส่งออกจากต่างประเทศได้ทุ่มตลาดและอาจมีความเสียหาย และ

(๒) ความเสียหายได้เกิดขึ้นจากการเร่งนำเข้าสินค้าทุ่มตลาดเป็นจำนวนมากภายในเวลา
อันสั้น ซึ่งจากช่วงเวลา ปริมาณการนำเข้าและพฤติการณ์อื่นที่เกี่ยวข้องชี้ให้เห็นว่าจะบั่นทอนผลการใช้บังคับ
อากรตอบโต้การทุ่มตลาดเป็นอย่างมาก หากไม่กำหนดให้มีการเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาดก่อนวันที่ใช้
มาตรการชั่วคราว

ก่อนการเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาดตามวรรคหนึ่ง ต้องให้ผู้นำเข้าได้มีโอกาสเสนอ
ความเห็นด้วย

๑๐๑ มาตรา ๕๔ ผู้ส่งออกจากต่างประเทศหรือผู้ผลิตสินค้าในต่างประเทศรายใดซึ่งมิได้ส่ง
สินค้าทุ่มตลาดเข้ามาในช่วงระหว่างการพิจารณาตอบโต้การทุ่มตลาด อาจขอให้ทบทุนการเรียกเก็บอากรตอบ
โต้ การทุ่มตลาดสำหรับตนเป็นการเฉพาะรายได้ แต่ผู้ขอทบทุนต้องพิสูจน์ว่าตนไม่มีความเกี่ยวข้องกับผู้
ส่งออกจากต่างประเทศหรือผู้ผลิตสินค้าในต่างประเทศซึ่งอยู่ในบังคับถูกเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาด
ดังกล่าว ในกรณีให้นำมาตรา ๒๔ วรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม

ในระหว่างการทบทุนตามวรรคหนึ่งจะเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาดจากผู้ส่งออก
จากต่างประเทศหรือผู้ผลิตสินค้าในต่างประเทศดังกล่าวไม่ได้ แต่ถ้าต่อมาคณะกรรมการมีค่าวินิจฉัยว่ามี การทุ่ม
ตลาดหรือผู้ขอทบทุนมีความเกี่ยวข้องกับผู้ส่งออกจากต่างประเทศหรือผู้ผลิตสินค้าจากต่างประเทศซึ่งอยู่ใน
บังคับถูกเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาดดังกล่าว คณะกรรมการจะกำหนดอากรตอบโต้การทุ่มตลาดสำหรับ
ระยะเวลาที่ตเก็บนั่นก็ได้ และให้นำมาตรา ๓๑ มาใช้บังคับโดยอนุโลม

๕

อุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. ๒๕๕๒ นั้น เห็นได้ว่า เป็นเรื่องการใช้อำนาจตามพระราชบัญญัตินี้ของคณะกรรมการพิจารณาการทุ่มตลาดและการอุดหนุนเป็นหลัก ส่วนกรมศุลกากรจะเรียกหลักประกันอากรตามพระราชบัญญัติดังกล่าวได้ ก็ต่อเมื่อได้รับคำขอจากคณะกรรมการ ส่วนการกำหนดอัตราอากรที่จะเรียกเก็บว่าจะเป็นเท่าใด และจะต้องเรียกเก็บตั้งแต่เมื่อใดนั้น เป็นอำนาจของคณะกรรมการพิจารณาการทุ่มตลาดและการอุดหนุน กรมศุลกากรเพียงเรียกเก็บหลักประกันอากร อากรชั่วคราวและอากรตอบโต้การทุ่มตลาดตามที่คณะกรรมการมีคำขอเท่านั้น และกฎหมายอันเป็นที่มาของการดำเนินการของกรมศุลกากรในกรณีนี้ คือพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. ๒๕๕๒ เฉพาะในส่วนที่บัญญัติเกี่ยวกับกรมศุลกากรและกฎหมายว่าด้วยศุลกากรและกฎหมายว่าด้วยพิธีกีดตราบศุลกากร

ส่วนคำว่า "อากร" ตามพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. ๒๕๕๒ นั้น ได้นิยามความหมายไว้ในมาตรา ๔ ว่า "อากร" หมายความว่า อากรชั่วคราว อากรตอบโต้การทุ่มตลาด หรืออากรตอบโต้การอุดหนุน แล้วแต่กรณี ซึ่งเมื่อพิจารณาประกอบกับข้อ ๙.๓ ของความตกลงว่าด้วยการปฏิบัติตามข้อ VI ของความตกลงทั่วไปว่าด้วยภาษีศุลกากรและการค้า ค.ศ. ๑๙๙๔ (Agreement on Implementation of Article VI of GATT 1994) ที่บัญญัติเรื่องการกำหนดและการเรียกเก็บอากรต่อต้านการทุ่มตลาด (Imposition and Collection of Anti-Dumping Duties) ว่า จำนวนอากรต่อต้านการทุ่มตลาดจะต้องไม่เกินส่วนเหลือของการทุ่มตลาดที่คำนวณขึ้นมาภายใต้ ข้อ ๒ ของความตกลงฉบับนี้^{๑๖} การเรียกเก็บอากรต่อต้านการทุ่มตลาดตามกฎหมายนี้จึงทำได้เพียงเพื่อทำให้ความเสียหายของอุตสาหกรรมภายในหมดไป โดยไม่สามารถเรียกเก็บเกินกว่าส่วนเหลือของการทุ่มตลาดได้และไม่สามารถเรียกเก็บดอกเบี้ยใด ๆ ที่เกิดจากการเรียกเก็บอากรดังกล่าว ซึ่งต่างกับอากรปกติ ตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากรและกฎหมายว่าด้วยพิธีกีดตราบศุลกากร

ในประเด็นที่ห้าหรือ คณะกรรมการทฤษฎี (คณะที่ ๖) มีความเห็นดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง การคืนหลักประกันอากรเป็นประเด็นที่กรมศุลกากรและกรมการค้าต่างประเทศหรือมาเป็นประเด็นเดียวกัน คือ กรมศุลกากรจะคืนหลักประกันอากร ตามที่ได้เรียกเก็บ ตามมาตรา ๓๑^{๑๗} ประกอบมาตรา ๕๓^{๑๘} และมาตรา ๕๔^{๑๙} ได้หรือไม่ และอาศัยบท

^{๑๖} มาตรา ๕๙ ผู้นำเข้าอาจขอคืนอากรตอบโต้การทุ่มตลาดในขณะหนึ่งขณะใดได้ ถ้าผู้นั้นพิสูจน์ได้ว่า ไม่มีส่วนเหลือของการทุ่มตลาด หรือส่วนเหลือของการทุ่มตลาดลดลงต่ำกว่าอากรตอบโต้การทุ่มตลาดที่ใช้บังคับ

การขอคืนอากรตามวรรคหนึ่งต้องยื่นคำขอต่อคณะกรรมการภายในหกเดือนนับแต่วันชำระอากรดังกล่าว

^{๑๗} ๙.๓ The amount of anti-dumping duty shall not exceed the margin of dumping as established under Article 2

etc.

^{๑๘} โปรดดูเชิงอรรถที่ ๖, ข้างต้น

๖

กฎหมายใด เนื่องจากไม่มีบทกฎหมายกำหนดให้คืนหลักประกันนั้น ในประเด็นนี้ คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๖) เห็นว่า ในกรณีการคืนหลักประกันอาคารที่เรียกเก็บตามมาตรา ๓๑ พระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. ๒๕๕๒ ไม่ได้บัญญัติการคืนหลักประกันอาคารไว้ แต่บัญญัติให้กรมศุลกากรมีอำนาจเรียกหลักประกันตามจำนวนที่คณะกรรมการพิจารณาการทุ่มตลาดและการอุดหนุนมีค่าขอ หากต่อมาเหตุที่จะเรียกหลักประกันอาคารดังกล่าวหมดไปก็ต้องคืนหลักประกันอาคารให้กับผู้ที่ถูกเรียกให้วางหลักประกันอาคาร ดังนั้น กรมศุลกากรจึงมีหน้าที่คืนหลักประกันอาคารแทนคณะกรรมการฯ ทั้งนี้ โดยอาศัยบทบัญญัติตามพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดฯ ที่ให้อำนาจคณะกรรมการฯ ในการขอให้กรมศุลกากรเรียกเก็บหลักประกันอาคารดังกล่าว ซึ่งย่อมรวมถึงกรณีการขอให้คืนด้วย นอกจากนี้ในการออกกฎกระทรวงกำหนดเกี่ยวกับหลักเกณฑ์และวิธีการของการคืนอาคารนั้น พระราชบัญญัตินี้ก็ได้ให้อำนาจรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังสามารถออกกฎกระทรวงได้ตามมาตรา ๕ ประกอบกับมาตรา ๑๑ ด้วยแล้ว^{๑๖}

ประเด็นที่สอง ดอกเบี้ย (ข้อหาหรือกรมศุลกากร)

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๖) เห็นว่า พระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดฯ ไม่ได้บัญญัติเรื่องดอกเบี้ยไว้ แต่ถ้าเกิดมีดอกเบี้ยขึ้นอันเป็นผลจากการเรียกเก็บหลักประกันการชำระอากรหรืออากร คณะกรรมการพิจารณาการทุ่มตลาดและการอุดหนุนก็ย่อมมีอำนาจกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับดอกเบี้ยจากการเก็บรักษาหลักประกันการชำระอากร อากรชั่วคราว และอากรตอบโต้การทุ่มตลาดได้ หากพิจารณาเห็นสมควร อย่างไรก็ตามก็ดี คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๖) เห็นว่าหากคณะกรรมการพิจารณาการทุ่มตลาดและการอุดหนุนกำหนดหลักประกันอากรให้สอดคล้องกับความตกลงว่าด้วยการปฏิบัติตามข้อ VI ของความตกลงทั่วไปว่าด้วยภาษีศุลกากรและการค้า ค.ศ. ๑๙๙๔ ที่กำหนดให้ใช้หนังสือค้ำประกันจากธนาคารเป็นหลักประกันแทนการเรียกเก็บเงินสด^{๑๗} โดยพิจารณาประกอบกับทางปฏิบัติของกรมการค้าต่างประเทศและกรมศุลกากรที่ต้องดำเนินการร่วมกันเพื่อให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการตอบโต้การทุ่มตลาดฯ อันเป็นบทบัญญัติหลักมาใช้บังคับกับการตอบโต้การทุ่มตลาดแล้ว กรณีที่ต่อมาภายหลังต้องคืนหลักประกันการชำระอากร อากรชั่วคราวและอากรตอบโต้การทุ่มตลาดก็จะไม่มีประเด็นที่จะต้องพิจารณาเรื่องดอกเบี้ย

ประเด็นที่สาม เงินเพิ่ม (ข้อหาหรือกรมศุลกากร)

กรณีผู้ที่ต้องชำระอากรชั่วคราวหรืออากรตอบโต้การทุ่มตลาดผิดนัดไม่ชำระ

^{๑๖} โปรดดูเชิงอรรถที่ ๙, ข้างต้น

^{๑๗} โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑๐, ข้างต้น

^{๑๘} โปรดดูเชิงอรรถที่ ๓ และ ๔, ข้างต้น

^{๑๙} ๗.๒ Provisional measures may take the form of a provisional duty or, preferably, a security - by cash deposit or bond - equal to the amount of the anti-dumping duty provisionally estimated, being not greater than the provisionally estimated margin of dumping.

etc.

ภายในเวลาที่กำหนด กรมศุลกากรจะเรียกเก็บเงินเพิ่มตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากรหรือกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากรได้หรือไม่นั้น คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๖) เห็นว่า เมื่อได้พิจารณาถึงอำนาจหน้าที่ของกรมศุลกากรตามกฎหมายว่าด้วยการตอบโต้การทุ่มตลาดฯ แล้ว จะเห็นได้ว่าอำนาจเรียกเก็บและกำหนดอัตราต่าง ๆ ของหลักประกันและอากร เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการพิจารณาการทุ่มตลาดและการอุดหนุน โดยกรมศุลกากรจะเป็นเพียงหน่วยงานที่ดำเนินการตามคำขอของคณะกรรมการฯ ให้เรียกเก็บหรือคืนหลักประกันอากรหรืออากรแล้วแต่กรณี ดังนั้นหากมีการผิดนัดไม่ชำระอากรหรือไม่วางหลักประกันตามที่คณะกรรมการฯ ร้องขอ คณะกรรมการฯ ก็มีอำนาจที่จะกำหนดมาตรการบังคับให้เป็นไปตามคำสั่งที่ให้เรียกเก็บอากรดังกล่าว ซึ่งต้องยึดถือวิธีการตามหลักปฏิบัติระหว่างประเทศในเรื่องการพิจารณาการทุ่มตลาดตามความตกลงว่าด้วยการปฏิบัติตามข้อ VI ของความตกลงทั่วไปว่าด้วยภาษีศุลกากรและการค้า ค.ศ. ๑๙๙๔ ประกอบด้วย ดังนั้นการเรียกเก็บเงินเพิ่มตามมาตรา ๑๑๒ จัตวา^{๑๔} แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พุทธศักราช ๒๔๖๙ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๒๙ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พุทธศักราช ๒๕๑๕ ของกรมศุลกากรนั้น กรมศุลกากรจะเรียกเก็บได้ก็ต่อเมื่อ ผู้นำเข้าหรือส่งออกมิได้ชำระอากรตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากรและกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากรซึ่งเป็นคณะกรรมการเรียกเก็บอากรตามกฎหมายว่าด้วยการตอบโต้การทุ่มตลาด

ในส่วนประเด็นข้อหาหรือเรื่องรูปแบบการออกคำสั่งเพื่อเรียกเก็บหลักประกันอากร อากรชั่วคราว และอากรตอบโต้การทุ่มตลาด (ข้อหาหรือกรมการค้าต่างประเทศ) ซึ่งข้อหาหรือว่า การออกคำสั่งของคณะกรรมการพิจารณาการทุ่มตลาดและการอุดหนุน จะสามารถออกในรูปแบบประกาศคณะกรรมการพิจารณาการทุ่มตลาดฯ ได้หรือไม่ และขอทราบความเห็นเกี่ยวกับอัยยคำในร่างประกาศที่ได้ส่งมาให้พิจารณาด้วยนั้น คณะกรรมการกฤษฎีกา(คณะที่ ๖) พิจารณาแยกเป็น สองกรณีคือ กรณีการออกคำสั่งของคณะกรรมการพิจารณาการทุ่มตลาดและการอุดหนุนจะออกในรูปแบบประกาศคณะกรรมการฯ ได้หรือไม่นั้น เห็นว่า เมื่อพิจารณาอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการพิจารณาการทุ่มตลาดและการอุดหนุน^{๑๕} ในการพิจารณาตอบโต้การทุ่มตลาด คณะกรรมการฯ จึงมีอำนาจออกคำสั่งใด ๆ ตามกฎหมายเพื่อพิจารณาตอบโต้การทุ่มตลาด ซึ่งรูปแบบของคำสั่งคณะกรรมการฯ ตามกฎหมายว่าการตอบโต้การทุ่มตลาดสามารถเทียบเคียงจาก

^{๑๔} มาตรา ๑๑๒ จัตวา เมื่อผู้นำของเข้าหรือผู้ส่งออกนำเงินมาชำระค่าอากรที่ต้องเสียหรือเสียเพิ่มให้เรียกเงินเพิ่มในอัตราร้อยละหนึ่งต่อเดือนของค่าอากรที่นำมาชำระโดยไม่คิดทบต้นนับแต่วันที่ได้ส่งมอบหรือส่งของออก จนถึงวันที่นำเงินมาชำระ แต่มิให้เรียกเก็บเงินเพิ่มดังกล่าวในกรณีที่มีการชำระอากรเพิ่มตามมาตรา ๑๑๒ ตริ อนุมาตรา ๓

๑๑๒

๑๑๒

^{๑๕} มาตรา ๗๓ คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(๑) พิจารณาตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนตามพระราชบัญญัตินี้

๑๑๒

๑๑๒

๘

บทบัญญัติในมาตรา ๔๑^{๖๐} ที่กำหนดให้คณะกรรมการอาจใช้มาตรการชั่วคราวโดยประกาศเรียกเก็บอากรชั่วคราวหรือหลักประกันการชำระอากรชั่วคราวตั้งนั้นคณะกรรมการฯ จึงสามารถออกคำสั่งในรูปประกาศคณะกรรมการฯ เพื่อเรียกเก็บหลักประกันอากร อากรชั่วคราว และอากรตอบโต้การทุ่มตลาดได้

ส่วนกรณีขอความเห็นเกี่ยวกับถ้อยคำในร่างประกาศฯ ที่ได้ส่งมาให้พิจารณานั้น เห็นว่า ข้อหาหรือกรณีนี้มิใช่ประเด็นปัญหาข้อกฎหมายแต่เป็นข้อหาเกี่ยวกับการปฏิบัติงานของหน่วยงานที่มีอำนาจหน้าที่และรับผิดชอบตามกฎหมาย คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๖) จึงไม่อาจพิจารณาและให้ความเห็นได้

(ศาสตราจารย์พิเศษ ชัยวัฒน์ วงศ์วัฒนศาสตร์)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
กันยายน ๒๕๕๕

^{๖๐} โปรดดูเชิงอรรถที่ ๗, ข้างต้น

ภาคผนวก ค.

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ 1784/2559

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

เรื่องเสร็จที่ ๑๗๘๔/๒๕๕๙

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การจัดเก็บอากรปกป้องและอากรตอบโต้การทุ่มตลาดกรณีการใช้สิทธิประโยชน์
ทางภาษีศุลกากรนำสินค้าเข้าเก็บในคลังสินค้าทัณฑ์บนและเขตปลอดอากร

กรมการค้าต่างประเทศได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ พณ ๐๓๐๙/๓๕๒๗ ลงวันที่ ๒๖ กรกฎาคม ๒๕๕๙ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า ด้วยกรมศุลกากรได้มีหนังสือขอหารือ กรมการค้าต่างประเทศว่า ได้เข้าตรวจสอบและจับกุมสินค้าเหล็กแผ่นรีดร้อนเจืออื่น ๆ ที่มีเมืองกำเนิด จากสหพันธรัฐรัสเซียของผู้นำเข้ารายหนึ่งซึ่งได้นำเข้ามาในราชอาณาจักรโดยใช้สิทธินำเข้าเก็บในคลังสินค้า ทัณฑ์บนประเภทโรงผลิตสินค้า และแจ้งว่านำเข้ามาผลิตเป็นท่อเหล็กเพื่อส่งออกไปนอกราชอาณาจักร ซึ่งจะได้รับสิทธิยกเว้นอากรเมื่อมีการส่งออกไปนอกราชอาณาจักรตามมาตรา ๘ ทวิ และมาตรา ๘๘ แห่ง พระราชบัญญัติศุลกากร พุทธศักราช ๒๔๖๙ ต่อมาผู้นำเข้าได้ยื่นใบขนสินค้าขาเข้านำสินค้าออกจาก คลังสินค้าทัณฑ์บนฯ เพื่อบริโภคภายในประเทศ โดยได้ชำระอากรศุลกากรสำหรับเหล็กแผ่นที่นำเข้า แต่ไม่ได้ชำระอากรปกป้อง ซึ่งกรมศุลกากรได้ตรวจสอบสินค้าตามใบขนสินค้าขาเข้าดังกล่าวแล้ว พบสินค้า คงอยู่ในคลังสินค้าทัณฑ์บนฯ มีปริมาณ ๖๒ ม้วน ส่วนที่เหลือจากที่สำแดงไว้ในใบขนสินค้าขาเข้าปริมาณรวม ๗๕๒ ม้วนไม่พบในคลังสินค้าทัณฑ์บนฯ แต่อย่างไรก็ตาม กรมศุลกากรจึงกล่าวหาว่าการกระทำของผู้นำเข้า เป็นความผิดฐานลักลอบนำสินค้าที่ยังมีได้เสียค่าภาษีอากรให้ถูกต้องออกไปจากคลังสินค้าทัณฑ์บนฯ โดยมีได้รับอนุญาตอันเป็นความผิดตามมาตรา ๙๖ และมาตรา ๒๗ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พุทธศักราช ๒๔๖๙ และกรณีไม่ได้ชำระอากรปกป้องเป็นความผิดฐานสำแดงเท็จหลีกเลี่ยงอากร ตามมาตรา ๙๙ และมาตรา ๒๗ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พุทธศักราช ๒๔๖๙ ประกอบมาตรา ๑๖ และมาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่ ๙) พุทธศักราช ๒๔๘๒ ซึ่งได้ประเมินภาษีอากรแล้ว เป็นเหตุให้อากรปกป้องขาด ๑๑๑,๕๘๐,๔๔๙.๕๒ บาท ภาษีมูลค่าเพิ่มขาด ๒๖,๖๓๓,๕๙๐.๐๑ บาท

ต่อมาผู้นำเข้าได้ยื่นหนังสือชี้แจงว่า สินค้าเหล็กแผ่นรีดร้อนเจืออื่น ๆ ที่ผู้นำเข้าได้นำเข้า มาในราชอาณาจักรไม่ต้องเสียอากรปกป้อง เนื่องจากสินค้าดังกล่าวมีเมืองกำเนิดจากสหพันธรัฐรัสเซีย โดยขณะนำสินค้าดังกล่าวเข้ามาในราชอาณาจักรและนำเข้าเก็บในคลังสินค้าทัณฑ์บนประเภทโรงผลิตสินค้า ไม่มีประกาศกำหนดให้จัดเก็บอากรปกป้องแต่อย่างใด ต่อมาได้มีประกาศคณะกรรมการพิจารณา มาตราการปกป้อง เรื่อง มาตราการปกป้องชั่วคราวจากการนำเข้าสินค้าเหล็กแผ่นรีดร้อนเจืออื่น ๆ ชนิดเป็นม้วน และไม่เป็นม้วนที่เพิ่มขึ้น (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๖ ลงวันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๕๖ และประกาศคณะกรรมการ พิจารณามาตราการปกป้อง เรื่อง มาตราการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าเหล็กแผ่นรีดร้อนเจืออื่น ๆ ชนิดเป็นม้วน และไม่เป็นม้วนที่เพิ่มขึ้น พ.ศ. ๒๕๕๖ ลงวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๖ กำหนดให้จัดเก็บอากรปกป้องแต่มีผลบังคับ ภายหลังจากที่นำเข้าสำเร็จแล้ว จึงไม่ต้องเสียอากรปกป้องสำหรับสินค้าเหล็กแผ่นรีดร้อนเจืออื่น ๆ ที่นำ ออกจากคลังสินค้าทัณฑ์บนฯ โดยกรมศุลกากรได้ขอหารือใน ๒ ประเด็น ดังนี้

ส่งพร้อมหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๙๐๕/๓๓๑ ลงวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๕๙ ซึ่งสำนักงาน คณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ประเด็นที่ ๑ กรมศุลกากรจะนำประกาศของคณะกรรมการพิจารณามาตรการปกป้องดังกล่าวไปใช้บังคับเพื่อเรียกเก็บอากรปกป้องกับผู้นำเข้าสำหรับกรณีตามข้อเท็จจริงข้างต้นได้หรือไม่อย่างไร และถือวันใดเป็นวันนำเข้าสำเร็จตามประกาศดังกล่าว

ประเด็นที่ ๒ กรณีผู้นำเข้าได้นำเหล็กแผ่นรีดร้อนที่ต้องเสียอากรปกป้องหรืออากรตอบได้ การทุ่มตลาดเข้ามาเก็บในคลังสินค้าที่นิตยภัตประเภทโรงผลิตสินค้า ต่อมาได้นำเหล็กแผ่นรีดร้อนดังกล่าวเข้าไปในเขตปลอดอากรซึ่งถือเป็นการส่งออกตามมาตรา ๕๗ อัญญา แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พุทธศักราช ๒๕๖๔ โดยผลิตเป็นท่อเหล็กและนำออกจากเขตปลอดอากรเพื่อจำหน่ายภายในประเทศ ท่อเหล็กดังกล่าวจะต้องชำระอากรปกป้องหรืออากรตอบได้หรือไม่

เนื่องจากกฎหมายที่กรมการค้าต่างประเทศรับผิดชอบทั้งสองฉบับ คือ พระราชบัญญัติ มาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น พ.ศ. ๒๕๕๐ และพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาด และการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. ๒๕๕๒ มีวัตถุประสงค์ในการเยียวยาทางการค้าด้วยการ เรียกเก็บอากรปกป้องหรืออากรตอบโต้การทุ่มตลาดกับสินค้าที่มีการนำเข้ามายังภายในประเทศแล้วทำให้ อุตสาหกรรมภายในประเทศได้รับความเสียหาย อย่างไรก็ตาม ที่ผ่านมานับจากกรณีได้มีการออกประกาศ คณะกรรมการพิจารณามาตรการปกป้องหรือประกาศคณะกรรมการพิจารณาการทุ่มตลาดและการอุดหนุน กำหนดให้มีการยกเว้นอากรปกป้องหรืออากรตอบโต้การทุ่มตลาดกรณีผู้นำเข้ามาผลิตเพื่อการส่งออก ดังนี้

(๑) กรณีที่ผู้ประกอบการและผู้ประกอบการค้าเพื่อการส่งออกนำสินค้าดังกล่าว เข้ามาในราชอาณาจักรและนำเข้าในเขตอุตสาหกรรมส่งออก เพื่อใช้ในการผลิตสินค้าหรือเพื่อการค้า เพื่อส่งออกภายใต้กฎหมายว่าด้วยการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

(๒) กรณีที่ได้รับการส่งเสริมตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน นำสินค้าดังกล่าว เข้ามาเพื่อการส่งออกภายใต้กฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน

(๓) กรณีที่ผู้นำสินค้าเข้ามาผลิตเพื่อการส่งออกภายใต้กฎหมายศุลกากร

ทั้งนี้ การยกเว้นการเรียกเก็บอากรปกป้องหรืออากรตอบโต้การทุ่มตลาดต้องปฏิบัติ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการยกเว้นอากรขาเข้า เพื่อการส่งออกตามที่กฎหมาย ว่าด้วยการนั้นกำหนด แล้วแต่กรณี

กรมการค้าต่างประเทศได้พิจารณาข้อหาหรือทั้งสองประเด็นของกรมศุลกากรแล้ว มีความเห็นดังนี้

ประเด็นที่ ๑ มีความเห็นเป็นสองแนวทาง

แนวทางที่หนึ่ง เห็นว่า กรมศุลกากรไม่สามารถนำประกาศคณะกรรมการพิจารณา มาตรการปกป้องดังกล่าวไปใช้บังคับเพื่อเรียกเก็บอากรปกป้องได้ เนื่องจากความรับผิดชอบในการชำระอากรปกป้อง เกิดขึ้นตั้งแต่วันนำเข้าสำเร็จ แต่ในวันดังกล่าวยังไม่มีประกาศเรียกเก็บอากรปกป้อง การนำของออกจาก คลังสินค้าที่นิตยภัตไม่ได้ทำให้ความรับผิดชอบในการชำระอากรปกป้องเปลี่ยนแปลงไป

แนวทางที่สอง เห็นว่า กรมศุลกากรสามารถนำประกาศคณะกรรมการพิจารณา มาตรการปกป้องดังกล่าวไปใช้บังคับเพื่อเรียกเก็บอากรปกป้องได้ เนื่องจากกฎหมายศุลกากรให้เก็บอากร ตามอัตราที่เป็นอยู่ขณะของออกจากคลังสินค้าที่นิตยภัต ประกอบกับพระราชบัญญัติมาตรการปกป้อง จากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๒๘ กำหนดว่า ในกรณีกำหนดมาตรการปกป้อง โดยการเรียกเก็บอากร อากรที่เรียกเก็บให้ถือเป็นอากรที่เพิ่มขึ้นจากอัตราที่พึงต้องเสียตามที่กำหนด ในพิกัดอัตราศุลกากร หรือประกาศเรียกเก็บอากรตามกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากรที่ใช้อยู่ในขณะนำเข้า และให้นำบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยศุลกากรและกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากร

มาใช้บังคับแก่การเรียกเก็บอากรดังกล่าวเสมือนเป็นอากรขาเข้าตามกฎหมายนั้น นอกจากนี้ การนำสินค้าออกมาจากคลังสินค้าทัณฑ์บนฯ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจำหน่ายภายในประเทศ ซึ่งถือว่าสินค้านั้นจะก่อให้เกิดความเสียหายต่ออุตสาหกรรมภายใน

ประเด็นที่ ๒ มีความเห็นว่า หากผู้นำเข้าได้นำเหล็กแผ่นรีดร้อนที่ต้องเสียอากรปกป้องหรืออากรตอบโต้การทุ่มตลาดเข้ามาภายใต้เงื่อนไขการยกเว้นอากรปกป้องหรืออากรตอบโต้การทุ่มตลาด กรณีที่นำเข้ามาผลิตเพื่อการส่งออก แต่ไม่ได้มีการผลิตเพื่อส่งออกไปนอกราชอาณาจักร เป็นการขัดกับเจตนารมณ์ของการบังคับใช้มาตรการที่ต้องการยกเว้นอากรให้กับสินค้านำเข้ามาสผลิตเพื่อการส่งออกไปยังเมืองต่างประเทศเท่านั้น ดังนั้น ผู้นำเข้าจะต้องชำระอากรปกป้องหรืออากรตอบโต้การทุ่มตลาดตามแต่กรณี

กรมการค้าต่างประเทศจึงขอหารือมายังสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเพื่อให้อำนาจการปรับอากรปกป้องและอากรตอบโต้การทุ่มตลาด เป็นไปอย่างถูกต้อง ในประเด็นดังต่อไปนี้

(๑) กรมศุลกากรจะนำประกาศของคณะกรรมการพิจารณามาตรการปกป้องไปใช้บังคับเพื่อเรียกเก็บอากรปกป้องกับผู้นำเข้าที่นำเข้าสินค้าเหล็กแผ่นรีดร้อนเจืออื่น ๆ ที่มีเมืองกำเนิดจากสหพันธรัฐรัสเซียดังกล่าวข้างต้น ได้หรือไม่ อย่างไร

(๒) กรณีผู้นำเข้าได้นำเหล็กแผ่นรีดร้อนที่ต้องเสียอากรปกป้องหรืออากรตอบโต้การทุ่มตลาดเข้ามาเก็บในคลังสินค้าทัณฑ์บนประเภทโรงผลิตสินค้า ต่อมาได้นำเหล็กแผ่นรีดร้อนดังกล่าวเข้าไปในเขตปลอดอากร โดยผลิตเป็นท่อเหล็กและนำออกจากเขตปลอดอากรเพื่อจำหน่ายภายในประเทศ กรมศุลกากรสามารถดำเนินการจัดเก็บอากรปกป้องหรืออากรตอบโต้การทุ่มตลาดสินค้าเหล็กแผ่นรีดร้อนกับผู้นำเข้าได้หรือไม่ หรือต้องดำเนินการอย่างไรต่อไปเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๕) ได้พิจารณาข้อหารือของกรมการค้าต่างประเทศ โดยมีผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมศุลกากร) และผู้แทนกระทรวงพาณิชย์ (กรมการค้าต่างประเทศ) เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว ปรากฏข้อเท็จจริงเพิ่มเติมว่า ผู้นำเข้าได้นำเหล็กแผ่นรีดร้อนเจืออื่น ๆ เข้ามาในราชอาณาจักรจำนวนสองครั้งโดยปรากฏตามใบขนสินค้าเข้าเมื่อวันที่ ๗ เมษายน ๒๕๕๖ จำนวน ๕๕๓ ม้วน และใบขนสินค้าขาเข้าเมื่อวันที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๕๖ จำนวน ๒๕๑ ม้วน รวมจำนวนทั้งสิ้น ๘๐๔ ม้วน มาจากประเทศสหพันธรัฐรัสเซีย สำแดงประเภทพิกิต ๗๒๒๕.๓๐.๙๐ (๐๙๐) อัตราห้าเปอร์เซ็นต์ โดยใช้สิทธินำเข้าเก็บในคลังสินค้าทัณฑ์บนประเภทโรงผลิตสินค้า และแจ้งว่านำเข้ามาผลิตเป็นท่อเหล็กเพื่อส่งออกไปนอกราชอาณาจักรซึ่งจะได้รับการยกเว้นภาษีอากรเมื่อมีการส่งออกไปนอกราชอาณาจักร ซึ่งในขณะที่นำสินค้าเข้ามาในราชอาณาจักรยังไม่มีประกาศคณะกรรมการพิจารณามาตรการปกป้อง เรื่อง มาตรการปกป้องชั่วคราวจากการนำเข้าสินค้าเหล็กแผ่นรีดร้อนเจืออื่น ๆ ชนิดเป็นม้วนและไม่เป็นม้วนที่เพิ่มขึ้น (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๖ ลงวันที่ ๑๘ กรกฎาคม ๒๕๕๖ และประกาศคณะกรรมการพิจารณามาตรการปกป้อง เรื่อง มาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าเหล็กแผ่นรีดร้อนเจืออื่น ๆ ชนิดเป็นม้วนและไม่เป็นม้วนที่เพิ่มขึ้น พ.ศ. ๒๕๕๖ ลงวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๖ แต่อย่างใด ต่อมาคณะกรรมการพิจารณามาตรการปกป้องได้มีประกาศคณะกรรมการพิจารณามาตรการปกป้องฯ ทั้งสองฉบับดังกล่าวออกมาใช้บังคับ และผู้นำเข้าได้ยื่นใบขนสินค้าเมื่อวันที่ ๒๘ มีนาคม ๒๕๕๗ และวันที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๕๗ เพื่อนำสินค้าดังกล่าวออกจากคลังสินค้าทัณฑ์บนไปบริโภคภายในประเทศ และได้ชำระอากรศุลกากรสำหรับเหล็กแผ่นที่นำเข้าแต่ไม่ได้ชำระอากรปกป้อง เนื่องจากผู้นำเข้าเห็นว่า ประกาศทั้งสองฉบับดังกล่าวมีผลบังคับภายหลังจากที่ตนได้นำสินค้าเข้ามาในราชอาณาจักรสำเร็จแล้ว สำหรับข้อหารือในประเด็นที่สองเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นจริงโดยผู้นำเข้าใช้ช่องทาง

๔

หลีกเลี่ยงอาการโดยวิธีนำเหล็กแผ่นรีดร้อนเข้าไปในคลังสินค้าที่เขตพื้นที่บนประเภทโรงผลิตสินค้า และนำเข้าเขตปลอดอากรตามลำดับเพื่อจำหน่ายภายในประเทศ โดยอ้างว่าได้รับยกเว้นอากรเนื่องจากตามมาตรา ๙๗ อัญญาแห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พุทธศักราช ๒๔๖๙ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่ ๑๘) พ.ศ. ๒๕๔๙ ให้ถือว่าเป็นการส่งออกนอกราชอาณาจักร

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๕) ได้พิจารณาข้อหาหรือของกรมการค้าต่างประเทศประกอบกับข้อเท็จจริงข้างต้นแล้ว จึงมีความเห็นในแต่ละประเด็นดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง กรมศุลกากรจะนำประกาศของคณะกรรมการพิจารณามาตรการปกป้องซึ่งออกมาใช้บังคับภายหลังจากที่ผู้นำเข้าได้นำเหล็กแผ่นรีดร้อนเข้ามาในราชอาณาจักรและนำเข้าเก็บในคลังสินค้าที่เขตพื้นที่บนประเภทโรงผลิตสินค้าแต่ต่อมานำไปจำหน่ายภายในประเทศ ได้หรือไม่ เห็นว่าการพิจารณากำหนดมาตรการปกป้องโดยการเรียกเก็บอากรปกป้องเป็นไปตามพระราชบัญญัติมาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น พ.ศ. ๒๕๕๐ โดยกำหนดให้คณะกรรมการพิจารณามาตรการปกป้องซึ่งแต่งตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติมาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้นฯ มีอำนาจกำหนดมาตรการปกป้องโดยประกาศเรียกเก็บอากรตามอัตราที่กำหนดเพื่อป้องกันและเยียวยาความเสียหายอันเกิดจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้นได้ โดยให้อากรที่เรียกเก็บนั้นถือเป็นอากรที่เพิ่มขึ้นจากอัตราที่พึงต้องเสียตามที่กำหนดในพิกัดอัตราศุลกากรหรือประกาศเรียกเก็บอากรตามกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากรที่ใช้อยู่ในขณะนำเข้า และให้นำบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยศุลกากรและกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากรมาใช้บังคับแก่การเรียกเก็บอากรดังกล่าวเสมือนเป็นอากรขาเข้าตามกฎหมายนั้น ทั้งนี้ เป็นไปตามมาตรา ๖ (๑) ประกอบกับมาตรา ๒๓ และมาตรา ๒๕ แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว กรณีนี้จึงเห็นว่า ในการพิจารณาเรียกเก็บอากรปกป้องตามพระราชบัญญัติมาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้นฯ จะต้องนำบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยศุลกากรและกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากรมาใช้เป็นเกณฑ์ในการพิจารณา

มาตรา ๖ คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้
(๑) พิจารณากำหนดมาตรการปกป้องตามพระราชบัญญัตินี้

าสา าลา

มาตรา ๒๓ ถ้าคณะกรรมการพิจารณาแล้วเห็นว่ามีความจำเป็นต้องกำหนดมาตรการปกป้องชั่วคราว ก็ให้ประกาศเรียกเก็บอากรชั่วคราวตามอัตราที่เห็นว่าเหมาะสม

อากรชั่วคราวที่เรียกเก็บตามวรรคหนึ่ง ให้ถือเป็นอากรขาเข้าที่เพิ่มขึ้นจากอัตราที่พึงต้องเสียตามที่กำหนดในพิกัดอัตราศุลกากร หรือประกาศเรียกเก็บอากรตามกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากรที่ใช้อยู่ในขณะนำเข้า และให้นำบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยศุลกากรและกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากรมาใช้บังคับแก่การเรียกเก็บอากรชั่วคราวเสมือนอากรดังกล่าวเป็นอากรขาเข้าตามกฎหมายนั้น และให้กรมศุลกากรเก็บรักษาอากรชั่วคราวที่เก็บไว้เพื่อปฏิบัติตามมาตรา ๒๕ จนกว่าจะสิ้นเหตุที่ต้องปฏิบัติตามมาตราดังกล่าว

การเรียกเก็บอากรชั่วคราวให้มีระยะเวลาใช้บังคับไม่เกินสองร้อยวันนับแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๒๕ ในกรณีกำหนดมาตรการปกป้องโดยการเรียกเก็บอากร อากรที่เรียกเก็บให้ถือเป็นอากรที่เพิ่มขึ้นจากอัตราที่พึงต้องเสียตามที่กำหนดในพิกัดอัตราศุลกากร หรือประกาศเรียกเก็บอากรตามกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากรที่ใช้อยู่ในขณะนำเข้า และให้นำบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยศุลกากรและกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากรมาใช้บังคับแก่การเรียกเก็บอากรดังกล่าวเสมือนเป็นอากรขาเข้าตามกฎหมายนั้น

เมื่อพิจารณาบทบัญญัติมาตรา ๑๐ ทวิ วรรคหนึ่งและวรรคสอง^๕ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากรฯ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่ ๑๘) พ.ศ. ๒๕๔๓ จะเห็นได้ว่า ของที่นำเข้ามา ในราชอาณาจักรมีความรับผิดชอบในอันจะต้องเสียค่าภาษีในเวลาที่นำของเข้าสำเร็จ โดยในการคำนวณค่าภาษี ให้ถือตามสภาพของ ราคาของ และพิกัดอัตราศุลกากรที่เป็นอยู่ในเวลาที่นำของเข้าสำเร็จ เว้นแต่กรณี ของที่เก็บไว้ในคลังสินค้าทัณฑ์บน ให้คำนวณค่าภาษีตามพิกัดอัตราศุลกากรที่ใช้อยู่ในเวลาที่ได้ปล่อยของ เช่นว่านั้นออกไปจากคลังสินค้าทัณฑ์บน ไม่ว่าจะปล่อยออกไปในสภาพเดิมที่นำเข้าหรือในสภาพอื่น ดังนั้น กรณีของที่เก็บไว้ในคลังสินค้าทัณฑ์บน ความรับผิดชอบในอันจะต้องเสียค่าภาษีเกิดขึ้นเวลาที่นำของเข้าสำเร็จ โดยให้คำนวณค่าภาษีตามพิกัดอัตราศุลกากรในเวลาที่นำของออกจากคลังสินค้าทัณฑ์บน

เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า ผู้นำเข้าสินค้าเหล็กแผ่นรีดร้อนเจืออื่น ๆ ชนิดเป็นม้วน และไม่เป็นม้วนได้นำสินค้าออกจากคลังสินค้าทัณฑ์บนเพื่อจำหน่ายภายในประเทศ ผู้นำเข้าสินค้าดังกล่าว ย่อมไม่ได้รับการยกเว้นการเก็บอากรขาเข้าและขาออกตามมาตรา ๘๘ วรรคสอง^๖ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากรฯ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่ ๑๘) พ.ศ. ๒๕๔๓ และต้องเสียอากรปกป้องสำหรับสินค้า ดังกล่าวด้วย แต่อย่างไรก็ดี การพิจารณาเรียกเก็บอากรปกป้องตามพระราชบัญญัติมาตรการปกป้องจากการ นำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น จะต้องนำบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยศุลกากรและกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตรา ศุลกากรมาใช้เป็นเกณฑ์ในการพิจารณา และเมื่อพิจารณามาตรา ๑๐ ทวิ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติ ศุลกากรฯ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่ ๑๘) พ.ศ. ๒๕๔๓ ที่กำหนดให้ความรับผิด ในอันจะต้องเสียค่าภาษีสำหรับของที่นำเข้าเกิดขึ้นในเวลาที่ยื่นของเข้าสำเร็จ กรณีจึงต้องพิจารณาว่า การนำเข้าสำเร็จเมื่อใด ซึ่งมาตรา ๔๑^๗ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากรฯ กำหนดให้ในกรณีที่มีความจำเป็น การนำของใด ๆ เข้ามา จะพึงถือว่าเป็นอันสำเร็จเมื่อไร ให้ถือว่าการนำของเข้ามาเป็นอันสำเร็จแต่ขณะที่เรือซึ่งนำของเช่นนั้นได้เข้ามาในเขตท่า ที่ถ่ายของจากเรือ หรือท่าที่มีชื่อส่งของถึง และเมื่อกรณีนี้ปรากฏตามใบขนสินค้าขาเข้าว่าได้มีการนำสินค้า เข้ามาเมื่อวันที่ ๗ เมษายน ๒๕๕๖ และวันที่ ๑๕ เมษายน ๒๕๕๖ จึงถือได้ว่ามีการนำของเข้าสำเร็จ ในวันดังกล่าว ซึ่งในขณะที่มีการนำของเข้ามานั้น คณะกรรมการพิจารณามาตรการปกป้องได้มีการประกาศ คณะกรรมการพิจารณามาตรการปกป้อง เรื่อง มาตรการปกป้องชั่วคราวจากการนำเข้าสินค้าเหล็กแผ่นรีดร้อนเจืออื่น ๆ

^๕มาตรา ๑๐ ทวิ ความรับผิดชอบในอันจะต้องเสียค่าภาษีสำหรับของที่นำเข้าเกิดขึ้นในเวลาที่ยื่นของเข้าสำเร็จ ภายใต้งบับมาตรา ๘๗ และมาตรา ๘๘ การคำนวณค่าภาษีให้ถือตามสภาพของ ราคาของ และพิกัดอัตราศุลกากรที่เป็นอยู่ในเวลาที่ความรับผิดชอบในอันจะต้องเสียค่าภาษีเกิดขึ้น แต่ในกรณีของที่เก็บไว้ในคลังสินค้า ทัณฑ์บน ให้คำนวณตามพิกัดอัตราศุลกากรที่ใช้อยู่ในเวลาที่ปล่อยของ เช่นว่านั้นออกไปจากคลังสินค้าทัณฑ์บน ไม่ว่าจะปล่อยออกไปในสภาพเดิมที่นำเข้าหรือในสภาพอื่น

มาตรา ๘๘

๖	๗
๗	๗

ให้ยกเว้นการเก็บอากรขาเข้าและอากรขาออกแก่ของที่ปล่อยออกไปจากคลังสินค้าทัณฑ์บนเพื่อส่งออก นอกราชอาณาจักร ทั้งนี้ ไม่ว่าจะปล่อยออกไปในสภาพเดิมที่นำเข้าหรือในสภาพอื่น

^๗มาตรา ๔๑ ถ้ามีความจำเป็นด้วยประการใด ๆ เกี่ยวด้วยการศุลกากรที่จะกำหนดเวลาเป็นแน่นอนว่า การนำของใด ๆ เข้ามา จะพึงถือว่าเป็นอันสำเร็จเมื่อไร ให้ถือว่าการนำของเข้ามาเป็นอันสำเร็จแต่ขณะที่เรือ ซึ่งนำของเช่นนั้นได้เข้ามาในเขตท่าที่จะถ่ายของจากเรือ หรือท่าที่มีชื่อส่งของถึง

ประเด็นที่สอง กรณีผู้นำเข้าได้นำเหล็กแผ่นรีดร้อนที่ต้องเสียอากรปกป้องหรืออากรตอบโต้การทุ่มตลาดเข้ามาเก็บในคลังสินค้าทัณฑ์บนประเภทโรงผลิตสินค้า แต่ต่อมาได้นำเข้าไปในเขตปลอดอากรโดยผลิตเป็นท่อเหล็ก และนำออกจากเขตปลอดอากรเพื่อจำหน่ายภายในประเทศ กรมศุลกากรสามารถดำเนินการจัดเก็บอากรปกป้องหรืออากรตอบโต้การทุ่มตลาดสินค้าเหล็กแผ่นรีดร้อนกับผู้นำเข้าดังกล่าวได้หรือไม่ เห็นว่า พระราชบัญญัติมาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น พ.ศ. ๒๕๕๐ และพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. ๒๕๕๒ ต่างเป็นกฎหมายที่ตราขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อคุ้มครองอุตสาหกรรมภายในประเทศจากการที่มีสินค้าชนิดเดียวกันที่ถูกนำเข้ามารวมในราชอาณาจักรเป็นจำนวนมากหรือในราคาที่ดีกว่าราคาตลาดภายในประเทศจนก่อให้เกิดความเสียหายแก่อุตสาหกรรมภายในโดยผ่านการออกประกาศคณะกรรมการพิจารณามาตรการปกป้องหรือประกาศคณะกรรมการพิจารณาการทุ่มตลาดและการอุดหนุน เพื่อกำหนดมาตรการเรียกเก็บอากรปกป้องหรืออากรตอบโต้การทุ่มตลาด เพื่อให้ผู้ผลิตสินค้าชนิดเดียวกันหรืออุตสาหกรรมภายในมีโอกาสดำเนินการตามแผนปรับตัว อย่างไรก็ตาม ในบางกรณีคณะกรรมการพิจารณามาตรการปกป้องหรือคณะกรรมการพิจารณาการทุ่มตลาดและการอุดหนุนจะกำหนดข้อยกเว้นการเรียกเก็บอากรปกป้องหรืออากรตอบโต้การทุ่มตลาดไว้ในประกาศดังกล่าวด้วย เช่น ในกรณีของแผ่นเหล็กรีดร้อน คณะกรรมการพิจารณามาตรการปกป้องหรือคณะกรรมการพิจารณาการทุ่มตลาดและการอุดหนุนได้กำหนดข้อยกเว้นการเก็บอากรปกป้องหรืออากรตอบโต้การทุ่มตลาดไว้ในข้อ ๖^๙ แห่งประกาศคณะกรรมการพิจารณามาตรการปกป้อง เรื่อง มาตรการปกป้องชั่วคราวจากการนำเข้าสินค้าเหล็กแผ่นรีดร้อนเจืออื่น ๆ ชนิดเป็นมันและไม่เป็นมัน ที่เพิ่มขึ้น พ.ศ. ๒๕๕๖ ลงวันที่ ๒๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖ ข้อ ๖^{๑๐} แห่งประกาศคณะกรรมการพิจารณามาตรการปกป้อง เรื่อง มาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าเหล็กแผ่นรีดร้อนเจืออื่น ๆ ชนิดเป็นมัน

^๙ ข้อ ๖ ให้กรมศุลกากรยกเว้นการเรียกเก็บอากรชั่วคราวสำหรับสินค้าเหล็กแผ่นรีดร้อนเจืออื่น ๆ ชนิดเป็นมันและไม่เป็นมัน ที่นำเข้ามาผลิตเพื่อการส่งออก ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) กรณีที่ผู้ประกอบการและผู้ประกอบการค้าเพื่อส่งออานำสินค้าดังกล่าวเข้ามาในราชอาณาจักรและนำไปในเขตอุตสาหกรรมส่งออก เพื่อให้ใช้ในการผลิตสินค้าหรือเพื่อการค้า เพื่อการส่งออกภายใต้กฎหมายว่าด้วยการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

(๒) กรณีที่ผู้ได้รับการส่งเสริมตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุนนำสินค้าดังกล่าวเข้ามาเพื่อการส่งออกภายใต้กฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน

(๓) กรณีที่ผู้นำสินค้าดังกล่าวเข้ามาเพื่อการส่งออกภายใต้กฎหมายว่าด้วยศุลกากร ทั้งนี้ การยกเว้นการเรียกเก็บอากรชั่วคราวต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการยกเว้นอากรขาเข้าเพื่อการส่งออก ตามที่กฎหมายว่าด้วยกฏนั้นกำหนดแล้วแต่กรณี

^{๑๐} ข้อ ๖ ให้ยกเว้นการเรียกเก็บอากรปกป้องสำหรับสินค้าเหล็กแผ่นรีดร้อนเจืออื่น ๆ ชนิดเป็นมันและไม่เป็นมัน ที่นำเข้ามาผลิตเพื่อการส่งออก ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) กรณีที่ผู้ประกอบการและผู้ประกอบการค้าเพื่อส่งออานำสินค้าดังกล่าวเข้ามาในราชอาณาจักรและนำไปในเขตอุตสาหกรรมส่งออก เพื่อให้ใช้ในการผลิตสินค้าหรือเพื่อการค้า เพื่อการส่งออกภายใต้กฎหมายว่าด้วยการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

(๒) กรณีที่ผู้ได้รับการส่งเสริมตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุนนำสินค้าดังกล่าวเข้ามาเพื่อการส่งออกภายใต้กฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน

(๓) กรณีที่ผู้นำสินค้าดังกล่าวเข้ามาผลิตเพื่อการส่งออกภายใต้กฎหมายว่าด้วยศุลกากร ทั้งนี้ การยกเว้นการเรียกเก็บอากรปกป้องต้องปฏิบัติให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการยกเว้นอากรขาเข้าเพื่อการส่งออก ตามที่กฎหมายว่าด้วยกฏนั้นกำหนดแล้วแต่กรณี

และไม่เป็นมันที่เพิ่มขึ้น พ.ศ. ๒๕๕๖ ลงวันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๖ หรือข้อ ๓^{๓๓} แห่งประกาศคณะกรรมการพิจารณาการคุ้มครองและการอุดหนุน เรื่อง การเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาดสินค้าเหล็กแผ่นรีดร้อนชนิดเป็นมันและไม่เป็นมันที่มีแหล่งกำเนิดจากประเทศญี่ปุ่น สาธารณรัฐแอฟริกาใต้ สหพันธรัฐรัสเซีย สาธารณรัฐคาซัคสถาน สาธารณรัฐอินเดีย สาธารณรัฐเกาหลี ไต้หวัน สาธารณรัฐเวเนซุเอลา สาธารณรัฐอาร์เจนตินา ประเทศยูเครน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนแอลจีเรีย สาธารณรัฐอินโดนีเซีย สาธารณรัฐสโลวัก และประเทศโรมาเนีย (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔ ลงวันที่ ๔ กรกฎาคม ๒๕๕๔ โดยยกเว้นการเรียกเก็บอากรทุ่มตลาดและอากรปกป้องไว้สามกรณี คือในกรณีที่ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมและผู้ประกอบการค้าเพื่อส่งออกนำสินค้าดังกล่าวเข้ามาในราชอาณาจักรและนำเข้าไปในเขตอุตสาหกรรมส่งออก เพื่อใช้ในการผลิตสินค้าหรือเพื่อการค้า เพื่อการส่งออกภายใต้กฎหมายว่าด้วยการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย กรณีที่ได้รับส่งเสริมตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุนนำสินค้าดังกล่าวเข้ามาเพื่อการส่งออกภายใต้กฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน หรือกรณีที่ผู้นำสินค้าเข้ามาเพื่อการส่งออกภายใต้กฎหมายว่าด้วยศุลกากร ซึ่งเมื่อพิจารณาข้อยกเว้นทั้งสามกรณีดังกล่าวแล้วจะเห็นว่าเป็นการยกเว้นการเรียกเก็บอากรปกป้องหรืออากรตอบโต้การทุ่มตลาดสำหรับกรณีที่มีการนำสินค้าเข้ามาเพื่อส่งออกนอกราชอาณาจักร โดยมุ่งหมายเฉพาะกรณีที่มีการส่งสินค้าออกนอกราชอาณาจักรอย่างแท้จริงเท่านั้น เพื่อคุ้มครองอุตสาหกรรมภายในประเทศ จึงไม่รวมถึงกรณีที่กฎหมายให้ถือว่าเป็นการส่งออกนอกราชอาณาจักรแต่ไม่ได้มีการส่งออกไปนอกราชอาณาจักรจริง

สำหรับกรณีตามข้อหารือ การที่ผู้นำเข้าได้นำเหล็กแผ่นรีดร้อนที่ต้องเสียอากรปกป้องหรืออากรตอบโต้การทุ่มตลาดเข้ามาเก็บในคลังสินค้าทัณฑ์บนประเภทโรงผลิตสินค้า แต่ต่อมาได้นำเข้าไปในเขตปลอดอากรโดยผลิตเป็นท่อเหล็ก และนำออกจากเขตปลอดอากรเพื่อจำหน่ายภายในประเทศย่อมเห็นได้ว่าการนำเหล็กแผ่นรีดร้อนเข้ามาในราชอาณาจักรและเหล็กแผ่นดังกล่าวยังคงอยู่ในราชอาณาจักรโดยยังไม่มี การส่งออกไปนอกราชอาณาจักรจริง แม้ว่าจะมีการแปรสภาพเป็นท่อเหล็กก็ตาม กรณีจึงไม่เข้าข้อยกเว้นการเรียกเก็บอากรปกป้องหรืออากรตอบโต้การทุ่มตลาดสำหรับสินค้าเหล็กแผ่นรีดร้อนตามที่กำหนดไว้ในประกาศคณะกรรมการพิจารณามาตรการปกป้องหรือประกาศคณะกรรมการพิจารณาการทุ่มตลาดและการอุดหนุนที่มุ่งให้มีการส่งสินค้าออกไปนอกราชอาณาจักรจริงใช้เป็นเพียงการนำออกจาก

^{๓๓}ข้อ ๓ ให้เรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาดในการนำเข้าสินค้าเหล็กแผ่นรีดร้อนชนิดเป็นมันและไม่เป็นมันที่มีแหล่งกำเนิดจากประเทศญี่ปุ่น สาธารณรัฐแอฟริกาใต้ สหพันธรัฐรัสเซีย สาธารณรัฐคาซัคสถาน สาธารณรัฐอินเดีย สาธารณรัฐเกาหลี ไต้หวัน สาธารณรัฐเวเนซุเอลา สาธารณรัฐอาร์เจนตินา ประเทศยูเครน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนแอลจีเรีย สาธารณรัฐอินโดนีเซีย สาธารณรัฐสโลวัก และประเทศโรมาเนีย ในอัตราร้อยละ ๐ ของราคา ซี ไอ เอฟ ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) ผู้ประกอบการอุตสาหกรรมและผู้ประกอบการค้าเพื่อส่งออกที่นำสินค้าดังกล่าวเข้ามาในราชอาณาจักรและนำเข้าในเขตอุตสาหกรรมส่งออก เพื่อใช้ในการผลิตสินค้าหรือเพื่อการค้าเพื่อการส่งออกภายใต้กฎหมายว่าด้วยการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย

(๒) ผู้ได้รับการส่งเสริมตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุนที่นำสินค้าดังกล่าวเข้ามาเพื่อการส่งออก ภายใต้กฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน

(๓) ผู้นำสินค้าดังกล่าวเข้ามาเพื่อการส่งออก ภายใต้กฎหมายว่าด้วยศุลกากร

ทั้งนี้ ในการดำเนินการเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาดในอัตราร้อยละ ๐ ของราคา ซี ไอ เอฟ ให้ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการยกเว้นอากรขาเข้าเพื่อการส่งออกตามกฎหมายดังกล่าวแล้วแต่กรณี โดยอนุโลม

๙

คลังสินค้าที่ต้นเพื่อนำเข้าไปยังเขตปลอดอากรเพื่อให้ได้รับประโยชน์จากการยกเว้นการเก็บอากรขาเข้า และอากรขาออกแก่ของที่ปล่อยออกไปจากคลังสินค้าที่ต้นตามมาตรา ๘๘ วรรคสอง^{๖๖} แห่งพระราชบัญญัติศุลกากรฯ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่ ๑๘) พ.ศ. ๒๕๔๓ และอากรขาเข้าตามมาตรา ๘๗ เบื้อง^{๖๗} แห่งพระราชบัญญัติศุลกากรฯ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่ ๑๘) พ.ศ. ๒๕๔๓ เนื่องจากการนำสินค้าออกจากคลังสินค้าที่ต้นเข้าไปยังเขตปลอดอากร ถือว่าเป็นการส่งออกนอกราชอาณาจักรตามมาตรา ๘๗ อัญ^{๖๘} แห่งพระราชบัญญัติศุลกากรฯ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่ ๑๘) พ.ศ. ๒๕๔๓ ดังนั้น เมื่อได้มีการส่งออกไปนอกราชอาณาจักรจริง และไม่เข้าข้อยกเว้นการเรียกเก็บอากรปกป้องหรืออากรตอบโต้การทุ่มตลาดดังกล่าว กรมศุลกากรจึงสามารถดำเนินการจัดเก็บอากรปกป้องหรืออากรตอบโต้การทุ่มตลาดสินค้าเหล็กแผ่นรีดร้อนกับผู้นำเข้าดังกล่าวได้

(นายดิศทัต โทตระกิตย์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

อันวาคม ๒๕๕๙

^{๖๖}โปรดดูเจีวรรดที่ ๕, ข้างต้น

^{๖๗}มาตรา ๘๗ เบื้อง ให้ยกเว้นอากรขาเข้าสำหรับของที่ได้นำเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อนำเข้าไปในเขตปลอดอากร ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) ของที่เป็นเครื่องจักร อุปกรณ์ เครื่องมือและเครื่องใช้ รวมทั้งส่วนประกอบของของดังกล่าวที่จำเป็นต้องใช้ในการประกอบอุตสาหกรรม พาณิชยกรรม หรือกิจการอื่นใดที่เป็นประโยชน์แก่การเศรษฐกิจของประเทศ ซึ่งได้นำเข้ามาในราชอาณาจักรเพื่อนำเข้าไปในเขตปลอดอากรตามข้ออธิบถุมมติ

(๒) ของที่นำเข้ามาในราชอาณาจักรและนำเข้าไปในเขตปลอดอากร สำหรับใช้ในการประกอบอุตสาหกรรม พาณิชยกรรม หรือกิจการอื่นใดที่เป็นประโยชน์แก่การเศรษฐกิจของประเทศ หรือ

(๓) ของที่ปล่อยออกมาจากเขตปลอดอากรอื่น

ให้ยกเว้นอากรขาออกสำหรับของที่ปล่อยออกไปจากเขตปลอดอากรเพื่อส่งออกนอกราชอาณาจักร
^{๖๘}มาตรา ๘๗ อัญ ในกรณีที่มีกฎหมายบัญญัติให้ของใดได้รับยกเว้นหรือคืนเงินอากรเมื่อส่งออกนอกราชอาณาจักร หากนำของนั้นเข้าไปในเขตปลอดอากร ให้ได้รับยกเว้นอากรหรือคืนเงินอากรโดยให้ถือว่าของนั้นได้ส่งออกนอกราชอาณาจักรในเวลาที่ได้นำของเช่นนั้นเข้าไปในเขตปลอดอากร ทั้งนี้ โดยให้ปฏิบัติตามระเบียบที่อธิบดีกำหนด

ภาคผนวก ง.

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ 574/2560

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

เรื่องเสร็จที่ ๕๗๔/๒๕๖๐

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การหลีกเลี่ยงการชำระอากรตอบโต้การทุ่มตลาดและอากรปกป้อง
จากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น

กรมการค้าต่างประเทศได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ พณ ๐๓๐๙/๕๘๐๙ ลงวันที่ ๓๐ ธันวาคม ๒๕๕๙ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า กรมศุลกากรได้มีหนังสือ ร้องทุกข์กล่าวโทษให้ดำเนินคดีกับกลุ่มผู้ประกอบการ การนำเข้าวัตถุดิบเหล็กแผ่นเรียบรีดร้อนทำด้วย เหล็กกล้าเจือเป็นมัน พิกัดอัตราศุลกากรที่ ๗๒๒๕.๓๐๙๐ จากสาธารณรัฐประชาชนจีน ในความผิด ฐานสำแดงเท็จเพื่อหลีกเลี่ยงศอากรขาออกรวมและทุจริตขอคืนศอากรขาออกตามมาตรา ๒๗ มาตรา ๒๐ และมาตรา ๔๙ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พุทธศักราช ๒๔๖๙ ประกอบกับมาตรา ๑๖ และ มาตรา ๑๗ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่ ๙) พุทธศักราช ๒๕๔๒ โดยมีพฤติการณ์ของ การกระทำความผิดตามข้อกล่าวหาคือ ขณะที่นำวัตถุดิบเข้ามาในราชอาณาจักรได้ยื่นใบขนสินค้า ผ่านพิธีการศุลกากรโดยสำแดงเท็จว่าเป็นการนำเข้ามาเพื่อใช้ในการผลิตสินค้าส่งออกไปต่างประเทศ ภายใต้สิทธิประโยชน์ทางภาษีอากรตามมาตรา ๑๙ ทวิ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร (ฉบับที่ ๙) แต่นำมาใช้หรือจำหน่ายภายในราชอาณาจักรโดยมิได้นำไปใช้ในกระบวนการผลิตสินค้าที่ส่งออกไป ยังต่างประเทศตามสูตรการผลิตที่ได้รับอนุมัติจากกรมศุลกากร เพื่อหลีกเลี่ยงอากรตอบโต้ การทุ่มตลาดตามประกาศคณะกรรมการพิจารณาการทุ่มตลาดและการอุดหนุน เรื่อง การตอบโต้ การทุ่มตลาดสินค้าเหล็กแผ่นรีดร้อนเจือโครอนชนิดเป็นมันและไม่เป็นมันที่มีแหล่งกำเนิดจาก สาธารณรัฐประชาชนจีน (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๕ และอากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น ตามประกาศคณะกรรมการพิจารณาการปกป้อง เรื่อง ผลการพิจารณาบทพบความจำเป็น เพื่อขออายุเวลายกเว้นบังคับใช้มาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าเหล็กแผ่นรีดร้อนเจืออื่น ๆ ชนิดเป็นมันและไม่เป็นมันที่เพิ่มขึ้น พ.ศ. ๒๕๕๕ โดยมีมูลค่าความเสียหายในส่วนของอากรตอบโต้ การทุ่มตลาดจำนวน ๑๘,๗๙๑,๔๙๗.๑๕ บาท และอากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้นจำนวน ๑๑,๗๘๗,๒๑๐.๓๘ บาท

ต่อมาผู้ถูกกล่าวหาได้อ้างสำเนาหนังสือสำนักงานอัยการสูงสุดซึ่งตอบข้อหาวิจัย ของกรมศุลกากรว่า อากรชั่วคราวตามมาตรา ๒๓ วรรคสอง ประกอบกับมาตรา ๒๘ แห่งพระราชบัญญัติ มาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น พ.ศ. ๒๕๕๐ ซึ่งให้ถือว่าเป็นอากรขาเข้า ที่เรียกเพิ่มขึ้นจากพิกัดอัตราศุลกากรนั้น โดยสภาพมิใช่อากรขาเข้าที่จะถือเป็นค่าภาษีหรืออากร ตามมาตรา ๒ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากรฯ จึงไม่สามารถนำมาตรา ๒๗ แห่งพระราชบัญญัติ ดังกล่าวมาใช้บังคับได้

ในขณะที่กรมสอบสวนคดีพิเศษเห็นว่า “อากรตอบโต้การทุ่มตลาด” และ “อากร ปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น” เป็น “ค่าภาษี” หรือ “อากร” ตามพระราชบัญญัติศุลกากรฯ เนื่องจากกฎหมายว่าด้วยศุลกากร กฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากร กฎหมายว่าด้วยการตอบโต้

ส่งพร้อมหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ นว ๐๔๐๓/๓๕๐ ลงวันที่ ๔ พฤษภาคม ๒๕๖๐ ซึ่งสำนักงาน คณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

การคุ้มครองและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ และกฎหมายว่าด้วยมาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น มีความเกี่ยวข้องเชื่อมโยงกันในทางสารบัญญัติ วิธีการจัดเก็บ และฐานภาษีที่ใช้ในการคำนวณ ดังนั้น หากมีผู้ลักลอบหนีศุลกากรหรือหลีกเลี่ยงการเสียอากรตอบโต้การทุ่มตลาด หรืออากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้นย่อมเป็นความผิดตามมาตรา ๒๗ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากรฯ การสอบสวนคดีพิเศษจึงได้หารือกรมการค้าต่างประเทศในประเด็นปัญหาดังกล่าว

กรมการค้าต่างประเทศได้พิจารณาข้อหาหรือของกรมสอบสวนคดีพิเศษแล้ว มีข้อสงสัยเช่นเดียวกับกรมสอบสวนคดีพิเศษว่า “อากรตอบโต้การทุ่มตลาด” และ “อากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น” เป็น “คำภาษี” หรือ “อากร” ตามพระราชบัญญัติศุลกากรฯ หากมีผู้ลักลอบหนีศุลกากรหรือหลีกเลี่ยงการเสียอากรตอบโต้การทุ่มตลาดหรืออากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น ย่อมเป็นความผิดตามมาตรา ๒๗ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากรฯ ด้วย จึงขอหารือมายังสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเพื่อให้การจัดเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาดและอากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้นเป็นไปอย่างถูกต้อง ในประเด็นดังต่อไปนี้

- ๑. การเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาดและอากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้นสามารถดำเนินการเช่นเดียวกับอากรขาเข้าตามพระราชบัญญัติศุลกากรฯ หรือไม่ อย่างไร
- ๒. กรณีที่มีการหลีกเลี่ยงการชำระอากรตอบโต้การทุ่มตลาดหรืออากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้นสามารถนำมาตรา ๒๗ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากรฯ มาใช้บังคับกับกรณีดังกล่าวได้หรือไม่ หรือต้องดำเนินการอย่างไรต่อไป

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๔) ได้พิจารณาข้อหาหรือของกรมการค้าต่างประเทศ โดยมีผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมศุลกากร) ผู้แทนกระทรวงพาณิชย์ (กรมการค้าต่างประเทศ) ผู้แทนกระทรวงยุติธรรม (กรมสอบสวนคดีพิเศษ) และผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว เห็นว่า กรณีตามปัญหานี้มีประเด็นที่ต้องพิจารณาคือ การเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาดและอากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้นสามารถดำเนินการได้เช่นเดียวกับการเรียกเก็บอากรขาเข้าตามพระราชบัญญัติศุลกากรฯ หรือไม่ และหากมีการหลีกเลี่ยงการชำระอากรดังกล่าวจะสามารถนำมาตรา ๒๗ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากรฯ มาใช้บังคับกับผู้กระทำความผิดได้หรือไม่ อย่างไร ซึ่งเห็นว่า พระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. ๒๕๔๒ เป็นกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อคุ้มครองอุตสาหกรรมภายในประเทศจากการที่มีสินค้าชนิดเดียวกันที่ถูกนำเข้าเข้ามาในราชอาณาจักรในราคาที่ต่ำกว่าราคาตลาดภายในประเทศ จนก่อให้เกิดความเสียหายแก่อุตสาหกรรมภายใน ส่วนพระราชบัญญัติมาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้นฯ เป็นกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อคุ้มครองอุตสาหกรรมภายในประเทศจากการที่มีสินค้าชนิดเดียวกันที่ถูกนำเข้าเข้ามาในราชอาณาจักรเป็นจำนวนมาก ซึ่งพระราชบัญญัติทั้งสองฉบับดังกล่าวอาจกำหนดมาตรการตอบโต้การทุ่มตลาดหรือมาตรการปกป้องการนำเข้าโดยกำหนดให้เรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาดหรืออากรปกป้องได้ ทั้งนี้ ตามมาตรา ๔๙^๑ วรรคสาม แห่งพระราชบัญญัติการตอบโต้

^๑ มาตรา ๔๙ ในกรณีที่คณะกรรมการมีคำวินิจฉัยขึ้นที่สุดว่าให้มีการเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาด อัครอากรตอบโต้การทุ่มตลาดนั้นได้กำหนดไว้,เพียงเพื่อชดเชยความเสียหายและเกินกว่าส่วนหนึ่งของการทุ่มตลาดที่มีได้

อากรตอบโต้การทุ่มตลาดต้องกำหนดให้เหมาะสมกับผู้ส่งออกจากต่างประเทศแต่ละรายที่ทุ่มตลาดโดยไม่เลือกปฏิบัติ เว้นแต่ เป็นการดำเนินการตามความตกลง,หรือจะจับการทุ่มตลาดตามส่วนที่ ๕ ของหมวด ๕

(มีต่อหน้าถัดไป)

การทุบตลาดและการจุกหนูนซึ่งสืบค้ำจากต่างประเทศฯ และมาตรา ๒๓^๑ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติ มาตราการปกป้องจากการนำเข้าน้ำมันที่เพิ่มขึ้นฯ ซึ่งในการเรียกเก็บอากรนั้นพระราชบัญญัติ ทั้งสองฉบับดังกล่าวได้บัญญัติให้นำกฎหมายว่าด้วยศุลกากรและกฎหมายว่าด้วยพิธีศุลกากร มาใช้บังคับกับการเรียกเก็บอากรเสมือนเป็นอากรขาเข้าตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร คณะกรรมการ ทิจารณาการทุบตลาดและการจุกหนูนหรือคณะกรรมการพิจารณาการปกป้อง จึงสามารถเรียกเก็บ อากรในลักษณะเดียวกันกับอากรขาเข้าตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากรได้ กรณีจึงมีปัญหาคือหากว่า หากมีการหลีกเลี่ยงการชำระอากรตอบโต้การทุบตลาดหรืออากรปกป้องจากการนำเข้าน้ำมัน ที่เพิ่มขึ้น จะสามารถนำมาตรา ๒๓^๑ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากรฯ มาใช้บังคับได้หรือไม่ หรือต้องดำเนินการอย่างไร

โดยข้อเท็จจริงในกรณีนี้เป็นเรื่องการบังคับใช้บทบัญญัติที่กำหนดความรับผิด ทางอาญาของบุคคลจึงต้องตีความโดยเคร่งครัด ซึ่งคณะกรรมการกฤษฎีกา (ที่ประชุมใหญ่) ได้เคย วิจัยอยู่ในเรื่องเสรีที่ ๒๗๗/๒๕๔๕^๑ ไว้แล้วว่า การนำบทกำหนดความผิดและบทกำหนดโทษ มาใช้บังคับโดยอนุโลม ต้องมีการบัญญัติไว้โดยชัดแจ้งว่าให้นำบทกำหนดความผิดอาญาและ บทกำหนดโทษของกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องนั้นมาใช้บังคับแก่กรณีนั้น เพราะบุคคลจะไม่ต้อง รับโทษอาญาเว้นแต่จะได้กระทำการอันกฎหมายที่ใช้อยู่ในเวลาที่กระทำนั้นบัญญัติเป็นความผิด

(ต่อจากเชิงอรรถที่ ๑)

ในกรณีที่มีการเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุบตลาดจากสินค้าใดให้นำบทบัญญัติกฎหมาย ว่าด้วยศุลกากรและกฎหมายว่าด้วยพิธีศุลกากรมาใช้บังคับกับการเรียกเก็บอากรดังกล่าวเสมือนอากรนั้น เป็นอากรขาเข้าตามกฎหมายนั้น และอากรตอบโต้การทุบตลาดที่เก็บไว้ให้เก็บรักษาไว้เพื่อปฏิบัติตามมาตรา ๕๔ จนกว่าจะสิ้นเหตุที่จะต้องปฏิบัติตามมาตราดังกล่าว

มาตรา ๒๓ ถ้าคณะกรรมการพิจารณาแล้วเห็นว่ามีความจำเป็นต้องกำหนดมาตรการปกป้อง ชั่วคราว ก็ให้ประกาศเรียกเก็บอากรชั่วคราวตามอัตราที่เห็นว่าเหมาะสม

อากรชั่วคราวที่เรียกเก็บชั่วคราวหนึ่ง ให้ถือเป็นอากรขาเข้าที่เพิ่มขึ้นจากอัตราที่พึงต้องเสีย ตามที่กำหนดในพิธีศุลกากร หรือประกาศเรียกเก็บอากรตามกฎหมายว่าด้วยพิธีศุลกากรที่ใช้โดย ุ โฆษณาเข้า และให้นำบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยศุลกากรและกฎหมายว่าด้วยพิธีศุลกากรมาใช้บังคับ แก่การเรียกเก็บอากรชั่วคราวเสมือนอากรดังกล่าวเป็นอากรขาเข้าตามกฎหมายนั้น และให้กรมศุลกากรเก็บอากร ชั่วคราวที่เก็บไว้เพื่อปฏิบัติตามมาตรา ๒๔ จนกว่าจะสิ้นเหตุที่ต้องปฏิบัติตามมาตราดังกล่าว

การเรียกเก็บอากรชั่วคราวให้มีระยะเวลาใช้บังคับไม่เกินสองร้อยวันนับแต่วันประกาศวัน ประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๒๓ ผู้ใดนำหรือพาของที่มีได้เสียค่าภาษี หรือของต้องห้าม หรือของมีได้ผ่านศุลกากรโดยถูกต้องเข้ามาในราชอาณาจักรไทยก็ดี หรือส่ง หรือพาของเช่นนั้นออกไปนอก ราชอาณาจักรไทยก็ดี หรือช่วยเหลือด้วยประการใด ๆ ในกรณีของเช่นนั้นเข้ามา หรือส่งออกไปก็ดี หรือย้ายออกไป หรือช่วยเหลือให้ย้ายออกไปซึ่งของดังกล่าวนั้นจากเรือกำปั่น ท่าเทียบเรือ โรงเก็บสินค้า คลังสินค้า ที่มั่นคง หรือโรงเก็บของโดยไม่ได้รับอนุญาตก็ดี หรือให้ที่อาศัยเก็บ หรือเก็บ หรือซ่อนของเช่นนั้น หรือยอม หรือจัดให้ผู้อื่น ทำการเช่นนั้นก็ดี หรือเกี่ยวข้องด้วยประการใด ๆ ในการขบหรือย้ายถอน หรือกระทำการอย่างใดแก่ของเช่นนั้นก็ดี หรือเกี่ยวข้องด้วยประการใด ๆ ในการหลีกเลี่ยง หรือพยายามหลีกเลี่ยงการเสียภาษีศุลกากร หรือในการหลีกเลี่ยง หรือพยายามหลีกเลี่ยงกฎหมายและข้อจำกัดใด ๆ อันเกี่ยวแก่การนำของเข้า ส่งของออก ขนของขึ้น เก็บของ โคนสินค้า และการส่งของของโดยเจตนาจะฉ้อค่าภาษีของรัฐบาล ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ซึ่งจะต้องเสีย สำหรับของนั้น ๆ ก็ได้ หรือหลบเลี่ยงข้อห้าม หรือข้อจำกัดอื่นที่เกี่ยวแก่ของนั้นก็ได้ สำหรับความผิดครั้งหนึ่ง ๆ ให้ปรับ เป็นเงินสี่เท่าราคาของซึ่งได้รวมค่าอากรเข้าด้วยแล้ว หรือห้าเท่าไม่เกินสิบปี หรือทั้งปรับทั้งจำ

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง ความรับผิดชอบทางอาญาของผู้ฉ้อเงินที่ส่งอาัยศ ทรัพย์สินของธนาคารแห่งประเทศไทย ส่งฟ้องหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สืบ ที่ นว ๐๖๑/๐๐๒๒ ลงวันที่ ๒๙ พฤษภาคม ๒๕๔๕ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

๕

และกำหนดโทษไว้ ประกอบกับมีคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๘๑๒๓/๒๕๕๙^๕ ซึ่งศาลฎีกาได้วินิจฉัย
 ในส่วนหนึ่งของคำพิพากษาศาลฎีกาว่า คำว่า “คำอากร” ตามมาตรา ๒๗^๖ แห่งพระราชบัญญัติ
 ศุลกากรฯ หมายถึง คำอากรในทางศุลกากรเท่านั้น หากยกรวมถึงภาษีมูลค่าเพิ่มอื่นเป็นภาษีอากร
 ฝ่ายสรรพากร ภาษีสรรพสามิต และภาษีมหาดไทยด้วยไม่ ดังนั้น เมื่อมาตรา ๕๙^๗ วรรคสาม
 แห่งพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ และ
 มาตรา ๒๓^๘ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติมาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น
 มีบัญญัติให้นำบทกำหนดความผิดและบทกำหนดโทษตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากรมาใช้ในกรณี
 ที่มีการเรียกเก็บอากรตามกฎหมายทั้งสองฉบับดังกล่าว จึงไม่สามารถนำบทกำหนดความผิด
 และบทกำหนดโทษตามที่กำหนดไว้ในมาตรา ๒๗ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากรฯ มาใช้บังคับ
 เมื่อมีการหลีกเลี่ยงการชำระอากรตอบโต้การทุ่มตลาดและอากรปกป้องจากการนำเข้าสินค้า
 ที่เพิ่มขึ้นได้

(นายคิศักดิ์ ไทระกิตต์)
 เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
 พฤษภาคม ๒๕๖๐

^๕ คำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๘๑๒๓/๒๕๕๙ สรุปสาระสำคัญได้ว่า คำว่า “อากร” ตาม
 พระราชบัญญัติศุลกากร พุทธศักราช ๒๔๖๔ มาตรา ๒๗ หมายถึง คำอากรในทางศุลกากรเท่านั้น หากยกรวมถึง
 ภาษีมูลค่าเพิ่มอื่นเป็นภาษีอากรฝ่ายสรรพากร ภาษีสรรพสามิต และภาษีมหาดไทยด้วยไม่ ที่ศาลอ้างทั้งสอง
 นำคำภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีสรรพสามิต และภาษีมหาดไทยสำหรับรถยนต์ของกลางฯ รวมเป็นอากรอีกจำนวนหนึ่งนั้น
 ไม่ถูกต้อง

^๖ โปรดดูเจเนอรัลที่ ๓, ข้างต้น

^๗ โปรดดูเจเนอรัลที่ ๑, ข้างต้น

^๘ โปรดดูเจเนอรัลที่ ๒, ข้างต้น

ภาคผนวก จ.

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ 724/2562

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

เรื่องเสรีจที่ ๗๒๔/๒๕๖๒

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เรื่อง การเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาดและอากรปกป้อง สำหรับเศษ
เศษซาก หรือของด้อยคุณภาพที่เกิดจากการนำเข้าสินค้ามาผลิตเพื่อ
การส่งออกตามประกาศคณะกรรมการพิจารณาการทุ่มตลาดและการอุดหนุน
และประกาศคณะกรรมการพิจารณามาตรการปกป้อง

กรรมการต่างประเทศได้มีหนังสือ ที่ พณ ๐๓๐๙/๗๒๕ ลงวันที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๒
ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า

๑. บริษัท สหไทยสตีลไพพ์ จำกัด (มหาชน) ผู้ผลิตและจำหน่ายท่อเหล็ก ได้มีหนังสือ
ขอหารือกรรมการต่างประเทศในประเด็นการดำเนินการของกรมศุลกากรที่เรียกเก็บอากรตอบโต้
การทุ่มตลาดและอากรปกป้องกับส่วนสูญเสียประเภทเศษเหล็กที่เกิดจากกระบวนการผลิต
ในคลังสินค้าทัณฑ์บนประเภทโรงผลิตสินค้า โดยบริษัทฯ ไม่เห็นด้วยกับการดำเนินการของ
กรมศุลกากรที่นำคำวินิจฉัยของคณะกรรมการกฤษฎีกาตามบันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การจัดเก็บอากรปกป้องและอากรตอบโต้การทุ่มตลาดกรณีการใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษี
ศุลกากรนำสินค้าเข้าเก็บในคลังสินค้าทัณฑ์บนและเขตปลอดอากร (เรื่องเสรีจที่ ๑๗๘๔/๒๕๕๙) มาใช้
กับการเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาดและอากรปกป้องกับเศษเหล็กที่เกิดจากการผลิตสินค้า
และเห็นว่าบริษัทฯ ไม่มีภาระที่จะต้องชำระอากรตอบโต้การทุ่มตลาดและอากรปกป้องสำหรับ
ส่วนสูญเสียประเภทเศษเหล็ก ด้วยเหตุผลดังนี้

(ก) บริษัทฯ ได้นำสินค้าเหล็กแผ่นที่ต้องชำระอากรตอบโต้การทุ่มตลาดและอากร
ปกป้อง เข้ามาผลิตท่อเหล็กในคลังสินค้าทัณฑ์บนประเภทโรงผลิตสินค้าและได้ส่งออกท่อเหล็กดังกล่าว
ไปนอกราชอาณาจักร สำหรับเศษเหล็กที่เกิดจากการผลิตสินค้า บริษัทฯ ได้ยื่นสูตรการคำนวณ
ส่วนสูญเสียที่เกิดจากการผลิตท่อเหล็กและยื่นคำร้องขอใช้สิทธิยกเว้นอากรขาเข้าในการนำออกจาก
คลังสินค้าทัณฑ์บนเพื่อจำหน่ายในประเทศ โดยได้รับการลดอัตราอากรเหลือร้อยละ ๐ สำหรับเศษ
เหล็กซึ่งเป็นเศษซากที่เกิดจากกระบวนการผลิตที่ไม่สามารถนำไปใช้ประโยชน์ตามวัตถุประสงค์เดิม
ที่นำเข้าได้ โดยการดำเนินการทั้งหมดเป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการยกเว้นอากร
ตามที่กฎหมายว่าด้วยศุลกากรกำหนดและเป็นไปตามที่ประกาศคณะกรรมการพิจารณาการทุ่มตลาด
และการอุดหนุน และคณะกรรมการพิจารณามาตรการปกป้องประกาศกำหนด และ

(ข) ประเภทพิกัดของเหล็กแผ่นที่ต้องชำระอากรตอบโต้การทุ่มตลาดและอากร
ปกป้องแตกต่างจากพิกัดของเศษซาก (เศษเหล็ก) ที่นำออกจากคลังฯ เพื่อจำหน่ายในประเทศ
และส่วนสูญเสียประเภทเศษเหล็กเป็นไปตามสูตรการผลิตที่ได้ขออนุมัติจากกรมศุลกากร ดังนั้น
เศษซาก (เศษเหล็ก) ที่นำออกจากคลังฯ เพื่อจำหน่ายในประเทศจึงไม่ต้องชำระอากรตอบโต้
การทุ่มตลาดและอากรปกป้อง

ส่งพร้อมหนังสือ ที่ นร ๐๙๐๕/๘๙ ลงวันที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๖๒ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการ
กฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

๒

๒. กรมศุลกากรได้มีหนังสือขอหารือกรมการค้าต่างประเทศเกี่ยวกับการเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาดและอากรปกป้องกับเศษหรือของด้อยคุณภาพที่เกิดจากการนำเข้าสินค้ามาผลิตเพื่อการส่งออกตามกฎหมายสามฉบับ ได้แก่ กฎหมายว่าด้วยการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย กฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน และกฎหมายว่าด้วยศุลกากร ซึ่งคณะกรรมการพิจารณาการทุ่มตลาดและการอุดหนุน และคณะกรรมการพิจารณามาตรการปกป้องมีประกาศให้เรียกเก็บอากรในอัตราร้อยละ ๐ ของราคา ซี ไอ เอฟ หรือให้ยกเว้นการเรียกเก็บอากรว่าเมื่อผู้นำเข้าทำการผลิตและส่งออกแล้วยังมีเศษหรือของด้อยคุณภาพที่เกิดจากการผลิตซึ่งไม่ได้ส่งออกแล้วนำเศษหรือของด้อยคุณภาพดังกล่าวมาจำหน่ายหรือนำไปใช้ภายในราชอาณาจักร ผู้นำเข้าจะต้องชำระอากรตอบโต้การทุ่มตลาดหรืออากรปกป้องสำหรับเศษหรือของด้อยคุณภาพดังกล่าวหรือไม่ และหากต้องชำระอากรตอบโต้การทุ่มตลาดหรืออากรปกป้องจะมีหลักเกณฑ์ในการคำนวณอากรดังกล่าวอย่างไร

๓. กรมการค้าต่างประเทศมีข้อพิจารณาว่า ในกรณีที่คณะกรรมการพิจารณาการทุ่มตลาดและการอุดหนุนหรือคณะกรรมการพิจารณามาตรการปกป้องมีประกาศให้เรียกเก็บอากรในอัตราร้อยละ ๐ ของราคา ซี ไอ เอฟ หรือให้ยกเว้นอากร สำหรับการนำเข้ามาผลิตเพื่อการส่งออกตามกฎหมายว่าด้วยการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย กฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน และกฎหมายว่าด้วยศุลกากร ผู้นำเข้าทำการผลิตและส่งออกแล้ว ตามกฎหมายทั้งสามฉบับดังกล่าว ยังมีเศษ เศษซาก หรือของด้อยคุณภาพ ซึ่งไม่ได้ส่งออก แต่นำเข้ามาจำหน่ายหรือนำไปใช้ภายในราชอาณาจักร จะต้องชำระอากรตอบโต้การทุ่มตลาดหรืออากรปกป้องหรือไม่ กรณีนี้ไม่ได้ระบุในประกาศ จึงเกิดปัญหาในทางปฏิบัติ ซึ่งจากการหารือกับกรมศุลกากร มีความเห็นเป็นสองแนวทางดังนี้

แนวทางที่หนึ่ง กรมศุลกากรเห็นว่า ผู้นำเข้าที่นำสินค้าเข้ามาผลิตเพื่อการส่งออก จะต้องชำระอากรตอบโต้การทุ่มตลาดหรืออากรปกป้องกับเศษหรือของด้อยคุณภาพ เนื่องจากคณะกรรมการกฤษฎีกาได้มีความเห็นในบันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การจัดเก็บอากรปกป้องและอากรตอบโต้การทุ่มตลาดกรณีการใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษีศุลกากรนำสินค้าเข้าเก็บในคลังสินค้าทัณฑ์บนและเขตปลอดอากร (เรื่องเสร็จที่ ๑๗๘๔/๒๕๕๙) ว่า การส่งออกสินค้าเหล็กแผ่นรีดร้อนจากคลังสินค้าทัณฑ์บนประเภทโรงผลิตสินค้าไปยังเขตปลอดอากรเพื่อแปรสภาพเป็นท่อเหล็กและนำไปจำหน่ายภายในประเทศไม่ใช่การส่งออกที่แท้จริง จึงไม่เข้ากรณียกเว้นตามประกาศที่คณะกรรมการพิจารณามาตรการปกป้องหรือคณะกรรมการพิจารณาการทุ่มตลาดและการอุดหนุนกำหนด เนื่องจากขัดกับเจตนารมณ์ของกฎหมายที่มีวัตถุประสงค์เพื่อคุ้มครองอุตสาหกรรมภายในประเทศ และกรมศุลกากรสามารถเรียกเก็บอากรปกป้องและอากรตอบโต้การทุ่มตลาดได้ ดังนั้น จึงควรเรียกเก็บอากรปกป้องและอากรตอบโต้การทุ่มตลาดกับเศษหรือของด้อยคุณภาพอันเกิดจากการผลิตในคลังสินค้าทัณฑ์บนประเภทโรงผลิตสินค้าที่นำออกมาจำหน่ายหรือไปใช้ในการอื่นในราชอาณาจักรเช่นกัน เนื่องจากถือว่าของนั้นได้มีการส่งออกไปนอกราชอาณาจักรจริง

แนวทางที่สอง กรมการค้าต่างประเทศเห็นว่า ผู้นำเข้าที่นำสินค้าเข้ามาผลิตเพื่อการส่งออกไม่ต้องชำระอากรตอบโต้การทุ่มตลาดหรืออากรปกป้องกับเศษหรือเศษซากซึ่งไม่ได้ส่งออก แต่นำเข้ามาจำหน่ายหรือนำไปใช้ภายในราชอาณาจักร เนื่องจากเจตนารมณ์ของการออกประกาศยกเว้นการเรียกเก็บอากรกรณีการนำเข้าสินค้ามาผลิตเพื่อการส่งออกตามกฎหมายสามฉบับก็เพื่อมิให้การนำเข้าตราการค้าดังกล่าวกระทบกับผู้นำเข้ามาผลิตเพื่อการส่งออก ดังนั้น เมื่อผู้นำเข้า

ได้ดำเนินการตามเจตนารมณ์ของประกาศครบถ้วนแล้ว ประกอบกับเศษหรือเศษซากเป็นเศษตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายแต่ละฉบับกำหนดไว้และเป็นของที่ไม่สามารถนำไปใช้งานตามวัตถุประสงค์ของการนำเข้าหรือการผลิตได้ จึงไม่ต้องชำระอากรตอบโต้การทุ่มตลาดหรืออากรปกป้องกับเศษหรือเศษซากซึ่งไม่ได้ส่งออก แต่นำเข้ามาจำหน่ายหรือนำไปใช้ภายในราชอาณาจักรแต่อย่างใด อย่างไรก็ตาม ควรเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาดและอากรปกป้องกับของด้อยคุณภาพที่เกิดจากการนำสินค้าเข้ามาผลิตเพื่อส่งออก แต่ไม่ได้มีการส่งออกไปนอกราชอาณาจักร เนื่องจากของด้อยคุณภาพเป็นของที่สามารถนำไปใช้งานตามวัตถุประสงค์ของการนำเข้าหรือการผลิตได้ จึงถือได้ว่าเป็นสินค้าที่อุตสาหกรรมภายในประเทศได้รับความคุ้มครองตามประกาศคณะกรรมการพิจารณาการทุ่มตลาดและการอุดหนุนหรือคณะกรรมการพิจารณามาตรการปกป้อง

กรมการค้าต่างประเทศจึงขอหรือว่า ในกรณีที่คณะกรรมการพิจารณาการทุ่มตลาดและการอุดหนุนหรือคณะกรรมการพิจารณามาตรการปกป้องมีประกาศให้เรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาดในอัตราร้อยละ ๐ ของราคา ซี ไอ เอฟ หรือให้ยกเว้นอากรปกป้อง สำหรับการนำเข้ามาผลิตเพื่อการส่งออกตามกฎหมายว่าด้วยการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย กฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน และกฎหมายว่าด้วยศุลกากร ผู้นำของเข้าทำการผลิตและส่งออกแล้ว ตามกฎหมายทั้งสามฉบับดังกล่าว ยังมีเศษ เศษซาก หรือของด้อยคุณภาพ ซึ่งไม่ได้ส่งออก แต่นำเข้ามาจำหน่ายหรือนำไปใช้ภายในราชอาณาจักร จะต้องชำระอากรตอบโต้การทุ่มตลาดหรืออากรปกป้องหรือไม่ อย่างไร

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๔) ได้พิจารณาข้อหารือของกรมการค้าต่างประเทศ โดยมีผู้แทนสำนักนายกรัฐมนตรี (สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน) ผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมศุลกากร) ผู้แทนกระทรวงพาณิชย์ (กรมการค้าต่างประเทศ) และผู้แทนการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว เห็นควรแยกพิจารณากรณีเศษหรือเศษซาก และกรณีของด้อยคุณภาพ และมีความเห็นในแต่ละประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง ในกรณีที่คณะกรรมการพิจารณาการทุ่มตลาดและการอุดหนุนตามพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. ๒๕๔๒ หรือคณะกรรมการพิจารณามาตรการปกป้องตามพระราชบัญญัติมาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น พ.ศ. ๒๕๕๐ มีประกาศให้เรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาดในอัตราร้อยละ ๐ หรือให้ยกเว้นอากรปกป้อง สำหรับสินค้าที่มีการนำเข้ามาผลิตเพื่อการส่งออกตามกฎหมายว่าด้วยการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย กฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน และกฎหมายว่าด้วยศุลกากร ในกรณีที่ผู้นำเข้ามีการผลิตและส่งออกแล้ว ยังมีเศษหรือเศษซากซึ่งไม่ได้ส่งออก แต่นำเข้ามาจำหน่ายหรือนำไปใช้ภายในราชอาณาจักร ผู้นำเข้าจะต้องชำระอากรตอบโต้การทุ่มตลาดหรืออากรปกป้องกับเศษหรือเศษซากดังกล่าวหรือไม่ อย่างไร

เห็นว่า พระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. ๒๕๔๒ และพระราชบัญญัติมาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น พ.ศ. ๒๕๕๐ เป็นกฎหมายที่มีวัตถุประสงค์เพื่อคุ้มครองอุตสาหกรรมภายในที่ได้รับเสียหายจากการนำเข้าสินค้าที่มีการทุ่มตลาดหรือที่ได้รับการอุดหนุน หรือจากการนำเข้า

๔

สินค้าในปริมาณที่เพิ่มมากขึ้น ดังจะเห็นได้จากบทบัญญัติมาตรา ๑๒^๖ และมาตรา ๑๙^๖ แห่งพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศฯ และมาตรา ๑๓ วรรคหนึ่ง^๖ และมาตรา ๑๔^๖ แห่งพระราชบัญญัติมาตรการการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น^๖ ซึ่งกลไกของกฎหมายทั้งสองฉบับ ได้กำหนดให้อำนาจแก่คณะกรรมการพิจารณาการทุ่มตลาดและการอุดหนุน และคณะกรรมการพิจารณาการปกป้อง ในการไต่สวนการทุ่มตลาดและการอุดหนุน และการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มมากขึ้น รวมทั้งไต่สวนความเสียหายที่เกิดขึ้นกับอุตสาหกรรมภายใน ตลอดจนพิจารณากำหนดให้มีการเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาดตามมาตรา ๔๙^๖ แห่งพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศฯ และอากรปกป้องตามมาตรา ๒๖^๖

^๖มาตรา ๑๒ การทุ่มตลาดที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่อุตสาหกรรมภายในเป็นการกระทำอันมีขอบที่อาจตอบโต้ได้

^๖มาตรา ๑๙ ถ้าบทบัญญัติใดมิได้แสดงให้เห็นเป็นอย่างอื่น ความเสียหายตามพระราชบัญญัตินี้หมายความว่า

(๑) ความเสียหายอย่างสำคัญที่เกิดแก่อุตสาหกรรมภายใน

(๒) ความเสียหายอย่างสำคัญที่อาจเกิดแก่อุตสาหกรรมภายใน หรือ

(๓) อุปสรรคสำคัญอย่างสำคัญต่อการก่อตั้งหรือการพัฒนาอุตสาหกรรมภายใน

^๖มาตรา ๑๓ ผู้ผลิตสินค้าชนิดเดียวกันที่ได้รับการสนับสนุนจากผู้ผลิตสินค้าชนิดเดียวกันรายอื่นที่มีผลผลิตรวมกันตามเกณฑ์ที่กระทรวงพาณิชย์ประกาศกำหนด เป็นผู้ที่มีสิทธิขอให้คณะกรรมการดำเนินการพิจารณากำหนดมาตรการปกป้องในกรณีที่มีการนำเข้าสินค้าชนิดนั้น ๆ ที่เพิ่มขึ้น และก่อให้เกิดความเสียหายแก่อุตสาหกรรมภายใน โดยให้ยื่นคำขอต่อกรรมการค้าต่างประเทศพร้อมหลักฐานและข้อมูลที่แสดงให้เห็นว่ามีการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้นและก่อให้เกิดความเสียหายแก่อุตสาหกรรมภายใน

ฯลฯ

ฯลฯ

^๖มาตรา ๑๔ ถ้ากรรมการค้าต่างประเทศเห็นว่าหลักฐานการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้นและก่อให้เกิดความเสียหายแก่อุตสาหกรรมภายใน ให้กรรมการค้าต่างประเทศยื่นคำขอให้คณะกรรมการดำเนินการพิจารณา

^๖มาตรา ๔๙ ในกรณีที่คณะกรรมการมีคำวินิจฉัยขั้นที่สุดว่าให้มีการเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาด อัตราอากรตอบโต้การทุ่มตลาดนั้นให้กำหนดได้เพียงเพื่อขจัดความเสียหายและจะเกินกว่าส่วนเหลือของการทุ่มตลาดมิได้

อากรตอบโต้การทุ่มตลาดต้องกำหนดให้เหมาะสมกับผู้ส่งออกจากต่างประเทศแต่ละรายที่ทุ่มตลาดโดยไม่เลือกปฏิบัติ เว้นแต่เป็นการดำเนินการตามความตกลงเพื่อระงับการทุ่มตลาดตามส่วนที่ ๕ ของหมวด ๕

ในกรณีที่มีการเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาดจากสินค้าใด ให้นำบทบัญญัติกฎหมายว่าด้วยศุลกากรและกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากรมาใช้บังคับกับการเรียกเก็บอากรดังกล่าวเสมือนอากรนั้นเป็นอากรขาเข้าตามกฎหมายนั้น และอากรตอบโต้การทุ่มตลาดที่เก็บได้ให้เก็บรักษาไว้เพื่อปฏิบัติตามมาตรา ๕๙ จนกว่าจะสิ้นเหตุที่จะต้องปฏิบัติตามมาตราดังกล่าว

^๖มาตรา ๒๖ ในกรณีที่คณะกรรมการมีคำวินิจฉัยขั้นที่สุดว่ามีการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น และมีความเสียหาย ให้กำหนดมาตรการปกป้องภายใต้บทบัญญัติแห่งหมวดนี้โดยจะกำหนดมาตรการใดมาตรการหนึ่งหรือหลายมาตรการพร้อมกันได้ ดังต่อไปนี้

(๑) เรียกเก็บอากรตามอัตราที่กำหนด

(๒) จำกัดปริมาณนำเข้า

(๓) มาตรการอื่นใดนอกเหนือจาก (๑) และ (๒) ที่มีผลเป็นการลดหรือจำกัดปริมาณการนำเข้า เพื่อให้ผู้ผลิตสินค้าชนิดเดียวกันหรืออุตสาหกรรมภายในมีโอกาสดำเนินการตามแผนปรับตัวตามที่คณะกรรมการเห็นสมควร

๕

และมาตรา ๒๘^๗ แห่งพระราชบัญญัติมาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้นฯ กับสินค้า นำเข้าจากต่างประเทศที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่อุตสาหกรรมภายใน โดยการออกประกาศ คณะกรรมการพิจารณาการทุ่มตลาดและการอุดหนุนและประกาศคณะกรรมการพิจารณาการ ปกป้อง สำหรับเหตุผลที่ประกาศคณะกรรมการดังกล่าวมีข้อกำหนดให้ยกเว้นการเรียกเก็บอากร สำหรับสินค้าที่มีการนำเข้ามาผลิตเพื่อการส่งออกตามกฎหมายว่าด้วยการนิคมอุตสาหกรรม แห่งประเทศไทย กฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน และกฎหมายว่าด้วยศุลกากร นั้น เพื่อมิให้ การใช้มาตรการตอบโต้การทุ่มตลาดและมาตรการปกป้องกระทบกับผู้นำเข้าสินค้ามาผลิต เพื่อการส่งออก ทั้งนี้ โดยมีเงื่อนไขว่าผู้นำเข้ามาผลิตเพื่อการส่งออกจะต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการยกเว้นอากรขาเข้าเพื่อการส่งออกตามที่กฎหมายทั้งสามฉบับดังกล่าว กำหนด ซึ่งหลักเกณฑ์ประการหนึ่งที่ผู้นำเข้ามาผลิตเพื่อการส่งออกจะต้องดำเนินการคือ การผลิต สินค้าตามสูตรการผลิตที่ได้แจ้งไว้ต่อหน่วยงานที่รับผิดชอบ เพื่อให้มีการตรวจสอบวัตถุดิบที่ใช้ ในกระบวนการผลิตว่าเป็นไปตามเงื่อนไขที่ได้รับสิทธิประโยชน์ในทางภาษีอากรหรือไม่ ในกรณีที่มิ เศษหรือเศษซากเป็นส่วนเหลือที่เกิดจากการผลิตตามสูตรการผลิตเป็นการดำเนินการตามเงื่อนไข ที่กำหนดไว้ในประกาศคณะกรรมการพิจารณาการทุ่มตลาดและการอุดหนุน และประกาศ คณะกรรมการพิจารณามาตรการปกป้อง เศษหรือเศษซากนั้นเป็นของที่ไม่สามารถนำกลับไปใช้ได้ ตามวัตถุประสงค์เดิมของการนำเข้าและไม่ก่อให้เกิดความเสียหายต่ออุตสาหกรรมภายใน คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๔) จึงเห็นว่า ในกรณีที่ผู้นำเข้ามีการผลิตและส่งออกแล้ว ยังมีเศษ หรือเศษซาก ซึ่งไม่ได้ส่งออก แต่ นำเข้ามาจำหน่ายหรือนำไปใช้ภายในราชอาณาจักร ผู้นำเข้าไม่ต้อง ชำระอากรตอบโต้การทุ่มตลาดหรืออากรปกป้องกับเศษหรือเศษซากดังกล่าว

ประเด็นที่สี่ ในกรณีที่คณะกรรมการพิจารณาการทุ่มตลาดและการอุดหนุน ตามพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. ๒๕๔๒ หรือคณะกรรมการพิจารณามาตรการปกป้องตามพระราชบัญญัติมาตรการปกป้องจากการนำเข้า สินค้าที่เพิ่มขึ้น พ.ศ. ๒๕๕๐ มีประกาศให้เรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาดในอัตราร้อยละ ๐ หรือให้ยกเว้นอากรปกป้อง สำหรับสินค้าที่มีการนำเข้ามาผลิตเพื่อการส่งออกตามกฎหมายว่าด้วย การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย กฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน และกฎหมายว่าด้วย ศุลกากร ในกรณีที่ผู้นำเข้ามีการผลิตและส่งออกแล้ว ยังมีของด้อยคุณภาพซึ่งไม่ได้ส่งออก แต่ นำเข้ามา จำหน่ายหรือนำไปใช้ภายในราชอาณาจักร ผู้นำเข้าจะต้องชำระอากรตอบโต้การทุ่มตลาดหรืออากร ปกป้องกับของด้อยคุณภาพดังกล่าว หรือไม่ อย่างไร

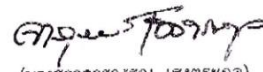
เห็นว่า ของด้อยคุณภาพนั้นไม่ใช่เศษหรือเศษซากที่เหลือจากกระบวนการผลิต ตามสูตร ประกอบกับตามคำชี้แจงของผู้แทนกรมการค้าต่างประเทศที่ว่า ของด้อยคุณภาพเป็นของ ที่อาจนำกลับไปใช้ได้ตามวัตถุประสงค์เดิมในการนำเข้า จึงอาจก่อให้เกิดความเสียหายแก่ อุตสาหกรรมภายในที่ได้รับความคุ้มครองได้ ดังนั้น คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๔) จึงเห็นว่า การนำส่วนเหลือจากการผลิตเพื่อการส่งออกที่เป็นของด้อยคุณภาพมาจำหน่ายหรือนำไปใช้ใน

^๗มาตรา ๒๘ ในกรณีกำหนดมาตรการปกป้องโดยการเรียกเก็บอากร อากรที่เรียกเก็บให้ถือเป็น อากรที่เพิ่มขึ้นจากอัตราที่พึงต้องเสียตามที่กำหนดในพิกัดอัตราศุลกากร หรือประกาศเรียกเก็บอากรตามกฎหมาย ว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากรที่ใช้อยู่ในขณะนำเข้า และให้นำบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยศุลกากรและกฎหมาย ว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากรมาใช้บังคับแก่การเรียกเก็บอากรดังกล่าวเสมือนเป็นอากรขาเข้าตามกฎหมายนั้น

๖

ราชอาณาจักร เป็นกรณีที่มีผู้นำเข้ามาผลิตเพื่อการส่งออกมิได้ดำเนินการตามเงื่อนไขที่จะได้รับยกเว้น
อากรตอบโต้การทุ่มตลาดหรืออากรปกป้องคุ้มครองประกาศคณะกรรมการพิจารณาการทุ่มตลาด
และการอุดหนุนและประกาศคณะกรรมการพิจารณามาตรการปกป้อง ผู้นำเข้าจึงต้องชำระอากร
ตอบโต้การทุ่มตลาดหรืออากรปกป้อง ทั้งนี้ โดยที่เหตุผลในการจัดเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาด
และอากรปกป้องตามกฎหมายว่าด้วยการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้า
จากต่างประเทศ และกฎหมายว่าด้วยมาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น มีความแตกต่าง
จากการจัดเก็บอากรขาเข้าตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร กรรมการค้าต่างประเทศพิจารณากำหนด
นิยามคำว่า “ของด้อยคุณภาพ” และหลักเกณฑ์ในการจัดเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาดหรืออากร
ปกป้องสำหรับของด้อยคุณภาพไว้ในประกาศคณะกรรมการพิจารณาการทุ่มตลาดและการอุดหนุน
และประกาศคณะกรรมการพิจารณามาตรการปกป้องให้ชัดเจน เพื่อให้การใช้บังคับกฎหมายเป็นไปตาม
เจตนารมณ์ของกฎหมายว่าด้วยการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุน ซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ
และกฎหมายว่าด้วยมาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น รวมทั้งเพื่อให้เกิดความเข้าใจ
ที่ตรงกันระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และผู้ประกอบการที่จะต้องอยู่ภายใต้บังคับของมาตรการ
ดังกล่าวด้วย

อนึ่ง สำหรับความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๕) ตามเรื่องเสร็จที่
๑๗๘๔/๒๕๕๙ เป็นการวินิจฉัยในประเด็นอันมีข้อเท็จจริงที่แตกต่างจากข้อหารือนี้ โดยกรณีข้อหารือ
ดังกล่าว เป็นกรณีที่มีผู้ประกอบการที่นำเข้าสินค้ามาผลิตเพื่อการส่งออก เมื่อได้ผลิตสินค้าแล้ว
มิได้ส่งสินค้าออกไปนอกราชอาณาจักรจริง จึงไม่เข้าข้อยกเว้นการเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาด
หรืออากรปกป้อง ตามประกาศคณะกรรมการพิจารณาการทุ่มตลาดและการอุดหนุน หรือประกาศ
คณะกรรมการพิจารณามาตรการปกป้อง โดยข้อหารือดังกล่าวไม่มีประเด็นที่เกี่ยวข้องกับเศษ
เศษซาก หรือของด้อยคุณภาพ ที่เหลือจากกระบวนการผลิตและไม่ส่งออก แต่จะนำเข้ามาจำหน่าย
หรือใช้ภายในราชอาณาจักร ดังนั้น จึงไม่สามารถนำความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๕)
ในเรื่องเสร็จที่ ๑๗๘๔/๒๕๕๙ มาใช้เทียบเคียงกับข้อหารือนี้ได้

(นางสาวจรรพรณ เสงตรสกุล)
เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
มีนาคม ๒๕๖๒

ภาคผนวก ฉ.

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสร็จที่ 746/2564

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

เรื่องเสรีที่ ๗๔๖/๒๕๖๔

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
เรื่อง การเรียกเก็บและการคืนอากรปกป้องและอากรตอบโต้การทุ่มตลาด
และอำนาจการพิจารณาอุทธรณ์เกี่ยวกับการเรียกเก็บอากรปกป้อง

กรมศุลกากรมีหนังสือ ที่ กค ๐๕๒๐/๖๘๔๕ ลงวันที่ ๒๗ เมษายน ๒๕๖๔ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า กรมศุลกากรขอหารือเกี่ยวกับการเรียกเก็บและการคืนอากรปกป้องและอากรตอบโต้การทุ่มตลาดและอำนาจการพิจารณาอุทธรณ์เกี่ยวกับการเรียกเก็บอากรปกป้อง โดยมีสาระสำคัญสรุปได้ ดังนี้

๑. ระหว่างวันที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๖๒ ถึงวันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๖๔ กรมศุลกากรได้มีหนังสือถึงกรมการค้าต่างประเทศจำนวน ๔ ครั้ง ดังนี้

(๑) ครั้งที่ ๑ กรมศุลกากรขอหารือกรณีที่มีการนำเหล็กแผ่นรีดร้อนซึ่งเป็นสินค้าที่ถูกเรียกเก็บอากรปกป้องและอากรตอบโต้การทุ่มตลาดเข้าไปในเขตปลอดอากรเพื่อผลิตเป็นผลิตภัณฑ์อื่น เช่น ท่อเหล็ก แล้วไม่ส่งออก แต่นำออกจากเขตปลอดอากรเพื่อจำหน่ายในราชอาณาจักร จะต้องเก็บอากรปกป้องและอากรตอบโต้การทุ่มตลาดอย่างไร และหากจะต้องเก็บอากรตามที่กีดศุลกากรเดิมที่เป็นเหล็กแผ่นรีดร้อน จะคำนวณปริมาณของเหล็กแผ่นรีดร้อนที่ใช้ในการผลิตท่อเหล็กอย่างไร เนื่องจากเขตปลอดอากรไม่มีการกำหนดสูตรการผลิตเพื่อใช้ในการคำนวณปริมาณวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิต และกรณีที่มีผู้ประกอบการที่มีสิทธิคืนอากรตามมาตรา ๒๙ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. ๒๕๖๐ ซื้อท่อเหล็กเพื่อนำไปใช้ผลิตสินค้าอื่น ๆ เช่น ติ๊ยะ เก้าอี้ แล้วส่งออกป้อนราชอาณาจักรอีกทอดหนึ่ง เช่นนี้จะต้องเก็บอากรปกป้องและอากรตอบโต้การทุ่มตลาดหรือไม่ หากมีการเก็บไปแล้วขณะนำท่อเหล็กออกจากเขตปลอดอากร จะสามารถคืนอากรดังกล่าวโดยอาศัยมาตรา ๒๙ เช่นเดียวกับการคืนอากรขาเข้าตามกฎหมายศุลกากรได้หรือไม่ อย่างไร

ต่อมา กรมการค้าต่างประเทศได้มีหนังสือตอบข้อหารือของกรมศุลกากร สรุปได้ว่า เมื่อพิจารณาตามบันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่องเสรีที่ ๑๗๘๔/๒๕๕๙ เห็นว่า ในกรณีที่มีการนำเหล็กแผ่นรีดร้อนเข้าไปในเขตปลอดอากรเพื่อใช้หรือจำหน่ายภายในประเทศ ถือได้ว่าวันที่มีการนำเหล็กแผ่นรีดร้อนเข้ามายังเขตปลอดอากรเป็นวันที่มีการนำเข้าสำเร็จ ความรับผิดชอบในอันจะต้องเสียอากรปกป้องและอากรตอบโต้การทุ่มตลาดจึงเกิดขึ้นในวันดังกล่าว สำหรับการคำนวณปริมาณวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิต กรมศุลกากรอาจวางหลักเกณฑ์เพื่อให้ผู้นำเข้าที่เกี่ยวข้องแจ้งสูตรการผลิตเพื่อใช้ในการคำนวณปริมาณวัตถุดิบที่ใช้ เพื่อนำมาคำนวณอากรปกป้องและอากรตอบโต้การทุ่มตลาดที่จะต้องเรียกเก็บจากผู้นำเข้ารายดังกล่าวต่อไป ในกรณีการขอคืนอากรปกป้องและอากรตอบโต้การทุ่มตลาดตามมาตรา ๒๙ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากรฯ เห็นว่า แนวทางการคืนอากรในกรณีดังกล่าวควรเป็นไปตามแนวปฏิบัติของกรมศุลกากรในกรณีทั่วไปว่ากรมศุลกากรคืนอากรตามมาตรา ๒๙ ให้แก่ผู้ประกอบการที่นำสินค้าที่ได้นำเข้าสำเร็จและได้เสียอากรแล้วมาผลิตเป็นผลิตภัณฑ์อื่นแล้วนำผลิตภัณฑ์อื่นดังกล่าวไปผลิตเป็นสินค้าอื่นอีกทอดหนึ่งเพื่อส่งออกป้อนราชอาณาจักรหรือไม่

ส่งพร้อมหนังสือ ที่ นร ๐๙๐๕/๑๐๒ ลงวันที่ ๑๖ มิถุนายน ๒๕๖๔ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

๒

(๒) ครั้งที่ ๒ สืบเนื่องจากผลการพิจารณาของกรมการค้าต่างประเทศในการหารือ ครั้งที่ ๑ ซึ่งกรมการค้าต่างประเทศได้อ้างอิงความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกาในเรื่องเสรีที่ ๑๗๘๔/๒๕๕๙ นั้น กรมศุลกากรเห็นว่า ความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกาในเรื่องเสรีดังกล่าว เป็นการให้ความเห็นในกรณีนำเหล็กแผ่นรีดร้อนที่ต้องเสียอากรปกป้องหรืออากรตอบโต้การทุ่มตลาด เข้ามาเก็บในคลังสินค้าทัณฑ์บนประเภทโรงผลิตสินค้า ต่อมาได้นำเหล็กแผ่นรีดร้อนดังกล่าวเข้าไป ในเขตปลอดอากรโดยผลิตเป็นท่อเหล็กและนำออกจากเขตปลอดอากรเพื่อจำหน่ายในประเทศ แต่เนื่องจากกรณีของเขตปลอดอากรนั้นมีความแตกต่างจากคลังสินค้าทัณฑ์บน โดยมาตรา ๑๕๔ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากรฯ บัญญัติให้ของที่ปล่อยออกไปจากเขตปลอดอากรเพื่อนำเข้ามาในราชอาณาจักร ต้องคำนวณอากรตามสภาพแห่งของ ราคาศุลกากร และพิกัดอัตราศุลกากรที่เป็นอยู่ในเวลาที่ปล่อยของออกไปจากเขตปลอดอากร ดังนั้น กรณีที่ผู้นำเข้าได้นำของที่ต้องเสียอากรปกป้อง หรืออากรตอบโต้การทุ่มตลาดเข้าไปในเขตปลอดอากร และใช้ของที่นำเข้านั้นผลิตเป็นผลิตภัณฑ์แล้ว ไม่ได้ส่งออก แต่นำผลิตภัณฑ์ดังกล่าวออกจากเขตปลอดอากรเพื่อจำหน่ายในประเทศ จึงมีพิกัดศุลกากรที่เปลี่ยนแปลงไปขณะนำเข้ามาในเขตปลอดอากรและไม่ได้เป็นพิกัดศุลกากรที่มีประกาศกำหนดให้จัดเก็บอากรปกป้องหรืออากรตอบโต้การทุ่มตลาด หากถือตามมาตรา ๑๕๔ ดังกล่าว กรมศุลกากรจะไม่สามารถเรียกเก็บอากรปกป้องหรืออากรตอบโต้การทุ่มตลาดกับผลิตภัณฑ์ที่ปล่อยออกไปจากเขตปลอดอากรได้ กรมศุลกากรจึงหารือว่า กรณีที่ผู้นำเข้าได้นำของที่ต้องเสียอากรปกป้อง หรืออากรตอบโต้การทุ่มตลาดเข้าไปในเขตปลอดอากร และใช้ของที่นำเข้านั้นผลิตเป็นผลิตภัณฑ์แล้ว ไม่ได้ส่งออก แต่นำผลิตภัณฑ์ดังกล่าวออกจากเขตปลอดอากรเพื่อจำหน่ายในประเทศ จะต้องเรียกเก็บอากรปกป้องหรืออากรตอบโต้การทุ่มตลาดกับของที่ปล่อยออกไปจากเขตปลอดอากรโดยที่ของดังกล่าว ไม่ได้มีพิกัดศุลกากรที่มีประกาศกำหนดให้จัดเก็บอากรปกป้องหรืออากรตอบโต้การทุ่มตลาดแล้วหรือไม่ อย่างไร

(๓) ครั้งที่ ๓ กรมศุลกากรขอหารือกรมการค้าต่างประเทศ ในประเด็นอำนาจการพิจารณาอุทธรณ์ตามพระราชบัญญัติมาตรการปกป้องการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น พ.ศ. ๒๕๕๐ เนื่องจากพระราชบัญญัติดังกล่าวมิได้แก้ไขเพิ่มเติมเกี่ยวกับอำนาจในการพิจารณาอุทธรณ์ให้เป็นอำนาจของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร และให้กรมศุลกากรมีอำนาจในการเรียกเก็บเงินเพิ่มและเบี้ยปรับ ในทำนองเดียวกับมาตรา ๔๙/๑ แห่งพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๒ กรมศุลกากรจึงหารือว่า เมื่อมีการอุทธรณ์การเรียกเก็บอากรชั่วคราว อากรปกป้อง เงินเพิ่ม และเบี้ยปรับ ตามพระราชบัญญัติ มาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้นฯ การพิจารณาอุทธรณ์เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการพิจารณามาตรการปกป้องตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติมาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้นฯ หรือคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ ตามมาตรา ๓๙ และมาตรา ๔๐ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากรฯ และหากคณะกรรมการพิจารณามาตรการปกป้องไม่มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ จะเป็นอำนาจของผู้ใด และในส่วนของเงินเพิ่มและเบี้ยปรับนั้น กรมศุลกากรมีอำนาจเรียกเก็บเงินเพิ่มและเบี้ยปรับสำหรับอากรปกป้องหรือไม่ อย่างไร

ต่อมา กรมการค้าต่างประเทศได้มีหนังสือตอบข้อหารือของกรมศุลกากรสรุปได้ว่า คณะกรรมการกฤษฎีกาได้เคยพิจารณาข้อหารือดังกล่าวในเรื่องเสรีที่ ๑๑๔๘/๒๕๖๑ และเรื่องเสรีที่ ๑๑๕๔/๒๕๖๑ มีความเห็นว่า กรมศุลกากรในฐานะผู้มีหน้าที่จัดเก็บอากรปกป้องตามที่กฎหมายกำหนด จึงเป็นผู้มีอำนาจในการพิจารณาข้อโต้แย้งให้เสร็จสิ้น เนื่องจากการพิจารณาข้อโต้แย้งเกี่ยวกับการจัดเก็บอากรปกป้อง ถือเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการจัดเก็บอากรปกป้อง ที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรมศุลกากร

(๔) ครั้งที่ ๔ กรมศุลกากรได้หารือกรมการค้าต่างประเทศอีกครั้งในประเด็นเดิม ซึ่งได้เคยมีหนังสือหรือไปแล้วในสามครั้งที่ผ่านมา เนื่องจากยังมีได้รับคำตอบที่ชัดเจน และได้หารือเพิ่มเติมว่าตามมาตรา ๔๙/๒ แห่งพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. ๒๕๕๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๒ ซึ่งกำหนดให้ผู้นำเข้าของเข้าอาเซียนค้าขอคืนอากรตอบโต้การทุ่มตลาดต่อกรมศุลกากรได้ หากปรากฏว่ามี การส่งสินค้าที่ได้ชำระอากรตอบโต้การทุ่มตลาดกลับออกไปนอกราชอาณาจักร โดยให้นำมาตรา ๒๘ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากรมาใช้บังคับโดยอนุโลม นั้น หากผู้นำของเข้ามาในราชอาณาจักรและเสียอากรแล้ว ส่งของนั้นกลับออกไปนอกราชอาณาจักร และขอคืนอากรเข้าสำหรับของนั้นภายในสิบส่วนหรือส่วนที่เกินหนึ่งพันบาท ของจำนวนที่ได้เรียกเก็บไว้ โดยกรมศุลกากรเรียกเก็บไว้หนึ่งในสิบส่วนหรือหนึ่งพันบาท กรมศุลกากรจะต้องเรียกเก็บไว้อีกส่วนหนึ่งในสิบส่วนหรือหนึ่งพันบาทสำหรับส่วนของอากรตอบโต้การทุ่มตลาดด้วยหรือไม่ ประการใด

๒. โดยที่ข้อหาดังกล่าวข้างต้นเป็นประเด็นปัญหาข้อกฎหมายที่สำคัญและเกี่ยวข้องกับคู่ประกอบการจำนวนมาก เพื่อให้การปฏิบัติงานเป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมาย กรมศุลกากรจึงขอหารือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ดังนี้

(๑) หากผู้นำของเข้าได้ นำของที่ต้องเสียอากรปกป้องและอากรตอบโต้การทุ่มตลาดเข้าไปในเขตปลอดอากรหรือเขตประกอบการเสรี และใช้ของที่นำเข้านั้นผลิตเป็นผลิตภัณฑ์แล้วไม่ได้ส่งออก แต่นำผลิตภัณฑ์นั้นออกจากเขตปลอดอากรหรือเขตประกอบการเสรี เพื่อใช้หรือจำหน่ายในราชอาณาจักร โดยผลิตภัณฑ์ที่ปล่อยออกไปจากเขตปลอดอากรหรือเขตประกอบการเสรีดังกล่าว ได้ผ่านขั้นตอนการผลิต ผสม ประกอบ จนไม่ได้มีพิกัดศุลกากรที่มีประกาศกำหนดให้จัดเก็บอากรปกป้องหรืออากรตอบโต้การทุ่มตลาดแล้ว กรมศุลกากรจะต้องเก็บอากรปกป้องและอากรตอบโต้การทุ่มตลาดอย่างไร

(๒) กรณีที่มีผู้ประกอบการที่มีสิทธิคืนอากรตามมาตรา ๒๙ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. ๒๕๖๐ ซึ่งอดีตติดจากผู้ประกอบกิจการภายในเขตปลอดอากรซึ่งกรมศุลกากรได้เรียกเก็บอากรปกป้องหรืออากรตอบโต้การทุ่มตลาดไว้แล้ว และผู้ประกอบการมีสิทธิคืนอากรตามมาตรา ๒๙ นำวัตถุดิบนั้นไปผลิตและส่งออกนอกราชอาณาจักร กรมศุลกากรจะสามารถคืนอากรปกป้องและอากรตอบโต้การทุ่มตลาด โดยอาศัยมาตรา ๒๙ เช่นเดียวกับการคืนอากรเข้าตามกฎหมายศุลกากรได้หรือไม่ อย่างไร

(๓) เมื่อมีการอุทธรณ์การเรียกเก็บอากรชั่วคราว อากรปกป้อง เงินเพิ่ม และเบี้ยปรับตามพระราชบัญญัติมาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น พ.ศ. ๒๕๕๐ การพิจารณาอุทธรณ์ดังกล่าวจะเป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการพิจารณามาตรการปกป้องตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติมาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น พ.ศ. ๒๕๕๐ หรือคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ตามมาตรา ๓๙ และมาตรา ๔๐ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. ๒๕๖๐ และหากคณะกรรมการพิจารณามาตรการปกป้องไม่มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์ในเรื่องดังกล่าวจะเป็นอำนาจของผู้ใดในการพิจารณาอุทธรณ์ และกรมศุลกากรมีอำนาจเรียกเก็บเงินเพิ่มและเบี้ยปรับสำหรับอากรปกป้องหรือไม่ อย่างไร

(๔) ตามมาตรา ๔๙/๒ แห่งพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. ๒๕๕๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๒ ซึ่งกำหนดให้ผู้นำเข้าของเข้าอาเซียนค้าขอคืนอากรตอบโต้การทุ่มตลาดต่อกรมศุลกากรได้ หากปรากฏว่ามี การส่งสินค้าที่ได้ชำระอากรตอบโต้การทุ่มตลาดกลับออกไปนอกราชอาณาจักร โดยให้นำมาตรา ๒๘ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร

พ.ศ. ๒๕๖๐ มาใช้บังคับโดยอนุโลมนั้น หากผู้นำของเข้ามาในราชอาณาจักรและเสียอากรแล้ว ส่งของนั้น กลับออกไปนอกราชอาณาจักร และขอคืนอากรขาเข้าสำหรับของนั้นเก็บในสิบส่วนหรือส่วนที่เกิน หนึ่งพันบาทของจำนวนที่ได้เรียกเก็บไว้ โดยกรมศุลกากรเรียกเก็บไว้หนึ่งในสิบส่วนหรือหนึ่งพันบาท กรมศุลกากรจะต้องเรียกเก็บไว้อีกส่วนหนึ่งในสิบส่วนหรือหนึ่งพันบาทสำหรับส่วนของอากรตอบได้ การทุ่มตลาดด้วยหรือไม่ ประการใด

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๔) ได้พิจารณาข้อหาหรือของกรมศุลกากร โดยมีผู้แทนกระทรวงการคลัง (กรมศุลกากรและสำนักงานเศรษฐกิจการคลัง) และผู้แทนกระทรวงพาณิชย์ (กรมการค้าต่างประเทศ) เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริง ปรากฏข้อเท็จจริงเพิ่มเติม ดังนี้

(๑) ในกรณีการนำเข้าไปในเขตปลอดอากรหรือเขตประกอบการเสรีที่ได้รับยกเว้นอากรปกป้องและอากรตอบได้การทุ่มตลาดตามที่กฎหมายกำหนดนั้น ในทางปฏิบัติ ผู้นำของเข้าไปในเขตปลอดอากรหรือเขตประกอบการเสรี อาจมีการจำหน่ายจ่ายโอนของดังกล่าวไปให้ผู้ประกอบการรายอื่น ซึ่งนำของดังกล่าวเข้าไปในเขตปลอดอากรอื่นหรือเขตประกอบการเสรีอื่นหรือนำเข้าไปในคลังสินค้าทัณฑ์บนประเภทโรงผลิตสินค้า ในลักษณะหลายต่อหลายทอด และท้ายที่สุดได้นำของหรือผลิตภัณฑ์ที่ผลิตจากของนั้นออกจากเขตปลอดอากรหรือเขตประกอบการอื่นที่ได้รับยกเว้นอากรปกป้องและอากรตอบได้การทุ่มตลาด มาใช้หรือจำหน่ายในราชอาณาจักร โดยไม่ได้ส่งออกนอกราชอาณาจักร และเนื่องจากตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร ความรับผิดชอบในอันจะต้องเสียอากรศุลกากรจะเกิดขึ้นในเวลาที่แตกต่างกัน ระหว่างการนำเข้าเข้ามาในราชอาณาจักรในกรณีทั่วไปซึ่งความรับผิดชอบในอันจะต้องเสียอากรจะเกิดขึ้นในเวลาที่น่าจะสำเร็จ ก็กรณีการนำเข้าไปในเขตประกอบการที่ได้รับยกเว้นการชำระอากรขณะนำเข้า เช่น กรณีการนำเข้าไปในเขตปลอดอากรซึ่งความรับผิดชอบในอันจะต้องเสียอากรจะเกิดขึ้นในเวลาที่มีการปล่อยของนั้นออกจากเขตปลอดอากร ดังนั้น จึงเกิดปัญหาในการนำบัญชีติดตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากรมาใช้บังคับแก่กรณีการปกป้องและอากรตอบได้การทุ่มตลาดว่า ความรับผิดชอบในอันจะต้องเสียอากรปกป้องและอากรตอบได้การทุ่มตลาดจะเกิดขึ้นเมื่อใด นอกจากนี้ ยังมีประเด็นเรื่องพิทักษ์ศุลกากรที่เปลี่ยนแปลงไปขณะนำเข้ามาจริง และขณะนำของออกจากเขตปลอดอากรหรือเขตประกอบการอื่นที่ได้รับยกเว้นอากรปกป้องและอากรตอบได้การทุ่มตลาดอีกด้วย

(๒) ในส่วนของการขอคืนอากรตอบได้การทุ่มตลาดกรณีที่มีการส่งออกของที่ได้ชำระอากรตอบได้การทุ่มตลาดกลับออกไปนอกราชอาณาจักร (re-export) ตามมาตรา ๔๘/๒ แห่งพระราชบัญญัติการตอบได้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการตอบได้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๒ นั้น ในปัจจุบันยังไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่า มีปัญหาหรือข้อขัดข้องจากการดำเนินการของกรมศุลกากรในการคืนอากรตอบได้การทุ่มตลาดตามมาตรา ๔๘/๒ แห่งพระราชบัญญัติการตอบได้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศฯ กรมศุลกากรหรือประเด็นนี้เพียงเพื่อขอทราบความเห็นเกี่ยวกับบทบัญญัติมาตรา ๔๘/๒ ดังกล่าว เท่านั้น

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๔) ได้พิจารณาข้อหาหรือของกรมศุลกากร ประกอบกับข้อเท็จจริงข้างต้นแล้ว เห็นว่ามีประเด็นที่จะต้องพิจารณาสี่ประเด็น และมีความเห็นในแต่ละประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง กรณีผู้นำของเข้าได้นำของที่ต้องเสียอากรปกป้องและอากรตอบได้การทุ่มตลาดเข้าไปในเขตปลอดอากรหรือเขตประกอบการอื่นที่ได้รับยกเว้นอากรปกป้องและอากรตอบได้การทุ่มตลาดตามประกาศคณะกรรมการพิจารณามาตรการปกป้องและคณะกรรมการพิจารณาการทุ่มตลาดและการอุดหนุน และนำของนั้นมาผลิตเป็นผลิตภัณฑ์แล้วไม่ได้ส่งออกแต่นำออกจากเขตปลอดอากรหรือเขตประกอบการอื่นที่ได้รับยกเว้นอากรปกป้องและอากรตอบได้

๕

การทุ่มตลาด เพื่อใช้หรือจำหน่ายในราชอาณาจักร โดยของนำเข้าดังกล่าวได้ผ่านขั้นตอนการผลิต ผสมประกอบ จนเป็นผลิตภัณฑ์ซึ่งมีพิกัดศุลกากรที่เปลี่ยนแปลงไปจากพิกัดศุลกากรของของขณะนำเข้ามาจริง ในกรณีดังกล่าวความรับผิดชอบจะต้องชำระอากรปกป้องและอากรตอบโต้การทุ่มตลาดจะเกิดขึ้นเมื่อใด และจะใช้พิกัดศุลกากรใดในการจัดเก็บอากรปกป้องและอากรตอบโต้การทุ่มตลาด

เห็นว่า พระราชบัญญัติมาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น พ.ศ. ๒๕๕๐ และพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. ๒๕๕๒ เป็นกฎหมายที่มีวัตถุประสงค์เพื่อคุ้มครองอุตสาหกรรมภายในที่ได้รับความเสียหายจากการนำเข้าสินค้าในปริมาณที่เพิ่มมากขึ้น หรือจากการนำเข้าสินค้าที่มีกรทุ่มตลาดหรือที่ได้รับการอุดหนุน ซึ่งให้อำนาจคณะกรรมการพิจารณามาตรการปกป้องและคณะกรรมการพิจารณาการทุ่มตลาดและการอุดหนุนที่จะพิจารณากำหนดให้มีการเรียกเก็บอากรปกป้องตามมาตรา ๒๖^{๑)} และมาตรา ๒๕^{๒)} แห่งพระราชบัญญัติมาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้นฯ และอากรตอบโต้การทุ่มตลาดตามมาตรา ๔๙^{๓)} แห่งพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศฯ กับสินค้านำเข้าจากต่างประเทศที่ก่อให้เกิดความเสียหายแก่อุตสาหกรรมภายใน โดยการออกประกาศคณะกรรมการพิจารณามาตรการปกป้องและคณะกรรมการพิจารณาการทุ่มตลาดและการอุดหนุน และให้นำบทบัญญัติกฎหมายว่าด้วยศุลกากรและกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากรมาใช้บังคับแก่การเรียกเก็บอากรดังกล่าวเสมือนเป็นอากรขาเข้าตามกฎหมายนั้น อย่างไรก็ตาม ในบางกรณีคณะกรรมการพิจารณามาตรการปกป้องหรือคณะกรรมการพิจารณาการทุ่มตลาดและการอุดหนุนอาจกำหนดข้อยกเว้นการเรียกเก็บอากรปกป้องหรืออากรตอบโต้การทุ่มตลาดไว้ในประกาศคณะกรรมการดังกล่าวด้วยก็ได้ เช่น การยกเว้นการเรียกเก็บอากรปกป้องหรืออากรตอบโต้การทุ่มตลาด

^{๑)}มาตรา ๒๖ ในกรณีที่คณะกรรมการมีคำวินิจฉัยขั้นที่สุดว่ามีการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น และมีความเสียหาย ให้กำหนดมาตรการปกป้องภายใต้บทบัญญัติแห่งหมวดนี้โดยจะกำหนดมาตรการใดมาตรการหนึ่ง หรือหลายมาตรการพร้อมกันได้ ดังต่อไปนี้

(๑) เรียกเก็บอากรตามอัตราที่กำหนด

(๒) จำกัดปริมาณนำเข้า

(๓) มาตรการอื่นใดนอกเหนือจาก (๑) และ (๒) ที่มีผลเป็นการลดหรือจำกัดปริมาณการนำเข้า เพื่อให้ผู้ผลิตสินค้าชนิดเดียวกันหรืออุตสาหกรรมภายในมีโอกาสดำเนินการตามแผนปรับตัวตามที่คณะกรรมการเห็นสมควร

^{๒)}มาตรา ๒๕ ในกรณีกำหนดมาตรการปกป้องโดยการเรียกเก็บอากร อากรที่เรียกเก็บให้ถือเป็นอากรที่เพิ่มขึ้นจากอัตราที่พึงต้องเสียตามที่กำหนดในพิกัดอัตราศุลกากร หรือประกาศเรียกเก็บอากรตามกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากรที่ใช้อยู่ในขณะนำเข้า และให้นำบทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยศุลกากรและกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากรมาใช้บังคับแก่การเรียกเก็บอากรดังกล่าวเสมือนเป็นอากรขาเข้าตามกฎหมายนั้น

^{๓)}มาตรา ๔๙ ในกรณีที่คณะกรรมการมีคำวินิจฉัยขั้นที่สุดว่าให้มีการเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาด อัตราอากรตอบโต้การทุ่มตลาดนั้นให้กำหนดได้เพียงเพื่อขจัดความเสียหายและจะเกินกว่าส่วนเหลือของการทุ่มตลาดมิได้

อากรตอบโต้การทุ่มตลาดต้องกำหนดให้เหมาะสมกับผู้ส่งออกจากต่างประเทศแต่ละรายที่ทุ่มตลาดโดยไม่เลือกปฏิบัติ เว้นแต่เป็นการดำเนินการตามความตกลงเพื่อระงับการทุ่มตลาดตามส่วนที่ ๕ ของหมวด ๕

ในกรณีที่มีการเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาดจากสินค้านำเข้าให้นำบทบัญญัติกฎหมายว่าด้วยศุลกากรและกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากรมาใช้บังคับแก่การเรียกเก็บอากรดังกล่าวเสมือนอากรขาเข้าตามกฎหมายนั้น และอากรตอบโต้การทุ่มตลาดที่เก็บได้ให้เก็บรักษาไว้เพื่อปฏิบัติตามมาตรา ๕๙ จนกว่าจะสิ้นเหตุที่จะต้องปฏิบัติตามมาตราดังกล่าว

๖

สำหรับสินค้าที่นำเข้ามาผลิตเพื่อส่งออกภายใต้กฎหมายว่าด้วยศุลกากร กฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการลงทุน และกฎหมายว่าด้วยการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และเมื่อพิจารณามาตรา ๑๓^๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. ๒๕๖๐ จะเห็นว่า ความรับผิดในอันจะต้องเสียอากรสำหรับของที่นำเข้ามาในราชอาณาจักรเกิดขึ้นในเวลาที่น่าของเข้าสำเร็จ โดยในการคำนวณอากรสำหรับของที่นำเข้ามาในราชอาณาจักร ให้คำนวณตามสภาพแห่งของ ราคาศุลกากร และพิกัดอัตราศุลกากร ที่เป็นอยู่ในเวลาที่น่าของเข้าสำเร็จ ตามมาตรา ๑๔^๕ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกัน ซึ่งการนำของเข้าสำเร็จเมื่อใดนั้น เป็นไปตามมาตรา ๕๐^๖ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากรฯ ซึ่งจะกำหนดเรื่องการนำของเข้าสำเร็จไว้ในกรณีต่าง ๆ เช่น การนำของเข้าทางทะเล ให้ถือว่าเป็นอันสำเร็จเมื่อเรือที่นำของเข้ามานั้นได้เข้ามาในเขตท่าที่จะขนถ่ายของขึ้นจากเรือหรือท่าที่มีชื่อส่งของถึง กรณีจึงถือได้ว่ามีการนำของเข้าสำเร็จในวันที่ที่ปรากฏในใบขนสินค้าขาเข้าแล้ว ผู้นำเข้าจึงมีหน้าที่ต้องชำระอากรศุลกากรในวันดังกล่าว เว้นแต่เป็นการนำของเข้าไปในเขตประกอบการที่กฎหมายกำหนดเงื่อนไขความรับผิด

มาตรา ๑๓ การนำของเข้ามาในหรือส่งออกไปนอกราชอาณาจักร ให้เรียกเก็บอากรจากผู้นำของเข้าหรือผู้ส่งของออกตามพระราชบัญญัตินี้และตามกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากร

ความรับผิดในอันจะต้องเสียอากรสำหรับของที่นำเข้ามาในหรือส่งออกไปนอกราชอาณาจักรเกิดขึ้นในเวลาที่น่าของเข้าสำเร็จหรือส่งออกสำเร็จตามมาตรา ๕๐

ผู้นำของเข้าหรือผู้ส่งของออกมีหน้าที่เสียอากรเมื่อได้ยื่นใบขนสินค้าต่อพนักงานศุลกากร และพนักงานศุลกากรได้รับและออกเลขที่ใบขนสินค้าแล้ว

มาตรา ๑๔ การคำนวณอากรสำหรับของที่นำเข้ามาในราชอาณาจักร ให้คำนวณตามสภาพแห่งของ ราคาศุลกากร และพิกัดอัตราศุลกากร ที่เป็นอยู่ในเวลาที่น่าของเข้าสำเร็จ เว้นแต่กรณี ดังต่อไปนี้

(๑) กรณีของที่เก็บไว้ในคลังสินค้าทัณฑ์บน ให้คำนวณอากรตามสภาพแห่งของ ราคาศุลกากร และพิกัดศุลกากร ที่เป็นอยู่ในเวลาที่น่าของเข้าสำเร็จ แต่อัตราศุลกากรให้ถือตามอัตราศุลกากรที่ใช้อยู่ในเวลาซึ่งได้ปล่อยของเข้านานออกไปจากคลังสินค้าทัณฑ์บน ทั้งนี้ ไม่ว่าจะปล่อยของออกไปในสภาพเดิมที่นำเข้ามาหรือในสภาพอื่น

(๒) กรณีของที่เก็บไว้ในคลังสินค้าทัณฑ์บนสูญหายหรือถูกทำลาย ให้คำนวณอากรตามสภาพแห่งของ ราคาศุลกากร และพิกัดอัตราศุลกากร ที่เป็นอยู่ในเวลาที่น่าของเข้าเก็บในคลังสินค้าทัณฑ์บนนั้น

(๓) กรณีของที่นำเข้ามาในราชอาณาจักรเป็นของเพื่อการผ่านแดนหรือเพื่อการถ่ายลำและต่อมามีการขอเปลี่ยนการผ่านพิธีการศุลกากรเป็นของนำเข้ามาในระยะเวลาที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๐๒ วรรคสอง ให้คำนวณอากรตามสภาพแห่งของ ราคาศุลกากร และพิกัดอัตราศุลกากร ที่เป็นอยู่ในเวลาที่น่าของนั้นเข้ามาในราชอาณาจักร

มาตรา ๕๐ การนำของเข้าและการส่งของออกเป็นอันสำเร็จ ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) การนำของเข้าทางทะเล ให้ถือว่าเป็นอันสำเร็จเมื่อเรือที่นำของเข้ามานั้นได้เข้ามาในเขตท่าที่จะขนถ่ายของขึ้นจากเรือหรือท่าที่มีชื่อส่งของถึง ส่วนการส่งของออกทางทะเล ให้ถือว่าเป็นอันสำเร็จเมื่อเรือที่จะส่งของออกนั้นได้ออกจากเขตท่าท้ายสุดเพื่อไปจากราชาอาณาจักร

(๒) การนำของเข้าทางบก ให้ถือว่าเป็นอันสำเร็จเมื่อยานพาหนะที่นำของเข้ามานั้นได้เข้ามาถึงเขตด่านพรมแดน ส่วนการส่งของออกทางบก ให้ถือว่าเป็นอันสำเร็จเมื่อยานพาหนะที่จะส่งของออกนั้นได้ออกจากเขตด่านพรมแดนเพื่อไปจากราชาอาณาจักร

(๓) การนำของเข้าทางอากาศ ให้ถือว่าเป็นอันสำเร็จเมื่ออากาศยานที่นำของเข้ามานั้นได้ถึงสนามบินที่เป็นด่านศุลกากร ส่วนการส่งของออกทางอากาศ ให้ถือว่าเป็นอันสำเร็จเมื่ออากาศยานที่จะส่งของออกนั้นได้ออกจากสนามบินที่เป็นด่านศุลกากรท้ายสุดเพื่อไปจากราชาอาณาจักร

(๔) การนำของเข้าทางไปรษณีย์ ให้ถือว่าเป็นอันสำเร็จเมื่อได้เปิดถุงไปรษณีย์ ส่วนการส่งของออกทางไปรษณีย์ ให้ถือว่าเป็นอันสำเร็จเมื่อได้ปิดถุงไปรษณีย์และได้ดำเนินการส่งออกตาม (๑) (๒) หรือ (๓) แล้วแต่กรณี โดยต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีประกาศกำหนด

ในอันจะต้องชำระอากรศุลกากรเป็นการเฉพาะ เช่น กรณีเขตปลอดอากรซึ่งความรับผิดชอบในการชำระอากรศุลกากรจะเกิดขึ้นในเวลาที่ย้ายของออกจากเขตปลอดอากร ทั้งนี้ ตามมาตรา ๑๕๕^{๖๓} แห่งพระราชบัญญัติศุลกากรฯ

เมื่อได้พิจารณาเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติมาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้นฯ และพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศฯ ประกอบกับบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องตามพระราชบัญญัติศุลกากรฯ ตามที่ได้กล่าวมาข้างต้นแล้ว ในกรณีการจัดเก็บอากรปกป้องและอากรตอบโต้การทุ่มตลาดนั้น เห็นว่า เมื่อมีการนำเข้าไปในเขตปลอดอากรหรือเขตประกอบการอื่นที่ได้รับยกเว้นอากรปกป้องและอากรตอบโต้การทุ่มตลาด แล้วไม่ได้ส่งของนั้นออกไปนอกราชอาณาจักร แต่นำของนั้นออกจากเขตปลอดอากรหรือเขตประกอบการอื่นที่ได้รับยกเว้นอากรปกป้องและอากรตอบโต้การทุ่มตลาด เพื่อนำมาใช้หรือจำหน่ายภายในราชอาณาจักร ไม่ว่าจะได้มีการนำไปผลิตเป็นผลิตภัณฑ์อื่นแล้วหรือไม่ และไม่ว่าของนั้นจะมีการจำหน่ายจ่ายโอนไปในระหว่างเขตประกอบการที่ได้รับยกเว้นอากรปกป้องและอากรตอบโต้การทุ่มตลาด ในลักษณะหลายต่อหลายทอดหรือไม่ก็ตาม ในกรณีเช่นนี้ เมื่อได้มีการส่งของนำเข้าดังกล่าวออกไปนอกราชอาณาจักรจริงแต่กลับนำมาใช้หรือจำหน่ายในราชอาณาจักร กรณีจึงไม่เข้าเงื่อนไขการได้รับยกเว้นการชำระอากรปกป้องและอากรตอบโต้การทุ่มตลาดตามประกาศคณะกรรมการพิจารณามาตรการปกป้องหรือคณะกรรมการพิจารณาการทุ่มตลาดและการอุดหนุน ความรับผิดชอบในอันจะต้องเสียอากรปกป้องและอากรตอบโต้การทุ่มตลาดสำหรับของที่นำเข้ามาในราชอาณาจักรย่อมเกิดขึ้นในเวลาที่น่าจะสำเร็จ และย่อมต้องใช้พิกัดศุลกากรของของในเวลาที่น่าจะสำเร็จในการจัดเก็บอากรดังกล่าวด้วย ซึ่งสอดคล้องกับแนวความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกาที่เคยวินิจฉัยไว้ในเรื่องเสร็จที่ ๑๗๘๔/๒๕๕๔^{๖๔} เรื่องเสร็จที่ ๑๑๔๘/๒๕๖๑ และเรื่องเสร็จที่ ๑๑๕๔/๒๕๖๑^{๖๕}

ประเด็นที่สอง กรณีที่มีผู้ประกอบการที่มีสิทธิขอคืนอากรศุลกากรตามมาตรา ๒๔ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. ๒๕๖๐ ได้ชี้ขอจากผู้ประกอบการในเขตปลอดอากร และกรมศุลกากรได้เรียกเก็บอากรปกป้องหรืออากรตอบโต้การทุ่มตลาดไว้แล้ว ต่อมาผู้ประกอบการรายที่มีสิทธิขอคืน

^{๖๓}มาตรา ๑๕๕ การนำเข้าของออกจากเขตปลอดอากรเพื่อใช้หรือจำหน่ายภายในราชอาณาจักรหรือเพื่อโอนเข้าไปในคลังสินค้าทัณฑ์บน หรือจำหน่ายให้แก่ผู้นำของเข้าตามมาตรา ๒๔ หรือผู้มีสิทธิได้รับยกเว้นอากรตามกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากรหรือกฎหมายอื่น ให้ถือว่าเป็นการนำเข้าในราชอาณาจักรและเป็นการนำเข้าสำเร็จในเวลาที่น่าจะสำเร็จเช่นว่านั้นออกจากเขตปลอดอากร ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีประกาศกำหนด

การนำเข้าของในเขตปลอดอากรไปใช้เพื่อประโยชน์อย่างอื่นนอกวัตถุประสงค์ในการจัดตั้งเขตปลอดอากรหรือการประกอบกิจการในเขตปลอดอากร ให้ถือว่าเป็นการนำเข้าของออกจากเขตปลอดอากร เว้นแต่เป็นการนำออกไปเพื่อกำจัดหรือทำลายของที่เสียหาย ของที่ใช้ไม่ได้ หรือของที่ไม่ได้ใช้ซึ่งอยู่ภายในเขตปลอดอากร โดยได้รับอนุญาตจากอธิบดี ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีประกาศกำหนด

^{๖๔}บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การจัดเก็บอากรปกป้องและอากรตอบโต้การทุ่มตลาด กรณีการใช้สิทธิประโยชน์ทางภาษีศุลกากรนำสินค้าเข้าเก็บในคลังสินค้าทัณฑ์บนและเขตปลอดอากร ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๙๐๕/๓๓๑ ลงวันที่ ๑๖ ธันวาคม ๒๕๕๔ ถึงเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

^{๖๕}บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง อำนาจหน้าที่ของกรมศุลกากรในการเรียกเก็บอากรปกป้องตามกฎหมายว่าด้วยมาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น และการเรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาดตามกฎหมายว่าด้วยการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๙๐๗/๒๓๒ ลงวันที่ ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๖๑ ถึงเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

อาคารศุลกากรตามมาตรา ๒๙ ดังกล่าวได้นำของนั้นไปผลิตเป็นผลิตภัณฑ์อื่นและส่งออกไปนอกราชอาณาจักร ในกรณีนี้ กรมศุลกากรจะสามารถคืนอากรปกป้องและอากรตอบโต้การทุ่มตลาดโดยอาศัยมาตรา ๒๙ เช่นเดียวกันกับการคืนอากรศุลกากรตามกฎหมายศุลกากรได้หรือไม่ อย่างไร

เห็นว่า การคืนอากรทั้งในส่วนของอากรปกป้องและอากรตอบโต้การทุ่มตลาดนั้น จำเป็นที่จะต้องมิบัพัญญัติแห่งกฎหมายกำหนดให้อำนาจในการคืนอากรไว้อย่างชัดเจน โดยเมื่อพิจารณาพระราชบัญญัติมาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้นฯ และพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศฯ แล้ว จะปรากฏบัพัญญัติที่กำหนดเรื่องการคืนอากรไว้อย่างชัดเจน เช่น พระราชบัญญัติมาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้นฯ มีการกำหนดบัพัญญัติเกี่ยวกับการคืนอากรชั่วคราวเมื่อมีการยุติการพิจารณากำหนดมาตรการปกป้องไว้ในมาตรา ๒๕^{๑๐} ในส่วนของพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศฯ ปรากฏบัพัญญัติเกี่ยวกับการคืนอากรตอบโต้การทุ่มตลาดในหลายมาตรา เช่น การคืนผลต่างของอากรส่วนที่เกินกรณีอากรตอบโต้การทุ่มตลาดมีอัตราต่ำกว่าอากรชั่วคราวตามมาตรา ๕๑^{๑๑} การคืนอากรหรือหลักประกันตามมาตราการชั่วคราวตามมาตรา ๕๒^{๑๒} และการคืนอากรตอบโต้การทุ่มตลาดในกรณีที่ผู้นำเข้าพิสูจน์ได้ว่าไม่มีส่วนเหลือมการทุ่มตลาดหรือส่วนเหลือมการทุ่มตลาดลดลงต่ำกว่าอากรตอบโต้การทุ่มตลาดตามมาตรา ๕๔^{๑๓} ซึ่งบัพัญญัติดังกล่าวมาเป็นกรณีให้กรมศุลกากรมีหน้าที่คืนอากรปกป้องและอากรตอบโต้การทุ่มตลาดตามคำวินิจฉัย

^{๑๐}มาตรา ๒๕ ในกรณีที่คณะกรรมการวินิจฉัยชั้นที่สุดว่าไม่มีการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้นหรือไม่มีความเสียหาย การพิจารณากำหนดมาตรการปกป้องเป็นอันยุติ และให้กรมการค้าต่างประเทศแจ้งให้ผู้นำเข้าขอทราบพร้อมออกประกาศแจ้งผลการวินิจฉัยด้วย

ในกรณีที่มีการเก็บอากรชั่วคราวตามมาตรา ๒๓ ให้คืนโดยไม่ชักช้า

หลักเกณฑ์ และวิธีการคืนอากรชั่วคราว ให้เป็นไปตามบัพัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยศุลกากร และระเบียบพิธีการทางศุลกากรที่เกี่ยวข้อง

^{๑๑}มาตรา ๕๑ ในกรณีที่มีความเสียหายตามมาตรา ๑๙ (๑) หรือมีความเสียหายตามมาตรา ๑๙ (๒) ซึ่งถ้ามิได้มีการใช้มาตรการชั่วคราวมาก่อนจะทำให้เกิดความเสียหายตามมาตรา ๑๙ (๑) ได้ คณะกรรมการจะกำหนดให้เรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาดตั้งแต่มีการใช้มาตรการชั่วคราวก็ได้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ประกาศกำหนด

ถ้าอากรตอบโต้การทุ่มตลาดที่คณะกรรมการกำหนดตามวรรคหนึ่งมีอัตราสูงกว่าอากรชั่วคราวส่วนต่างที่เกิดขึ้นนั้นจะเรียกเก็บมิได้ แต่ถ้าอากรตอบโต้การทุ่มตลาดมีอัตราต่ำกว่าอากรชั่วคราวก็ให้คืนผลต่างของอากรส่วนที่เกินให้ด้วย

^{๑๒}มาตรา ๕๒ ในกรณีที่มีความเสียหายตามมาตรา ๑๙ (๒) หรือ (๓) คณะกรรมการอาจกำหนดให้เรียกเก็บอากรตอบโต้การทุ่มตลาดได้ตั้งแต่วันที่คำวินิจฉัยชั้นที่สุดว่ามีความเสียหายตามมาตรา ๑๙ (๒) และ (๓) แล้วแต่กรณี และอากรที่เรียกเก็บหรือหลักประกันต่าง ๆ ที่ได้บังคับใช้ตามมาตรการชั่วคราวให้คืนโดยไม่ชักช้า

ในกรณีที่คณะกรรมการมีคำวินิจฉัยชั้นที่สุดว่าไม่มีการทุ่มตลาดหรือไม่มีความเสียหาย บรรดาอากรชั่วคราวที่เรียกเก็บหรือหลักประกันที่ไว้ตามมาตรการชั่วคราวให้คืนโดยไม่ชักช้า

^{๑๓}มาตรา ๕๔ ผู้นำเข้าอาจขอคืนอากรตอบโต้การทุ่มตลาดในขณะหนึ่งขณะใดได้ ถ้าผู้นำเข้าพิสูจน์ได้ว่าไม่มีส่วนเหลือมการทุ่มตลาด หรือส่วนเหลือมการทุ่มตลาดลดลงต่ำกว่าอากรตอบโต้การทุ่มตลาดที่ใช้บังคับ การขอคืนอากรตามวรรคหนึ่ง ให้ยื่นคำขอต่อกรมการค้าต่างประเทศภายในหกเดือนนับแต่วันชำระอากร

การพิจารณาคืนอากรต้องดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับแต่วันที่คณะกรรมการรับคำขอ เว้นแต่ในกรณีที่มิเหตุจำเป็นให้ขยายเวลาได้อีกไม่เกินหกเดือน

ของคณะกรรมการพิจารณามาตรการปกป้องและคณะกรรมการพิจารณาการทุ่มตลาดและการอุดหนุน หรือตามที่กรมการค้าต่างประเทศร้องขอ แล้วแต่กรณี เท่านั้น

สำหรับมาตรา ๔๙/๒^{๑๔} แห่งพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุน ซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาด และการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๒ นั้น เป็นบทบัญญัติของกฎหมาย ที่ให้อำนาจกรมศุลกากรพิจารณาคืนอากรตอบโต้การทุ่มตลาดได้ โดยให้นำมาตรา ๒๘^{๑๕} แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. ๒๕๖๐ มาใช้บังคับโดยอนุโลม ซึ่งกรณีดังกล่าวใช้เฉพาะกับการคืนอากร ให้แก่ผู้นำเข้าที่ได้ส่งสินค้าที่ได้ชำระอากรตอบโต้การทุ่มตลาดกลับออกไปนอกราชอาณาจักร โดยไม่มีการ ใช้ประโยชน์หรือเปลี่ยนแปลงสภาพของสินค้านั้น เมื่อมาตรา ๔๙/๒ แห่งพระราชบัญญัติการตอบโต้ การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติ การตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๒ มิได้กำหนดให้ นำมาตรา ๒๘^{๑๖} แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร มาใช้บังคับด้วย การคืนอากรตอบโต้การทุ่มตลาด

*มาตรา ๔๙/๒ ผู้นำเข้าอาจยื่นคำขอคืนอากรตอบโต้การทุ่มตลาดต่อกรมศุลกากรได้ หากภายหลังปรากฏว่ามีกรส่งสินค้าที่ได้ชำระอากรตอบโต้การทุ่มตลาดกลับออกไปนอกราชอาณาจักรและเป็น อำนาจของกรมศุลกากรในการพิจารณาคืนอากรตอบโต้การทุ่มตลาด ทั้งนี้ ให้นำมาตรา ๒๘ แห่งพระราชบัญญัติ ศุลกากร พ.ศ. ๒๕๖๐ บทกำหนดโทษที่เกี่ยวข้อง และบทบัญญัติในส่วนที่เกี่ยวกับการเปรียบเทียบ มาใช้บังคับ โดยอนุโลม

*มาตรา ๒๘ ผู้นำของเข้ามาในราชอาณาจักรและเสียอากรแล้ว หากส่งของนั้นกลับออกไป นอกราชอาณาจักร หรือส่งไปเป็นของใช้สิ้นเปลืองในเรือหรืออากาศยานที่เดินทางออกไปนอกราชอาณาจักร ให้มีสิทธิขอคืนอากรขาเข้าสำหรับของนั้นแก่ในสิบส่วนหรือส่วนที่เกินหนึ่งพันบาทของจำนวนที่ได้เรียกเก็บไว้ โดยคำนวณตามใบขนสินค้าออกแต่ละฉบับ แล้วแต่จำนวนใดจะสูงกว่า ตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

(๑) ต้องพิสูจน์ได้ว่าเป็นของรายเดียวกันกับที่นำเข้ามาในราชอาณาจักร

(๒) ต้องไม่นำของนั้นไปใช้ประโยชน์ในระหว่างที่อยู่ในราชอาณาจักร เว้นแต่การใช้ประโยชน์ เพื่อส่งของนั้นกลับออกไปนอกราชอาณาจักร และมีได้เปลี่ยนแปลงสภาพหรือลักษณะแห่งของนั้น

(๓) ได้ส่งของนั้นกลับออกไปนอกราชอาณาจักรภายในกำหนดหนึ่งปีนับแต่วันที่นำของนั้นเข้า มาในราชอาณาจักร และ

(๔) ต้องขอคืนอากรภายในกำหนดหกเดือนนับแต่วันที่ส่งของนั้นกลับออกไปนอกราชอาณาจักร การขอคืนอากร การพิสูจน์ของ การส่งของกลับออกไป และการคืนอากร ตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีประกาศกำหนด

*มาตรา ๒๙ ผู้นำของเข้ามาในราชอาณาจักรและเสียอากรแล้ว เพื่อใช้สำหรับผลิต ผสม ประกอบ บรรจุ หรือดำเนินการด้วยวิธีอื่นใด หากส่งของที่ได้จากการดำเนินการดังกล่าวออกไปนอกราชอาณาจักร หรือส่งไปเป็นของใช้สิ้นเปลืองในเรือหรืออากาศยานที่เดินทางออกไปนอกราชอาณาจักร ให้มีสิทธิขอคืนอากรขาเข้า สำหรับของที่นำเข้ามาในราชอาณาจักรนั้น ตามหลักเกณฑ์ดังต่อไปนี้

(๑) ต้องพิสูจน์ได้ว่าได้ผลิต ผสม ประกอบ บรรจุ หรือดำเนินการด้วยวิธีอื่นใดด้วยของที่นำเข้า มาในราชอาณาจักร

(๒) ต้องพิสูจน์ได้ว่าของที่นำไปใช้ในการผลิต ผสม ประกอบ บรรจุ หรือดำเนินการด้วยวิธีอื่นใด นั้นมีปริมาณไม่เกินที่อธิบดีประกาศกำหนด

(๓) ได้ส่งของที่ได้จากการผลิต ผสม ประกอบ บรรจุ หรือดำเนินการด้วยวิธีอื่นใดนั้นออกไป นอกราชอาณาจักรภายในกำหนดหนึ่งปีนับแต่วันที่นำของที่ใช้ในการผลิต ผสม ประกอบ บรรจุ หรือดำเนินการ ด้วยวิธีอื่นใดเข้ามาในราชอาณาจักร เว้นแต่มีเหตุสุดวิสัยทำให้ไม่อาจส่งของดังกล่าวออกไปภายในกำหนดหนึ่งปี ให้อธิบดีขยายระยะเวลาได้ แต่ต้องไม่เกินหกเดือน และ

(๔) ต้องขอคืนอากรภายในกำหนดหกเดือนนับแต่วันที่ส่งของออกไปนอกราชอาณาจักร เว้นแต่อธิบดีจะขยายระยะเวลาให้แต่ต้องไม่เกินหกเดือน

การขอคืนอากร การพิสูจน์ของ การส่งของออกไป และการคืนอากร ตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไป ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีประกาศกำหนด

ดังกล่าวจึงไม่รวมถึงกรณีการนำเข้าสินค้าที่นำมาผลิต ผสม ประกอบ บรรจุ หรือดำเนินการด้วยวิธีอื่นใด ก่อนส่งออกไปนอกราชอาณาจักรตามมาตรา ๒๙ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากรฯ กรมศุลกากร จึงไม่สามารถคืนอากรปกป้องและอากรตอบได้ การทูลตลาดให้แก่ผู้ประกอบการที่นำของซึ่งได้ชำระ อากรปกป้องและอากรตอบได้ การทูลตลาดไว้แล้วไปผลิตและส่งออกไปนอกราชอาณาจักร โดยอาศัย มาตรา ๒๙ เช่นเดียวกันกับการคืนอากรศุลกากรตามกฎหมายศุลกากรได้

ประเด็นที่สาม เมื่อมีการอุทธรณ์ การเรียกเก็บอากรชั่วคราวหรืออากรปกป้อง ตามพระราชบัญญัติมาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น พ.ศ. ๒๕๕๐ การพิจารณาอุทธรณ์ ดังกล่าวจะเป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการพิจารณามาตรการปกป้องตามมาตรา ๕ แห่งพระราชบัญญัติ มาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้น พ.ศ. ๒๕๕๐ หรือคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ ตามมาตรา ๓๙ และมาตรา ๔๐ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. ๒๕๖๐ หรือเป็นอำนาจของผู้ใด และกรมศุลกากรมีอำนาจเรียกเก็บเงินเพิ่มและเบี้ยปรับสำหรับอากรปกป้องหรือไม่ อย่างไร

เห็นว่า กฎหมายว่าด้วยมาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้นและกฎหมาย ว่าด้วยการตอบได้ การทูลตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศได้ให้อำนาจแก่กรมศุลกากร ในการเรียกเก็บอากรปกป้องและอากรตอบได้ การทูลตลาดเพื่อเยียวยาความเสียหายแก่อุตสาหกรรม ภายในแทนกระทรวงพาณิชย์ โดยกระทรวงการคลังเป็นผู้กำหนดหลักเกณฑ์ได้เองในส่วนที่เกี่ยวข้อง การดำเนินงานของกรมศุลกากร แม้ว่าในพระราชบัญญัติมาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้นฯ จะมีได้มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการอุทธรณ์ในทำนองเดียวกับมาตรา ๔๙/๑^{๖๖} วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติ การตอบได้ การทูลตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติการตอบได้ การทูลตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๒ ที่กำหนดให้อุทธรณ์ต่อคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากรก็ตาม แต่เมื่อกฎหมายทั้งสองฉบับมีการกำหนดอำนาจหน้าที่ของกรมศุลกากรเกี่ยวกับการจัดเก็บอากรปกป้อง และอากรตอบได้ การทูลตลาดไว้เช่นเดียวกัน ดังนั้น กรณีที่มีข้อโต้แย้งเกี่ยวกับการจัดเก็บอากรปกป้อง ตามพระราชบัญญัติมาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้นฯ จึงเป็นอำนาจหน้าที่ของกรมศุลกากร ในฐานะที่เป็นผู้ที่มีหน้าที่จัดเก็บอากรปกป้องตามที่กฎหมายกำหนด ที่จะต้องพิจารณาข้อโต้แย้งนั้น ให้เสร็จสิ้น เนื่องจากการพิจารณาข้อโต้แย้งที่เกี่ยวกับการจัดเก็บอากรปกป้อง ถือได้ว่าเป็นส่วนหนึ่ง ของกระบวนการจัดเก็บอากรปกป้องที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกรมศุลกากร ทั้งนี้ เป็นไปตามความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกาที่เคยวินิจฉัยไว้ในเรื่องเสรีจที่ ๑๑๔๘/๒๕๖๑ และเรื่องเสรีจที่ ๑๑๕๔/๒๕๖๑^{๖๗} และเมื่อพระราชบัญญัติศุลกากรฯ ได้กำหนดองค์กรที่ทำหน้าที่

^{๖๖}มาตรา ๔๙/๑ ในกรณีที่ผู้นำเข้าไม่ชำระอากรหรือชำระอากรตอบได้ การทูลตลาดไม่ครบถ้วน หรือค้างชำระค่าอากรดังกล่าว ให้เป็นอำนาจของกรมศุลกากรในการเรียกเก็บอากร เงินเพิ่มและเบี้ยปรับ การกักของ การยึดหรืออายัดทรัพย์สิน การขายทอดตลาด และการดำเนินการเกี่ยวกับของตกค้าง รวมทั้งการลดเงิน เพิ่ม งดหรือลดเบี้ยปรับ ฯลฯ การชำระอากรตอบได้ การทูลตลาด เงินเพิ่มและเบี้ยปรับ

ในกรณีที่ผู้นำเข้าไม่เห็นด้วยกับการประเมินอากร เงินเพิ่มและเบี้ยปรับ การลดเงินเพิ่ม และงด หรือลดเบี้ยปรับ ของกรมศุลกากรตามวรรคหนึ่ง ให้อุทธรณ์ต่อคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ตามกฎหมายว่าด้วย ศุลกากร

ให้นำบทบัญญัติกฎหมายว่าด้วยศุลกากรและกฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราศุลกากรมาใช้บังคับ แก่การดำเนินการตามวรรคหนึ่งและวรรคสองโดยอนุโลม

บทบัญญัติในส่วนที่เกี่ยวกับการจ่ายเงินสินบนหรือเงินรางวัลตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากร ไม่นำมาใช้กับการเก็บอากร เงินเพิ่ม และเบี้ยปรับที่จัดเก็บได้จากอากรตอบได้ การทูลตลาดตามมาตรา

^{๖๗}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๙, ข้างต้น

วินิจฉัยอุทธรณ์ไว้โดยเฉพาะแล้วว่า เป็นหน้าที่ของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ ตามมาตรา ๓๙^{๑๙} แห่งพระราชบัญญัติศุลกากรฯ ที่จะทำหน้าที่พิจารณาอุทธรณ์เกี่ยวกับการประเมินอากร ดังนั้น การพิจารณาอุทธรณ์จึงเป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากรดังกล่าว

สำหรับกรณีว่ากรมศุลกากรจะมีอำนาจเรียกเก็บเงินเพิ่มและเบี้ยปรับสำหรับอากรปกป้องหรือไม่ อย่างไร นั้น เห็นว่า โดยที่การเรียกเก็บเงินเพิ่มและเบี้ยปรับเป็นมาตรการลงโทษทางภาษีอากรอย่างหนึ่งซึ่งกระทบสิทธิของประชาชน หากไม่มีกฎหมายบัญญัติไว้โดยชัดแจ้ง เจ้าหน้าที่รัฐหรือฝ่ายปกครองย่อมไม่มีอำนาจกระทำการใด ๆ ได้ ซึ่งอำนาจในการเรียกเก็บเงินเพิ่มและเบี้ยปรับของกรมศุลกากรตามกฎหมายว่าด้วยศุลกากรนั้น เป็นไปตามมาตรา ๒๒^{๒๐} แห่งพระราชบัญญัติศุลกากรฯ โดยกรมศุลกากรจะเรียกเก็บเงินเพิ่มและเบี้ยปรับได้ต่อเมื่อผู้นำของเข้าไม่เสียอากร หรือเสียอากรไม่ครบถ้วน หรือไม่เสียอากรภายในกำหนด ซึ่งเป็นคนละกรณีกับการเรียกเก็บอากรปกป้องตามกฎหมายว่าด้วยมาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้นฯ ดังนั้น เมื่อพระราชบัญญัติมาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้นฯ มิได้มีบทบัญญัติที่ให้อำนาจกรมศุลกากรในการเรียกเก็บเงินเพิ่มและเบี้ยปรับเอาไว้ดังเช่นอากรตอบโต้การทุ่มตลาดตามมาตรา ๔๙/๑^{๒๑} วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. ๒๕๕๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๒ กรมศุลกากรจึงไม่มีอำนาจเรียกเก็บเงินเพิ่มและเบี้ยปรับสำหรับอากรปกป้องได้ อย่างไรก็ตาม คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๔) มีข้อสังเกตว่า เพื่อให้การจัดเก็บอากรปกป้องและอากรตอบโต้การทุ่มตลาดมีมาตรฐานอย่างเดียวกัน หากกระทรวงการคลังและกระทรวงพาณิชย์ซึ่งเป็นหน่วยงานผู้รับผิดชอบตามกฎหมายว่าด้วยมาตรการปกป้องจากการนำเข้าสินค้าที่เพิ่มขึ้นพิจารณาแล้วเห็นว่าควรกำหนดให้กรมศุลกากรมีอำนาจในการเรียกเก็บเงินเพิ่มและเบี้ยปรับสำหรับอากรปกป้องได้เช่นเดียวกับกรณีของอากรตอบโต้การทุ่มตลาด ก็สมควรที่จะพิจารณาเสนอแก้ไขกฎหมายให้สอดคล้องกันต่อไป

ประเด็นที่สี่ กรณีผู้นำของเข้ามาในราชอาณาจักรได้เสียอากรศุลกากรและอากรตอบโต้การทุ่มตลาดแล้ว ต่อมามีการส่งของนั้นกลับออกไปนอกราชอาณาจักร และได้ใช้สิทธิขอคืนอากรศุลกากรสำหรับของนั้นเข้าในสิบส่วนหรือส่วนที่เกินหนึ่งพันบาทของจำนวนที่ได้เรียกเก็บไว้ ตามมาตรา ๒๘ แห่งพระราชบัญญัติศุลกากร พ.ศ. ๒๕๖๐ แล้ว กรณีดังกล่าวกรมศุลกากรจะอาศัยมาตรา ๔๙/๒

^{๑๙}มาตรา ๓๙ ให้มีคณะกรรมการพิจารณาอุทธรณ์ ประกอบด้วย อธิบดีกรมศุลกากร เป็นประธานกรรมการ ผู้แทนกรมสรรพากร ผู้แทนกรมสรรพสามิต ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา และผู้แทนสำนักงานอัยการสูงสุด เป็นกรรมการ

ให้อธิบดีแต่งตั้งข้าราชการในกรมศุลกากรคนหนึ่งเป็นเลขานุการและอีกไม่เกินสองคนเป็นผู้ช่วยเลขานุการ

^{๒๐}มาตรา ๒๒ ในกรณีที่ผู้นำของเข้าหรือผู้ส่งของออกไม่เสียอากรหรือเสียอากรไม่ครบถ้วน ให้เรียกเก็บเงินเพิ่มอีกในอัตราร้อยละหนึ่งต่อเดือนของอากรที่ต้องเสียหรือเสียเพิ่มโดยไม่คิดทบต้น นับแต่วันผู้นำของออกไปจากอาร์กขาของศุลกากรหรือส่งของออกไปนอกราชอาณาจักรจนถึงวันที่นำเงินมาชำระเศษของเดือนให้ครบเป็นหนึ่งเดือน โดยเงินเพิ่มที่เรียกเก็บนี้ต้องไม่เกินอากรที่ต้องเสียหรือเสียเพิ่ม

ในกรณีที่ผู้นำของเข้าหรือผู้ส่งของออกไม่เสียอากรภายในกำหนดสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับแบบแจ้งการประเมินอากรตามมาตรา ๒๐ ให้เสียเบี้ยปรับร้อยละสิบของอากรที่ต้องเสียหรือเสียเพิ่ม

เงินเพิ่มและเบี้ยปรับให้ถือเป็นเงินอากร

เงินเพิ่มอาจลดลงได้ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎกระทรวง สำหรับเบี้ยปรับอาจลดหรือลดลงได้ตามระเบียบที่อธิบดีกำหนดโดยอนุมัติของรัฐมนตรี

^{๒๑}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑๗, ข้างต้น

๑๒

แห่งพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๒ เพื่อเรียกเก็บไว้หนึ่งในสิบส่วนหรือหนึ่งพันบาทสำหรับส่วนของอากรตอบโต้การทุ่มตลาดด้วยหรือไม่ อย่างไร

เห็นว่า โดยที่กรมศุลกากรหรือในประเด็นนี้เพียงเพื่อขอทราบความเห็นเกี่ยวกับบทบัญญัติมาตรา ๔๙/๒^{๒๒} แห่งพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ พ.ศ. ๒๕๔๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการตอบโต้การทุ่มตลาดและการอุดหนุนซึ่งสินค้าจากต่างประเทศ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๖๒ เท่านั้น โดยปัจจุบันยังไม่ปรากฏข้อเท็จจริงว่ามีปัญหาหรือข้อขัดข้องจากการดำเนินการของกรมศุลกากรในการคืนอากรตอบโต้การทุ่มตลาดตามมาตรา ๔๙/๒ ดังกล่าวแต่อย่างใด คณะกรรมการการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑๔) จึงเห็นว่า เมื่อยังไม่มีข้อเท็จจริงอันเป็นปัญหาข้อกฎหมายที่โต้แย้งกันจนเป็นเหตุให้กรมศุลกากรไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ ในชั้นนี้ จึงไม่อาจพิจารณาให้ความเห็นในประเด็นนี้ได้

(นายปรกรณ์ นิลประพันธ์)
เลขาธิการคณะกรรมการการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการการกฤษฎีกา
มีถุนายน ๒๕๖๔

^{๒๒}โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑๔, ข้างต้น

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ประวัติผู้เขียน

ชื่อ-สกุล	ณิชา ปันฐรัตน์ากุล
วัน เดือน ปี เกิด	12 พฤศจิกายน 2536
สถานที่เกิด	อำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก
วุฒิการศึกษา	นิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ปีการศึกษา 2558

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY